

දෙවැනි කොටස

දෙවැනි කොටස
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම් සහ කටයුතු

	පිටුව
1. ගිණුම්කරණ සහ මූල්‍ය	1
2. බැංකු අධීක්ෂණ	83
3. බැංකු විදු පියෙස	87
4. සන්නිවේදන	88
5. ව්‍යවහාර මුදල්	89
6. දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු	92
7. ආර්ථික පර්යේෂණ	97
8. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	101
9. පහසුකම් කළමනාකරණ	107
10. මූල්‍ය කටයුතු	107
11. මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා	109
12. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය	109
13. විදේශ විනිමය	112
14. මානව සම්පත්	115
15. තොරතුරු තාක්ෂණ	120
16. අභ්‍යන්තර විගණන	123
17. ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම්	123
18. නීති හා අනුකූලතා	125
19. සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන	127
20. ගෙවීම් සහ පියවීම්	129
21. ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ	133
22. රාජ්‍ය ණය	134
23. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන	137
24. නිරාකරණ හා බලගැන්වීම්	142
25. අවදානම් කළමනාකරණ	144
26. ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව	145
27. ආරක්ෂක සේවා	146
28. කාර්ය මණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ	147
29. සංඛ්‍යාන	148
30. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය	152

I. ගිණුම්කරණ සහ මූල්‍ය

2020 මූල්‍ය වර්ෂය තුළ සහ ඊට අදාළ, මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ ක්‍රියාකාරී වාර්තාව

I. හැඳින්වීම

මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුව යනු මුදල් මණ්ඩලයේ අනු කමිටුවකි. මෙම කමිටුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණය, අභ්‍යන්තර පාලන, අභ්‍යන්තර විගණන, බාහිර විගණන සහ මුදල් මණ්ඩලය විසින් පැවරූ වෙනත් කරුණු පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩලයට උපදේශන ලබාදීම සිදු කරයි. කමිටුවේ නිර්දේශ මුදල් මණ්ඩලයට වාර්තා කරනු ලබයි.

2. මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ සංයුතිය

මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ සභාපති ලෙස මුදල් මණ්ඩලයට පත් කරන ලද සාමාජිකයෙකු කටයුතු කරන අතර, සෙසු සාමාජිකයන් ලෙස විගණන ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තීයවේදීහු දෙදෙනෙකු කටයුතු කරති.

2020 වර්ෂය තුළ කමිටුවේ සංයුතිය පහත පරිදි වේ.

- i) ඒ. එන්. ෆොන්සේකා මහතා, සභාපති (2020.05.31 දක්වා)
- ii) ආචාර්ය රාණී ජයමහ, සභාපතිනිය (2020.07.01 සිට බල පැවැත්වෙන පරිදි)
- iii) එච්. එම්. ඒ. ජයසිංහ මහතා, සාමාජික
- iv) ඒ. අයි. මෙහොට්ටි මහත්මිය, සාමාජික

මුදල් මණ්ඩලයේ ලේකම්, මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ ද ලේකම් ධුරය දරනු ලබන අතර, අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ කමිටුවේ සහකාර ලේකම් ධුරය දරයි. අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව කමිටුවේ ලේකම් කටයුතු සඳහා පහසුකම් සපයයි. මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව භාර සහකාර අධිපති, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බාහිර විගණන කටයුතු මෙහෙයවන ජාතික විගණන කාර්යාලයේ විගණන අධිකාරී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී, අනුකූලතා නිලධාරී සහ ප්‍රධාන අවදානම් නිලධාරී නිරීක්ෂකයන් ලෙස කමිටු රැස්වීම් වලට සහභාගි වෙති. කමිටු සභාපතිනිය විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් අවධානය පරිදි රැස්වීම් වලට කැඳවනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමේ දී විගණකාධිපති විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බාහිර විගණනය සඳහා පත් කළ KPMG විගණන ආයතනයේ හවුල්කරු ද කමිටු රැස්වීම්වලට සහභාගි වේ.

කමිටුව අවම වශයෙන් වර්ෂයකට හය (06) වරක් රැස්විය යුතු ය. ඊට අමතරව, සභාපතිනියගේ නිර්ණ මත හෝ මුදල් මණ්ඩලයේ අවධානයට අනුව රැස්විය හැකිය. කමිටුවේ ලේකම් විසින් කමිටු රැස්වීම් කැඳවනු ලබයි. රැස්වීමක් සඳහා අවශ්‍ය ගණපූරණය වනුයේ සභාපතිනිය ඇතුළුව සාමාජිකයින් දෙදෙනෙකි.

3. 2020 වසර තුළ සහ ඊට අදාළව ක්‍රියාත්මක කළ කාර්යයන්

කමිටුව 2020 වර්ෂය තුළ රැස්වීම් දහයක් (10) පැවැත් වූ අතර 2020 මූල්‍ය වර්ෂය තුළ සහ ඊට අදාළව ඉටු කළ ප්‍රධාන කාර්යයන් පහත දැක්වේ.

(අ) මූල්‍ය වාර්තාකරණය සහ බාහිර විගණනය

කමිටුව විසින්,

- i) 2019.12.31 අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය මත නිකුත් කරන ලද අතුරු නිරීක්ෂණ පත්‍රිකාව, බාහිර විගණකගේ කළමනාකාරිත්ව ලිපිය සහ ඒ සඳහා වූ කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාර,
- ii) 2019 වර්ෂය සඳහා වූ මහ බැංකු මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ විගණකාධිපති වාර්තාව සහ ඒ සඳහා වූ කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාර,

iii) 2020 වර්ෂය සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සඳහා KPMG ආයතනයේ විගණන සැලසුම,

iv) විගණකාධිපති විසින් විගණනය කරන ලද 2019.12.31න් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන,

සමාලෝචනය කරන ලදී.

(ආ) අභ්‍යන්තර පාලනයන්

කමිටුව විසින්,

i) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනයන් සමාලෝචනය කර අවශ්‍ය උපදේශයන් සපයන ලදී.

ii) අදාළ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් විසින් කමිටු නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කරන ලදී.

(ඇ) අභ්‍යන්තර විගණනය

කමිටුව විසින්,

i) අභ්‍යන්තර විගණන නිරීක්ෂණයන් සහ නිර්දේශයන්,

ii) ක්‍රියාවලි හිමිකරුවන් විසින් විගණන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය,

iii) 2021 - 2023 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වන උපායමාර්ගික අභ්‍යන්තර විගණන සැලසුම සහ 2021 වර්ෂය සඳහා වන වාර්ෂික අභ්‍යන්තර විගණන සැලසුම,

iv) අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතාවයන්,

සමාලෝචනය කරන ලදී.

2020 මූල්‍ය වර්ෂය තුළ මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ ක්‍රියාකාරකම් වාර්තාව

I. හැඳින්වීම

මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව (Board Risk Oversight Committee) යනු මුදල් මණ්ඩලය (Monetary Board) විසින් පත් කරන ලද අනුකමිටුවකි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතා කාර්යයන් සඳහා පුළුල් උපායමාර්ග සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ වගකීම මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව සතු වන අතර, එය බැංකුවේ අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතාවය කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කිරීම සහතික කිරීමට මුදල් මණ්ඩලයට සහාය වේ.

2. මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ සංයුතිය

මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ මූලසූත්‍ර හොඳවන්නේ, මුදල් මණ්ඩලය විසින් නම් කරන ලද ස්වාධීන මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයෙකු විසිනි. එහි සාමාජිකත්වය මෙම කමිටුවට පත්වීමට, අවම වශයෙන් වසරකට පෙර හෝ මූල්‍ය සේවා අංශයට සම්බන්ධ නොවී සිටියා වූත්, අදාළ විශේෂිත දැනුම් සහ කුසලතාවලින් යුක්ත වූත්, ස්වාධීන බාහිර විශේෂඥයින් දෙදෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය යුතුය.

2020 වර්ෂය තුළ මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ සංයුතිය පහත පරිදි වේ.

- i) ක්‍රිෂාන්ත පෙරේරා මහතා, මුදල් මණ්ඩලයේ පත් කළ සාමාජික (සභාපති 01.01.2020 සිට 20.01.2020 දක්වා), ඒ. එන්. ෆොන්සේකා මහතා, මුදල් මණ්ඩලයේ පත් කළ සාමාජික (වැඩබලන සභාපති 29.01.2020 සිට 05.05.2020 දක්වා), සහ සංජීව ජයවර්ධන මහතා, ජනාධිපති නීතිඥ-මුදල් මණ්ඩලයේ පත් කළ සාමාජික (සභාපති 06.05.2020 සිට මේ දක්වා)
- ii) නයෝමාල් ගුණවර්ධන මහතා (ස්වාධීන බාහිර සාමාජික)
- iii) ප්‍රියාන් ප්‍රනාන්දු මහතා (ස්වාධීන බාහිර සාමාජික 01.01.2020 සිට 13.07.2020 දක්වා) සහ සුසන්ත රත්නායක මහතා (ස්වාධීන බාහිර සාමාජික 06.10.2020 සිට මේ දක්වා)

මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ ලේකම් තනතුර මුදල් මණ්ඩල ලේකම් විසින් හොඳවන අතර, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අවදානම් නිලධාරී) මෙහි සහකාර ලේකම් තනතුර දරයි. අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව (Risk Management Department) අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවට ලේකම් පහසුකම් සපයයි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය අධිපති සහ සියලුම නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්, ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම් කමිටුවේ (Business Continuity Planning Committee) සභාපති, නීති හා අනුකූලතා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අනුකූලතා නිලධාරී) සහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ මෙම කමිටුවේ නිරීක්ෂකයින් ලෙස සහභාගී වේ.

මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ සභාපතිවරයා විසින් තීරණය කරනු ලබන පරිදි හෝ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියම කරන ලද පරිදි, අවම වශයෙන් සෑම කාර්තුවකට වරක් හෝ ඊට වැඩි වාර ගණනක් කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වේ. මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවේ රැස්වීම්, කමිටුවේ ලේකම් විසින් කැඳවනු ලැබේ. රැස්වීමක් සඳහා වූ ගණපූරණය සාමාජිකයන් දෙදෙනෙකු වන අතර එයට අනිවාර්යෙන් සභාපති ඇතුළත් විය යුතුය.

3. 2020 මුදල් වර්ෂය තුළ ක්‍රියාකාරකම්

2020 වර්ෂය තුළ මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටු රැස්වීම් 03 ක් පැවැත්වූ අතර සිදු කරන ලද ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම් පහත පරිදි වේ.

- i) බැංකුවේ අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය (Risk Management Policy Statement) සමාලෝචනය කිරීම සඳහා අදාළ උපදෙස් සහ මගපෙන්වීම් ලබා දෙන ලදී.
- ii) අවදානම් සංස්කෘතියක් ප්‍රවලිත කරන අතරම දෙපාර්තමේන්තු අවදානම් කළමනාකරණ කාර්යයන් වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණය පිළිබඳ ලෝක බැංකු තාක්ෂණික සහාය මෙහෙයුම විසින් සපයනු ලබන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සපයන ලදී.

- iii) බැංකුවේ මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ (Operational Risk Management Guidelines) සමාලෝචනය කළ අතර මෙය මුදල් මණ්ඩල අනුමැතිය සඳහා නිර්දේශ කරන ලදී.
- iv) දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද දෙපාර්තමේන්තු අවදානම් ලේඛන සමාලෝචනය කර මෙහෙයුම් අවදානම් අවම කිරීම කඩිනම් කිරීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- v) වසංගත ආශ්‍රිත අවදානම නිසා මතු විය හැකි ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා අවදානම, සෞඛ්‍ය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අවදානම ඇතුළු අවදානම් අවමකර ගනිමින් බැංකුවේ සේවා අඛණ්ඩතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරීව නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලදී.
- vi) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන අරමුදල්වල (ජාත්‍යන්තර සංචිත, අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල) අවදානම් සමාලෝචනය කර තක්සේරු කරන ලද අතර අදාළ ආයෝජන නිර්දේශිත පරාමිතීන් හා අනුකූලතාවය සහතික කරන ලදී.
- vii) ජාත්‍යන්තර සංචිත සහ අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් සඳහා වන ආයෝජන මාර්ගෝපදේශ, අවදානම් කළමනාකරණ දෘෂ්ටි කෝණයකින්, සමාලෝචනය කර සංශෝධනය කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට කළමනාකාරිත්ව ප්‍රකාශය

ස්වකීය අරමුණුවලට අදාළව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම්කටයුතු භාවය සහ මූල්‍ය කාර්යසාධනය

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය සහ ගෙවීම් පද්ධති පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය කිරීම සඳහා වගකිවයුතු අධිකාරිය ලෙස මහ බැංකුව මුදල් නීති පනත යටතේ ස්ථාපිත කරන ලදී. එම පනතේ විධිවිධාන පරිදි ප්‍රධාන පරමාර්ථයන් වන ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාවය හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ වගකීම බැංකුව වෙත පැවරී ඇත.

එබැවින්, මහ බැංකුවේ ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ එකී මෙහෙයුම් වල සාර්ථකත්වය වන්නේ එම ප්‍රධාන පරමාර්ථයන් කරා ළඟාවීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති හා මෙහෙයුම් වල සඵලතාවය විනා එහි ලාභදායීත්වය නොවන්නේය. මහ බැංකුව, වෙනත් පුද්ගලික හෝ රාජ්‍ය ආයතනවලින් වෙන් කොට හඳුනා ගැනෙන මූලික ලක්ෂණය නම් මෙම ව්‍යවස්ථාපිත පරමාර්ථයන්ය. පොළී අනුපාතය සහ විදේශ විනිමය අනුපාතය කෙරෙහි බලපාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන් මගින් ලාභ ජනනය කිරීමේ අද්විතීය හැකියාවක් මහ බැංකුව සතු බැවින් බැංකුව විසින් ලාභදායීත්ව ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කළේ නම් ලාභ ජනනය වන අතර ප්‍රධාන පරමාර්ථ නොසලකා හැරීමක් වනු ඇත. එබැවින් මහ බැංකුවේ ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතා හා මූල්‍ය

පද්ධති ස්ථායීතා පරමාර්ථයන්, ලාභදායීතා අරමුණු වලින් විසුක්ක කළයුතු අතර එය හුදෙක් ආනුශංගික අරමුණක් වියයුතු වන්නේය.

මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම්, විනිමය අනුපාත කළමනාකරණය, මුදල් නෝට්ටු නිකුත්ව ආදිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිඵල, උපලබ්ධි වටිනාකම් මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි අදාළ ගිණුම්කරණ සහ වාර්තාකරණ ප්‍රමිතයන්ට අනුකූලව සටහන් කරන අතර, මෙය සමස්ත රාජ්‍ය ගිණුම්කරණ කටයුතුභාවයෙන් කොටසක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමක් ලෙස මූල්‍ය ගිණුම්කරණ කටයුතුභාවය සඳහා පදනම සපයනු ලබන අතර, මෙම ප්‍රකාශයන්හි වාර්තා කර ඇති මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ අවබෝධ කර ගැනීම එම පසුතලයේ පිහිටා කළයුතුය.

මුදල් නීති පනතේ 42 හා 43 වගන්ති ප්‍රකාර විගණකාධිපති විසින් කරනු ලබන බාහිර විගණනයකට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව භාජනය වේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතයන්ට අනුකූල බවට සහතික වීම සඳහා ජාත්‍යන්තර විගණක ප්‍රමිතයන්ට අනුකූලව විගණනයක් කිරීම සඳහා කේපීඑම්පී වරලත් ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ සේවය විගණකාධිපතිතුමා විසින් ලබාගෙන ඇත.

ජාතික විගණන කාර්යාලය

தேசிய கணக்காய்வு அலுவலகம்

NATIONAL AUDIT OFFICE

මගේ අංකය
எனது இல. }
My No. }

බිජිට්/එච්/සීබීඑස්එල්/1/20/1

ඔබේ අංකය
உமது இல. }
Your No. }

දිනය
திகதி }
Date }

2021 අප්‍රේල් 5 දින

ගරු මුදල් අමාත්‍යතුමා,

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ වෙනත් තේනික හා නියාමන අවශ්‍යතා පිළිබඳව 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව විගණකාධිපති වාර්තාව

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ (“බැංකුව”) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් ප්‍රකාශනය, වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීම් ප්‍රකාශනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ, 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තියේ සහ මුදල් නීති පනතේ 42(2) වගන්තියේ (422 අධිකාරිය) ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මාගේ වාර්තාව යථා කාලයේදී පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරනු ලැබේ. මෙම විගණනය සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයයෙහි යෙදී සිටින වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක සහාය මා ලබා ගන්නා ලදී.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට (IFRSs) අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

මා විසින් ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතිවලට (ISAs) අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. එම ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම්, මාගේ වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම් යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ මුදල් මණ්ඩලයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම මුදල් මණ්ඩලයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී බැංකුව අඛණ්ඩ පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම සහ අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළවන කරුණු අදාළ වන පරිදි අනාවරණය කිරීම ද මුදල් මණ්ඩලයේ වගකීමකි.

බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් කරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුව විසින් බැංකුවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වංචා හෝ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISAs) අනුකූලව විගණනය සිදුකිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා හෝ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශකරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන

බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහ භැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.

- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූව ද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ මුදල් මණ්ඩලය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේ ද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබා ගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම මුදල් මණ්ඩලය යොදාගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. මාගේ විගණන වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබාගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මාගේ නිගමනයන්ට පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනයේදී හඳුනාගත් අනෙකුත් කරුණු අතර සැලසුම් කරන ලද විෂය පථය, විගණනයේ කාලය සහ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සැලකිය යුතු යම් අඩුපාඩු ඇතුළත් සැලකිය යුතු සොයාගැනීම් සම්බන්ධයෙන් පාලනය කරන පාර්ශවයන් වෙත මම දැනුවත් කරමි.

2. වෙනත් තෛතික හා නියාමන අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2.1 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ පහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂ ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වේ.

2.1.1 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (අ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවන් අනුව, විගණනය සඳහා අවශ්‍ය සියලු තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් මා විසින් ලබාගන්නා ලද අතර, මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන ආකාරයට නිසි මූල්‍ය වාර්තා බැංකුව පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.

- 2.1.2 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (1) (ඇ) (iii) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වේ.
- 2.1.3 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6 (i) (ඇ) (iv) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව ඉකුත් වර්ෂයේදී මා විසින් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත්ව ඇත.

- 2.2 අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ග සහ ලබා ගන්නා ලද සාක්ෂි මත හා ප්‍රමාණාත්මක කරුණුවලට සීමා කිරීම තුළ, පහත සඳහන් දෑ ප්‍රකාශ කිරීමට තරම් කිසිවක් මාගේ අවධානයට ලක් නොවීය.
 - 2.2.1 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (ඇ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලයේ යම් සාමාජිකයෙකුට බැංකුව සමඟ සම්බන්ධවී ඇති යම් ගිවිසුමක් සම්බන්ධයෙන් සෘජුව හෝ අන්‍යාකාරයකින් සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික තත්වයෙන් බැහැරව සම්බන්ධයක් ඇති බව;
 - 2.2.2 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (ඊ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද පොදු සහ විශේෂ විධානවලට අනුකූල නොවන ලෙස ක්‍රියා කර ඇති බව;
 - 2.2.3 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (උ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව බැංකුවේ බලතල , කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූල නොවන ලෙස කටයුතු කර ඇති බව;
 - 2.2.4 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 12 (ඌ) වගන්තියේ සඳහන් අවශ්‍යතාවය අනුව බැංකුවේ සම්පත් සකසුරුවීම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර නොමැති බව.

අත්සන් කළේ :

ඩබ්ලිව්.පී.සී. වික්‍රමරත්න
 විගණකාධිපති

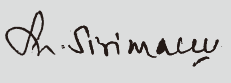
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2020 දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය

	සටහන	2020 රු. 000	2019 රු. 000
වත්කම්			
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	8	403,307,304	420,709,469
ලාභ හෝ අලාභ කළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුදකුම්පත්	9	40,564,323	38,493,268
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් කළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුදකුම්පත්	9	703,435,463	729,801,009
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	10	3,370,353	2,021,917
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්	11	158,958,185	147,159,174
අනිකුත් ලැබිය යුතු දෑ		1,702,247	-
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,311,337,875	1,338,184,837
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුදකුම්පත්	12	714,531,527	76,511,883
ප්‍රති විකුණුම් ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුදකුම්පත්	13	2,728,412	50,354,879
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	14	153,061,900	236,608,971
මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	15	1,615,356	1,500,487
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	16	111,487,526	39,289
අනෙකුත් වත්කම්	17	23,097,189	17,562,458
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,006,521,910	382,577,967
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		2,317,859,785	1,720,762,804
විදේශීය මූල්‍ය නොවන වත්කම්			
රන්	18	76,220,055	173,438,430
මූල්‍ය නොවන වත්කම්			
තොගය	19	6,301,819	7,298,392
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ හා කලින් ගෙවීම්		651,804	1,069,076
දේපල පිරිසිදු සහ උපකරණ	20	20,539,377	16,810,691
අස්පාශ්‍ය වත්කම්	21	24,327	38,046
මුළු මූල්‍ය නොවන වත්කම්		103,737,382	198,654,635
මුළු වත්කම්		2,421,597,167	1,919,417,439
බැරකම් සහ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය			
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්			
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	22	208,337,221	958,248
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	10	574,182	989,958
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය	23	63,864,652	82,995,147
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.)	24	509,925,278	471,975,073
අනිකුත්	25	74,870,325	57,091,538
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්		857,571,658	614,009,964
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්			
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් කැන්පතු	26	129,601,521	254,581,620
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් කැන්පතු	27	1,460,512	499,639
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුදකුම්පත්	28	209,507,898	43,298,325
සංසරණයෙහි පවතින මුදල්	29	834,807,859	677,967,150
අනිකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	30	14,742,792	12,702,888
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්		1,190,120,582	989,049,622
මුළු මූල්‍ය බැරකම්		2,047,692,240	1,603,059,586
අනිකුත් බැරකම්			
විලම්භිත ප්‍රදාන	31	789	5
විශ්‍රාම වැටුප් හා අනෙකුත් පශ්චාත් රැකියා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්	32	25,385,193	11,990,647
විවිධ බැරකම් සහ උපවිනයන්	33	1,353,373	181,809
මුළු අනිකුත් බැරකම්		26,739,355	12,172,461
මුළු බැරකම්		2,074,431,595	1,615,232,047
හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය			
ප්‍රාග්ධන අරමුදල		50,000,000	50,000,000
අනෙකුත් සංචිත	34	282,012,023	212,493,432
රඳවාගත් ලාභ		15,153,549	41,691,960
මුළු හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය		347,165,572	304,185,392
මුළු බැරකම් සහ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය		2,421,597,167	1,919,417,439

පිටු අංක 14 සිට 81 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.
මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශයන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් 2021 මාර්තු 31 වැනි දින මුදල් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමත කරන ලදී.

මහාචාර්ය ඩබ්ලිව්. ඩී. ලක්ෂ්මන් - අධිපති

ඩී.එස්.එල්. සිරිමාන්න - ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනේ අවසන් වර්ෂය සඳහා
ආදායම් ප්‍රකාශය

	සටහන	2020 රු. 000	2019 රු. 000
මෙහෙයුම් ආදායම:			
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආශ්‍රිත ආදායම			
පොළී ආදායම	36	26,254,216	32,950,560
උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් වාසිය	37	23,524,861	42,900,897
මිල වෙනස්වීම්වලින් උපලබ්ධි වාසිය		6,524,368	1,057,273
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් මුළු ආදායම		56,303,445	76,908,730
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් ආශ්‍රිත වියදම්			
පොළී වියදම	38	(5,293,852)	(8,338,019)
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ	39	(2,046,205)	(187,639)
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් ආශ්‍රිත මුළු වියදම		(7,340,057)	(8,525,658)
ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන වාසිය/ (පාඩුව)		7,123,733	(14,557,283)
විදේශීය මූල්‍ය ආයෝජන ආදායම		56,087,121	53,825,789
ශුද්ධ දේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආශ්‍රිත ආදායම			
පොළී ආදායම	36	25,342,029	18,074,750
මිල වෙනස්කම් මත උපලබ්ධි ලාභය/ (පාඩුව)		197,559	(117,565)
පොළී වියදම	38	(8,320,294)	(3,763,302)
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ	39	(259,194)	(27,241)
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආශ්‍රිත ශුද්ධ ආදායම		16,960,100	14,166,642
අනිකුත් ආදායම්	40	1,589,329	1,514,588
මුළු ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම		74,636,550	69,507,019
මෙහෙයුම් වියදම් :			
සේවක මණ්ඩල වියදම් :	41		
- වැටුප් සහ වෙනත්		(5,298,938)	(5,544,943)
- නිශ්චිත ආයතන සැලසුම් පිරිවැය		(707,129)	(1,103,233)
- පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පිරිවැය		(851,435)	(1,120,381)
		(6,857,502)	(7,768,557)
ක්ෂයවීම් සහ ක්‍රමක්ෂය		(452,353)	(439,918)
තොග පිරිවැය (නව මුදල් නිකුතු පිරිවැය)		(2,396,894)	(3,234,336)
පරිපාලන සහ අනිකුත් වියදම්	42	(1,497,040)	(2,168,481)
මුළු මෙහෙයුම් වියදම්		(11,203,789)	(13,611,292)
බදු වලට පෙර ලාභය		63,432,761	55,895,727
බදු	43	-	(290,888)
වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ ලාභය		63,432,761	55,604,839

වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරූපණය වේ.

පිටු අංක 14 සිට 81 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනේ අවසන් වර්ෂය සඳහා
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
වර්ෂය සඳහා වූ ශුද්ධ ලාභය	63,432,761	55,604,839
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම්		
පසු කාලපරිච්ඡේදයකදී ආදායම් ප්‍රකාශයට නැවත වර්ගීකරණය වන හෝ විය හැකි අයිතම		
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුදැකුම්පත් සඳහා වූ ශුද්ධ සාධාරණ වටිනාකම් ලාභය	34	9,910,943
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන රජයේ සුදැකුම්පත් සඳහා වූ ශුද්ධ සාධාරණ වටිනාකම් ලාභය	34	3,547,766
	13,458,709	10,778,682
පසු කාලපරිච්ඡේදයකදී ආදායම් ප්‍රකාශයට නැවත වර්ගීකරණය නොවන අයිතම		
දේපළ, පිරිසික සහ උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණය මත වූ ශුද්ධ ලැබීම්		
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමට ගලපන ලද පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම් වියදම	32	3,671,689
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන ස්කන්ධ ආයෝජන මත වූ ශුද්ධ සාධාරණ වටිනාකම් ලාභය	34	(13,394,058)
	108,379	(873,926)
	(9,613,990)	115,859
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම	3,844,719	(758,067)
මුළු විස්තීරණ ආදායම	67,277,480	10,020,615
	67,277,480	65,625,454

වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරූපණය වේ.

පිටු අංක 14 සිට 81 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනේ අවසන් වර්ෂය සඳහා
ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයේ වෙනස්වීම් ප්‍රකාශය

	දායක ප්‍රාග්ධනය රු. 000	අනිකුත් සංචිත රු. 000	රඳවාගත් ලාභ රු. 000	එකතුව රු. 000
2019 ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	50,000,000	214,656,323	(25,887,924)	238,768,399
වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ ලාභය	-	-	55,604,839	55,604,839
තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය සඳහා වූ නිධන්ගත අරමුදලට පැවරීම	-	333,334	(333,334)	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමේ හඳුනාගත් පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ පිරිවැය	-	-	(873,926)	(873,926)
ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන අලාභය මාරු කිරීම (IRR)	-	(14,557,283)	14,557,283	-
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. අභ්‍යන්තර අරමුදල්වලට මාරු කිරීම	-	-	(208,445)	(208,445)
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ගණනය කරන ලද සුරැකුම්පත් හි ශුද්ධ සාධාරණ වටිනාකම මත වූ ලාභය	-	10,665,451	-	10,665,451
රඳවාගත් ලාභයෙන් වෙළඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	1,166,517	(1,166,517)	-
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවාදායක සහ විග්‍රාම ආපදා සහන අරමුදලට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	(16)	(16)
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගීකරණය කළ රජයේ සුරැකුම්පත් වල වෙළඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණනය මත වූ ලාභය	-	113,231	-	113,231
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගීකරණය කළ ප්‍රාග්ධන ආයෝජන වල වෙළඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණනය මත වූ ලාභය	-	115,859	-	115,859
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	50,000,000	212,493,432	41,691,960	304,185,392
2020 ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	50,000,000	212,493,432	41,691,960	304,185,392
වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ ලාභය	-	-	63,432,761	63,432,761
තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය සඳහා වූ නිධන්ගත අරමුදලට පැවරීම	-	418,783	(422,163)	(3,380)
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමේ හඳුනාගත් පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ පිරිවැය	-	-	(13,394,058)	(13,394,058)
ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන අලාභය මාරු කිරීම (IRR)	-	7,123,733	(7,123,733)	-
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. අභ්‍යන්තර අරමුදල්වලට මාරු කිරීම	-	-	(284,802)	(284,802)
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට වූ සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ සාධාරණ වටිනාකම මත වූ ලාභය	-	9,910,943	-	9,910,943
රඳවාගත් ලාභයෙන් වෙළඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	43,356,467	(43,356,467)	-
පොදු සංචිතයට මාරු කිරීම	-	638,355	(638,355)	-
2019 වර්ෂයට අදාළ ලාභයන් රජයට පැවරීම - මහ බැංකුව වෙත ඇති රජයේ බැඳීම් යළි පියවා ගැනීම	-	-	(24,008,977)	(24,008,977)
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවාදායක සහ විග්‍රාම ආපදා සහන අරමුදලට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	(141)	(141)
පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	742,476	(742,476)	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගීකරණය කරන ලද ප්‍රාග්ධන ආයෝජනවල වෙළඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණනය මත වූ ලාභය	-	108,379	-	108,379
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගීකරණය කළ රජයේ සුරැකුම්පත්වල වෙළඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණනය මත වූ ලාභය	-	3,547,766	-	3,547,766
දේපල පිරිසක සහ උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ	-	3,671,689	-	3,671,689
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	50,000,000	282,012,023	15,153,549	347,165,572

වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරූපණය වේ.

පිටු අංක 14 සිට 81 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනේ අවසන් වර්ෂය සඳහා
මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය

	සටහන	2020 රු. 000	2019 රු. 000
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද මුදල් ප්‍රවාහයන්			
ලැබීම්:			
ලැබුණු පොළිය - විදේශීය මුදල්		29,058,738	32,610,501
ලැබුණු පොළිය - දේශීය මුදල් - අනිකුත්		1,448,144	1,219,056
ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණ සහ වෙළෙඳ ආදායම්		6,721,927	939,708
උපලබ්ධි වූ විනිමය අලාභය		(10,303,437)	(17,363,660)
ලැබුණු අනිකුත් ආදායම්		1,445,544	1,676,979
		28,370,916	19,082,584
විය පැහැදීම:			
ගෙවන ලද පොළිය - විදේශීය මුදල්		5,574,007	8,452,517
ගෙවන ලද පොළිය - දේශීය මුදල්		6,863,137	3,094,863
සේවකයින්ට ගෙවීම්		6,476,946	7,312,048
සැපයුම්කරුවන්ට ගෙවීම්		2,631,670	6,768,262
ගෙවන ලද බදු		-	290,888
		21,545,760	25,918,578
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ලද/(සඳහා භාවිතා කළ) ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	44	(6,825,156)	(6,835,994)
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද මුදල් ප්‍රවාහයන්			
ලැබීම් :			
අනිකුත් දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වල ශුද්ධ වැඩිවීම		(3,068,543)	(2,093,732)
අනිකුත් ආයතනවලට ප්‍රදානය කළ ණය සහ අත්තිකාරම් - ප්‍රාග්ධන අයකරගැනීම්		5,767	56,793
දේපළ, පිරිසිදු සහ උපකරණ විකිණීමෙන් ලද ආදායම		134	36,821
ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් යටතේ මිලට ගත් සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ වැඩිවීම		166,209,573	14,987,104
		163,146,931	12,986,986
විය පැහැදීම :			
විදේශ මුදල් සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ වැඩිවීම/(අඩුවීම)		(57,023,608)	27,507,003
අනිකුත් විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වල ශුද්ධ වැඩිවීම/(අඩුවීම)		(901,434)	1,308,261
අනිකුත් විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්වල ශුද්ධ (වැඩිවීම)/ අඩුවීම		(202,532,008)	90,905,310
අනිකුත් දේශීය තැන්පතු සහ ගෙවිය යුතු මුදල්වල ශුද්ධ (වැඩිවීම)/ අඩුවීම		(1,590)	10,735
දේපළ, පිරිසිදු හා උපකරණ මිලට ගැනීම් (ප්‍රදානයන් අඩු කිරීමෙන් පසු)		348,150	215,654
අස්පාෂ්‍ය වත්කම් මිලදී ගැනීම්		126	22,227
කල්බදු වත්කම් මිලදී ගැනීම්		4,838	-
රත් සංවිනයේ ශුද්ධ අඩුවීම		(121,876,566)	(2,663,074)
මූල්‍ය සහ අනෙකුත් ආයතනවල ආයෝජන		6,489	2,750
අනෙකුත් ආයතන වෙත ලබා දුන් ණය හා අත්තිකාරම්		111,353,276	-
		(270,622,327)	117,308,866
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද/(සඳහා භාවිතා කළ) ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		433,769,258	(104,321,880)
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද මුදල් ප්‍රවාහයන්			
ලැබීම් :			
සංසරණ මුදල් නිකුතුව		697,310,625	777,061,814
සංසරණ මුදල් ආපසු ගැනීම්		(540,469,916)	(740,037,174)
සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව		156,840,709	37,024,640
විය පැහැදීම :			
රජයේ ගනුදෙනු ආශ්‍රිත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව/ (ආපසු ගැනීම්)	45	479,681,618	(126,565,213)
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන ගනුදෙනු ආශ්‍රිත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව/ (ආපසු ගැනීම්)	46	124,980,099	65,524,563
සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව/ (ආපසු ගැනීම්)		604,661,717	(61,040,650)
සංසරණ මුදල් ශුද්ධ වැඩිවීම/ (අඩුවීම)		(447,821,008)	98,065,290
විය පැහැදීම :			
විදේශීය මුදල් කාලීන බැරකම් ආපසු ගෙවීම		2,658,806	(58,497,399)
අනිකුත් අරමුදල් සඳහා ගෙවීම		141	16
විශ්‍රාම අරමුදල සඳහා ගෙවීම		329,689	1,344,579
රජයේ ඒකාබද්ධ අරමුදල සඳහා ලාභ පැවරීම		24,000,000	-
		26,988,636	(57,152,804)
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ලද/(සඳහා භාවිතා කළ) ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		(474,809,644)	155,218,094
මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ගේ ශුද්ධ වැඩිවීම/ (අඩුවීම)		(34,215,230)	44,060,220
මුදල් සහ මුදල් සමානයන් මත වන විනිමය අනුපාතයන්ගේ බලපෑම		16,861,445	4,624,467
වර්ෂය ආරම්භයේ දී මුදල් සහ මුදල් සමානයන්		420,931,427	372,246,740
දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	8	403,577,642	420,931,427

වරහන් තුළ ඇති සංඛ්‍යා මගින් අඩුකිරීමක් නිරූපණය වේ.

පිටු අංක 14 සිට 81 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශවල කොටසක් වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් කාලපරිච්ඡේදය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ කොටසක් ලෙස කියවිය යුතු සටහන

I. වාර්තා කිරීමේ ඒකකය සහ ව්‍යවස්ථාපිත පදනම

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය සහ ගෙවීම් පද්ධති පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය කිරීම සඳහා වගකිවයුතු අධිකාරිය ලෙස 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනත (සංශෝධිත පරිදි) යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (“බැංකුව” හෝ “ශ්‍රී.ලං.ම.බැ.”) ආයතනයක් ලෙස ස්ථාපිත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිත්‍යව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය තුළ පිහිටුවා ඇති අතර, කොළඹ 01, ජනාධිපති මාවතේ අංක 30 දරණ ස්ථානයේ පිහිටා ඇත.

මුදල් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්, 2021 මාර්තු 31 වැනි දින අනුමත කරන ලදී.

I.1 ප්‍රාථමික ක්‍රියාකාරකම්

1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනත (සංශෝධිත පරිදි) යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය මණ්ඩලය විසින් ප්‍රතිපත්ති පියවර නිශ්චය කිරීමට අමතරව මහ බැංකුවේ බලතල, යුතුකම් සහ කර්තව්‍යයන් පැවැරෙන අතර, බැංකුවේ කළමනාකාරිත්වය, මෙහෙයුම් සහ පරිපාලනය සඳහා පොදුවේ වගකිවයුතු වන්නේය. බැංකුව විසින් මූලිකව ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය සහ ගෙවීම් පද්ධති පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය සඳහා පොදුවේ වගකිවයුතු අතර රජයේ මූල්‍ය නියෝජිත ලෙස ද කටයුතු කරනු ලැබේ. බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම්වලට ප්‍රධාන වශයෙන් පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් ය.

- මුදල් සහ විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මුදල් නිකුත් කිරීම.
- නිල විදේශ සංචිතය කළමනාකරණය කිරීම.
- මූල්‍ය පද්ධතිය අධීක්ෂණය කිරීම.
- බැංකු හා තෝරාගත් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවලට බලපත්‍ර ලබා දීම, නියාමනය සහ අධීක්ෂණය.
- පියවීම් පහසුකම් සඳහා ප්‍රතිපාදන හා ගෙවීම් පද්ධතිය නියාමනය කිරීම.
- ආර්ථික දත්ත සම්පාදනය, බෙදාහැරීම සහ විශ්ලේෂණය.
- විවිධ පහසුකම් යටතේ රජයට, බැංකුවලට සහ මූල්‍ය ආයතන වලට ණය සහ අත්තිකාරම් සැපයීම.
- රජයේ හා එහි නියෝජිතයන් හෝ බැංකුකරු ලෙස කටයුතු කිරීම, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ වාණිජ බැංකු නොවන ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ට ජංගම ගිණුම් පහසුකම් සැලසීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඵලදායී සම්පත් සංවර්ධනය, දිරි ගැන්වීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අදහසින් යුතුව එහි පරමාර්ථය වන ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය සපුරාගැනීම සඳහා පවත්වාගෙන යන ක්‍රියාකාරකම්, විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ලෙස පුළුල්ව වෙන්කර දැක්විය හැකිය. මෙම ක්‍රියාකාරකම් වල ප්‍රතිඵල ආදායම් ප්‍රකාශනයට අදාළව මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වේ.

2. මූල්‍ය වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමේ පදනම

2.1. අනුකූලතා ප්‍රකාශනය

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (ජා.මු.වා.ප්‍ර.) ප්‍රකාර පිළියෙල කර තිබේ.

2.2 මිනුම් කිරීමේ පදනම

පහත අයිතමයන් හැරුණු කොට මූල්‍ය වාර්තා ඓතිහාසික පිරිවැය මත පදනම්ව පිළියෙල කරනු ලබයි.

- රන්, ආදායම් ප්‍රකාශය තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම් කිරීම.
- ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ, ලාභ අලාභ හා අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් මගින් සාධාරණ අගයට මිණුම් කරන ව්‍යුත්පන්න නොවන මූල්‍ය උපකරණ සාධාරණ අගයට මිනුම් කිරීම.
- අත්පත් කර ගැනීමේදී පිරිවැයට මිනුම් කරන එහෙත් අනතුරුව ප්‍රත්‍යාගණනය කරනු ලබන වටිනාකමින් සමුච්චිත ක්ෂය හා සමුච්චිත හානිකරන වෙන්කිරීම් අඩුකරන ලද වටිනාකමට මිණුම් කරන ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි.
- සේවා නියුක්තිකයන්ගේ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳියාව, අදාළ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ වගකීමෙහි වර්තමාන අගයෙන් ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම වල වත්කම්හි සාධාරණ අගය අඩුකර මිනුම් ගත කිරීම.

2.3 වාර්තා කිරීමේ ආකෘතිය

බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් සහ මූල්‍ය බැරකම් ද ඒවාට අදාළ ආදායම් සහ වියදම් මාර්ග ද විදේශීය මුදල් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ලෙස වෙන්කොට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ වත්කම් සහ බැරකම් ඉදිරිපත් කිරීමේදී පුළුල් වශයෙන් එක් එක් වර්ගයන් යටතේ ද්‍රවශීලතාවයේ පිළිවෙළට දක්වා ඇත. මෙම වාර්තාකරණ ප්‍රවේශය මගින්, අංක 7 දරණ සටහනෙහි විස්තරාත්මකව දක්වා ඇති බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම් උචිතව වාර්තා කෙරෙන බව බැංකුවේ අදහස වේ.

2.4 ක්‍රියාකාරී හා වාර්තා කරන මුදල් ඒකකය

මූල්‍ය වාර්තා ශ්‍රී ලංකා රුපියල් වලින් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය බැංකුවේ ක්‍රියාකාරී මුදල් ඒකකයද වේ. වාර්තා කර ඇති සියලු අගයන් ආසන්නතම දහස් සංඛ්‍යාවට දක්වා ඇති අතර බැංකුවේ ක්‍රියාකාරී හා වාර්තා කරන මුදල් ඒකකයන්හි කිසිදු වෙනසක් සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී සිදුවී නැත.

2.5 ප්‍රමාණාත්මකභාවය හා සමානාරය

ප්‍රමාණාත්මකභාවය අඩු අයිතමයන් හැර එක් එක් ප්‍රමාණාත්මක කාණ්ඩයන්හි සමාන අයිතම හා අසමාන ස්වභාවයක් හා කාර්යයන් සහිත අයිතමයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි වෙන් වෙන් වශයෙන් වාර්තා කරනු ලැබේ.

2.6 හිලව් කිරීම

මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හිලව් කොට ශුද්ධ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල ඉදිරිපත් කළ හැක්කේ බැංකුවට හඳුනාගත් අගයන් හිලව් කිරීමට නෛතික අයිතියක් හා ශුද්ධ පදනම මත නිරවුල් කිරීමට හෝ වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමට සමගාමීව වගකීම් නිරවුල් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි නම් පමණි.

2.7 සංසන්දනාත්මක තොරතුරු

අවශ්‍ය විටක වර්තමාන කාලපරිච්ඡේදයේ ඉදිරිපත් කිරීමට අනුකූල වීම සඳහා සංසන්දනාත්මක තොරතුරු නැවත වර්ගීකරණය කරනු ලබයි.

3. ගිණුම් විනිශ්චයන් සහ ඇස්තමේන්තු භාවිතය

බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීම මත, වාර්තා කරන ලද ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රමාණයන් සහ අනුගාමී හෙළිදරව් කිරීම් මෙන්ම අසම්භාව්‍ය බැරකම්වල හෙළිදරව් කිරීම්වලට බලපාන්නා වූ විනිශ්චයන් ඇස්තමේන්තු හා උපකල්පනයන් සකස් කිරීමට කළමනාකරණයට සිදු වේ. මෙම උපකල්පනයන්, ඇස්තමේන්තු හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතාවය, වත්කම් හා බැරකම්හි ධාරණ අගයන්වලට අනාගත කාලපරිච්ඡේදවලදී බලපාන ලෙස ප්‍රමාණාත්මක ගැලපීමක් අවශ්‍ය කරන ප්‍රතිඵලයක් ඇති කළ හැක.

ඇස්තමේන්තු සහ ඒ සඳහා පාදක වූ උපකල්පන යාවත්කාලීන පදනමක් මත සමාලෝචනය කරනු ලැබේ. ඇස්තමේන්තුවල සංශෝධනයන් අනාගතයට බලපාන පරිදි හඳුනාගනු ලැබේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් සහිත අයිතමයන් සඳහා පදනම් කරගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සඳහා වූ විනිශ්චයන් පිළිබඳ තොරතුරු පහත සටහන් මගින් පැහැදිලි කෙරේ.

3.1 මූල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය හා භාගීකරණය

බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් වල ව්‍යාපාර ආකෘතිය හා ඒවාහි ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි වලින් ඇතිවන මුදල් ප්‍රවාහ, මූලික මුදල හා ඒ මත වන පොලිය පමණක්ද යන්න තක්සේරු කිරීම සඳහා විනිශ්චයන් භාවිතා කරයි. තවද, බැංකුව විසින් මුල් වරට හඳුනාගැනීමෙන් පසු මූල්‍ය වත්කමක ණය අවධානමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වී ඇත්දැයි යන්න තීරණය කිරීම සඳහා වන නිර්ණායකයන් ස්ථාපිත කිරීමේදී හා අපේක්ෂිත ණය අලාභ ගණනය කිරීම සඳහා ඉදිරි දැක්මක් සහිත තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමේදී භාවිතා කරන ක්‍රමවේදය හා අපේක්ෂිත ණය අලාභ ගණනය කිරීම සඳහා වූ ආකෘති (Model) තෝරා ගැනීමේ හා අනුමත කිරීමේදී ද විනිශ්චයන් භාවිතා කරයි. බැංකුවේ ණය අලාභ ගණනය කිරීමේදී යොදාගත් ඇස්තමේන්තු හා විනිශ්චයන් වලට කොවිඩ්-19 නිසා ඇති වූ බලපෑම සටහන් අංක 34 මගින් විස්තර කර ඇත.

3.2 විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පස්වත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල පිරිවැය ආයුගණන ඇගයීම් මත තීරණය කරනු ලැබේ. ආයුගණන ඇගයීමක දී වට්ටම් අනුපාත, අනාගත වන්දි ගෙවීම් වැඩිවීම්, මරණ අනුපාතය සහ විශ්‍රාම වැටුප්වල අනාගත වැඩිවීම් පිළිබඳ

උපකල්පනයන් සිදුකරනු ලැබේ. මෙම සැලසුම් වල දිගුකාලීන ස්වභාවය හේතුවෙන් එවැනි ඇස්තමේන්තු සැලකිය යුතු ලෙස අවිනිශ්චිතතාවයකට භාජනය වේ. ආයුගණන ඇගයීමේදී භාවිතා කරන ලද උපකල්පන සටහන් අංක 32 හි දැක්වේ.

3.3 මූල්‍ය උපකරණවල සාධාරණ අගය

මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම්වල සාධාරණ අගයන් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ වාර්තාගත කරන විට එම අගයන් සක්‍රීය වෙළඳපළ තුළින් ලබාගත නොහැකි අවස්ථාවලදී, එම අගයන් ලබා ගැනීම සඳහා විවිධ ආකාරයේ ආගණනය කරනු ලබන ගණිතමය ආකෘතිවලින් යුතු ශිල්පීය ක්‍රම උපයෝගී කරගෙන ඇත. මෙම ආකෘති තුළට යොදාගන්නා යෙදවුම් හැකි සෑම විටම නිරීක්ෂිත වෙළඳපොළ දත්ත මත ලබාගන්නා අතර, එවැනි දත්ත නොමැති අවස්ථාවන්හිදී විනිශ්චයන් මගින් සාධාරණ අගය ලබාගනු ලබයි. විනිශ්චයන්වලට එළඹීමේදී ද්‍රවශීලතාවය සහ දීර්ඝ කාලීන ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණවල (longer-dated derivatives) වෙනස්වීම් වැනි ආකෘතිවලට යොදාගන්නා යෙදවුම් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. 2020 වසර තුළදී ලබාදුන් නව ණය යෝජනා ක්‍රමයන් සාධාරණ අගයට ගණනය කිරීමේදී යොදාගත් ඇස්තමේන්තු හා විනිශ්චයන් වලට කොවිඩ්-19 නිසා ඇති වූ බලපෑම සටහන් අංක 3.4 මගින් විස්තර කර ඇත.

3.4 කොවිඩ්-19 පොදු බලපෑම

මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙළ කිරීමේ දී බැංකුව විසින් කොවිඩ්-19න් ඇති වූ බලපෑම සැලකිල්ලට ගනු ලැබීය. විනිශ්චයන් සඳහා යොදා ගනු ලබන විශේෂ අයිතමයන් නොවෙනස්ව පැවතුන ද, කොවිඩ්-19 හි බලපෑම හේතුවෙන් අතිරේක විනිශ්චයන් හා ඇස්තමේන්තු යොදා ගැනීමට සිදුවිය.

ඒ අනුව මූලික වශයෙන් බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය ශේෂය අපේක්ෂිත ණය අලාභ තක්සේරු කිරීමේදී මෙකී අතිරේක විනිශ්චයන් හා ඇස්තමේන්තු බැංකුව විසින් යොදා ගනු ලැබීය.

කොවිඩ්-19 පැතිරයාම හේතුවෙන් අහිතකර බලපෑමට ලක්වූ ආර්ථිකය පුනර්ජීවනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පුළුල් පරාසයක විහිදුණු සහන හා ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අතරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශ වලට බලපෑමක් ඇති වඩාත් වැදගත් සහන ක්‍රියාමාර්ගය ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ නව ණය යෝජනා ක්‍රම හැඳින්විය හැක. ඒ අනුව බැංකුව විසින් සෞභාග්‍ය කොවිඩ්-19 පුනරුද අදියර I, II, III හා ඉදිකිරීම් අංශය සඳහා ද්‍රවශීලතා පහසුකම මැයෙන් වන ප්‍රතිමූල්‍ය හා ණය යෝජනා ක්‍රම සහනදායී පොළී අනුපාත යටතේ මාස 6ක් වසර 2ක් අතර වන කල් පිරීම් කාල සීමාවක් සහිතව වසංගත තත්වය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර සඳහා ණය ලබා දීමේ කොන්දේසියට යටත්ව බලපත්‍රලාභී වානිජ හා බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු තුළින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

තක්සේරු කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රම හා තක්සේරු යෙදවුම් අදාළ හා සුදුසු බවට විශේෂයෙන් තහවුරු කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි යෙදවුම් හා විනිශ්චයන් තක්සේරු ශිල්පීය ක්‍රම තුළ යොදා ගනු ලැබේ. එවන් තක්සේරු ශිල්පක්‍රම භාවිතයෙන් වත්කමක සාධාරණ අගය මිනුම් කරනු ලබයි. ඒ අනුව ඉහත සඳහන් කළ ණය යෝජනා ක්‍රම වල මූලික

හඳුනාගැනීමේ සාධාරණ අගය ගණනය කිරීමේදී ණය ආපසු ගෙවීම් කොන්දේසි හා වෙළඳපොළ පොලී අනුපාත යනාදී තීරණාත්මක උපකල්පනයන් හා විනිශ්චය යොදා ගන්නා ලදී. පෙර කාලපරිච්ඡේද වල යොදාගත් අපේක්ෂිත ණය අලාභ ගණනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා බැඳුණු මූලික අපේක්ෂිත ණය අලාභ ආකෘතිය, ක්‍රම හා ක්‍රමවේදය ස්ථාවර හා නොවෙනස්ව පැවතිය ද බැංකුව විසින් කොවිඩ්-19 බලපෑම, අපේක්ෂිත ණය අලාභ ගණනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ යෙදවුම්, උපකල්පනයන් හා ඉදිරි දැක්මක් පවතින සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් තුළින් හඳුනාගෙන ඇත. ඊට අමතරව කොවිඩ්-19 ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන්හි සිදුවූ වලනයන් හේතුවෙන් ඒවා යෙදවුම් ලෙස යොදා ගන්නා අපේක්ෂිත ණය අලාභ ආකෘතියේ ඇතිවන්නා වූ අනපේක්ෂිත සංඛ්‍යාතමය වෙනස්වීම් අවම කර ගැනීම සඳහා බැංකුව විසින් සාමාන්‍යකරණය කරන ලද ඉදිරි දැක්මක් සහිත සාර්ව ආර්ථික වචලයයන් භාවිතා කරන ලදී.

කෙසේ වෙතත් බැංකු තක්සේරුවට අනුව මූල්‍ය නොවන වත්කම්වල ධාරණ අගයට කොවිඩ්-19 මඟින් බලපෑමක් ඇතිවී නොමැති අතර එම වත්කම් සුදුසු වටිනාකමට 2020 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල තක්සේරු කර ඇත.

4. වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වල වෙනස්වීම්

මෙම මූල්‍ය වර්ෂය තුළ “ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති නොවෙනස්ව පැවති අතර ඒවා පූර්ව කාලපරිච්ඡේදයේදී භාවිතා කළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා ස්ථාවරව පවතී.

5. වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

5.1 විදේශීය මුදල් පරිවර්තනය හා ශේෂයන්

විදේශීය මුදල්වලින් වන ගනුදෙනු, එකී ගනුදෙනු සිදුවන දිනයේ දී පවතින විනිමය අනුපාතික ප්‍රකාර බැංකුවේ භාවිතා වන මුදල් වටිනාකමට සටහන් කරනු ලැබේ. විදේශීය මුදල්වලින් වූ මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම්, වාර්තාකරන දිනට පවතින විනිමය අනුපාතිකයන් ප්‍රකාර නැවත පරිවර්තනය කරනු ලැබේ. වෙනස්කම් සියල්ල ආදායම් ප්‍රකාශනයට ගනු ලැබේ. වාර්තා කරන දිනට වටිනාකම් නැවත පරිවර්තනය කිරීමේ දී, ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල්වලට වූ පහත දැක්වෙන ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතයන් භාවිතා කරන ලදී.

මුදල් වර්ගය	2020 රු.	2019 රු.
ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් 1	143.4225	127.5343
කැනේඩියානු ඩොලර් 1	146.4840	139.8206
යුරෝ 1	227.7256	203.6571
ජපන් යෙන් 1	1.8055	1.6724
විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.හි.) 1	272.6200	250.7887
ස්ථර්ලින් පවුම් 1	254.8200	240.7922
ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් 1	186.4082	181.6340
චීන යුවාන් 1 (අක්වෙරළ)	28.6661	26.0905

මූල්‍ය නොවන අයිතමයන් ඒවා සිදුවූ දින තිබූ විදේශීය මුදල් පරිවර්තනයට අනුව ඓතිහාසික අගයට පොත්වලට සටහන් කර ඇත.

5.2 සාධාරණ අගය මිනුම් කිරීම

බැංකුව විසින් විදේශීය සුරැකුම්පත්, ව්‍යුත්පන්න උපකරණ වැනි මූල්‍ය උපකරණයන් සහ රන් ආදී වූ මූල්‍ය නොවන උපකරණයන් එකී වාර්තාකරණ දිනයන්හි දී සාධාරණ අගයන්ට මිනුම්ගත කර ඇත. මීට අමතරව, ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මිනුම්ගත කරන ලද මූල්‍ය උපකරණයන්හි සාධාරණ අගයන් අංක 50 සටහනෙහි හෙළිදරව් කර ඇත.

සාධාරණ අගය යනු වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනුකරුවන් අතර සිදුවන ක්‍රමවත් ගනුදෙනුවක දී, මිනුම්ගත කරන ලද දිනයට, වත්කමක් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල හෝ වගකීමක් හුවමාරු කිරීමේ දී ගෙවීමට සිදුවන මුදල ය.

මෙම සාධාරණ අගය මිනුම් කිරීම සඳහා පදනම් වන පූර්ව නිගමනය වනුයේ වත්කමක් විකිණීම හෝ වගකීමක් හුවමාරු කිරීම යන ගනුදෙනුවකි:

- වත්කම හෝ වගකීම අදාළ ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළෙහි දී සිදුවීම හෝ,
- එවැනි ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළක් නොමැති අවස්ථාවකදී එම වත්කම හෝ වගකීම සඳහා වඩාත් ම වාසි සහගත වෙළෙඳපොළෙහි දී සිදුවීමය.

මෙම ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළ හෝ වඩාත් වාසිසහගත වෙළෙඳපොළ බැංකුවට පිවිසිය හැක්කක් විය යුතු ය.

වෙළඳපොළ ගනුදෙනුකරුවන්, ඔවුන්ට උපරිම ආර්ථික වාසි සැලසෙන ආකාරයට කටයුතු කිරීමේදී යොදාගනු ලබන උපකල්පනයක් මත පදනම්ව වත්කමක හෝ වගකීමක සාධාරණ අගය මිනුම් ගත කරයි. මූල්‍ය නොවන වත්කමක සාධාරණ අගය මිනුම් කිරීමේදී එම වත්කම වෙළඳපොළ ගනුදෙනුකරුවෙකට එහි උපරිම හා විශිෂ්ට ලෙස භාවිතා කොට හෝ එම වත්කම් එහි උපරිම හා විශිෂ්ට ලෙස භාවිතා කිරීමට හැකියාව ඇති වෙනත් වෙළඳපොළ ගනුදෙනුකරුවෙකට විකිණීමෙන් ආර්ථික වාසි ජනනය කිරීමට ඇති හැකියාව සලකා බලනු ලැබේ.

බැංකුව විසින් සාධාරණ අගයන් මිනුම් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය උදෙසා අවස්ථාවට ඉතාමත් උචිත සහ සාධාරණ අගයන් මිනුම්ගත කිරීම අදාළ නිරීක්ෂණ යෙදවුම් හි උපරිම භාවිතය සහ නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි යෙදවුම් භාවිතය අවම කිරීම යන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් දත්ත අගය කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් යොදා ගනු ලබයි. මූල්‍ය වාර්තාවන්හි සාධාරණ අගය මිනුම්ගත කළ හෝ හෙළිදරව් කළ සියළු වත්කම් හා වගකීම් සාධාරණ අගයන් ධුරාවලිය තුළ පහත දැක්වෙන පරිදි වර්ගීකරණයට ලක් කර ඇති අතර එය සමස්තයක් වශයෙන් සාධාරණ අගයන් නිශ්චය කිරීම සඳහා වැදගත් වන අවම මට්ටමේ යෙදවුම් මත පදනම් වේ.

පළමුවන මට්ටම - අනන්‍ය වත්කම හා වගකීම සඳහා ක්‍රියාකාරී වෙළෙඳපොළ තුළ හිමි ප්‍රකාශිත (නො සැකසූ) මිළ ගණන්

දෙවන මට්ටම - සෘජුව හෝ වක්‍රාකාරයෙන් නිරීක්ෂණය කළ හැකි, සාධාරණ අගයන් මිනුම් කිරීම

සඳහා වැදගත් වන අවම මට්ටමේ යෙදවුම් භාවිතා කරන ඇගයුම් ක්‍රමවේදයන්

තෙවන මට්ටම - නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි, සාධාරණ අගයන් මිනුම්ගත කිරීම සඳහා වැදගත්වන අවම මට්ටමේ යෙදවුම් භාවිතා කරන ඇගයුම් ක්‍රමවේදයන්.

පුනරාවර්තන පදනම මත හඳුනාගත් වත්කම් හා වගකීම් වල ඉහත ධුරාවලි මට්ටම් අතර මාරුවීම් සිදු වී ඇත්දැයි, යන්න වර්ගීකරණයේ නැවත තක්සේරු කිරීම් තුළින් (සාධාරණ අගයට මිණුම් කිරීම උදෙසා සමස්තයක් වශයෙන් වැදගත්වන අවම මට්ටමේ යෙදවුම් මත පදනම්ව) සෑම කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදීම බැංකුව තහවුරු කරනු ලබයි.

5.3 මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම්

බැංකුව, මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම් සහ ආශ්‍රිත ආදායම් හා වියදම් මාර්ගයන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ විදේශීය මුදල් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් වෙන්කොට හඳුනා දැක්වීමෙන්ය. විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රධාන වශයෙන් උද්ගත වන්නේ බැංකුවේ විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කාර්යයන්ගෙන්ය. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම, මුදල් නිකුතු සහ බැංකු කටයුතුවලට ආශ්‍රිත වත්කම් සහ බැරකම් දේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් පිළිබිඹු වේ.

මෙම ක්‍රියාකාරකම් වෙන් වෙන්ව වාර්තා කිරීම මගින්, බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය, මූල්‍ය කාර්ය සාධනය සහ අවදානම් ආකෘතිය වඩා යෝග්‍ය අයුරින් ඉදිරිපත් කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. විදේශීය සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ඒකාබද්ධව වාර්තා කිරීමෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දැනුවත් කිරීමේ අගය දුර්වල වන බව බැංකුව විසින් සලකනු ලැබේ.

5.3.1 හඳුනාගැනීම හා මූලික මිනුම් කිරීම

සියළු මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් මූලිකව පිරිවැය මත හඳුනාගනු ලබන අතර ආයෝජනයට අදාළ අත්පත් කර ගැනීමේ වියදම් ද ඇතුළුව, ඉදිරිපත් වන ප්‍රතිෂ්ඨාවෙහි සාධාරණ වටිනාකම පිරිවැයට ඇතුළත් වේ. සාමාන්‍යයෙන් මිලට ගනු ලබන සහ විකුණනු ලබන සියළු මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් වෙළඳාම් දිනයේදී හඳුනාගනු ලැබේ. මෙලෙස මිලට ගනු ලබන සහ විකුණන මූල්‍ය වත්කම් වූ කලි සාමාන්‍ය රෙගුලාසි මගින් හෝ වෙළෙඳපොළේ පවත්නා සම්ප්‍රදාය මගින් නියමිත කාල රාමුව තුළ දී භාරදිය යුතු මිලට ගනු ලැබූ හෝ විකුණනු ලැබූ මූල්‍ය වත්කම් වන්නේය.

5.3.2 වර්ගීකරණය

මූල්‍ය වත්කම්

මූලික මිනුම් හඳුනාගැනීමේදී බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් පහත පරිදි වර්ගීකරණය කරනු ලබයි.

- මූල්‍ය වත්කම් ක්‍රමකේෂය පිරිවැයට
- විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම්කරණ මූල්‍ය වත්කම්

- ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට මිණුම්කරණ මූල්‍ය වත්කම්

පහත සඳහන් කොන්දේසි වලට අනුකූලව යන ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත් යටතේ වර්ගීකරණය නොකළ මූල්‍ය වත්කම් ක්‍රමකේෂය පිරිවැයට අගය කරනු ලැබේ.

- එම මූල්‍ය වත්කම ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහයන් රැස්කිරීමේ පරමාර්ථය සහිත ව්‍යාපාර ආකෘතියක පවත්වාගෙන යෑම.
- මූල්‍ය වත්කමේ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි මගින් නිශ්චිත දින වල ඇතිකරන මුදල් ප්‍රවාහ, මුල් මුදල හා මුල් මුදල මත ගෙවන පොළියෙන් පමණක් සමන්විත වීම.

මූල්‍ය වත්කමක් පහත සඳහන් කොන්දේසි වලට අනුකූල නම් සහ ලාභ හෝ පාඩු තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත් යටතේ වර්ග කළ නොහැකි නම් එම මූල්‍ය වත්කම් අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගය කළ හැක.

- යම් කිසි මූල්‍ය වත්කමක් ගිවිසුම්ගත මූල්‍ය ප්‍රවාහ රැස්කිරීමේ හා මූල්‍ය වත්කම් විකිණීම යන පරමාර්ථ ද්විත්වයෙන් ව්‍යාපාර ආකෘතියක පවත්වාගෙන යෑම.
- මූල්‍ය වත්කමේ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි මගින් නිශ්චිත දින වල ඇතිකරන මුදල් ප්‍රවාහ මුල් මුදල හා මුල් මුදල මත ගෙවන පොළියෙන් පමණක් සමන්විත වීම.

වෙළඳාම සඳහා තබා නොගත් ස්කන්ධ ආයෝජන වල සාධාරණ අගයෙන් පසුව සිදුවන වෙනස්වීම් විස්තීරණ ආදායම තුළින් හඳුනාගැනීමේ අවලංගු කළ නොහැකි තෝරා ගැනීමක් එම ආයෝජනය මූලික හඳුනාගැනීමේදී බැංකුවට කළ හැකිය. අනෙකුත් සියලු මූල්‍ය වත්කම් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම් කිරීම සඳහා වර්ගීකරණය කොට ඇත.

ව්‍යාපාර ආකෘතිය තක්සේරු කිරීම

බැංකුව විසින් ව්‍යාපාර ආකෘතියේ අරමුණු තක්සේරු කිරීමේදී මූල්‍ය වත්කම් අන්තර්ගත වන ආයෝජන කළඹ අරමුණු කොට එය සිදු කරනු ලබයි. ව්‍යාපාරය කළමනාකරණය කරන ආකාරය හා කළමනාකාරීත්වයට තොරතුරු ලබාදෙන ආකාරය මෙමගින් හොඳින්ම නිරූපනය වීම එයට හේතුවයි.

එසේ සලකා බලන තොරතුරු වලට පහත ඒවා ඇතුළත් වන නමුත් ඒවාට පමණක් සීමා නොවේ.

- ව්‍යාපාරික ආකෘතියේ කාර්ය සාධනය සහ ව්‍යාපාරික අකෘතිය තුළ රඳවා ඇති මූල්‍ය වත්කම් අගය කිරීම හා ප්‍රධාන කළමනාකාරීත්වයට වාර්ථා කරන ආකාරය
- ව්‍යාපාරික ආකෘතියේ කාර්ය සාධනයට බලපෑ හැකි අවදානම් (සහ එම ව්‍යාපාරික ආකෘතිය තුළ රඳවාගෙන ඇති මූල්‍ය වත්කම්) සහ විශේෂයෙන් අවදානම් කළමනාකරණය කරන ආකාරය.
- පූර්ව කාලපරිච්ඡේදයේ විකුණුම්වල වාර ගණන, වටිනාකම්, එම විකුණුම්වල කාල නිර්ණය විකිණීමට බලපෑ හේතු සාධක සහ අනාගත විකුණුම්වල අපේක්ෂාවන් සලකා බැලීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත් විකුණුම් මගින්ම ව්‍යාපාරික ආකෘතිය නිර්ණය නොවන බැවින් එය හුදෙකලාව සැලකිල්ලට ගත නොහැක. ඒ වෙනුවට එය බැංකුවේ මූල්‍ය වත්කම් කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රකාශිත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම හා මුදල් ප්‍රවාහ උපලබ්ධි

කරගන්නේ කෙසේද යන සමස්ථ තක්සේරුවේ කොටසක් ලෙස යොදා ගත යුතුවේ.

වෙළඳාම සඳහා තබාගත් හෝ සාධාරණ අගය වෙනස්වීම මත පදනම්ව කාර්ය සාධනය මනිනු ලබන මූල්‍ය වත්කම් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට මනිනු ලැබේ. එයට හේතුව ඒවා ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ රැස්කිරීම හා මූල්‍ය වත්කම් විකිණීමට හෝ රඳවාගෙන නොමැති නිසාය.

ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ යනු, මූලික මුදල හා ඒ මත වන පොළීය (SPPI) පමණක්දැයි විමසීම පිළිබඳව වන තක්සේරුව.

බැංකුව විසින් මූලික හා මූලික මුදල මත පොළීය පමණක් යන කොන්දේසිය (SPPI Test) තහවුරු කර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය වත්කම් වල ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි තක්සේරු කරනු ලැබේ. මේ සඳහා මූල්‍ය වත්කමක් පළමු වරට හඳුනාගැනීමේදී ඇති සාධාරණ අගය “මූලික මුදල” ලෙසද කිසියම් කාලසීමාවක් තුළ ගෙවීමට ඇති මුල් මුදල හා බැඳී ණය අවධානමත්, අනෙකුත් මූලික ණය දීමේ අවධානම හා පිරිවැයත්, මුදලේ කාලීන වටිනාකමෙහි අගයන් “මූලික මුදල මත වන පොළීය” ලෙස අර්ථ දැක්වේ.

මූලික ණය දීමේ එකඟතාවයකදී පොළියේ ඇති වඩාත් වැදගත් මූලිකාංගයන් ලෙස මුදලේ කාලීන අගය හා ණය අවධානම සඳහා ගෙවනු ලබන අගය හැඳින්විය හැකිය.

SPPF තක්සේරුව කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් විනිශ්චයන් අදාළ කර ගන්නා අතර මූල්‍ය වත්කම් නිරූපනය කරන මුදල් ඒකකය හා පොළී අනුපාතය නියම කර ඇති කාලපරිච්ඡේදය යනාදිය අදාළ සාධක ලෙස සලකා බලනු ලබයි.

කෙසේ වුවද ණයදීම පිළිබඳ මූලික එකඟතාවයන් හා සම්බන්ධ නැති ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහයන්හි අවධානම හෝ විචලනය වන ස්වභාවයට අනාවරණය වීම් හඳුන්වාදෙන ආකාරයේ ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි, මූලික මුදල හා ඒ මත වන පොළීය (SPPF) පමණක් වූ මුදල් ප්‍රවාහ වලට හේතු නොවේ. එවන් අවස්ථාවන්හිදී, එකී මූල්‍ය වත්කම ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම් කරනු ලැබේ.

ප්‍රතිවර්ගීකරණය

බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් කළමනාකරණය සඳහා වූ ව්‍යාපාර ආකෘතිය වෙනස් කිරීමේ දී හැර, මූල්‍ය වත්කම් පළමුවරට හඳුනාගත් පසු ප්‍රතිවර්ගීකරණය නොකරයි.

5.3.3. ඉවත් කිරීම්

මූල්‍ය වත්කම්

බැංකුවට මූල්‍ය වත්කමෙහි මුදල් ප්‍රවාහ සඳහා ඇති ගිවිසුම්ගත අයිතිවාසිකම් අවසන්වීමේදී හෝ මූල්‍ය වත්කමේ සියලු අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වෙනත් පාර්ශ්වයකට පවරන්නේ නම් හෝ මූල්‍ය වත්කමේ සියලු අවදානම් සහ ප්‍රතිලාභ සෑහෙන දුරට පැවරුම් කර හෝ රඳවාගෙන නොමැති විට හා වත්කමේ පාලනය රඳවාගෙන නොමැති විට එය පොත් වලින් ඉවත් කළ යුතුය.

මූල්‍ය වත්කමක් ඉවත් කිරීමේදී,

- (i) එහි ධාරණ අගය හා ප්‍රතිශ්ඨාව අතර වෙනස සහ
- (ii) විස්තීරණ ආදායම් තුළ කලින් හඳුනා ගන්නා ලද සම්මුච්චිත ලාභය හෝ අලාභය

යන දෙකම ආදායම ප්‍රකාශය තුළ නිරූපණය විය යුතුය.

අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන ස්කන්ධ ආයෝජන පොත් වලින් ඉවත් කිරීමේදී ඊට අදාළව විස්තීරණ ආදායම තුළ හඳුනාගත් සම්මුච්චිත ලාභ අලාභ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ ඇතුළත් නොකෙරේ.

පැවරුම කිරීමකින් පොත්වලින් ඉවත් කරන ලද මූල්‍ය වත්කමකට අදාළව ජනනය කරන ලද හෝ රඳවා ගත් පොළීය වෙනම වත්කමක් හෝ බැරකමක් ලෙස හඳුනා ගැනේ.

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය මත හඳුනාගෙන පවරන ලද එහෙත් සියළු අවදානම් හා ප්‍රතිලාභයන් හෝ ඉන් වැඩි ප්‍රමාණයක් රඳවාගත් වත්කම් ඉවත් කරනු නොලබයි. සුරැකුම්පත් ණයට දීම, විකිණීම සහ ප්‍රතිමුද්‍රා ගැනීම ගනුදෙනු මේ සඳහා උදාහරණයන් වේ. මෙබඳු ගනුදෙනු වලදී බැංකුව අදාළ මූල්‍ය වත්කමෙහි හිමිකාරීත්වයේ අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ සම්පූර්ණයෙන් හෝ කොටසක් රඳවා ගැනීම හෝ මාරු කිරීම සිදු කරනු නොලබන අතර වත්කමෙහි පාලනය බැංකුව සතුව රඳවා ගනී. අදාළ වත්කම කෙරෙහි බැංකුව දක්වන අඛණ්ඩ මැදිහත්වීමේ ප්‍රමාණය අනුව එම වත්කම හඳුනා ගැනේ.

මූල්‍ය බැරකම්

මූල්‍ය බැරකමක් ඉවත් කරනු ලබනුයේ එහි ගිවිසුම්ගත බැඳීම නිදහස් කිරීම, අවලංගු කිරීම හෝ කල් පිරීම සිදු වූ විටය.

5.3.4. මූල්‍ය වත්කම් හානිකරණය

බැංකුව විසින් ලාභ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට අගය නොකළ පහත මූල්‍ය උපකරණ වෙනුවෙන් අපේක්ෂිත ණය අලාභ සඳහා හානිකරන අලාභ හඳුනා ගනී.

- අනෙකුත් විස්තීරණ අදායම තුළින් සාධාරණ අගයට නිරූපිත මූල්‍ය වත්කම්
- ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මූල්‍ය වත්කම්
- ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ණය ඇපකර ගිවිසුම්

ස්කන්ධ ආයෝජන මත හානිකරණ අලාභ හඳුනා නොගැනේ. බැංකුව විසින් ඉහළ ආයෝජන ශ්‍රේණියෙහි පිහිටි (Baa3/BBB- සහ ඉහළ ශ්‍රේණිගත) ආයෝජන සඳහා මාස 12 ක අපේක්ෂිත ණය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයන් හඳුනා ගනී. අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට හෝ ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට වර්ගීකරණය කරන ලද බැංකුවේ බහුතරයක් ආයෝජන Baa3/BBB- අගයට ඉහලින් ශ්‍රේණිගතය. මාස 12 ක අපේක්ෂිත ණය අලාභයක් හඳුනාගන්නා මූල්‍ය උපකරණ “පළමු අදියරේ මූල්‍ය උපකරණ” ලෙස හඳුනා ගැනේ.

මුල්වරට හඳුනාගැනීමේදී පහළ ආයෝජන ශ්‍රේණිගත හෝ මුල්වරට හඳුනාගැනීමෙන් පසුව ණය ශ්‍රේණිය පහළ හෙළන ලද (Baa3/BBB- අගයට වඩා පහළ ශ්‍රේණිගත) ආයෝජන උපකරණ සඳහා හෝ මුල්වරට හඳුනා ගැනීමෙන් පසු ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාවය දෙගුණයක් දක්වා වර්ධනය වූ ජීවකාලයේ අපේක්ෂිත ණය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයක් ගණනය කරයි. ජීවකාලයේ අපේක්ෂිත ණය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයන් හඳුනාගනු ලබන,

එහෙත් මුළුමනින්ම ණය හානිකරණය නොකරන ලද ණය උපකරණ “දෙවන අදියරේ මූල්‍ය උපකරණ” ලෙස හඳුනා ගැනේ. ජීව කාලයේ අපේක්ෂිත ණය අලාභවලට සමාන හානිකරණ අලාභයක් ගණනය කරනු ලබන විට ඒවා (මුළුමනින්ම ණය හානිකරණය කරන ලද ණය උපකරණ) “තෙවන අදියරේ මූල්‍ය උපකරණ” ලෙස හැඳින්වේ.

අපේක්ෂිත ණය අලාභ මැනීම

අපේක්ෂිත ණය අලාභ ගණනය කිරීමේ යාන්ත්‍රණය පහත ප්‍රධාන මූලිකාංගයන් සමඟ විස්තර කර ඇත.

ණය පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව

පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව යනු දෙන ලද කාල සීමාවක් තුළ ගෙවීම් පැහැර හැරීමට ඇති නැඹුරුව සම්බන්ධ ඇස්තමේන්තුවයි. අදාළ පහසුකම (ආයෝජනය/ණය) පොත්වලින් ඉවත් කොට නොමැතිනම් හා තවමත් ආයෝජන කළඹෙහි ඇතුළත් නම් පමණක් තක්සේරු කරන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ගෙවීම් පැහැර හැරීම, යම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ සිදුවිය හැක.

බැංකුව විසින් සියලු විදේශ ආයෝජන (ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හා විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම් කරන වත්කම්) සඳහා නිකුත් කරන්නන්ගේ හා ප්‍රතිපාර්ශ්වයන්ගේ නිශ්චිත ස්කන්ධ කොටස් මත වන පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතයන් බ්ලූම්බර්ග් (Bloomberg) තොරතුරු පද්ධතිය තුළින් ලබා ගනී. එවන් නිශ්චිත ස්කන්ධ කොටස් මත වන පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතයන් නැතිවිට බැංකුව විසින් අදාළ නිකුත් කරන්නන්ගේ හා ප්‍රතිපාර්ශ්වයන්ගේ ශ්‍රේණිගත කිරීම් සඳහා බ්ලූම්බර්ග් තොරතුරු පද්ධතියේ ඇති පොදු පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතා වගුව (Common PD Table) මගින් වාර්තා කරන දිනට ඇති පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාවය ලබා ගනු ලැබේ.

ගෙවීම් පැහැර හැරීමේදී ඇති නිරාවරණය

ගෙවීම් පැහැර හැරීමේදී ඇති නිරාවරණය යනු අනාගත ගෙවීම් පැහැර හරින දිනයකදී බැංකුව නිරාවරණය වන මූල්‍ය වත්කමෙහි වටිනාකම පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවයි. එම ඇස්තමේන්තුව මූලික මුදල හා ඒ මත වන පොලීය ආපසු ගෙවීම, කොන්ත්‍රාත්තුවකින් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් නියම කරනු ලබන ණය බැඳියාවන්ගේ අනාගත නිකුත් කිරීම හා මගහැරුණු ගෙවීම් සඳහා වන උපචිත පොලීය ඇතුළත්ව අනාගත නිරාවරණ ප්‍රමාණය මත වන අපේක්ෂිත වෙනස්වීම් සැලකිල්ලට ගනිමින් සිදු කරනු ලබයි.

පැහැර හැරීමකදී වන අලාභය

පැහැර හැරීමකදී වන අලාභය යනු දී ඇති දිනයකදී ගෙවීම් පැහැර හැරීම නිසා බැංකුවට සිදුවන අලාභය පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවයි. එය ලැබීමට නියමිත ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ හා බැංකුව ලැබීමට අපේක්ෂා කරන මුදල් ප්‍රවාහය අතර වෙනසට ඇප වශයෙන් තබා ඇති වත්කම් උපලබ්ධි කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රමාණයද ඇතුළත් කිරීමෙන් ගණනය කෙරේ. බැංකුවට එක් එක් වෙන්වූ මූල්‍ය වත්කමෙන් වන අවදානම් නිරාවරණය මත පදනම්ව යොදාගත යුතු පැහැර

හැරීමකදී වන අලාභ ප්‍රතිශතය තීරණය කිරීමට අභ්‍යන්තරව අනුමත කරන ලද ප්‍රතිපත්තියක් ඇත.

ආර්ථික සාධක ගැලපීම

යම් කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා බලපැවැත්වෙන පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව, යම් මොහොතක පවතින (වාර්තා කරන දිනට) පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාවයකට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ආර්ථික සාධක ගැලපීම යොදා ගනී. බැංකුව, පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව වෙනස් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ආර්ථික සාධකයක් ලෙස දළ දේශීය නිෂ්පාදිත දත්ත යොදා ගනී.

ණය අවධානයේ සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් ඇත්දැයි ඇගයීම

මූල්‍ය වත්කම්/ උපකරණ මුල් වරට හඳුනාගැනීමේ දිනට පසු සිදුවන ගෙවීම් පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාවේ දෙගුණයක වර්ධනයක් හෝ අදාළ මූල්‍ය වත්කම/ උපකරණ නිකුත් කරන්නන්ගේ හෝ ප්‍රතිපාර්ශ්වයේ ශ්‍රේණිගත කිරීම BBB - වලට වඩා පහළ යාමක් සිදුවේ නම් එය අදාළ මූල්‍ය උපකරණයේ ණය අවදානයේ සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් ලෙස බැංකුව සලකා බලනු ලැබේ.

ඉහත කරුණු ඉහළ ආයෝජන ශ්‍රේණියක සිට පහළ ආයෝජන ශ්‍රේණියක දක්වා වන සියලු ශ්‍රේණිගත කිරීම්වල පහළ වැටීමක් (Baa3 සිට Ba1 දක්වා වූ සුළු පහත වැටීමක්ද ඇතුළත්ව) ගෙවීම පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාවය දෙගුණයක හෝ ඊට වැඩි අගයකින් වැඩිවීමට තුඩුදෙන බවට වන නිරීක්ෂණය මත පදනම් වේ.

ණය හානිකරණය වූ මූල්‍ය වත්කම්

ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හා විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට මිනුම් කළ මූල්‍ය වත්කම් හා ණය ඇපකර යනාදිය ණය හානිකරණය වී ඇත්දැයි (අදියර 2 ලෙස සඳහන් කර ඇති මූල්‍ය වත්කම්) සෑම වාර්තා කරන දිනකදීම බැංකුව විසින් අගයනු ලබයි. මූල්‍ය වත්කම් එහි ඇස්තමේන්තු කළ අනාගත මුදල් ප්‍රවාහ වලට අවාසිදායක බලපෑමක් වී ඇති එකක් හෝ ඊට වැඩි සිද්ධීන් ඇති වූ විට එම මූල්‍ය වත්කම ණය හානිකරණය වී ඇත. මූල්‍ය වත්කම ණය හානිකරණය වී ඇති බවට නිරීක්ෂණය කළ හැකි සාක්ෂි වලට පහත සිද්ධීන් පිළිබඳව දත්ත ඇතුළත් වේ.

- නිකුත් කරන්නාගේ හෝ ණය ගන්නාගේ සැලකිය යුතු අන්දමේ මූල්‍ය දුෂ්කරතා
- ගෙවීම් පැහැර හැරීමක් හෝ කල් ඉකුත් වූ සිද්ධීන් වැනි ගිවිසුම් කඩ කිරීමක්
- ණය ගැණුම්කරුවන් බුන්වත් බවට හෝ වෙනත් මූල්‍ය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමකට පත්වීම අපේක්ෂා කළ හැකි බව

අපේක්ෂිත ණය අලාභ සඳහා වන වෙන්කිරීම් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ ඉදිරිපත් කිරීම

අපේක්ෂිත ණය අලාභ සඳහා වන වෙන්කිරීම්, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ පහත අයුරින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

- ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මනිනු ලබන මූල්‍ය වත්කම් : අදාළ මූල්‍ය වත්කමේ දළ ධාරණ වටිනාකමෙන් අඩු කොට දැක්වීම.
- විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට මනිනු ලබන මූල්‍ය වත්කම් : මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ මෙවැනි දළ ධාරණ වටිනාකම සාධාරණ අගය වන හෙයින් ණය අලාභ වෙන් කිරීම් කිසිවක් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ හඳුනාගනු නොලබයි. කෙසේ වෙතත් අදාළ ණය අලාභ වෙන් කිරීම් විස්තීරණ ආදායම තුළ හඳුනාගෙන අනාවරණය කර ඇත.
- ණය ඇපකර ගිවිසුම : වෙන්කිරීමක් ලෙස.

ලියා හැරීම

ණය දීමක් හෝ ණය සුරැකුම්පතක් නැවත අය කර ගැනීමට (සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ අර්ධ වශයෙන්) බැංකුවට සාධාරණ අපේක්ෂාවන් නොමැති විට ඒවා ලියා හරිනු ලබයි. ලියා හැරීමට යටත් ණයගැතියන්ට ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදල් ප්‍රවාහ රැස්කර ගැනීමට හැකි වත්කම් හෝ ආදායම් මූලාශ්‍ර නොමැති විට මෙසේ ණය ලියා හරිනු ලබයි. මෙම ඇගයීම එක් එක් වත්කම සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන අතර, කලින් ලියා හරින ලද ප්‍රමාණයන් ආපසු අයකර ගැනීමකදී එම මුදල ආදායම් ප්‍රකාශයේ හා විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ “මූල්‍ය උපකරණ මත වන හානිකරණ අලාභ” යන මැයෙන් ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

5.4 ලාභය හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්

වෙළෙඳාම සඳහා ගැනෙන මූල්‍ය වත්කම්, “ලාභය හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති වත්කම්” යටතේ වර්ග කර ඇතුළත් කර ඇත. මූලික හඳුනාගැනීමේදී ආරෝපණය කළ ගනුදෙනු පිරිවැය ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ දරණ ලද ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ. මෙම සුරැකුම්පත් අනතුරුව ප්‍රකාශිත වෙළෙඳපොළ මිල ප්‍රකාර අගය කරනු ලැබේ. වෙළෙඳපොළ අගයෙහි වෙනස්වීම, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයෙහි සුරැකුම්පත් යටතේ වටිනාකම් වැඩිවීමක් හෝ අඩුවීමක් ලෙස හඳුනා ගන්නා අතර එයින් උද්ගත වන වාසිය/පාඩුව ආදායම් ප්‍රකාශයෙහි හඳුනාගනු ඇත.

සුරැකුම්පත් තවදුරටත් අයිතිව පවතින්නේ නම් අදාළ වාසිය/අවාසිය “උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයන් වාසිය/(පාඩුව)” ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. සුරැකුම්පත් විකිණීම මගින් වාසියක් හෝ අවාසියක් උද්ගත වන්නේ නම්, එය “මිල වෙනස්වීමේ උපලබ්ධි වාසිය/(පාඩුව)” ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.5 අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති මූල්‍ය වත්කම්

අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති මූල්‍ය වත්කම් වනුයේ ව්‍යුත්පන්න නොවන ආයෝජන හා අනෙකුත් මූල්‍ය වත්කම් කාණ්ඩයකට වාර්තා නොකරන ලද ආයෝජනයයි. මෙයට ස්කන්ධ සුරැකුම්පත් හා ණය සුරැකුම්පත් ඇතුළත් වේ.

මෙම ආයෝජන පසුව වෙළෙඳපොළ මිල අනුව අගය කරනු ලැබේ. වෙළෙඳපොළ අගයෙහි වෙනස්වීම, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත් වල වටිනාකම වැඩිවීම හෝ අඩුවීම වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති ස්කන්ධ ආයෝජන, වෙළෙඳපොළ අගයන් නොමැතිවීම හේතුවෙන් ඒ ඒ ආයෝජන පවතින ආයතනයන්ගේ ශුද්ධ වත්කම් මත පදනම්ව අගය කර ඇත.

මෙම වර්ගීකරණයට අදාළ දේශීය හා විදේශීය ණය සුරැකුම්පත් හා ස්කන්ධ ආයෝජන වල වෙළෙඳපොළ අගයෙහි වෙනස්වීම් නිසා උද්ගතවන වාසි හෝ අවාසි එම වත්කම් විකිණීම, ප්‍රතිග්‍රහණය, ඉවත් කිරීම හෝ හානිකරණය වන තෙක් කෙලින්ම බැංකුවේ ගිණිකරු ප්‍රාග්ධනය (විස්තීරණ ආදායම) හි ඇති අනෙකුත් සංචිත තුළ පෙන්වන අතර ඉහත සඳහන් ක්‍රමවලින් වත්කම පොත් වලින් ඉවත් කරන විට අදාළ ලාභ හා පාඩු, ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ වාර්තා කරනු ලබයි.

කෙසේ වෙතත් ස්කන්ධ ආයෝජන පොත් වලින් ඉවත් කිරීමේදී එයට අදාළ වෙළෙඳපොළ අගයන්ගේ වෙනස්වීමෙන් ලද ලාභ හා පාඩු, ආදායම් ප්‍රකාශනය තුළින් ප්‍රතිචක්‍රණය නොකෙරේ.

මෙම වත්කම් වලට අදාළ පොලී ආදායම සඵල පොලී ක්‍රමය භාවිතා කර ආදායම් ප්‍රකාශනය තුළ හඳුනාගනු ලැබේ.

5.6 ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ රඳවාගත් උපකරණ

ගිවිසුම්ගත මුදල් ප්‍රවාහ ලබාගැනීමේ අරමුණින් යුතු ව්‍යාපාර ආකෘතිය යටතේ රඳවාගත් හා ගිවිසුම්ගත කොන්දේසි අනුව නිශ්චිත දිනයන්හිදී මූලික මුදල හා ඒ මත පොළීය පමණක් ලබාදෙන මූල්‍ය වත්කම්, ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ රඳවාගත් උපකරණ ලෙස වර්ගීකරණය කරනු ලැබේ. මෙම උපකරණ පසුකාලීනව සඵල පොලී ක්‍රමය භාවිතා කර ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ මනිනු ලැබේ.

5.7 ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

මුදල් හුවමාරු, ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම් වැනි ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ බැංකු විසින් භාවිතා කරනු ලබන අතර ඒවා භාවිතා කරනුයේ අවදානම් කළමනාකරණය කිරීමේ අරමුණු සඳහා මිස සමපේක්ෂාත්මක අරමුණු සඳහා නොවේ. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ එහි සාධාරණ අගයට වාර්තා කරන අතර එහි සාධාරණ අගය ධන අගයක් ගන්නා විට වත්කමක් ලෙසත් එම අගය ඍණ අගයක් ගන්නා විට වගකීමක් ලෙසත් වාර්තා කරයි. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණයන්ගේ සාධාරණ අගයෙහි ඇතිවන වලනයන් “උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් වාසිය/(පාඩුව)” යටතේ වාර්තා කරනු ලැබේ.

ගනුදෙනුවක මිල ඒ හා සමාන ගනුදෙනු පවතින්නා වූ නිරීක්ෂණය කළ හැකි වර්ථමාන වෙළෙඳපළක සාධාරණ අගයෙන් වෙනස් වේ නම් හෝ මිල නිරීක්ෂණය කළ හැකි වර්ථමාන වෙළෙඳපළෙහි දත්ත පමණක් විචල්‍යත් ලෙස යොදාගත් ඇගයීම් ශිල්ප ක්‍රමයක් භාවිතයෙන් ලබාගත් මිලෙන් වෙනස් වේ නම්, බැංකුව විසින් එම ගනුදෙනුවේ මිල

හා සාධාරණ අගය අතර වෙනස (දිනට වෙනස) “උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ/(පාඩු)” ලෙස හඳුනාගනු ලබයි. ගනුදෙනුකරු සාධාරණ අගය නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි දත්ත මත පැනවීම නිරණය කළ අවස්ථාවක එම ගනුදෙනුවේ මිල හා අදාළ ඇගයීම් රාමුවේ මිල අතර වෙනස, අදාළ යෙදවුම් නිරීක්ෂණය කළ හැකි වූ විට හෝ එම උපකරණ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මත ඉවත් කල විට පමණක් ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ ගලපනු ලබයි.

5.8 ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ශේෂයන් (IMF)

බැංකුව විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) සමග කරනු ලබන ගනුදෙනු ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිතයෙකු ලෙස නොව, තම බලතල ප්‍රකාර සිදුකරනු ලැබේ. බැංකුව විසින් ජා.මු.අ. සමග සිදුකෙරෙන සියළු ගනුදෙනු එම පදනම මත මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඇතුළත් කර ඇත.

ජා.මු.අ. සමග වූ පංගුව වත්කමක් වශයෙන් බැංකුව විසින් සටහන් කර ඇති අතර, එම පංගුව සඳහා ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු මුදල බැංකුවේ බැරකමක් ලෙස සටහන් කර ඇත. ජා.මු.අ. විසින් වෙන් කරන ලද සමුච්චිත විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.හි.) ප්‍රමාණය බැරකමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ජා.මු.අ. සමග වූ පංගුව ලාභය හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අගය ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති අතර අනෙකුත් ජා.මු.අ. හා අදාළ වන සියලුම වත්කම් සහ වගකීම් සඵල පොලී ක්‍රමය මත ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හඳුනාගනු ලැබේ. ජා.මු.අ. විසින් වාර්තාකරණ දිනට ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද විනිමය අනුපාතිකයන් අනුව ජා.මු.අ. වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් උද්ගත වන විනිමය ලාභ හෝ පාඩු ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ.

ජා.මු.අ. සමග වූ ශේෂයන්ට අදාළ සියළුම ගාස්තු සහ පොළීය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ.

5.9 මුදල් සහ මුදල් සමානයන්

විදේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්හි ඇති මුදල්, කෙටිකාලීන තැන්පතු සහ පරිණත කාලය මාස තුනකට අඩු, සාධාරණ අගය වෙනස්වීමේ සැලකිය යුතු අවදානමක් නොමැති සහ බැංකුව මගින් එහි කෙටිකාලීන බැඳීම් කළමනාකරණය සඳහා යොදා ගන්නා ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයකින් යුතු මූල්‍ය වත්කම් මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ට අයත් වේ.

මුදල් සහ මුදල් සමානයන් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයේ ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම්වල අංගයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇතැම් ආදායම් ඉපැයීම් ද ඇතැම් වියදම් දැරීම ද සිදුකරන නමුත්, එමගින් මුදල් වලනයක් සිදු නොවේ. එම ක්‍රියාකාරකම්වලින් ඇතැම් වත්කම් සහ බැරකම් ද උද්ගත වන අතර එයට ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රජය සමග සහ දේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන සමග ගනුදෙනු අදාළ වේ. ශ්‍රී ලංකා රජය සමග වන ගනුදෙනුවලට මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කාරකයක් ලෙස රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල දායක නොවූ කොටසක් සහ රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන බැඳුම්කර අයත් වේ. එවැනි මිලට ගැනීම්, බැහැර කිරීම් හෝ ඒ මත පොළීය හුදෙක් පොත් සටහන් වශයෙන් පමණක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවල

සටහන් කරනු ලැබේ. මේවා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සටහන් 45 සහ සටහන් 46 යටතේ වෙන් වෙන්ව හෙළිදරව් කර ඇත.

මුදල් නීති පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර, ව්‍යවස්ථාපිත අධිකාරිය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මහජනයා වෙත මුදල් නිකුත් කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මුදල්, දරන්නා වෙනුවෙන් බැංකුව මගින් හිමිකමක් පවතී. මෙය බැංකුවට බැරකමක් වන අතර දරන්නාට ඇතැම් මුදල් වේ. සංසරණ මුදල්වල වලනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයෙන් ඉදිරිපත් කරන අතර, මහ බැංකු අතර පවත්නා පරිවය ප්‍රකාර, මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල්/ගෙවීම් නියෝග ක්‍රියාවලිය මගින් නෝට්ටු සහ කාසි හෝ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් නිකුත් කරන වෙක්පත් මගින් ලබාගන්නා භාණ්ඩ සහ සේවා සඳහා සැපයුම්කරුවන් සහ සේවකයින් වන විවිධ අණ ලද්දන් වෙත මුදල් ගෙවනු ලැබේ. ඒවා සංසරණ මුදල් බැරකමට හෝ වාණිජ බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන සමග වන තැන්පතු ශේෂයන්ට හෝ එකතු කරනු ලැබේ. එවැනි කටයුතු සඳහා වූ මුදල් භාවිතා කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් පිටතට යන මුදල් ප්‍රවාහයට අයත් වේ.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි, මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ට මුදල්/මුදල් විධානයන්ගේ ශුද්ධ ගලායාම් හා ඉහත විස්තර කරන ලද මුදල් සහ මුදල් සමානයන් ද අඩංගු වේ.

5.10 ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු

ප්‍රතිවිකිණීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදීගනු ලබන සුරැකුම්පත්, වත්කම් ලෙස අඛණ්ඩව ශේෂ පත්‍රයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සඳහා වූ වගකීම් (ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් මත විකුණන ලද සුරැකුම්පත්) බැරකමක් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගනුදෙනුවල විකුණුම් සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ මිල සහ ප්‍රතිවර්තන මිලදී ගැනීමේ ගනුදෙනුවල මිලදී ගැනීමේ මිල සහ විකුණුම් මිල අතර වෙනස පිළිවෙලින් වියදමක් සහ ආදායමක් වන අතර, එය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ.

ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් මත රඳවාගෙන ඇති සුරැකුම්පත් (නැවත විකිණීම සඳහා වූ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්) වත්කම් ලෙස මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු ඒවායේ උපචිත ආදායම් හා වියදම් ද ඇතුළුව ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.11 නිත්‍ය තැන්පතු සහ ණයදීමේ පහසුකම්

2014 පෙබරවාරි 01 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම (පෙර නිත්‍ය ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් පහසුකම) සුරැකුම් රහිත තැන්පතු පහසුකමක් බවට පරිවර්තනය කරන ලදී. එබැවින් සහභාගී වන ආයතන තම අතිරේක අරමුදල් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාත යටතේ දෛනිකව ආයෝජනය කරනු ලබයි.

නිත්‍ය ණය පහසුකම, පෙර නිත්‍ය ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම හා සර්ව සම අතර මෙය මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හඳුනාගනී.

5.12 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුරැකුම්පත්

වෙළෙඳපොළේ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මකවීම් යටතේ බැංකුව විසින් කලින් කලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කරනු ලබයි. මෙසේ නිකුත් කරනු ලබන සුරැකුම්පත් වගකීමක් ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.13 ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්

ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්, ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් මිලට ගන්නා ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් වලින් සහ බැඳුම්කර වලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්හි ආයෝජන මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගය ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

5.14 රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්

1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතේ (සංශෝධිත පරිදි) 89 වගන්තිය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජය වෙත සෘජුව දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්වලින්, රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම් නියෝජනය වේ. මෙම අත්තිකාරම් පසුව ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට දක්වා ඇත.

5.15 අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය

අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට හඳුනාගෙන දක්වා ඇත.

5.16 සුරැකුම්පත් ණයට දීම සහ ණයට ගැනීම

බැංකුව විසින් එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරීත්ව අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රධාන සංස්ථාපිත ආයෝජකයින් වෙතින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීම සිදු කරයි. මෙම ණයට ගත් සුරැකුම්පත්, බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාකාරීත්වය මත වෙළෙඳපොළ තුළ පවතින අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීමට යොදා ගනී.

සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීම යනු නැවත බාරදීම අතපසු වන විටක දී, සුරැකුම්පත් නැවත භාරදීම, එකඟ වූ ගාස්තු ගෙවීම සහ වෙළෙඳපොළ වටිනාකම මත වන්දි ගෙවීම (බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ සහභාගීවන්නන්ට දැනුම් දී ඇති වෙළෙඳපොළ මිල) සඳහා වන කොන්දේසි විරහිත ඇපවීමකි. ණයට ගත් සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ වටිනාකමින් කිසියම් අවස්ථාවක දී ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යොදා නොගත් සුරැකුම්පත් අසම්භාව්‍ය වගකීම් ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. අදාළ ගාස්තු ගෙවීම උපවිත පදනම මත වර්තාකරණු ලබයි.

ණයට දීමේ ගනුදෙනුවක් යටතේ ප්‍රතිපාර්ශ්වයකට සුරැකුම්පත් මාරු කිරීම මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයෙහි පෙන්නුම් කරනුයේ හිමිකාරීත්වයේ අවදානම් හා ප්‍රතිලාභයන්ද මාරු වූයේ නම් පමණි.

5.17 සේවක ණය

සහනදායී පොළී අනුපාත යටතේ ණය පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන්ට හිමිකම ලැබේ. 2008 වසරේ සිට නිකුත් කල මෙම ණය, ජා.මු.වා.ප්‍ර. 9 අනුව, වට්ටම් කරන ලද මුදල් ප්‍රවාහ ක්‍රමය භාවිතා කරමින් ඒවායේ සාධාරණ අගයට ගණනය කරනු ලැබේ.

වට්ටම් අනුපාතය - ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුවේ ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස්කරනු ලබන, නිශ්චිත කාලයක් සඳහා අදාළ වන දිගු කාලීන උද්ධමන ඉලක්ක හා අපේක්ෂිත මූර්ත පොළී අනුපාතයට බැංකුවේ උපදේශන විගණන කමිටුව මගින් අනුමත කළ පරිදි සියයට 1ක අවදානම් අධිභාරයක් එකතු කළ අනුපාතය, වට්ටම් අනුපාතය ලෙස භාවිතා කරන අතර එය, ණයවල කාලපරිච්ඡේදය සමඟ වෙනස් වේ.

මෙම ණය සහනදායී පොළී අනුපාතයන් යටතේ ලබාදීම නිසා බැංකුව විසින් දරණ ලද විදගම වාර්තා කිරීමට සේවක ණයවල වර්ෂ ආරම්භ දිනට සහ වර්ෂ අවසාන දිනට වර්තමාන අගයන්ගේ වෙනස වාර්ෂිකව ක්‍රමක්ෂය කරන අතර බැංකුව විසින් මෙම ණය, වෙළෙඳපොළ අනුපාතිකයන්ට දෙනු ලැබුවේ නම්, බැංකුව විසින් උපයනු ලබන ආදායම වාර්තා කිරීමට සමාන අගයක්, අනෙකුත් ආදායම් ලෙස වාර්තා කරයි.

සාධාරණ අගය කිරීම ගණනය සඳහා යොදාගනු ලබන උපකල්පනයන්:

- සේවක ණය ලබාදුන් දිනය ලෙස ජනවාරි 01 දින සලකන ලදී.
- මෙම ණය සඳහා කිසිදු ආකාරයක ගැලපීමක් හෝ කලින් පියවීමක් සිදුවී නොමැත.

5.18 රන්

මුදල් නීති පනතේ 67(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට තම ජාත්‍යන්තර සංචිතයේ කොටසක් ලෙස, රන් දැරිය හැක. මුදල් නීති පනතේ 67(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, මුදල් මණ්ඩලය විසින් රන් න්‍යෂ්ටික සංචිතයක් ලෙසින් හෝ රන්වලට නිදහසේ සෘජුව හෝ වක්‍රව පරිවර්තනය කළ හැකි විනිමයක් ලෙස පවත්වාගත යුතුයි. මෙම රන් තොගය ජාත්‍යන්තර සංචිතයේ කොටසක් වන බැවින් සහ සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතුවලදී වෙළෙඳ භාණ්ඩයක් ලෙස හුවමාරු නොවන බැවින් රන් සාධාරණ අගයට අගය කොට ලාභය හෝ අලාභය ආදායම් ප්‍රකාශයට මාරු කරනු ලැබේ. රන්වලින් උපලබ්ධි නොවූ ලාභය ලාභාලාභ විසර්ජනයට පෙර අදාළ සංචිත ගිණුමට මාරු කරනු ලැබේ.

5.19 මුදල් තොග

බැංකුවේ තොගය තුළ, සංසරණය සඳහා නිකුත් කර නොමැති නව ව්‍යවහාර මුදල් අන්තර්ගත වේ. නව මුදල් නෝට්ටු සහ කාසිවලට අදාළ නිෂ්පාදන සහ නිර්මාණ පිරිවැය, මුල්වරට පිරිවැයට හඳුනාගනු ලැබේ. සංසරණය සඳහා නිකුත් කරනු ලබන නව මුදල් නෝට්ටු සහ කාසිවල අදාළ පිරිවැය බර තබන ලද සාමාන්‍ය පදනමක් මත තීරණය කරන අතර, නිකුත් කරන අවස්ථාවේදී එය ආදායම් ප්‍රකාශනයට ගලපනු ලැබේ. සෙමෙන් වලනය වන තොගය සඳහා වෙන් කිරීම් සිදු කර ඇත.

5.20 අනෙකුත් තොග

අනෙකුත් තොග, පිරිවැය හෝ උපලබ්ධි වටිනාකම් වන දෙකෙන් අඩු ප්‍රමාණය මත දක්වා ඇත. බර තබන ලද සාමාන්‍ය පිරිවැය පදනමට පිරිවැය නිශ්චය කරනු ලැබේ.

5.21 දේපළ, පිරිසහ සහ උපකරණ

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි හැර දේපළ, පිරිසහ සහ උපකරණ සමුච්චිත ක්ෂයවීම් සහ සමුච්චිත භානිකරණ වටිනාකම අඩුකළ පිරිවැයට දක්වනු ලැබේ. එකී දේපළ, පිරිසහ සහ උපකරණවල කොටස් ආදේශ කිරීමේ පිරිවැය එය දරන අවස්ථාවේදී හඳුනා ගැනීම සඳහා වූ නිර්ණායකයන් සපුරන ලද්දේ නම්, එකී වියදම් ද එවැනි පිරිවැයට ඇතුළත් වනු ඇත.

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය කරන දිනට එහි සාධාරණ අගය වන ප්‍රත්‍යාගණන අගයට අගය කර ඉන් අනතුරුව හඳුනාගන්නා සමුච්චිත ක්ෂයවීම් සහ සමුච්චිත භානිකරණ අලාභ අඩුකර දක්වනු ලැබේ.

සින්තක්කර ඉඩම් හැර, වත්කම්වල පහත සඳහන් ඇස්තමේන්තු කළ ජීවකාලය තුළ සරළ මාර්ග ක්‍රමය අනුව ක්ෂය ගණනය කරනු ලැබේ.

වත්කම් වර්ගය	ජීවකාලය
සින්තක්කර ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි	වර්ෂ 50 ක් තුළ
කල්බදු ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි	කල්බදු කාල පරිච්ඡේදය තුළ හෝ වසර 50 යන දෙකෙන් අවමය
පිරිසහ සහ පිරිසහ කොටස් ලී බඩු සහ උපකරණ මෝටර් රථ	වර්ෂ 20 ක් තුළ වර්ෂ 10 ක් තුළ වර්ෂ 5 ක් තුළ
2014 වර්ෂයේ සිට මිලදී ගත් මෝටර් රථ	වර්ෂ 10 ක් තුළ
පරිගණක දෘඩාංග වෙනත්	වර්ෂ 4 ක් තුළ වර්ෂ 3 ක් තුළ

ධාරණ අගයක් අයකරගත නොහැකි බවට සිද්ධීන් හෝ අවස්ථානුකූල වෙනස්කම් හෝ මගින් පෙන්නුම් කරන විටක දේපළ, පිරිසහ හා උපකරණවල සාධාරණ අගය භානිකරණය සඳහා සමාලෝචනය කළ යුතුය.

බැංකුවේ ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ අවම වශයෙන් වසර 3කට වරක් හෝ සැලකිය යුතු තක්සේරු ගැලපීමක් ඊට අඩු කාලසීමාවක් තුළදී ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ විටය.

ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තය ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට බැරකර, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය යටතේ දක්වනු ලැබේ. කෙසේ වුවද මීට පෙර එම වත්කමෙහි හඳුනාගත් ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීමක් ප්‍රතිවර්තනය කරනු ලබන ප්‍රමාණයට එම ප්‍රත්‍යාගණන වැඩිවීම, ආදායමක් ලෙස හඳුනාගෙන ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි දක්වනු ලැබේ. ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීම් ද ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ. කෙසේ වුවද, ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීමක් එම වත්කම සම්බන්ධයෙන්ම වූ පෙර ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයක් නිෂ්ප්‍රභා කරන්නේ නම්, එම ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීම්, ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයේ ඇති අතිරික්තය සමග ගලපනු ලැබේ. වත්කමක් බැහැර කිරීමේදී, කිසියම්

වත්කමකට සම්බන්ධ ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයක් වෙතොත් එය රඳවාගත් ඉපැයීම්වලට මාරු කරනු ලැබේ. කිසියම් වත්කමක් ඉවත් කිරීමෙන් භාවිතා කිරීමෙන් හෝ ඉවත්කිරීමේ අනාගත ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අපේක්ෂාවක් නොමැතිනම් එය දේපළ, පිරිසහ සහ උපකරණ ලෙස හඳුනා ගනු නොලැබේ. එවැනි අවස්ථාවක උද්ගත වන ලාභ හා අලාභ (ඉවත් කිරීමෙන් ලබන ශුද්ධ මුදල සහ ධාරණ අගය අතර වෙනස) එම වර්ෂයේදීම ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ. වත්කමෙහි අවශේෂ වටිනාකම, ජීවකාලය සහ ක්‍රමයන් සමාලෝචනයට භාජනය කරනු ලබන අතර අවශ්‍ය වේ නම් නිරතුරුව ගැලපීම් කරනු ලැබේ.

ප්‍රාග්ධන නොනිම් වැඩි එහි පිරිවැයට දක්වා ඇත. මෙම වියදම් ප්‍රාග්ධන ස්වභාවයේ වන අතර ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ දී ප්‍රධාන පිරිසහ සහ යන්ත්‍ර සහ පද්ධති සංවර්ධනයේදී සෘජුව දරා ඇති අතර ප්‍රාග්ධනීකරණය කිරීමට සූදානම්ව පවතින වියදම් වේ.

5.22 කල්බදු

යම් ගිවිසුමක් ආරම්භයේදී එම ගිවිසුම කල්බදු ගිවිසුමක්ද යන්න හෝ ගිවිසුමෙහි කල්බද්දක් අන්තර්ගත වේද යන්න බැංකුව විසින් නිර්ණය කරනු ලැබේ. ප්‍රතිශ්ඨාව සඳහා හුවමාරුවේදී යම් නිශ්චිත කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා හඳුනාගත් වත්කමක් භාවිතා කිරීමේ අයිතිය ගිවිසුමකින් පවරා දෙන්නේනම් එවන් ගිවිසුමක් කල්බද්දකින් සමන්විත වේ. යම් ගිවිසුමක් මගින් හඳුනාගත් වත්කමක් භාවිතා කිරීමේ අයිතියක් ලබාදේද යන්න නිර්ණය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ජා.මු.වා.ප්‍ර. 16 හි ඇතුළත් වන කල්බදු සඳහා වන නිර්වචනය යොදා ගනු ලැබේ.

බැංකුව කල්බදු ගැණුම්කරුවෙකු ලෙස ක්‍රියා කිරීම.

බැංකුව විසින් කල්බද්ද ආරම්භ වන දිනයේදී වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකමක් හා කල්බදු වගකීමක් හඳුනාගනු ලැබේ. වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකම ආරම්භයේදී පිරිවැයට මනිනු ලැබේ. මෙහිදී පිරිවැය ලෙස සලකනුයේ කල්බද්ද ආරම්භ වන දින හෝ ඊට පෙර කරන ලද කල්බදු ගෙවීම් ගලපන ලද ආරම්භක කල්බදු වගකීමට බැංකුව විසින් දරන ලද මූලික සෘජු පිරිවැය හා අදාල කල්බදු ඉඩම් හා කාර්යාල පරිශ්‍රයන් සඳහා කරන ලද නවීකරණයන් ඉවත්කිරීමට අවශ්‍ය වන ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය එකතු කළ විට ලැබෙන අගයයි.

වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකම, කල්බද්ද ආරම්භ කළ දිනයේ සිට කල්බදු වාරය අවසන් වන දිනය තෙක් සරල මාර්ග ක්‍රමයට ක්ෂය කරනු ලැබේ. මීට අමතරව වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකමෙන් භානිකරන අලාභ අඩුකරන අතර කල්බදු වගකීමේ නැවත මැනීම ගැලපීමද සිදුකරනු ලැබේ.

කල්බදු වාරය ආරම්භ කළ දිනට, නොගෙවූ කල් බදු ගෙවීම් වල වර්තමාන වටිනාකමට කල්බදු වගකීම මනිනු ලැබේ. මේ සඳහා කල්බද්දේ වාංග පොලී අනුපාතිකය භාවිතයෙන් කල්බදු ගෙවීම් වට්ටම් කරනු ලබන අතර එම පොලී අනුපාතිකය නිශ්චය කළ නොහැකි විට ඒ සඳහා බැංකුවේ වර්ධක ණය අනුපාතිකය භාවිතා කරනු ලැබේ.

කල්බදු වගකීම් මැනීමේදී පහත සඳහන් කල්බදු ගෙවීම් සලකා බලනු ලැබේ.

- ප්‍රධාන ස්ථාවර ගෙවීම් ඇතුළත් වන ස්ථාවර ගෙවීම්;
- දර්ශකයක් හෝ අනුපාතිකයක් මත රඳා පවතින, කල්බද්ද ආරම්භක දිනට දර්ශකයක් හෝ අනුපාතිකයක් භාවිතයෙන් මනිනු ලැබූ විචල්‍ය කල්බදු ගෙවීම්;
- අවශේෂ වටිනාකම සහතික කිරීම් යටතේ බැංකුව විසින් ගෙවීමට අපේක්ෂා කරන අගය; හා
- බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීමේ විකල්පයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සාධාරණ පමණින් නිශ්චිත නම් එම විකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මිල, බැංකුවට කල්බදු වාරය දීර්ඝ කිරීම සඳහා අවස්ථාවක් ඇති විට, එසේ කල්බදු වාරය දීර්ඝ කිරීම සාධාරණ පමණින් නිශ්චිත නම් එම කාලය තුළදී ගෙවීමට අපේක්ෂිත කල්බදු ගෙවීම් හා කල්බදු වාරය අවසන් වීමට පෙර බැංකුව විසින් කල්බද්ද අවසන් කිරීමට ක්‍රියාත්මක වේ නම් ඒ සඳහා අදාළ වන දඩ ගෙවීම්.

කල්බදු වගකීම සඵල පොලී අනුපාත ක්‍රමය භාවිතයෙන් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට මනිනු ලැබේ. එනමුදු යම් දර්ශකයක හෝ අනුපාතිකයක වෙනස්වීමක් මත වන අනාගත කල්බදු වාරිකවල වන වෙනසක්, අවශේෂ වටිනාකම සහතික කිරීම යටතේ බැංකුව විසින් ගෙවීමට අපේක්ෂිත අගයේ සිදුවන වෙනසක්, කල්බදු වාරය දීර්ඝ කිරීමේ අවස්ථාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ බැංකුවේ අදහස වෙනස්වීමක්, කල්බදු වාරය අවසන් වීමට පෙර කල්බද්දක් අවසන් කිරීම වෙනුවෙන් බැංකුව විසින් ගෙවිය යුතු දඩයක් හා ප්‍රධාන ස්ථාවර ගෙවීම්වල සිදුවන වෙනස්වීම් හේතුවෙන් කල් බදු වගකීම් නැවත මැනීමට සිදු වේ.

ඉහත අයුරින් නැවත මනින ලද කල්බදු වගකීමෙහි වන වෙනස්වීම් අදාළ වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකමෙහි ධාරණ අගයට ගලපනු ලැබේ. අදාළ වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකමෙහි ධාරණ අගය ශුන්‍ය වේ නම් එම කල්බදු වගකීමෙහි වෙනස් වීම ආදායම් ප්‍රකාශයට ගලපනු ලැබේ.

බැංකුව විසින් වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකම හා කල්බදු වගකීම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයෙහි පිළිවෙලින් දේපල, පිරිසත හා උපකරණ (සටහන 20) හා විවිධ බැරකම් හා උපවිනයන් (සටහන 33) තුළ දක්වා ඇත.

5.23 අස්පාශ්‍ය වත්කම්

පරිගණක දෘඩාංගවල සංරචකයන් නොවන පරිගණක මෘදුකාංග, අස්පාශ්‍ය වත්කම් ලෙස දක්වා පිරිවැයට හඳුනාගනු ලැබේ. මූලික හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව මෙම අස්පාශ්‍ය වත්කම්, සමුච්චිත ක්‍රමක්ෂය සහ සමුච්චිත භාණිකරණ අඩුකළ ධාරණ අගයකට පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ.

මෘදුකාංග වත්කම් සඳහා පසුකාලීනව ඇතිවන වියදම් ප්‍රාග්ධනීකරණය කරන්නේ එමඟින් ඊට අදාළ නිශ්චිත වත්කමේ අන්තර්ගත අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ඉහළ යන්නේ

නම් පමණි. අනෙකුත් සියලු වියදම් දරන ලද අවස්ථාවේදී ම වියදමක් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ.

වත්කමෙහි අන්තර්ගත අනාගත ආර්ථික ප්‍රතිලාභයන්ගේ අපේක්ෂිත පරිභෝජන රටාව මැනවින් පිළිබිඹු වන බැවින් අදාළ වත්කම පාවිච්චිය සඳහා සූදානම් දිනයේ සිට වසර 4ක ඵලදායී ජීව කාලයක් තුළ සෘජු පදනමක් යටතේ ක්‍රමයෙන් ආදායම් ප්‍රකාශනයේ හඳුනාගනු ලැබේ.

5.24 අනෙකුත් වත්කම්

අනෙකුත් වත්කම් අපේක්ෂිත උපලබ්ධි වටිනාකමට පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

5.25 මූල්‍ය නොවන වත්කම් භානිකරණය

එක් එක් වාර්තා කිරීමේ දිනයේදී කිසියම් මූල්‍ය නොවන වත්කමක් භානිකරණයට භාජනය වීමේ සලකුණු දක්වන්නේ ද යන්න නිර්ණය කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් එම වත්කම්වල ධාරණ අගය සමාලෝචනය කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

වත්කම් භානිකරණ පරීක්ෂාව සඳහා, අනෙකුත් වත්කම්වල මුදල් ගලාඒම් වලින් බොහෝ දුරට ස්වාධීන වූ මුදල් ගලා ඒම් ඇති වත්කම් කුඩා වත්කම් සමූහවලට කාණ්ඩගත කරනු ඇත.

“වත්කමක අයකරගත හැකි වටිනාකම” එම වත්කමෙහි “භාවිතයේ පවතින වටිනාකම” හෝ සාධාරණ අගයෙන් විකිණීමට දරණ පිරිවැය අඩුකොට ගන්නා වටිනාකම යන දෙකෙන් ඉහළ අගය වේ. වත්කමක භාවිතයේ පවතින වටිනාකම වනුයේ එම වත්කමේ ඇස්තමේන්තුගත අනාගත මුදල් ප්‍රවාහ එකී වත්කමේ වර්තමාන වෙළෙඳපොළ තක්සේරුවේ කාල අගය හා එම වත්කමටම විශේෂ වූ අවදානම් පිළිබිඹු කරනා පූර්ව බදු වට්ටම් අනුපාතයකින් වට්ටම් කිරීමෙන් ලැබෙන වර්තමාන අගයයි.

වත්කමක ධාරණ අගය එකී වත්කමේ අයකර ගත හැකි වටිනාකම ඉක්මවා යයි නම් භානිකරණ අලාභයක් හඳුනාගනු ලබයි.

ගලපන ලද භානිකරණ අලාභ නැවත හැරවිය හැක්කේ අදාළ වත්කමේ ධාරණ අගය එම වත්කම මත භානිකරණ අගයක් හඳුනා නොගත් අවස්ථාවක නිර්ණය කළ, ක්ෂය හෝ ක්‍රමක්ෂය ගලපන ලද ශුද්ධ ධාරණ අගය ඉක්මවා නොයන අවස්ථාවක පමණි.

5.26 ප්‍රතිපාදන

අතින් සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බැංකුවට වර්තමාන වගකීමක් (නෛතික හෝ සම්මුතියකින්) ඇතිවීමට දී වගකීම බේරුම් කිරීම සඳහා ආර්ථික වාසි ඇතුළු සම්පත් ගලායාමක් අවශ්‍යවීමත්, එම වගකීම පිළිබඳ විශ්වසනීය ඇස්තමේන්තුවක් පිළියෙල කිරීමට හැකිවීමත් මත ප්‍රතිපාදන හඳුනාගනු ලැබේ. ප්‍රතිපාදනයක් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට බැංකුව අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, එම ප්‍රතිපූර්ණය නිසැකවම තහවුරු වන්නා වූ අවස්ථාවලදී, එය වෙන ම වත්කමක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

5.27 සංසරණයේ පවතින මුදල්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මුදල් ඒවා දරන්නන්ට බැංකුව මත හිමිකමක් පවතී. සංසරණයේ පවතින මුදල් සඳහා බැරකම, ඒවායේ මුහුණත වටිනාකම මත මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ සටහන් කරනු ලැබේ.

5.28 නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයන් යනු නිශ්චිත දායක යෝජනා ක්‍රමයක් නොවන පශ්චාත් සේවා නියුක්ති ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයකි.

බැංකුව විසින් විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රම, වැන්දඹු සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප්, වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප්, විශ්‍රාම පාරිතෝෂික සහ විශ්‍රාම සේවක වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යන නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. ඉන් වෙන් වෙන්ව පරිපාලනය කරනු ලබන පළමු යෝජනා ක්‍රම 3 ට බැංකුව සහ සුදුසුකම් ලත් ප්‍රතිලාභීන් විසින් දායක මුදල් ගෙවනු ලැබේ. නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම යටතේ ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ පිරිවැය, පුරෝකථනය කළ ඒකීය බැර ආයුගණන ක්‍රමයක් මත එක් එක් යෝජනා ක්‍රමයට වෙන් වෙන් වශයෙන් තීරණය කරනු ලැබේ.

එක් එක් නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම සඳහා බැංකුවේ බැඳීම් වෙත වෙනම ගණනය කරන අතර එහිදී සේවා නියුක්තිකයින්ගේ වර්තමාන හා පෙර කාලසීමාවන් හි සපයන ලද සේවාවන්ට ඉපැයූ ප්‍රතිලාභවල අනාගත ප්‍රතිලාභ වටිනාකම ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී ප්‍රතිලාභ වට්ටම් කර එහි වර්තමාන අගය තීරණය කරයි. මෙහිදී හඳුනානොගත් අතීත සේවා පිරිවැය සහ යෝජනා ක්‍රමයේ වත්කම්වල සාධාරණ අගය අඩුකරනු ලැබේ. වට්ටම් අනුපාතය වනුයේ ඉදිරියට ඇති සේවා කාලයේ සාමාන්‍යයට ආසන්න කල්පිරීම් දිනයන් සහිත රජයේ බැඳුම්කරවල තක්සේරු දිනට ඉපැයීම් අනුපාතයයි. සටහන් අංක 32 හි හෙලිදරව් කල සියළුම ප්‍රධාන ආයුගණන උපකල්පන, වාර්ෂිකව සංශෝධනය කරනු ලැබේ.

5.29 නිශ්චිත දායක සැලසුම්

අදාළ ව්‍යවස්ථා සහ රෙගුලාසි ප්‍රකාර සේවකයින්ට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායකත්වය සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාර අරමුදලේ දායකත්වයට හිමිකමක් ලැබේ. බැංකුව විසින් සේවකයින්ගේ දළ පාරිශ්‍රමිකයෙන් සියයට 24 ක් සහ සියයට 3 ක් පිළිවෙලින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාර අරමුදලට දායක වශයෙන් ගෙවනු ලැබේ. මෙම අරමුදලේ නිශ්චිත දායක සැලසුම් වෙන්වෙන්ව පරිපාලනය කරනු ලැබේ.

නිශ්චිත දායක යෝජනා ක්‍රමයේ දායකත්ව වගකීම් ඒවා පැන නගින අවස්ථාවන්හිදී ආදායම් ප්‍රකාශනයේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගනී.

5.30 ප්‍රදානයන්

සාධාරණ වටිනාකමට හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රදානයන්, ඒවා ලබා ගැනීම සඳහා පමුණුවා ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලවීමට ඇති ඉඩකඩ පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ඇතිවිට ඒවා හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය යටතේ දක්වනු ලැබේ. ප්‍රදානයන් වියදම් විෂයකට අදාළ වන අවස්ථාවක දී වියදමට සරිලන කාල

පරිච්ඡේදයක් තුළ ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත එය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රදානයක් වත්කමට අදාළ වන අවස්ථාවක දී එහි සාධාරණ අගය රජයේ විලම්භීත ප්‍රදාන ගිණුමකට බැරකර, එම වත්කමේ ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල වූ ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත එහි අපේක්ෂිත ප්‍රයෝජනවත් ආයුකාලය තුළ ආදායම් ප්‍රකාශනයට මුදාහරිනු ලැබේ.

5.31 අසම්භාව්‍ය වගකීම් සහ බැඳීම්

නිශ්චිත නොවන අනාගත සිදුවීම් මගින් පවතින බවට තහවුරු කෙරෙන හෝ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ මාරුවීම නිශ්චිත නොවන හෝ එහි ප්‍රතිලාභ විශ්වාසනීය ලෙස අගය කළ නොහැකි බැඳීම්කර අසම්භාව්‍ය වගකීම්කර ලෙස හැඳින්වේ. ණය ගැතිකම් සහතිකවීම්, ඉදිරි විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සහ අනිකුත් බැඳීම් සියල්ල මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ හඳුනා නොගන්නා අතර අදාළ ශීර්ෂ යටතේ අසම්භාව්‍ය වගකීම් හා බැඳීම් අයිතම ලෙස හෙලිදරව්කර ඇත. අවශ්‍යවන අවස්ථාවන්හිදී මෙම ප්‍රමාණ වඩාත් උචිත ඇස්තමේන්තු අනුව මිනුම් කර ඇත.

ආදායම් ප්‍රකාශය සහ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශය

5.32 ආදායම සහ වියදම

බැංකුව වෙත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ගලාපීමේ හැකියාව සහ ආදායම නිසැකව ම මිනුම් කළ හැකි ප්‍රමාණය අනුව ආදායම් ගිණුම්ගත කරනු ලැබේ. දරන ලද පිරිවැය සහ උපයන ලද නිශ්චිත ආදායම අතර ඍජු සම්බන්ධතාවය පදනම් කරගෙන ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි වියදම් සටහන් කරනු ලැබේ. ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාම සහ දේපල, පිරිසත, උපකරණ කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගැනීම සඳහා දරන ලද සියළුම වියදම්, වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිඵල ගණනය කිරීම පිණිස ආදායමට එරෙහිව සටහන් කර ඇත.

ආදායම් හා වියදම් හඳුනාගැනීමට පෙර පහත දැක්වෙන ගිණුම්ගත කිරීම් හඳුනාගැනීමේ නිර්ණායකයන් සපුරාලිය යුතුය.

5.32.1 පොලී ආදායම් සහ වියදම්

පොළීය ලැබීම පිළිබඳ සැකයක් නොමැති නම්, මිලට ගැනීමේ සත්‍ය මිල පදනම ව, සඵල ඵලදායීත්ව ක්‍රමයට, උපචිත පදනම මත පොලී ආදායම සහ වියදම, ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ස්ථාවර ආදායම් ආයෝජන හා සුරැකුම්පත් මත උපයන කුපන්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා අනිකුත් වට්ටම් උපකරණ මත උපචිත වට්ටම් සහ අධිමිල, පොලී ආදායමට ඇතුළත් ය. ණය අයකර ගැනීම සැක සහිත අවස්ථාවල දී පොලී ආදායම අත්හිටුවන අතර, ඒවා ලැබෙනතුරු පොලී ආදායමෙන් බැහැර කරනු ලැබේ.

5.32.2 මාහාංශ

මාහාංශ ආදායම කොටස්හිමියා වෙත ලැබීමේ අයිතිය තහවුරු වූ විට හඳුනාගනු ලැබේ.

5.32.3 විවිධ ආදායම් හා වියදම්

විවිධ ආදායම් සහ වියදම් උපචිත පදනම මත හඳුනාගනු ලැබේ. දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ බැහැර කිරීමේදී උද්ගතවන ආදායම් ස්වභාවයේ ශුද්ධ ලාභ හෝ පාඩු, (විකුණුම් ප්‍රතිශ්ඨාවෙන් වත්කමේ ධාරණ අගය සහ විකුණුම් වියදම්

අඩු කිරීමෙන් ලැබෙන) විකුණුම් වියදම්, ආදායම් ප්‍රකාශයෙහි ගිණුම්ගත කර ඇත.

ප්‍රධාන ලාභ උත්පාදන ක්‍රියාකරකම්වලට අනුෂාංගික ක්‍රියාකාරකම්වලින් උද්ගතවන සහ සමාන ගනුදෙනු සමූහයකින් උද්ගතවන එතරම් වැදගත් නොවන ලාභ සහ පාඩු එකතුකොට ශුද්ධ පදනම මත වාර්තාකර ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

5.32.4 සේවක මණ්ඩල වියදම්

සේවක මණ්ඩල වියදම්වලට, මුළු කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රතිලාභවල පූර්ණ පිරිවැය ඇතුළත් ය. වර්ෂය අවසානයේ දී ගෙවිය යුතු වැටුප් සහ සම්බන්ධිත වියදම්, අනිකුත් දේශීයව ගෙවිය යුතු ශේෂයන් යටතේ දක්වනු ලැබේ.

5.32.5 ආදායම් බදු වියදම

1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති (සංශෝධිත) පනතේ 118 වගන්තිය සහ 2017 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ 9 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව බැංකුවේ ආදායම, ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් වේ. 2017 අංක 7 දරණ ආර්ථික සේවා ගාස්තු (සංශෝධිත) පනත අනුව 2017 අප්‍රේල් 1 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි බැංකුව විසින් ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවිය යුතු වේ. එහෙත් 2018 අංක 33 දරණ ආර්ථික සේවා ගාස්තු (සංශෝධිත) පනත අනුව 2018 ඔක්තෝබර් මස සිට උපලබ්ධි නොවූ ලාභ සහ විදේශ මූල්‍ය වත්කම්වල මිල වෙනස්වීමෙන් වන උපලබ්ධි නොවූ ලාභ ආර්ථික සේවා ගාස්තුවලින් නිදහස් වේ. තවද 2013 අංක 17 දරණ එකතු කල අගය මත බදු (සංශෝධිත) පනත යටතේ මූල්‍ය සේවා සැපයීම මත එකතු කල අගය මත බද්දෙන් බැංකුව නිදහස් වේ.

2020 ජනවාරි 1 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ආර්ථික සේවා ගාස්තු අහෝසිකරන ලදී.

5.33 වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයට පසු සිද්ධීන්

වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයට පසු සිදු වූ සියළුම ප්‍රමාණාත්මක සිදුවීම් සැලකිල්ලට ගෙන අදාළ පරිදි, මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි නියමිත සටහන් තුළ සංශෝධන හෝ හෙළිදරව් කිරීම් ලෙස දක්වා ඇත.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය

ඡා.මු.ප්‍ර. 7 - මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන සමග අනුකූලව, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සැකසීම සඳහා වන “සෘජු ක්‍රමය” භාවිතයෙන් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිලියෙල කර ඇත. මුදල්/මුදල් විධානයන්ගේ ගලායෑම් ගැළපීමෙන් අනතුරුව ලැබෙන අගය ඉහත නිර්වචනය කළ පරිදි මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයෙහි මුදල් හා මුදල් සමානයන් ලෙස දක්වා ඇත.

6. ප්‍රකාශිත නමුත් වාර්තා කරන දිනට බල සහිත නොවූ ප්‍රමිතීන් මත වූ සංශෝධන සහ නිර්වචනයන්

පහත ප්‍රමිතීන් මත වූ සංශෝධන හා ඒ හා බැඳුණු නව නිර්වචනයන් 2020 ජනවාරි 01 වන දිනට පසු එළඹෙන වාර්ෂික කාලපරිච්ඡේදවලට බලපැවැත්වෙන අතර ඒවා නියමිත දිනට පෙර යොදාගැනීමට අවසර ඇත.

එසේ වුවද මෙම මූල්‍ය වාර්තා පිලියෙල කිරීමේදී බැංකුව විසින් මෙකී සංශෝධිත ප්‍රමිතීන් නියමිත දිනට පෙර අදාළ කර නොගන්නා ලදී.

කෙසේ වෙතත් පහත දක්වා ඇති සංශෝධිත ප්‍රමිත බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි බැංකුව බලාපොරොත්තු නොවේ.

- පොලී අනුපාත මිණුම්වලට කරන සංශෝධන-අදියර 2 (ඡා.මු.වා.ප්‍ර 9, ඡා.ගි.ප්‍ර 39, ඡා.මු.වා.ප්‍ර 7, ඡා.මු.වා.ප්‍ර. 4 සහ ඡා.මු.වා.ප්‍ර. 16 කරන ලද සංශෝධන)
- කොවිඩ්-19 සහ බැඳුණු කුලී සහන (ඡා.මු.වා.ප්‍ර. 16 කරන ලද සංශෝධන)

7. ක්‍රියාකාරකම්වල ස්වභාවය සහ විෂය පථය

7.1 විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එහි විදේශීය සංචිත කළමනාකරණය යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශීය මුදල් වත්කම්වලින් විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රධාන වශයෙන් ජනිත වේ. විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කළඹ, විදේශීය මුදල් මැදිහත්වීමේ කාර්යයන් සඳහා වූ විදේශීය මුදල් වත්කම් සහ වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා වූ අනිකුත් විදේශීය මුදල් වත්කම්වලින් සමන්විත වේ.

විදේශීය මුදල් වත්කම් විවිධ මුදල් වර්ගවලින් පවත්වා ගනු ලැබේ. එයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර්, ඔස්ට්‍රේලියානු ඩොලර්, යුරෝ, බ්‍රිතාන්‍ය පවුම්, ජපන් යෙන් සහ නවසීලන්ත ඩොලර් වලින් පවතී.

මෙම විදේශීය මුදල් කළඹ තුළ වූ මූල්‍ය ලියවිලි ප්‍රධාන වශයෙන් සෛරි සුරැකුම්පත්, ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු යටතේ රඳවා ගත් සුරැකුම් හෝ අනිකුත් මහ බැංකු, වාණිජ බැංකු හා අනිකුත් භාරකාර ආයතන සමඟ පවත්නා වූ ශේෂයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

විදේශීය වෙළෙඳපොළේ මෙහෙයුම්වලින් උද්ගත වන්නා වූ විදේශීය මුදල් වත්කම් සහ බැරකම් ද, කලින් කලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දරනු ලැබේ.

7.2 දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම්

දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් පහත සඳහන් පරිදි උද්ගත වේ.

- (i) ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණ මෙහෙයුම්: බැංකු පද්ධතියට අරමුදල් අත්තිකාරම් දීමෙන් හෝ බැංකු පද්ධතියෙන් අරමුදල් ආපසු ගැනීමෙන් රජයට හෝ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළට දෛනිකව සිදුවන ශුද්ධ ගලායාම්/ගලාඒම් හිලව් කිරීම මගින් ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය සිදුකරනු ලබයි. මෙම කටයුතු බොහොමයක් දෛනික විවට වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් මගින් සිදුකරනු ලැබේ.
- (ii) විවෘත වෙළෙඳපොළ කටයුතු සඳහා ආධාරකයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් වලින් සමන්විත ආයෝජන කළඹක් බැංකුව පවත්වා ගනී. බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ මෙම ආයෝජන වෙළඳාම සඳහා නොව මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පමණක් පවත්වා ගැනීමය.

7.3 භාර සහ භාරකාරත්ව ක්‍රියාකාරකම්

භාරකාරත්ව සහ පරිපාලන විධිවිධාන යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන අගයන්, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූලිකාංගයන්ට අයත් කොටසක් නොවන බැවින් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි ඇතුළත් කර නොමැත.

8. මුදල් සහ මුදල් සමානයන්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
බැංකු සමග ඇති ශේෂයන්	93,379,318	278,004,505
බැංකු සමග ඇති කාලීන තැන්පතු	270,722,623	79,519,728
එක්දින ස්ථාපනය කිරීම්	39,462,616	63,353,939
මුදල් සහ මුදල් සමානයන් සඳහා ලැබිය යුතු පොලී	13,085	53,255
මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයට අනුව මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	403,577,642	420,931,427
අඩුකළා: මුදල් සහ මුදල් සමානයන් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 8.1)	(270,338)	(221,958)
එකතුව	403,307,304	420,709,469

8.1 මුදල් සහ මුදල් සමානයන් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභයන්ගේ වලනය

	2020			2019		
	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	219,331	2,627	221,958	71,564	-	71,564
වර්ෂය තුළ අය කිරීම්/(ආපසු හැරවුම්)	(129,054)	177,434	48,380	147,767	2,627	150,394
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	90,277	180,061	270,338	219,331	2,627	221,958

9. විදේශීය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයන්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්		
- විදේශීය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයන් (සටහන 9.1)	40,564,323	38,493,268
	40,564,323	38,493,268
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්		
- විදේශීය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයන්	703,435,463	729,801,009
	703,435,463	729,801,009
විදේශ සුරැකුම්පත් ආයෝජනවල එකතුව	743,999,786	768,294,277
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 9.2)	2,098,721	100,894

9.1 ලාභ හෝ පාඩුව තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගීකරණය කරන ලද විදේශීය සුරැකුම්පත් ආයෝජන තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ලෝක බැංකුව මගින් පාලනය කරනු ලබන සංවිත කළමනාකරණය සහ උපදේශන වැඩසටහන (RAMP)හි කරන ලද ආයෝජන ඇතුළත් වේ.

9.2 අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වූ සුරැකුම්පත් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය
වර්ෂය තුළ අය කිරීම්/(ආපසු හැරවුම්)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය

2020			2019		
අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර I රු. 000	අදියර II රු. 000	එකතුව රු. 000
81,259	19,635	100,894	63,649	-	63,649
(44,713)	2,042,540	1,997,827	17,610	19,635	34,245
36,546	2,062,175	2,098,721	81,259	19,635	100,894

10. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

10.1 පහත දැක්වා ඇති වගුව මගින් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණයන්හි සාධාරණ අගයන් එහි කාල්පනික අගයන් සමඟ වත්කම් හෝ බැරකම් වශයෙන් වාර්තා කර ඇත. දළ අගයන් වශයෙන් වාර්තා කර ඇති කාල්පනික අගයන් ලෙස හඳුනා ගනුයේ ව්‍යුත්පන්නයට පාදක වූ වත්කමෙහි නිර්දේශ අනුපාතයෙහි හෝ දර්ශකයෙහි අගය වන අතර ව්‍යුත්පන්න උපකරණයන්ගේ අගයන්හි සිදුවන වෙනස්වීම් මිනුම් කිරීමේ පදනම ද වේ. කාලපරිච්ඡේදයේ අවසාන දිනට හිඟව පවතින ගනුදෙනුවල පරිමාව කාල්පනික අගයන්ගෙන් නිරූපණය වන අතර එමගින් වෙළඳපල අවදානම හෝ ණය අවදානම නොහැඟවේ.

	2020			2019		
	වත්කම රු. 000	වගකීම රු. 000	කාල්පනික අගය රු. 000	වත්කම රු. 000	වගකීම රු. 000	කාල්පනික අගය රු. 000
මුදල් හුවමාරු (Currency SWAPS)	3,368,784	573,774	281,690,071	2,021,917	923,039	284,757,444
ඉදිරියෙහි වූ හුවමාරු (Forex Forward)	1,569	408	1,025,245	-	-	-
අන්තර්ගත ව්‍යුත්පන්න - විනිමය විකල්පයන් (Embedded Derivatives - Currency Options)	-	-	-	-	66,919	3,087,778
එකතුව	3,370,353	574,182	282,715,316	2,021,917	989,958	287,845,222

10.2 ඉහත සඳහන් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ සමන්විත වනුයේ මුදල් හුවමාරු සහ ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම් වලිනි. මෙවැනි උපකරණ යොදා ගනුයේ බැංකුවේ ව්‍යවස්ථාපිත අරමුණක් වන ජාත්‍යන්තර අරමුදල් පවත්වා ගැනීමේ දී පැන නගින්නා වූ වෙළඳපොළ සහ ද්‍රවශීලතා අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහාය. මීට අමතරව මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ විදේශ මහ බැංකු සමඟ හුවමාරු ගිවිසුම් සහ ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම්වලට එළඹීම මගින් ශ්‍රී ලංකා රුපියල අන්තර්ජාතිකව ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමත්, දේශීය මූල්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමත්, විදේශ මුදල් රට තුළට ගෙන ඒමට එම බැංකු දිරිමත් කිරීමත් අපේක්ෂා කෙරේ.

10.3 ව්‍යුත්පන්නයන් යනු පොලී අනුපාත, මූල්‍ය උපකරණවල වටිනාකම, භාණ්ඩ මිල ගණන්, විදේශ විනිමය අනුපාත, ණය අවදානම් සහ දර්ශක වෙනස්වීම්වලට අනුව අගය තීරණය වන මූල්‍ය ගිවිසුම්ය.

10.4 විනිමය අනුපාත අවදානම සහ කෙටිකාලීන ද්‍රවශීලතාවය පාලනය කිරීම සඳහා වූ උපායමාර්ගයක් ලෙස එළඹුණු මුදල් හුවමාරු (Currency SWAP) බැංකුවේ ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ කළඹයෙහි වැදගත් කොටසක් වශයෙන් අඩංගු වී ඇත. මුදල් හුවමාරුවකදී බැංකුව, නියමිත දින දෙකකදී එක් මුදල් වර්ගයකින් නිශ්චිත ප්‍රමාණයක් තවත් මුදල් වර්ගයක් සමඟ එකඟ වූ අනුපාතයන් යටතේ හුවමාරු කර ගනී.

10.5 ඉදිරි විදේශ විනිමය ගිවිසුම් මගින් බැංකුව, එකඟ වූ අනුපාතයකට, එකඟ වූ ඉදිරි දිනයකදී නිශ්චිත විදේශ මුදල් ප්‍රමාණයක් මිලදී ගැනීමට හෝ විකිණීමට බැඳී සිටී.

10.6 සමස්ථ අවදානම් කළමනාකරණයෙහි කොටසක් ලෙස ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණවලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ බැංකුව වෙත ලැබීම තහවුරු කිරීමට, බැංකුව විසින් ව්‍යුත්පන්න ගිවිසුම් වෙත නිරාවරණය වීම සමීප වශයෙන් අධීක්ෂණය කරනු ලබයි.

II. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ අගයට මිනුම් කළ		
ජා.මු.අ. පංගුව (සටහන 11.1)	157,793,346	145,165,228
ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය යටතේ මිනුම් කළ විශේෂ ගැනුම් හිමිකමේ දැරීම (සටහන 11.2)	491,874	1,319,576
	157,398,346	145,165,228
ජා.මු.අ. තැන්පතු (සටහන 11.3)	208,077	189,326
කලින් ගෙවීම් - ජා.මු.අ. ණය	464,890	485,048
අඩුකළා: ජා.මු.අ. සම්බන්ධිත වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 11.4)	(2)	(4)
	1,164,839	1,993,946
	158,958,185	147,159,174

11.1 ජා.මු.අ. පංගුව

ජා.මු.අ. හි වත්කම් වල ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය වන්නේ එහි සාමාජික රටවලින් ලබා ගන්නා ලද ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල් පංගුව හෙවත් ප්‍රග්ධන දායකත්වයයි. එක් එක් රටවල පංගුව, පුළුල් වශයෙන්, එම රටෙහි සාපේක්ෂ ආර්ථික වටිනාකම පදනම් කර

ගනිමින් තිරණය කරනු ලබයි. ජා.මු.අරමුදලෙහි සාමාජිකත්වය ලබාගැනීමෙන් පසු තම පංගුවෙන් 25%ක ප්‍රමාණයක් පුළුල්ව පිළිගත් විදේශ මුදලකින් හෝ විශේෂ ගැනුම් හිමිකම මගින්ද ඉතිරි 75%ක මුදල එම රටෙහි දේශීය මුදලින්ද ගෙවිය යුතුය. ජා.මු. අරමුදලේ කොන්දේසිවලට අනුව රජය වෙනුවෙන් බැංකුව සිය ගිණුමෙන්ම ගනුදෙනු සිදුකරනු ලබන හෙයින් ජා.මු.අ. පංගුව බැංකුවේ වත්කමක් ලෙස නියෝජනය වේ.

ජා.මු අරමුදලේ පොදු පංගු සමාලෝචන ගිවිසුම යටතේ, 2016 ජනවාරි මස දී 189ක් වූ ජා.මු.අ සාමාජිකයන්ගේ පංගුව වැඩි කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා ජා.මු.අ. පංගුව වි.ගැ.හි. මිලියන 413.40 ක් වූ පෙර පංගු ප්‍රමාණයේ සිට 2016 පෙබරවාරි 17 වන දිනට වි.ගැ.හි. මිලියන 578.80 දක්වා වර්ධනය විය.

ජා.මු.අ. පංගුව සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල 24 වන සටහනේ පංගු බැරකම ශීර්ෂය යටතේ දක්වා ඇත. සාමාජික පංගුව මගින් ජා.මු.අ. සමඟ රටක පවතින මූල්‍යමය සහ සංවිධානාත්මක සම්බන්ධතාවය තහවුරුකරනු ලබන අතර පහත පහසුකම් ද මේ සඳහා ඇතුළත් වේ.

- i.) දායකය - ජා.මු.අ. වෙත සාමාජිකයකුගේ දායකය සාමාජිකයාගේ පංගුවට සමාන වේ. එමගින් සාමාජිකයා විසින් ජා.මු.අ. වෙත ලබාදීමට බැඳී ඇති උපරිම මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණය නිශ්චය කරනු ලැබේ. සාමාජිකයකු විසින් දායකය සම්පූර්ණයෙන් ම ගෙවිය යුතු අතර, සියයට 25 ක් ජා.මු.අ. විසින් නියම කරනු ලබන සංචිත වත්කම්වලින් (වි.ගැ.හි. හෝ පාවිච්චි කළ හැකි මුදල්) ගෙවිය යුතුය. ඉතිරි ප්‍රමාණය සාමාජිකයාගේ ව්‍යවහාර මුදලින් ගෙවිය යුතුය.
- ii.) ඡන්දය දීමේ බලතල - ජා.මු.අ. තීරණවලදී සාමාජිකයාගේ ඡන්දය දීමේ බලතල පංගුව මගින් නිර්වචනය වේ. එක් එක් ජා.මු.අ. සාමාජිකයාට මූලික ඡන්දයක් ද පංගුවෙහි සෑම වි.ගැ.හි. 100,000 ක් සඳහා එක් අතිරේක ඡන්දයක් ද බැගින් හිමි වේ. 2008 ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් මූලික ඡන්ද සංඛ්‍යාව මුළු ඡන්ද සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 5.50 ක් ලෙස ස්ථාවර කරන ලදී.
- iii.) මූල්‍යකරණයට පිවිසීම - ජා.මු.අ. මගින් සාමාජිකයෙකුට ලබාගත හැකි මූල්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණය (එහි පිවිසීමේ සීමා) සාමාජිකයාගේ පංගුව මත තීරණය වේ. සමීපස්ථ සහ ව්‍යාප්ත කළ සැලසුම් ප්‍රකාර සාමාජිකයෙකුට වාර්ෂිකව පංගුවෙන් සියයට 145 ක් ද සමුච්චිත වශයෙන් සියයට 435 ක් ද දක්වා ණය ලබාගත හැකිය. අසාමාන්‍ය අවස්ථාවකදී ප්‍රවේශය මීට වැඩිවිය හැකිය.
- iv.) වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම් - සාමාජිකයන්ගේ පංගුවලට සමානුපාතිකව ඔවුන්ගේ වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම් ප්‍රමාණය නියම කරනු ලැබේ.

II.2 විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් දැරීම

විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.හි.) දැරීම වූ කලී ජා.මු.අ. සාමාජිකයන් හට බාධාවකින් තොරව පාවිච්චි කළ හැකි මුදල් වර්ග සඳහා පවතින විභවය හිමිකමකි. එනම්, වි.ගැ.හි. දරන්නන්

විසින් එම මුදල් සඳහා අනෙකුත් සංචිත මුදල් හුවමාරු කරගත හැකිවීමය. වි.ගැ.හි සංචිත වත්කමක් ලෙස සලකනුයේ ජා.මු.අ. සාමාජිකයින් වි.ගැ.හි දැරීමට සහ පිළිගැනීමට බැඳී සිටීම සහ වි.ගැ.හි. පද්ධතියේ මෙහෙයුම්වලට අදාළ විවිධ වගකීම්වලට ගරු කිරීමට බැඳී සිටීම තුළිණි. අබාධව පාවිච්චි කළ හැකි මුදල් මත වි.ගැ.හි. වල පවතින හිමිකම දෙයාකාරයකින් ගරු කිරීම ජා.මු.අ. විසින් තහවුරු කරනු ලැබේ. එනම්, දුර්වල විදේශීය තත්ත්වයන්හි පවතින සාමාජිකයන්ගෙන් වි.ගැ.හි. මිලට ගැනීම සඳහා බලවත් විදේශීය තත්ත්වයන් පවත්නා සාමාජිකයන් නම් කිරීම මගින් සහ කළමනාකරණය කළ වෙළෙඳපොළක් තුළ සාමාජිකයන් අතර, ස්වේච්ඡා හුවමාරු කිරීම මගින් ය. අදාළ වාර්තාකරණ දිනයේ දී බැංකුව විසින් දරන ලද මුළු ප්‍රමාණය ඉහත සංඛ්‍යාවන්ගෙන් දැක්වේ.

II.3 ජා.මු. අරමුදලේ තැන්පතු - දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ සහ වර්ධන පහසුකම - (PRGF - HIPC) භාර තැන්පතුව

දැඩි ණයගැති භාවයට පත්වී සිටින රටවල් වෙනුවෙන් දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ සහ වර්ධන පහසුකම (PRGF - HIPC) වෙනුවෙන්, 2000 අප්‍රේල් 21 වන දින, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ ශ්‍රී ලංකාව පවත්වාගෙන යනු ලබන (පරිපාලිත - Administered) වි.ගැ.හි. 788,783 ක ශේෂයකින් යුත් විශේෂ විලම්භිත ගිණුම (SCA 2) පැවරීමෙන් අරඹන ලදී. මෙම ගිණුම අරඹන ලද්දේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි මග පෙන්වීම මත SCA 2 ගිණුම වසා දැමීමට තීරණය කිරීමේ දී SCA 2 ගිණුමෙහි පැවැති ශේෂය මාරු කිරීමෙනි.

මෙම ගිණුමෙහි ශේෂයන් ඇති රටවලින් ජා.මු.අ. පහත දැක්වෙන ඉල්ලීම් කරන ලදී. උක්ත ගිණුමෙහි සඳහන් ශේෂයන් (PRGF-HIPC) භාර ගිණුම වෙත ප්‍රතිපාදන කිරීම කළ යුත්තේ එකවර දෙනු ලබන පැවැරුමක් ලෙසින් හෝ සහනාධාරයක් ලෙසිනි. මෙය PRGF-HIPC ණය වෙනුවෙන් සපයා දිය යුතුය. ඒ අනුව SCA 2 ගිණුමේ ශේෂය PRGF-HIPC භාර ගිණුම වෙත පවරා දීමට ශ්‍රී ලංකා රජය එකඟ විය. මෙය පවරා දෙනු ලබන්නේ එකවර මුදාහරිනු ලබන සහනාධාරයක් ලෙසින් නොව 2018 වසර දක්වා බල පැවැත්වෙන පොළී රහිත තැන්පතුවක් වශයෙනි. පසුව මෙය 2024 දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී.

II.4 ජා.මු.අ. සම්බන්ධිත වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
අදියර 1		
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	4	4
වර්ෂය තුළ ආපසු හැරවුම්	(2)	-
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	2	4

12. ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්

මුදල් ප්‍රතිපත්ති යටතේ විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා මුදල් නීති පනතේ 90(2) වගන්තිය අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් ලබාගත් සහ පවත්වාගෙන යනු ලබන රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් කළඹ මේ යටතට ගැනේ.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
හාණ්ඩාගාර බිල්පත්	637,959,075	25,125,790
හාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර	74,904,469	50,177,084
ලැබිය යුතු පොළී	1,667,983	1,209,009
	714,531,527	76,511,883

13. ප්‍රතිචක්‍රණීය ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්පත්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ප්‍රතිචක්‍රණීය ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්පත්	2,728,000	50,275,000
ප්‍රතිචක්‍රණීය ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්පත් මත ලැබිය යුතු පොළී	412	79,879
	2,728,412	50,354,879

15.1 ආයෝජන භවිතවය

ආයතනය	ව්‍යාපාර කටයුතුවල ස්වභාවය
සීමාසහිත ලංකා ක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම	ස්වයංක්‍රීය වෙක්පත් නිශ්කාශණය
ලංකා ෆයිනෑන්ෂල් සර්විසස් බ්‍රෝකර් ලිමිටඩ්	ස්වයංක්‍රීය අරමුදල් හුවමාරුව
සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය	ණය තොරතුරු සම්පාදනය

2020		2019	
කොටස් ගණන	ධාරණ අගය රු.000	කොටස් ගණන	ධාරණ අගය රු.000
2,986,824	597,246	2,950,000	498,268
500,000	-	500,000	81
48,244	1,018,110	48,244	1,002,138
	1,615,356		1,500,487

15.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්කන්ධ ආයෝජන 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති සාධාරණ අගයට වාර්තා කර ඇත. එම ආයෝජනවල සාධාරණ අගය, බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තා පිළියෙළ කරන දිනට ආයෝජන සමාගම් විසින් හෙලිදරව් කරන ලද විගණනය නොකල නවතම මූල්‍ය වාර්තාවල සඳහන් කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගය අනුව ගණනය කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, පහත දැක්වෙන දිනයන්හි පැවති කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගය ඉහත ගණනය කිරීම් සඳහා යොදාගන්නා ලදී.

සීමාසහිත ලංකා ක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම	- 2020 දෙසැම්බර් 31
කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගය	- රු. 199.96
ලංකා ෆයිනෑන්ෂල් සර්විසස් බ්‍රෝකර් ලිමිටඩ්	- 2020 සැප්තැම්බර් 30
කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගය	- රු. -1.98
සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය	- 2020 දෙසැම්බර් 31
කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගය	- රු. 21,103.34

14. රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්

රජයේ ඒකාබද්ධ අරමුදලින් දැරීම සඳහා අවසර ලබාදී ඇති වියදම් මූල්‍යනය සඳහා වූ නියමයන්හි සඳහන් කර ඇති තත්ත්වයන්ට යටත්ව මුදල් නීති පනතේ 89 වන වගන්තිය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජයට ලබාදෙන අත්තිකාරම් මෙමගින් නියෝජනය කරයි.

15. මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතන වල හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන

මුදල් නීති පනතේ 105 (අ) වගන්තිය යටතේ මෙම ආයෝජන සිදු කරනු ලබයි. මෙය යටතේ මුදල් මණ්ඩලයේ අනිමනය පරිදි බැංකු සහ මූල්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් සහ තාක්ෂණික සංවර්ධනය, දියුණුව සහ ප්‍රවර්ධනය සඳහා හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වාණිජ බැංකුවල ගනුදෙනු නිශ්කාශණය කිරීම පහසු කිරීම සඳහා පිහිටුවන ලද සමාගමක කොටස් අත්පත්කර ගැනීමට බැංකුව වෙත බලතල පවරා තිබේ.

16. බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය (සටහන 16.1)	111,641,894	39,324
අඩු කළා: බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය මත	(154,368)	(35)
	111,487,526	39,289

16.1 බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය

මුදල් නීති පනතේ 5 වන පරිච්ඡේදයේ III (අ) කොටසට අනුව ඵලදායීතා කටයුතු සඳහා ලබාදෙනු ලබන ණය වේ.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
මධ්‍යම සහ දිගුකාලීන ණය යෝජනා ක්‍රමය		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	22,563	24,757
නැගෙනහිර ආර්ථික කටයුතු නැවත නගා සිටුවීම (අදියර III)		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	-	50
උතුරු හා නැගෙනහිර හානි වූ නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	10,994	14,517
ඉදිකිරීම් අංශය සඳහා ළවයිලතා		
පහසුකම් (සටහන 16.1.1)		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	4,934,335	-
- අනෙකුත්	11,185	-

සෞභාග්‍යා කොවිඩ් 19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම (සටහන 16.1.2)			16.1.2 සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම:කොවිඩ්-19 පැතිරයාම හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ ආර්ථිකය පුනර්ජීවනය කිරීමට පහසුකම් සැපයීමක් ලෙස 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතේ 83 කොටස ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත කොවිඩ්-19 පැතිර යාමෙන් අහිතකර බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර වෙත ණය ලබාදීම යන කොන්දේසියට යටත්ව ලබා දෙන ලදී.
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	72,901,250	-	
- අනෙකුත්	10,701,621	-	
සෞභාග්‍යා කොවිඩ් 19 පුනරුද ප්‍රතිමූල්‍ය ණය පහසුකම් (සටහන 16.1.3)			
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	16,277,700	-	
- අනෙකුත්	6,782,246	-	
	111,641,894	39,324	

16.1.1 ඉදිකිරීම් අංශය සඳහා ද්‍රවශීලතා පහසුකම: රජයෙන් ලැබිය යුතු හිඟ මුදල් ඇති කොන්ත්‍රාත්කරුවන්/ සැපයුම්කරුවන්ගේ අරමුදල් අවශ්‍යතා සංතෘප්ත කිරීම සඳහා වාණිජ බැංකු වෙත අරමුදල් සැපයීම සඳහාම කැප වූ ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතේ 83 කොටස ප්‍රකාරව මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලදී.

16.1.3 සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද ප්‍රතිමූල්‍ය ණය පහසුකම: කොවිඩ්-19 පැතිර යාම හේතුවෙන් අහිතකර බලපෑමට ලක් වූ ක්‍ෂුද්‍ර කුඩා හා මධ්‍යම අංශයේ ව්‍යාපාර පුනර්ජීවනය කිරීම සහ රටේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මෙම නව ප්‍රතිමූල්‍ය ණය පහසුකම සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ දියත් කරන ලදී.

16.2 බැංකුවලට ලබා දුන් ණය මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

	2020			2019		
	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	එකතුව රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	-	35	35	15	139	154
වර්ෂය තුළදී අය කිරීම් / (ආපසු හැරවුම්)	6,215	148,118	154,333	(15)	(104)	(119)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	6,215	148,153	154,368	-	35	35

17. අනිකුත් වත්කම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්		
අභ්‍යන්තර අරමුදල්හි ආයෝජන	13,319,452	10,180,258
අඩුකළා: අභ්‍යන්තර අරමුදලෙහි ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 17.1)	(79,572)	(15,633)
ශුද්ධ අභ්‍යන්තර අරමුදල්හි ආයෝජන	13,239,880	10,164,625
ක්‍රමකේෂය පිරිවැයට කාර්ය මණ්ඩල ණය	5,569,225	5,469,197
භාණ්ඩාගාර සහ අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ වලින් ලැබිය යුතු දෑ	597,774	11,763
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ	1,649,540	35,301
අඩුකළා: අනෙකුත් ලැබීම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ (සටහන 17.2)	(183,276)	(175,275)
	7,633,263	5,340,986
	20,873,143	15,505,611
මූල්‍ය නොවන වත්කම්		
කාර්ය මණ්ඩල ණය මත වූ විලම්භිත වත්කම්	2,224,046	2,056,847
	23,097,189	17,562,458

17.1 අභ්‍යන්තර අරමුදල්හි ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

	2020			2019		
	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	එකතුව රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	15,617	16	15,633	92	-	92
වර්ෂය සඳහා අයකිරීම්/(ආපසු හැරවුම්)	(15,569)	79,508	63,939	15,525	16	15,541
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	48	79,524	79,572	15,617	16	15,633

17.2 අනෙකුත් ලැබීම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභවල වලනය

	2020	2019
	අදියර 03	අදියර 03
	රු. 000	රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	175,275	163,052
වර්ෂය තුළදී අය කිරීම්	8,001	12,223
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	183,276	175,275

18. රන්

මුදල් නීති පනතේ 67(1) සහ 67(2) වගන්ති ප්‍රකාරව බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිතයේ කොටසක් ලෙස බැංකුව සතුව ඇති රන්වල වටිනාකම මෙයින් අදහස් වේ. තවද මුදල් නීති පනතේ වගන්ති 67(2) ප්‍රකාරව, අවම වශයෙන් රන් න්‍යෂ්ටික සංචිතයක් ලෙසින් හෝ රන්වලට නිදහසේ සෘජුව හෝ වක්‍රව පරිවර්තනය කළ හැකි විනිමයක් ලෙසින් පවත්වාගැනීමට මුදල් මණ්ඩලයට සිදු වේ.

20. දේපළ පිරිසත සහ උපකරණ

පිරිවැය	ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි	පිරිසත පිරිසත උපකරණ	ලී බඩු සහ උපකරණ	මෝටර් වාහන	පරිගණක	වත්කම් භාවිතා කිරීමේ ගිණිකම	අනිකුත්	නොනීම් ඉදිකිරීම්	එකතුව 2020	එකතුව 2019
	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000
ජනවාරි 01 දිනට ශේෂය	16,106,446	1,577,742	1,346,380	561,293	948,087	66,287	57,454	35,148	20,698,837	20,533,225
එකතු කිරීම්	-	6,289	37,504	-	125,525	-	36	178,796	348,150	215,654
බැහැර කිරීම්	-	-	(384)	-	(257)	-	-	-	(641)	(50,042)
මාරු කිරීම්/ලියා හැරීම	1,009	-	-	-	-	-	-	(1,009)	-	-
ප්‍රත්‍යාගණන කළ වත්කම් මත සමුච්චිත ක්ෂය මාරු කිරීම්	(754,570)	-	-	-	-	-	-	-	(754,570)	-
ප්‍රත්‍යාගණන ලාභය	3,814,078	-	-	-	-	-	-	-	3,814,078	-
වත්කම් භාවිත කිරීමේ ගිණිකම් නැවත	-	-	-	-	-	4,838	-	-	4,838	-
ගණනය කිරීම්	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
දෙසැම්බර් 31 දිනට අගය	19,166,963	1,584,031	1,383,500	561,293	1,073,355	71,125	57,490	212,935	24,110,692	20,698,837
ක්ෂය	ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි	පිරිසත පිරිසත උපකරණ	ලී බඩු සහ උපකරණ	මෝටර් වාහන	පරිගණක	වත්කම් භාවිතා කිරීමේ ගිණිකම	අනිකුත්	නොනීම් ඉදිකිරීම්	එකතුව 2020	එකතුව 2019
	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000	රු.000
ජනවාරි 01 දිනට අගය	564,510	1,017,166	1,007,468	409,017	845,378	6,240	38,367	-	3,888,146	3,511,084
වර්ෂය සඳහා ක්ෂය	190,060	78,680	78,407	25,922	57,703	6,643	841	-	438,256	425,009
බැහැර කිරීම්	-	-	(384)	-	(133)	-	-	-	(517)	(47,947)
ප්‍රත්‍යාගණන කළ වත්කම් මත සමුච්චිත ක්ෂය මාරු කිරීම්	(754,570)	-	-	-	-	-	-	-	(754,570)	-
දෙසැම්බර් 31 දිනට අගය	-	1,095,846	1,085,491	434,939	902,948	12,883	39,208	-	3,571,315	3,888,146
ශුද්ධ පොත් අගය	19,166,963	488,185	298,009	126,354	170,407	58,242	18,282	212,935	20,539,377	16,810,691

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලිවල ධාරණ වටිනාකම, සාධාරණ වටිනාකම අනුව සටහන් කරනු ලැබේ. ඉතා ආසන්නම ස්වාධීන තක්සේරුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට වරලත් තක්සේරුකරු ඒ.ඒ.එම්.ෆාතිමා මහතා විසින් සිදු කරන ලද අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එය වාර්තාගත කර තිබුණි.

මෙම මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී බැංකුව විසින් මුදල් ගෙවීම මගින් රු. මිලියන 348.15 (2019 - රු.මිලියන 215.65) මුළු වටිනාකමින් යුත් දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ අත්පත් කරගන්නා ලදී.

19. තොග

සංසරණය සඳහා ඇති නෝට්ටු
සංසරණය සඳහා ඇති කාසි
මාර්ගස්ථ කාසි
මාර්ගස්ථ නෝට්ටු

අඩුකළා : සෙමින් වලනය වන අයිතමයන් සඳහා වෙන්කිරීම්

ලිපි ද්‍රව්‍ය සහ විවිධ තොග
වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන තොගය
මුළු තොගය

2020	2019
රු. 000	රු. 000
2,294,967	2,912,568
3,519,159	4,028,748
31,876	-
440,203	345,954
6,286,205	7,287,270
(45,000)	(45,000)
6,241,205	7,242,270
60,306	55,890
308	232
6,301,819	7,298,392

2020 දී තොගයන්හි වටිනාකමින් රුපියල් මිලියන 2,396.89 (2019 - රු.මිලියන 3,234.34) තොග පිරිවැය (නව මුදල් නිකුතු පිරිවැය) ලෙස සටහන් කර ඇත.

තක්සේරුකරණ ප්‍රවේශය සහ සින්තක්කර ඉඩම්, ගොඩනැගිලි සහ කල්බදු ක්‍රමය යටතේ ලබාගත් ඉඩම්වල ඇති ගොඩනැගිලි තක්සේරු කිරීමේදී යොදාගත් සැලකිය යුතු නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි යෙදවුම්

දේපළ	වරලත් තක්සේරුකරුවන්ගේ නම	තක්සේරු ප්‍රවේශය	පරිවෘත්තීය අයදුම් මිල (රු.)	වර්ග අඩියක අයදුම් මිල (රු.)	ඇස්තමේන්තුගත මාසික කුලිය (රු.)	පිටතට යන වියදම්	වසර මිලදී ගැනීම	දෙසැම්බර් 31 දිනට සාධාරණ අගය (රු.000)
ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි								
ප්‍රධාන කාර්යාලය - කොළඹ 01	ඒ.ඒ.එම්. ආනිඳු	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	15,750,000	11,000 - 18,500	-	-	-	10,437,567
වයිට්(අ)වේස් ගොඩනැගිල්ල - කොළඹ - 01	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා ආදායම් ප්‍රවේශය	13,200,000	-	7,000,000	35%	16.66	783,407
ලොයිඩ්ස් ගොඩනැගිල්ල - කොළඹ - 01	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා ආදායම් ප්‍රවේශය	14,400,000	-	9,000,000	35%	16.66	992,900
සෙන්ට්‍රල් පොසිටිව් ගොඩනැගිල්ල කොළඹ - 01	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා ආදායම් ප්‍රවේශය	14,400,000	-	10,000,000	35%	16.66	1,077,180
බැංකු විදු පියස - රාජගිරිය	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	3,600,000	3,000 - 12,000	-	-	-	2,660,026
අධිපති නිල නිවස - කොළඹ 07	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	10,000,000	4,000 - 11,000	-	-	-	1,709,163
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - මාතර	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	2,000,000 - 4,000,000	4,000 - 9,500	-	-	-	360,397
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - මාතලේ	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	150,000 - 750,000	3,000 - 9,500	-	-	-	222,786
නිවාඩු නිකේතනය - නුවරඑළිය	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	1,350,000	5,000 - 8,750	-	-	-	334,193
නිවාඩු නිකේතනය - කරගම	- එම -	වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය හා පිරිවැය ප්‍රවේශය	270,000	5,000 - 12,500	-	-	-	231,605
කල්බදු ඉඩම්වල ඇති ගොඩනැගිලි								
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - අනුරාධපුරය	- එම -	පිරිවැය ප්‍රවේශය	-	4,500 - 9,500	-	-	-	90,783
නිවාඩු නිකේතනය - අනුරාධපුරය	- එම -	පිරිවැය ප්‍රවේශය	-	7,000	-	-	-	21,960
ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය - කිලිනොච්චි	- එම -	පිරිවැය ප්‍රවේශය	-	2,000 - 8,500	-	-	-	199,050
නිවාඩු නිකේතනය - සෝමාවතිය	- එම -	පිරිවැය ප්‍රවේශය	-	11,750 - 12,000	-	-	-	45,946

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලිවල සංයුතිය

	ධාරණ අගය රු. 000	ධාරණ අගය රු. 000
සින්තක්කර ඉඩම්	11,334,725	8,930,375
සින්තක්කර ඉඩම්වල ගොඩනැගිලි	7,520,445	6,366,871
කල්බදු ඉඩම්වල ගොඩනැගිලි	311,793	244,690
	19,166,963	15,541,936

ප්‍රත්‍යාගණනය කළ ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි, මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ක්ෂය අඩුකළ පිරිවැයට දැක්වූයේ නම් ඒවායේ ධාරණ වටිනාකම රු.මි. 7,607.42 ක් වේ (2019 - රු.මි. 7,751.14).

21. අස්පෘෂ්‍ය වත්කම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
පරිගණක මෘදුකාංග : පිරිවැය:		
ජනවාරි 01 දිනට අගය	1,004,915	982,688
එකතු කිරීම්	125	22,227
දෙසැම්බර් 31 දිනට අගය	1,005,040	1,004,915
ක්‍රමක්ෂය		
ජනවාරි 01 දිනට අගය	966,869	952,251
වර්ෂය සඳහා ක්‍රමක්ෂය ගාස්තුව	13,844	14,618
දෙසැම්බර් 31 දිනට අගය	980,713	966,869
ශුද්ධ පොත් අගය:		
දෙසැම්බර් 31 දිනට අගය	24,327	38,046

වර්ෂය තුළ දී බැංකුව විසින් මුදල් ගෙවීම මගින් රු.මි. 0.13 (2019 - රු.මි. 22.23) මුළු වටිනාකමකින් යුතු අස්පෘෂ්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගන්නා ලදී.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රමක්ෂය කරන ලද එහෙත් තව දුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගන්නා අස්පෘෂ්‍ය වත්කම්වල ප්‍රමාණය රු. මි. 952.13 (2019 රු. මි. 948.65)ක් වේ.

22. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විදේශීය බැංකුවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	208,322,721	609,483
අනිකුත් විදේශීය මූල්‍ය ආයතනයන්ට ගෙවිය යුතු මුදල්	14,500	348,765
	208,337,221	958,248

23. ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය

සහභාගිවන රටවල මහ බැංකු අතර ගෙවීම් බේරුම් කිරීමේ ආයතනයක් වශයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ ආසියානු සහ පැසිෆික් කලාපයේ ආර්ථික සහ සාමාජික කටයුතු කොමිෂමේ මූලිකත්වය යටතේ ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය (ආ.නි.ස.) 1974 වර්ෂයේ දී පිහිටුවන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව, බංගලාදේශය, භූතානය, ඉන්දියාව, ඉරානය, මාලදිවයින, මියන්මාරය, නේපාලය සහ පකිස්ථානය එහි සහභාගි රටවල් වේ. මෙය සහභාගි වන රටවල් අතර ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු බහුපාර්ශ්වීය පදනමක් මත බේරුම් කිරීම සඳහා වූ නිශ්කාණ ක්‍රමයකි. එක් එක් මාසය අවසානයේ දී පවත්නා ශුද්ධ තත්ත්වය මාස දෙකක ණය කාල පරිච්ඡේදයකින් පසුව බේරුම් කිරීම හෝ ලබාගැනීම සිදුකරනු ලැබේ. එක් එක් සහභාගිවන රටවල ශුද්ධ පියවුම් තත්ත්වය ඔවුන්ගේ මාස දෙකක් තුළ දෛනික හිඟ ශේෂය මත ගණනය කරනු ලබන අතර එකී පියවීම් ඊලඟ මාසයේ වැඩ කරන දින 4ක් තුළ සිදුකරනු ඇත. මෙයට අදාළ පොලී අනුපාතිකය 2020 වර්ෂය තුළ 0.15%ත් 1.62% (2019 වර්ෂය තුළදී 1.60% සහ 2.51%) ත් අතර පරාසයක් තුළ පැවතී.

24. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.)

සටහන	2020 රු. 000	2019 රු. 000
පොළීය දරන ණය	256,873,113	238,808,553
වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම්	107,810,345	99,176,963
පංගු බැරකම්	73,194,079	67,332,745
ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු අනිකුත් මුදල්	72,047,741	66,656,812
	509,925,278	471,975,073

24.1 පොලී දරණ ණය, ජා.මු. අරමුදලෙන් ලබාගන්නා විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් (EFF) වලින් සමන්විත වේ. විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යනු රජයේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යායාය පත්‍රයට සහය දීමට හා ශේෂය පියවීම සඳහා සහය දීමට ජා.මු.අ. විසින් දෙන ලද තුන් අවුරුදු පහසුකමකි. ජා.මු.අ. 2016 ජුනි හිදී විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වි.ගැ.හි බිලියන 1.10 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො.බිලියන 1.50 ක්) ලබා දීමට අනුමැතිය දී තිබේ. මෙම මුදල ජා.මු. අරමුදලේ රටවල්වල වර්තමාන පංගුවෙන් සියයට 185 කට සමාන වේ. 2016 ජුනි මස විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ පළමුවැනි

වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි මිලියන 119.89 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො.මිලියන 168.10) ලබා දෙන ලදී. විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ දෙවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 119.89 (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 162.56), තෙවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 119.89 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 167.20), හතරවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 177.77 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 251.40), පස්වන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි මිලියන 177.77 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 252.00) හයවන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 118.50 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 164.10) සහ හත්වන වාරිකය ලෙස වි.ගැ.හි. මිලියන 118.50 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇ.ඩො. මිලියන 164.00) පිළිවෙලින් 2016 නොවැම්බර්, 2017 ජූලි, 2017 දෙසැම්බර්, 2018 ජුනි, 2019 මැයි සහ නොවැම්බර් යන මාස වලදී ලබාදී ඇත. හත්වන වාරිකය නිදහස් කිරීමත් සමඟ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ ඇ.ඩො. බිලියන 1.31 ක් ශ්‍රී ලංකාව වෙත ලැබී ඇත. විස්තීර්ණ ණය පහසුකම සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතය භාර මූලික අනුපාතය වේ. මෙය වි.ගැ.හි. පොලී අනුපාතයට (වර්තමානයේ දී වාර්ෂිකව 0.05%) පදනම් අංක 100 ක එකතුවට සමාන වේ.

	සමුදා පොලී අනුපාතිකය %	පරිණත වර්ෂය	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විස්තීර්ණ ණය පහසුකම (EFF)	0.08	2029	256,873,113	238,808,553
පොලී දරණ මුළු ණය මුදල			256,873,113	238,808,553

24.2 විශේෂ ගැණුම් හිමිකම (වි.ගැ.හි.) යනු පවත්නා සංචිත වත්කම්වලට පරිපූරණයන් වශයෙන් දිගුකාලීන ගෝලීය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සඳහා ජා.මු.අ. විසින් පිහිටුවන ලද සංචිත වත්කමකි. සාමාජික රටවලට ඒවායේ ජා.මු.අ. පංගු ප්‍රකාර වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම් සිදු කරයි. ජා.මු.අ.අරමුදලෙහි වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවට (ජා.මු.අ. තුළ පිහිටි ගිණුම් ඒකකයකි), සහභාගි වන රටවලට පමණක් වි.ගැ.හි. වෙන් කළ හැකිය. ජා.මු.අ. සතු රන්, විදේශ විනිමය සහ සංචිත තත්වයන් ආදී වූ නිල සංචිත වත්කම්වලට පරිපූරක වශයෙන් ජා.මු.අ. විසින් වි.ගැ.හි. බිහි කරන ලදී. බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් අත්සන් කරන ලද ගිවිසුමේ සඳහන් ඇතැම් කොන්දේසි ප්‍රකාර, ජා.මු.අ. විසින් සාමාජිකයන්ට ඔවුන්ගේ ජා.මු.අ. පංගු ප්‍රමාණය අනුව වි.ගැ.හි. වෙන් කළ හැකි වන්නේය. ජා.මු.අ. විසින් වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම මගින් එක් එක් සාමාජිකයාට පිරිවැය රහිත වත්කමක් උද්ගත වන අතර ඒ සඳහා පොලී ඉපැයීමක් හෝ ගෙවීමක් සිදු නොවේ. වි.ගැ.හි. අවලංගු කිරීමට ද ගිවිසුමේ කොන්දේසිවලින් විධිවිධාන සලසා තිබෙන නමුත් මෙතෙක් එම විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. වි.ගැ.හි. වෙන් කිරීම් වැඩි වීමෙන් 11 වැනි සටහනේ විස්තර කර ඇති පරිදි වි.ගැ.හි. දැරීම් වැඩි වේ.

ජා.මු.අරමුදලෙහි වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුව අවසන් කරන හෝ ඇවර කරන අවස්ථාවක දී සාමාජිකයන් විසින් ශුද්ධ සමුච්චිත වෙන්කිරීම්වලට සමාන මුදලක් සහ වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතුවලට සහභාගී වීම හේතුවෙන් ගෙවිය යුතු අනෙකුත් යම් මුදලක් වෙනත් ඵය ද ජා.මු.අ. වෙත ගෙවීමට බැඳී සිටී.

24.3 පංගු බැරකම: අංක 11.1 දරණ සටහනේ විස්තර කර ඇති ජා.මු.අ. පංගුව සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල පංගු බැරකම ශීර්ෂය යටතේ දැක්වා ඇත.

24.4 ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු අනිකුත් මුදල්: මෙහෙයුම් සහ පරිපාලන ගනුදෙනු වෙනුවෙන් බැංකුව ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය මෙයින් දැක්වේ.

25. අනෙකුත්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ ක්‍රියාත්මක වන මොරගහකන්ද සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ණය (සටහන 25.1)	-	640,278
DST එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III (සටහන 25.2)	92	2,458,292
DST - එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III අදියර II (සටහන 25.3)	15,437	2,527,891
දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගීතා සංගමයේ (සාර්ක්) හුවමාරු පහසුකම යටතේ ඉන්දියානු මහ බැංකුවට ගෙවිය යුතු මුදල (සටහන 25.4)	74,803,653	-
DST විශේෂ ඩොලර් ගිණුම 2 (සටහන 25.5)	-	51,409,578
අනෙකුත් විදේශීය බැරකම්	51,143	55,499
	74,870,325	57,091,538

25.1 එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන මොරගහකන්ද සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ණය

ඇ.එ.ජ.ඩො. මිලියන 214.20 සඳහා වූ මෙම ණය ගිවිසුම චීන සංවර්ධන බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකා රජය අතර 2012 ජූනි 28 දින අත්සන් කර ඇත. මෙම ණය ගිවිසුමේ අරමුණ වන්නේ මොරගහකන්ද ජල විදුලි බලාගාරය ඉදිකිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීමයි. ජල සම්පාදන හා ජල සම්පත් කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මෙම ගිවිසුමෙහි බැංකුකරු වශයෙන් ණය ලැබීමට හා බෙදා හැරීමට විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉල්ලීම පරිදි බැංකුව විසින් පොදු ලෙජරයේ ගිණුමක් විවෘත කරන ලදී.

2019 වසරේදී ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 5.10 ක් බෙදා හරින ලදී. 2020 දෙසැම්බර් 09 වන දින තනි ගණුදෙනුවක් ලෙස ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3.53ක් බෙදාහරින ලද අතර එම නිසා 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂයක් නොමැත.

25.2 එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III

ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 300 ක් සඳහා වූ මෙම පහසුකම් ගිවිසුම චීන සංවර්ධන බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකා රජය අතර 2014 මාර්තු 11 වන දින අත්සන් කර ඇත. ප්‍රමුඛතා මාර්ග III වන ව්‍යාපෘතියේ I වන අදියර තවදුරටත් දියුණු කිරීම සහ යළි නගා සිටුවීම සඳහා වන වියදම් මූල්‍යනය කිරීම මෙම ණය මුදලේ අරමුණ වේ. ණය පහසුකම් ගිවිසුමට අනුව රජයේ බැංකුව ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව පත් කරගන්නා ලදී. ඒ අනුව, හුදෙක් ණය මුදල් තැන්පත් කිරීම සහ එවැනි ලැබුණු මුදල් මාර්ග ව්‍යාපෘති වෙත බෙදා හැරීම සඳහා පමණක් පොදු ලෙජරයේ ගිණුමක් විවෘත කෙරිණි. 2019 වර්ෂය තුළදී ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 19.13 ක් බෙදාහරින ලදී. 2020 වර්ෂය තුළදී සිදුකල බෙදාහැරීම් වලින් අනතුරුව 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙහි ශේෂය ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 0.0004කි.

25.3 එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතා මාර්ග ව්‍යාපෘතිය III අදියර II

එස්ක්‍රෝ ගිවිසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක වන II වන අදියර සඳහා වන ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 100 ක් 2014 නොවැම්බර් 24 වන දින ගිම් විය. 2019 වසරේදී ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 20.24 ක් බෙදාහරින ලදී. 2020 වර්ෂය තුළදී ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 13.83ක් බෙදාහරින ලද අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉතිරි වූ ශේෂය ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 0.083කි.

25.4 දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගීතා සංගමයේ (සාර්ක්) හුවමාරු පහසුකම යටතේ ඉන්දියානු මහ බැංකුවට ගෙවිය යුතු මුදල

2019-22 කාල පරිච්ඡේදය සඳහා දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගීතා සංගමයේ (සාර්ක්) රටවල් සඳහා වන මුදල් හුවමාරු පහසුකම් විධිවිධාන යටතේ ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ ඉන්දියානු මහ බැංකුව, 2020 ජූලි 24 වැනි දින මුදල් හුවමාරු ගිවිසුමකට එළඹෙන ලදී.

එම ගිවිසුම යටතේ, මාස 03ක කාලයක් සඳහා ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 400ක මුදලක් 2020 ජූලි 31 දින ශ්‍රී ලංකාවට ලැබුණු අතර එය සාර්ක් සංගමයේ පවතින රාමුවේ සඳහන් කොන්දේසි ප්‍රකාරව තවත් මාස 03ක් සඳහා 2020 නොවැම්බර් 02 දින නැවත ලබාගන්නා ලදී. අදාළ මූලික ණය මුදල සහ නැවත ලබාගත් ණය මුදල යන ද්විත්වයටම, අදාළ ණය මුදල් ලබාදුන් දිනයේ පවතින මාස 03ක් සඳහා වන USD LIBOR අගයට පදනම් අංක 200ක් එක් කල පොළී අනුපාතයක් අදාළ වන අතර ගිවිසුම වලංගු කාල පරිච්ඡේදය තුළ අදියර කිහිපයකින් ණය ලබාගැනීමට ද ඉඩ සලසා ඇත.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉතිරි ශේෂය ලෙස, ඉහත සඳහන් කළ පරිදි 2020 නොවැම්බර් 02 දින යළි ලබාගත් ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 400 දැක්වෙන අතර එහි නැවත ගෙවීම 2021 පෙබරවාරි 02 දිනට නියමිතව තිබේ.

25.5 DST විශේෂ ඩොලර් ගිණුම 2

මෙම ඩොලර් ගිණුම භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙනුවෙන් පවත්වාගෙන යන අතර ඇ.එ.ජ. මුදලින් භාණ්ඩාගාරයට බැර කරනු ඇත.

26. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන් විසින් තැන්පතු

මුදල් නීති පනතේ 93 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා සපුරාලීම පිණිස බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු පවත්වාගෙන යන තැන්පතු සහ මුදල් නීති පනතේ විධිවිදාන යටතේ තත්කාලීන දළ පියවුම් ක්‍රමය යටතේ (RTGS) සහභාගිවන්නන් වන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු රජයේ සුරැකුම්පත්වල ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් යන ආයතනවල තැන්පතු මේ යටතේ වේ. මෙම ක්‍රමය යටතේ, පියවුම් පද්ධතියේ සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා සහභාගී පාර්ශ්වයන්ට අදාළ ගෙවීම් අවශ්‍යතාවයන් දිනක් තුළදී සපුරාලීමට රජය විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම සුරැකුම් සහිත, පොලී රහිත එක් දින ද්‍රවශීලතා පහසුකම ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇත. ගිණුම්කරණ හෙළිදරව් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන් මත මෙම තැන්පතු, සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව සහ අනෙකුත් ලෙස වර්ග කළද, එය බැංකුව හා සඳහන් කළ ආයතන අතර වූ විශේෂ ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා නිසා හටගන්නක් නොවේ.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
බැංකුව විසින් තැන්පත් කිරීම්:		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	81,586,946	148,823,686
- අනිකුත්	37,099,649	95,155,405
	118,686,595	243,979,091
මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පත් කිරීම්:		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	27	67
- අනිකුත්	10,914,899	10,602,462
	10,914,926	10,602,529
බැංකු සහ අනිකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් කරන ලද මුළු තැන්පතු	129,601,521	254,581,620

27. රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
රජයේ තැන්පතු	160,469	160,442
රජයේ නියෝජිතයන් සහ අරමුදල්	1,300,043	339,197
	1,460,512	499,639

රජයේ සහ/හෝ රජයේ නියෝජිතයන්ගේ හෝ ආයතනවල නිල තැන්පතුධාරී වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් නීති පනතේ අංක 106 (1) දරන වගන්තියට යටත්ව මෙම තැන්පතු පවත්වාගෙන යනු ලබයි.

28. ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුරැකුම්පත්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම	209,507,898	43,298,325
	209,507,898	43,298,325

මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හැසිරවීමේ අංගයක් ලෙස මුදල් නීති පනතේ වගන්ති 90 හා 91 යටතේ මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය නියාමනයට විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ප්‍රති මිලදී ගැනීමේ එකඟතාවන් නිර්මාණය කරනු ලබයි. මෙම ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවයන් බැංකුව විසින් කලින් කලට තීරණය කරනු ලබන වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා ප්‍රතිපත්තිය මත රඳා පවතිමින්

එක් දිනක් සඳහා වන පදනම් මත හෝ කාලීන පදනම මත රජයේ සුරැකුම්පත් පමණක් යොදා ගනිමින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා නියාමනයට විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම යොදාගනී. මෙම පහසුකම දෛනික ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වෙන්දේසියේදී ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවයන් ලබාගැනීමට නොහැකිවන, ඒ සඳහා සහභාගී වන ආයතන සඳහා අදාළ වේ. මෙය එක්දින පදනම යටතේ පමණක් සිදුවන සුරැකුම් රහිතව පවතින පහසුකමක් වේ.

29. සංසරණයේ ඇති මුදල්

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් නිකුත් කිරීමේ එකම බලධාරියා වශයෙන් බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව නීතියෙන් වලංගු මුදල් නිකුත් කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. වාර්තාකරණ දිනට නිකුත්කර සංසරණයේ තිබූ මුදල් ප්‍රමාණයන් පහත සඳහන් පරිදි විය.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
වර්ගය		
කාසි		
සහ 1	3,631	3,631
සහ 2	5,709	5,709
සහ 5	23,267	23,266
සහ 10	39,236	39,236
සහ 25	121,246	121,247
සහ 50	185,147	185,149
රුපියල් 1	989,834	963,796
රුපියල් 2	1,524,255	1,477,366
රුපියල් 5	4,902,340	4,695,714
රුපියල් 10	7,122,933	6,721,241
සමරු කාසි	591,807	591,386
	15,509,405	14,827,741
නෝට්ටු		
රුපියල් 1	4,981	4,981
රුපියල් 2	26,694	26,694
රුපියල් 5	37,191	37,191
රුපියල් 10	1,253,137	1,259,975
රුපියල් 20	6,264,415	5,876,733
රුපියල් 50	5,954,707	5,720,916
රුපියල් 100	24,351,138	23,662,737
රුපියල් 200	127,051	127,820
රුපියල් 500	45,522,962	41,697,085
රුපියල් 1,000	150,266,367	134,367,933
රුපියල් 2,000	3,327,026	4,044,172
රුපියල් 5,000	582,162,785	446,313,172
	819,298,454	663,139,409
සංසරණයේ ඇති මුළු මුදල් ප්‍රමාණය	834,807,859	677,967,150

30. අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
වෙන්කිරීම් සහ අයකිරීම්	1,230,135	1,392,762
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් කළ තැන්පතු	2,905,314	1,924,674

අන්තර්ජාල ලද දේපළ ලැබීම් සඳහා වූ වගකීම් (සටහන 30.1)	9,852,650	7,645,575
සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල වූ ශේෂයන් (සටහන 30.2)	9,189	7,599
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මුදල්	745,504	1,732,278
	14,742,792	12,702,888

30.1 අන්තර්ජාල ලද දේපළවලට අදාළව ගෙවිය යුතු මුදලින් නියෝජනය වන්නේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල අන්තර්ජාල ලද දේපළ හඳුනාගැනීම, වාර්තා කිරීම, මාරු කිරීම හා පවත්වාගෙන යෑමට අදාළ 2009 අංක 05 දරණ බැංකු පනතේ විධානයට අනුකූලව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලින් සහ මූල්‍ය ආයතනවලින් රැස් කරගත් අරමුදල වේ. අන්තර්ජාල ලද දේපළ වලට හිමිකම් පාන අවස්ථාවකදී බැංකුව තැන්පතු මුදල හා එයට අදාළ පොළීය ගෙවීමට වගකීමෙන් බැඳේ. එම නිසා මුළු තැන්පතු මුදල හා බරතැබූ සාමාන්‍ය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පොළී අනුපාතය අනුව ගණනය කරන ලද පොළිය බැංකුවෙහි වගකීමක් ලෙස වාර්තා කරයි.

30.2. සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල වූ ශේෂයන්

බැංකුව විසින්, බැංකුවේ සාමාන්‍ය කාර්යයන් ලෙස එහි සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සඳහා ජංගම ගිණුම් පහසුකම් සපයනු ලැබේ. වෙනමම පරිපාලනය කරනු ලබන බැංකුවේ සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වලට අදාළ ජංගම ගිණුම්වල සහ අන්තර් ඒකක ගිණුම්වල ශේෂයන් මෙසේය.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. අර්ථසාධක අරමුදල, ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමය සහ වැන්දඹු/වැන්දඹු, පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමයෙන් හි ශේෂය	9,189	7,599
	9,189	7,599

31. විලම්භිත ප්‍රදානයන්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ජනවාරි 01 වන දිනට එකතු කිරීම්	5	11
වර්ෂය තුළ ක්‍රමක්ෂය	(1)	(6)
දෙසැම්බර් 31 දිනට	789	5

විලම්භිත ප්‍රදානයන් අදාළ වත්කමෙහි ක්ෂය පිළිවෙතට සරිලන පරිදි කාලය පුරා ක්‍රමක්ෂය කරනු ලැබේ. ගෙවීමක් නොමැතිව බැංකුවට හිමි වූ වත්කම් මෙහි ඇතුළත් වේ. වත්කමෙහි සාධාරණ අගය විලම්භිත ප්‍රදානයන් ගිණුමට බැර කරන ලද අතර අදාළ වත්කමෙහි ක්ෂය පිළිවෙත හා සංගත වන පරිදි ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය පුරා අනෙකුත් ආදායම් වෙත ලියා හරින ලදී.

මෙම එකතු කිරීම් අතර, Bank of Korea හි Knowledge Partnership Program මඟින් ලබාදුන් රු. මිලියන 0.78ක පර්යේෂණ ප්‍රදානයක් ද අන්තර්ගත වන අතර මෙම ප්‍රදානය, ඉදිරියේදී ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සේවක සේවිකාවන් වෙනුවෙන් පැවැත්වීමට නියමිත දේශීය පුහුණු වැඩසටහන්වල වියදම් දරාගැනීම සඳහා භාවිතා කරනු ඇත.

32. විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

සියළුම සුදුසුකම්ලත් සේවකයින් ආවරණයවන නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් හතක් බැංකුව විසින් මෙහෙයවනු ලැබේ. සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය (පැරණි) යටතේ, 1998 ජනවාරි 01 දිනට පෙර බැංකුවට බැඳුණු සේවකයින්, වර්ෂ 10 ක සේවා කාලයක් නිම කිරීමෙන් අනතුරුව එයට සුදුසුකම් ලබති. 1998 ජනවාරි 01 දිනට පසු බැංකු සේවයට එක්වී වසර 10 ක සේවා කාලය සම්පූර්ණ කළ සේවකයන් නව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සඳහා සුදුසුකම් ලබයි. සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය දායක මුදල් නොගෙවන විශ්‍රාමවැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් වන අතර, එහි ප්‍රතිලාභ පිරිවැය සම්පූර්ණයෙන්ම බැංකුව විසින් දරනු ලැබේ. පිරිමි සේවකයන් සඳහා වූ වැන්දඹු සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, කාන්තා සේවිකාවන් සඳහා වූ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය, 1998 ජනවාරි 01 දිනට පෙර බැංකුවේ සේවයට බැඳුණු සේවකයින්ට විවෘතය. 1998 ජනවාරි 01 දිනට පසුව එකතු වූ සේවකයින් සඳහා නව වැන්දඹු සහ අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය විවෘතව පවතී. වැන්දඹු සහ අනන්දරු (පැරණි) සහ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු (පැරණි) විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රම සඳහා 1994 අගෝස්තු 01 දිනට පෙර බඳවා ගත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 5% ක ප්‍රමාණයකින් දායක වන අතර, 1994 අගෝස්තු 01 දින හෝ ඊට පසු බඳවාගත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 10% කින් දායක වෙයි. තවද නව වැන්දඹු අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයට අයත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 5.5% කින් දායක වෙයි.

අවුරුදු 5 ක සේවා කාලයක් සම්පූර්ණ කළ සේවක වැටුප් විශ්‍රාම ක්‍රමය යටතේ විශ්‍රාම වැටුපකට හිමිකම් නොලබන සේවකයන් සඳහා පාරිතෝෂික ප්‍රතිලාභ ද බැංකුව විසින් සලසනු ලැබේ. මෙම බැරකම පියවීම සඳහා ආයුගණන අගය කිරීමට අනුකූලව ගණනය කළ බැරකමට සමාන ප්‍රතිපාදනයක් මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ ඉදිරියට ගෙනයනු ලැබේ.

පශ්චාත් වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ විශ්‍රාමලත් බැංකු සේවකයන් හට තමා හා තම කාලක්‍රමයන්, දෙමව්පියන් සහ වැන්දඹුවන්/වැන්දඹු පුරුෂයන් විසින් දරන ලද ඇතැම් වෛද්‍ය වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කරගත හැක.

සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු සහ අනන්දරු හා වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු නව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සහ වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යන යෝජනා ක්‍රමවල වර්ෂය තුළ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳීම් හා ප්‍රවර්ධන සේවා පිරිවැය නැවත තක්සේරු කිරීම සඳහා කේ. ඒ. පණ්ඩිත් උපදේශකයන් හා ආයුගණකයන්ගේ (මුම්බායි) සේවය ලබාගෙන ඇත.

සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයන්හි අරමුදල් වෙන්ව කළමනාකරණය කරන අතර, වෙන් වූ පොත් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. කෙසේ හෝ පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සහ වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යන යෝජනා ක්‍රම බැංකුවේ

ගිණුම් පොත්වලින් වෙන්ව පවත්වාගෙන යනු නොලැබේ. තවදුරටත්, ආයෝජන හා ආයෝජන ආදායම්, බැංකු පොත්වල මෙම අරමුදල්වලට පරිබාහිරව වාර්තා කරනු ලැබේ. තවද, ආයෝජන ආදායම් නැවත මෙම අරමුදල්වලට මාරු කරන අතර බෙදාහැරීමකින් තොරව නැවත ආයෝජනය කරනු ලැබේ.

මුළු සැලසුම් වත්කම් හි සාධාරණ අගය රු.මි. 70,241.23 (2019 - රු.මි. 52,461.11) වන අතර එය ප්‍රතිලාභ බැරකමෙහි වර්තමාන අගය වන රු.මි. 48,961.82 (2019 - රු.මි. 43,931.50) සමඟ රු.මි. 21,274.42 (2019-රු.මි. 8,529.61) ක හිඟයක් අවසානයේදී වාර්තා වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු සහ අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
ප්‍රතිලාභ බැරකම/ (වත්කම)	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රතිලාභ බැඳීමවල වර්තමාන වටිනාකම	47,170,831	3,223,066	10,827,211	1,932,117	1,713,506	353,689	5,020,814	70,241,234
සැලසුම් වත්කම/ ආයෝජනවල සාධාරණ වටිනාකම	(30,181,502)	(5,687,441)	(6,166,925)	(2,827,633)	(888,055)	(335,195)	(2,875,066)	(48,961,817)
ශුද්ධ ප්‍රතිලාභ බැරකම/(වත්කම)	16,989,329	(2,464,375)	4,660,286	(895,516)	825,451	18,494	2,145,748	21,279,417

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ විශ්‍රාම සේවක හා අනෙකුත් සේවක පශ්චාත් ප්‍රතිලාභ සැලසුම් යටතේ දක්වා ඇති බැරකම් ශේෂය ස්වාධීන ආයුගණනය කරන්නා විසින් දෙනු ලැබූ ශුද්ධ බැරකම් ශේෂයෙන් වෙනස් වීමට පහත හේතු බලපා ඇත.

අතර එයට හේතු වන්නේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එකී යෝජනා ක්‍රමවලට අදාළ වත්කම් අභ්‍යන්තරව කළමනාකරණය වන ස්වාධීන අරමුදලක් යටතේ පවත්වා නොගැනීමයි.

- (අ) වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ආයුගණනය කරන්නා විසින් දෙන ලද ශුද්ධ වත්කම් ප්‍රමාණය ගිණුම්ගත කොට නැත්තේ, එකී අරමුදල් වල ඉතිරි වන්නා වූ යම් ශේෂයක් වෙනොත් එය බැංකුවට ලබා ගැනීමට ඇති සම්භාවිතාව ඉතා අඩු බැවිනි.
- (ආ) පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය හා වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ගිණුම් ගත කොට ඇත්තේ, ආයුගණනය කරන්නාට අනුව ඇති ශුද්ධ බැරකම් ප්‍රමාණය නොව දළ බැරකම් ප්‍රමාණය වන

සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය
 සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව
 වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය
 වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව
 පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය
 වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය

2020	2019
රු. 000	රු. 000
16,989,328	8,658,454
(2,464,375)	(3,074,018)
4,660,286	2,289,861
825,451	26,102
353,689	373,017
5,020,814	3,717,231
25,385,193	11,990,647

ප්‍රතිලාභ බැරකම/(වත්කම) වෙනස් වීම	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු සහ අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2020 ජනවාරි 01 දිනට	8,658,454	(3,074,018)	2,289,861	(1,123,204)	26,102	88,240	1,664,172	8,529,607
ශුද්ධ ප්‍රතිලාභ වියදම්/(ආදායම්)	995,723	(287,906)	227,944	(138,085)	(58,021)	43,858	247,702	1,031,215
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් හි හඳුනාගත් අගය	7,646,862	1,196,748	2,472,171	365,773	857,370	(113,604)	968,738	13,394,058
දායක ගෙවීම්	(311,710)	(299,199)	(329,690)	-	-	-	(734,864)	(1,675,463)
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	16,989,329	(2,464,375)	4,660,286	(895,516)	825,451	18,494	2,145,748	21,279,417

පුරෝකථනය කළ ප්‍රතිලාභ බැඳීම්හි වර්තමාන වටිනාකම්වල වෙනස්වීම්	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2020 ජනවාරි 01 දිනට	37,116,752	1,376,825	7,840,685	1,343,408	693,189	373,017	3,717,231	52,461,107
පොළී පිරිවැය	4,268,426	158,335	901,679	154,492	79,717	42,897	427,482	6,033,028
ප්‍රවර්ධන සේවා පිරිවැය	-	65,606	-	-	-	33,710	66,341	165,657
අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත ආයුගණන (ලාභ)/අලාභ	(2,846,507)	(2,137)	(532,769)	(36,170)	-	(9,064)	(228,521)	(3,655,168)
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	47,170,831	3,223,066	10,827,211	1,932,117	1,713,506	353,689	5,020,814	70,241,234

සැලසුම් වත්කම්/ ආයෝජනවල සාධාරණ අගයේ වෙනස්වීම්	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2020 ජනවාරි 01 දිනට	28,458,297	4,450,843	5,550,824	2,466,612	667,087	284,777	2,053,059	43,931,499
පොළී ආදායම	3,272,704	511,847	638,345	283,660	76,715	32,749	236,102	5,052,122
සේවායෝජක ආයුකත්වය	311,710	299,199	329,690	-	-	-	734,864	1,675,463
සේවාදායක ආයුකත්වය	-	-	35,390	8,917	61,023	-	10,019	115,349
අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ, පොළී ආදායම හැර	(2,846,507)	(2,137)	(532,769)	(36,170)	-	(9,064)	(228,521)	(3,655,168)
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	30,181,502	5,687,441	6,166,925	2,827,633	888,055	335,195	2,875,066	48,961,817

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට විශ්‍රාම සහ අනෙකුත් පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සඳහා සුරැකුම් රහිතව පවත්නා ආයෝජන කිසිවක් නොමැත. කෙසේවෙතත්, 2019 වර්ෂය තුළදී විශ්‍රාම වැටුප්, වැන්දඹු හා අනන්දරු, වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු, පාරිතෝෂික හා වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම අරමුදල් යටතේ රු.මි. 561.39 ක වටිනාකමින් යුත් සුරැකුම් රහිතව පවත්නා ආයෝජනයන් සඳහා 100% ක වෙන් කිරීම් සිදු කර ඇති බැවින් සැලසුම් වත්කම්වල වටිනාකමහි ඇතුළත් කර නොමැත.

2020 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමහි හඳුනාගත් වියදම්	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
කාලපරිච්ඡේදය සඳහා බැඳීම් මත ආයුගණන (ලාභ)/ අලාභ								
මූල්‍ය උපකල්පනවල වෙනස්වීම් මත	10,262,386	1,575,451	2,877,812	567,559	913,185	(44,406)	1,248,800	17,400,787
පලපුරුද්ද මත	(1,630,226)	48,986	(260,196)	(97,172)	27,415	(42,465)	(210,519)	(2,164,177)
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ, පොළී ආදායම හැර	(985,298)	(427,689)	(145,445)	(104,614)	(83,230)	(26,733)	(69,543)	(1,842,552)
කාලපරිච්ඡේදය සඳහා අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමෙහි හඳුනාගත් ශුද්ධ (ආදායම)/ වියදම	7,646,862	1,196,748	2,472,171	365,773	857,370	(113,604)	968,738	13,394,058

2020 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිලාභ වියදම	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත පොළී පිරිවැය	4,268,427	158,335	901,679	154,492	79,717	42,897	427,482	6,033,029
සැලසුම් වත්කම/ආයෝජන මත පොළී ආදායම	(3,272,704)	(511,847)	(638,345)	(283,660)	(76,715)	(32,749)	(236,102)	(5,052,122)
ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැය	-	65,606	-	-	-	33,710	66,341	165,657
සේවාදායක දායකත්වයන්	-	-	(35,390)	(8,917)	(61,023)	-	(10,019)	(115,349)
ප්‍රතිලාභ වියදම/ (ආදායම)	995,723	(287,906)	227,944	(138,085)	(58,021)	43,858	247,702	1,031,215

සැලසුම් වත්කම/ආයෝජනවල සංයුතිය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන	24,899,275	5,414,590	4,265,463	2,541,197	878,643	315,612	2,141,467	40,456,247
ප්‍රතිවිකුණුම්වල ආයෝජන	2,217,485	51,523	821,410	93,156	7,464	2,046	465,653	3,658,737
ණයකරවල ආයෝජන	569,632	146,980	448,058	42,375	-	8,509	-	1,215,554
ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජන	2,491,432	73,598	630,977	150,320	780	9,028	267,946	3,624,081
ජංගම ගිණුම්වල ඉතිරි ශේෂය	3,678	750	1,017	585	1,168	-	-	7,198
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට සැලසුම් වත්කම/ආයෝජනවල එකතුව	30,181,502	5,687,441	6,166,925	2,827,633	888,055	335,195	2,875,066	48,961,817

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2019 ජනවාරි 01 දිනට	9,851,097	(2,463,637)	903,848	(978,132)	665,884	47,765	1,334,808	9,361,633
ප්‍රතිලාභ වියදම/(ආදායම)	1,182,132	(245,782)	71,561	(127,165)	(177,540)	36,512	194,747	934,465
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් හි හඳුනාගත් අගය	(1,135,396)	(92,561)	1,314,452	(17,907)	24,120	3,963	777,255	873,926
දායක ගෙවීම්	(1,239,379)	(272,038)	-	-	(486,362)	-	(642,638)	(2,640,417)
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	8,658,454	(3,074,018)	2,289,861	(1,123,204)	26,102	88,240	1,664,172	8,529,607

පුරෝකථනය කළ ප්‍රතිලාභ බැඳීමිනි වර්තමාන වටිනාකම්වල වෙනස්වීම්	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2019 ජනවාරි 01 දිනට	35,971,523	1,055,695	6,241,591	1,199,154	718,088	290,932	2,768,680	48,245,663
පොළී පිරිවැය	4,316,583	126,683	748,991	143,898	86,171	34,912	332,242	5,789,480
ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැය	-	49,855	-	-	-	30,780	42,080	122,715
අතීත සේවා පිරිවැය	-	-	-	-	(205,335)	-	-	(205,335)
අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ	(2,798,205)	(988)	(502,519)	(32,405)	-	(13,609)	(291,406)	(3,639,132)
බැඳීම් මත ආයුගණන (ලාභ)/අලාභ	(373,149)	145,580	1,352,622	32,761	94,265	30,002	865,635	2,147,716
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	37,116,752	1,376,825	7,840,685	1,343,408	693,189	373,017	3,717,231	52,461,107
සැලසුම් වත්කම්/ ආයෝජනවල සාධාරණ අගයේ වෙනස්වීම්	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2019 ජනවාරි 01 දිනට	26,120,425	3,519,332	5,337,743	2,177,286	52,204	243,167	1,433,872	38,884,029
පොළී ආදායම	3,134,451	422,320	640,529	261,274	6,264	29,180	172,065	4,666,083
සේවායෝජක දායකත්වය	1,239,379	272,038	-	-	486,362	-	642,638	2,640,417
සේවාදායක දායකත්වය	-	-	36,901	9,789	52,112	-	7,510	106,312
අරමුදලින් ගෙවූ ප්‍රතිලාභ	(2,798,204)	(988)	(502,519)	(32,405)	-	(13,609)	(291,406)	(3,639,131)
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ, පොළී ආදායම හැර	762,247	238,141	38,170	50,668	70,145	26,039	88,380	1,273,790
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	28,458,298	4,450,843	5,550,824	2,466,612	667,087	284,777	2,053,059	43,931,500
2019 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමිනි හඳුනාගත් වියදම්	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
කාලපරිච්ඡේදය සඳහා බැඳීම් මත ආයුගණන (ලාභ)/ අලාභ								
මූල්‍ය උපකල්පනවල වෙනස්වීම් මත	2,958,314	146,525	372,103	75,815	75,881	14,411	154,256	3,797,305
පලපුරුද්ද මත	(3,331,463)	(945)	980,519	(43,054)	18,384	15,591	711,379	(1,649,589)
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ, පොළී ආදායම හැර	(762,247)	(238,141)	(38,170)	(50,668)	(70,145)	(26,039)	(88,380)	(1,273,790)
කාලපරිච්ඡේදය සඳහා අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමෙහි හඳුනාගත් ශුද්ධ (ආදායම)/ වියදම	(1,135,396)	(92,561)	1,314,452	(17,907)	24,120	3,963	777,255	873,926

2019 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිලාභ වියදම	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත පොළී පිරිවැය	4,316,583	126,683	748,991	143,898	86,171	34,912	332,242	5,789,480
සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජන මත පොළී ආදායම	(3,134,451)	(422,320)	(640,529)	(261,274)	(6,264)	(29,180)	(172,065)	(4,666,083)
ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැය	-	49,855	-	-	-	30,780	42,080	122,715
අතිත සේවා පිරිවැය	-	-	-	-	(205,335)	-	-	(205,335)
සේවාදායක දායකත්වයන්	-	-	(36,901)	(9,789)	(52,112)	-	(7,510)	(106,312)
ප්‍රතිලාභ වියදම	1,182,132	(245,782)	71,561	(127,165)	(177,540)	36,512	194,747	934,465

සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජනවල සංයුතිය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
රජයේ සුදැකුම්පත්වල ආයෝජන	21,339,406	3,899,255	3,932,975	1,983,543	657,190	258,908	1,218,959	33,290,236
ප්‍රතිවිකුණුම්වල ආයෝජන	2,975,118	55,066	343,015	127,180	5,348	-	346,217	3,851,944
ණයකරවල ආයෝජන	593,468	146,543	448,893	42,288	-	8,509	-	1,239,701
ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජන	3,548,628	349,170	823,951	312,782	4,062	17,360	487,883	5,543,836
ජංගම ගිණුම්වල ඉතිරි ශේෂය	1,678	809	1,990	819	487	-	-	5,783
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සැලසුම් වත්කම්/ආයෝජනවල එකතුව	28,458,298	4,450,843	5,550,824	2,466,612	667,087	284,777	2,053,059	43,931,500

සියලුම සේවක ප්‍රතිලාභ බැඳීම් නිශ්චය කිරීමේ දී යොදාගන්නා ලද ප්‍රධාන උපකල්පනයන් පහත දැක්වේ.

	2020	2019
වට්ටම් අනුපාතිකය	8.50%	11.50%
වත්කම් මත අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය	8.50%	11.50%
අනාගත වැටුප් වැඩිවීම් අනුපාතය - පාරිතෝෂික, වැන්දඹු හා අනන්දරු හා වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු, විශ්‍රාම (පැරණි)	7.00%	11.50%
අනාගත වැටුප් වැඩිවීම් අනුපාතය - විශ්‍රාම (නව), වැන්දඹු හා අනන්දරු, වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු (නව)	6.50%	6.50%
අනාගත විශ්‍රාම වැටුප් වැඩිවීම් අනුපාතය	7.50%	7.50%
සේවය හැරයාමේ අනුපාතය	2.00%	2.00%
වෛද්‍ය පිරිවැයෙහි උද්ධමන අනුපාතය	4.50%	4.50%
ඉතිරි සාමාන්‍ය සේවා කාලය		
ශ්‍රී ලං.ම.බැ. විශ්‍රාම වැටුප්	අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
ශ්‍රී ලං.ම.බැ. විශ්‍රාම වැටුප් - නව	අවුරුදු 38	අවුරුදු 38
වැන්දඹු හා අනන්දරු	අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු	අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
වැන්දඹු හා අනන්දරු හා වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු - නව	අවුරුදු 38	අවුරුදු 38
පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප්	අවුරුදු 17	අවුරුදු 18
වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	අවුරුදු 26	අවුරුදු 26
විශ්‍රාමික වයස	අවුරුදු 60	අවුරුදු 60

0.5% දී සංවේදීතා විශ්ලේෂණය (2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට)	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	වැන්දඹු හා අනන්දරූ විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරූ විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරූ සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරූ විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය - නව	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
පුරෝකථනය කරන ලද ප්‍රතිලාභ සඳහා වන බැඳීම් මත ඇති වත්මන් උපකල්පනයන්	47,170,831	3,223,066	10,827,211	1,932,117	1,713,506	353,689	5,020,814
"+" වට්ටම් අනුපාතිකය වෙනස්වීමේ බලපෑම	(2,263,490)	(360,641)	(614,828)	(124,668)	(218,452)	(12,912)	(275,283)
"-" වට්ටම් අනුපාතිකය වෙනස්වීමේ බලපෑම	2,464,744	416,656	678,593	137,758	258,215	13,803	306,728
"+" සේවය හැර යාමේ සීග්‍රතාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	-	70,468	-
"-" සේවය හැර යාමේ සීග්‍රතාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	-	(77,432)	-
"+" වැටුප් වැඩි වීමේ සීග්‍රතාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	151,098	272,749	16,499	5,677	136,964	13,935	-
"-" වැටුප් වැඩි වීමේ සීග්‍රතාවය වෙනස්වීමේ බලපෑම	(143,899)	(249,020)	(15,780)	(5,539)	(125,179)	(13,147)	-
"+" වෛද්‍ය පිරිවැයෙහි උද්ධමනය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	-	-	318,331
"-" වෛද්‍ය පිරිවැයෙහි උද්ධමනය වෙනස්වීමේ බලපෑම	-	-	-	-	-	-	(285,886)
"+" විශ්‍රාම වැටුප් ඉහළ යාමේ ප්‍රතිඵලය වෙනස්වීමේ බලපෑම	2,317,698	-	663,819	132,301	-	-	-
"-" විශ්‍රාම වැටුප් ඉහළ යාමේ ප්‍රතිඵලය වෙනස්වීමේ බලපෑම	(2,154,737)	-	(608,420)	(121,239)	-	-	-

33. විවිධ බැරකම් හා උපවිනයන්

විවිධ බැරකම් හා උපවිනයන්හි ශේෂය තුළ, ගෙවීමට ඇති කල්බදු හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ගිණුම්, කොන්ත්‍රාත් මත රඳවා ගැනීම් හා නැවත ලබාදිය යුතු ටෙන්ඩර් තැන්පතු අන්තර්ගතය.

33.1 කල්බදු

බැංකුව විසින් ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි කිහිපයක් කල්බදු පදනම මත ලබාගෙන ඇති අතර එවැනි කල්බදු කාල පරාසය වසර 2න් 30ත් අතර වේ. අදාළ කාල සීමාවෙන් පසු ගිවිසුම් නැවත අලුත් කිරීමේ විකල්ප මින් ගිවිසුම් කිහිපයක ඇතුළත්ය. වෙළෙඳපොළ මිල ගණන්වල වෙනස්වීම් වලට අනුරූපව වසර 05කට වරක් කල්බදු වාරිකය නැවත සලකාබැලීම ඉහත කල්බදු කිහිපයක් සඳහා සිදුකරනු ලබයි. බැංකුව කල්බදු ගැණුම්කරුවෙකු වන කල්බදු සම්බන්ධ තොරතුරු පහත ඉදිරිපත් කර ඇත.

33.1.1 වත්කම් භාවිතා කිරීමේ හිමිකම

වත්කම් භාවිතා කිරීමේ හිමිකම, දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ (සටහන 20) යටතේ දක්වා ඇති කල්බදු පදනම මත ලබාගත් ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි අදාළ වේ.

33.1.2 ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ හඳුනාගත් ප්‍රමාණය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
කල්බදු වගකීම් මත පොළිය	6,311	5,291
වත්කම භාවිතා කිරීමේ හිමිකමෙහි ක්‍රමකෂය	6,643	6,240

33.1.3 මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය තුළ හඳුනාගත් ප්‍රමාණය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
කල්බදු මත මුළු මුදල් පිටතට ගලා යෑම්	8,049	3,765

33.1.4 කල්බදු වගකීම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ජනවාරි 01 දිනට ශේෂය	48,938	47,411
වර්ෂය තුළදී නැවත මැනීම්	4,838	-
වර්ෂය තුළ පොළී වියදම	6,311	5,292
වර්ෂය තුළ කල්බදු වාරික ගෙවීම්	(8,049)	(3,765)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	52,038	48,938

33.1.5 කල්බදු වගකීම් කල්පිරීම් විශ්ලේෂණය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
දිගුකාලීන	49,460	44,449
කෙටිකාලීන	2,578	4,489
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	52,038	48,938

33.1.6 වට්ටම් නොකළ ගිවිසුම් ගත කල්බදු මුදල් ප්‍රවාහ මත පදනම් වූ කල්පිරීම් විශ්ලේෂණය

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
වර්ෂ 1 ට අඩු	7,990	7,827
වර්ෂ 1 සිට 5 දක්වා	14,580	17,769
වර්ෂ 5 ට වැඩි	135,219	114,409
මුළු වට්ටම් නොකළ කල්බදු වගකීම්	157,789	140,005

34. හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

හිමිකරු ප්‍රාග්ධන විෂයයන්ගේ ස්වභාවය

34.1 ප්‍රාග්ධන අරමුදල්

දායක ප්‍රාග්ධනය : මුදල් නීති පනතේ 6 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය, ප්‍රාග්ධන ගිණුමෙන් පෙන්නුම් කරයි. 2014 අංක 15 දරණ මුදල් නීති පනතෙහි (සංශෝධිත) 6 වන වගන්තියට අනුව බැංකුවේ දායක ප්‍රාග්ධනය රුපියල් බිලියන 50.00 ක් දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව බැංකුව විසින් මුදල් ඇමතිගේ එකඟතාවය ඇතිව 2014 සැප්තැම්බර් මස බැංකුවේ සංචිත ප්‍රාග්ධනික කරමින් දායක ප්‍රාග්ධනය රුපියල් බිලියන 50.00 තෙක් වැඩි කරන ලදී.

34.2 ස්ථාවර වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය

ජා.ගි.ප්‍ර 16 - දේපළ පිරියත හා උපකරණ අනුව දේපළ පිරියත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණන අධිභාරයන්ගේ එකතුවෙන් මෙම සංචිතය නිර්මාණය වී ඇත.

34.3 අනෙකුත් සංචිත පහත සඳහන් දේ වලින් සමන්විත වේ;

- i. ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය (IRR) :** ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය වූ කලී මුදල් නීති පනතේ 41 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර පිහිටුවන ලද සංචිතයකි. මෙම වගන්තිය ප්‍රකාර, රන් හෝ විදේශ මුදල්වලින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් උපලබ්ධි නොවූ ලාභ හෝ පාඩු බැංකුවේ ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා සැලකිල්ලට නොගත යුතු අතර, ඒ වෙනුවට එම ලාභ හෝ පාඩු ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට මාරු කළ යුතුය.
- ii. වෙළඳපල ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය (MRR) :** ජාත්‍යන්තර වෙළඳපල තුළ සිදුවන අහිතකර වලන ප්‍රතිවිපාකයන් හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වත්කම් වල වෙළඳපල මිල ගණන් හි සිදුවන අහිතකර වෙනස්වීම්වලට මුහුණ දීමේ පරමාර්ථයෙන් ජාත්‍යන්තර වත්කම් වෙළඳපල මිල මත ඇගයීමේ ලාභ මාරු කිරීම සඳහා 2003 ජනවාරි 30 දින ලබා දුන් මුදල් මණ්ඩල තීරණයට අනුව වෙළඳපල ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය පිහිටුවන ලදී. මුදල් මණ්ඩලය විසින් මෙම සංචිතය ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. දළ විදේශ සංචිත වලින් සියයට දහයක ප්‍රමාණයක් දක්වා ගොඩනැගීමට තීරණය කරන ලදී.

තවද, 2016 පෙබරවාරි 29 වන දින MB/DG(W)/7/1/2016 දරන මුදල් මණ්ඩලයේ යෝජනා සංශෝධිත බැංකුවේ ලාභ බෙදා දීමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුව, මුදල් මණ්ඩලයට අවශ්‍යයැයි සලකන ඕනෑම අවස්ථාවකදී උපලබ්ධි නොවූ ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් ඇතිවන්නා වූ පාඩු වැඩිවීම නිසා රඳවාගත් ලාභයන් ඍණ අගයක් ගන්නා අවස්ථාවකදී වෙළෙඳපොල ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයේ සිට රඳවාගත් ලාභයන් වෙත හුවමාරු කිරීමක් සිදු කල හැක.

2019 දී වාර්තා වූණු පසුකාලීන වෙළඳපල ප්‍රත්‍යාගණන ලාභ සැලකිල්ලට ගෙන 2020 පෙබරවාරි 26 දිනැති MB/F/6/28/2020 දරන මුදල් මණ්ඩල තීරණය පරිදි රු. බිලියන 43.36 ක් රඳවාගත් ලාභයෙන් වෙළඳපල ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට මාරු කරන ලදී.

- iii. අනෙකුත් සංචිත :** පොදු සංචිතය, ගොඩනැගිලි සංචිතය හා ණය ඇපකර සංචිතයන් අනෙකුත් සංචිතයන් තුළ ඇතුළත් වේ. මුදල් මණ්ඩලය විසින් රඳවාගත් ලාභයන්ගෙන් වෙන්කල ප්‍රමාණයන්ගෙන් පොදු සංචිතය සමන්විත වේ.
- iv. අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වන සුරැකුම්පත් මත ශුද්ධ සාධාරණ ලාභය/(පාඩුව) :** අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් උපලබ්ධි නොවූ ලාභ සහ පාඩු මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.
- v. තත්කාලීන දළ පියවුම් නිධන් අරමුදල :** තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය සඳහා සහභාගිවන්නන්ගේ අයකිරීම්වලින් මෙම අරමුදල ගොඩනගා ඇත.
- vi. විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සංචිතය :** මෙම සංචිතය 2007 වර්ෂයේ ලාභයෙන් රුපියල් බිලියන 3.00 ක් මාරු කිරීමෙන් ආරම්භ කරන ලද අතර, බාහිර අවදානම් තත්ත්වයන් යටතේ බැංකුවේ ආදායම් ඉපැයීමේ ධාරිතාවයේ වන උච්ඡාවචනයන් හමුවේ විශ්‍රාම අරමුදලේ වන හිඟතාවයන් සඳහා යොදාගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2011 ලාභවලින් තවත් රුපියල් බිලියන 1.00 ක් මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී. MB/HR/11/12/2015 දරණ මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකාව අනුව නව විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2015 ජූනි මාසය තුළදී විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සංචිතයෙන් රුපියල් බිලියන 2.00ක් නව විශ්‍රාම ගිණුමට මාරු කරන ලදී.
- vii. තාක්ෂණික අභිවර්ධන සංචිතය :** මෙම සංචිතය 2007 වර්ෂයේ ලාභයෙන් ගොඩනගා ඇති අතර එය මහ බැංකුවේ දැනට භාවිතා කරන තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති වන පොදු ලෙජර පද්ධතිය, තත්කාලීන ගෙවුම් පියවුම් පද්ධතිය, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය හා නිර්ලේඛනගත සුරැකුම්පත් පියවීම් ක්‍රමය යන පද්ධතීන්වල සිදු කළ යුතු නවීකරණ කටයුතු හෝ වැඩි දියුණු කිරීම් සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සැපයීම සඳහා මෙය යොදා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. 2018 මාර්තු මසදී 2017 වර්ෂයේ ලාභයෙන් රු. බිලියන 2.00 ක අමතර මුදලක් මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.
- viii. පළාත් සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම අරමුදල :** 2010 වර්ෂය තුළ බැංකුවේ ලාභවලින් රුපියල් බිලියන 2.90 ක් අරමුදලක් ගොඩනගා, එමගින් කලාපවල මධ්‍ය හා දිගුකාලීන සංවර්ධන අරමුණු

සඳහා, ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ආරම්භ කරන ලදී. එම ණය ප්‍රදානයන් ලංකා බැංකුව හා මහජන බැංකුව හරහා සිදුවිය. පළාත් සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම අරමුදල සම්පූර්ණ කිරීම නිසා 2019 අප්‍රේල් මාසය තුළදී රු. බිලියන 2.90 ක ශේෂයක් මධ්‍යම හා දිගුකාලීන ණය සංචිතයට මාරුකරන ලදී.

ix. විශේෂිත ණය ඇප ක්‍රම සංචිතය : මධ්‍යම හා දීර්ඝකාලීන ණය අරමුදලින් රුපියල් බිලියන 2.00 ක් මාරු කිරීමෙන් 2014 දී මෙම අරමුදල පිහිටුවන ලද අතර ඉන් රුපියල් බිලියන 1.00 ක් බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන සෞභාග්‍යා ණය ක්‍රමය, පිබිඳෙන උතුර (අදියර II), නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම (අදියර II) සහ උතුරු හා නැගෙනහිර හානි වූ නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම යන ණය ක්‍රමයන් ප්‍රති ව්‍යුහගත කිරීම සඳහා වෙන්කර ඇත. අනෙක් රුපියල් බිලියන 1.00 කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාරවලට ණය දීම සඳහා වානිජ බැංකු මගින් විශේෂිත ණය ඇප ක්‍රමයක් ක්‍රියාවට නැංවීමට වෙන් කර ඇත.

x. පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතය : 2016 දෙසැම්බර් 16 දිනැති මුදල් මණ්ඩල තීරණ MB/F/39/20/2016 ට අනුව ප්‍රමාණවත්

බෙදාහැරිය හැකි ලාභ පවතින්නේනම් යම් වසරක (2016 න් ආරම්භ වන) ආයුගණනයේ ප්‍රතිලාභ වියදමින් සියයට 50 ක් වෙනම සංචිතයකට මාරු කිරීමට යෝජනා කර ඇත. මෙය ආයුගණනයේ අලාභ හා ප්‍රතිලාභ වියදම්වලින් බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය මත වන අහිතකර බලපෑම අවම කිරීමේ අරමුණ ඇතිව සිදු කරයි. 2019 වර්ෂයේ දී බැංකුවේ බෙදාහැරිය හැකි ලාභවලින් රු. මිලියන 742.48ක් 2020 මාර්තු මාසයේදී මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.

xi. මධ්‍යම හා දිගු කාලීන ණය සංචිතය : 2020 අප්‍රේල් 15 දිනැති මුදල් මණ්ඩල තීරණ MB/FD/11/14/2020 සහ 2020 ජූනි 11 දිනැති මුදල් මණ්ඩල තීරණ MB/RD/19/28/2020 වලට අනුව, කෝවිඩ් 19 වසංගතයෙන් ඇති වූ බලපෑම මැඩපැවැත්වීම සඳහා බැංකුව විසින් දියත් කරන ලද ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා පොදු සංචිතයෙන් සහ ගොඩනැගිලි සංචිතයෙන් රු. බිලියන 15.46ක් ද, විශේෂිත ණය ඇප ක්‍රම සංචිතයෙන් රු. බිලියන 1.96ක් ද තාක්ෂණික අභිවර්ධන සංචිතයෙන් රු. බිලියන 3.00 ක්ද පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතයෙන් රු. බිලියන 4.33ක් ද 2020 වර්ෂය තුළදී මධ්‍ය හා දිගු කාලීන ණය සංචිතයට මාරු කරන ලදී.

අනෙකුත් සංචිතවල වෙනස් වීම් පහත පරිදි වේ.

	මධ්‍ය සහ දිගු කාලීන ණය සංචිතය	වෙළෙඳපල ප්‍රත්‍යාග ණය	අනෙකුත් සංචිත	විශේෂිත ණය ඇප ක්‍රම සංචිතය	තත් කාලීන දළ පියවුම් නිධන් අරමුදල	ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාග ණය සංචිතය	ප්‍රත්‍යාග ණය සංචිතය	අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ සාධාරණ ලාභය/අලාභය	විලාභ අරමුදල් සංචිතය	තාක්ෂණික අභිවර්ධන සංචිතය	පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2020 ජනවාරි 01 දිනට	4,825,000	20,106,678	15,966,402	2,000,000	2,452,135	140,870,494	9,022,907	7,916,319	2,000,000	3,000,000	4,333,497	212,493,432
තත්කාලීන දළ පියවුම් නිධන් අරමුදලට මාරු කිරීම	-	-	-	-	418,783	-	-	-	-	-	-	418,783
ලාභයන් පොදු සංචිතයට මාරු කිරීම	-	-	638,355	-	-	-	-	-	-	-	-	638,355
විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාග ණය ශුද්ධ අලාභ මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	7,123,733	-	-	-	-	-	7,123,733
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම මගින් සාධාරණ අගයට වූ සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ ලාභය	-	-	-	-	-	-	9,910,943	-	-	-	-	9,910,943
වෙළෙඳපල ප්‍රත්‍යාග ණය සංචිතයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	43,356,467	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43,356,467
පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් මූල්‍යනය සඳහා වන සංචිතයට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	742,476	742,476
කොවිඩ්-19 ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම වෙත අරමුදල් සැපයීම සඳහා මධ්‍ය හා දිගු කාලීන ණය සංචිතය වෙත අරමුදල් මාරු කිරීම	24,752,739	-	(15,462,739)	(1,960,000)	-	-	-	-	-	(3,000,000)	(4,330,000)	-
වෙළෙඳපොල ඇගයීම් සංචිතය - අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති රජයේ සුරැකුම්පත්	-	-	-	-	-	-	-	3,547,766	-	-	-	3,547,766
වෙළෙඳපොල ඇගයීම් සංචිතය - අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති ස්කන්ධ ආයෝජන	-	-	-	-	-	-	-	108,379	-	-	-	108,379
දේපල පිරිසක හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාග ණය ලාභ	-	-	-	-	-	-	3,671,689	-	-	-	-	3,671,689
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	29,577,739	63,463,145	1,142,018	40,000	2,870,918	147,994,227	12,694,596	21,483,407	2,000,000	-	745,973	282,012,023

35. ලාභ බෙදාහැරීම

මුදල් නීති පනතට අනුව සහ මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලාභ බෙදාහැරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව, (2018 වසරේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි) බෙදිය හැකි ලාභය ගණනය කිරීමේදී වසර සඳහා වන ශුද්ධ ලාභය සඳහා පහත දැක්වෙන ගැලපීම් කරනු ලැබේ.

(අ) විදේශ විනිමය ලාභ ඉවත්කරනු ලැබේ. විදේශ විනිමය අලාභ, සමුච්චිත ලාභයන්ගෙන් අවශෝෂණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් වන තෙක් පමණක් ඉවත් කෙරේ. ඉතිරි විදේශ විනිමය අලාභය ආදායම් ප්‍රකාශයට ගලපනු ලැබේ. (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලාභ බෙදාහැරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව)

(ආ) විදේශ වත්කම්වල උපලබ්ධි නොවූ ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් ඇතිවන්නාවූ පාඩු ගලපනු ලබන අතර උපලබ්ධි නොවූ ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් ඇතිවන්නාවූ වාසි ඉවත් කෙරේ (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලාභ බෙදා හැරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව).

(ඇ) මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලද පරිදි මුදල් නීති පනතේ වගන්ති අංක 38 අනුව සංචිතයන්ට සිදු කරනු ලබන වෙනත් ඕනෑම මාරු කිරීමක් සහ මුදල් නීති පනතේ වගන්ති අංක 39 අනුව කළ යුතු ගැලපුම් කරනු ලැබේ.

තවද ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති සහ කළමනාකාරිත්වයේ තීරණ අනුව කළ යුතු ගැලපුම් ද බෙදිය හැකි ලාභය ගණනය කිරීමේ දී ගලපනු ලැබේ.

ඉහත සඳහන් ගැලපුම් වලට අනුව ගණනය කරන ලද 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට බෙදිය හැකි ලාභය පහත පරිදි වේ.

අයිතමය	2020 රු. 000
වර්ෂයේ ලාභය	63,432,761
අඩුකළා :	
විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන අලාභය ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට මාරු කිරීම. (මුදල් නීති පනත ප්‍රකාරව)	7,123,733
විදේශ වත්කම්වල උපලබ්ධි නොවූ ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් ඇතිවන්නා වූ ලාභ වෙළෙඳපොළ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට මාරු කිරීම	23,574,367
අනෙකුත් ගිණුම්කරණ ගැලපුම්	707,037
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමට මාරු කිරීම් (ජා.ගි.ප්‍ර. 19 සේවක ප්‍රතිලාභ අනුව)	13,394,058
මුදල් නීති පනතට, බැංකුවේ ලාභ බෙදාහැරීමේ ප්‍රතිපත්තියට සහ අනෙකුත් ගැලපීම්වලට අනුකූලව බෙදිය හැකි ලාභය - උපලබ්ධි ලාභය	18,633,566
අඩුකළා : සංචිතවලට මාරුකිරීම් (මුදල් නීති පනතේ 38 වන වගන්තියට අනුව)	
-පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් මූල්‍යනය සඳහා වූ සංචිතයට මාරු කිරීම්	757,613

-පොදු සංචිතවලට මාරු කිරීම්	2,859,208
-රජයෙන්, ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. වෙත ලැබිය යුතු බැඳීම් පියවා ගැනීම (මුදල් නීති පනතේ 39 වන වගන්තියට අනුව)	16,745
ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැරකළ අගය (මුදල් නීති පනතේ 39 වන වගන්තියට අනුව)	15,000,000

36. මූල්‍ය වත්කම්වලින් පොළී ආදායම

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපයූ පොළී ආදායම		
මුදල් හා කෙටිකාලීන තැන්පතු	454,878	3,107,387
මූල්‍ය වත්කම්	13,771,910	14,245,223
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	12,027,428	15,597,950
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපයූ මුළු පොළී ආදායම	26,254,216	32,950,560
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපයූ පොළී ආදායම		
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	20,969,883	12,079,028
ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්	1,685,965	4,579,630
අනිකුත් ණය සහ අත්තිකාරම්	2,686,181	1,416,092
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් වලින් ඉපයූ මුළු පොළී ආදායම	25,342,029	18,074,750
මුළු මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපයූ මුළු පොළී ආදායම	51,596,245	51,025,310

2020 වසර තුළදී සඵල පොළී අනුපාත ක්‍රමය යටතේ ගණනය කරන ලද මුළු පොළී ආදායම රු. මිලියන 37,714.14 (2019 - රු. මිලියන 26,252.46)

37. උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් ලද ලාභ

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විදේශ සුරැකුම්පත්	(30,440)	295,181
රන්	21,785,511	27,613,441
විදේශ විනිමය සහ මුදල් හුවමාරු	1,725,932	14,672,223
විනිමය විකල්පයන්	43,858	320,052
උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් ලද සම්පූර්ණ ලාභය	23,524,861	42,900,897

38. මූල්‍ය බැරකම් මත පොළී වියදම

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ පොළී වියදම		
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට ගෙවිය යුතු මුදල	269,910	1,638,792
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සම්බන්ධ වගකීම්	3,245,651	4,937,068
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	912,259	1,722,776
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මුදල් - විදේශීය	866,032	39,383
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ මුළු පොළී වියදම	5,293,852	8,338,019

දේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ පොලී වියදම			දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් මත අලෙවිකරණ ලද සුරැකුම්පත්	114,379	795,441	ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට වූ මූල්‍ය වත්කම් බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	(154,333)	119
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම්	6,766,330	2,301,163	අභ්‍යන්තර අරමුදල් මගින් කල ආයෝජන (සටහන 17.1)	(63,939)	(15,541)
අත්හල දේපල	600,757	666,335	අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ (සටහන 17.2)	(8,001)	(12,223)
විවිධ පොලී වියදම්	838,828	363	ණය ඇපකර සඳහා වෙන්කිරීම්	-	404
දේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ මුළු පොලී වියදම	8,320,294	3,763,302	අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ සහ කලින් ගෙවීම්	(32,921)	-
මූල්‍ය බැරකම් මත වූ සම්පූර්ණ පොලී වියදම	13,614,146	12,101,321	දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත මුළු අපේක්ෂිත ණය අලාභ අය කිරීම්	(259,194)	(27,241)
			මූල්‍ය වත්කම් මත මුළු අපේක්ෂිත ණය අලාභ අය කිරීම්	(2,305,399)	(214,880)

බැංකුව විසින් මුදල් වෙළෙඳපොල තුළ ඇති වූ අතිරික්ත ද්‍රවශීලීතාවය උකහාගැනීම වෙනුවෙන් රු.මි. 1,126.15 ක ශුද්ධ නිවාරණ පිරිවැයක් 2020 වර්ෂය තුළදී දරා ඇත (2019 ලාභය රු.මි. 9,912.61 කි). පහත විස්තර කර ඇති පරිදි මෙම නිවාරණ පිරිවැය, ප්‍රති මිලදීගැනුම් ගිවිසුම් යටතේ සුරැකුම්පත් විකිණීම මත වූ පොලී වියදම, බැඳුම්කර ණයට ගැනීම මත වූ පොලී වියදම, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් මත පොලී වියදමින් ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්වලින් ලද පොලී ආදායමෙහි අඩංගු නැවත විකිණීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්වලින් ලද පොලී ආදායම විදේශ මූල්‍ය වත්කම් මත වූ පොලී ආදායමෙහි අඩංගු ඇ.එ.ජ. ඩොලර්/රුපියල් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ ලාභයන්ගේ ශුද්ධ අගයෙන් සහ ඇ.එ.ජ.ඩොලර්/රුපියල් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ මත මිල වෙනස්වීම්වලින් ලද උපලබ්ධි ලාභ/පාඩුව ගැලපීමෙන් ලබා ගනී.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගිවිසුම් මත විකුණූ සුරැකුම්පත් වෙනුවෙන් දරණ ලද පොලී වියදම්	114,379	795,441
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් මත පොලී වියදම	6,766,330	2,301,163
අඩු කළා :		
ප්‍රති විකුණුම් ගිවිසුම් මත මිලදී ගත් සුරැකුම්පත් වෙනුවෙන් ලද පොලී අදායම	1,685,965	4,579,630
ඇ.එ.ජ.ඩොලර්/රුපියල් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණවල ලාභය	4,068,592	8,429,586
	(1,126,152)	9,912,612

39. මූල්‍ය වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට වූ මූල්‍ය වත්කම්		
මුදල් සහ මුදල් සමානයන් (සටහන 8.1)	(48,380)	(150,394)
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම් (සටහන 11.4)	2	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට වූ සුරැකුම්පත් (සටහන 9.2)	(1,997,827)	(37,245)
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් මත මුළු අපේක්ෂිත ණය අලාභ අය කිරීම්	(2,046,205)	(187,639)

40. අනෙකුත් ආදායම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ලාභාංශ ආදායම		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	154,381	149,686
දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණ බැහැර කිරීමෙන් ලද ලාභය	-	33,915
විලම්භිත ප්‍රදානය ක්‍රමක්ෂය වීම	1	6
මූල්‍ය ආයතනයන්ට අදාල බලපත්‍ර ගාස්තු	620,902	624,100
කුලී ආදායම්	321,821	346,790
තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතියෙහි සහභාගීකරුවන්ගෙන් අයකරන ලද ගාස්තු	99,585	121,576
විවිධ ආදායම්	250,249	238,515
දේපල, පිරිසහ හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් ලද ශුද්ධ ලාභ මුළු අනිකුත් ආදායම්	142,390	-
	1,589,329	1,514,588

41. සේවක මණ්ඩල වියදම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
චේතන සහ වැටුප්	5,298,938	5,544,943
නිශ්චිත දායක		
සැලසුම් පිරිවැය	707,129	1,103,233
පශ්චාත් සේවක නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පිරිවැය	851,435	1,120,381
මුළු සේවක මණ්ඩල වියදම්	6,857,502	7,768,557

42. පරිපාලන හා අනිකුත් වියදම්

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
අලුත්වැඩියා සහ නඩත්තු	823,229	910,949
රොයිටර්, බ්ලූම්බර්ග්, SWIFT ආදිය වෙනුවෙන් මෙහෙයුම් වියදම්	213,666	188,605

ගමනාගමන වියදම්	9,581	138,243	එකතුකළා/(අඩුකළා) ආයෝජන සහ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් ශුද්ධ උපලබ්ධි නොවූ වෙළෙඳපොළ අගය වෙනස්වීම මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ලද ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	(24,537,198)	(42,694,401)
බදු කුලී වියදම්	-	69,664		6,825,156	(6,835,994)
මුද්‍රණ වියදම්	59,306	35,015			
විගණන ගාස්තු	47,448	247,435			
මුදල් මණ්ඩලයේ/ අනුකමිටු සාමාජිකයින්ට පාරිශ්‍රමිකය	4,325	6,420			
ප්‍රචාරණ වියදම්	28,248	82,686	45. රජයේ ගනුදෙනු මත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුත්/ (ආපසු ගැනීම්)		
උපදේශාත්මක, සන්නිවේදන සහ වෘත්තීමය ගාස්තු	80,521	124,220			
කල්බදු වගකීම් සඳහා පොළී වියදම්	6,311	5,292			
විවිධ වියදම්	224,405	359,952			
මුළු පරිපාලන හා අනිකුත් වියදම්	1,497,040	2,168,481			
43. බදු					
2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ වගන්ති 9 (i) ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ආදායම් බදු ගෙවීම සඳහා වගකීමක් නොමැත.					
2020 වසර තුළදී බැංකුව කිසිදු බදු මුදලක් ගෙවා නොමැත. (2019 වසරේදී ආර්ථික සේවා ගාස්තු ලෙස රු.මි. 290.89 ගෙවන ලදී)					
44. මෙහෙයුම් ලාභය මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහය සමග සැසඳීම					
	2020 රු. 000	2019 රු. 000		2020 රු. 000	2019 රු. 000
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් වාර්තා කෙරුණු ශුද්ධ ලාභය	63,432,761	55,604,839			
මුදල් නොවන අයිතමයන් එකතුකළා/(අඩුකළා)					
ක්ෂයවීම් හා ක්‍රමක්ෂය	452,353	439,918			
දේශීය මුදල් ආයෝජන කළඹ මගින් ලැබිය යුතු පොළිය	(22,657,914)	(16,658,660)			
නිශ්චිත සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සඳහා වන ශුද්ධ වෙන්කිරීම්	211,855	467,211			
උපලබ්ධි නොවූ දළ විදේශ විනිමය ලාභය	(16,414,833)	(3,012,872)			
දේපල පිරිසහ හා උපකරණ විකිණීමෙන් ලද ලාභය	(5)	(33,915)			
වෙන් කිරීම් හා උපවිනයන්	1,862,265	(805,841)			
මූල්‍ය වත්කම් මත අපේක්ෂිත ණය අලාභ වෙන් කිරීම	2,272,478	214,880			
විලම්භිත ප්‍රදාන	785	(6)			
ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් ලද ලාභ	(142,390)	-			
PRGF තැන්පතු ක්‍රමක්ෂය	(2,174)	8,368			
ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ක්‍රමක්ෂය වියදම්	2,246,629	5,674			
එකතුකළා / (අඩුකළා) අනෙකුත් කාරක ප්‍රාග්ධන අයිතමයන්ගේ වෙනස්වීම්					
තොගවල (වැඩිවීම)/අඩුවීම	996,573	(729,457)			
ලැබිය යුතු පොළිය (වැඩිවීම)/අඩුවීම	338,516	(354,822)			
විවිධ බැරකම්වල වැඩිවීම	811,504	323,129			
ගෙවිය යුතු පොළිය වැඩිවීම	392,801	627,537			
අනෙකුත් ලැබීම් වැඩිවීම	(2,438,850)	(237,576)			
			බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ තැන්පතු අඩුවීම	124,980,099	65,524,563
				124,980,099	65,524,563
			46. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ ගනුදෙනු මත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුත්/ (ආපසු ගැනීම්)		

47. අරමුදල්කරණයේ සංකේන්ද්‍රණය වීම

47.1 වර්ෂ අවසානයට බැංකුවේ අරමුදල්කරණයේ සැලකිය යුතු සංකේන්ද්‍රණය වීම පහත පරිදිය.

	ශ්‍රී ලංකා රජය	ශ්‍රී ලංකා මහජනයා	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	අනිකුත්	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට						
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	-	-	-	-	208,337,221	208,337,221
චක්‍රලේඛ මූල්‍ය උපකරණ	-	-	124,237	-	449,945	574,182
ආසියානු නිශ්කාමණ සංගමය	-	-	-	63,864,652	-	63,864,652
ජා.මු.අ.	-	-	-	509,925,278	-	509,925,278
අනිකුත්	15,529	-	-	48,468	74,806,328	74,870,325
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	15,529	-	124,237	573,838,398	283,593,494	857,571,658
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	118,686,595	-	10,914,926	129,601,521
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	1,460,338	174	-	-	-	1,460,512
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුරැකුම්පත් සංසරණයේ ඇති මුදල්	-	834,807,859	-	-	-	834,807,859
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	25,474	-	2,905,314	-	11,812,004	14,742,792
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	1,485,812	834,808,033	318,493,249	-	35,333,488	1,190,120,582
මුළු මූල්‍ය බැරකම්	1,501,341	834,808,033	318,617,486	573,838,398	318,926,982	2,047,692,240
අනිකුත් බැරකම්						
විලම්භිත ප්‍රදානයන්	-	-	-	-	789	789
විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනෙකුත් පශ්චාත් රැකියා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්	-	-	-	-	25,385,193	25,385,193
විවිධ බැරකම් සහ උපවිනයන්	-	-	-	-	1,353,373	1,353,373
මුළු අනිකුත් බැරකම්	-	-	-	-	26,739,355	26,739,355
මුළු බැරකම්	1,501,341	834,808,033	318,617,486	573,838,398	345,666,337	2,074,431,595

47.2 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංසන්දනාත්මක සංඛ්‍යා පහත පරිදිය.

	ශ්‍රී ලංකා රජය	ශ්‍රී ලංකා මහජනයා	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	අනිකුත්	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට						
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	-	-	-	830,677	127,571	958,248
චක්‍රලේඛ මූල්‍ය උපකරණ	-	-	197,014	-	792,944	989,958
ආසියානු නිශ්කාමණ සංගමය	-	-	-	82,995,147	-	82,995,147
ජා.මු.අ.	-	-	-	471,975,073	-	471,975,073
අනිකුත්	57,036,040	-	-	50,408	5,090	57,091,538
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	57,036,040	-	197,014	555,851,305	925,605	614,009,964

දේශීය මූල්‍ය බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	243,979,091	-	10,602,529	254,581,620
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	499,447	192	-	-	-	499,639
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුරැකුම්පත්	-	-	40,663,818	-	2,634,507	43,298,325
සංසරණයේ ඇති මුදල්	-	677,967,150	-	-	-	677,967,150
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	83,678	-	1,924,674	-	10,694,536	12,702,888
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	583,125	677,967,342	286,567,583	-	23,931,572	989,049,622
මුළු මූල්‍ය බැරකම්	57,619,165	677,967,342	286,764,597	555,851,305	24,857,177	1,603,059,586
අනිකුත් බැරකම්						
විලම්භිත ප්‍රදානයන්	-	-	-	-	5	5
විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනෙකුත් පශ්චාත් රැකියා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්	-	-	-	-	11,990,647	11,990,647
විවිධ බැරකම් සහ උපවිනයන්	-	-	-	-	181,809	181,809
මුළු අනිකුත් බැරකම්	-	-	-	-	12,172,461	12,172,461
මුළු බැරකම්	57,619,165	677,967,342	286,764,597	555,851,305	37,029,638	1,615,232,047

48. අවදානම් කළමනාකරණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති අරමුණු කරා ළඟා වීමේ දී විවිධාකාර වූ මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන අවදානම් රැසකට මුහුණ දෙනු ලබයි. මෙම අවදානම්වලින් ඇතිවිය හැකි බරපතල වූ හානිකර බලපෑම් පාලනය කරනු වස් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ නිසි පරිදි සැලසුම් කළ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒකාබද්ධ වූ ප්‍රවේශයක් මගින් අවදානම් කළමනාකරණය කිරීමේ උපායමාර්ගික වැදගත්කම හා සම්ප්‍රදායික ඒකපාර්ශ්වීය අවදානම් දැක්මේ පවත්නා වූ දුර්වලතාවයන් අවධාරණය කර ගැනීමත් සමගම 2015 වසරේ අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවක් ස්ථාපිත කිරීමට කටයුතු යෙදුණි. ඒ අනුව 2018 - 2020 වර්ෂයක් සඳහා මහ බැංකුවේ උපාය මාර්ගික ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස අවදානම් කළමනාකරණය පිළිගනු ලැබූ අතර මහ බැංකුව සඳහා ආයතනගත අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් (Enterprise-wide Risk Management Framework) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් දැනට සිදුවෙමින් පවතී.

මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද අවදානම් යහපාලන රාමුව, අවදානම් යහපාලනය හා අවදානම් කළමනාකරණ ව්‍යුහයන්ගෙන් සමන්විත වන අතර බැංකු විසින් මුහුණ දෙනු ලබන මූල්‍යමය හා මූල්‍යමය නොවන අවදානම් මෙමගින් ආවරණය වේ. අවදානම් යහපාලන ව්‍යුහය, මුදල් මණ්ඩලයෙන්ද මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කාරක සභාව සහ මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුව යන අනුකමිටු වලින්ද සමන්විත වේ. මුදල් මණ්ඩලය විසින් බැංකුවේ සමස්ත අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ මූලිකත්වය ද අවසාන වගකීම ද දරනු ලැබේ.

2018 වසරේ අගෝස්තු මස මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කාරක සභාව ස්ථාපිත කරන ලද අතර එය මුදල්

මණ්ඩලයේ ස්වාධීන සාමාජිකයෙකු වන සංජීව ජයවර්ධන මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් ද, බාහිර විශේෂඥ දෙපළකගේ සාමාජිකත්වයෙන් ද (2019 මාර්තු 01 සිට අද දක්වා නීත්‍යානුකූලවත්ගේ හවුල්කරු නයෝමාල් ගුණවර්ධන මහතා සහ 2020 ඔක්තෝබර් 06 සිට අද දක්වා එවකට ආයෝජන මණ්ඩලයේ සභාපතිව සිටි සුසන්ත රත්නායක මහතා (මෙම ධූරයෙන් 2020 නොවැම්බර් 30 දින ඉල්ලා අස්විය) ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම කාරක සභාවේ මූලික වගකීම වන්නේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත අවදානම් කළමනාකරණ සහ අනුකූලතා කාර්යයන් අධීක්ෂණය කරනු ලැබීමත්, ඒ සඳහා පුළුල් ක්‍රියාමාර්ග හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමත්ය. මීට අමතරව බැංකුව තුළ අවදානම් කළමනාකරණය හා අනුකූලතාවය කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් පවත්වාගෙන යාමටද මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව විසින් මුදල් මණ්ඩලය වෙත සහාය ලබාදෙයි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවදානම් කළමනාකරණය තෙවැරුම් ආරක්ෂණ පිළිවෙතක් (Three Lines of Defence) අනුව සිදු කෙරේ. මෙහි ප්‍රථම පෙළ ආරක්ෂණ කටයුතු සඳහා වගකීම දරනු ලබන මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවදානම් හඳුනා ගැනීම, විශ්ලේෂණය, ඇගයීම, පිළියම් යෙදීම, අධීක්ෂණය, සමාලෝචනය සහ වාර්තා කිරීම සහ බැංකුවේ අරමුණු සමග ගැලපෙන පරිදි අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාපටිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කරනු ලබයි. දෙවන පෙළ ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණය වඩාත් සුමට කරනු ලබයි. දෙපාර්තමේන්තු මගින් සිදුකරන මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීමටත්, අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති මනාව ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් සහාය වෙමින්, ස්වාධීනව අවදානම් සංසිද්ධීන් වාර්තාකරණය සිදු

කිරීම මගින් අවදානම් කළමනාකරණය හා යහපාලන රාමු අතර මනා තොරතුරු සන්නිවේදනයක් සහ සම්බන්ධතාවක් ගොඩනැගීමට අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරනු ලබයි. තෙවන පෙළ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ක්‍රියාකරන අභ්‍යන්තර විගණනය මගින් යහපාලනය, අවදානම් කළමනාකරණය හා අභ්‍යන්තර පාලනයන් හිදී කාර්යක්ෂමතාවය ද, ප්‍රථම හා දෙවන පෙළ ආරක්ෂක ක්‍රමවේද මගින් අවදානම් කළමනාකරණ සම්බන්ධතා අරමුණු නිසියාකාරව සපුරාලන බව ද තහවුරු කිරීමක් සිදු කරන අතර, තෙවැදැරුම් ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදය බැංකුවේ අවදානම් යහපාලන රාමුව තුළ සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි.

තුන් පෙළ ආරක්ෂක උපක්‍රම ආකෘතිය යටතේ සියලුම දෙපාර්තමේන්තු වල මූල්‍යමය නොවන අවදානම් කළමනාකරණයට පහසුකම් සැලසීමට අමතරව, ජාත්‍යන්තර සංචිත (IR), අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් (IIF) සහ රජය සඳහා නියෝජිතයාන කාර්යයක් ලෙස සිදු කරනු ලබන සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ (EPF) අරමුදල් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් වල මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම ද, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව සතුය. මෙම වර්ෂය තුළදී ඉහත අරමුදල් කළමනාකරණ කටයුතු තුනම සඳහා ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන (IPS), ආයෝජන මාර්ගෝපදේශයන් (IG) සහ උපාය මාර්ගික වත්කම් විභජනයන් (SAA) අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කරන ලදී. මෙම අරමුදල් කළමනාකරණ කටයුතු වලට අදාළ වෙළෙඳපොළ සහ ණය අවදානම් ද ස්වාධීනව නිරීක්ෂණය කර ඒවායින් ඇතිවන අවදානම් අදාළ ආයෝජන අභිප්‍රේක්ෂණ කමිටුවලට (IOC) අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට වාර්තා කරන ලදී.

නව අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවට සමගාමීව මහ බැංකුව පුරාම අවදානම් කළමනාකරණය, ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ ප්‍රතිපත්ති දක්වමින් මහ බැංකුව සඳහා අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයක් සකස් කිරීම අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාවලියේදී, මහ බැංකුව අවදානම් කළමනාකරණයට අදාළ පිළිගත් ප්‍රමිතීන් හා මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කරමින් විවිධ පාර්ශ්ව සඳහා අවදානම් හිමිකාරත්වය හා කළමනාකරණයට අදාළ ව පැහැදිලි වගකීම් පවරන ලදී.

අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්ෂිකව බැංකුවේ මෙහෙයුම් අවදානම් වර්ගීකරණය, සමාලෝචනය කිරීම, අවදානම් කාණ්ඩ ඇතුළත් කිරීම/ඉවත් කිරීම මගින් යාවත්කාලීන කිරීම සහ පවතින අවදානම් තත්ත්වයට ගැලපෙන පරිදි අවශ්‍ය වෙනස්කම් කිරීම සිදුකරනු ලබයි. මීට අමතරව, බැංකු සඳහා බලපාන ප්‍රමුඛ මෙහෙයුම් අවදානම් ශ්‍රී.ලං.ම. බැංකුවට බලපාන අන්දම පිළිබඳව අදහස් දැනගැනීම සඳහා, මහ බැංකුවේ කළමනාකාරීත්වය අතර සංජනන සමීක්ෂණයක් ද්විවාර්ෂිකව අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරනු ලබයි. මෙම සමීක්ෂණයේ

ප්‍රතිඵල මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් අවදානම් වර්ගීකරණය සංශෝධනය කිරීමට උපයෝගී කරගනු ලබන අතර, මෙය ආයතනයට බලපාන මූලික මෙහෙයුම් අවදානම් සඳහා ප්‍රමුඛතාවන් ලබාදීමට මෙන්ම, එමගින් කළමනාකාරීත්වයේ වැඩි අවධානයක් එවැනි අවදානම් සඳහා යොමු කිරීමට ද සහාය වේ.

බැංකුව තුළ අවදානම් සංස්කෘතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය සහ බාහිර සම්පත්දායකයින් යොදා ගනිමින් වසර පුරාම විවිධ අවස්ථාවලදී මහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා අවදානම් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ගණනාවක් අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ කාර්යය ශක්තිමත් කරනු වස්, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලෝක බැංකුවේ තාක්ෂණික සහයෝගීතා මෙහෙයුම (WB TAM) සමග එක්ව කටයුතු කරන ලදී. කෙසේ වුවත්, මෙම මෙහෙයුම, 2020 වසරේ පැවති වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් අපේක්ෂා කළ පරිදි දීර්ඝ කරගැනීමට නොහැකි විය.

අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනිකුත් දෙපාර්තමේන්තුවල අවදානම් ලේඛන පිළියෙළ කිරීමට මෙන්ම මෙම Spreadsheet පදනම් කරගත් අවදානම් ලේඛන ආකෘතිය තවදුරටත් විධිමත් කිරීමට ද පහසුකම් සලසන ලදී. මෙම ක්‍රියාවලිය අවසන් වූ පසු කළමනාකරණයට දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු පිළිබඳව ප්‍රමුඛතා පදනමක් යටතේ ඉතා දැනුම්වත් වූ ද අවදානම් පිළිබඳ සවිඥානික වූ ද තීරණ ගැනීමට හැකි වේ.

ආපදා කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, ස්වයංක්‍රීය සිදුවීම් වාර්තා කරන පද්ධතිය ඔස්සේ වාර්තාවන සිද්ධීන් අධීක්ෂණය කිරීම තවදුරටත් සිදුකළ අතර, එමගින්, කේන්ද්‍රගත සිදුවීම් දත්ත ගබඩාවක් ගොඩනැගීම සහ අනුගමනය කළ නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටියේ ප්‍රගතිය මැන බැලීම සිදුකරන ලදී. මෙම පද්ධතිය ඔස්සේ ලබාගත් තොරතුරු ඇතිවිය හැකි අවදානම් ප්‍රවණතා හඳුනාගැනීම, අවදානම් සහගත කලාප හඳුනාගැනීම සහ අවදානම් අවම කිරීමේ පියවර වැඩි දියුණු කිරීම යන කරුණු සඳහා උපකාරී වේ.

මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ යටතේ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන එක් එක් අරමුදල් (IR, IIF සහ EPF) සඳහා වන ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශන වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළින් අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරනු ලබයි. අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඉහත අරමුදල් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපාර්ශ්වකරුවන්, නිකුතුකරුවන් සහ භාරකරුවන් ආවරණය වන පරිදි ණය අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව (credit risk management framework)

වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් සිදුකරමින් පවතී. මේ අතර එක් එක් අරමුදල්වල ආයෝජන, මූල්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද උපායමාර්ගික වත්කම් විභජනයයන් (SAA), ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයන් (IPS) සහ ආයෝජන මාර්ගෝපදේශයන් (IG) තුළින් දක්වා ඇති නිශ්චිත සීමාවන් තුළ පවතින බව සහතික කිරීම සඳහා ආයෝජන වලට අදාළ ණය හා වෙළඳපොළ අවදානම් අධීක්ෂණය නිරීක්ෂණය කිරීම සහ හඳුනාගත් අවදානම් මහ බැංකු කළමනාකාරිත්වය වෙත ඉස්මතු කිරීමට සෑම විටම සිදු කරන ලදී.

48.1 ණය අවදානම

(අ) භූගෝලීය ප්‍රදේශ අනුව ණය සංකේන්ද්‍රණය

බැංකුවේ වර්ෂය අවසානයේ දී සැලකිය යුතු ණය සංකේන්ද්‍රණයන් භූගෝලීය ප්‍රදේශ අනුව (ආයතනයේ අයිතිකාරත්ව රටවල් පදනම් කරගෙන) පහත දැක්වේ.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ශ්‍රී ලංකාව	1,009,892,263	384,424,472
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	457,822,320	527,800,817
ජපානය	85,262,633	249,868,714
බ්‍රිතාන්‍යය	6,492,727	21,960,920
යුරෝපය	110,462,895	131,542,095
අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	477,101,616	274,053,375
වෙනත්	170,825,331	131,112,411
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	2,317,859,785	1,720,762,804

(ආ) ආයතනය අනුව ණය සංකේන්ද්‍රණය වීම

බැංකුවේ වර්ෂය අවසානයට වන සැලකිය යුතු ණය සංකේන්ද්‍රණය වීම ආයතන වර්ගයන් අනුව පහත දැක්වේ.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
රජයන්	1,554,039,564	1,234,725,958
අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	477,101,616	274,053,375
විදේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	147,194,059	139,016,154
ශ්‍රී ලංකා බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන	118,372,002	53,744,826
අනිකුත්	21,152,544	19,222,491
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	2,317,859,785	1,720,762,804

(ඇ) ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම මගින් ණය අවදානම මැනීම

ස්ටෑන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුචර්ස් සහ ෆිච් රේටින්ග්ස් සමාගමට අනුව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම සිදුකළ බැංකුවේ මූල්‍ය වත්කම් හෝ මූල්‍ය වත්කම් නිකුතුකරුවන් පහත වගුවෙන් දැක්වේ. ස්ටෑන්ඩර්ඩ් සහ පුචර්ස් සහ ෆිච් රේටින් සමාගමේ

ශ්‍රේණිගත කිරීම අනුව AAA සංකේතය ඉතා ඉහළම ශ්‍රේණිගත කිරීම හා අවම අපේක්ෂිත ණය අවදානම පෙන්වුම් කරන අතර, යම්කිසි ආයතනයකට පොළීය සහ මුල් මුදල් ගෙවීමට හැකි ශක්තිමත් තත්වයක් තිබෙන බව දක්වයි. AA සංකේතයෙන් ඉතා ඉහළ ශ්‍රේණිගත කිරීමක් හා ඉතා අඩු අපේක්ෂිත ණය අවදානමක් දැක්වෙන අතර, ශක්තිමත් තත්වයක් දක්වයි. A සංකේතයෙන් ඉහළ මධ්‍යම ශ්‍රේණියන් දක්වන අතර ශක්තිමත් තත්වයක් හා ණය අවදානමේ පහළ තත්වයක් දක්වයි. BBB සංකේතයෙන් පහළ ම ආයෝජන ශ්‍රේණිගත කිරීම හා පහළ මට්ටමේ ණය අවදානමක් බවකින් බව දක්වන අතර, ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂක පරාමිති පෙන්වුම් කරයි. AAA සංකේතයට පහළ ශ්‍රේණි ප්‍රධාන ප්‍රභේදයන් අතර පවත්නා තත්වය දැක්වීම පිණිස + හෝ - ලකුණු මගින් කාණ්ඩකරණය කළ හැකිය. ස්ටෑන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුචර්ස් හා ෆිච් රේටින්ග් සමාගම් විසින් ණය ශ්‍රේණිගත නොකළ බව NR සංකේතයෙන් දැක්වේ.

ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම මගින් ණය අවදානම මැනීම	ණය ශ්‍රේණිය	2020 රු. 000	%	2019 රු. 000	%
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
මුදල් හා මුදල් සමානයන්					
ෆෙඩරල් රිසර් බැන්ක් - ඇ.එ.ජ./ රිසර් බැන්ක් ඔෆ් ඕස්ට්‍රේලියා / බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/ බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්/ වොයිස් බ්‍රන්ඩෙස් බැන්ක්/ බැන්ක් ඔෆ් ඉන්ග්ලන්ඩ්/ සෙවරීස් රික්ස් බැන්ක්/ බැන්ක් ඔෆ් කැනඩා/ රිසර් බැන්ක් ඔෆ් නිව්සීලන්ඩ්/ රිසර් බැන්ක් ඔෆ් ඉන්දියා/ පීපල්ස් බැන්ක් ඔෆ් චයිනා		320,842,614	13.84%	354,721,018	20.61%
	AAA	17,985,741	0.78%	633,850	0.04%
	AA-	31,186,235	1.34%	32,167,823	1.87%
	A+	29,920,960	1.29%	32,434,119	1.88%
	A	2,789,210	0.12%	260,070	0.02%
	A-	140,847	0.01%	275,673	0.02%
	BBB+	172,614	0.01%	-	0.00%
	BBB	40,470	0.00%	-	0.00%
	BBB-	-	0.00%	1,126	0.00%
	NR	228,613	0.01%	215,790	0.01%
		403,307,304	17.40%	420,709,469	24.45%
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුදකුම්පත්					
	AAA	189,785,053	8.19%	173,323,411	10.07%
	AA+	437,986,572	18.90%	477,938,370	27.78%
	AA	15,360,081	0.66%	21,684,381	1.26%
	AA-	27,998,253	1.21%	29,937,638	1.74%
	A+	32,305,504	1.39%	20,526,460	1.19%
	NR	-	0.00%	6,390,749	0.37%
		703,435,463	30.35%	729,801,009	42.41%
ලාභ හෝ අලාභ තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුදකුම්පත්					
	AAA	30,034,475	1.29%	30,713,153	1.83%
	AA+	4,785,108	0.21%	2,482,002	0.10%
	AA	5,140,913	0.22%	4,072,209	0.24%
	AA-	603,827	0.03%	309,103	0.02%
	A+	-	0.00%	369,944	0.02%
	NR	-	0.00%	546,857	0.03%
		40,564,323	1.75%	38,493,268	2.24%
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ					
	AA-	-	0.00%	49,364	0.00%
	A+	-	0.00%	34,141	0.00%
	A	-	0.00%	13,119	0.00%
	A-	-	0.00%	78,789	0.00%
දේශීය ශ්‍රේණිගත කිරීම					
	AA+	1,423,629	0.06%	-	0.00%
	AA	-	0.00%	772,254	0.05%
	AA-	1,360,976	0.06%	67,564	0.00%
	A+	46,825	0.00%	430,063	0.03%
	A	62,960	0.00%	-	0.00%
	A-	-	0.00%	113,046	0.01%
	BBB-	33	0.00%	-	0.00%
	BB+	65,189	0.01%	-	0.00%
	NR	410,741	0.02%	463,577	0.03%
		3,370,353	0.15%	2,021,917	0.12%
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		158,958,185	6.86%	147,159,174	8.55%
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ	AAA	158,958,185	6.86%	147,159,174	8.55%
		1,702,247	0.07%	-	0.00%
		1,702,247	0.07%	-	0.00%
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,311,337,875	56.58%	1,338,184,837	77.77%

දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	B	-	0.00%	76,511,883	4.45%
	CCC+	714,531,527	30.83%	-	0.00%
නැවත විකිණීමේ ගිවිසුම් මත මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්	AAA	-	0.00%	9,897,503	0.57%
	AA+	-	0.00%	19,375,566	1.13%
	AA-	-	0.00%	13,524,107	0.79%
	A+	318,048	0.01%	-	0.00%
	BBB-	2,410,364	0.11%	3,553,593	0.21%
	NR	-	0.00%	4,004,110	0.23%
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	B	-	0.00%	236,608,971	13.75%
	CCC+	153,061,900	6.60%	-	0.00%
මූල්‍ය සහ අනෙකුත් ආයතනවල ගිණිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	NR	1,615,356	0.07%	1,500,487	0.09%
බැංකු සඳහා ලබාදුන් ණය	AAA	147,319	0.01%	-	0.00%
	AA+	61,475,682	2.65%	24,574	0.00%
	AA-	9,094,883	0.39%	183	0.00%
	A+	19,966,369	0.86%	-	0.00%
	A	13,458,641	0.58%	-	0.00%
	A-	937,978	0.05%	50	0.00%
	BBB+	105,757	0.00%	-	0.00%
	BBB-	3,092,924	0.13%	-	0.00%
	BB+	2,599,883	0.11%	194	0.00%
	NR	608,090	0.03%	14,288	0.00%
අනෙකුත් වත්කම්	AAA	137,785	0.00%	-	0.00%
	AA+	709,281	0.03%	1,101,643	0.08%
	AA	-	0.00%	49,022	0.00%
	AA-	-	0.00%	1,875	0.00%
	A+	190,126	0.01%	186,384	0.01%
	A	19,752	0.00%	6,617	0.00%
	A-	98,293	0.00%	344,995	0.02%
	B	-	0.00%	8,310,576	0.48%
	CCC+	12,680,416	0.55%	-	0.00%
	NR	9,261,536	0.40%	7,561,346	0.44%
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,006,521,910	43.42%	382,577,967	22.23%
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		2,317,859,785	100.00%	1,720,762,804	100.00%
(අ) ප්‍රධාන ණය ශ්‍රේණිවල සාරාංශය	ණය ශ්‍රේණිය	2020 රු. 000	%	2019 රු. 000	%
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ලෙඩරල් රිසච් බැන්ක් - ඇ.එ.ජ./රිසච් බැන්ක් ඔෆ් ඕස්ට්‍රේලියා/බැන්ක් ඔෆ් ඉන්ටර්නැෂනල් සෙවිල්මන්ට්ස්/බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්/ඩොයිෂ් බ්‍රන්ඩෙස් බැන්ක්/බැන්ක් ඔෆ් ඉංග්ලන්ඩ්/ සෙවරියස් රික්ස් බැන්ක්/ බැන්ක් ඔෆ් කැනඩා/රිසච් බැන්ක් ඔෆ් නිව්සීලන්ඩ්/රිසච් බැන්ක් ඔෆ් ඉන්දියා/පීපල්ස් බැන්ක් ඔෆ් චයිනා		320,842,614	13.84%	354,721,018	20.61%
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		158,958,185	6.86%	147,159,174	8.55%
	AAA	239,507,516	10.33%	204,670,414	11.89%
	AA+/-	523,060,989	22.57%	568,640,890	33.05%
	A+/-	65,156,521	2.81%	53,992,315	3.14%
	BBB+/-	213,084	0.01%	1,126	0.00%
	NR	228,613	0.01%	7,153,397	0.42%
දේශීය ශ්‍රේණිගත කිරීම					
	AA+/-	2,784,605	0.12%	839,817	0.05%
	A+/-	109,785	0.01%	543,109	0.03%
	BBB+	33	0.00%	-	0.00%
	BB+	65,189	0.00%	-	0.00%
	NR	410,741	0.02%	463,577	0.03%
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,311,337,875	56.58%	1,338,184,837	77.77%
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
	AAA	285,104	0.01%	9,897,503	0.58%
	AA+/-	71,279,846	3.07%	34,076,970	1.98%
	A+/-	34,989,207	1.51%	538,046	0.03%
	BBB+/-	5,609,045	0.24%	3,553,593	0.21%
	BB+/-	2,599,883	0.11%	194	0.00%
	B+/-	-	0.00%	321,431,430	18.67%
	CCC+	880,273,843	37.99%	-	0.00%
	NR	11,484,982	0.49%	13,080,231	0.76%
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,006,521,910	43.42%	382,577,967	22.23%
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		2,317,859,785	100.00%	1,720,762,804	100.00%

ඉ) ණය තත්ව විශ්ලේෂණය

ණය අවදානම් උපරිම නිරාවරණය ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම අනුව දැක්වීම

ක්‍රමිකමය පිරිවැයට සහ අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වර්ගීකරණය කර ඇති මූල්‍ය වත්කම් වල ණය තත්වය පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

ණය ශ්‍රේණිය	අපේක්ෂිත ණය අලාභ සඳහා යටත් නොවන අපේක්ෂිත ණය අලාභ	මාස 12ක් සඳහා අපේක්ෂිත ණය අලාභ		ඒම කාලයේ අපේක්ෂිත ණය අලාභ		2020 එකතුව රු. 000
		අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	අදියර 3 රු. 000		
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්						
මුදල් හා මුදල් සමානාස්‍ර						
ෆෙඩරල් රිසර්ව් බැන්ක් - ඇ.එ.ජ./රිසර්ව් බැන්ක් ඔෆ් ඔස්ට්‍රේලියා/බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්/ඩොයිෂ් බ්‍රන්ඩෙස් බැන්ක්/බැන්ක් ඔෆ් ඉන්ග්ලන්ඩ්/සෙවරිස් රික්ස් බැන්ක්/බැන්ක් ඔෆ් කැනඩා/රිසර්ව් බැන්ක් ඔෆ් නිව්සීලන්ඩ්/රිසර්ව් බැන්ක් ඔෆ් ඉන්ඩියා/පීපල්ස් බැන්ක් ඔෆ් චයිනා						
AAA	-	229,314,631	91,779,044	-	-	321,093,675
AA-	-	17,985,875	-	-	-	17,985,875
A+	-	31,190,936	-	-	-	31,190,936
A	-	29,928,070	-	-	-	29,928,070
A-	-	2,796,148	-	-	-	2,796,148
BBB+	-	-	140,916	-	-	140,916
BBB	-	172,614	-	-	-	172,614
NR	-	766	39,977	-	-	40,743
	-	228,665	-	-	-	228,665
දළ ධාරණ අගය	-	311,617,705	91,959,937	-	-	403,577,642
හානිකරණ අලාභ	-	(90,277)	(180,061)	-	-	(270,338)
ධාරණ අගය	-	311,527,428	91,779,876	-	-	403,307,304
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්						
AAA	-	142,264,212	47,520,841	-	-	189,785,053
AA+	-	49,760,356	388,226,216	-	-	437,986,572
AA	-	1,118,782	14,241,299	-	-	15,360,081
AA-	-	6,112,997	21,885,256	-	-	27,998,253
A+	-	27,284,633	5,020,871	-	-	32,305,504
	-	226,540,980	476,894,483	-	-	703,435,463
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	158,958,187	-	-	-	158,958,187
දළ ධාරණ අගය	-	158,958,187	-	-	-	158,958,187
හානිකරණ අලාභ	-	(2)	-	-	-	(2)
ධාරණ අගය	-	158,958,185	-	-	-	158,958,185
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්						
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්						
	රජයේ සුරැකුම්පත් (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	714,531,527	-	-	-	714,531,527
		714,531,527	-	-	-	714,531,527
නැවත විකිණීමේ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්පත්						
	අනෙකුත් අවදානම් රහිත ආයෝජන	2,728,412	-	-	-	2,728,412
		2,728,412	-	-	-	2,728,412
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්						
	රජයෙන් ලැබිය යුතු (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	153,061,900	-	-	-	153,061,900
		153,061,900	-	-	-	153,061,900

බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	AAA	-	147,319	-	-	147,319
	AA+	-	61,475,776	-	-	61,475,776
	AA-	-	9,094,989	-	-	9,094,989
	A+	-	19,967,361	-	-	19,967,361
	A	-	13,459,930	-	-	13,459,930
	A-	-	938,151	-	-	938,151
	BBB+	-	94,935	10,864	-	105,799
	BBB-	-	3,096,013	-	-	3,096,013
	BB+	-	-	2,612,025	-	2,612,025
	NR	-	608,531	136,000	-	744,531
දළ ධාරණ අගය		-	108,883,005	2,758,889	-	111,641,894
හානිකරණ අලාභ		-	(6,215)	(148,153)	-	(154,368)
ධාරණ අගය		-	108,876,790	2,610,736	-	111,487,526
අනෙකුත් වත්කම්	රජයේ සුරැකුම්පත් (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	12,082,642	-	-	-	12,082,642
	රජයෙන් ලැබිය යුතු දෑ (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	597,774	-	-	-	597,774
	අනෙකුත් අවදානම් රහිත ලැබිය යුතු දෑ	9,259,535	-	-	-	9,259,535
දේශීය ශ්‍රේණිගත කිරීම	AAA	-	137,785	-	-	137,785
	AA+	-	709,287	-	-	709,287
	A+	-	190,146	-	-	190,146
	A	-	19,756	-	-	19,756
	A-	-	98,311	-	-	98,311
	NR	-	-	81,525	183,276	264,801
දළ ධාරණ අගය		21,939,951	1,155,285	81,525	183,276	23,360,037
හානිකරණ අලාභ		-	(45)	(79,524)	(183,276)	(262,848)
ධාරණ අගය		21,939,951	1,155,237	2,001	-	23,097,189

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංසන්දනාත්මක අගයන් පහත පරිදි වේ.

	අපේක්ෂිත ණය අලාභ සඳහා යටත් නොවන සඳහා	මාස 12ක් සඳහා අපේක්ෂිත ණය අලාභ	ඒව කාලයේ අපේක්ෂිත ණය අලාභ			එකතුව
			අදියර 1	අදියර 2	අදියර 3	
රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්						
මුදල් හා මුදල් සමානාස්‍ර						
ෆෙඩරල් රිසර්ව් බැංකු - ඇ.එ.ජ./රිසර්ව් බැංකු ඔස්ට්‍රේලියා/බැංකු ශ්‍රී ලංකා ඉන්ටර්නැෂනල් සෙවිල්මන්ට්ස්/ බැංකු ඔෆ් ජැපාන්/ඩොයිඡ් බ්‍රන්ඩ්ස් බැංකු/බැංකු ඔෆ් ඉන්ග්ලන්ඩ්/සෙවරිග්ස් රික්ස් බැංකු/බැංකු ඔෆ් කැනඩා/රිසර්ව් බැංකු ඔෆ් නීලීලන්ඩ්/රිසර්ව් බැංකු ඔෆ් ඉන්ඩියා/පීපල්ස් බැංකු ඔෆ් වයිනා	-	354,343,209	574,860	-	-	354,918,069
AAA	-	633,863	-	-	-	633,863
AA-	-	32,173,397	-	-	-	32,173,397
A+	-	32,450,420	-	-	-	32,450,420
A	-	210,125	52,666	-	-	262,791
A-	-	275,680	-	-	-	275,680
BBB-	-	1,130	-	-	-	1,130
NR	-	216,077	-	-	-	216,077
දළ ධාරණ අගය	-	420,303,901	627,526	-	-	420,931,427
හානිකරණ අලාභ	-	(219,331)	(2,627)	-	-	(221,958)
ධාරණ අගය	-	420,084,570	624,899	-	-	420,709,469

අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම කුලීන් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්						
	AAA	-	152,619,436	20,703,975	-	173,323,411
	AA+	-	467,262,707	10,675,663	-	477,938,370
	AA	-	21,684,381	-	-	21,684,381
	AA-	-	26,741,934	3,195,704	-	29,937,638
	A+	-	20,526,460	-	-	20,526,460
	NR	-	6,390,749	-	-	6,390,749
			<u>695,225,667</u>	<u>34,575,342</u>		<u>729,801,009</u>
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්						
	NR	-	147,159,178	-	-	147,159,178
දළ ධාරණ අගය		-	147,159,178	-	-	147,159,178
හානිකරණ අලාභ		-	(4)	-	-	(4)
ධාරණ අගය		-	<u>147,159,174</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>147,159,174</u>
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්						
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්						
	රජයේ සුරැකුම්පත් (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	76,511,883	-	-	-	76,511,883
		<u>76,511,883</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>76,511,883</u>
නැවත විකිණීමේ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්						
	අනෙකුත් අවදානම් රහිත ආයෝජන	50,354,879	-	-	-	50,354,879
		<u>50,354,879</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>50,354,879</u>
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්						
	රජයෙන් ලැබිය යුතු දෑ (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	236,608,971	-	-	-	236,608,971
		<u>236,608,971</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>236,608,971</u>
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය						
	AA+	-	24,574	-	-	24,574
	AA-	-	183	-	-	183
	A-	-	50	-	-	50
	BB+	-	-	199	-	199
	NR	-	-	14,318	-	14,318
දළ ධාරණ අගය		-	24,807	14,517	-	39,324
හානිකරණ අලාභ		-	-	(35)	-	(35)
ධාරණ අගය		-	<u>24,807</u>	<u>14,482</u>	<u>-</u>	<u>39,289</u>
අනෙකුත් වත්කම්						
	රජයේ සුරැකුම්පත් (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	8,298,812	-	-	-	8,298,812
	රජයෙන් ලැබිය යුතු දෑ (අවදානම් රහිත ආයෝජන)	11,763	-	-	-	11,763
	අනෙකුත් අවදානම් රහිත ලැබිය යුතු දෑ	7,561,345	-	-	-	7,561,345
දේශීය ශ්‍රේණිගත කිරීම	AA+	-	978,207	123,480	-	1,101,687
	AA	-	49,026	-	-	49,026
	AA-	-	1,875	-	-	1,875
	A+	-	186,433	-	-	186,433
	A	-	6,623	-	-	6,623
	A-	-	345,152	-	-	345,152
	NR	-	15,374	-	175,275	190,649
දළ ධාරණ අගය		15,871,920	1,582,690	123,480	175,275	7,753,365
හානිකරණ අලාභ		-	(15,617)	(16)	(175,275)	(190,908)
ධාරණ අගය		<u>15,871,920</u>	<u>1,567,073</u>	<u>123,464</u>	<u>-</u>	<u>7,562,457</u>

(ව) ණය අනාවරණයෙහි විචලනය - අපේක්ෂිත ණය අලාභයේ අදියර අනුව

මූල්‍ය උපකරණ වර්ග මගින් හාණිකරණය සඳහා වෙන් කිරීම ආරම්භක ශේෂයේ සිට අවසානන ශේෂය දක්වා සැසඳුමක් ලෙස පහත සටහන මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

	2020				2019			
	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	අදියර 3 රු. 000	එකතුව රු. 000	අදියර 1 රු. 000	අදියර 2 රු. 000	අදියර 3 රු. 000	එකතුව රු. 000
මුදල් හා මුදල් සමානයන්								
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	219,331	2,627	-	221,958	71,564	-	-	71,564
අදියර 01ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	(182,822)	182,822	-	-	(361)	361	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	53,768	(5,388)	-	48,380	148,129	2,265	-	150,394
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	90,277	180,061	-	270,338	219,332	2,626	-	221,958
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම කුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්								
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	81,259	19,635	-	100,894	63,649	-	-	63,649
අදියර 01ට මාරු කිරීම	6,380	(6,380)	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	(24,507)	24,507	-	-	(1,884)	1,884	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	(26,586)	2,024,413	-	1,997,827	19,494	17,751	-	37,245
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	36,546	2,062,175	-	2,098,721	81,259	19,635	-	100,894
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්								
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	4	-	-	4	4	-	-	4
අදියර 01ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	(2)	-	-	(2)	-	-	-	-
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	2	-	-	2	4	-	-	4
බැංකු සඳහා ලබාදුන් ණය								
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	-	35	-	35	15	139	-	154
අදියර 01ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	(11)	11	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	6,215	148,118	-	154,333	(4)	(115)	-	(119)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	6,215	148,153	-	154,368	-	35	-	35
අනෙකුත් වත්කම්								
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	15,617	16	175,275	190,908	92	-	163,052	163,144
අදියර 01ට මාරු කිරීම	15	(15)	-	-	-	-	-	-
අදියර 02ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
අදියර 03ට මාරු කිරීම	-	-	-	-	-	-	-	-
ආදායම් ප්‍රකාශයට අයකරගත් අගය	(15,585)	79,524	8,001	71,940	15,525	16	12,223	27,761
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	47	79,525	183,276	262,848	15,617	16	175,275	190,908

(උ) රඳවාගත් ඇපකර සහ වෙනත් ණය වැඩිදියුණු කිරීම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එහි සමහරක් ණය අනාවරණයන්ට එරෙහිව ඇපකර සහ වෙනත් ණය වැඩිදියුණු කිරීම් රඳවාගෙන තිබේ. විවිධ මූල්‍ය වත්කම්වලට එරෙහිව රඳවාගත් ප්‍රධාන ඇපකර පිළිබඳව පහත සටහනින් දැක්වේ.

ණය අනාවරණයේ ආකාරය

	ඇපකරයක අවශ්‍යතාවයට යටත්වන අනාවරණයේ ප්‍රතිශතය		රඳවාගත් ප්‍රධාන ඇපකරය/ඇපකරයන්
	2020	2019	
නැවත විකිණීමේ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්පත්	100	100	අලෙවිකල හැකි රජයේ සුරැකුම්පත්
බැංකු සඳහා ලබාදුන් ණය			
ඉදිකිරීම් අංශය සඳහා උවදිලතා පහසුකම්	100	-	අලෙවිකල හැකි රජයේ සුරැකුම්පත්
සෞභාග්‍ය කෝට්ටි-19 පුනරුද පහසුකම්	100	-	අලෙවිකල හැකි රජයේ සුරැකුම්පත් සහ ලැබිය යුතු ණය

48.2 පොළී අනුපාතික අවදානම

(අ) විදේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතාවය

පොළී අනුපාත අවදානම යනු පොළී අනුපාතයේ වෙනස්වීම් නිසා ඇතිවන පාඩු විදීමේ අවදානමයි.

සංචිත කළමනාකරණ සහ උපදේශක වැඩසටහනෙහි (RAMP) ආයෝජන හැර අනෙකුත් ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹෙහි පොළී අනුපාත සංවේදීතාවය, පොළී අනුපාතය පදනම් අංක 10 කින් වෙනස්වීමෙන් විය හැකි ලාභය/ පාඩුව මගින් මනිනු ලැබේ. සංචිත කළමනාකරණය සහ උපදේශක වැඩසටහනෙහි පොළී අනුපාත සංවේදීතාවය, පොළී අනුපාතය පදනම් අංක 1 කින් වෙනස්වීමේදී සිදුවිය හැකි ලාභය හෝ පාඩුව මගින් මනිනු ලැබේ. බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් ආයෝජන කළඹෙහි අවදානම් නිරාවරණ සංවේදීතාවය පහත දැක්වේ.

බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් කළඹ	විය හැකි පාඩුව (ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන)	
	2020	2019
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති ආයෝජන	7.94	8.14
RAMP	0.03	0.03

අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විදේශ වත්කම් ආයෝජන කළඹෙහි පොළී අනුපාත අවදානම කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන උපාය මාර්ගයන් අනුගමනය කරනු ලැබේ.

(i) පොළී අනුපාත වෙනස්වීම් මත විදේශ වත්කම් ආයෝජන කළඹට ඇතිවන බලපෑම පොළී අනුපාත සංවේදීතාවය මගින් මනිනු ලබන අතරම පොළී අනුපාතය මෙන්ම ආයෝජනයේ කාල සීමාව සැලකිල්ලට ගනු ලබන විකර්ත කාලච්ඡේදය පොළී අනුපාත අවදානම මැනීම සඳහා බැංකුව විසින් යොදා ගනු ලැබේ. විකර්ත කාලච්ඡේදය මගින් 1% ක පොළී අනුපාත (ඵලදාව) වෙනස්වීම් මත සුරැකුම්පත්වල මිල වෙනස්වීම් මනිනු ලැබේ. ඉහළ විකර්ත කාලච්ඡේදයක් මගින් ඉහළ අවදානමක් පෙන්නුම් කෙරේ. එමනිසා මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් තුළ ඇති වන සංවර්ධනයන්, ආයෝජන කළඹේ ඇති සංලක්ෂණයන් හා බැඳුම්කර ආයෝජන කළඹේ ඇති අවදානම් අභිරුචිය යන කරුණු සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව මහ බැංකුව විසින් උචිත විකර්ත කාලච්ඡේදයන් කලින් කලට සකස් කරනු ලැබේ. විදේශ වත්කම් ආයෝජන කළඹේ විකර්ත කාලච්ඡේදය පහත දැක්වේ.

ආයෝජන බණ්ඩය	විකර්ත කාලච්ඡේදය	
	2020	2019
ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ (ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්)	2.11	2.03
RAMP	1.46	1.38

(ii) විකර්ත කාලච්ඡේදය මගින් විශාල වශයෙන් වන මිල වෙනස්වීම් ගණනය නොවන නිසා, විදේශ සංචිත ආයෝජන කළඹේ පොළී අනුපාත අවදානම මැනීම සඳහා භාවිතා කරන තවත් මිනුමක් ලෙස උත්තලතාවය (convexity) දැක්විය හැකිය. උත්තලතාවය මගින් බැඳුම්කර මිල ඵලදා වකුස සරල රේඛීය සඵල කාල පරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව වෙනස්වීම මනිනු ලබයි. මෙමගින් ස්ථාවර සුරැකුම්පත් මිල, පොළී අනුපාතයට දක්වන සංවේදීතාවය තවදුරටත් නියමිත අගයට ආසන්න කිරීමට ඉඩකඩ ලබාදේ. කාලච්ඡේදයේ වෙනස සඳහා ඵලදා අනුපාතයේ වෙනස උත්තලතාවයයි. ඉන් විකර්ත කාලච්ඡේදයේ පුරෝකථනය කළ දෝෂය මනිනු ලබයි. මෙය ඵලදා අනුපාතය සම්බන්ධයෙන් සුරැකුම්පත්වල මිලයන්හි දෙවන අවකලනයයි.

බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹේ උත්තලතාවය

බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් කළඹ	විය හැකි පාඩුව (ඇ.එ.ජ.ඩොලර් මිලියන)	
	2020	2019
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති ආයෝජන	0.08	0.07
RAMP	0.04	0.04

(iii) අවදානම් වටිනාකම (Value at Risk)

සාමාන්‍ය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් යටතේ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වලනයන් මගින් ආයෝජන කළඹක අයහපත් දිසාවට අවදානම තනි අගයකට සාරාංශ කිරීමක් අවදානම් වටිනාකම මගින් සිදුකරයි. එම නිසා අවදානම් වටිනාකම ඉලක්ක කාල සීමාව පුරාවට වන උපරිම අලාභය වන අතර එහි දී සත්‍ය අලාභය ඉහළ වීමේ සම්භාවිතාව පහළ හා කලින් සඳහන් මට්ටමේ විය හැක. අවදානම් වටිනාකම මගින්, අවදානම සහ තත්ත්වය හරහා සමාහාරය කළ හැකි මුදලින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන සංඛ්‍යාවක් ලබා දේ.

සංචිත කළමනාකරණ සහ උපදේශක වැඩසටහනෙහි (RAMP) ආයෝජන හැර අනෙකුත් ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹෙහි අවදානම් වටිනාකම, 99% ක විග්‍රම්භ ප්‍රාන්තරයක් හා දින 10 ක කාල සීමාවක් උපයෝගී කරගනිමින් මොන්ටෙ කාර්ලෝ (Monte Carlo) ක්‍රමය ඔස්සේ තක්සේරු කරනු ලබන අතර, RAMP ආයෝජනවල අවදානම් වටිනාකම 99% ක විග්‍රම්භ ප්‍රාන්තරයක් හා මාසයක කාල සීමාවක් උපයෝගී කරගෙන තක්සේරු කරනු ලැබේ.

බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් කළඹ	අවදානම් වටිනාකම (ඇ.එ. ජ.ඩොලර්.මිලියන)	
	2020	2019
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති ආයෝජන	26.72	25.30
RAMP	1.04	1.17

(iv) වෙළෙඳ හා විවෘත තත්ත්වයන් (Open Positions) හි සීමා

බැංකුව විසින් අන්තර් දින කටයුතු සඳහා නිශ්චිත ගනුදෙනුකරු සීමා (Specific Dealer Limit) ද එකදින තත්ත්ව සීමා (Overnight Position Limit) ද බැංකුවේ ගනුදෙනුකරුවන් (Dealers) සඳහා පනවනු ලබයි.

විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කමිටුවට අඛණ්ඩ ව වාර්තා කිරීම පිණිස පොළී අනුපාතික අවදානම, සංචිත කළමනාකරණය හා උපදේශක වැඩසටහනෙහි ආයෝජනවලට අදාළව මනිනු ලැබේ.

(ආ) දේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතාවය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ දක්වා ඇති දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කළඹ, ජා.මු.වා.ප්‍ර. 9 යෙහි ඇති ව්‍යාපාරික ආකෘතික තක්සේරුව පරිදි අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයෙහි වාර්තා කරනු ලබයි. බැංකුව පොළී ආදායම ඉපැයීම අරමුණු කර නොගෙන රජයේ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීම සිදු කරන හෙයින් රජයේ සුරැකුම්පත් කළඹ, ආයෝජන කළඹක් ලෙස

නොසැලකේ. බැංකුවේ මූලික අරමුණුවලින් එකක් වන, ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාවය රැකීම සම්බන්ධ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දේශීය වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාවය විදීමට හෝ දේශීය වෙළෙඳපොළින් ද්‍රවශීලතාවය උකහා ගැනීමට බැංකුව රජයේ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීම හෝ විකිණීම සිදු කරනු ලබයි. එහෙයින් බැංකු ආයෝජන කළඹෙහි රජයේ සුරැකුම්පත්වල ප්‍රමාණය, එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය විසින් තීරණය කරනු ලැබේ. ඊට අමතරව, රුපියල් වෙළෙඳපොළේ මූලික පොළී අනුපාත එනම්, ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ අනුපාතය හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාත, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් තීරණය කරනු ලබයි. වැඩිදුරටත්, රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය විදීම හෝ වෙළෙඳපොළින් රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය උකහා ගැනීම සඳහා වූ බැංකුවේ ක්‍රියාමාර්ග පොදු රුපියල් වෙළෙඳපොළේ පොළී අනුපාතයන් කෙරෙහි බලපානු ලබයි. ඒ අනුව රජයේ සුරැකුම්පත් කළඹ මගින් උද්ගත වන පොළී ආදායමේ වෙනස්වීම් කෙරෙහි ආයෝජන තීරණවලට වඩා බැංකුවෙහි රජයේ සුරැකුම්පත් කළඹෙහි ප්‍රමාණය මෙන් ම මූලික වශයෙන් බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග බලපානු ලබයි. එම නිසා බැංකුව දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වල පොළියේ වන සංවේදීතාවය ගැන නොසලකනු ලැබේ.

(ඇ) වත්කම් සහ වගකීම් කල් පිරීම හෝ ප්‍රතිමිල කිරීම පහත සඳහන් කාලවිච්ඡේදවලදී සිදුවේ.

	හරිත සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතය %	2020 එකතුව රු. 000	තය මසක් හෝ අඩු රු. 000	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
විදේශ මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:							
පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
මුදල් හා මුදල් සමානතයන් ලාභ/අලාභ තුළින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	0.1097	403,307,304	403,307,304	-	-	-	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්	1.6238	40,564,323	40,564,323	-	-	-	-
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	0.0800	13,538,182	13,538,182	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,160,845,272	528,036,968	85,620,480	201,448,022	340,760,944	4,978,858
පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		145,420,003	911	-	-	208,077	145,211,015
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		3,370,353	3,370,353	-	-	-	-
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ		1,702,247	1,702,247	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		150,492,603	5,073,511	-	-	208,077	145,211,015
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,311,337,875	533,110,479	85,620,480	201,448,022	340,969,021	150,189,873
පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ජා.මු.අ.	1.0800	256,873,113	5,447,583	5,447,583	-	190,723,378	55,254,569
ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමය	0.1500	63,864,652	63,864,652	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		320,737,765	69,312,235	5,447,583	-	190,723,378	55,254,569
පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන		208,337,221	208,337,221	-	-	-	-
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		574,182	574,182	-	-	-	-
ජා.මු.අ.		253,052,165	-	-	-	-	253,052,165
අනෙකුත් විදේශීය වගකීම්		74,870,325	74,870,325	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		536,833,893	283,781,728	-	-	-	253,052,165
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		857,571,658	353,093,963	5,447,583	-	190,723,378	308,306,734
විදේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		840,107,507	458,724,733	80,172,897	201,448,022	150,037,566	(50,275,711)

දේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය :	හරිත සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතය %	2020	හය මසක් හෝ අඩු	මාස 6 සිට 12 දක්වා	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා	වර්ෂ 5 ට වැඩි
		එකතුව රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	7.6560	714,531,527	294,107,401	391,555,731	3,319,009	25,188,854	360,532
ප්‍රතිවිකිණීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්	5.5000	2,728,412	2,728,412	-	-	-	-
බැංකුවලට දෙන ලද ණය	1.0001	111,487,525	95,631,866	7,783,932	8,067,216	4,511	-
අනිකුත් වත්කම් - සේවක ණය	3.3375	7,793,272	228,390	184,529	379,014	1,221,587	5,779,752
- අනෙකුත්	9.8666	13,056,605	2,078,654	163,050	319,407	4,460,297	6,035,197
මුළු පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		849,597,341	394,774,723	399,687,242	12,084,646	30,875,249	12,175,481
පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්		153,061,900	153,061,900	-	-	-	-
අනෙකුත් වත්කම් - අනෙකුත්		2,247,313	2,247,313	-	-	-	-
ගිණිකරු ප්‍රාග්ධන අයෝජන - අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති		1,615,356	-	-	-	-	1,615,356
මුළු පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		156,924,569	155,309,213	-	-	-	1,615,356
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,006,521,910	550,083,936	399,687,242	12,084,646	30,875,249	13,790,837
පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම්	4.5000	209,507,898	209,507,898	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		209,507,898	209,507,898	-	-	-	-
පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු		129,601,521	129,601,521	-	-	-	-
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු		1,460,512	1,460,512	-	-	-	-
සංසරණයෙහි පවතින මුදල්		834,807,859	834,807,859	-	-	-	-
අනිකුත් ගෙවිය යුතු දෑ		14,742,792	14,742,792	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		980,612,684	980,612,684	-	-	-	-
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		1,190,120,582	1,190,120,582	-	-	-	-
දේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		640,089,443	185,266,825	399,687,242	12,084,646	30,875,249	12,175,481

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංසන්දනාත්මක සංඛ්‍යා පහත පරිදි වේ.

විදේශ මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:	හරිත සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතය %	2019	හය මසක් හෝ අඩු	මාස 6 සිට 12 දක්වා	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා	වර්ෂ 5 ට වැඩි
		එකතුව රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
මුදල් හා මුදල් සමානතාව	0.5951	420,709,469	420,709,469	-	-	-	-
ලාභ/අලාභ තුළින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	1.7280	38,493,268	38,493,268	-	-	-	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත්	1.6604	729,801,009	82,868,339	107,692,880	200,227,307	336,808,900	2,203,583
ජා. මු. අ. සම්බන්ධ වත්කම්	0.7382	13,321,144	13,321,144	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,202,324,890	555,392,220	107,692,880	200,227,307	336,808,900	2,203,583
පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		133,838,030	8,712	-	-	189,322	133,639,996
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		2,021,917	2,021,917	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		135,859,947	2,030,629	-	-	189,322	133,639,996
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		1,338,184,837	557,422,849	107,692,880	200,227,307	336,998,222	135,843,579

විදේශ මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:	හරිත සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතය %	2019 එකතුව රු. 000	හය මසක් හෝ අඩු රු. 000	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ජා.මු.අ.	1.7430	238,808,553	-	2,505,672	-	148,177,305	88,125,576
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය	1.5974	82,995,147	82,995,147	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		321,803,700	82,995,147	2,505,672	-	148,177,305	88,125,576
පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන		958,248	958,248	-	-	-	-
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		989,958	792,944	130,095	66,919	-	-
ජා.මු.අ.		233,166,520	-	-	-	-	233,166,520
අනෙකුත් විදේශ වගකීම්		57,091,538	57,091,538	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		292,206,264	58,842,730	130,095	66,919	-	233,166,520
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		614,009,964	141,837,877	2,635,767	66,919	148,177,305	321,292,096
විදේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		880,521,190	472,397,073	105,187,208	200,227,307	188,631,595	(85,921,993)
දේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය :							
	හරිත සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතය %	2019 එකතුව රු. 000	හය මසක් හෝ අඩු රු. 000	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රතිවිකිණීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්	8.6555	76,511,883	5,919,706	19,206,084	47,364,717	3,700,911	320,465
බැංකුවලට දෙන ලද ණය	4.1046	39,289	26,562	1,743	3,336	7,648	-
අනිකුත් වත්කම් - සේවක ණය	3.7969	7,504,730	207,586	210,149	434,744	1,396,201	5,256,050
- අනෙකුත්	9.8528	9,989,349	1,406,078	798,551	427,503	2,062,387	5,294,830
මුළු පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		144,400,130	57,914,811	20,216,527	48,230,300	7,167,147	10,871,345
පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්		236,608,971	236,608,971	-	-	-	-
අනෙකුත් වත්කම් - අනෙකුත්		68,379	68,379	-	-	-	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති ප්‍රාග්ධන ආයෝජන		1,500,487	-	-	-	-	1,500,487
මුළු පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		238,177,837	236,677,350	-	-	-	1,500,487
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		382,577,967	294,592,161	20,216,527	48,230,300	7,167,147	12,371,832
පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම්	7.0000	43,298,325	43,298,325	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		43,298,325	43,298,325	-	-	-	-
පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු		254,581,620	254,581,620	-	-	-	-
රජය සහ රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු		499,639	499,639	-	-	-	-
සංසරණයේ පවතින මුදල්		677,967,150	677,967,150	-	-	-	-
අනිකුත් ගෙවිය යුතු දෑ		12,702,888	12,702,888	-	-	-	-
මුළු පොළී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		945,751,297	945,751,297	-	-	-	-
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		989,049,622	989,049,622	-	-	-	-
දේශීය මුදල් පොළී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		101,101,805	14,616,486	20,216,527	48,230,300	7,167,147	10,871,345

48.3 විදේශීය මුදල් අවදානම

බැංකුවේ විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කාර්යය යටතේ දරන්නා වූ විදේශීය වත්කම් තුළින් බැංකුවෙහි විදේශ මුදල් කටයුතු නිරූපණය වේ. විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ වෙනස්වීම හේතුවෙන් බැංකුව, විනිමය අවදානමට විවෘත වේ. මුදල් මණ්ඩලය සහ විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුව විසින් බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිතයෙහි විවිධ මුදල්

වර්ගවලින් දැරිය යුතු ප්‍රතිශත ප්‍රමාණයක් නියම කර තිබේ. මුදල් වෙන්කිරීම පිළිබඳව තීරණය කිරීමේ දී රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීමේ අවශ්‍යතාවයන් සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ. එබැවින් බැංකුව විසින් ප්‍රධාන මුදල් වර්ග බොහොමයක්, එනම් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර්, ස්ටර්ලිං පවුම්, ජපන් යෙන්, යුරෝ, ඕස්ට්‍රේලියන් ඩොලර් හා නවසීලන්ත ඩොලර් රඳවා ගනු ලබයි. විදේශීය මුදල් මත පනවා ඇති සීමාවන්ට අනුකූලවීම සුපරීක්ෂණයට භාජනය වේ.

විදේශ මුදල් සඳහා ශුද්ධ නිරාවරණය

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන මුදල්වලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ නිරාවරණය පහත පරිදි වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර්	යුරෝ	ජපන් යෙන්	ස්ටර්ලිං පවුම්	මුදල් වර්ගය					සියළුම මුදල් වර්ගවල එකතුව
					විදේශීය	ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර්	කැනේඩියානු ඩොලර්	නවසීලන්ත ඩොලර්	අනිකුත් මුදල්	
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් මුදල් හා මුදල් සමානයන්	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
	309,734,328	11,676,634	80,232,700	528,305	-	150,537	26,322	806,941	421,875	403,577,642
ලාභ/අලාභ තුළින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති හා අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	663,466,506	-	5,194,267	2,276,997	-	38,564,143	-	20,120,199	14,377,674	743,999,786
චා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	-	-	-	158,958,187	-	-	-	-	158,958,187
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ	1,702,247	-	-	-	-	-	-	-	-	1,702,247
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	974,903,081	11,676,634	85,426,967	2,805,302	158,958,187	38,714,680	26,322	20,927,140	18,169,902	1,311,608,215
සමානුපාතය	74.33%	0.89%	6.51%	0.21%	12.12%	2.95%	0.00%	1.60%	1.39%	100.00%
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්										
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන	208,337,021	15	-	-	-	185	-	-	-	208,337,221
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	449,945	-	-	-	-	-	-	-	124,237	574,182
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය	63,864,652	-	-	-	-	-	-	-	-	63,864,652
චා.මු.අ.	-	-	-	-	509,925,278	-	-	-	-	509,925,278
අනෙකුත්	74,819,182	-	-	-	-	-	-	-	51,143	74,870,325
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	347,470,800	15	-	-	509,925,278	185	-	-	175,380	857,571,658
සමානුපාතය	40.52%	0.00%	0.00%	0.00%	59.46%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%	100.00%
ශුද්ධ විදේශීය මුදල් නිරාවරණය	627,432,281	11,676,619	85,426,967	2,805,302	(350,967,091)	38,714,495	26,322	20,927,140	17,994,522	454,036,557

වත්මන් මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළ වෙළෙඳ දිනයන් සහිත හා තක්සේරු දිනයන් මිලග මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළව සිදුවීමට නියමිත විදේශ විනිමය ගනුදෙනු මුදල් හා මුදල් සමානයන් තුළ අඩංගු වේ. එම ගනුදෙනු පහත පරිදි වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ශ්‍රී ලංකා රුපියල්	ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර්	ජපන් යෙන්
මිලදී ගැනුම්	185,933,135	98,373,989	-
විකුණුම්	(38,620,260)	(183,891,689)	(60,050,721)
ඉදිරි ප්‍රති ගිණුම	(1,744,454)	-	-

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන මුදල්වලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ නිරාවරණය පහත පරිදි වේ.

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	මුදල් වර්ගය									
	ඇමෙරිකා ජනපද ඩොලර්	යුරෝ	ජපන් යෙන්	ස්වර්ලිං පවුම්	විගැහි	ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර්	කැනේඩියානු ඩොලර්	නවසීලන්ත ඩොලර්	අනිකුත් මුදල්	සියළුම මුදල් වර්ගවල එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්										
මුදල් හා මුදල් සමානාස්‍ය	298,441,454	29,837,438	25,036,846	494,431	-	384,072	40,968	574,817	66,121,401	420,931,427
ලාභ/අලාභ තුළින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති හා අනිකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත්	692,861,144	-	5,058,431	6,666,792	-	33,173,454	-	18,046,158	12,488,298	768,294,277
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	175,413	-	-	-	-	-	-	-	1,846,504	2,021,917
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	-	-	-	147,159,178	-	-	-	-	147,159,178
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	991,478,011	29,837,438	30,095,277	7,161,223	147,159,178	33,557,526	40,968	18,620,975	80,456,203	1,338,406,799
සමානුපාතය	74.08%	2.23%	2.25%	0.54%	10.99%	2.51%	0.00%	1.39%	6.01%	100.00%
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්										
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන	957,119	17	-	1,050	-	62	-	-	-	958,248
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	792,943	-	-	-	-	-	-	-	197,015	989,958
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය	82,995,147	-	-	-	-	-	-	-	-	82,995,147
ජා.මු.අ.	-	-	-	-	471,975,073	-	-	-	-	471,975,073
අනෙකුත්	57,036,040	-	-	-	-	-	-	-	55,498	57,091,538
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	141,781,249	17	-	1,050	471,975,073	62	-	-	252,513	614,009,964
සමානුපාතය	23.09%	0.00%	0.00%	0.00%	76.87%	0.00%	0.00%	0.00%	0.04%	100.00%
ශුද්ධ විදේශීය මුදල් නිරාවරණය	849,696,762	29,837,421	30,095,277	7,160,173	(324,815,895)	33,557,464	40,968	18,620,975	80,203,690	724,396,835

වත්මන් මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළ වෙළෙඳ දිනයන් සහිත හා තක්සේරු දිනයන් මිලග මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළව සිදුවීමට නියමිත විදේශ විනිමය ගනුදෙනු මුදල් හා මුදල් සමානාස්‍ය තුළ අඩංගු වේ. එම ගනුදෙනු පහත පරිදි වේ.

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ශ්‍රී ලංකා රුපියල්	ඇමෙරිකා ජනපද ඩොලර්	ජපන් යෙන්
	රු. 000	රු. 000	රු. 000
මිලදී ගැනුම්	67,267,470	219,385,125	-
විකුණුම්	-	(64,843,338)	(219,914,105)
ඉදිරි ප්‍රති ගිණුම	(1,895,152)	-	-

48.5 ද්‍රවශීලතා අවදානම

පහත සඳහන් විනිමය අනුපාතිකයන් බැංකුව විසින් යොදාගන්නා ලදී.

මුදල් වර්ගය	සාමාන්‍ය අනුපාතය		වර්ෂ අවසාන එතැන් අනුපාතය	
	2020	2019	2020	2019
ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 1	185.8584	178.8993	186.4082	181.6340
යුරෝ 1	213.1154	199.9448	227.7256	203.6571
ජපන් යෙන් 1	1.7488	1.6417	1.8055	1.6724
ස්වර්ලිං පවුම් 1	239.9567	228.8160	254.8200	240.7922
වි.ගැ.හි. 1	259.7846	247.2665	272.6200	250.7887
ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් 1	128.8643	124.4472	143.4225	127.5343

සංවේදීතා විශ්ලේෂණය

වාර්තාකරණ දිනය ප්‍රකාරව ඉහත සඳහන් මුදල් වර්ගයක් ශ්‍රී ලංකා රුපියලට එරෙහිව සාධාරණ ලෙස ගත්කිමත් විම/(දුර්වල විම), විදේශීය මුදල් වලින් මූල්‍ය උපකරණ මිනුම් කිරීම මත බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබූ අතර, ලාභය හෝ අලාභය කෙරෙහි පහත පෙන්වන පරිදි බලපා ඇත.

	ලාභයන් හෝ අලාභය	
	ශතකිමත් විම	දුර්වල විම
2020 දෙසැම්බර් 31	රු. 000	රු. 000
ඇ.එ.ජ. ඩොලර් (5% විචලනය)	31,371,614	(31,371,614)
යුරෝ (5% විචලනය)	583,831	(583,831)
ජපන් යෙන් (5% විචලනය)	4,271,348	(4,271,348)
ස්ටර්ලින් පවුම් (5% විචලනය)	140,265	(140,265)
වි.ගැ.හි. (5% විචලනය)	(17,548,355)	17,548,355
ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් (5% විචලනය)	1,935,725	(1,935,725)

	ලාභයන් හෝ අලාභය	
	ශතකිමත් විම	දුර්වල විම
2019 දෙසැම්බර් 31	රු. 000	රු. 000
ඇ.එ.ජ. ඩොලර් (5% විචලනය)	42,484,838	(42,484,838)
යුරෝ (5% විචලනය)	1,491,871	(1,491,871)
ජපන් යෙන් (5% විචලනය)	1,504,764	(1,504,764)
ස්ටර්ලින් පවුම් (5% විචලනය)	358,009	(358,009)
වි.ගැ.හි. (5% විචලනය)	(16,240,795)	16,240,795
ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් (5% විචලනය)	1,677,873	(1,677,873)

48.4 මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හි වට්ටම් නොකළ මුදල් ප්‍රවාහවල ගිවිසුම්ගත කල් පිරීම්

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හි වට්ටම් නොකළ මුදල් ප්‍රවාහවල ගිවිසුම්ගත කල් පිරීම් පහත පරිදි වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	මාස 6 ඊළු	මාස 6 සිට වර්ෂ 1 දක්වා	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා	වර්ෂ 5 ට වැඩි	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
මුදල් හා මුදල් සමානාත්	403,307,304	-	-	-	-	403,307,304
ලාභ/අලාභ මගින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුදකුම්පත්	7,669,197	7,624,371	20,303,019	11,393,477	-	46,990,064
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ මිලට ඇති සුදකුම්පත්	73,114,024	90,062,578	201,465,928	338,787,647	4,807,787	708,237,964
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	13,539,094	-	-	208,076	145,211,015	158,958,185
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ	1,702,247	-	-	-	-	1,702,247
මුළු වට්ටම් නොකළ විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	499,331,866	97,686,949	221,768,947	350,389,200	150,018,802	1,319,195,764
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්						
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුදකුම්පත්	463,313,921	405,150,819	5,524,792	26,202,317	317,849	900,509,698
නැවත විකිණීමේ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුදකුම්පත්	2,728,412	-	-	-	-	2,728,412
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	153,061,900	-	-	-	-	153,061,900
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි ගිම්කරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	-	-	-	1,615,356	1,615,356
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	96,083,289	7,331,102	8,150,872	-	-	111,565,263
අනෙකුත් වත්කම්	4,948,189	1,395,674	2,255,604	9,040,665	14,669,924	32,310,056
මුළු වට්ටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	720,135,711	413,877,595	15,931,268	35,242,982	16,603,129	1,201,700,685
මුළු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම්	1,219,467,577	511,564,544	237,700,215	385,632,182	166,621,931	2,520,986,449
විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	208,337,221	-	-	-	-	208,337,221
ආසියානු නිශ්කාභන සංගමය	63,864,652	-	-	-	-	63,864,652
ජා.මු.අ.	6,883,538	6,864,314	31,133,271	127,514,224	350,966,277	523,361,624
අනෙකුත්	74,870,325	-	-	-	-	74,870,325
මුළු වට්ටම් නොකළ විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	353,955,736	6,864,314	31,133,271	127,514,224	350,966,277	870,433,822
දේශීය මූල්‍ය වගකීම්						
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	129,601,521	-	-	-	-	129,601,521
රජයේ හා රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	1,460,512	-	-	-	-	1,460,512
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් මත අලෙවි කළ සුදකුම්පත්	209,507,898	-	-	-	-	209,507,898
සංසරණයෙහි පවත්නා මුදල්	834,807,859	-	-	-	-	834,807,859
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	14,742,792	-	-	-	-	14,742,792
මුළු වට්ටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	1,190,120,582	-	-	-	-	1,190,120,582
මුළු වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වගකීම්	1,544,076,318	6,864,314	31,133,271	127,514,224	350,966,277	2,060,554,404
ශුද්ධ වට්ටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම් / (වගකීම්)	(324,608,741)	504,700,230	206,566,944	258,117,958	(184,344,346)	460,432,045

	මාස 6 ආසු රු. 000	මාස 6 සිට වර්ෂ 1 දක්වා රු. 000	විදේශීය මුදල් පරිවර්තනය				
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම්වලට සම්බන්ධ සියලුම අනාගත මූල්‍ය ප්‍රවාහ, වාර්තාගතකරන මුදල් ඒකකයට පරිවර්තනය කර ඇත්තේ වාර්තාකරන දිනයට ආදාල විනිමය අනුපාතිකයටයි.							
2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් හි වටිටම් නොකළ මුදල් ප්‍රවාහවල ගිවිසුම්ගත කල් පිරීම් පහත පරිදි වේ.							
		මාස 6 ආසු රු. 000	මාස 6 සිට වර්ෂ 1 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000	එකතුව රු. 000
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
මුදල් හා මුදල් සමානවත්		420,709,469	-	-	-	-	420,709,469
ලාභ/අලාභ තුළින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්		8,659,736	3,439,276	22,442,101	12,641,807	-	47,182,920
අනිකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්		86,547,759	116,095,513	207,638,126	342,541,454	2,148,610	754,971,462
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		13,329,855	-	-	189,322	133,639,997	147,159,174
මුළු වටිටම් නොකළ විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		529,246,819	119,534,789	230,080,227	355,372,583	135,788,607	1,370,023,025
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්		19,124,135	11,819,359	49,530,248	3,938,496	350,990	84,763,228
ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්		50,354,879	-	-	-	-	50,354,879
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්		236,608,971	-	-	-	-	236,608,971
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන		-	-	-	-	1,500,487	1,500,487
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය		26,875	2,001	3,744	8,108	-	40,728
අනෙකුත් වත්කම්		2,504,941	1,654,833	1,993,443	6,304,352	14,360,202	26,817,771
මුළු වටිටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		308,619,801	13,476,193	51,527,435	10,250,956	16,211,679	400,086,064
මුළු වටිටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම්		837,866,620	133,010,982	281,607,662	365,623,539	152,000,286	1,770,109,089
විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන		958,248	-	-	-	-	958,248
ආසියානු නිශ්කාගත සංගමය		82,995,147	-	-	-	-	82,995,147
ජා.මු.අ.		2,449,181	4,962,312	14,832,012	110,510,673	373,148,819	505,902,997
අනෙකුත්		57,091,538	-	-	-	-	57,091,538
මුළු වටිටම් නොකළ විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		143,494,114	4,962,312	14,832,012	110,510,673	373,148,819	646,947,930
දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු		254,581,620	-	-	-	-	254,581,620
රජයේ හා රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු		499,639	-	-	-	-	499,639
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුරැකුම්පත්		43,298,325	-	-	-	-	43,298,325
සංසරණයේ පවත්නා මුදල්		677,967,150	-	-	-	-	677,967,150
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ		12,702,888	-	-	-	-	12,702,888
මුළු වටිටම් නොකළ දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		989,049,622	-	-	-	-	989,049,622
මුළු වටිටම් නොකළ මූල්‍ය වගකීම්		1,132,543,736	4,962,312	14,832,012	110,510,673	373,148,819	1,635,997,552
ශුද්ධ වටිටම් නොකළ මූල්‍ය වත්කම්/(වගකීම්)		(294,677,116)	128,048,670	266,775,650	255,112,866	(221,148,533)	134,111,537
	මාස 6 ආසු රු. 000	මාස 6 සිට වර්ෂ 1 දක්වා රු. 000					
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට							
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය වත්කම්	221,766,015	7,671,870					
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය වගකීම්	219,914,106	7,628,628					

මූල්‍ය ලියවිලි ආශ්‍රිත බැඳීම් සපුරාලීමට අවශ්‍යවන අරමුදල් කෙටි දැනුම්දීමක දී සපයා ගැනීම සඳහා ඒකකයක් විසින් මුහුණපානු ලබන දුෂ්කරතා, ද්‍රවශීලතා අවදානම වේ. ඒකකයකට තම මූල්‍ය වත්කම් ඉක්මණින්, සාධාරණ අගයට වඩා ඉතා අඩු මිලකට විකිණීමට සිදුවීම ද ද්‍රවශීලතා අවදානමකි.

(අ) බැංකුවේ විදේශීය මුදල් වත්කම් සංයුතිය නිශ්චය කිරීමේදී ද ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකිලිමත් වන්නේ ද්‍රවශීලතාවය සම්බන්ධයෙනි. අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී මැදිහත්වීමේ කාර්යයන් ද රාජ්‍ය ණය සහ ජා.මු.අ. ණය ආපසු ගෙවීම වැනි වූ බැඳීම් බේරුම් කිරීම සඳහා ද විදේශීය සංචිත ඇවර කිරීමේ විභව අවශ්‍යතාවය මෙයින් ගම්‍ය වේ. අරමුදල්වලට ඉක්මණින් ප්‍රවේශවීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බැංකුව පහත සඳහන් මිනුම් යොදා ගනී.

- රඳවාගෙන ඇති සුරැකුම්පත්වල ද්‍රවශීලතා ලක්‍ෂණයන් පදනම් කළ ද්‍රවශීලතා වත්කම් අනුපාත.
- එක් එක් මුදල් වර්ගයෙන් සහ එක් එක් ප්‍රතිපාර්ශ්වය සමග රඳවා ගත හැකි සංචිතවල උපරිම සංකලනය වන සීමාවන්.

(ආ) විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු වැනි දේශීය මුදල් ඒකකයන් භාවිතා කරමින් කරන කටයුතුවල ද්‍රවශීලතා අවදානම අඩු කිරීම සඳහා ඉතා ද්‍රවශීලී වෙළෙඳපොළ උපකරණ වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර, ඇප සුරැකුම් ලෙස භාවිතා කර ඇත. මහ බැංකු සුරැකුම්පත්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රතිමිලදී ගැනීම්/විකිණීම් හා ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ධොලර් මත ශ්‍රී ලංකා රුපියල් හුවමාරු වැනි උපකරණ භාවිතයෙන්, විදීම් හා උකහා ගැනීම් ඔස්සේ බැංකු පද්ධතියේ දෛනික ද්‍රවශීලතා තත්වය කළමනාකරණය කරනු ලබයි.

(අආ) අනාගත මූල්‍යනයට සහාය වීම සඳහා පවතින මූල්‍ය වත්කම්

අනාගත මූල්‍යනයට සහාය වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු මූල්‍ය වත්කම් පහත සටහනින් දැක්වේ.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	යටත් වූ ඇපකරයක් ලෙස ඔබපන කල	යටත් නොවූ ඇපකරයක් ලෙස යොදාගත හැකි	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	403,307,304	403,307,304
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	-	40,564,323	40,564,323
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් කුලීන් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත්	201,461,348	501,974,115	703,435,463
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	3,370,353	3,370,353
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	158,958,185	158,958,185
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ	-	1,702,247	1,702,247
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	-	714,531,527	714,531,527
නැවත විකිණීමේ එකඟතාවය මත මිලදීගත් සුරැකුම්පත්	-	2,728,412	2,728,412
රජයට දෙනු ලැබූ කාලීන අත්තිකාරම්	-	153,061,900	153,061,900
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	1,615,356	1,615,356
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	-	111,487,526	111,487,526
අනෙකුත් වත්කම්	-	23,097,189	23,097,189
මුළු වත්කම්	201,461,348	2,116,398,437	2,317,859,785
බැරකම්			
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	යටත් වූ ඇපකරයක් ලෙස ඔබපන කල	යටත් වූ ඇපකරයක් ලෙස පවතින කල	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	-	420,709,469	420,709,469
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	-	38,493,268	38,493,268
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් කුලීන් සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත්	5,853,994	723,947,015	729,801,009
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	2,021,917	2,021,917
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	147,159,174	147,159,174
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	-	76,511,883	76,511,883
නැවත විකිණීමේ එකඟතාවය මත මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්	-	50,354,879	50,354,879
රජයට දෙනු ලැබූ කාලීන අත්තිකාරම්	-	236,608,971	236,608,971
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	1,500,487	1,500,487
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	-	39,289	39,289
අනෙකුත් වත්කම්	-	17,562,458	17,601,747
මුළු වත්කම්	5,853,994	1,714,908,810	1,720,762,804

49. මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම්

49.1 මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් වර්ගීකරණය

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයේ පේළි අයිතම සහ මූල්‍ය උපකරණ කාණ්ඩයන් අතර සැසඳුමක් පහත සටහනින් සපයයි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ලාභ/අලාභ මගින් සාධාරණ අගය	අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති - ණය උපකරණ	අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති - ස්කන්ධ උපකරණ	ක්‍රමිකය පිරිවැය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
මුදල් හා මුදල් සමානාත්‍ය	-	-	-	403,307,304	403,307,304
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුදකුම්පත්	40,564,323	-	-	-	40,564,323
අනිකුත් විස්තීරණ ආදායම මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුදකුම්පත්	-	703,435,463	-	-	703,435,463
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	3,370,353	-	-	-	3,370,353
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්	157,793,346	-	-	1,164,839	158,958,185
අනිකුත් ලැබිය යුතු දෑ	-	-	-	1,702,247	1,702,247
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	201,728,022	703,435,463	-	406,174,390	1,311,337,875
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුදකුම්පත්	-	714,531,527	-	-	714,531,527
නැවත විකිණීමේ එකඟතාවය මත මිලදීගත් සුදකුම්පත්	-	-	-	2,728,412	2,728,412
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	-	-	-	153,061,900	153,061,900
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි හිමිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	-	1,615,356	-	1,615,356
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	-	-	-	111,487,526	111,487,526
අනෙකුත් වත්කම්	-	-	-	23,097,189	23,097,189
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	714,531,527	1,615,356	290,375,027	1,006,521,910
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්					
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	-	-	-	208,337,221	208,337,221
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	574,182	-	-	-	574,182
ආසියානු නිශ්චායන සංගමය	-	-	-	63,864,652	63,864,652
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.)	-	-	-	509,925,278	509,925,278
අනෙකුත්	-	-	-	74,870,325	74,870,325
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	574,182	-	-	856,997,476	857,571,658
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්					
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන විසින් නැත්පතු	-	-	-	129,601,521	129,601,521
රජයේ හා රජයේ ආයතන විසින් නැත්පතු	-	-	-	1,460,512	1,460,512
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුදකුම්පත්	-	-	-	209,507,898	209,507,898
සංසරණයේ පවත්නා මුදල්	-	-	-	834,807,859	834,807,859
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	-	-	-	14,742,792	14,742,792
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	-	-	-	1,190,120,582	1,190,120,582

2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	ලාභ/අලාභ මගින් සාධාරණ අගය	අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති - ණය උපකරණ	අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම තුළින් සාධාරණ අගයට ඇති - ස්කන්ධ උපකරණ	ක්‍රමක්‍ෂය පිරිවැය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
මුදල් හා මුදල් සමානාත්‍ය	-	-	-	420,709,469	420,709,469
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුද්ධකම්පත්	38,493,268	-	-	-	38,493,268
අනිකුත් විස්තීරණ ආදායම මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුද්ධකම්පත්	-	729,801,009	-	-	729,801,009
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	2,021,917	-	-	-	2,021,917
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) සම්බන්ධ වත්කම්	145,165,228	-	-	1,993,946	147,159,174
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	185,680,413	729,801,009	-	422,703,415	1,338,184,837
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුද්ධකම්පත්	-	76,511,883	-	-	76,511,883
නැවත විකිණීමේ එකඟතාවය මත මිලදීගත් සුද්ධකම්පත්	-	-	-	50,354,879	50,354,879
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	-	-	-	236,608,971	236,608,971
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි ගිණිකරු ප්‍රාග්ධන ආයෝජන	-	-	1,500,487	-	1,500,487
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	-	-	-	38,289	38,289
අනිකුත් වත්කම්	-	-	-	17,562,458	17,562,458
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	-	76,511,883	1,500,487	304,565,597	382,577,967
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්					
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	-	-	-	958,248	958,248
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	989,958	-	-	-	989,958
ආසියානු නිශ්කාශන සංගමය	-	-	-	82,995,147	82,995,147
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.)	-	-	-	471,975,073	471,975,073
අනිකුත්	-	-	-	57,091,538	57,091,538
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	989,958	-	-	613,020,006	614,009,964
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්					
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	-	254,581,620	254,581,620
රජයේ හා රජයේ ආයතන විසින් තැන්පතු	-	-	-	499,639	499,639
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුද්ධකම්පත්	-	-	-	43,298,325	43,298,325
සංසරණයේ පවත්නා මුදල්	-	-	-	677,967,150	677,967,150
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	-	-	-	12,702,888	12,702,888
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	-	-	-	989,049,622	989,049,622

50. සාධාරණ අගය පිළිබඳ හෙලිදරව් කිරීම්

50.1 වත්කම් හා වගකීම් වල සාධාරණ අගය

සාධාරණ අගය යනු වෙළඳපල ගනුදෙනුකරුවන් අතර සිදුවන ක්‍රමවත් ගනුදෙනුවක දී, මිනුම් ගත කරනු ලබන දිනයට, ප්‍රධාන වෙළඳපොළෙහි දී හෝ එවැනි ප්‍රධාන වෙළඳපොළක් නොමැති අවස්ථාවක දී එම දිනයේ දී ලඟා විය හැකි වඩාත් වාසි සහගත වෙළඳපොළෙහි දී, වත්කමක් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල හෝ වගකීමක් හුවමාරු කිරීමේ දී ගෙවීමට සිදුවන මුදලයි. වගකීමක සාධාරණ අගය මගින් එම වගකීම ඉටු නොවීමේ අවදානම පිළිබිඹු වේ.

ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සටහන් 5.2 හි විස්තර කර ඇති පරිදි නිරීක්ෂණය කල හැකි වෙළඳපොළ මිල ගණන් නොමැති අවස්ථාවක දී මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් වල සාධාරණ අගය තීරණය කිරීම සඳහා තක්සේරු ශිල්පයම භාවිතා කරයි.

නිරන්තර වෙළඳාම සිදු නොවන සහ ඉතා අඩු මිල විනිවිදභාවයක් සහිත මූල්‍ය උපකරණ ඒවාහි නිවැරදි සාධාරණ අගය නිරූපණය නොකරයි. ඒවාහි සාධාරණ අගය මිණුම් කිරීමේදී, ද්‍රවශීලතාවය, සංකේන්ද්‍රය, වෙළඳපොළ සාධකයන්හි අවිනිශ්චිත බව, මිල උපකල්පන හා විශේෂිත උපකරණයන්ට

බලපාන අනෙකුත් අවදානම් මත පදනම් වූ විවිධ මට්ටම්වල විනිශ්චයන් යොදාගනු ලැබේ.

මූල්‍ය උපකරණ සඳහා වූ සාධාරණ අගය ධුරාවලිය පහත දැක්වේ

පළමුවන මට්ටම : අන්‍ය වත්කම හෝ වගකීම සඳහා ක්‍රියාකාරී වෙළඳපල තුළ හිමි ප්‍රකාශිත (නොගලපන ලද) මිල ගණන් භාවිතයෙන් සාධාරණ අගය මැනීම;

දෙවන මට්ටම : පළමුවන මට්ටමේ සඳහන් ප්‍රකාශිත මිල ගණන් නොවන, එහෙත් සෘජුව (උදා:- මිල ගණන්) හෝ වක්‍රව (උදා:- මිල මගින් නිරීක්ෂිත) වත්කම් හා වගකීම් සඳහා නිරීක්ෂිත යෙදවුම් භාවිතයෙන් සාධාරණ අගය මැනීම, සහ

තෙවන මට්ටම : නිරීක්ෂණය කළ හැකි වෙළඳපල දත්ත මත පදනම් නොවූ (උදා:- නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි) යෙදවුම් භාවිතයෙන් වත්කම් හා වගකීම්හි සාධාරණ අගය මැනීම.

පහත දැක්වෙන වගුව මගින් සාධාරණ අගය ධුරාවලිය අනුව වාර්තා කරන ලද වත්කම් හා වගකීම්වල විශ්ලේෂණයක් පෙන්වනු ලබයි.

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට	පළමුවන මට්ටම	දෙවන මට්ටම	තෙවන මට්ටම	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්				
ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	40,564,323	-	-	40,564,323
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වූ සුරැකුම්පත්	703,435,463	-	-	703,435,463
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	3,370,353	-	3,370,353
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	157,793,346	-	-	157,793,346
	<u>901,793,132</u>	<u>3,370,353</u>	<u>-</u>	<u>905,163,485</u>
මූල්‍ය නොවන විදේශ වත්කම්				
රන්	76,220,055	-	-	76,220,055
	<u>76,220,055</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>76,220,055</u>
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	714,531,527	-	-	714,531,527
මූල්‍ය සහ අනෙකුත් ආයතනයන්හි ස්කන්ධ ආයෝජන	-	-	1,615,356	1,615,356
	<u>714,531,527</u>	<u>-</u>	<u>1,615,356</u>	<u>716,146,883</u>
අනෙකුත් මූල්‍ය නොවන වත්කම්				
ඉඩම්	-	-	11,334,725	11,334,725
ගොඩනැගිලි	-	-	7,832,238	7,832,238
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>19,166,963</u>	<u>19,166,963</u>
මූල්‍ය වගකීම්				
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	574,182	-	574,182
	<u>-</u>	<u>574,182</u>	<u>-</u>	<u>574,182</u>
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට	පළමුවන මට්ටම	දෙවන මට්ටම	තෙවන මට්ටම	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්				
ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	38,493,268	-	-	38,493,268
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් තුළින් සාධාරණ අගයට වූ සුරැකුම්පත්	729,801,009	-	-	729,801,009
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	2,021,917	-	2,021,917
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	145,165,228	-	-	145,165,228
	<u>913,459,505</u>	<u>2,021,917</u>	<u>-</u>	<u>915,481,422</u>
මූල්‍ය නොවන විදේශ වත්කම්				
රන්	173,438,430	-	-	173,438,430
	<u>173,438,430</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>173,438,430</u>
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	76,511,883	-	-	76,511,883
මූල්‍ය සහ රජයේ ආයතනයන්හි ස්කන්ධ ආයෝජන	-	-	1,500,487	1,500,487
	<u>76,511,883</u>	<u>-</u>	<u>1,500,487</u>	<u>78,012,370</u>
අනෙකුත් මූල්‍ය නොවන වත්කම්				
ඉඩම්	-	-	8,930,375	8,930,375
ගොඩනැගිලි	-	-	6,611,561	6,611,561
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>15,541,936</u>	<u>15,541,936</u>
මූල්‍ය වගකීම්				
අන්තර්ගත ව්‍යුත්පන්න - විනිමය විකල්ප	-	-	66,919	66,919
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	923,039	-	923,039
	<u>-</u>	<u>923,039</u>	<u>66,919</u>	<u>989,958</u>
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනයන්හි ස්කන්ධ ආයෝජන				
කොටසක ශුද්ධ වත්කම් තක්සේරු ශිල්ප ක්‍රමය භාවිතයෙන්, ස්කන්ධ ආයෝජනයන්හි සාධාරණ අගය ගණනය කරන ලදී.				
නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි සුවිශේෂී යෙදවුම්				
කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගය				
සංවේදීතා විශ්ලේෂණය				
කොටසක ශුද්ධ වත්කම් අගයේ 10% ක වැඩිවීම හේතුවෙන් සාධාරණ අගය 10% කින් ඉහළ යයි.				

	2020	2019
	රු. 000	රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	1,500,487	1,381,879
වර්ෂය තුළ එකතු කිරීම	6,490	2,749
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායමෙහි හඳුනාගත් සාධාරණ අගයට වූ ලාභය	108,379	115,859
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	<u>1,615,356</u>	<u>1,500,487</u>

ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි

අගය කිරීමේ ක්‍රමය

සෘජු සන්සන්දනාත්මක ක්‍රමය සමඟ වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය භාවිතා කරමින් ඉඩම් අගය කරනු ලබන අතර එහිදී වත්කම නුදුරේදී සිදුකරන ලද සමාන වත්කමක විකුණුම් අගය සමඟ සංසන්දනය කොට එකී අගයට එකතු කළ හෝ නාමිකව එකතු කළ වැඩිදියුණු අගයක් ගැලපුම් කිරීමකින් තොරව ස්ථානීය වෙනස්වීම් (Points of Difference) සඳහා පමණක් ගැලපුම් කිරීමෙන් සාධාරණ අගය ගණනය කරනු ලබයි.

පොදු මහජනතාවට සේවා සපයන රාජ්‍ය අංශ ඒකකයන් විසින් පාලනය කරනු ලබන වත්කම්, විවෘත ද්‍රවශීල වෙළඳපොළෙහි හුවමාරු නොවන බැවින් සෙන්ට්‍රල් පොයින්ට්, වයිට් අවේස්, ලොයිඩ්ස් ගොඩනැගිලි හැර අනෙකුත් සියළුම ගොඩනැගිලි ක්ෂය කරන ලද ප්‍රවර්තන ප්‍රතිස්ථාපන පිරිවැය (DRC) ක්‍රමයට තක්සේරු කර ඇත.

අනෙකුත් ගොඩනැගිලි අගය කිරීම සඳහා, තනි වර්තමාන අගයකට හැර වූ (වට්ටම් කල) ඇස්තමේන්තුගත අනාගත ආදායම, ලාභය හෝ මුදල් ප්‍රවාහයන් මත පදනම්ව දේපල අගය කරනු ලබන ආදායම් ප්‍රවේශය යොදා ගන්නා ලදී.

පහත සඳහන් දෑ හේතුවෙන් වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය යටතේ ඇස්තමේන්තු කරන ලද සාධාරණ අගය වැඩිවීම/(අඩුවීම) සිදුවිය හැක.

- පර්චසක ඒකක මිල වැඩිවීම/(අඩුවීම)
- වර්ග අඩියක ඒකක මිල වැඩිවීම/(අඩුවීම)
- ගොඩනැගිලි සඳහා වන ක්ෂය අනුපාතය අඩුවීම/(වැඩිවීම)

පහත සඳහන් දෑ හේතුවෙන් ආදායම් ප්‍රවේශය යටතේ ඇස්තමේන්තු කරන ලද සාධාරණ අගය වැඩිවීම/(අඩුවීම) සිදුවිය හැක.

- දළ වාර්ෂික කුලිය වැඩිවීම/(අඩුවීම)
- වසර මිලදී ගැනීම (years purchase) වැඩිවීම/(අඩුවීම)

ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

ව්‍යුත්පන්න උපකරණ අගය කිරීමේ අගය ආකෘතීන් යෙදවුම් ලෙස ඉදිරි මිල ගණන් (වෙළඳපොළෙහි ඇති ඉදිරි ලකුණු forward points පදනම් කරගනිමින් සකස් කරන ලද) හා අගය කරන දිනට අදාළ එක් එක් මුදල් වර්ගයන්හි ශුන්‍ය පොලී ඵලදා වකු මත පදනම්ව ගණනය කළ වට්ටම් අනුපාත යොදා ගැනේ. අගය කරන ලද උපකරණයේ ආන්තිකයක් අඩංගු වේ නම්, ආන්තික අනුපාතයන් හි බලපෑම ඉදිරිපත් කිරීමටත් ඉදිරි මිල ගණන්වලට හා/හෝ පොළී අනුපාතයන්වලට ගැලපීම සිදුකරනු ලබයි.

අන්තර්ගත ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ - මූල්‍ය විකල්පයන්

අන්තර්ගත ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණවල අගය බ්ලැක්-ෂෝල්ස් (Black-scholes) ආදර්ශකය භාවිතා කරමින් ගණනය කර ඇති අතර එහි වෙනස් වීම් පහත පරිදි වේ.

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	66,919	466,316
ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ හඳුනාගත් සාධාරණ අගයට වූ අලාභ	(66,919)	(399,397)
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	-	66,919

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
අන්තර්ගත ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ මත විලම්භිත වත්කම්	23,062	102,406
ජනවාරි 1 දිනට ශේෂය	(23,062)	(79,344)
වසර තුළදී ක්‍රමක්ෂය කරන ලද අධිමිල දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	-	23,062

50.2 ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම්

ගිවිසුම්වල කෙටිකාලීන ස්වභාවය නිසා, ආසන්න සාධාරණ අගයක් ලබා ගැනීමට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනුවල වාර්තා කළ අගය සලකා බලනු ලැබේ. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම රු.මි. 209,507.90 හා (2019 - රු.මි. 43,298.32) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් යටතේ පවතින ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්වල ධාරණ වටිනාකම රු.මි. 2,728.41 (2019 - රු.මි. 50,354.88) ක් වේ. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් යටතේ වන ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් ශේෂයක් නොමැත. (2019-ශේෂයක් නොමැත)

50.3 සංසරණයේ ඇති මුදල්

සංසරණයේ ඇති මුදල්වල සාධාරණ අගය, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වාර්තාකර ඇති පරිදි ඒවායේ මුහුණත වටිනාකමය.

50.4 තැන්පතු වටිනාකම

ඉල්ලු විටෙක දී ගෙවිය යුතු බැවින් තැන්පතුවල ධාරණ අගය ආසන්න සාධාරණ අගය ලෙස සලකනු ලැබේ.

50.5 සාධාරණ වටිනාකමට මනිනු නොලබන මූල්‍ය උපකරණ

සාධාරණ වටිනාකමට මනිනු නොලබන මූල්‍ය උපකරණ පහත වතුවෙන් දැක්වේ.

	ධාරණ වටිනාකම		සාධාරණ වටිනාකම	
	2020 රු. 000	2019 රු. 000	2020 රු. 000	2019 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	403,307,304	420,709,469	403,307,304	420,709,469
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	1,164,839	1,993,946	1,171,285	1,996,689
අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ	1,702,247	-	1,702,247	-
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් මත මිලදී ගත් සුරැකුම්පත්	2,728,412	50,354,879	2,728,412	50,354,879
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්	153,061,900	236,608,971	153,061,900	236,608,971
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	111,487,525	39,289	108,722,785	37,913
අනිකුත් වත්කම්	23,097,190	17,562,458	21,334,664	14,803,348
විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්				
බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන	208,337,221	958,248	208,337,221	958,248

ආසියානු නිෂ්කාන සංගමය	63,864,652	82,995,147	63,864,652	82,995,147
ජා.මු.අ.	509,925,278	471,975,073	509,925,278	471,975,073
අනෙකුත්	74,870,325	57,091,538	74,870,325	57,091,538
දේශීය මූල්‍ය වගකීම්				
බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු	129,601,521	254,581,620	129,601,521	254,581,620
රජයේ සහ රජයේ ආයතනවල තැන්පතු	1,460,512	499,639	1,460,512	499,639
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවිකල සුරැකුම්පත්	209,507,898	43,298,325	209,507,898	43,298,325
සංසරණයේ පවතින මුදල්	834,807,859	677,967,150	834,807,859	677,967,150
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ	14,742,792	12,702,888	14,742,792	12,702,888

වඩාත් හොඳ ඉදිරිපත් කිරීමක් සඳහා, 2019 වර්ෂයේ ආදායම් ප්‍රකාශයේ අනෙකුත් ආදායම් යටතේ අනාවරණය කළ සේවක ණය සාධාරණ අගයට මැනීමේ වාසිය වන රු.මි. 187.95 මේ වර්ෂයේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මගින් ලැබූ පොළී ආදායම යටතේ අනාවරණය කරන ලදී.

51.2 බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය හා අනෙකුත් වත්කම් වෙන් කිරීම

	2019
පෙරාතුව ඉදිරිපත් කළ ආකාරයට:	රු. 000
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	
අනෙකුත් වත්කම්	17,601,747

වත්මන් ඉදිරිපත් කිරීම	2020	2019
	රු. 000	රු. 000
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		
බැංකු සඳහා දෙන ලද ණය	111,487,526	39,289
අනෙකුත් වත්කම්	23,097,189	17,562,458

2019 වර්ෂයේ අනෙකුත් වත්කම්වල අනාවරණය කළ අගය වඩාත් හොඳ ඉදිරිපත් කිරීමක් සඳහා මෙම වර්ෂයේදී බැංකුවලට දෙන ලද ණය සහ අනෙකුත් වත්කම් ලෙසට වෙන්කොට දක්වා ඇත.

52. සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්

52.1 රජය සහ රජය විසින් පාලනය කරනු ලබන ආයතන සමග ගනුදෙනු

බැංකුව විසින් සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙන යාමේ දී සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් සමඟ ගනුදෙනුවලට පිවිසෙනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා රජය (ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. පරම අයිතිකරු වශයෙන්), විවිධ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ට ඇතුළත් වේ. අන්තර්ජාතික ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 24 (සංශෝධිත) සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් පිළිබඳ හෙළිදරව් කිරීමේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුව, තනිව ගත් කළ සැලකිය යුතු මට්ටමේ වන හා අනෙකුත් ගනුදෙනුවලදී සාමූහිකව සැලකිය යුතු මට්ටමේ වන, රජය සහ රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන සමඟ එළැඹී ගනුදෙනු සහ විධිවිධානයන් පහත පරිදි වේ.

ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්, බැංකු වෙත ලබා දී ඇති ණය හා අභ්‍යන්තර අරමුදල්වලින් කරන ලද ආයෝජනවල සාධාරණ වටිනාකම ඒවායේ ධාරණ වටිනාකමෙන් වෙනස් වේ.

විදේශ මූල්‍ය වත්කම් යටතේ දක්වා ඇති මුදල් හා මුදල් සමානයන් හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ, දේශීය මූල්‍ය වත්කම් යටතේ දක්වා ඇති ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් මත මිලදී ගත් සුරැකුම්පත් හා රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම්, විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් යටතේ දක්වා ඇති බැංකු සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන, ආසියානු නිෂ්කාන සංගමය, ජා.මු.අ. සහ අනෙකුත් විදේශීය මූල්‍ය වගකීම් සහ දේශීය මූල්‍ය වගකීම් යටතේ දක්වා ඇති බැංකු හා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු, රජය හා රජයේ ආයතනවල තැන්පතු, ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුරැකුම්පත්, සංසරණයේ පවත්නා මුදල් හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ හි සාධාරණ වටිනාකම හා ඒවායෙහි ධාරණ වටිනාකම් සමාන වේ.

51. සන්සන්දනාත්මක තොරතුරු

වර්තමාන වර්ෂයේ ඉදිරිපත් කිරීම හා අනුකූල සඳහා පහත සංසන්දනාත්මක අගයන් නැවත වර්ගීකරණය කරන ලදී.

51.1 සේවක ණය සාධාරණ අගයට මැනීමේ වාසිය, සේවක ණය ශේෂය වෙත නැවත වර්ගීකරණය කිරීම

පෙරාතුව ඉදිරිපත් කළ ආකාරයට:	2019
	රු. 000
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මගින් ලැබුණු ශුද්ධ ආදායම	
පොලී ආදායම	17,886,803
අනෙකුත් ආදායම	1,702,535

වත්මන් ඉදිරිපත් කිරීම	2020	2019
	රු. 000	රු. 000
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් මගින් ලැබුණු ශුද්ධ ආදායම		
පොලී ආදායම	25,342,029	18,074,750
අනෙකුත් ආදායම	1,589,329	1,514,588

	2020 රු. 000	2019 රු. 000
ගනුදෙනු වල ස්වභාවය		
ගනුදෙනු:		
මිලදී ගත් ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	14,044,912	42,559,699
ප්‍රතිවිකිණීමේ හා ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් හෝ විකුණූ ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	19,598,940,269	5,895,258,629
ප්‍රතිවිකිණීමේ හා ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත් හෝ විකුණූ ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා පොලී ආදායම් හෝ වියදම්	4,569,328	2,832,113
රජය වෙනුවෙන් ලද අරමුදල්	441,954,041	1,040,676,718
රජය වෙනුවෙන් දරන ලද විය පැහැදීම	35,987,068	1,118,006,037
දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් නෝට්ටු මුද්‍රණය කිරීමේ පිරිවැය (සටහන 52.1.3)	1,195,295	1,459,560
දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා භාණ්ඩ, සේවා සහ බදු සඳහා ගෙවීම් (සටහන 52.1.4)	270,783	2,050,704
වර්ෂය තුළදී දළ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු (සටහන 52.1.6)		
- විකුණුම්	17,749,013	7,242,180
- මිලට ගැනීම්	57,158,110	41,331,290
- ඇ.එ.ජ.ඩොලර්/ශ්‍රී ලංකා රුපියල් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	448,596,460	193,142,524
වර්ෂය තුළදී අත්හල දේපල වෙනුවෙන් ලද අරමුදල්	1,073,398	361,297
කුලී ආදායම්	321,821	346,790
ලාභාංශ ආදායම්	154,381	149,686
අනෙකුත් ගනුදෙනු (සටහන 52.1.9)	1,076,897	938,056
ශේෂයන් :		
ශ්‍රී ලං.ම.බැ. විසින් අයිතිකාරීත්වය දරන ලද ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් (සටහන 52.1.7)	714,531,527	76,511,883
රජයට දෙන ලද කාලීන අත්තිකාරම් (සටහන 14)	153,061,900	236,608,971
නිශ්චිත අරමුණු සඳහා මිලදීගත් රජයේ සුරැකුම්පත්	12,914,495	9,710,804
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවල තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතියේ (RTGS) ශේෂයන් (සටහන 26)	81,586,946	148,823,686
ලංකා බැංකුවේ ලත්බන් ශාඛාවේ පවත්වාගෙන යනු ලබන නොස්ට්‍රෝ ගිණුමේ ශේෂය	228,665	216,077
භාණ්ඩාගාරය හා අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ වෙත කළ යුතු ගෙවීම් (සටහන 25)	-	57,036,040
දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ හා රජයේ ආයතන සමග ජංගම ගිණුම් ශේෂයන්	(1,215,313)	(119,522)
අත්හල දේපල වල ශේෂයන්	5,057,128	3,125,129
අනෙකුත් ශේෂයන් (සටහන 52.1.9)	175,813	155,651
<p>52.1.1 මුදල් නීති පනතේ 28-33 වගන්ති අනුව පැවරෙන ලද බලය ප්‍රකාර බැංකුවේ, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයේ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල කටයුතු නියාමනය හා සුපරීක්ෂණය කරනු ලබයි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජය මගින් අරමුදල් සැපයූ හෝ රජයේ සුවිශේෂ බලපෑමක් ඇති බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 07 ක් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 01 ක් මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ සුපරීක්ෂණයට භාජනය කර ඇති අතර ඒවා බැංකුවේ සම්බන්ධිත පාර්ශ්ව වේ.</p> <p>බැංකුවේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලියාපදිංචි බැංකු නොවන, මූල්‍ය සමාගම්වල නියාමනය සහ සුපරීක්ෂණය කරගෙන යනු ලබයි. ඒ අනුව, රජය විසින් පාලනය කරනු ලබන හෝ අරමුදල් සපයා ඇති බැංකුවලට සම්බන්ධිත ආයතන සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය</p>	<p>සමාගම් මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ සුපරීක්ෂණය යටතට පැවරේ.</p> <p>52.1.2 මුදල් නීති පනතේ 113 වගන්තිය ප්‍රකාර රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය, මුදල් මණ්ඩලය හා බැංකුව සතු වේ. ඒ අනුව, රජයේ නියෝජිතයා ලෙස, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අයවැය අවශ්‍යතා සහ දේශීය හා විදේශීය ණය සේවා සපුරා ගැනීම සඳහා දේශීය වෙළෙඳපොළට සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම කරනු ලැබේ. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය හා ණය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම කරනු ලබයි. රජයේ අවශ්‍යතා හා එහි පියවීම් බැරකම් සපුරාලීම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ණය පරිපාලනය කිරීම මෙම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරනු ලැබේ.</p> <p>52.1.3 මුදල් නීති පනතේ 49 වගන්තිය ප්‍රකාර, මුදල් නිකුත් කිරීමේ තනි අයිතිය හා බලතල බැංකුව සතු වේ.</p>	

ඒ අනුව බැංකුවේ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, නෛතික ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීමේ තනි බලධාරියා ලෙස කටයුතු කරයි. මුදල් තෝට්ටු මුද්‍රණය කිරීමේ කාර්යය ඩී ලා රු ලංකා කරන්සි ඇන්ඩ් සෙකියුරිටි ප්‍රින්ට් (පුද්) සමාගම විසින් කරගෙන යනු ලැබේ. මෙහි කොටස් හිමිකමෙන් 40% දරන්නේ රජයයි.

52.1.4 බැංකුව සාමාන්‍යයෙන් මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙන යාමේ දී, විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හෝ රජයේ සුවිශේෂ බලපෑමක් හෝ පාලනයක් ඇති ආයතන සමඟ ගනුදෙනුවලට එළඹෙනු ලැබේ.

52.1.5 සටහන් අංක 55 හි පැහැදිලි කර ඇති පරිදි බැංකුව භාරකරු සහ අනෙකුත් විශ්වාසනා තත්ත්වයන්හි කටයුතු කිරීම මගින් රජය, භාරයන්, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සහ අනිකුත් ආයතන වෙනුවෙන් වත්කම් සහ බැරකම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුකරනු ලැබේ.

52.1.6 මුදල් නීති පනතට යටත්ව බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දේශීය, විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි සංවර්ධනය හා වාණිජ බැංකුවල එක් දින විවෘත විදේශ විනිමය තත්ත්වය සුපරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය සුපරීක්ෂණයේ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතය දැඩි ලෙස වෙනස්වීම ලිහිල් කිරීමේ අරමුණින් බැංකුව වෙළෙඳපොළෙහි මෙම අංශ දෙකෙහි ම නියැලෙන්නේය. විදේශ විනිමය මිලට ගැනීම් සහ විකුණුම් ප්‍රමාණයන් එම සුපරීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල නියෝජනය කෙරේ.

52.1.7 දේශීය මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති සංශෝධිත පනතේ 90-92 වගන්ති ප්‍රකාර, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ කාර්යයන් ලෙස විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතුවල නියැලීම, මුදල් නීති පනතේ 93-98 වගන්ති ප්‍රකාර, නෛතික සංවින පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව බලාත්මක කිරීම හා රජයේ කොටස් හිමිකම් ඇති වාණිජ බැංකුවල හා අනෙකුත් සමහරක් මූල්‍ය ආයතන හා රාජ්‍ය ආයතනවල බැංකුකරු ලෙස කටයුතු කරයි. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම කාර්ය කිරීමේ දී උද්ගත වූ මුළු ශේෂය සටහන් අංක 12 හි දක්වා ඇත. රජයේ සුරැකුම්පත් මත උපයාගත් පොළීය 36 සටහනෙහි දැක්වේ.

52.1.8 රජයේ පාලනයට යටත් එක් බැංකුවක භාරකාරත්ව විධිවිධානවල බැංකුව නියැලුන අතර ඒ සඳහා ගාස්තුවක් අය කෙරුණි.

52.1.9 තනි වශයෙන් ගත්කල සුවිශේෂී නොවන, රජය, රජයේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රජය මගින් පාලනය වන ආයතන සමඟ බැංකුව විසින් සිදුකල ගනුදෙනුවල ශේෂයන්, අනෙකුත් ගනුදෙනු හා ශේෂයන් හි ඇතුලත් වේ.

52.2 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය සමඟ ගනුදෙනු

අධිපති ඇතුළු මුදල් මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන්, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන් සහ සහකාර අධිපතිවරුන් ප්‍රධාන කළමනාකරණ

කාර්යය මණ්ඩලයට ඇතුළත් වේ. ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය බැංකුව සමඟ සිදුකරන ලද ගනුදෙනු පහත පරිදි වේ.

52.3 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය වෙත කළ ගෙවීම්

2020	2019
රු. 000	රු. 000
193,945	188,111

කෙටිකාලීන සේවක ප්‍රතිලාභ

මෙයට අමතරව ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය සඳහා ඔවුන්ගේ සේවා ගිවිසුම්වලට යටත්ව මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභ ද සපයනු ලැබේ.

52.4 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් සමඟ වූ වෙනත් ගනුදෙනු

2020	2019
රු. 000	රු. 000
90,847	92,549
10,000	10,299
31,758	7,137

කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් හට දුන් ණය ශේෂය
වසර තුළදී ප්‍රදානය කළ ණය
වසර තුළදී අය කරගත් ණය

මෙම ණය සඳහා අදාළ වන වාර්ෂික පොළී අනුපාතයන් සියයට 2 සිට සියයට 7 දක්වා පරාසයන්හි වන අතර, මාසිකව ගෙවනු ලබන එම සියළු ණය ප්‍රමාණවත් පරිදි ආරක්ෂිත කොට ඇත.

52.5 පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමඟ ගනුදෙනු

2020	2019
රු. 000	රු. 000
73,173	87,413

ගෙවන ලද සහ ගෙවිය යුතු දායකය

සටහන් අංක 32 හි දක්වා ඇති පරිදි බැංකුව විසින් විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පශ්චාත් සේවා විශ්‍රාම සැලසුම් සඳහා විවිධ මුදල් ප්‍රමාණවලින් දායක වූ අතර රු.මි. 709.46 ක් (2019 - රු.මි. 715.06) සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට ගෙවන ලදී.

සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතු වලදී බැංකුව විසින් ස්වකීය පශ්චාත් සේවා සැලසුම් සඳහා බැංකු සහ මූල්‍ය සේවා සපයනු ලබයි. එවැනි සැලසුම් වල ශේෂයන් 30.2 සටහනෙහි දක්වා ඇත.

53. අසම්භාව්‍ය වගකීම් සහ බැඳීම්

53.1 මූල්‍ය ඇප කොන්ත්‍රාත්

රජයේ හෝ එහි නියෝජ්‍යයන්ගේ සහ ආයතනවල නියෝජිත ලෙස ක්‍රියාකරමින්, මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් බැංකුව වෙත නිකුත් කරනු ලබන ප්‍රති ඇප මත විවිධ පාර්ශ්වයන්ට ඇප සපයනු ලැබේ. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එවැනි ඇප කිසිවක් නොවීය.

53.2 ණය ඇප

බැංකුවෙහි ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ (ප්‍රා.සං.දෙ.) කාර්යයන් වන්නේ පිටස්තර ණය මාර්ග තුළින් ලැබෙන මුදල් සහභාගී මූල්‍ය ආයතන මගින් ප්‍රතිමූල්‍යකරණ ණය ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ට ලබාදීම, එම ණය මත සහභාගී මූල්‍ය ආයතන වෙත ණය ඇපවිම් නිකුත් කිරීම, ඇප වාරික රැස්කිරීම, ණය පැහැරහැරීම් මගහැරවීම සඳහා හා එම ණය නිසිපරිදි යෙදවෙන බවට සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පශ්චාත් ණය සුපරීක්ෂණය කිරීම සහ ණය ඇපකරු අරමුදල් පරිපාලනය කිරීමයි. මෙම වැඩපිළිවෙල යටතේ ලබාදුන් ණය සම්බන්ධයෙන් සහභාගී මූල්‍ය ආයතනවලට සිදුවිය හැකි පාඩු ආවරණය සැපයීම සඳහා ණය ඇපකර පහසුකම් සැපයීම ප්‍රා.සං.දෙ. විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මෙය ණය පැහැර හැරීමේ ප්‍රමාණය මත වන ආවරණයක් නොවන අතර සහභාගී වන මූල්‍ය ආයතන මගින් ණය ලබාදුන් පාර්ශ්වයන්ගෙන් ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් පසු, ඉතිරිවන පාඩු සඳහා වන ආවරණයකි. ණය අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් අනතුරුව සිදුවිය හැකි පාඩු පිළිබඳව සහභාගී මූල්‍ය ආයතන විසින් කරනු ලබන ඉල්ලීම් පමණක් සලකා බැලීම මෙහි අර්ථය වේ. මෙම වැඩපිළිවෙල මගින් උද්ගත වන අසම්භාව්‍ය බැරකම් පහත දැක්වේ.

දේශීය වාණිජ බැංකු වෙත ලබා දුන් ණය ඇප :

	නොපියවා පැවැති ඇප ප්‍රමාණය	
	2020 රු. 000	2019 රු. 000
සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	20,898,328	796
අනෙකුත්	539,315	-
මුළු ණය ඇප ප්‍රමාණය	21,437,643	796

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ණය ඇපකර මත හඳුනාගත් අපේක්ෂිත ණය, සටහන 39 හි වාර්තා කොට ඇත.

53.3 විශ්වස්ත ක්‍රියාකාරකම්

මුදල් නීති පනත අනුව බැංකුව විසින් විශ්වස්ත ක්‍රියාකාරකම් කරගෙන යනු ලබයි. ඒ අනුව ක්‍රියාකිරීමේ දී විවිධ පාර්ශ්වයන් සඳහා අරමුදල් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම ද කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවද එසේ කිරීමෙන් කිසියම් බැරකමක් ඇතිවේ යැයි බැංකුව අපේක්ෂා කරනු නොලැබේ.

53.4 හෙතික ගිණිකම්

බැංකුවට එරෙහිව නීති කෘත්‍යන් ගණනාවක් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට පර්යේෂව තිබුණු අතර මේ සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු පාඩුවක් බැංකුවට ඇති නොවේය යනු බැංකුවේ මතය බැවින් ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා නොමැත.

53.5 බැඳීම්

(අ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට දේපළ, පිරිසහ හා උපකරණ අත්පත් කර ගැනීම වෙනුවෙන් රු.මි. 944.51 ක ප්‍රාග්ධන බැඳීමක් බැංකුව විසින් ඇති කර ගෙන තිබේ.

(ආ) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉදිරි හුවමාරු ගණුදෙනු මෙසේය.

	2020 000	2019 000
ඉදිරි විනිමය කොන්ත්‍රාත්තු		
ඉදිරි විනිමය විකුණුම්		
- ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	986,500	357,000
- ජපන් යෙන්	33,260,000	131,500,000
ඉදිරි විනිමය මිලදී ගැනීම්		
- ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	208,000	-

54. මූල්‍ය වත්කම් මාරු කිරීම්

සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතුවලදී, මූලිකව දේශීය හා විදේශීය යන දෙවර්ගයෙන්ම පවත්නා ණය සුරැකුම්පත් සම්බන්ධයෙන් බැංකුව විසින් ගණුදෙනු වලට එළඹීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූල්‍ය වත්කම් මාරුවීමක් සිදු විය හැක. සටහන් 5.3.3. හි දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති අනුව, එසේ මාරුකරන ලද මූල්‍ය වත්කම් පෙර හඳුනාගත් ලෙසම පවත්වාගැනීම හෝ බැංකුවේ අඛණ්ඩ මැදිහත්වීමේ ප්‍රමාණයට පවත්වාගැනීම හෝ සම්පූර්ණයෙන් හඳුනා නොගෙන සිටීමට සිදුවිය හැක.

සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් නොකරන ලද හෝ පහත ගණුදෙනු තුළින් මූලිකව බැංකුවේ අඛණ්ඩ මැදිහත්වීමක් පවතී නම් මූල්‍ය වත්කම් මාරුකිරීමක් සිදු කරයි.

- ප්‍රති මිලදී ගැනුම් ගිවිසුම් යටතේ විකුණූ සුරැකුම්පත්
- සුරැකුම්පත් ණයට දීම
- සුරැකුම්පත් ඔඩපන කිරීම

54.1 සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් නොකල නමුත් මාරුකල මූල්‍ය වත්කම්

(අ) ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ විකුණූ සුරැකුම්පත්

බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් වල කොටසක් ලෙස ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ විකුණූ සුරැකුම්පත් ගණුදෙනුවල නිරතවන අතර ගිම්කාරීත්වයේ අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ බැංකුව සතු ව පැවතීම හේතුවෙන්, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ "ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්" යටතේ එම ප්‍රමාණය සම්පූර්ණයෙන් හඳුනාගෙන තවදුරටත් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. ඒ අනුව ඒ මත ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රතිෂ්ඨාව සහ උපවිත පොළිය, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ දේශීය මූල්‍ය වගකීම්හි ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ විකුණූ සුරැකුම්පත් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.

(ආ) සුරැකුම්පත් ණයට දීම

සුරැකුම්පත් ණය, ස්ථාපිත වෙළඳපල පුරුදු විස්තර කරන අතර එමගින්, ගාස්තුවකට යටත්ව, සුරැකුම්පත් එක් පාර්ශ්වයකගෙන් (ණය දීමනාකරු - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව), තවත් පාර්ශ්වයකට (ණය ගන්නා) තාවකාලිකව හුවමාරු වීම සිදුවේ. ණයගන්නා ඉල්ලු විටදී හෝ යම් එකඟ වූ කාලසීමාව අවසානයේදී ඒවා නැවත ලබා දීමට බැඳේ. මේ වන විට අධිපාතික බැඳුම්කර සහ විවිධ නිකුත්කරන්නන් විසින් නිකුත් කරන ලද බැඳුම්කර සඳහා භාරකරු ලෙස තෝරාගත් නිශ්කාශණ ආයතනයක් කටයුතු කරයි.

නිශ්කාශණ ආයතනයේ කැමැත්ත පරිදි එම බැඳුම්කර සඳහා වන ඉල්ලුම මත පදනම්ව ණය දීමට බලය පැවරෙන පරිදි ගිවිසුමක් අත්සන් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෙම ණය දීමට සම්බන්ධ නොවන බැවින් හා නිශ්කාශණ ආයතන, ණයකරුවන්ට සෘජුවම ණයදෙන බැවින්, මෙම ක්‍රියාවලිය “ස්වයං බැඳුම්කර ණය දීම” ලෙස හඳුන්වයි. ස්වයං බැඳුම්කර ණය දීමේ වැඩසටහන යටතේ බැඳුම්කර සඳහා යම් ණයදීමක් සිදුකර ඇත්නම්, එක් එක් මාසය අවසානයේ භාරකරු විසින් ස්වයං බැඳුම්කර ණයදීම සඳහා ගාස්තු ආයතනයට එවනු ලබයි. හිමිකාරීත්වයේ අවදානම් සහ ප්‍රවීලාභ සම්පූර්ණයෙන්ම පාහේ බැංකුව සතු වීම හේතුවෙන් බැංකුව විසින් එම සුරැකුම්පත් සම්පූර්ණයෙන්ම මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ හඳුනාගැනීම තවදුරටත් සිදු කරයි. මෙම සුරැකුම්පත් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ “අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම මගින් සාධාරණ අගයට වූ සුරැකුම්පත්” ලෙස ඉදිරිපත් කරයි.

(ඇ) සුරැකුම්පත් ඔඩපන කිරීම

සුරැකුම්පත් බෙරුම් ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 35 ක සුරැකුම්පත් යුරෝ ක්ලියර් බැංකුවට ඔඩපන කොට ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 30 ක ණය පහසුකම් ලබාගන්නා ලදී. ඔඩපන කරන ලද සුරැකුම්පත් යුරෝ ක්ලියර්හි වෙතම ගිණුමක රඳවා ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම්වල ක්‍රියාකාරීත්වය සමාලෝචනය කිරීමෙන් හා යුරෝ ක්ලියර් පද්ධතියට සහභාගි වන පාර්ශ්වයන්ට ණය දීර්ඝ කිරීම් හැසිරවීමේ පොදු කොන්දේසි අදාලත්වය සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව, 2017.01.31 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ණය පහසුකම ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 20 දක්වා අඩුකරන ලදී.

“යුරෝ ක්ලියර් පද්ධතියට සහභාගිවන පාර්ශ්වයන්ට ණය දීර්ඝ කිරීම් හැසිරවීමේ පොදු කොන්දේසි” යන මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව යුරෝ ක්ලියර් බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ලබා දී තිබූ ඉහත ණය පහසුකම් 2018 නොවැම්බර් 05 දිනට සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි අත්හිටුවා ඇත.

ඉහත අන්තිට වූ ණය පහසුකම නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා අවශ්‍යවන ක්‍රියාමාර්ග බැංකුව විසින් දැනටමත් ක්‍රියාත්මක කොට ඇති අතර ඒ බව 2020 අගෝස්තු 12 වන දින යුරෝක්ලියර් බැංකුවට දන්වා ඇත.

ඇ.එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,013.10 ක වටිනාකමින් යුත් ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ඇමරිකානු ෆෙඩරල් රිසර්ව් බැංකුවට ඔඩපන කොට, 2020 සැප්තැම්බර් 28 වන දින බැංකුව විසින් PIMA ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ පහසුකම යටතේ ඇ.එ.ජ.ඩො. මිලියන 1000 ක මුදලක් රැස්කර ගන්නා ලදී. (2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලබාගත් ණය පහසුකම ඇ.එ.ජ.ඩො. මිලියන 1000 ක්වම පැවති අතර ඔඩපන කරන ලද සුරැකුම්පත්වල වෙළඳපොළ වටිනාකම ඇ.එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,012.70 ක් විය). 2021 මාර්තු මස

අවසන් වන විට මෙය ණය පහසුකමෙන් බැංකුව ඉවත් වනු ඇත.

	2020	2019
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් මත සාධාරණ අගයට වූ මූල්‍ය වත්කම්	රු. 000	රු. 000
වත්කම්		
සුරැකුම්පත් ණයදීම	430,965	1,059,885
යුරෝ ක්ලියර් බැංකුව වෙත ඔඩපන කරන ලද සුරැකුම්පත	5,258,986	4,794,109
ෆෙඩරල් රිසර්ව් බැංකුව වෙත ඔඩපන කරන ලද සුරැකුම්පත්	196,202,362	-
වත්කම් වල ධාරණ අගය	201,892,313	5,853,994

55. භාර සහ භාරකාරත්ව ක්‍රියාකාරකම්

බැංකුව, සාමාන්‍යයෙන් භාරකරුවකු ලෙස හා අනෙකුත් විශ්වාසනා තත්ත්වයන්හි ක්‍රියාකිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජය, භාරයන්, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සහ අනිකුත් ආයතන වෙනුවෙන් වත්කම් සහ බැරකම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. බැංකුව විසින් ඉටු කරනු ලබන සැලකිය යුතු භාර ක්‍රියාකාරකම් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

55.1 විවිධ විදේශීය ණය සහ විදේශ අරමුදල් යොදන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ ණය යෝජනා ක්‍රම සඳහා වන ප්‍රදානයන්හි ණය මුදාහැරීම සහ ආපසු ගෙවීම් බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් සිදු කරනු ලැබේ. තවද ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් විවිධ විදේශීය ණය සහ ප්‍රදානයන් යටතේ ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් රැස්කර ප්‍රදානය කරන නියෝජිත ආයතනයන්ගේ ඉල්ලීම පරිදි එම අරමුදල් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ආයෝජනය කරනු ලැබේ.

55.2 බැංකුව සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ (සේ.අ.අ) භාරකාරත්වය උසුලයි. ඒ අනුව, පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාර දායක මුදල් ලබා ගැනීම, අධිභාර ලබාගැනීම, ආයෝජනවලින් ආදායම ලබා ගැනීම, සේ.අ.අ. අරමුදලේ ලියාපදිංචි සාමාජිකයන්ගේ ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම, අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය සහ සාමාජිකයින්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම මුදල් මණ්ඩලයේ කාර්යයන්ට ඇතුළත් වන්නේය.

55.3 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි බලපත්‍රලාභී බැංකු ආයතන සහ 1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි, බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි යෙදී සිටින සමුපකාර සමිති සඳහා විවෘතව ඇති ස්වේච්ඡා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් වන “තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය” බැංකුව විසින් පරිපාලනය කර ඇත. 2010

ඔක්තෝබර් 01 දා සිට එම යෝජනා ක්‍රමයෙහි ඇති අරමුදල්, 2010 සැප්තැම්බර් 28 දා තම, ගැසට් අංක 1673/11 යටතේ පිහිට වූ “ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය” වෙත පවරා ඇත.

55.4 2010 සැප්තැම්බර් 28 දිනැති වූ 1673/11 අංක දරණ (සංශෝධිත) ගැසට් පත්‍රය අනුව 2010 ඔක්තෝබර් 01 දා සිට බැංකුව විසින් “ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය” නමින් අනිවාර්ය තැන්පතු රක්ෂණ ක්‍රමයක් ජාතික අවශ්‍යතාවයක් ලෙස තැන්පත්කරුවන්ගේ අරමුදල් ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් පිහිටුවා ඇත.

සියලුම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු හා ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් මෙම යෝජනා ක්‍රමයේ සාමාජිකයන් වේ. ඒ අනුව, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙහි සමස්ත සාමාජිකයන් ගණන 71 කි. ඉහත ගැසට් පත්‍රයේ 5.2 වගන්තියට අනුව විශේෂිත අනුර්ථි හා සියලුම ණය උපකරණ හැර සාමාජික ආයතනයන්හි ඉල්ලුම් තැන්පතු, කාලීන තැන්පතු සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වගකීම් සහ 01.01.2012 දිනට පෙර මුදල් මණ්ඩලයේ මගපෙන්වීම අනුව 2010 සහ 2011 වර්ෂවල ක්‍රියාත්මක කරන ලද ව්‍යාපාර ප්‍රතිව්‍යුහගත සැලසුම්වලට අනුව ස්කන්ධය බවට පරිවර්තනය වූ අතීතයේ තැන්පත්කරුවන් වූ දැනට කොටස් හිමියන්ගේ කොටස් රක්ෂණය කෙරේ.

රු.මි. 350.20 ක් වූ ස්වේච්ඡා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයෙහි ආයෝජන හා රු.මි. 1,168.31 ක් වූ වාණිජ බැංකුවල අත්හල දේපළ තුළින් කරන ලද ආයෝජන පැවරීමෙන් මෙම තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදල පිහිටුවා ඇත. 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම අරමුදලේ ප්‍රමාණය රු. බිලියන 60.89 ක් (විගණනය නොකළ) වන අතර, දැනට මෙම අරමුදලෙන් තැන්පතු හිමියෙකුට ගෙවන වන්දි මුදල් ප්‍රමාණය එක් මූල්‍ය ආයතනයක් සඳහා රු.ලක්ෂ 6 ක් හෝ විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා ඊට සමාන මුදලකි.

වන්දි ගෙවීම බැංකුවේ හෝ මුදල් මණ්ඩලයේ වගකීමක් නොවන අතර තැන්පත් අරමුදල විසින් එසේ ගෙවිය යුතු මුළු වන්දි මුදල් ප්‍රමාණය තැන්පත් අරමුදලේ අවසරලත් ණය සහ එකතු වී ඇති වාරික මුදල් ද ඇතුළුව තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදලෙහි රැස් වී ඇති, පවත්නා මුදල් ප්‍රමාණයට සීමා විය යුතුය. අරමුදලේ බැරට ඇති මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවා යන කිසිදු වගකීමකට මුදල් මණ්ඩලය හා බැංකුව වගකියනු නොලැබේ.

මෙම යෝජනා ක්‍රමය සහ අරමුදල 2013 නොවැම්බර් 22 වන දින සිට පිළිවෙලින් “ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු

රක්ෂණ හා ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය” සහ “ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ හා ද්‍රවශීලතා ආධාරක අරමුදල” ලෙස නම් කරන ලදී.

යෝජනා ක්‍රමයේ මෙහෙයුම් හා කළමනාකරණ කටයුතු නිරාකරණ හා බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ පිහිටා ඇති තැන්පත් රක්ෂණ ඒකකය මගින් මූල්‍ය මණ්ඩලය මගින් අනුමත වූ රෙගුලාසි හා ප්‍රතිපත්තීන් වලට අනුව නිරාකරණ හා බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂකවරයාගේ අධීක්ෂණය හා උපදෙස් අනුව සිදු කෙරෙන අතර බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශවලින් වෙන් වූ පොත් හා ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. විගණනය භාරව විගණකාධිපති කටයුතු කරයි.

55.5 ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් නියාමනය කිරීම හා සුපරීක්ෂණ කටයුතු, මුදල් මණ්ඩලය විසින් පවරා ඇති බලතල ප්‍රකාරව, බැංකුව විසින් සිදුකරයි. එසේ ක්‍රියාකිරීමේ දී ආරක්ෂිත ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස එම ස්වයංක්‍රීයතාවයන් නොමැති හා බුන්වත් වූ මූල්‍ය සමාගම්වල වගකිවයුතු පුද්ගලයන් ගේ වත්කම් මුදල් මණ්ඩලය වෙත පවරාගැනීම ද කරනු ලබයි.

55.6 බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛනය අනුව, කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මුළු අත්තිකාරම්වලින් 10% ක අවමය පවත්වාගෙන නොමැති බැංකු එම හිඟ මුදල ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව (ප්‍රා.සං.දෙ.) විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ප්‍රතිමූල්‍ය අරමුදලට දායක කළ යුතු වේ. ප්‍රා.සං.දෙ. එසේ එකතු කළ මුදල් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව, ලංකා පුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව, ලංකා බැංකුව සහ මහජන බැංකුව තුළින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා “විස්කම්” ප්‍රතිමූල්‍ය ක්‍රමය යටතේ ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සපයනු ලැබේ.

2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට එසේ එක්රැස් කළ මුදල් නැවත බැංකුවලට ගෙවා ඇති අතර මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ හිඟ හිටි ණය නොමැත. තවද 2020 වර්ෂය තුළදී රු.මි. 161.31 (2019 - රු.මි. 102.65) ක ආයෝජන ආදායමක් උපයා ඇත.

55.7 ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. මුදල් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් රජය හා විදේශ විසින් මූල්‍යනය කරන ලද ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් රජයේ අතිවිශේෂ නියෝජිතයා ලෙස ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරයි. ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. විසින් මූල්‍යනය කරන ව්‍යාපෘති ද ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක කරයි.

I ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මූල්‍යනය කළ ව්‍යාපෘති

(i) නිමකර අවසන් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)
සුසහන	රුපියල්	352.69	සුනාමියෙන් බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාරයන් නැවත නගා සිටුවීම	351.06
සුසහන	රුපියල්	3,000.00	සුනාමියෙන් හානි වූ ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නැවත ඇරඹීම සඳහා ණය පහසුකම් ප්‍රතිපාදනය	2,750.00
සුසහන අදියර II	රුපියල්	500.00	සුනාමියෙන් හානි වූ ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් නැවත ඇරඹීම සඳහා ණය පහසුකම් ප්‍රතිපාදනය	105.54
පිබිඳෙන උතුර	රුපියල්	2,000.00	උතුරු පළාත තුළ කෘෂිකාර්මික, පශු සම්පත්, ක්ෂුද්‍ර හා කුඩා ව්‍යාපාර සඳහා ණය පහසුකම් දීර්ඝ කිරීම	2,000.00
නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු පුනරාරම්භය	රුපියල්	1,000.00	නැගෙනහිර පළාත තුළ වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නගා සිටුවීම සඳහා ණය පහසුකම් ප්‍රදානය කිරීම	1,000.00
පශ්චාත් සුනාමි වෙරළබඩ පුනරුත්ථාපන සම්පත් කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	වි.ගැ.හි	2.09	සුනාමියේ බලපෑමට ලක් වූ ජනතාවගේ වත්කම් නැවත ගොඩනංවා ගැනීම, ඔවුන්ගේ දෛනික ආර්ථික කටයුතු සඳහා පදනම දැමීම හා ආදායම උත්පාදන මාර්ග විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහා සහාය දීම.	190.77
නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු පුනරාරම්භය - අදියර II	රුපියල්	1,078.27	නැගෙනහිර පළාත තුළ කෘෂිකාර්මික හා පශු සම්පත් ක්ෂුද්‍ර ව්‍යාපාර හා කුඩා ව්‍යාපාර සඳහා ණය පහසුකම් දීර්ඝ කිරීම	1,000.00
නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු පුනරාරම්භය - අදියර III	රුපියල්	1,000.00	ව්‍යාපාර පරිසරය නගා සිටුවීම සඳහා, අවශ්‍යතාවයක් සහ ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති නැගෙනහිර පළාතේ කෘෂිකාර්මික, පශු සම්පත් ක්ෂුද්‍ර ව්‍යාපාර හා කුඩා ව්‍යාපාර යන අංශ සඳහා තවදුරටත් සහාය වීම	1,428.47
උතුරු හා නැගෙනහිර හානි වූ නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ වැඩසටහන	රුපියල්	600.00	ගැටුම් පැවති කාල සීමා තුළ නැගෙනහිර හා උතුරු පළාත්වල හානියට පත් වූ නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා ණය පහසුකම් සැපයීම	600.00
පශ්චාත් ආපදා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නගා සිටුවීමේ ණය යෝජනා ක්‍රමය (PEARL)	රුපියල්	134.58	මෑත කාලීන ගංවතුර/නියං හේතුවෙන් ආපදාවට පත් ණය ගැතියන් (පුද්ගල හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම්) පශ්චාත් ආපදා තත්වයෙන් මුදවා ගැනීම සඳහා අරමුදල් අවශ්‍යතා සැපයීම තුළින් ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරික හෝ ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් යථාතත්වයට පත් කිරීම.	134.58
පළාත්බද සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	2,900.00	රට තුළ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය පුළුල් කිරීම සඳහා මධ්‍ය හා දිගුකාලීන ව්‍යාපෘති සඳහා ණය පහසුකම් සැපයීම	2,900.00

(ii) දැනට ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)
සෞභාග්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	13,072.00	ක්ෂුද්‍ර කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් හා ආපදා මගින් හානි වූ ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ණය පහසුකම් සැපයීම	32,061.00
සෞභාග්‍ය කොවිඩ් ණය යෝජනා ක්‍රමය - අදියර I	රුපියල්	30,000.00	කොවිඩ් - 19 තත්වය නිසා අඩපණ වූ ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා කාරක ප්‍රාග්ධන පහසුකම් සැපයීම	24,450.10

II ශ්‍රී ලංකා රජය හෝ අනුග්‍රාහකයෙකු විසින් මූල්‍යනය කළ ව්‍යාපෘති

(i) නිමකර අවසන් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)	ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)
තේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 24.50	කුඩා පරිමාණ තේ වතු ගිමියන්ගේ ආදායම වැඩිකිරීම හා ව්‍යාපෘති කලාපවල ස්වභාවික පරිසරය සංවර්ධනය	2,550.90
දෙවන බහුවාර්ෂික හෝඟ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි. 11.56	බහු වාර්ෂික හෝඟ අංශය වාණිජාකරණය, නිෂ්පාදන වැඩි දියුණු කිරීම, තවත් සංවර්ධනය, පසු අස්වනු පාලනය, සැකසීම හා අලෙවිකරණය	1,453.11
වැවිලි අංශය ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 40.00	ශ්‍රී ලංකාවේ හෝඟ කර්මාන්තයේ හෝඟ අනු අංශ වල ප්‍රතිපත්ති හා ආයතනමය ප්‍රතිසංස්කරණ වලට සහාය දීම, නිෂ්පාදනය හා ලාභදායීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම, තරඟකාරී වාසිය පවත්වා ගැනීම	5,200.00
කුඩා ව්‍යාපාර නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන	රුපියල් 2,656.00	සුනාමියෙන් බලපෑමට ලක්වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරයන් නැවත නගා සිටුවීම සඳහා ණය පහසුකම් ලබා දීම	2,663.40
කුඩා ව්‍යාපාර නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන - චක්‍රීය අරමුදල	රුපියල් 150.00	සුනාමිය මගින් බලපෑමට ලක්වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරයන් නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා ණය පහසුකම් ලබා දීම	122.72
හැකියා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	රුපියල් 94.31	ගුණවත්වයෙන් අනුක ග්‍රම බලකායක් බිහි කිරීම සඳහා අවශ්‍ය හැකියා පුහුණු වැඩසටහන් වල අදාලත්වය සහ ගුණත්වය වැඩි දියුණු කිරීම හා හැකියා නොගැලපීම් ආමන්ත්‍රණය කිරීම	94.59
නාගරික පාරිසරික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 4.00	නාගරික හා අර්ධ නාගරික ප්‍රදේශවල ජීවත් වන ජනතාවගේ පාරිසරික, සෞඛ්‍ය හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම් වර්ධනය කිරීම	369.15
අඩු ආදායම් නිවාස සෙවණ ණය ඇපකර ව්‍යාපෘතිය	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 25.00	රටේ අඩු ආදායම්ලාභී ජනතාවට නිවාස ගොඩනැගීම අළුත්වැඩියාව සහ ඔවුන්ගේ වාසස්ථාන පුළුල් කිරීමට ආධාර කිරීම.	1,362.00
නාගරික සංවර්ධන අඩු ආදායම් නිවාස ව්‍යාපෘතිය	වි.ගැ.හි 15.10	අඩු ආදායම් ලාභීන්ගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම සඳහා නිවාස සංවර්ධනයට ආධාර කිරීම	1,915.76
වයඹ පලාත් ජලසම්පත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 1.80	වයඹ පලාත් වාසිත්ගේ ආර්ථික, සමාජීය හා පෝෂණ සුබ සාධනය වැඩි දියුණු කිරීම.	102.76
මාතලේ ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	වි.ගැ.හි 2.00	කුඩා ව්‍යවසායකයින්ගේ ආදායම් තිරසාර වර්ධනය	249.06
රට මැද බහු වාර්ෂික හෝඟ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි. 11.56	රට මැද බහු වාර්ෂික හෝඟ නිෂ්පාදන ධාරිතාව නගා සිටුවීමට ණය පහසුකම් සැලසීම	642.00
කෘෂිකාර්මික පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය.	වි. ගැ. හි. 17.05	සිවිල් අර්බුද වල බලපෑමට ලක්වූ උතුරු නැගෙනහිර පලාත් හා මායිම් දිස්ත්‍රික්ක පහ තුළ පුද්ගලයන් හා දේපල නැවත නගා සිටුවීම	843.00
කුඩා තේ වතු ගිමියන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 12.60	කුඩා තේ වතු අංශය සංවර්ධනය කිරීම හා තේ වතු පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය කිරීම	645.93
දිළිඳු බව පිටුදැකීමේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය	ජපන් යෙන් 1,368.00	ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා විධිමත් ලෙස ණය යොමු කිරීමට ඵලදායී ණය බෙදාහැරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීම	1,402.45
ඉඩම් අහිමි කුඩා පරිමාණ ගොවි ණය ව්‍යාපෘතිය	ඇ.එ.ජ. ඩොලර් 17.40	අඩු ආදායම් ලබන්නන් සඳහා රැකියා උත්පාදනය කිරීමටත්, ඉතිරිකිරීමේ පුරුදු වර්ධනයටත් අවම පිරිවැයක් සහිත තිරසාර ක්ෂුද්‍ර ණය බෙදාහැරීමේ ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම	345.69
කෑගල්ල සමෝධාන ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි. 1.50	ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අනුග්‍රහය ලබාදීම මගින් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක ප්‍රදේශ වල මිනිසුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම	148.00
දකුණු පලාත් ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි. 27.90	දකුණු පලාත් වාසිත්ගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම හා ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම	564.00
EIB ගිවිසුම් B	යුරෝ 10.00	සංචාරක කර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත සේවා අංශ ද ඇතුළත්ව සුනාමි මගින් සෘජු බලපෑමට ලක්වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් නැවත නගා සිටුවීම	1,553.27
පිම්බෙන උතුරු අදියර II	රුපියල් 2,154.25	උතුරු පලාත තුළ කෘෂිකාර්මික, පශු සම්පත්, ක්ෂුද්‍ර හා කුඩා ව්‍යාපාර සඳහා ණය පහසුකම් දීර්ඝ කිරීම	2,361.00

දෙවන බහුවාර්ෂික හෝභ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති - වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	1,200.00	රට තුළ බහුවාර්ෂික හෝභ අංශය නගා සිටුවීමට ණය පහසුකම් සපයා දීම	1,199.82
මානලේ ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීමේ - වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	77.00	ග්‍රාමීය ගොවි පවුල්වල ආදායම් වර්ධනය, ගොවි නොවන ව්‍යවසාය සංවර්ධනය සඳහා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකත්ව අරමුදල් සම්පාදනය හා එම දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්නා ව්‍යාපෘති ප්‍රසාරණය	77.00
සබරගමු පළාත් ග්‍රාමීය සාමෝධානික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	100.00	සබරගමු පළාතේ නව ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම හා පවතින ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම	100.00
ඉදිකිරීම් අංශය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	යුරෝ	9.00	පශ්චාත් සුනාමි ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු යටතේ ඉදිකිරීමේ හා මහජන කටයුතුවලට සක්‍රීයව සහභාගී වීම සඳහා දේශීය පෞද්. ව්‍යාපාරවල මූල්‍ය හා තාක්ෂණික ශක්තා ශක්තිමත් කිරීම	1,399.73
සබරගමු පළාත් ග්‍රාමීය සාමෝධානික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - අදියර II	රුපියල්	70.00	සබරගමු පළාතේ නව ආදායම් ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම හා වැඩි දියුණු කිරීම	70.00
දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ ක්‍රම මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය II (ප්‍රබෝධිනී)	ජපන් යෙන්	2,381.00	ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ සිටින මාසික ආදායම රුපියල් 15,000 ට වඩා අඩු පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම	3,213.20
ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධන මූලික ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	250.00	රටතුළ පිළිගත් වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවලින් සමත් පුහුණු තරුණ තරුණියන්ට ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති ගොඩනගා ගැනීමට මූල්‍ය සහනාධාර සැපයීම	232.39
විඤා කලාපීය ජීවනෝපාය හා හවුල්වීමේ ණය සහන වැඩසටහන	රුපියල්	252.95	අනුරාධපුර, මොණරාගල, කුරුණෑගල හා බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කවල කෘෂිකර්මාන්තය ආශ්‍රිත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හරහා වැඩි ආදායමක් ඉපැයීමට අවස්ථාවක් සැලසීම	252.95
ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩසටහන	ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	32.90	වෙළෙඳපොළ වටිනාකම්දාම තුළ සිට ප්‍රයෝජනලාභීන්ගේ ආදායම් ඉහළ නැංවීම මගින් සුළු ඉඩම් හිමි නිෂ්පාදකයින් හා ඉඩම් අහිමි වූවන්, විශේෂයෙන් යෞවනයන් සඳහා අරමුදල් හා පුහුණුව සපයා දීම	113.13
කුඩා පරිමාණ වැවිලි ව්‍යවසායකයින් සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	වි.ගැ.හි	2.60	නුවර එළිය, මහනුවර, කැගැල්ල, මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කවල අඩු ආදායම් ලාභීන්ගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම	487.66
ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන ක්‍රම මූල්‍ය වැඩසටහන (NADeP)	රුපියල්	1,049.84	තෝරාගත් ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශවල දිළිඳු ජනතාවගේ ආදායම් සහ සමාජ තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම	1,049.84
NADeP හි කොන්ත්‍රාත් ගොවීන්ගේ ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ඇති අගය දාම සංවර්ධන ප්‍රාග්ධන කෘෂිකර්මක ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	135.69	කෘෂි නිෂ්පාදනයේ නිෂ්පාදනය, ඵලදායිතාවය, ගුණත්වය සහ අගය එකතු කිරීම වැඩි කිරීම	135.69
NADeP හි කොන්ත්‍රාත් ගොවීන්ගේ ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ඇති අගය දාම සංවර්ධන සාකච්ඡා කෘෂිකර්මක ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	302.04	කෘෂි නිෂ්පාදනයේ නිෂ්පාදනය, ඵලදායිතාවය, ගුණත්වය සහ අගය එකතු කිරීම තවදුරටත් වැඩි කිරීම	302.04
“තරුණ දිරිය” NADeP තරුණයින් බලගැන්වීමේ හා රැකියා යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	288.48	කුඩා ව්‍යාපාර සහ අනෙකුත් ආකාරයේ ව්‍යවසායකත්ව ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති සඳහා ණය පහසුකම් සැපයීම තුළින් ග්‍රාමීය මට්ටමේ දිළිඳු යෞවනයන්ගේ ජීවනෝපාය වර්ධනය කිරීම සඳහා උපකාරී වීම.	288.48
විඤා කලාපීය ජීවනෝපාය සහයවීමේ හා හවුල්වීමේ ණය වැඩසටහන - වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	252.90	අනුරාධපුර, මොණරාගල, කුරුණෑගල සහ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයන්හි ආදායම් ජනනය කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පහසුකම් සැපයීම	252.89
සුළු ගොවියන් හා ඉඩම් අහිමි වූවන් සඳහා වන ණය ව්‍යාපෘතිය - වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	345.69	සුළු පරිමාණ ගොවීන්ගේ කෘෂිකර්මක නිෂ්පාදන වේගය වැඩිදියුණු කිරීම සහ සුළු පරිමාණ වගා නොවන ග්‍රාමීය ව්‍යවසායන් ස්ථාපනය කිරීම	1,564.75
දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ ක්‍රම මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය II - වක්‍රීය අරමුදල (ප්‍රබෝධිනී)	රුපියල්	2,764.84	ආදායම් ජනනය කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ණය සැපයීම මගින් දිළිඳු පවුල්වල ආදායම් තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම	7,016.86
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) 4P Capital	ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	30.29	වාණිජමය නැඹුරුවක් ඇති නිෂ්පාදන හා අලෙවිකරණ ක්‍රියාවලියක නිරත 57,500 ක් පමණ වන කුඩා ව්‍යාපාර හිමියන්ගේ දිළිඳුකම අවම කිරීම, තරගකාරීත්වය, ආදායම හා ලබාගන්නා ආහාර වේලේ ගුණාත්මක බව වර්ධනයට දායක වීම. මෙම අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා නිෂ්පාදිත කන්ඩායම්වල ධාරිතාවය ගොඩනැගීම හා වැඩිදියුණු කිරීමත්, පෞද්ගලික අංශය සමග හවුල්කාරීත්වයෙන් සබඳතා ජාලය ශක්තිමත් කිරීමත් යන ක්‍රියාවලිය තුළින් අත්පත් කර ගනී	125.85
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) 4P Seasonal				854.05
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) Youth				14.45
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) Income Generation				106.42

(ii) දැනට ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)
තේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	1,100.00	තේ අංශය සංවර්ධනය සඳහා ණය පහසුකම් සපයාදීම	964.87
ස්වයංපෝෂිත ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	4,000.00	නව හා වත්මන් ව්‍යවසායකයින්ට මූල්‍ය සහනාධාර සැපයීම මගින් නව රැකියා අවස්ථා උත්පාදනය කිරීම	2,877.39
“අත්වැල” ස්වාභාවික ව්‍යසන මගින් හානිවූ ආර්ථික කටයුතු නැවත නගා පිහිටුවීම සඳහා වූ ණය යෝජනා ක්‍රමය (READ)	රුපියල්	2,000.00	රජය මගින් දැනුම් දී ඇති පරිදි ස්වාභාවික ව්‍යසනයන්ගෙන් බලපෑමට ලක් වූ ආර්ථික කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා සුදුසුකම් ලත් ණය ගැතියන්ට මූල්‍ය සහනාධාර සැපයීම	1,687.52
දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය - වක්‍රීය අරමුදල (ප්‍රබෝධිනී)	රුපියල්	1,031.00	විධිමත් මූල්‍ය පහසුකම්වලට ප්‍රවේශ වීමට අපහසු ග්‍රාමීය දිළිඳු පවුල් සඳහා ආදායම් ජනනය කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම්වලට ණය සැපයීම පිණිස ඵලදායී ණය ප්‍රදාන යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීම	5,418.36
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) 4P Agribusiness	ඇ.එ.ජ. ඩොලර්	30.29	වාණිජමය නැඹුරුවක් ඇති නිෂ්පාදන හා අලෙවිකරණ ක්‍රියාවලියක නිරත 57,500 ක් පමණ වන කුඩා ව්‍යාපාර ගිණියන්ගේ දිළිඳුකම අවම කිරීම, කර්මාන්තවලට, ආදායම හා ලබාගන්නා ආහාර වේලේ ගුණාත්මක බව වර්ධනයට දායක වීම. මෙම අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා නිෂ්පාදිත කණ්ඩායම්වල ධාරිතාවය ගොඩනැගීම හා වැඩිදියුණු කිරීමත්, පෞද්ගලික අංශය සමග හවුල්කාරිත්වයෙන් සබඳතා ජාලය ශක්තිමත් කිරීමත් යන ක්‍රියාවලිය තුළින් අත්පත් කර ගනී	184.60
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) 4P Youth				151.50
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) RF Youth				-
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) RF Agribusiness				-
කුඩා කෘෂි ව්‍යාපාර හවුල්කාර වැඩසටහන (SAPP) RF Income Generation				3.60
ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධන මූලික ණය යෝජනා ක්‍රමය - අදියර II (SEPI II)	රුපියල්	950.00	ජාතික වෘත්තීය පුහුණු ආයතනයේ සහතිකපත්‍ර හෝ ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාව අවසන් කළ යොවනයන් සඳහා නව ව්‍යාපාරයන් ආරම්භ කිරීමට හෝ පවත්නා ව්‍යාපාරයන් වැඩි දියුණු කිරීමට සහාය දීම	485.74
කුඩා තේ වතු සහ රබර් වතු හිමියන් පුනර්ජීවනය (STaRR)	රුපියල්	44.37	නැවත වගා කළ තේ සහ අළුතින් වගා කළ තේ වතු මගින් ආදායම් නිපදවීමට ප්‍රමාද වන කුඩා වතු හිමියන් සඳහා සහනදායී මූල්‍යන පහසුකම් ලබාදීම.	87.70

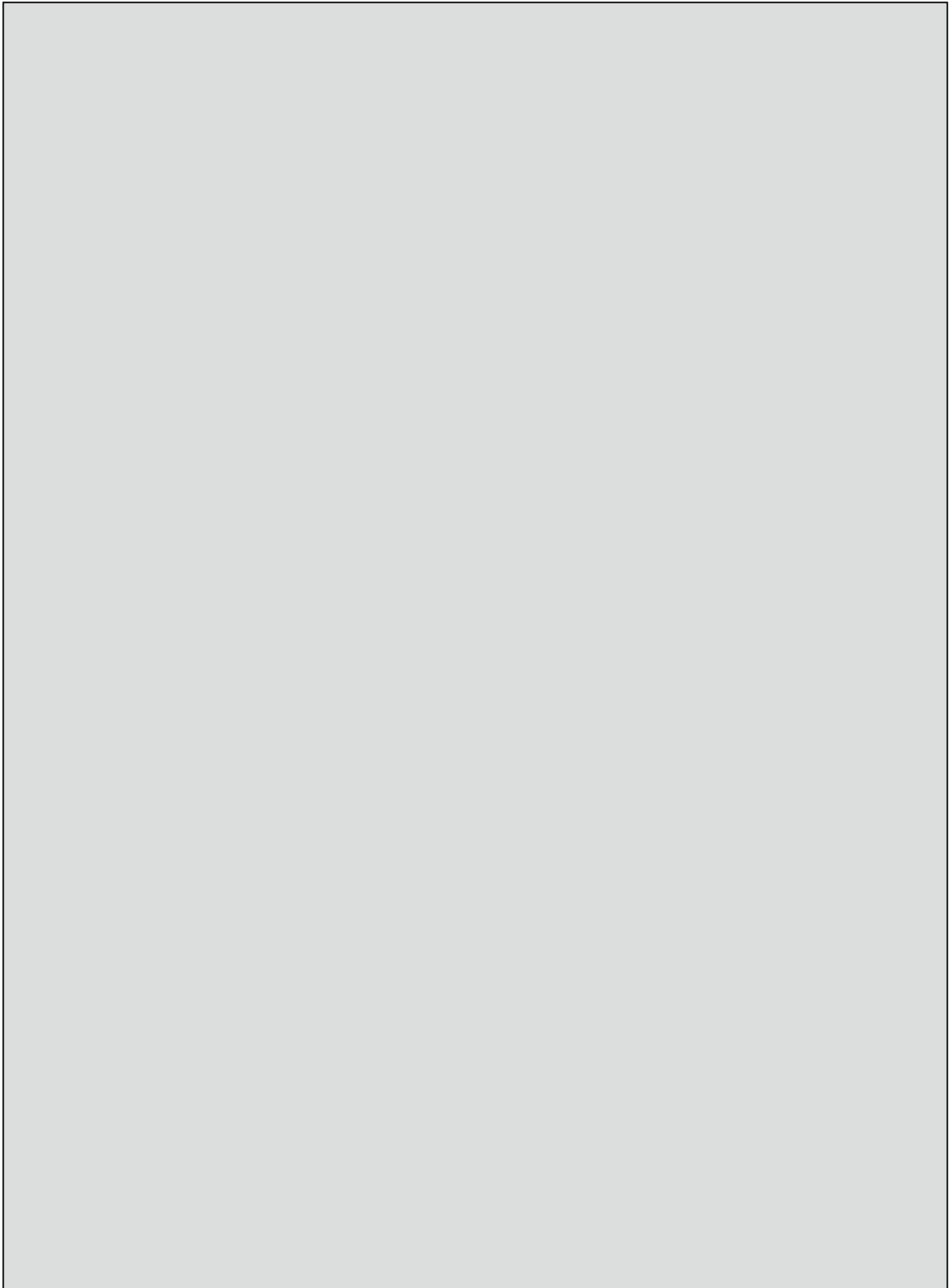
(iii) අනෙකුත්

(i) දැනට ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)
විස්කම් (කෘෂිකාර්මික අංශය සංවර්ධනය සඳහා වූ විශේෂ ණය යෝජනා ක්‍රමය)	රුපියල්	1,325.60	ආයෝජනය සඳහා ණය ලබා ගැනීමේ හැකියාව තහවුරු කර ගැනීම, විවිධාංගීකරණය සහ වාණිජ කෘෂි ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම	881.00
සැපයුම් දාමය නැවත පණ ගැන්වීම සඳහා වගා ණය යෝජනා ක්‍රමය (SCREL)	රුපියල්	500.00	ලියාපදිංචි තේ නිෂ්පාදනය කරන්නන්ගේ ප්‍රතිව්‍යුහගත ණය සැලසුම් අවසන් කිරීම සඳහා පවතින ව්‍යාපාරයන් නගා සිටුවීම සහ සැපයුම් දාමය නැවත පණගැන්වීම සඳහා සැලසුම්කරුවන් වෙත ගෙවීමට නියමිත ගිණමුදල් පියවීම	141.00

56. ශේෂ පත්‍ර දිනට පසු ඇතිවූ සිදුවීම්

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ගැලපීමක් හෝ හෙළිදරව් කිරීමක් අවශ්‍ය වන කිසිදු ප්‍රමාණාත්මක සිදුවීමක් ශේෂ පත්‍ර දිනට පසු ඇති නොවීය.

2. බැංකු අධීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ සුරක්ෂිතතාව හා සවිමත්භාවය තහවුරු කිරීම සහ එමගින් බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තැන්පත්කරුවන්ගේ සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ හිමිකම් සුරැකීමේ අරමුණින් යුතුව 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත හා 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත මගින් පැවරී ඇති බලතල ප්‍රකාරව මෙරට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු (මින් මතුවට බලපත්‍රලාභී බැංකු ලෙස හැඳින්වෙන) සඳහා නියාමන සහ රෙගුලාසි නිකුත් කිරීම සහ අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයට හා ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂාවන්ට ලක් කිරීමේ කටයුතු බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලබයි.

බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලබන නියාමන හා අධීක්ෂණ කාර්යයන් අතරට බැංකුකරණ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑම සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම, විවක්ෂණශීලී නියාමන සකස් කිරීම සහ නිකුත් කිරීම, බලපත්‍රලාභී බැංකු වල අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය සහ කාලීන ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ පැවැත්වීම, බැංකු අධ්‍යක්ෂවරුන්, ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සහ විධායක කාර්යයන්හි නිරත වන නිලධාරීන්ගේ යථා යෝග්‍යතාවය අනුමත කිරීම, නියාමන අනුමැතීන් ලබා දීම, අවශ්‍යතාන්ති දී මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය පරිදි නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ ශක්‍යතා වර්ධනය හා දැනුම් යාවත්කාලීන කිරීමේ කටයුතු ඇතුළත් වේ.

2020 වසර අවසානය වන විට මෙරට බැංකු ක්ෂේත්‍රය, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියාමනයට හා අධීක්ෂණයට යටත් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24කින් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 06කින් සමන්විත විය. මෙයට අමතරව, විදේශීය බැංකුවල නියෝජිත කාර්යාල 3ක් ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපනය කර ඇත. 2020 වසර තුළ දී ඇක්සිස් බැංකු ලිමිටඩ් සහ අයි සී අයි බැංකු ලිමිටඩ් යන විදේශීය බැංකු දෙක ඒවායේ මව් සමාගම් විසින් සිය ගෝලීය මෙහෙයුම් සම්බන්ධව ගෙන ඇති ව්‍යාපාරික තීරණයන්ට අනුව මෙරට මෙහෙයුම් අවසන් කර වසා දමන ලදී. මෙරට ක්‍රියාත්මක බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ නියෝජිත කාර්යාලවල නාමලේඛනය ඇමුණුම II- 1 හි දක්වා ඇත.

බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසරේ දී සිදුකරන ලද ප්‍රධාන කාර්යයන් හි සාරාංශයක් පහත දක්වා ඇත.

2.1. විවක්ෂණශීලී නියාමනයන් නිකුත් කිරීම

කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය හමුවේ ගනු ලැබූ සුවිශේෂී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළුව බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කළ විවක්ෂණශීලී නියාමනයන් මෙම වාර්තාවේ III වන කොටසෙහි දක්වා ඇත. ඒ අතුරින් ප්‍රධාන විවක්ෂණශීලී නියාමනයන් පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත දක්වා ඇත.

- අ) ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම සඳහා විශේෂ ණය ආධාර සැපයීම
- ආ) අපනයනකරුවන් සඳහා ලබා දෙන ණය පහසුකම් යළි අයකර ගැනීම
- ඇ) ආනයන සහ විදේශ මුදලින් සිදුකරන ආයෝජන සීමා කිරීමට ගත් ක්‍රියාමාර්ග
- ඈ) කොවිඩ්-19 නිසා බලපෑමට පත් ව්‍යාපාර හා පුද්ගලයන් සඳහා ණය සහන ලබා දීම
- ඉ) කොවිඩ්-19 නිසා බලපෑමට පත් ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් සඳහා ණය සහන ලබා දීම සඳහා බැංකු වෙත අවශ්‍ය නමුත් ශීලිත්වය ලබා දීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගෙන ඇති සුවිශේෂී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග
- ඊ) බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ලබා දෙන උකස් ණය සඳහා වන උපරිම පොළී අනුපාත
- උ) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ද්‍රවශීලී වත්කම් සඳහා ලබා දෙන ලද අවසරයන්
- ඌ) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අභිමතානුසාරී ගෙවීම් සීමා කිරීම
- එ) මෝටර් රථ මිලදී ගැනීම සඳහා ලබාදෙනු ලබන ණය සඳහා වටිනාකම මත ණය අනුපාත සීමා කිරීම
- ඵ) බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා බාසල් III යටතේ වන ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පිළිබඳ බැංකු පනත් විධාන සංශෝධනය
- ඹ) බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ලබාදෙන ණය පහසුකම් සඳහා අය කල හැකි උපරිම පොළී අනුපාත නියම කිරීම
- ඹ) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නිකුත් කළ ප්‍රාග්ධනයේ ඡන්ද අයිතිය හිමි කොටස් හිමිකම් පිළිබඳ බැංකු පනත් විධාන සංශෝධනය කිරීම
- ක) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න ගනුදෙනු පිළිබඳ බැංකු පනත් විධාන සංශෝධනය කිරීම
- ග) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත SLFRS 9 මූල්‍ය උපකරණ ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත නිකුත් කර ඇති මාර්ගෝපදේශ ඇතුළත් චක්‍රලේඛය සංශෝධනය කිරීම
- ච) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තු නිර්ණය කිරීම
- ඡ) උකස්කර මත ලබා දෙන නිවාස ණය සඳහා අය කළ හැකි උපරිම පොළී අනුපාත
- ච) බලපත්‍රලාභී බැංකු වල නිශ්චල දේපල තක්සේරු කිරීමේ නියාමන රාමුව සංශෝධනය කිරීම

2.2) බැංකු පහත කෙටුම්පත් කිරීම

බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට අදාළ නෛතික සහ නියාමන රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් නව බැංකු පනතක් කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරමින් පවතී. මෙම නව බැංකු පනත සඳහා

සැලකිල්ලට ගනු ලබන මූලික අංශ යටතට අධීක්ෂණය හා නියාමනය සඳහා සමස්ත බලතල ලබා දීම, බැංකුවල පද්ධතිය වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින් විභේදන නියාමන රාමුවක් හඳුන්වා දීම, ආයතනික යහපාලනය ශක්තිමත් කිරීම, ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණය, නිරාකරණය, මූල්‍යමය දණ්ඩනයන්/ දඩ පැනවීම, පැතිර යාමේ අවධානම මග හැරවීම සඳහා බැංකු වෙත සීමා නිර්ණ පැනවීම, එකතු වීම්, අත්පත් කරගැනීම් හා ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වන විධි විධාන ශක්තිමත් කිරීම, ආදිය අයත් වේ. 2022 වසර මැද භාගය වන විට මෙම නව පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවෙනු ඇතැයි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අපේක්ෂා කර සිටී.

2.3 වත්කම් කළමනාකරණ සමාගමක් පිහිටුවීම සඳහා සංකල්ප පත්‍රිකාවක් පිළියෙල කිරීම

2020 වසරේදී, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, බැංකු සහ නිරාකරණ තත්වයේ ඇති හා ශක්‍යතාවයකින් යුතු බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන වල අක්‍රීය වත්කම් මිලයට ගැනීම සහ කළමනාකරණය සඳහා වෙන්වූ වත්කම් කළමනාකරණ සමාගමක් පිහිටුවීම සඳහා සංකල්ප පත්‍රිකාවක් සකස් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. මෙම වත්කම් කළමනාකරණ සමාගමක් පිහිටුවීම මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය සවිමත් කිරීම සඳහා ඉවහල් වන අතර එමගින් බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන් හි අක්‍රීය ණය අත්තිකාරම් අඩු කරමින් ඒවායේ කාර්යසාධනය වර්ධනය කිරීම සහ එමගින් වඩාත් ඵලදායී ආර්ථික අංශයන් වෙත ණය පහසුකම් සැපයීමට අවකාශය සැලසෙනු ඇත.

2.4 මුදල් මණ්ඩලය සහ බැංකු අධීක්ෂණ අධ්‍යක්ෂ විසින් ලබා දුන් අනුමැතීන්

(අ) බලපත්‍රලාභී බැංකු ඒකාබද්ධ කිරීම, අත්පත් කර ගැනීම සහ වසා දැමීම

2018 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව (HDFC) සහ රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (SMIB) යන බැංකු ද්විත්වය ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රියාවලියට අදාළ කටයුතු 2020 වසරේදීත් පවත්වාගෙන යන ලදී. තවද බැංකු ක්ෂේත්‍රය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකා සේවිත්ස් බැංකු ලිමිටඩ් ඒකාබද්ධ කිරීමේ කටයුතු හා අදාළ ක්‍රියාමාර්ග සඳහා පහසුකම් සලසා දීම ද සිදුකරන ලදී.

(ආ) බලපත්‍රලාභී බැංකු ශාඛා සහ වෙනත් බැංකු ඒකක

2020 වර්ෂය තුළ දී බැංකු ශාඛා සහ වෙනත් බැංකු ඒකක සඳහා වන ඉල්ලීම් 1,251ක් සලකා බැලූ අතර ඉන් 1,193ක් සඳහා අනුමැතීන් ලබා දී ඇත. විවික්ෂණශීලී හේතු මත ඉන් ඉල්ලීම් 58 ක් දැමීම / ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. (සංඛ්‍යා සටහන II -1). ඒ අනුව 2020 අවසාන වන විට බැංකු ශාඛා 3,370ක් ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක 3,787ක් සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 6,176ක් ක්‍රියාත්මක විය.

II - I සංඛ්‍යා සටහන

බැංකු ශාඛා සහ වෙනත් බැංකු ඒකක සඳහා ලබාදුන් අනුමැතීන්

අනුමැතියේ ස්වභාවය	අනුමැතීන් සංඛ්‍යාව	
	ඉල්ලීම්	අනුමැතීන්
විවෘත කිරීම් සහ ස්ථාපනය කිරීම්	981	944
ශාඛාවන්	27	20
ස්වයංක්‍රීය සේවා සපයන යන්ත්‍ර	113	95
ශිෂ්‍ය ඉතුරුම් ඒකක	47	47
ජංගම බැංකු ඒකක සහ ජංගම රථ	98	97
වෙනත් බැංකු ඒකක	12	4
බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නියෝජිතයන්	684	681
ප්‍රතිස්ථාපන කිරීම්	128	113
ශාඛාවන්	101	97
ස්වයංක්‍රීය සේවා සපයන යන්ත්‍ර	27	16
ශාඛා සහ වෙනත් සේවා ඒකක වසා දැමීම හෝ ලබා දී ඇති අනුමැතීන් අවලංගු කිරීම සහ අත්හිටුවීම	6	5
ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර හා අනෙකුත් ස්වයංක්‍රීය යන්ත්‍ර ස්ථාපනය සඳහා ලබාදුන් අනුමැතීන් අවලංගු කිරීම හා අත්හිටුවීම	46	41
බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නියෝජිතයන් සඳහා ලබා දී ඇති අනුමැතීන් අවලංගු කිරීම සහ අත්හිටුවීම	90	90
මුළු එකතුව	1,251	1,193

(ඇ) වෙනත් නියාමන අනුමත කිරීම්

2020 වසර තුළ දී වෙනත් නියාමන අනුමැතීන් 460 ක් ලබා දී ඇත. (සංඛ්‍යා සටහන II - 2)

II-2 සංඛ්‍යා සටහන

වෙනත් නියාමන අනුමත කිරීම්

අනුමැතියේ ස්වභාවය	අනුමැතීන් සංඛ්‍යාව
අධ්‍යක්ෂවරුන්, ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සහ ප්‍රධාන කළමනාකරණ නිලධාරීන් පත් කිරීම හා ධූරයේ අඛණ්ඩව රැඳී සිටීම සහ විදේශ විනිමය ව්‍යාපාර කටයුතුවල නිරත වන පුද්ගලයන්ගේ යථා යෝග්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීම	304
සේවා බාහිරින් ලබා ගැනීමේ කටයුතු	18
වෙළඳපල වටිනාකමට වඩා අඩු වටිනාකමට දේපල බැහැර කිරීම	21
දෙවන පෙළ ප්‍රාග්ධනයෙහි ණයකර ඇතුළත් කිරීම	5
උපරිම ණය අත්තිකාරම් සීමා ප්‍රමාණය ඉක්මවා යාම	4
අනහැර දැමූ දේපල ප්‍රතිපූරණයන්	7
කොටස් හිමිකම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක අයිතිය ලබා ගැනීම	4
විදේශික සේවකයන් සඳහා නව විසා බලපත්‍ර ලබා ගැනීම/ විසා බලපත්‍ර අළුත් කිරීම සඳහා නිර්දේශ තිබුණ කිරීම්	15
වෙනත් අනුමත කිරීම්	82
එකතුව	460

(ඈ) නියාමන ක්‍රියාමාර්ග

2020 වර්ෂයේ දී බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් බැංකු පනත හා එම පනත යටතේ නිකුත් කළ නියාමනයන්ට අනුකූල නොවන අවස්ථා 25ක් සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අදාළ බැංකුවලට නියම කරන ලදී. තවද බැංකු අංශයේ ප්‍රවණතා පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩලයට කාර්තුමය දැනුම් දීම කරන ලදී.

2.5 අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයන් සිදු කිරීම

- (අ) බැංකු පද්ධතියේ දිගුකාලීන පැවැත්ම සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව සහතික කිරීම සඳහා අවදානම් කලින් හඳුනාගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස හා තැත්පත්කරුවන්ගේ අරමුදල්වල සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කරමින් එක් එක් බැංකුවේ කටයුතු පිළිබඳව නිරන්තර අධීක්ෂණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණය, අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.
- (ආ) FinNet පද්ධතිය පදනම් කරගත් මූල්‍ය හා විවක්ෂණශීලී තොරතුරු ආවරණය වන පරිදි සතිපතා / මාසිකව/ කාර්තුවම/ වාර්ෂිකව, ජාලගත මාධ්‍ය ඔස්සේ බැංකු විසින් සපයන්නා වූ මූල්‍ය තොරතුරු පදනම්ව නිරන්තර අධීක්ෂණයන් සිදු කරනු ලබයි. වඩාත් ඵලදායී වාර්තාවන් උත්පාදනය කිරීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ද සහය ඇතිව බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ තොරතුරු පද්ධතිය නවීකරණය කිරීමේ වැඩපිළිවෙල 2020 වර්ෂයේ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. FinNet පද්ධතිය හරහා නව වාර්තා 8 ක් හඳුන්වා දුන් අතර තවත් වාර්තා 2 ක් සංශෝධනය කරන ලදී.
- (ඇ) විදේශ විනිමය ණය ගැනීම, විදේශ විනිමය ගලා ඒම් හා ගලා යෑමේ තත්ත්වය, ආදිය සම්බන්ධයෙන් 2020 දී කොවිඩ්-19 වසංගත තත්වය මධ්‍යයේ විශේෂ වාර්තා ඉදිරිපත් කරන ලදී. මීට අමතරව ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම සහ වාර්තා සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ සමූහිත දත්ත, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර දෙපාර්තමේන්තු සහ බාහිර රාජ්‍ය ආයතන සමඟ බෙදා ගැනීම ද සිදු කරන ලදී. තවද විවිධ සමුළු/ රැස්වීම් 15 ක් සඳහා බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ කාර්යසාධනය පිළිබඳ ඉදිරිපත් කිරීම් සිදු කරන ලදී.
- (ඈ) මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීමත් සමඟම ගනුදෙනුකාර පැමිණිලි වලින් බහුතරයක් එම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කරන ලද අතර බැංකුවල කාර්යමණ්ඩලය/ බාහිර පාර්ශ්වයන් විසින් කරන ලද වංචා, බැංකුවල කාර්යමණ්ඩලයේ විෂමාවාර ක්‍රියා වැනි කරුණු සම්බන්ධයෙන් ගනුදෙනුකරුවන්/ මහජනතාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී. තවද 2020 වර්ෂය තුළ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආසන්න වශයෙන් 2012 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ පනතට අදාළ ඉල්ලීම් 12ක් හසුරුවන ලදී.
- (ඉ) ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන් සඳහා වූ විශේෂ පොලී යෝජනා ක්‍රමයට අදාළව බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තොරතුරු රැස් කිරීම හා කාර්තුමය වශයෙන් මුදල් හා ජනමාධ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත එම තොරතුරු ලබා දීම සඳහා පහසුකම් සලසන ලද අතර බලපත්‍රලාභී බැංකුවලින් සපයන ලද තොරතුරුවල නිවැරදිභාවය සංසන්දනය කිරීම සඳහා විශේෂ දුරස්ථ පරීක්ෂණයන් සිදුකරන ලදී.

(ඊ) බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණවලදී හඳුනාගන්නා ලද නියාමන ගැටළු නියමිත කාලරාමු තුළ දී විසඳාගැනීමේ ප්‍රගතිය කාර්තුමය පදනමින් අධීක්ෂණය කිරීම ද බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

2.6 කාලීන පරීක්ෂණ පැවැත්වීම

- (අ) 2020 වසර තුළ දී බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සම්පූර්ණ විෂය පථය ආවරණය වන පරීක්ෂණ, සහ පසු විපරම් පරීක්ෂණ ඇතුළුව ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණයන් 19ක් පවත්වන ලදී. 2020 මාර්තු මාසයේ සිට රට තුළ කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීම හේතුවෙන් එතැන් පරීක්ෂණ සඳහා සිදුකරන ගමන් වාර සීමිත වූ අතර, විකල්ප වශයෙන් මෙම කාලසීමාව තුළ දුරස්ථ පදනමින් ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී.
- (ආ) ඉහත කරුණු වලට අමතරව, මෙහෙයුම් අවදානම, වෙළඳපොළ අවදානම, ආයතනික යහපාලනය, කොවිඩ්-19 සහන යෝජනාක්‍රම යටතේ පිරිනමන ලද ණය පහසුකම් සඳහා අයකරනු ලබන පොලී අනුපාත ගණනය කිරීමේ නිරවද්‍යතාව, සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි එ. ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව රුපියලෙහි උච්ඡාවචනයන් ආදී කරුණු සම්බන්ධයෙන් අවස්ථා 8 කදී බලපත්‍රලාභී බැංකු කිහිපයකම ස්ථානීය පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී. 2019 වසරේදී පවත්වන ලද, බලපත්‍රලාභී බැංකු 14ක ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ වාර්ථා මෙම වසරේදී මුදල් මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. දුරස්ථ පදනමින් පවත්වන ලද ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ 6ක් ඇතුළුව, 2020 වසරේ දී පවත්වන ලද බලපත්‍රලාභී බැංකු 15ක ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ වාර්ථා ද මෙම වසරේදී මුදල් මණ්ඩලය වෙත යොමු කල අතර, 2020 වසරේදී පවත්වන ලද ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ 4ක වාර්තා මේ වන විට නිම කරමින් පවතී.
- (ඇ) මීට අමතරව, පාරිභෝගික පැමිණිලි, ණය/හර කාඩ්පත් ගනුදෙනු පාරිභෝගික තොරතුරු සුරක්ෂිත කිරීම, විදේශ මුදල් ගනුදෙනු සිදුකිරීම යනාදී ක්ෂේත්‍රයන් සඳහා සීමිත විෂය පථයන් සහිත පරීක්ෂණ කිහිපයක් ද පවත්වන ලදී. ඒ අනුව මෙවැනි සිදුවීම් නැවත සිදුවීම වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලෙස බැංකු වෙත නිර්දේශ කරන ලදී.
- (ඈ) ඇතැම් පරීක්ෂණවලදී හඳුනාගත් ප්‍රධාන කරුණු අතර හානිකරණය වූ ණය ඉහළයාම නිසා වත්කම් වල ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම, හානි වූ ණය ගණනය කිරීමේ දී ඇති අඩු ලුහුඬුකම් ඇතුළුව ණය හානිකරණ භාරයන් (impairment charges) ගණනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ පැවති අඩුපාඩු, ප්‍රාග්ධනීකරණයේ සහ කාර්යක්ෂමතාවයේ දුර්වලතා, ආයතනික යහපාලනයේ සහ කළමනාකරණයේ අඩුලුහුඬුකම්, තාක්ෂණික අවදානම සහ ද්‍රවශීලතා අවදානම කළමනාකරණයේ ඇති අඩුපාඩු සහ ඇතැම් බැංකු වල භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කටයුතු සම්බන්ධ ගැටළු ද ඇතුළත් වේ.

(ඉ) ඒකාබද්ධ පදනම මත බැංකුවල ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ පැවැත්වීම 2020 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද අතර, තෝරාගත් බැංකු සහ බැංකු සමූහයේ ආයතනවලට අදාළ නියාමකයින් සමඟ රැස්වීම් කිහිපයක් පවත්වන ලදී. ඒ අනුව, විෂය පථය ඒකාබද්ධ පදනමක් දක්වා විහිදෙන ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ 2ක් 2020 වසරේ දී අවසන් කරන ලද අතර ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණය ද ඇතුළත් මණ්ඩලික පත්‍රිකාවක් මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

(ඊ) වඩාත් ශක්තිමත්, අවදානම මත පදනම් වූ, පරීක්ෂණ යන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා, බැංකු තිරසාරත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ දර්ශකය (Bank Sustainability Rating Indicator,BSRI) නම් බලපත්‍රලාභී බැංකු ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පුළුල් සුපරීක්ෂණ මාර්ගෝපදේශ රාමුව, 2020 වසරේ දී තව දුරටත් සංවර්ධනය කරන ලදී. මෙකී ක්‍රියාවලියේදී, ඒ ඒ බැංකුවේ කාර්යක්ෂමතාව සහ තිරසාරත්වයට අදාළව ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක සංරචකයන්ගේ එකතුවක් සැලකිල්ලට ගනිමින්, බලපත්‍රලාභී බැංකු 3 ක් සඳහා BSRI ආකෘතිය ඔස්සේ අධීක්ෂණ ශ්‍රේණිගත කිරීම් සිදුකරන ලදී. මෙම ආකෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ ප්‍රගතිය මුදල් මණ්ඩලයට වාර්ථා කරන ලද අතර, මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද සංශෝධිත BSRI ආකෘතිය 2021.10.01 දින සිට සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාවට නැංවීමට නියමිතය.

2.7 බැංකු අංශයේ දැනුවත්භාවය හා ධාරිතා වර්ධනය

(අ) ධාරිතා වර්ධනය

නියාමන අනුකූලතාවය, බැංකුකරණය, අවදානම් කළමනාකරණය, හා නීති, බැංකු හා මූල්‍ය සම්බන්ධ නියාමන වර්ධනයන් යන අංශ ආවරණය වන පරිදි බැංකු අංශයේ ධාරිතා වර්ධන වැඩසටහන් සඳහා 2020 වසර තුළ දී බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සම්පත්දායකයන් සපයා ඇත. දැනට පවතින කොඩ්ඩ්-19 වසංගතය සැලකිල්ලට ගනිමින් එවැනි වැඩසටහන් අනන්‍ය (virtual) ක්‍රම යොදා ගනිමින් සිදුකරන ලදී.

2020 දී බැංකු අධීක්ෂණ කාර්ය මණ්ඩලයේ ධාරිතා වර්ධනය සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණ දායකත්වය ලබාදුන් අතර අවදානම් පදනම් කරගත් අධීක්ෂණය, බැංකු අංශ නියාමනය, කොඩ්ඩ්-19 බලපෑම් සඳහා වූ අධීක්ෂණ ප්‍රතිචාරයන්, බාසල් III ප්‍රමිතීන්, සයිබර් ආරක්ෂාව, මූල්‍ය නවෝත්පාදනය, මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන් සහ තිරසාර මූල්‍ය යන අංශයන් සඳහා වූ දේශීය මෙන්ම විදේශීය පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා නිලධාරීන් සහභාගි විය.

රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ හා ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ සඳහා වූ විවික්ෂණශීලී නියමයන් සහ රෙගුලාසි මත වූ ක්‍රියාකාරී කමිටුව, මූල්‍ය අංශයේ පරිගණක ආරක්ෂණ සිද්ධි ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ කණ්ඩායමේ පාලන කමිටුව (FINSCSIRT), ශ්‍රී ලංකා

අනන්‍ය ව්‍යවහාරික මුදල් යෝජනා ක්‍රම අධ්‍යයන කාර්යසාධක බලකාය, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර අලෙවිකරණ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කිරීමේ ක්‍රියාකාරී කමිටුව, සමූපකාර බැංකු අධීක්ෂණය කිරීමේ ජාතික කමිටුව, දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ඇතුළුව විවිධ කමිටු රැසක කමිටු සාමාජිකයන් ලෙස බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන් අධීක්ෂණ සේවය සපයනු ලබයි.

(ආ) බැංකු සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා පැවැත්වීම

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික සංවර්ධනය, බැංකු ක්ෂේත්‍රය, රෙගුලාසි හා අධීක්ෂණ රාමුව යන කාරණා මත බැංකුව හා බැංකු ක්ෂේත්‍රය අතර සාකච්ඡාවට ලක් කිරීමේ අරමුණින් මහ බැංකු අධිපතිතුමා මූලසුන දරමින් මාසිකව පවත්වනු ලබන බැංකු ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගේ රැස්වීම් පැවැත්වීමට බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අධීක්ෂණ කටයුතු කෙරිණි. වර්තමානයේ පවතින කොඩ්ඩ්-19 වසංගත තත්වය හේතුවෙන් මෙවැනි ආකාරයේ රැස්වීම් බොහොමයක් අනන්‍ය (virtual) ලෙස පැවතිණි. මීට අමතරව, බැංකු අංශයේ කාර්යසාධනය, ආර්ථිකයේ මෙන්ම දේශීය සහ ගෝලීය නියාමන රාමුවන් හි ඇති වූ වර්ධනයන් සහ මෙකී සුවිශේෂී තත්වයන් හමුවේ නියාමකයින්ගේ අපේක්ෂාවන් පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින්, බැංකු සභාපතිවරුන්ගේ රැස්වීමක් ද සංවිධාන කෙරිණි.

බැංකු අංශයේ තිරසාර බව සහතික කර ගැනීම හා නිසි අධීක්ෂණය හා කාලීන නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අරමුණින් ඒ ඒ බැංකුවලට විශේෂිත වූ ගැටළු සාකච්ඡා කිරීම උදෙසා අදාළ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය හා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද කමිටු සඳහා නිතිපතා රැස්වීම් පැවැත්විණි. මීට අමතරව, බැංකුවල විගණනයන් හිදී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණු හා කොවිඩ්-19 පැතිරීම මධ්‍යයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් ඒකාකාරීව යොදාගැනීම සම්බන්ධව බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව බැංකුවල බාහිර විගණන ආයතන හා ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ සංගමය සමඟ සාකච්ඡා පවත්වා ඇත.

මූල්‍ය ආයතනවල කාර්යක්ෂමතාවය, ශක්තිමත් බව සහ සුරක්ෂිත බව සහතික කිරීම සඳහා සහ සාමාජික ආයතන අතර සහයෝගිතාවයට පහසුකම් සැලසීම මූලික අරමුණ කරගනිමින් මූල්‍ය මූලික අංශ නියාමකයින්ගේ ප්‍රධානීන්ගෙන් සැදුම්ලත් මූල්‍ය අංශ අධීක්ෂණ සභාවේ (Financial Sector Oversight Council, FSOC) රැස්වීම් දෙකක් බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු විසින් සංවිධානය කරන ලදී.

ඇමුණුම II-1
බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නාමලේඛනය

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	
1.	අමානා බැංකු පී.එල්.සී.
2.	ලංකා බැංකුව
3.	බැංකු ඔෆ් වයිනා ලිමිටඩ්
4.	කාගිල්ස් බැංකු ලිමිටඩ්
5.	සීටී බැංකු එන් ඒ
6.	කොමර්ෂල් බැංකු ඔෆ් සිලෝන් පී එල් සී
7.	ඩොයිෂ් බැංකු ඒ ජී
8.	ඩී එෆ් සී සී බැංකු පී එල් සී
9.	හබීබ් බැංකු ලිමිටඩ්
10.	හැටන් නැෂනල් බැංකු පී එල් සී
11.	ඉන්දියන් බැංකු
12.	ඉන්දියන් ඕවර්සීස් බැංකු
13.	එම් සී බී බැංකු ලිමිටඩ්
14.	නැෂනල් ඩිව්ලොප්මන්ට් බැංකු පී එල් සී
15.	නේෂනල් ට්‍රස්ට් බැංකු පී එල් සී
16.	පැන් ඒෂියා බැංකු කෝපරේෂන් පී එල් සී
17.	මහජන බැංකුව
18.	පබ්ලික් බැංකු බර්හාඩ්
19.	සම්පත් බැංකු පී එල් සී
20.	සෙලෝන් බැංකු පී එල් සී
21.	ස්ටැන්ඩර්ඩ් චාර්ටඩ් බැංකු
22.	ස්ටේට් බැංකු ඔෆ් ඉන්දියා
23.	ද හොංකොං ඇන්ඩ් ශ්‍රී ලංකා බැංකු කෝපරේෂන් ලිමිටඩ්
24.	යූනියන් බැංකු ඔෆ් කලම්බු පී එල් සී
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	
1.	ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව
2.	ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව
3.	ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව
4.	සහස ඩිව්ලොප්මන්ට් බැංකු පී එල් සී
5.	ශ්‍රී ලංකා සේවික්ස් බැංකු ලිමිටඩ්
6.	රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
විදේශීය බැංකුවල නියෝජිත කාර්යාල	
1.	දේහා බැංකු ක්‍රි.පී.එස්.සී.
2.	ජේ.පී. මෝගන් වේස් බැංකු එන්.ඒ.
3.	එම්.යූ.එෆ්.ජේ. බැංකු ලිමිටඩ්

3. බැංකු විදු පියෙස

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා ඇවැසි මූල්‍ය අංශයේ මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනය සඳහා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පුහුණු අංශය ලෙස කටයුතු කරන බැංකු

විදු පියෙස විශාල උපායමාර්ගික කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. ඒ අනුව, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් සහ මූල්‍ය අංශයේ රෙගුලාසි පිළිබඳ නිපුණතා සංවර්ධනය සහ දැනුම වැඩි කිරීම සඳහා නිසි ප්‍රමුඛතාවක් ලබා දෙමින් ඒ සඳහා ඉවහල් වන කාලීන වැඩසටහන් ගණනාවක් බැංකු විදු පියෙස විසින් 2020 වසරේ දී ඉදිරිපත් කරන ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හමුවේ විදු පියෙසේ පවත්වන භෞතික වැඩසටහන් සීමා කිරීමට සිදු වුව ද බැංකු සහ මූල්‍ය කටයුතු, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම්, ආර්ථික විද්‍යාව, ග්‍රාමීය සංවර්ධනය, අවදානම් කළමනාකරණය සහ අනුකූලතාව, ගිණුම් සහ මූල්‍ය කළමනාකරණය, නීති හා රෙගුලාසි, පර්යේෂණ සහ දත්ත විශ්ලේෂණය, තොරතුරු තාක්ෂණය, කළමනාකරණය, මානව සම්පත් කළමනාකරණය ආදී විෂය ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරමින් මංගත (online) පුහුණු වැඩසටහන්, සැසි, වැඩමුළු අඛණ්ඩව පැවැත්වීමට බැංකු විදු පියෙස සමත් විය.

භෞතික සහ මංගත (online) ක්‍රමවේදයන් ඔස්සේ සිය උපායමාර්ගික වැඩසටහන සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කරමින් 2020 වසර තුළ දී වැඩසටහන් 52ක් බැංකු විදු පියෙස විසින් පවත්වන ලද අතර, එය සැලසුම් කළ වැඩසටහන් 22ක්, විශේෂ වැඩසටහන් 13ක්, අධ්‍යාපන වැඩසටහන් 6ක් සහ මහජන දේශන 10කින් සමන්විත විය. මෙම සියලු වැඩසටහන් සඳහා පුද්ගලයන් 3,468ක සහභාගිත්වයක් සටහන් විය.

මේ අතර, නවතම ගෝලීය වර්ධනයන් බෙදා හදා ගැනීමේ අරමුණින් ජාත්‍යන්තර සංවිධාන කිහිපයක ම සහයෝගය ඇති ව වැඩසටහන් කිහිපයක් පැවැත්විණි. අග්නිදිග ආසියානු බැංකු සංගමයේ (SEACEN) පර්යේෂණ හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය සහ ඉන්දියානු සංවිත බැංකුවේ මාණ්ඩලික විද්‍යාලය හා එක් ව කුසලතා වර්ධන වැඩසටහන් කිහිපයක්ම පැවැත්වුණු අතර, ඊට අමතරව දේශීය වාණිජ බැංකු, විශේෂිත බැංකු සහ වෙනත් මූල්‍ය ආයතන සහ රජයේ ආයතනවල ඉල්ලීම් අනුව ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවන් මත විශේෂ වැඩසටහන් කිහිපයක් ද පවත්වන ලදී.

ආර්ථික හා මූල්‍ය සාක්ෂරතාව පිළිබඳ මහජන දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීමේ වැදගත්කම සිය ආයතනික සමාජ වගකීමක් ලෙස සැලකූ බැංකු විදු පියෙස, ආර්ථික හා මූල්‍ය අංශයට සම්බන්ධ වත්මන් ගැටලු ඉලක්ක කර ගෙන මහජන දේශන කිහිපයක් ම පැවැත්වීය. තවද, ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් විවිධ මාතෘකා රාශියක් ආවරණය වන පරිදි පැවැත් වූ මංගත (online) සැසි පුළුල් ප්‍රේක්ෂක සංඛ්‍යාවක් වෙත ගෙන යෑම සඳහා ද බැංකු විදු පියෙස සහාය විය. මීට අමතරව උසස් පෙළ ආර්ථික විද්‍යාව හදාරන සිසුන් ඉලක්ක කර ගනිමින් සිංහල හා දෙමළ මාධ්‍යයෙන් විකාශය වන “තක්ෂිලාව” සහ “අරිවුට්ටරු” නම් රූපවාහිනී වැඩසටහන් මාලාවේ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ද බැංකු විදු පියෙස විසින් 2020 වසරේ දී ද සිදු කෙරෙන ලදී. එසේම ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව ද සහයෝගය ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 70 වන සාංවත්සරික විශේෂ දේශනය ද සංවිධානය කරන ලදී.

4. සන්නිවේදන

මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු වන ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමත් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමත් ඊට අමතර ව නියෝජිත සේවා සහ ආයතනික සේවා හා සම්බන්ධ අනෙකුත් අරමුණු මුදුන් පමුණුවා ගැනීමටත් 2020 වසරේ දී සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව තොරතුරු කලට වේලාවට බෙදා හැරීම මගින් සිය සහයෝගය ලබා දුනි. සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව 2020 වසර ආරම්භ කළේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ඉදිරි ගමන් මග සන්නිවේදනය කරනු වස් “2020 සහ ඉදිරිය සඳහා මුදල් සහ මූල්‍ය අංශ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම” වෙබ් අඩවියට ඇතුළත් කරමිනි. එහෙත් කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිර යෑම නිසා සියල්ල බරපතල ලෙස වෙනස් විය. සෞඛ්‍ය උපදෙස් මත පැනවූ එක්රැස්වීම් සහ සංවරණ සීමා නිසා මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ, දේශන, සමුළු ආදී සෘජු සන්නිවේදන අවස්ථා යම්තාක් දුරට සීමා කිරීමට සිදු වුව ද ඩිජිටල් මාධ්‍ය හරහා සන්නිවේදන කටයුතු කිරීමෙන් එම අභියෝගවලට මුහුණ දීමට සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය. කොවිඩ්-19 වසංගත තත්වයට මුහුණ දීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ පිළිබඳ තොරතුරු එක ම තැනකින් ලබා දීමේ අරමුණින් මහ බැංකුවේ නිල වෙබ් අඩවිය වන www.cbsl.gov.lk හි “Covid-19 වෙබ් පිටුව” ස්ථාපිත කරන ලදී. බෙදාහැරිය යුතු තොරතුරුවල සිංහල පරිවර්තන ඒ ඒ දෙපාර්තමේන්තු විසින් සිදු කෙරුණ ද සියලු ම දෙමළ පරිවර්තන සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවේ දෙමළ පරිවර්තන අංශය විසින් පමාවකින් තොර ව සිදු කෙරිණි. එය ජාතික භාෂා ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වීමේ මහ බැංකු මෙහෙවරට මහත් පිටුවලයක් විය.

4.1 ප්‍රධාන කාර්යයන්

“මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති විවරණය” මෙන් ම මූල්‍ය ආයතන සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ කටයුතුවලට අදාළ ව මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගන්නා ලද තීරණ සම්බන්ධ මාධ්‍ය නිවේදන දහසකට අධික සංඛ්‍යාවක් භාෂාත්‍රයෙන් ම නිකුත් කෙරිණි. 2020 වසරේ දී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති තීරණ දැනුම් දීමේ මාධ්‍ය සාකච්ඡා 8ක් කලින් සැලසුම් කොට තිබුණ ද ඇදිරි නීති සහ හුදෙකලා කිරීමේ තත්වයන් හමුවේ වසරේ පළමු සහ 3 වන කාර්තුවල පමණක් පුද්ගලානිමුඛ මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ සීමිත සංඛ්‍යාවක් පැවැත්වීමට හැකි වූ අතර, 4 වන කාර්තුවේ දී සුම් තාක්ෂණය භාවිතයෙන් මංගත මාධ්‍ය සම්මන්ත්‍රණයක් පැවැත්වීමට හැකි විය. යහපත් මුදල් ප්‍රතිපත්ති පවත්වා ගැනීමේ මහ බැංකුවේ වැයමට සහාය වනු පිණිස එම ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගන්නා මුදල් මණ්ඩල රැස්වීම්වලට පෙර හා පසු ව පුවත්පත්වල පළ වන තොරතුරු පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් කිරීම ද සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කෙරිණි. එමෙන් ම මුදල් මණ්ඩල තීරණ සම්බන්ධයෙන් පළ වන සාවද්‍ය මාධ්‍ය වාර්තා පිළිබඳ ව සොයා බලා ඒවා නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ද ගන්නා ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හා සම්බන්ධ කරුණුවලින් බාහිර කටයුතු සඳහා ද සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව දක්වන සහයෝගය

ප්‍රකට කරමින් ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව සංවිධානය කළ “2020-The Year of Digital Transactions” වැඩසටහන දියත් කිරීමේ සන්කාරකත්වය ද සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දරන ලදී.

මේ අතර වැඩි ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ අරමුණින් නීති විරෝධී මූල්‍ය ආයතන සහ අනවසර යෝජනාක්‍රම වෙත මහජනතාව යොමු වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට හැකි විය. මේ පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කළ සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව වැර ගැන්වීමේ අරමුණින් අනවසර මූල්‍ය ව්‍යාපාර පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් මාලාවක් ආරම්භ කළේ ය. අනවසර සහ නීති විරෝධී මූල්‍ය ව්‍යාපාරවල ඇති හානිකර බව ගැන මහජනතාවට අනතුරු ඇඟවීම එහි අරමුණ විය. අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල ද සහයෝගය ඇතිව භාෂාත්‍රයෙන් ම විත්‍ර කතා, දැන්වීම්, ගුවන් විදුලි දැන්වීම්, දෙබස් බණ්ඩ, රූප රාමු බණ්ඩ, මුද්‍රිත, විද්‍යුත් මෙන් ම සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ ද ප්‍රචාරය කරන ලදී. මීට අමතර ව පෝස්ටර් කිහිපයක් ද සැලසුම් කෙරිණි. 2020 වසරේ දී සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව මහ බැංකුවේ Facebook සහ Twitter ගිණුම් මගින් සාර්ථක ලෙස තොරතුරු බෙදා හරින ලදී.

4.2 වෙනත්

මහ බැංකුවේ 70 වන සංවත්සරය සැමරීම වෙනුවෙන් සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පුවත්පත් අතිරේකයක් භාෂාත්‍රයෙන් ම පළ කෙරිණි. ඒ හා සමගාමී ව මහ බැංකු අධිපතිතුමා විසින් පවත්වනට යෙදුණු සංවත්සර දේශනය ඇතුළු වැදගත් අවස්ථා කිහිපයකට ම සිය දායකත්වය ලබා දෙන ලදී. ඒවාට අමතර ව විවිධ දෙපාර්තමේන්තුවල අවශ්‍යතා අනුව, පුවත්පත් නිවේදන සහ ගැසට් නිවේදන පළ කිරීම සඳහා ද සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව සිය සහාය ලබා දුන් අතර විනිමය අනුපාත, අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාත පිළිබඳ කෙටි පණිවුඩ දැන්වීම් යැවීම ද කළේ ය.

මහජන දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්වලට ද 2020 වසරේ දී කොවිඩ්-19 වසංගත තත්වය නිසා දඩි බලපෑමක් එල්ල විය. එසේ තිබියදීත් “මහ බැංකුවේ අරමුණු සහ කාර්යභාරය”, “ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය”, “තහනම් ආයෝජන ක්‍රම සහ අනවසර තැන්පතු භාර ගැනීම්” යන මාතෘකා යටතේ පැවැත්වූ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් කිහිපයක් ම සම්බන්ධීකරණය කිරීමට සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව සමත් විය. බැංකු විදු පියෙසේ ද සහයෝගය ඇති ව මාධ්‍යවේදීන් සඳහා මහ බැංකුවේ අරමුණු හා කාර්යයන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් සහ මහ බැංකු කාර්යය මණ්ඩලයට ජනමාධ්‍ය ලේඛන හැකියාවන් වර්ධනය කරගැනීමට වැඩසටහනක් ද 2020 වසරේ දී පැවැත්වීමට හැකි විය.

ආර්ථික ඉතිහාස කෞතුකාගාරය, රාජගිරියේ බැංකු විදු පියෙස සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල පිහිටුවා ඇති ප්‍රකාශන අලෙවි කළුළු මගින් මහ බැංකු ප්‍රකාශන අලෙවිය 2020 වසරේ දී ද සිදු විය. ඊට අමතර ව 2020 සැප්තැම්බර් 18 27 දක්වා බණ්ඩාරනායක සම්මන්ත්‍රණ ශාලා පරිශ්‍රයේ පැවති

කොළඹ ජාත්‍යන්තර පොත් පුද්ගලයන්ගේ අලෙවි කටයුතු දී ද මහ බැංකු ප්‍රකාශන අලෙවිය කෙරිණි. එසේ ම උසස් පෙළ සඳහා ආර්ථික විද්‍යාව ඉගැන්වෙන පාසල්වලට, රට පුරා ඇති මහජන පුස්තකාලවලට, විශ්වවිද්‍යාලවලට මෙන් ම අවශ්‍යතාව මත අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනවලට ද නොමිලේ මහ බැංකු ප්‍රකාශන ලබා දීම ද සිදු විය.

සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවේ ඡායාරූප සහ විඩියෝ ඒකකය විසින් දෙපාර්තමේන්තුවල අවශ්‍යතාව මත ඒ ඒ අවස්ථාවල දී ඡායාරූප සහ විඩියෝ ආවරණය සිදු කෙරිණි. ඊට අමතර ව අවශ්‍ය පටිගත කිරීම් සංස්කරණයෙන් අනතුරු ව මහ බැංකුවේ Facebook සහ Youtube ගිණුම් වෙත ඇතුළත් කිරීම ද සිදු විය. සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ක්‍රියාත්මක වූණු මුද්‍රණාලයෙන් මහ බැංකුවේ මුද්‍රණ අවශ්‍යතාවලින් වැඩි කොටසක් ඉටු කර ගැනීමට 2020 වසරේ දී ද හැකි විය. සටහන, නිවිසි සර්වේ සහ වයිජ්පහම් වැනි සඟරා ද, විවිධ පෝරම, නම්පත්, පෝස්ටර්, ලිපි ශීර්ෂ, අත් පත්‍රිකා, සහතික ආදිය එම මුද්‍රිත අතර විය. කෙසේ වෙතත් 2020 නොවැම්බර් ආරම්භය වන විට මහ බැංකු මුද්‍රණාලයේ මෙහෙයුම් කටයුතු අවසන් කරන ලදී. ඉන් පසු ව මහ බැංකුවේ සියලු මුද්‍රණ අවශ්‍යතා බාහිර මුද්‍රණකරුවන් වෙතින් සපයා ගැනීම සිදු විය.

4.3 අභ්‍යන්තර සන්නිවේදන කටයුතු

මූල්‍ය මෙන් ම අනෙකුත් අංශයන්හි ද මහ බැංකුව සම්බන්ධ තොරතුරු ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වෙත සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා අභ්‍යන්තර සන්නිවේදන කටයුතු ද ශක්තිමත් කෙරිණි. භාෂාත්‍රයෙන් ම එළි දැක්වෙන පුවත්පත් 15ක පළ කෙරෙන ලිපි සහ ජනතා අදහස් පිළිබඳ සාරාංශයක් මාසික ව ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වෙත සපයන ලදී. එසේ ම මංගත ව පළ කෙරෙන මහ බැංකුවට අදාළ ප්‍රවෘත්තිවල සාරාංශයක් ද විද්‍යුත් තැපෑල මගින් දිනපතා ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වෙත යැවීම ද සිදු විය. මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර ප්‍රවෘත්ති ප්‍රකාශනය වන “කවුච්” මංගත ප්‍රකාශනයක් ලෙසින් “මංසල” හරහා කාර්ය මණ්ඩලය වෙත ලබා දීම ද සිදු විය.

ආර්ථික විද්‍යාව හා සම්බන්ධ නවතම දැනුම මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලය වෙත සමීප කරවා දැනුම වැඩි කිරීම මගින් ඔවුන්ගේ වෘත්තීමය තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා පුස්තකාලය සහ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළේ ය. කාර්ය මණ්ඩලයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා විවිධ විෂයයන්ට අදාළ පොත්, වාර්තා, සංගත තැටි සහ ජර්නල විශාල එකතුවක් පුස්තකාලය සහ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය සතු ය. පසුගිය වසර තුළ මෙම එකතුවට අලුතින් එක්වූ පොත් සංඛ්‍යාව 56කි. පුස්තකාලය සහ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය ආර්ථික විද්‍යාව, කළමනාකරණය සහ මූල්‍ය විෂයයන්ට අදාළ දත්ත පදනම් කිහිපයක ම දායකත්වය ලබා ගෙන තිබුණු අතර ‘Science Direct’, ‘EconLit’ සහ ‘Wiley Online Journals’ ඒවා අතර වේ. ඒවාට අමතර ව මහ බැංකු කටයුතුවලට අදාළ මංගත මූල්‍ය කිහිපයක ද දායකත්වය ලබා ගෙන තිබිණි. ඒවා නම් www.centralbanking.com, www.risk.net සහ www.ft.com වේ. කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයන්ට අවශ්‍ය අවස්ථාවක දී මෙම

දත්ත පදනම් පරිහරණය සඳහා පහසුකම් පුස්තකාලය සහ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය විසින් සලසා තිබේ. ජර්නල ලිපි සඳහා දුරස්ථ ආකාරයෙන් ප්‍රවේශ වීමේ පහසුකම් සැපයෙන OpenAthens හි දායකත්වය ද ලබාගෙන තිබිණි. මේවාට අමතර ව විදේශීය මුද්‍රිත ජර්නල 84ක් සඳහාත් දේශීය මුද්‍රිත ජර්නල 18ක් සඳහාත් දායක වී ඇත. පුස්තකාලයට ලබා ගන්නා අත් පොත් ගැන තොරතුරු ලබා දෙන ‘Recent Additions’, ‘Current Contents’, ‘International News Alert’, ‘Local Press’ සහ ආර්ථික විද්‍යාව, බැංකු කටයුතු සහ මූල්‍ය කටයුතු හා සම්බන්ධ වෙනත් තොරතුරු ද විද්‍යුත් තැපෑල ඔස්සේ කාර්ය මණ්ඩලය වෙත ලබා දෙන්නට පුස්තකාලය හා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය 2020 වසරේ දී කටයුතු කර ඇත.

5. ව්‍යවහාර මුදල්

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ 49 වගන්ති ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීමේ පරම අයිතිය හා අධිකාරිය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු වේ. ඒ අනුව, ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සම්බන්ධයෙන් මුදල් මණ්ඩලයේ ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් හා බැඳී කාර්යයන් හැසිරවීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලැබේ. 2020 වර්ෂය තුළ දී, කොවිඩ්-19 හේතුවෙන් පැවති අහිතකර බලපෑම් මධ්‍යයේ වුව ද, එලදායී සැලසුම්කරණය හා නිත්‍යාත්සාහය හරහා තම ව්‍යවස්ථාපිත හා අනෙකුත් සියලු වගකීම් ඉටුකිරීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව සමත් විය. 2020 වර්ෂය තුළ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ හා ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතුවල සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

5.1 සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල්

රටෙහි පවතින කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වයෙහි සෘජු බලපෑමක් ලෙස 2020 වර්ෂය තුළ දී ව්‍යවහාර මුදල් සඳහා වූ ඉල්ලුම ඉහළ යන ලදී. ඒ අනුව, පහත II-3 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දැක්වෙන පරිදි 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට එම වර්ෂය තුළ සංසරණයේ පැවති මුළු ව්‍යවහාර මුදල් වටිනාකම රුපියල් බිලියන 834.2 දක්වා සියයට 23.1 කින් වර්ධනය වී ඇත.

II-3 සංඛ්‍යා සටහන

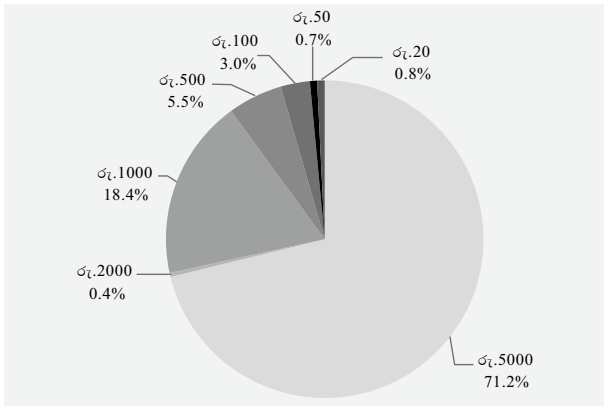
සංසරණයෙහි පැවති ව්‍යවහාර මුදල් (දෙසැම්බර් 31 දිනට)

අයිතමය	වටිනාකම (රුපියල් බිලියන)					වෙනස (ප්‍රතිශතයක් ලෙස)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
නොවටු	541.5	585.3	627.1	663.1	819.3	12.3	8.1	7.1	5.7	23.6
කාසි (අ)	10.7	12.1	13.2	14.2	14.9	17.3	13.1	9.0	7.6	4.9
එකතුව	552.2	597.4	640.3	677.4	834.2	12.4	8.2	7.2	5.8	23.1

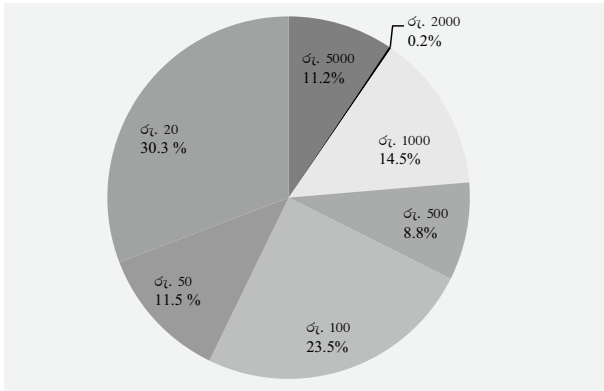
(අ) සමරු කාසි අන්තර්ගත නොවේ.

2020 වර්ෂය තුළ දී සංසරණයේ පැවැති ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටුවල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 819.3 දක්වා සියයට 23.6 කින් වැඩි වී ඇත.

II-1 රූප සටහන
2020 වර්ෂය අවසානයේ දී සංසරණයේ පැවති මුදල් නෝට්ටුවල වටිනාකම (රුපියල්)

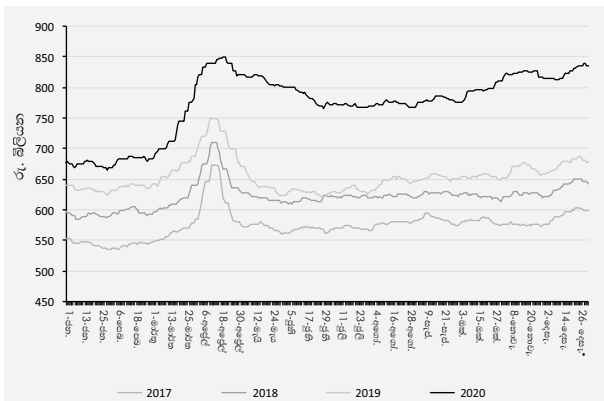

II-2 රූප සටහන
2020 වර්ෂය අවසානයේ දී සංසරණයේ පැවති මුදල් නෝට්ටු ප්‍රමාණය (නෝට්ටු වශයෙන්)

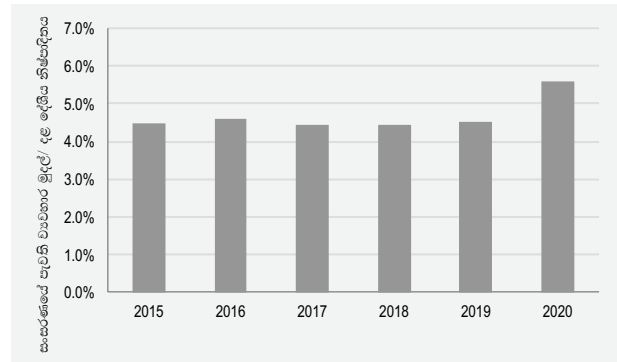
සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණයෙහි පෙර නොවූවිරූ වැඩි වීම, අවිනිශ්චිත කාලයන්හි දී මහජනතාව, ව්‍යාපාරික ආයතන සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් වටිනාකම් සන්නිධියක් ලෙස ව්‍යවහාර මුදල් රඳවා ගැනීමේ ප්‍රවණතාව පිළිබඳ පැහැදිලි නිරූපණයක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි.

II-3 රූප සටහන
සංසරණයේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල් 2017-2020

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට, සංසරණයේ පැවැති මුදල් ප්‍රමාණය දරන අනුපාතය 2020 වර්ෂයේ දී සියයට 5.6 ක් දක්වා වැඩි වූ අතර එය ගෙවීම් ක්‍රමයක් ලෙස ව්‍යවහාර මුදල් වෙනුවෙන් රට තුළ පවතින සුවිශේෂී වැදගත්කම පෙන්නුම් කරනු ලබයි (II-4 රූප සටහන).

II-4 රූප සටහන
සංසරණයේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල්/දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය

5.2. ව්‍යවහාර මුදල් කළමනාකරණය

රට තුළ පවතින ගෙවීම් යාන්ත්‍රණයට පහසුකම් සලසා දෙමින් ගුණාත්මක තත්ත්වයේ ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු හා කාසි සංසරණයට නිකුත් කිරීම, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතින් ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු භාර ගැනීම හා භාවිතයට නුසුදුසු (සේවා අනිසි) ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු හා කාසි සංසරණයෙන් ඉවත් කිරීම යන ප්‍රධාන කාර්යයන් ව්‍යවහාර මුදල් කළමනාකරණයට අයත් වේ. ඵලදායී ව්‍යවහාර මුදල් කළමනාකරණයක් සහතික කිරීම සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂය තුළ පහත කාර්යයන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාමත්ක කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

(අ) ව්‍යවහාර මුදල් මුද්‍රණය හා ටංකනය

මහජන ඉල්ලුම සපුරාලීම හා ප්‍රමාණවත් තොග පවත්වා ගැනීම යන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා නව ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු මිලියන 160ක් 2020 වර්ෂය සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඇණවුම් කරන ලද අතර කාසි මිලියන 7.5ක ප්‍රමාණයක් ද ඇණවුම් කරන ලදී.

(ආ) ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීම

රජය හා සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් නිකුත් කරන ලද සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ සහ ඊට අදාළ අනෙකුත් නියෝග දැඩි ලෙස පිළිපැදීම හේතුවෙන් පැන නැගුණු මෙහෙයුම් සීමා සහ ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු සඳහා පැවතියා වූ අනපේක්ෂිත ඉහළ ඉල්ලුම හේතුවෙන් ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව නව සාමාන්‍යයට අනුහුරු වීමට කටයුතු කරන ලදී. ඒ අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පත් කරන ලද භාවිතයට සුදුසු (සේවා නිසි) ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු සෘජුවම නැවත මුදල් සංසරණය වෙත නිකුත් කිරීමට සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අතර සේවා නිසි මුදල් නෝට්ටු සෘජුවම හුවමාරු කර ගැනීම දිරිගැන්වීම කෙරෙහි ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව අවධානය යොමු කරන ලදී. ඵවැනි

සන්දර්භයක් තුළ, 2020 වර්ෂය තුළ දී, රුපියල් බිලියන 467.1ක් භාවිතයට සුදුසු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ද රුපියල් බිලියන 229.5ක් නව ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ද වශයෙන් මුළු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු රුපියල් බිලියන 697.3ක් සහ කාසි රුපියල් බිලියන 0.7ක් ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංසරණයට එක් කරන ලදී. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් භාවිතයට සුදුසු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ඔවුනොවුන් අතර සෘජුව හුවමාරු කර ගැනීම හේතුවෙන් පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂය තුළ දී ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු නිකුතුව පහළ යන ලදී.

II-4 සංඛ්‍යා සටහන
ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු හා කාසි හිකුතුව

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)				
	2016	2017	2018	2019	2020
භාවිතයට සුදුසු නෝට්ටු	455.6	504.6	467.0	526.5	467.1
නව නෝට්ටු	138.4	123.3	328.4	248.7	229.5
කාසි (අ)	1.6	1.4	1.1	1.0	0.7
එකතුව	595.6	629.3	796.5	776.2	697.3

(අ) සමරු කාසි අන්තර්ගත නොවේ.

(අඟ) ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු බාර ගැනීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පනවන ලද ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මූලික කරගනිමින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මගින් සිදු කරනු ලබන ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් භාර ගනු ලබයි. එමෙන්ම සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටුවල ගුණාත්මක තත්ත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා හානි වූ ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ඇතුළු භාවිතයට නුසුදුසු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතින් භාර ගෙන සංසරණයෙන් ඉවත් කිරීම ද ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලබයි. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සේවා නිසි ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ඔවුනොවුන් අතර සෘජුව හුවමාරු කර ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම හා ව්‍යවස්ථාපිත තැන්පතු අනුපාතය පහළ දැමීම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත තැන්පත් කරන ලද භාවිතයට සුදුසු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ප්‍රමාණය පෙර වර්ෂය හා සසඳන විට 2020 වර්ෂයේ දී පහළ අගයක් වාර්තා විය. තව ද, 2020 වර්ෂය තුළ භාවිතයට නුසුදුසු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු තැන්පතු ප්‍රමාණය ද පහත වැටී ඇත.

II-5 සංඛ්‍යා සටහන
ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු තැන්පතු

අයිතමය	වටිනාකම (රු. බිලියන)				
	2016	2017	2018	2019	2020
භාවිතයට සුදුසු නෝට්ටු	433.8	464.2	524.1	606.9	445.0
භාවිතයට නුසුදුසු නෝට්ටු	100.7	119.9	229.6	132.1	95.4
එකතුව	534.5	584.1	753.7	739.0	540.4

සටහන : බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තැන්පත් කරන ලද කාසිවල වටිනාකම සැලකිය යුතු අගයක් නොවේ.

(අඟ) සේවා අනිසි (භාවිතයට නුසුදුසු) ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු විනාශ කිරීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පවරා ඇති සේවා අනිසි ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු විනාශ කිරීමේ ව්‍යවස්ථාපිත බලය ක්‍රියාවට නංවමින් 2020 වර්ෂය තුළ රුපියල් බිලියන 62.2ක් වටිනා භාවිතයට නුසුදුසු ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු මිලියන 127.3ක් (II-6 සංඛ්‍යා සටහන) ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විනාශ කරන ලදී.

II-6 සංඛ්‍යා සටහන
සේවා අනිසි ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු විනාශ කිරීම

නෝට්ටු	2016	2017	2018	2019	2020
නෝට්ටු ශේත (මිලියන)	179.2	177.1	343.8	235.0	127.3
වටිනාකම (රු. බිලියන)	57.4	94.2	252.2	139.8	62.2

5.3. අනෙකුත් කටයුතු

(අ) ව්‍යවහාර මුදල් කවුළු මෙහෙයවීම

2020 වර්ෂය තුළ දී, ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් කවුළු හරහා හානි වූ මුදල් නෝට්ටු රුපියල් මිලියන 79ක් සහ කාසි රුපියල් මිලියන 35ක් හුවමාරු කිරීම මගින් මහජනතාව වෙත තම සේවාව සපයන ලදී. මීට අමතරව, මහජනතාව සඳහා ලංකා බැංකුවේ පිටකොටුව ශාඛාවෙහි පිහිටුවා ඇති විශේෂ හුවමාරු කවුළුව හරහා ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු රුපියල් මිලියන 379ක් හා කාසි රුපියල් මිලියන 34ක් නිකුත් කිරීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව පහසුකම් සලසන ලදී.

(ආ) ආර්ථික ඉතිහාස කෞතුකාගාරය මෙහෙයවීම

බලධාරීන් විසින් පනවා තිබූ සෞඛ්‍ය රෙගුලාසි හේතුවෙන්, ආර්ථික ඉතිහාස කෞතුකාගාරය හරහා මහජනතාව වෙත පෙර වර්ෂවල දී මෙන් සාමාන්‍ය පරිදි සේවාවන් සැපයීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවට නොහැකි විය. එසේ වුවත්, 2020 වර්ෂය තුළ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු හා කාසි පිළිබඳ පුළුල් දැනුම්වත්භාවයක් ලබා දීම, සමරු මුදල් නෝට්ටු, කාසි සහ සංග්‍රහක අයිතම අලෙවි කිරීම සහ ආදර්ශ වැඩමුළු පැවැත්වීම මගින් පුද්ගලයන් 2,385කට ආර්ථික ඉතිහාස කෞතුකාගාරය විසින් සේවා සලසන ලදී.

(ඇ) ව්‍යවහාර මුදල් කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය තහවුරු කිරීම

ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාජ මුදල් විමර්ශන කාර්යාලයේ සහයෝගය ඇතිව ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු සම්බන්ධ සිදුවීම් අවම කිරීම සහ ව්‍යවහාර මුදල් පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳව කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත යොමු කළ අනාවරණය කර ගන්නා ලද ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු 2,160ක් සහතික කිරීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කටයුතු සලසන ලදී.

අනාවරණය කර ගන්නා ලද ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු අනුපාතිකය සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු මිලියනයකට ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු දෙකක් වූ අතර එය අනෙකුත් බොහෝ රටවල ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු සම්බන්ධ වාර්තා සමඟ සසඳන විට සැලකිය යුතු අඩු මට්ටමක් වේ. අධිකරණමය නඩු විභාගයන් සඳහා පහසුකම් සලසමින් ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු අනුකරණය සම්බන්ධව තීරණාත්මක සාක්ෂ්‍ය වශයෙන් මුදල් නීති පනතේ 59 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව සහතික 130ක් නිකුත් කරන ලද අතර ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු සම්බන්ධ අධිකරණමය නඩු විභාග 5ක් සඳහා එම වර්ෂය තුළ දී සහභාගී වන ලදී.

(අ) සමරු කාසි නිකුත් කිරීම

1950 වර්ෂයේ සිට වසර 70ක් පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ සමෘද්ධිය උදෙසා ලබා දෙන ලද සුවිශේෂී හා වටිනා දායකත්වය සැමරුම නිමිත්තෙන් වටිනාකම රුපියල් 20ක් වන සංසරණය සඳහා නොවන සමරු කාසියක් 2020 වර්ෂයේ දී නිකුත් කරන ලදී. තව ද, ඉහත සමරු කාසියට සමාන නිර්මාණ සැලැස්මක් සහිත සංසරණය සඳහා භාවිතා කරනු ලබන සමරු කාසියක් 2021 වර්ෂය ආරම්භයේ දී මුදල් සංසරණයට හඳුන්වා දෙන ලදී.

(ඉ) ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රතිනිෂ්පාදනය සඳහා අවසර ලබා දීම

ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු ප්‍රතිනිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ප්‍රතිපත්තියට අනුව ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂය තුළ දී ප්‍රතිනිෂ්පාදන ඉල්ලීම් 5ක් සඳහා අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී.

5.4. වැඩිදියුණු කිරීම් සහ නව ව්‍යාපෘති

(අ) 11 වන මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩය සඳහා රුපියල් 2000 ක නෝට්ටුවක් හඳුන්වාදීම

දැනට පවතින නවතම ආරක්ෂණ සළකුණු සහ මුදල් නෝට්ටු උපස්ථර අධ්‍යයනය සඳහා අන්තර්ජාතික වෙළඳපොළ සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂයේ දී කටයුතු කරන ලදී. 11 වන මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩය සඳහා යෝජනා රුපියල් 2000 නෝට්ටුව නිර්මාණය කිරීම සහ අනෙකුත් වටිනාකමින් ඉහළ ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටුවල ආරක්ෂණ අංගයන් වැඩි දියුණු කිරීමේ අපේක්ෂාවට අනුගත වෙමින් මෙම සමීක්ෂණය පවත්වන ලදී. මෙම රුපියල් 2000 මුදල් නෝට්ටුවේ නිර්මාණ කටයුතු මේ වන විට සිදු කෙරෙමින් පවතින අතර එය 2021 වර්ෂය තුළ දී නිකුත් කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

(ආ) ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම් වැඩිදියුණු කිරීම

ව්‍යවහාර මුදල් මෙහෙයුම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන ප්‍රසම්පාදනයේ පළමු අදියර 2020 වර්ෂයේ දී නිම කරන ලදී. ඒ අනුව, මේ සම්බන්ධයෙන් උනන්දු වන පාර්ශ්ව වෙත ඔවුන්ගේ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ආරාධනය කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු සැකසුම් ධාරිතාවය ඉහළ නැංවීම සහ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීම ඇතුළු මෙහෙයුම් ගැටලු කිහිපයක් විසඳීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

6. දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු

6.1 දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතෙහි ප්‍රතිපාදන අනුව ඉටුකර ගැනීමට අදාළ වන ප්‍රධාන කාර්යයන් කිහිපයක වගකීම දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පවරා ඇත. සක්‍රීය විවට වෙළඳපොළ කටයුතු මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත නියාමනය කිරීම, වාණිජ බැංකුවල බැංකුකරු ලෙස ක්‍රියා කිරීම, රජය, රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතන සහ අනෙකුත් නියෝජිත ආයතන සඳහා බැංකුකරු සහ රාජ්‍ය තැන්පතු භාරය ලෙස ක්‍රියා කිරීම, රජයට තාවකාලික අත්තිකාරම් සැපයීම, සහභාගිත්ව ආයතනවල පියවීම් ගිණුම පවත්වාගෙන යෑම, ලංකාක්ලියර් පෞද්ගලික සමාගම විසින් ජනනය කරනු ලබන වාණිජ බැංකුවල බහුපාර්ශ්වීය ශුද්ධ පියවීම් ශේෂ අදාළ පියවීම් ගිණුම්වලට ගැලපීම හරහා තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ පියවීම් ගිණුම යාවත්කාලීන කිරීම, තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ පියවීම් කටයුතු සඳහා සහභාගිත්ව ආයතන වෙත දවස ඇතුළත ණය පහසුකම් ලබාදීම සහ බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවන් නියාමනය කිරීම මීට ඇතුළත් වේ.

6.2 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික මත ඇතිවන අනවශ්‍ය පීඩනය වළක්වමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි මුදල් ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල වන පරිදි කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික පවත්වාගෙන යෑමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ කටයුතු දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසර තුළදී අඛණ්ඩව ඉටු කරන ලදී. 2020 වසරේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, විශේෂයෙන්ම කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්ත වීමත් සමඟ ආර්ථික කටයුතු මත එහි අහිතකර බලපෑම් ඇති වීම අවම කිරීමේ අරමුණින් ඉහළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් පවත්වා ගනු ලබන අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රධාන වශයෙන් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මත ක්‍රියාත්මක වීම කෙරෙහි යොමු විය.

වර්තමාන වැඩිදියුණු කරන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවට අනුව මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස සැලකෙන බරිත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය වෙත සංඥා කිරීම සහ අඩු විචලනාවකින් යුක්තව එය අපේක්ෂිත මට්ටමෙහි පවත්වා ගැනීම සඳහා දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රධාන වශයෙන් විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කළේය. ඒ අනුව, කොවිඩ්-19 වසංගත කාලය තුළදී වෙළඳපොළ තුළ ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවක් පවත්වාගෙන යෑම තහවුරු කිරීම සඳහා එක්දින සහ කෙටිකාලීන ද්‍රවශීලතා මෙහෙයුම් වෙන්දේසි පවත්වන අතරතුර, මාස තුනක කාල සීමාවක් සඳහා දීර්ඝ කරන ලද දිගුකාලීන ප්‍රතිචක්‍රණීම් වෙන්දේසි හරහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත දිගුකාලීන ද්‍රවශීලතා පහසුකමක් සපයන ලදී. එමෙන්ම, දින 15 ක් දක්වා දීර්ඝ කරන ලද කාලසීමාවක්

සඳහා බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සඳහා ද්‍රවශීලතා ආධාරක පහසුකම යටතේ දිගුකාලීන ද්‍රවශීලතා පහසුකම් ලබාදෙන ලදී. මීට අමතරව, සැලකිය යුතු මට්ටමක ද්‍රවශීලතාවක් ස්ථිර පදනමින් වෙළඳපොළට මුදාහැරීම සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව අඩු කිරීම මෙන්ම, ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය වඩාත් නම්‍යශීලී කරනු වස් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යා යුතු අවම දෛනික සංචිත අවශ්‍යතාව සියයට 90 සිට සියයට 20 දක්වා පහත හෙළන ලදී. මේ අතර, වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් හට සිය ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සපුරාගැනීම සඳහා නිත්‍ය පහසුකම අඛණ්ඩව ලබාදෙන ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගත කාලසීමාව තුළදී විශේෂ ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා ඇති අංශ වෙත ප්‍රමාණවත්ව ණය අරමුදල් ගලා යෑම තහවුරු කිරීමට සහ එවැනි ණය අරමුදල් ප්‍රවාහ හරහා ආර්ථික කටයුතු පුනර්ජීවනය කිරීමට උපකාරී වීමේ අරමුණින් මුදල් නීති පනතේ 83(1) වගන්තියේ ප්‍රතිපාදන යටතේ අරමුදල් සැපයීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නව ණය යෝජනා ක්‍රම දෙකක් වාණිජ බැංකු සඳහා හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2020 ජුනි මස රජයේ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සහ සැපයුම්කරුවන් සඳහා ද්‍රවශීලතා පහසුකම (LFCS) සහ සෞභාග්‍ය කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය යෝජනා ක්‍රමය (SCRF) හඳුන්වා දෙන ලදී.

6.2.1 විවට වෙළඳපොළ කටයුතු

(අ) ද්‍රවශීලතා පුරෝකථනය

පවතින මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූලව, ඊට සුදුසු විවට වෙළඳපොළ කටයුතු හරහා වෙළඳපොළ සහභාගිත්ව ආයතනවල ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාධක ගණනාවක් මත පදනම්ව දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඇස්තමේන්තු කිරීම දෛනිකව සිදු කරනු ලබයි. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි දෛනික ද්‍රවශීලතාව ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තියට අදාළව ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ගවල ඇති බලපෑමට අමතරව, සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිදුකරන විදේශ විනිමය සම්බන්ධ ගනුදෙනු, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සතු සංචිතවල සිදුවන වෙනස්වීම් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව රජය සමඟ සිදු කරන ගනුදෙනු වැනි ද්‍රවශීලතාව කෙරෙහි බලපාන ස්වයන්ත සාධක ද සැලකිල්ලට ගනු ලබයි.

(ආ) වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව

මුදල් මණ්ඩලය විසින් ගනු ලැබූ සමස්ත මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග දෛනික මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ කාර්යභාරය වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුවට පැවරී ඇත. ඒ අනුව, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව විසින් ඇස්තමේන්තුගත ද්‍රවශීලතා මට්ටම, මෙහෙයුම් ඉලක්කයෙහි යෝග්‍ය මට්ටම, වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් අතර පවත්නා ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තිය, වෙළඳපොළට සුදුසු සංඥාවන්ගේ අවශ්‍යතාව ආදිය සැලකිල්ලට ගනිමින්, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ සහ විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ

පවතින දෛනික වෙනස්වීම් නිරීක්ෂණය කර ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සැලසුම් කිරීම කරනු ලබයි.

(ඇ) වෙන්දේසි

දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීමේ මෙන්ම, ද්‍රවශීලතාව වෙළඳපොළට සැපයීමේ වෙන්දේසි නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම හරහා බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමෙහි පවත්වා ගැනීම සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සංචිත මට්ටම හසුරුවමින් ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණ මෙහෙයුම්වල නිරත වේ.

(i) ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි 2020 වසර මුල් කාලයේදී පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කරගැනීම සඳහා දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍යතාව අනුව එක්දින, කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. ඒ අනුව, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව පැවති අවස්ථාවලදී දෛනික පදනමින් ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීම සඳහා එක්දින ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව සතියක කාලසීමාවක් දක්වා අවශෝෂණය කරගැනීමේ ක්‍රමයක් ලෙස එදිනම පියවීමේ පදනම මත, කෙටිකාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී. සැලකිය යුතු කාලසීමාවකට ද්‍රවශීලතාව අතිරික්තව පවතින බව පෙනීගිය අවස්ථාවලදී එම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කරගැනීමේ අරමුණු සහිතව ඊළඟ ව්‍යාපාර දිනයේදී පියවීමේ පදනම මත, දිගුකාලීන ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී.

II-7 සංඛ්‍යා සටහන

2020 දී පවත්වන ලද ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි

ප්‍රතිමිලදීගැනුම් වෙන්දේසි වර්ගය	පැවැත්වූ වෙන්දේසි සංඛ්‍යාව	(රු.බිලියන)	
		ඉදිරිපත් කළ මුළු ලංසු ප්‍රමාණය	පිළිගත් මුළු ලංසු ප්‍රමාණය
එක්දින	20	444.0	320.0
කෙටි කාලීන	4	52.0	31.3
දිගු කාලීන	1	15.0	2.9

(ii) ප්‍රතිචක්‍රණුම් වෙන්දේසි

වෙළඳපොළ වෙත ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එක්දින, කෙටිකාලීන සහ දිගුකාලීන පදනම මත ප්‍රතිචක්‍රණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී.

II-8 සංඛ්‍යා සටහන
2020 දී පවත්වන ලද ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි

ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි වර්ගය	පැවැත්වූ වෙන්දේසි සංඛ්‍යාව	(රු.බිලියන)	
		ඉදිරිපත් කළ මුළු ලංසු ප්‍රමාණය	පිළිගත් මුළු ලංසු ප්‍රමාණය
එක්දින - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු - බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්	23	357.0	175.4
	5	20.5	17.9
කෙටි කාලීන - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු - බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්	18	270.0	65.9
	8	55.0	48.4
දිගු කාලීන - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු - බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්	34	655.0	298.8
	9	108.0	85.9

(iii) ස්ථිර පදනම මත වූ වෙන්දේසි

2020 වසර තුළදී මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව කෙරෙහි ස්ථිර පදනමින් බලපෑම් කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල හිමිකාරීත්වය වෙනස්වීමට හේතුවන ස්ථිර පදනම මත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි සහභාගිත්ව ආයතන සමඟ පවත්වන ලදී.

II-9 සංඛ්‍යා සටහන
2020 දී පවත්වන ලද ස්ථිර පදනම මත වූ වෙන්දේසි

ස්ථිර පදනම මත වූ වෙන්දේසි වර්ගය	පැවැත්වූ වෙන්දේසි ප්‍රමාණය	(රු.බිලියන)	
		ඉදිරිපත් කළ මුළු ලංසු ප්‍රමාණය	පිළිගත් මුළු ලංසු ප්‍රමාණය
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදී ගැනීම	3	52.0	21.7
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම	-	-	-

(ඇ) විශේෂ ණය යෝජනා ක්‍රම

මුදල් නීති පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව, ඉදිකිරීම්, ඖෂධ හා අනෙකුත් හඳුනාගත් අංශවල රජයේ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් හා සැපයුම්කරුවන් සඳහා මෙන්ම, කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුකොටගෙන අහිතකර බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර සඳහා සියයට 4.0 නොඉක්මවූ පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ දින 180 ක කාල සීමාවක් සඳහා ණය ලබාදීමට, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත සියයට 1.0 සහනදායී පොලී අනුපාතිකයකට අරමුදල් සැපයීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් 2020 වසර තුළදී විශේෂිත

ණය යෝජනා ක්‍රම දෙකක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, රජයේ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් හා සැපයුම්කරුවන්ගේ නොපියවූ බිල්පත් ගෙවීම සහතික කිරීම සඳහා රජය විසින් නිකුත් කරන ලද ප්‍රතිග්‍රාහක ලිපි මත පදනම්ව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් සුරක්ෂිත කරන ලද පොරොන්දු නෝට්ටු මත පදනම්ව මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත සපයන ලද අරමුදල් උපයෝගී කරගෙන වාණිජ බැංකු විසින් එම කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට හා සැපයුම්කරුවන්ට ණය සැපයීම අපේක්ෂා කරන ලදී. එමෙන්ම, කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් අහිතකර බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර නගාසිටුවීමේ අරමුණින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සෞභාග්‍යා පුනරුද සහන ණය යෝජනා ක්‍රමයෙහි දෙවන අදියර යටතේ පුළුල් පරාසයක ඇප සුරැකුම් යටතේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත සියයට 1ක සහනදායී පොලී අනුපාතිකයකට අරමුදල් සපයන ලදී.

II-10 සංඛ්‍යා සටහන
2020 අවසානයේදී
හව ණය යෝජනා ක්‍රමවල ක්‍රියාකාරීත්වය

ණය යෝජනා ක්‍රමය	රු. බිලියන	
	අනුමත ණය ප්‍රමාණය	මුදාහරින ලද ණය ප්‍රමාණය
කොන්ත්‍රාත්කරුවන්, සැපයුම්කරුවන් සඳහා වන ද්‍රවශීලතා පහසුකම්	9.7	7.2
සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම්	92.7	83.4

6.2.2 නිත්‍ය පහසුකම

සහභාගිත්ව ආයතන සඳහා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ සපයනු ලබන නිත්‍ය පහසුකම වසර පුරාම සපයන ලදී. අන්තර් බැංකු මුදල් වෙළඳපොළ සහ විවිධ වෙළඳ කටයුතු හරහා දෛනික ද්‍රවශීල අවශ්‍යතා පූර්ණ වශයෙන් සපුරා ගැනීමට අපොහොසත් වූ සහභාගිත්ව ආයතනවලට නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ ද්‍රවශීලතාව ලබා දුන් අතර, සහභාගිත්ව ආයතන සතු අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කරගැනීම සඳහා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම සපයන ලදී. බැංකු පද්ධතිය තුළ සැලකිය යුතු ඉහළ මට්ටමක ද්‍රවශීලතාවක් පැවතීම නිසා එක්දින පදනම මත නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම භාවිතා කිරීමට 2020 වසරේදී සහභාගිත්ව ආයතන වැඩි නැඹුරුවක් දැක්වීය. 2020 වසර තුළදී, නිත්‍ය පහසුකම් සැපයීමේ පද්ධතිය සඳහා වැඩිදියුණු කිරීම් හඳුන්වා දීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2020 ජූලි 06 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය පහසුකම් ලබාගැනීම සඳහා වන අවසන් වේලාව 15:30 පැය දක්වා දීර්ඝ කරමින් දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සහභාගිවන්නන් සඳහා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට වැඩි කාලයක් ලබා දෙන ලදී.

II-II සංඛ්‍යා සටහන
2020 දී විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු
යටතේ නිත්‍ය පහසුකම් සැපයීම

පහසුකම	රු බිලියන	
	මුළු වටිනාකම	දෛනික සාමාන්‍යය
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම	32,809.4	136.7
නිත්‍ය ණය පහසුකම	714.7	3.0

6.2.3 ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය

මුදල් නීති පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව සෑම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක් විසින්ම සිය සමස්ත රුපියල් තැන්පතු වගකීම්වලට අනුපාතිකව මහ බැංකුවේ පවත්වා ගනු ලබන ජංගම ගිණුම්වල රඳවා ගත යුතු අවම සංචිත අවශ්‍යතාව ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය මගින් තීරණය කෙරේ. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාත අවශ්‍යතාව යටතේ සංචිත පවත්වාගෙන යෑම පරිපාලනය කිරීම සහ වාණිජ බැංකු විසින් ඊට දක්වන අනුකූලතාව අධීක්ෂණය කිරීම දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීමකි. වාණිජ බැංකුවල තැන්පතු වගකීම්වලට අදාළව සියයට 5.0 ක් ලෙස පැවති ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය, 2020 මාර්තු මස 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 4.0 ක් දක්වා පදනම් අංක 100 කින් පහත හෙළන ලද අතර, 2020 ජූනි මස 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එය සියයට 2.0 ක් දක්වා පදනම් අංක 200 කින් තවදුරටත් පහත හෙළන ලදී. මීට සමගාමීව, 2020 ජූනි මස 16 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි වාණිජ බැංකු සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා සඳහා සලකා බලනු ලබන කාසි හා නෝට්ටු ප්‍රමාණය සියයට 2.0 සිට සියයට 1.0 ක් දක්වා ප්‍රතිශතයක 1 කින් පහත හෙළන ලදී.

සෑම දිනක් අවසානයේදීම වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවේ පවත්වා ගනු ලබන පියවීම් ගිණුම්වල අවම වශයෙන් අදාළ සංචිත පරිච්ඡේදයෙහි රඳවා තබා ගත යුතු තැන්පතු ප්‍රමාණය ඊට අදාළ අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 90 ක් ලෙස පැවතිණි. එම නිසා වාණිජ බැංකු සඳහා ඇතැම් විට දිනය අවසානයේදී සංචිත අවශ්‍යතාව සපුරාලීම සඳහා අරමුදල් සම්පාදනය කරගැනීමේ ගැටලු මෙන්ම මුදල් වෙළඳපොළ හරහා ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ ණය සම්පාදනය කරගැනීමේ අවශ්‍යතා ද පැන නැගුණු අවස්ථා කලක් තිස්සේ නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් වාණිජ බැංකුවල ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය වඩාත් නම්‍යශීලී කරනු පිණිස 2020 අප්‍රේල් මස 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පවත්වා ගත යුතු අවම දෛනික තැන්පතු අවශ්‍යතාව එතෙක් පැවති සියයට 90 සීමාවේ සිට ප්‍රතිශතයක 70 කින් පහත හෙළමින් සියයට 20 ක මට්ටමට ගෙන එන ලදී. එසේ වුවද, පෙර පරිදීම අදාළ සංචිත කාල පරිච්ඡේදය අවසානයේදී ඊට අදාළව සියයට සියයක (100%) සංචිත අවශ්‍යතාව සපුරාලිය යුතු වේ.

6.2.4 බැංකු අනුපාතිකය

බැංකු අනුපාතිකය යනු මුදල් නීති පනතේ 87 වන වගන්තිය යටතේ අවසාන ණය ලබාදෙන්නා ලෙස මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සඳහා හදිසි ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සඳහා සපයනු ලබන වෙළඳපොළ අනුපාතිකයට වඩා ඉහළ වූ මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකයයි. මහ බැංකුවේ ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය යටතේ එතෙක් සියයට 15 ක්ව පැවති බැංකු අනුපාතිකය, 2020 අප්‍රේල් මස 16 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 10 ක් දක්වා පදනම් අංක 500 කින් පමණ පහත හෙළන ලද අතර, එය නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකයට පදනම් අංක 300 ක ආන්තිකයක් එකතු කොට ස්වයංක්‍රීය ලෙස ගැළපීමට තීරණය කරන ලදී. ඒ අනුව, පිළිවෙළින්, 2020 මැයි මස 06 සහ 2020 ජූලි මස 09 යන දිනවලදී සිදු කරන ලද ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සංශෝධන සමග බැංකු අනුපාතිකය සමුච්චිත ලෙස පදනම් අංක 150 කින් පමණ එනම් සියයට 8.50 දක්වා තවදුරටත් පහත හෙළන ලදී. කෙසේ වුවද, 2020 වසර තුළදී බැංකු අනුපාතිකය යටතේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට මහ බැංකුවෙන් ණය ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවක් ඇති නොවීය.

6.3 රජයේ සහ වාණිජ බැංකුවල බැංකුහරු වශයෙන් මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය

6.3.1 මූල්‍ය ආයතනවල ගිණුම්

මහ බැංකුව තුළ පවත්වාගෙන යනු ලබන පියවීම් ගිණුම් හරහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් මූල්‍ය පද්ධතිය හා සම්බන්ධ වී සිටී. දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවෙහි පවත්වා ගෙන යනු ලබන මෙම ගිණුම් මගින් තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියේ (RTGS) පාර්ශ්වකරුවන් අතර සිදු වන නිර්ලේඛන සුදාකුම්පත් ගනුදෙනුවල සහ අනෙකුත් ගනුදෙනුවලට අදාළ වන ගෙවීම් හා පියවීම් නිරවුල් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමත් සිදු කෙරේ. තවද, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් මෙම ගිණුම් හරහා ඔවුන්ගේ සංචිත පවත්වා ගැනීම සිදු කරනු ලබයි. ලංකා කලීයර් පෞද්ගලික සමාගම (LCPL) මගින් සකස් කරනු ලබන දෛනිකව වාර 18 ක් ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල බහුපාර්ශ්වීය ශුද්ධ පියවීම් ශේෂ (MLNSB), තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියට යොමු කොට එම බැංකුවල ගිණුම් යාවත්කාලීන කිරීම ද දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීමකි. මෙම වාණිජ බැංකුවල බහුපාර්ශ්වීය ශුද්ධ පියවීම් ශේෂවල අන්තර්ගත වනුයේ ඡායාගත චෙක්පත් පිළිබඳ නිෂ්කාගන පද්ධතිය (CITS), ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය (SLIPS), ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CAS), විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CEFTS) සහ විකුණුම් පොළ යන්ත්‍ර සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CPS) යන පද්ධති තුළින් වන ශුද්ධ පියවීම් වේ. 2020 වසර අවසානයේදී, දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24 කට සහ බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් 8 කට අදාළව තත්කාලීන දළ පියවීම් ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලැබීය.

II-12 සංඛ්‍යා සටහන

දෛනිකව සිදු කරනු ලබන බහුපාර්ශ්වීය ශුද්ධ පියවීම් ශේෂයන් නිෂ්කාශන (MLNSB) වාර පිළිබඳ තොරතුරු

බහුපාර්ශ්වීය ශුද්ධ පියවීම් ශේෂයන් නිෂ්කාශන කාණ්ඩය	දෛනික වාර ගණන
1) ප්‍රධාන නිෂ්කාශනය - ඡායාගත වෙක්පත් පිළිබිඹු නිෂ්කාශන (CITS)	03
2) ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් නිෂ්කාශන (SLIPS)	03
3) ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CAS)	04
4) විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CEFTS)	04
5) විකුණුම් පොළ යන්ත්‍ර සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CPS)	04
මුළු වාර ගණන	18

6.3.2 රජයේ ගිණුම්

දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රජයේ බැංකුකරු වශයෙන් මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය ඉටු කරමින් රජයේ දෙපාර්තමේන්තු, රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතන සහ රාජ්‍ය ආයතන මෙන්ම ඇතැම් විදේශීය ආයතන සඳහා ද බැංකු පහසුකම් සැපයීම සිදු කෙරේ. 2020 වසර අවසානය වන විට දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යන ලද එවැනි ගිණුම් සංඛ්‍යාව 49 ක් වූ අතර, ඊට අදාළව පැවති ගනුදෙනු සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 85 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් ගිණුම, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ ජංගම ගිණුම, දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්ගේ එකතු කළ අගය මත බදු ආපසු ගෙවීමේ ගිණුම සහ ජනාධිපති අරමුදල් ගිණුම යන ගිණුම්වලට අයත් විය.

මුදල් නීති පනතේ 89 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව මහ බැංකුව විසින් යම් මුදල් වර්ෂයක් සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද රජයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායමෙන් සියයට 10 ක උපරිමයකට යටත්ව රජයට පොලී රහිත තාවකාලික අත්තිකාරම් ලබාදීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. රජය විසින් මෙම අත්තිකාරම වක්‍රීය ණය පහසුකම් ලෙස භාවිතා කරනු ලබන අතර, එය මාස 6 කට නොවැඩි කාලසීමාවක් තුළ නැවත ගෙවිය යුතු වන අතර, ඕනෑම අවස්ථාවකදී මෙකී අත්තිකාරම් මුදලේ අගය අදාළ මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා වන රජයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායමෙන් සියයට දහයක් (10%) නොඉක්මවා පවත්වා ගත යුතු වේ. 2019 වසර අවසානයේදී, 2020 වසර සඳහා අයවැය ලේඛනයක් ඉදිරිපත් නොවූ බැවින් මුදල් අමාත්‍යාංශයේ අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරන ලද ඉල්ලීමට අනුව 2020 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා රජයට සැපයෙන තාවකාලික අත්තිකාරම ඊට පෙර වසරේ (2019) අගයම වූ රුපියල් බිලියන 238.06 මට්ටමේ පවත්වා ගනු ලැබීය. 2020 වසර අවසානයේදී එම මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද අයවැය ලේඛනයට අනුව රජයට සැපයූ තාවකාලික අත්තිකාරම රජයේ ඇස්තමේන්තුගත

ආදායමේ අඩුවීමට අනුරූපව තාවකාලිකව ලබාදුන් රුපියල් බිලියන 238.06 සිට රුපියල් බිලියන 154.72 දක්වා රුපියල් බිලියන 83.34 කින් පහත හෙළන ලදී.

II-13 සංඛ්‍යා සටහන

මහ බැංකුව විසින් රජයට සපයන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් (2019-2021)

රු. මිලියන

වර්ෂය	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම + ප්‍රදාන	ප්‍රදාන	ඇස්තමේන්තුගත ආදායම (ප්‍රදාන හැර)	ඇස්තමේන්තුගත ආදායමෙන් 10%	වක්‍රීය ණය වෙනස
2019	2,390,606	10,000	2,380,606	238,061	13,061
2020	2,390,606	10,000	2,380,606	238,061	-
2020 (සංශෝධිත)	1,555,200	8,000	1,547,200	154,720	-83,341
2021	1,994,400	10,000	1,984,400	198,440	43,720

II-14 සංඛ්‍යා සටහන

2020 වසරේදී දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ ගිණුම් පිළිබඳ තොරතුරු

ගිණුම් වර්ගය	ගිණුම් සංඛ්‍යාව
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	24
බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්	08
රජයේ දෙපාර්තමේන්තු	35
රජයේ ආයතන සහ නියෝජිත ආයතන	14
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දෙපාර්තමේන්තුවල ගිණුම්	38
විදේශීය නියෝජිත ආයතන (දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව හරහා ක්‍රියාත්මක වන)	09
එකතුව	128

6.4. ද්‍රවස ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම සැපයීම

තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය තුළ මෙහෙයුම් කටයුතු සුමටව හා කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සහභාගිත්ව ආයතනවල ද්‍රවස ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම තුළින් දෛනිකව අවශ්‍ය අරමුදල් සපයමින් අඛණ්ඩව සහය දෙන ලදී. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සුරැකුම් ලෙස තබා ගනිමින් ගාස්තුවකින් තොරව මෙම පහසුකම් සැපයීම සිදු කරනු ලබන අතර, අදාළ දිනය තුළදී සුරැකුම්පත්වල වර්තමාන වෙළඳපොළ මිල ගණන් වෙනස් වීමෙන් අදාළ සුරැකුම්පත්හි මිලෙහි විය හැකි උච්චාවචනයකින් ඇති විය හැකි අලාභය අවම කිරීම සඳහා මිලක් (Haircut) අන්තර්ගත කරමින් අදාළ සුරැකුම්පතෙහි නිල මිල ගණන් තීරණය කරනු ලබයි.

2020 වසර තුළදී ද්‍රවස ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම යටතේ ලබාදුන් සමස්ත ණය ප්‍රමාණය සහ එහි දෛනික සාමාන්‍යය, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 15,843 ක් සහ රුපියල් බිලියන

66.85 ක් විය. ඒ අනුව, පෙර වසරේ පැවති සමස්ත වටිනාකම වූ රුපියල් බිලියන 15,241 සහ දෛනික සාමාන්‍යය වූ රුපියල් බිලියන 62.72 හා සැසඳීමේදී දවස ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම භාවිතය ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කරයි.

6.5. බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවන් අධීක්ෂණය

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ කාර්යක්ෂම ලෙස මිල ගවේෂණය කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින්, දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් තැරැව්කරුවන්ගේ මෙහෙයුම් කටයුතු නියාමනය සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ බලය ලබාදෙමින්, 2013 පෙබරවාරි මස 15 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි මුදල් නීති පනතේ 10(සී) වගන්තියේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව 2013 අංක 01 දරන මුදල් තැරැව්කරණ රෙගුලාසි නිකුත් කරන ලදී. අනතුරුව, 2013 අංක 01 දරන මුදල් තැරැව්කරණ රෙගුලාසි සංශෝධනය කොට ඉදිරිපත් කරන ලද 2016 අංක 01 දරන මුදල් තැරැව්කරණ රෙගුලාසි අවලංගු කොට, 2018 මාර්තු මස 05 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි 2018 අංක 01 දරන මුදල් තැරැව්කරණ රෙගුලාසි නිකුත් කරන ලදී. යථා යෝග්‍ය බව ඇගයීම සඳහා වූ අවශ්‍යතා වැඩිදියුණු කිරීම, මුදල් තැරැව්කරණ ව්‍යාපාර පාලනය අත්පත් කර ගැනීම මත සීමා පැනවීම, අභ්‍යන්තර නියාමනය ශක්තිමත් කිරීම, අදාළ ලියකියවිලි/පොත් පරීක්ෂා කිරීම සහ තොරතුරු වාර්තා කිරීමේ අවශ්‍යතා තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම ආදී නව අංග කිහිපයක් අන්තර්ගත කරමින් 2019 පෙබරවාරි මස 14 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි 2019 අංක 01 දරන මුදල් තැරැව්කරණ රෙගුලාසි නිකුත් කරන ලදී.

මෙම රෙගුලාසි යටතේ 2020 මාර්තු මස අවසානය වන විට සමාගම් 9 ක් සඳහා “බලය පැවරීමේ සහතික” නිකුත් කරන ලද අතර, එම සමාගම් “බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවන්” ලෙස නම්කර ඇත. 2020 වසර තුළ දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර මුලදී එක් බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවකු සඳහා එතැන් පරීක්ෂණයක් සිදු කළ අතර, කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවන්ගේ පරිශ්‍රයන් වෙත පිවිසීම සඳහා පැවති ගැටලු හේතුකොටගෙන සෙසු බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවන් 8 දෙනා සඳහා දුරස්ථ පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී.

2020.12.31 දිනට බලයලත් මුදල් තැරැව්කරණ සමාගම් ලේඛනය

1. බාට්ලිට් මැක්ලේයි ඇන්ඩ් රෝයි (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
2. සෙන්ට්‍රල් ෆොරෙක්ස් ඇන්ඩ් මනි බ්‍රෝකර්ස් ලිමිටඩ්
3. ෆස්ට් එලයන්ස් මනි බ්‍රෝකර්ස් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
4. ජෝර්ජ් ස්ටුවර්ට් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
5. එම් වි එස් මනි බ්‍රෝකර්ස් ලිමිටඩ්
6. පිගට් වැප්මන් ඇන්ඩ් කම්පැනි (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
7. එස් එම් බී මනි බ්‍රෝකර්ස් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
8. තැප්‍රොබෙන් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
9. විෂ්විත් මනි ඇන්ඩ් එක්ස්චේන්ජ් බ්‍රෝකර්ස් ලිමිටඩ්

7. ආර්ථික පර්යේෂණ

1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතේ 25 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය වෙත සහ මහ බැංකු අධිපතිවරයා වෙත සහාය වීම පිණිස මෙන්ම මහජනතාව වෙත තොරතුරු සැපයීම සඳහා දත්ත සම්පාදනය කිරීමේ හා ආර්ථික පර්යේෂණ සිදු කිරීමේ වගකීම, එකී මුදල් නීති පනත මගින් විශේෂයෙන් පිළිගත් ප්‍රධාන දෙපාර්තමේන්තු දෙකෙන් එකක් වන ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී ඇත. ඒ අනුව, කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ වුව ද, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීම සඳහා මෙන්ම ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නිසි පර්යේෂණ ඔස්සේ අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපදෙස් ලබා දීමේ වගකීම ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව ඉටු කරන ලදී. රජයේ ආර්ථික කටයුතු පිළිබඳ උපදෙශක ලෙස මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය ඉටු කරමින් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන් යටතේ උද්ගත වන ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිමය උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. දුරස්ථව මෙන්ම අවශ්‍ය විටෙක කාර්යාලයට වාර්තා කර රාජකාරියේ නිරත වෙමින් කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ලබා දුන් පූර්ණ සහයෝගය මත ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නියමිත කාලය තුළ ව්‍යවස්ථාපිත හා වෙනත් ප්‍රකාශන ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳ පාර්ශ්වකරුවන්හට තොරතුරු බෙදා හැරීම මෙන්ම විවිධ මහජන දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වසංගත තත්ත්වය හමුවේ පුද්ගල සංචරණයන්ට සිදු වූ බලපෑම හේතුවෙන් බොහෝ දුරට මංගත ක්‍රම ඔස්සේ විදේශීය මහ බැංකු හා ජාත්‍යන්තර ආයතන සමඟ සම්ප සහයෝගීතාවය පවත්වා ගැනීමට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පහසුකම් සපයන ලදී.

7.1 ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමේ අරමුණ පෙරදැරිව, පූර්වෝපායික සහ කාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ වෙත එළඹීම උදෙසා මුදල් මණ්ඩලයට සහාය වීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දේශීය ආර්ථිකයේ, මුදල්, විදේශීය, මූර්ත සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය යන අංශවල මෙන්ම ගෝලීය ආර්ථිකයේ ප්‍රවණතා, වර්ධන සහ පුරෝකථනවලට අදාළ දත්ත එකතු කිරීම සහ සම්පාදනය, අධීක්ෂණය හා විශ්ලේෂණය අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සංචරණ සීමා පැනවූ අභියෝගාත්මක වාතාවරණයක් යටතේ වුව ද, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් මුදල් මණ්ඩලයට සහ මහ බැංකුවේ කළමනාකාරිත්වයට අවශ්‍ය දත්ත සහ විශ්ලේෂණ සැපයීමට කටයුතු කරන ලදී. 2020 වසර තුළ, මුදල් සහ පොලී අනුපාත දත්ත එක්රැස් කිරීම සහ සම්පාදනය ස්වයංක්‍රීය ක්‍රමවේදයකට සිදු කිරීමේ සහ ආර්ථිකයේ විවිධ අංශයන්හි ක්ෂුද්‍ර මට්ටමේ දත්ත එක්රැස් කිරීම උදෙසා කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන්

ආවරණය වන මාසික සමීක්ෂණයක් හඳුන්වාදීමේ ප්‍රයත්නයන් ඇතුළුව මුදල් සහ පොලී අනුපාත සංඛ්‍යාත රැස් කිරීම සහ බෙදා හැරීම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබීය. තවද, මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ ලේකම් කාර්යාලය වශයෙන් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වඩාත් දැනුවත් කිරීන් ගැනීමට සහ මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ සුදුසු තීරණ ගැනීමට අදාළ නිර්දේශ ලබා දීමට මුදල් මණ්ඩලයට හැකි වන පරිදි ආකෘති මත පදනම් වූ සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථනවල සහාය ඇතිව ආර්ථික සහ මුදල් තත්ත්වය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්මකින් යුතු විස්තරාත්මක වාර්තා මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. වසංගත තත්ත්වය තුළ ආර්ථික කටයුතු සඳහා සහාය වීමේ කඩිනම් අවශ්‍යතාවය වටහා ගත් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වසර තුළ දී පූර්ව දින දර්ශනයෙහි ඇතුළත් නොවූ හදිසි මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණ සන්නිවේදනය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීය. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, 2021 සහ ඉදිරිය සඳහා වූ මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම යන වාර්ෂික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය සම්පාදනය කිරීම සම්බන්ධීකරණය කළ අතර, එම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය මගින් මහ බැංකුවේ මැදි කාලීන මුදල් සහ මූල්‍ය අංශ ප්‍රතිපත්ති නිවේදනය කරමින් මූල්‍ය වෙළඳපොළ සහ ආර්ථිකයේ සියලු පාර්ශ්වකරුවන් වෙත ඉදිරි කාලය සඳහා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති දිශානතිය පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කෙරිණි. වසංගත තත්ත්වය මධ්‍යයේ ආර්ථික පුනර්ජීවනය උදෙසා රජය ගනු ලබන පරිශ්‍රමයට සහයෝගය දක්වමින්, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් නීති පනතේ විධිවිධානයන්ට යටත්ව විශේෂ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම හා සම්බන්ධ නිර්දේශ මුදල් මණ්ඩලය වෙත ලබා දෙන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා හා සබැඳි අවදානම් සහ එම අවදානම් මගින් උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි ඇති විය හැකි බලපෑම් අඛණ්ඩව අධ්‍යයනය කළ අතරම, රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ විවිධ ක්‍රියාමාර්ග විශ්ලේෂණය කර ඒවායේ ආර්ථික බලපෑම් ද අධ්‍යයනය කර ඉදිරිපත් කරන ලදී. තවද, ශාස්ත්‍රීය සහ පෞද්ගලික අංශවල විශේෂඥයන්ගේ අදහස් ලබා ගැනීම තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශන කමිටුවේ රැස්වීම් පවත්වාගෙන යෑමට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තවදුරටත් පහසුකම් සපයන ලදී. තවද, මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ සහ සන්නිවේදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ආකෘති මත පදනම් වූ පුරෝකථන සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ පද්ධතිය රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ විදේශීය අංශ යන කොටස් එක් කර පුළුල් කිරීම මගින් සිය ආකෘතිකරණ සහ පුරෝකථන හැකියාව අඛණ්ඩව ඉහළ නංවා ගැනීමට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කළේය. තවද, මහජනතාව සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් අතර දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ බාහිර පාර්ශ්වයන් වෙත කෙරෙන සන්නිවේදනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව පියවර කිහිපයක්ම ආරම්භ කළ අතර, එමගින් උද්ධමන අපේක්ෂාවන්

මැදි කාලීනව අපේක්ෂිත උද්ධමන පරාසය තුළ මනාව පාලනය කර ගැනීමට සහාය ලැබුණි. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබඳව මුදල් මණ්ඩල තීරණ මහජනතාව වෙත දැනුම් දීමේ පුවත්පත් නිවේදන නිකුත් කිරීම සඳහා අඛණ්ඩව පහසුකම් සැපයූ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය තත්කාලීනව පුළුල් පරාසයක් වෙත ළඟා කරවීම සඳහා එම මාධ්‍ය හමු මංගත ක්‍රමවේද ඔස්සේ සජීවීව විකාශය කෙරිණි. මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා යටතේ ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු වාර්තාකරණ පද්ධතිය (ITRS) හඳුන්වා දීමේ ප්‍රමුඛ දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස කටයුතු කිරීමට අමතරව, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අභියෝගතා මධ්‍යයේ වුව ද මහ බැංකුවේ නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය පවත්වාගෙන යෑම සඳහා කටයුතු කළේය.

7.2 විදේශීය අංශයේ ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් හටගත් අභියෝගාත්මක ගෝලීය පරිසරය හේතුවෙන් ඇති වූ බාහිර අවදානම් සහ අවිනිශ්චිතතාවයන් මධ්‍යයේ වුව ද, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගෝලීය සහ දේශීය ආර්ථික ප්‍රවණතා පිළිබඳව පුළුල් නිරීක්ෂණයන් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම සහ විදේශ මූල්‍ය සම්බන්ධ සංඛ්‍යා දත්ත එක්රැස් කිරීම, සම්පාදනය කිරීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට කාලෝචිත සහ උපායමාර්ගික ප්‍රතිපත්ති උපදෙස් සහ නිර්දේශ නීතිපතා ලබා දෙන ලදී. තවද, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රුපියල මත ඇතිවන පීඩනය හඳුනා ගැනීම සඳහා විනිමය අනුපාතිකයේ වෙනස්වීම් නිරීක්ෂණය කළ අතර, විනිමය අනුපාතිකයෙහි අධික විචලනයන් අඩු කිරීම සඳහා සුදුසු නිවැරදි කිරීමේ පියවර නිර්දේශ කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම, කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය මධ්‍යයේ දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළඳපොළ ප්‍රවණතා පිළිබඳව ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ද සහයෝගය ඇතිව මුදල් මණ්ඩලය දැනුවත් කරන ලදී. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ණය තත්ත්වය පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණු සහ ඉදිරි දිශානතිය ඉස්මතු කරමින්, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයට ඉදිරිපත් කිරීම් කරන ලදී. මේ අතර, රජය විසින් ගනු ලැබූ විදේශ ණය මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මත ඇතිවන බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීම ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් දත්ත වාර්තා කිරීමේ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව විදේශ අංශයේ සංඛ්‍යා දත්ත සම්පාදනය කිරීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ද පියවර ගන්නා ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගෙවුම් තුලන ලේඛනයේ 6වන සංස්කරණ (BPM6) ආකෘතිය අනුව ගෙවුම් තුලන හා ජාත්‍යන්තර ආයෝජන තත්ත්වය පිළිබඳ සංඛ්‍යා දත්ත කාර්තුමය පදනම මත ද, ජාත්‍යන්තර සංචිත දත්ත සටහන මාසික පදනම මත ද ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, කාර්තුමය විදේශ ණය පිළිබඳ සංඛ්‍යා දත්ත ලෝක බැංකුව වෙත ද, වාර්ෂික පදනම මත සෘජු ආයෝජන දත්ත විදේශීය ආයෝජන පිළිබඳ ඒකාබද්ධ සමීක්ෂණය වෙත ද ඉදිරිපත්

කරන ලදී. විදේශීය අංශයේ ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීමට සහාය වීමේ අරමුණ ඇතිව විදේශීය අංශයේ දත්තවල නිරවද්‍යතාවය ඉහළ නැංවීමට සහ වඩා කාලීන තොරතුරු ලබා ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළ දී පෞද්ගලික අංශයේ විදේශීය වත්කම් සහ වගකීම් පිළිබඳ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කෙරෙන වාර්ෂික අන්තර්ජාතික ආයෝජන තත්ත්වය පිළිබඳ සමීක්ෂණය, නේවාසික හා අනේවාසික ගුවන් සමාගම්, නාවික සමාගම්, විදුලි සංදේශ, ඉදිකිරීම් සහ රක්ෂණ ආදී අංශ රැසක් ආවරණය කෙරෙන සේවා වෙළඳාම පිළිබඳ වූ සමීක්ෂණය සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් සම්බන්ධයෙන් වූ මාසික සමීක්ෂණය ඇතුළු සමීක්ෂණ රැසක් සිදු කරන ලදී. තවද, ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පද්ධතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ ප්‍රමුඛ දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු පද්ධතිය හරහා විදේශයන් සමඟ සිදු කරන ගනුදෙනු සහ විදේශ මුදල් ගනුදෙනු අධීක්ෂණය අරමුණු කර ගනිමින් ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පද්ධතිය හඳුන්වා දීම සඳහා එහි තාක්ෂණික අංශ වැඩි දියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් සියලු බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා සහයෝගීත්වයෙන් කටයුතු කරන ලදී. අන්තර්ජාතික ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පද්ධතිය 2022 වසරේ දී ක්‍රියාවට නැංවීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

7.3 පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්තිමය උපදේශන ලබා දීම

වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ඇතිවූ අභියෝග මධ්‍යයේ, ප්‍රධාන වශයෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය, ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයට අදාළ ගැටලු සම්බන්ධයෙන්, මුදල් මණ්ඩලය, රජය සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් වෙත ප්‍රතිපත්තිමය උපදෙස් ලබා දීමේ දී ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉටුකරන ලදී. වසංගත ව්‍යාප්තියේ ආරම්භයත් සමඟම විවිධ සභාවන්හි දී මෙන්ම ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයට සහ රජයට ලබා දුන් වාර්තා තුළින් ද ආර්ථිකයට මුහුණ පෑමට සිදුවන අභියෝග ඉස්මතු කර දක්වනු ලැබිණි. වසා තැබූ රට විවෘත කිරීමට පියවර ගැනීමත් සමඟම ආර්ථික කටයුතු නැවත නගා සිටුවීමට අවශ්‍ය යෝජනා අඩංගු, කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වයෙන් පසු ආර්ථිකය නැවත නගා සිටුවීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වන යෝජනාවලිය නමින් ආර්ථිකයේ සියලුම අංශ ආවරණය වන පරිදි සැකසූ වාර්තාවක් 2020 ජූනි මස රජයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. රජයේ අනෙකුත් ආයතන කිහිපයක සහයෝගීත්වයෙන්, 2020 සැප්තැම්බර් මස, ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම් සහ වත්කම් බෙදී යෑමේ අසමානතා පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක වාර්තාවක් රජයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. මුදල් නීති පනතේ 116(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව ආර්ථිකයේ ප්‍රවණතා සහ අවදානම් පිළිබඳ රහස්‍ය වාර්තාවක් වන සැප්තැම්බර් 15 වාර්තාව ද ව්‍යවස්ථාපිතව දක්වා ඇති දිනය වන විට මුදල් අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය උපදෙස් ලබා දෙමින්, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ, මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව මෙන්ම, වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් කමිටුව, මූල්‍ය අංශ ස්ථායීතා කමිටුව, දේශීය

ණය කළමනාකරණ කමිටුව, රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා වූ ටෙන්ඩර් මණ්ඩලය, පුහුණු කටයුතු කමිටුව, පුස්තකාල උපදේශන කමිටුව සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 70 වෙනි සංවත්සරය සැමරීම සඳහා වන නියාමන කමිටුව ඇතුළු අභ්‍යන්තර කමිටු ගණනාවක සාමාජිකත්වය දරමින් කටයුතු කළේය. මෙයට අමතරව, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ, අභ්‍යන්තර ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුවෙහි සහ ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුවෙහි නිරීක්ෂකයෙකු ලෙස ද කටයුතු කළේය. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් මුදල් මණ්ඩලයෙහි සහ මූල්‍ය ආයතනවල සභාපතිවරුන්ගේ හා විධායක නිලධාරීන්ගේ සැලසුම්ගත සහ විශේෂ රැස්වීම්වල දී සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ කාලීනව වැදගත් වන විෂයයන් පිළිබඳව ඉදිරිපත් කිරීම් නිරන්තරයෙන් සිදු කරන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීහු ද මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුව ඇතුළු සෙසු අභ්‍යන්තර කමිටු කිහිපයක් සඳහා සේවය ලබා දුන්හ. එසේම, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීහු බාහිර ආයතනික මණ්ඩල සහ කමිටු ගණනාවක දී මහ බැංකුව නියෝජනය කළහ. හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය සහ අතිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් සහ මුදල් අමාත්‍යාංශය, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය සේවා, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය, උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, වෙළඳ අමාත්‍යාංශය, කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය සහ බලශක්ති අමාත්‍යාංශය ආදී වූ ආයතන විසින් පත් කරන ලද කමිටු සහ මණ්ඩල ගණනාවක් ඒ අතර විය. අලිමංකඩ ලුණු ලේවායේ උතුරු කොටස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා වන ව්‍යාපෘති කමිටුව, වාහන එකලස් කිරීමේ කර්මාන්ත පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ කමිටුව, වෙළඳාම් සඳහා පහසුකම් සැපයීමේ ජාතික කමිටුව, රාජ්‍ය මූල්‍ය සංඛ්‍යා දත්ත සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ කමිටුව, තීරුබදු නිර්ණය කිරීමේ කමිටුව, අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ වෙළඳ ප්‍රවර්ධන හා තොරතුරු පිළිබඳ උපදේශන කමිටුව, ඒකාබද්ධ ඩිජිටල් සංචාරක වේදිකාව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ශක්‍යතා අධ්‍යයන කමිටුව, සමාජ ආර්ථික සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ ජාතික කමිටුව, පොහොර මිල තීරණය කිරීමේ කමිටුව, ගෑස් සහ තිරිඟු පිටි සඳහා මිල සූත්‍රය හඳුන්වා දීමේ කමිටුව, වසංගත තත්ත්වයෙන් බලපෑමට ලක් වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් නගා සිටුවීම සඳහා වන විශේෂ කමිටුව, ශ්‍රී ලංකා බනිජ් තෙල් සංස්ථාවේ තෙල් ප්‍රසම්පාදනය හා සම්බන්ධ ණය පිරිවැය පිළිබඳ මූලික අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම සඳහා වන කමිටුව, විග්‍රාම යෑමේ අනිවාර්ය වයස් සීමාව දිගු කිරීම හා සම්බන්ධ කමිටුව, වසර 13ක අධ්‍යාපනය සහතික කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳ උපදේශන කමිටුව, 2020 වසරේ අ.පො.ස. උසස් පෙළ විභාගයේ Z ලකුණු නිකුත් කිරීම පිළිබඳ ගැටලුව අධ්‍යයනයට පත් කරනු ලැබූ කමිටුව සහ ජීවන වියදම පාලනය කිරීම සඳහා පත්කරනු ලැබූ කමිටුව යනාදී කමිටු ද ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් 2020 වසර තුළ දී නියෝජනය කරන ලද බාහිර කමිටු අතර විය.

7.4 ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රකාශන සහ දත්ත හා තොරතුරු බෙදා හැරීම

මුදල් නීති පනතේ ව්‍යවස්ථාපිත විධිවිධානයන්ට අනුගත වෙමින්, මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවල දායකත්වය ද ඇතිව, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහ බැංකුවේ ප්‍රමුඛතම ප්‍රකාශනය වන වාර්ෂික වාර්තාව භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 2019 වසරට අදාළ වාර්ෂික වාර්තාව 2020 අප්‍රේල් මස අවසන් වන විට සම්පාදනය කර මුදල් අමාත්‍යවරයාට පිළිගන්වා මහජනතාව වෙත බෙදා හරින ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අනෙකුත් ප්‍රධානතම ප්‍රකාශනයක් වන මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා: 2020 සුවිශේෂ සිදුවීම් සහ 2021 අපේක්ෂා නම් අර්ධ වාර්ෂික ප්‍රකාශනය 2020 ඔක්තෝබර් මස එළි දක්වන ලදී. 2021 ජනවාරි මස 04 වන දින මංගල ක්‍රමවේද ඔස්සේ ඉදිරිපත් කරන ලද 2021 සහ ඉදිරිය සඳහා වූ මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම මහ බැංකුව විසින් අධීක්ෂණ නිවේදනය කරන ලද දහ හතර වන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය වූ අතර, එය සකස් කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අධිපතිතුමාට සහාය විය. ඒ සමඟම, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, දෛනික, සතිපතා සහ මාසික ආර්ථික හා මූල්‍ය තොරතුරු මහ බැංකු වෙබ් අඩවියේ ඇති දත්ත පුස්තකාලයෙන් ලබාගත හැකි ලෙසට යාවත්කාලීන කළ අතර, එම තොරතුරු අනෙකුත් මාධ්‍ය ඔස්සේ ද නිරන්තරයෙන් බෙදාහැරීමට කටයුතු කළේය. තවද, මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ අදහස ඇතිව, සැලසුම්ගත සහ හදිසි මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහ විදේශීය අංශයේ ප්‍රවණතා පිළිබඳ පුවත්පත් නිවේදන නියමිත පරිදි නිකුත් කරන ලදී. මෙයට, යාවත්කාලීන කළ මුදල්, පොලී අනුපාත, ගෙවුම් ශේෂ සහ අනෙකුත් විදේශීය අංශ තොරතුරු ඇතුළත් විය. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආර්ථිකයේ සියලුම අංශ ආවරණය වන පරිදි මුදා හරින ලද සංඛ්‍යාත දත්ත, විශේෂිත දත්ත ප්‍රකාශන සම්මතයන්ට (SDDS) අනුකූල විය. මීට අමතරව, නිල රාජ්‍ය ගිණුම් සංඛ්‍යාත දත්ත ප්‍රකාශනයේ ප්‍රමාදයන් සලකා බලා, මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය උදෙසා ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය නිරසාර ලෙස යථා තත්ත්වය කරා යනුවෙන් වාර්තාවක් 2020 වසරේ සැප්තැම්බර් මස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

7.5 ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණවල නිරත වීම සහ දැනුම බෙදා හැරීම

කාලීන වැදගත්කමක් ඇති විෂයයන් පිළිබඳ පර්යේෂණ හා විශ්ලේෂණ වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් දෙපාර්තමේන්තුව තුළ මෙන්ම මහ බැංකුව තුළ පර්යේෂණ සංස්කෘතිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අධීක්ෂණ කටයුතු කළේය. පර්යේෂණ ආශ්‍රිත කාර්යයන් සඳහා වගකීම දරණ ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි අභ්‍යන්තර කමිටුවක් වන පර්යේෂණ උපදේශක මණ්ඩලය විසින් වසර පුරා දැනුම හුවමාරු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරමින් පර්යේෂකයන්ට අධීක්ෂණ මග පෙන්වීම් ලබා

දෙන ලදී. මහ බැංකුවේ 70 වන සංවත්සරය නිමිත්තෙන් ආසියානු සංවර්ධන බැංකු ආයතනය (ADB) සහ ආසියා ශාන්තිකර ව්‍යවහාරික ආර්ථික විද්‍යා සංගමයේ (APAEA) සහයෝගිත්වයෙන් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව සහ ආර්ථික වර්ධනය යන මෑයෙන් ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ වැඩමුළුවක් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංවිධානය කරන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ආසියා ශාන්තිකර ව්‍යවහාරික ආර්ථික විද්‍යා සංගමයේ පර්යේෂකයින් සමඟ සාමූහිකව සකස් කළ පර්යේෂණ පත්‍රිකා තුනක් මෙම වැඩමුළුවේ දී ඉදිරිපත් කරන ලදී. තවද, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 ජූලි 16 වන දින, හයවැනි දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා මූල්‍ය සංවිධානයේ දත්ත පද්ධති සමුළුව සහ පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය මංගල ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පවත්වමින් සත්කාරකත්වය දරන ලදී. මෙම සම්මන්ත්‍රණයේ දී, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා රටවල මුදල් පිළිබඳ ප්‍රධාන තොරතුරු නැවත සලකා බැලීමක් (Revisiting key monetary facts for SAARC countries) යන මෑයෙන් පර්යේෂණ පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. තවද, දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා මූල්‍ය සංවිධානය මංගල ක්‍රමවේද ඔස්සේ පැවැත් වූ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ වැඩසටහනට ද ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීහු සහභාගී වූහ.

පර්යේෂණ උපදේශක මණ්ඩලයේ මග පෙන්වීම යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිල පර්යේෂණ ප්‍රකාශනය වන මාණ්ඩලික පත්‍රිකා 2020 වසරේ දී ද ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. තවද, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් දේශීය සහ ජාත්‍යන්තර සමුළුවල සිය පර්යේෂණ ඉදිරිපත් කිරීම අධීක්ෂණ සිදුකරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ආදායම් සහ වත්කම් බෙදී යාමේ අසමානතා තක්සේරු කිරීම පිළිබඳ විශේෂ පර්යේෂණයට අමතරව, අධිපතිතුමාගේ උපදෙස් පරිදි, දේශීය නිෂ්පාදන දිරි ගැන්වීමේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය වැඩසටහන හා සමගාමීව, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාර්ථක වීමේ විභවයක් ඇති කර්මාන්ත (Winning Industries) සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයන මාලාවක් ආරම්භ කරන ලදී.

පාසල් හා විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ, රජයේ සහ පෞද්ගලික ආයතනවල නිලධාරීන්ගේ අභිවෘද්ධිය පිණිස ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු විදු පියෙස සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල සහයෝගය ඇතිව මහ බැංකුව තුළදීත්, ඉන් පිටතදීත්, සංවිධානය කෙරුණු වැඩසටහන්වලදී ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සිය කාර්යමණ්ඩලයේ ප්‍රවීණතා හුවමාරු කර ගැනීම අධීක්ෂණ සිදු කළේය. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් 2019 වාර්ෂික වාර්තාවෙන් පිළිබිඹු වන ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය යන මෑයෙන් ප්‍රසිද්ධ දේශන භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම මංගල ක්‍රමවේද ඔස්සේ පවත්වන ලදී. වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් භෞතික සහභාගිත්වයකින් යුතු අධ්‍යාපනික වැඩසටහන්වල අඩුවක්

පැවතිය ද, මංගත ක්‍රමවේද හරහා මහ බැංකුවේ අරමුණු සහ කාර්යභාරය, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය, විදේශීය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති සහ කාලීන ගැටළු සහ අභියෝග ඇතුළුව මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා යන ක්ෂේත්‍රයන්හි අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් විශාල ප්‍රමාණයක් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි නිලධාරීන් විසින් පවත්වන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ආචාර්ය උපාධි සහ ශාස්ත්‍රපති මට්ටමේ උපාධි සුදුසුකම් සපුරා ලූ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් මහ බැංකුවේ පශ්චාත් උපාධි ශිෂ්‍යත්ව සඳහා අවශ්‍ය සුදුසුකම් සපුරාලනු වස් සාර්ව ආර්ථික, ක්ෂුද්‍ර ආර්ථික සහ ගණිතය යන කෙටි කාලීන පාඨමාලා ඔස්සේ අභ්‍යන්තර පශ්චාත් උපාධි අපේක්ෂකයන්ගේ පර්යේෂණ නිපුණතා වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා සහාය දැක්වීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් මහ බැංකුවේ පශ්චාත් උපාධි අපේක්ෂකයින්ගේ පර්යේෂණ යෝජනා හා පර්යේෂණ පත්‍රිකා ඇගයීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. අ.පො.ස. උසස් පෙළ සිසුන්ගේ අභිවෘද්ධිය පිණිස බැංකු විදු පියෙස විසින් සංවිධානය කරන ලදුව, සිංහල හා දෙමළ භාෂාවලින් විකාශය වූ, තක්සිලාව සහ අර්වුචා යන රූපවාහිනී අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි නිලධාරීහු සිය සම්පත් දායකත්වය ලබා දුන්හ.

7.6 ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යෑම

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා රජය සහ මහ බැංකුව වෙනුවෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා මූල්‍ය සංවිධානය සහ අග්නිදිග ආසියානු මහ බැංකු පර්යේෂණ හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය වැනි ජාත්‍යන්තර බහුපාර්ශ්වීය මූල්‍ය සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධතා පවත්වා ගන්නා මූලික ආයතනය ලෙස කටයුතු කළේය. එසේම, සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීමට සහ අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමට අමතරව ලෝක බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි අනිකුත් ප්‍රධාන බහුපාර්ශ්වීය සංවර්ධන බැංකු හා නියෝජිතායතන සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා රජයට අවශ්‍ය සහයෝගය ද අඛණ්ඩව ලබා දෙන ලදී. තවද, 2020 ජනවාරි-පෙබරවාරි කාල සීමාව තුළ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ නියෝජිතයන්ගේ මෙරට සංචාරය ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. එමෙන්ම දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා මූල්‍ය සංවිධානය දියත් කරනු ලැබූ වැඩසටහන් ගණනාවකට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සහයෝගය ලබා දෙන ලදී. දකුණු ආසියානු කලාපීය මහ බැංකු සඳහා වන දකුණු ආසියානු කලාපීය සම්බන්ධීකරණ කවුළුව (SAARCFINANCE sync portal) දියත් කිරීම සහ විද්‍යුත් පුවත්පත ප්‍රතිශෝධනය කිරීම ද ඒ අතර විය. තවද, 2020 නොවැම්බර් මස 04වන දින පැවැත්වුණු දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා මූල්‍ය සංවිධානයේ අධිපතිවරුන්ගේ 40වන හමුව සඳහා අවශ්‍ය දායකත්වය ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දෙන ලදී.

එසේම, 2020 මැයි සහ නොවැම්බර් මාසවලදී ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් මෙහෙය වන ලද පුරෝකථන සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ පද්ධතියේ කොටසක් වන කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතිය දියුණු කිරීම සඳහා වූ තාක්ෂණික සහාය ලබා දීමේ මෙහෙයුම් වැඩසටහනින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය. තවද, 2020 දෙසැම්බර් මස පැවැත්වුණු අග්නිදිග ආසියානු මහ බැංකු අධිපතිවරුන්ගේ වාර්ෂික රැස්වීමට සහ 2020 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී පැවැත්වුණු අග්නිදිග ආසියානු මහ බැංකු විධායක කමිටුවේ 19 වැනි හමුවට අදාළව මහ බැංකුවේ සහභාගිත්වය මංගත ක්‍රමවේද ඔස්සේ සිදු කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව පහසුකම් සැපයී ය. මීට අමතරව, වසංගත තත්ත්වය හමුවේ ආර්ථිකයේ බාහිර පාර්ශවකරුවන් හා අඛණ්ඩව සාකච්ඡා පවත්වා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන්, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීහු ආයෝජකයන්ට අවශ්‍ය කෙරෙන තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් ලබා දෙමින් ඔවුන් සමඟ මංගත ක්‍රමවේද ඔස්සේ පැවති රැස්වීම්වලට වසර මුළුල්ලේම සහභාගී වූහ.

8. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

1958 අංක 15 දරණ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ පනතේ ප්‍රතිපාදන යටතේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල (සේ. අ. අ.) පිහිටුවා ඇත. පනතේ 5 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව අරමුදලේ කළමනාකරණයට අදාළ බලතල, කාර්යයන් සහ වගකීම් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයට පැවරී ඇති අතර, වෙනත් ආකාරයකින් සඳහන් නොකරන ලද සියළුම පරිපාලන බලතල සහ කාර්යයන් කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සතු වේ. සේ.අ.අ. පනතේ 5 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය තමන් වෙත පැවරී ඇති කාර්යභාරයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මෙහෙයුම් යාන්ත්‍රණය ලෙස සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවා ඇත.

8.1 සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන්

සේ.අ.අ. පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව සාමාජික දායක මුදල් සහ අධිභාර රැස් කිරීම, පොදු ගිණුම් සහ සාමාජික ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම, සාමාජික ගිණුම්වලට පොළිය බැර කිරීම, සාමාජිකයන්ට සහ ඔවුන්ගේ නීතිමය හිමිකරුවන්ට ප්‍රතිලාභ ආපසු ගෙවීම, අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීම සහ පනත මගින් මුදල් මණ්ඩලය සහ කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත පවරා ඇති කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීමේ දී දරණු ලබන පිරිවැය අරමුදලේ ආදායමෙන් අයකර ගැනීම යන කාර්යයන් සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇත. ඒ අනුව, සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව, සේ.අ.අ. පනතේ ප්‍රතිපාදනයන්ට අනුගත වෙමින් ඉහත කාර්යයන් ඉටු කළ අතර කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සමඟ ද සමීප සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා ගෙන යන ලදී. වසර 2020 දී සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් සංක්ෂිප්ත ලෙස පහත දැක්වේ.

(අ) දායක මුදල් ලැබීම් සහ හිමිකම් ඇති අයට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්

2020 වසරේ දායක මුදල් ලැබීම් රු. බිලියන 157.2 සිට 150.7 දක්වා පහළ ගිය අතර එය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව සියයට 4.1 ක අඩු වීමකි. එසේම 2020 වසර තුළ දී ප්‍රතිලාභ ලෙස අරමුදලේ සාමාජිකයන් සහ ඔවුන්ගේ නෛතික උරුමකරුවන් වෙත රු.බිලියන 109.7ක් ගෙවන ලද අතර එය 2019 වසරට සාපේක්ෂව සියයට 13.1ක අඩු වීමකි (සංඛ්‍යා සටහන II-15). ඒ අනුව, 2020 වසරේ දී ශුද්ධ දායකත්වය, 2019 වසරේ පැවති රු. බිලියන 30.9 හා සැසඳීමේ දී රු.බිලියන 41.0 ක් ලෙස දැක්විණි.

(ආ) අරමුදලේ පොදු ගිණුම් සහ සාමාජික ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම

2020 වසර අවසානයේ දී, අරමුදලේ මුළු වටිනාකම රු. බිලියන 2,824.3ක් වූ අතර, එය 2019 වසර අවසානයේ වූ රු. බිලියන 2,540.4 හා සසඳන විට සියයට 11.2ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. ආයෝජන තුළින් ඉපැයූ ආදායම් සහ සාමාජික ශුද්ධ දායක මුදල් (දායක මුදල් ලැබීම්වලින් ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් අඩු කළ පසු) ලැබීම් අරමුදලේ වර්ධනයට හේතු විය. 2019 වසරේ සාමාජික පොළිය ද ඇතුළු රුපියල් බිලියන 2,497.6ක් ව පැවති අරමුදලේ සාමාජිකයන්ගේ මුළු වගකීම (සාමාජික ශේෂ) 2020 අවසන් වන විට රු. බිලියන 2,767.8 දක්වා සියයට 10.8 කින් වර්ධනය විය (සංඛ්‍යා සටහන II-15).

**II-15 සංඛ්‍යා සටහන
අරමුදල පිළිබඳ මූලික දත්ත**

අයිතමය	2019	2020(අ)	වෙනස(%)
අරමුදලෙහි සමස්ත වටිනාකම (රු. බිලියන)	2,540.4	2,824.3	11.2
සාමාජිකයන් වෙත වූ සමස්ත වගකීම (රු. බිලියන)	2,497.6	2,767.8	10.8
මුළු සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව (මිලියන)	19.4	19.4	-
දැනට දායක මුදල් එවනු ලබන ගිණුම් (මිලියන)	2.9	2.0	(31.0)
දැනට දායක මුදල් එවනු නොලබන ගිණුම් (මිලියන)	16.5	17.4	5.5
මුළු දායක මුදල් ලැබීම් (රු. බිලියන)	157.2	150.7	(4.1)
මුළු ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් (රු. බිලියන)	126.3	109.7	(13.1)
ශුද්ධ දායක මුදල් (රු. බිලියන)	30.9	41.0	32.6
ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ සංඛ්‍යාව	241,581	197,401	(18.3)

(අ) තාවකාලික මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ඇ) අරමුදලෙහි ආයෝජන කටයුතු

(i) ආයෝජන කළඹ

2020 වර්ෂයේ දී ද සේ. අ. අ. තම අරමුදල් දිගුකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ ආයතනික ණයකර වල තවදුරටත් ආයෝජනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වසර

අවසානයේ දී සමස්ත ආයෝජන කළඹෙහි වටිනාකම (පොත් අගය) රුපියල් බිලියන 2,829.5 ලෙස වාර්තා වූ අතර, එය 2019 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 2,548.7ට සාපේක්ෂව සියයට 11.0ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි (සංඛ්‍යා සටහන II-16). අරමුදලෙහි සුරක්ෂිතභාවය ආරක්ෂා කර ගනිමින් සහ ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සිදු කිරීමට සහ අනෙකුත් වියදම් සපුරා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් පරිදි ද්‍රවශීලතාවයක් පවත්වා ගනිමින්, අරමුදලෙහි ආයෝජන ප්‍රතිපත්තිය තම සාමාජිකයන් හට දිගුකාලීන ධන මූර්ත ප්‍රතිලාභයක් ලබාදීම ඉලක්ක කොටගෙන අධීක්ෂණ ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2020 වසර අවසානය වන විට අරමුදලෙහි සමස්ත ආයෝජනයන්ගෙන් සියයට 93.4ක් රජයේ සුරැකුම්පත්හි ආයෝජනය කර තිබූ අතර, සමාගම් කොටස්වල සියයට 2.8ක් ද සාංගමික ණයකර වල සියයට 1.2ක් ද ස්ථාවර තැන්පතු වල සියයට 2.0ක් ද සහ ඉතිරි සියයට 0.6 ප්‍රතිචක්‍රණීම් ගිවිසුම්වල ද ආයෝජනය කර තිබුණි. 2020 වසර අවසානය වන විට රජයේ සුරැකුම් ආයෝජනයන්ගේ කල්පිරීමේ ව්‍යුහය සහ ඵලදා අනුපාතයන් සංඛ්‍යා සටහන II-17 හි දක්වා ඇත.

**II-16 සංඛ්‍යා සටහන
ආයෝජන කළඹ**

ආයෝජන වර්ගය	2019		2020	
	වටිනාකම (රු. බිලියන)	දායකත්වය (%)	වටිනාකම (රු. බිලියන)	දායකත්වය (%)
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ බිල්පත්	2,390.4	93.8	2,642.9	93.4
සමාගම් කොටස්	75.4	3.0	79.9	2.8
සාංගමික ණය උපකරණ	42.2	1.7	34.9	1.2
ස්ථාවර තැන්පතු	25.0	0.9	55.8	2.0
ප්‍රති චක්‍රණීම් ගිවිසුම්	15.6	0.6	16.0	0.6
එකතුව	2,548.7	100.0	2,829.5	100.0

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

**II-17 සංඛ්‍යා සටහන
2020 අවසානයේ දී රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් කළඹෙහි කල්පිරීමේ ව්‍යුහය**

කල්පිරීම	පරිණත වටිනාකම (රු. මිලියන)	දායකත්වය %	බර්ත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය (%) (අ)
වසරකට වඩා අඩු	76,490.0	2.9	4.8
වසර 1-2	339,259.3	13.0	5.8
වසර 3-4	361,104.6	13.8	6.5
වසර 5 ට වැඩි	1,835,362.1	70.2	7.4
එකතුව	2,612,216.0	100.0	7.0

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ii) ආයෝජන ආදායම

අරමුදලෙහි සමස්ත ආයෝජන ආදායම 2020 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 285.4ක් ලෙස සටහන් වූ අතර, එය පෙර වසරේ උපයන ලද සමස්ත ආයෝජන ආදායම සහ සැසඳීමේ දී සියයට 10.2ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි (සංඛ්‍යා සටහන II-18). පොළී ආදායම අරමුදලෙහි ප්‍රධාන ආදායම් ප්‍රභවය විය. 2020 වසරේ පොළී ආදායම රුපියල් බිලියන 277.4ක් වූ අතර, එය 2019 වසරේ උපයන ලද රුපියල් බිලියන 254.7 හා සැසඳීමේ දී සියයට 8.9ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. ව්‍යාපාර කොටස්වල ආයෝජනය කිරීම තුළින් ලැබූ ලාභාංශ ලෙස රුපියල් මිලියන 2,985.0 ක් 2020 වසර තුළ දී උපයන ලද අතර, එය 2019 වසරේ දී ලාභාංශ තුළින් ලැබූ ආදායම වූ රුපියල් මිලියන 6,247.5 සමඟ සැසඳීමේ දී සියයට 52.2 ක අඩු වීමකි. ලැයිස්තුගත කොටස් ආයෝජන සාධාරණ මිලට අගය කිරීමේදී 2020 වසරේ දී වූ රු. බිලියන 5.0 ක ලාභයක් ලෙස වාර්තා වූ අතර එය 2019 වසරේ දී රු. බිලියන 1.9 ක අලාභයක් ලෙස වාර්තා විය. සමස්තයක් ලෙස, අරමුදලෙහි ඉපැයුම් අනුපාතිකය 2020 වසරේ දී සියයට 10.6 ක් වූ අතර එය 2019 වසරේ දී සියයට 10.7 කි.

II-18 සංඛ්‍යා සටහන

ආයෝජන මගින් ලද ආදායම්

ආදායම් මූලාශ්‍රය	2019		2020	
	වටිනාකම (රු. මිලියන)	දායකත්වය %	වටිනාකම (රු. මිලියන)	දායකත්වය %
පොලී සහ ක්‍රමිකය ලාභ	254,681.0	98.3	277,409.0	97.2
වෙළඳපොළ මිලට අගය කිරීමෙන් ලාභ/හානි - ව්‍යාපාර කොටස්	(1,890.0)	(0.7)	5,023.1	1.8
ප්‍රාග්ධන ලාභ - ව්‍යාපාර කොටස්	0.1	-	-	-
ලාභාංශ	6,247.5	2.4	2,985.0	1.0
මූල්‍ය වත්කම් හානිකරණය	0.3	-	1.6	-
එකතුව	259,038.9	100.0	285,418.8	100.0

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(iii) වියදම්

2020 වසරේ අරමුදලෙහි සමස්ත මෙහෙයුම් වියදම රුපියල් මිලියන 1,645.1 ක් වූ අතර, එය 2019 වසරේ සමස්ත වියදම වූ රුපියල් මිලියන 1,581.8 හා සසඳන විට සියයට 4.0 ක වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. 2020 වසරේ දී අරමුදලෙහි සමස්ත මෙහෙයුම් වියදම අරමුදලෙහි දළ ආදායමින් සියයට 0.58 ක් ලෙස සටහන් වූ අතර, එය 2019 වසරේ දී සියයට 0.61 ක්

විය (සංඛ්‍යා සටහන II-19). එසේම වසර ගණනාවක් පුරාම අරමුදලෙහි සමස්ත මෙහෙයුම් වියදම එහි දළ ආදායමින් සියයට 1 කට වඩා පහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට අරමුදලට හැකිවිය.

II-19 සංඛ්‍යා සටහන

මෙහෙයුම් වියදම්

අයිතමය	වටිනාකම (රු. මිලියන)		වෙනස (%)
	2019	2020	
සේවක පිරිවැය	1,062.6	1,102.3	3.7
පරිපාලන වියදම්	450.7	472.0	4.7
වෙනත් වියදම්	68.5	70.8	3.3
එකතුව	1,581.8	1,645.1	4.0
මුළු පිරිවැය දළ ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස %	0.61	0.58	

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) සාමාජික ශේෂ සඳහා පොලී ගෙවීම්

පසුගිය වසර 10 පුරා, සේ.අ.අරමුදලට, එහි සාමාජිකයින් වෙත ඉහළ පොළියක් අඛණ්ඩව ගෙවීමට හැකි විය (සංඛ්‍යා සටහන II-20). ඒ පිළිබඳ තොරතුරු මෙම වාර්තාවේ 8 වන පරිච්ඡේදයේ දක්වා ඇත.

II-20 සංඛ්‍යා සටහන

සාමාජික ගිණුම් ශේෂ මත ගෙවන ලද පොලී අනුපාතික

වසර	ගෙවන ලද පොලී අනුපාතය (%)	සමල පොලී අනුපාතය (%) *
2010	12.50	12.65
2011	11.50	11.58
2012	11.50	11.62
2013	11.00	11.14
2014	10.50	10.60
2015	10.50	10.57
2016	10.50	10.51
2017	10.50	10.51
2018	9.50	9.54
2019	9.25	9.27
2020(අ)	9.00	9.02

(අ) තාවකාලික

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* සමල පො.අ. = (සාමාජිකයන්ට ගෙවන ලද පොලිය) / [(ආරම්භක සාමාජික ශේෂය + වසර අවසානයේ පොලී ගෙවීමට පෙර සාමාජික ශේෂය)/2]

(ඉ) සාමාජික සේවාවන්හි නිරත වීම

(i) සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම

සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන සේවක අර්ථසාධක අරමුදලෙහි ලියාපදිංචි කර ඇති සේවායෝජකයන් හරහා වසරකට දෙවරක් ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයින්ට බෙදා හරිනු ලැබේ. ඒ අනුව, 2019 වසරේ පළමු

භාගයට අදාළ සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන 2020 වසරේ දී බෙදා හරින ලද අතර 2019 වසරේ දෙවන භාගයට අදාළ සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන 2021 වසරේ පළමු කාර්තුවේදී සාමාජිකයින්ට බෙදා හරිනු ලැබේ. ඊට අදාළ තොරතුරු සංඛ්‍යා සටහන II-21 හි දක්වා ඇත.

II-21 සංඛ්‍යා සටහන
හිකුත් කළ සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන

කාලච්ඡේදය	සේව්‍යෝජකයන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රකාශන සංඛ්‍යාව (ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයින්)
2019 පළමු අර්ධ වර්ෂය	74,822	2,226,126
2019 දෙවන අර්ධ වර්ෂය	83,051	2,752,326

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ii) නිවාස ණය ලබා ගැනීම සඳහා සාමාජිකයන්ට ණය සුරැකුම් නිකුත් කිරීම

නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව, රාජ්‍ය උකස් සහ ආයෝජන බැංකුව, ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව සහ සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකුව යන සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතන වලින් සාමාජිකයන්ට නිවාස ණයක් ලබාගැනීමේ අරමුණින් 1988 වසරේ දී හඳුන්වා දුන් නිවාස ණය ක්‍රමය 2020 වසරේ දී ද තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. නිවාස ණය ක්‍රමය යටතේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල මගින් 2020 වසර තුළදී රුපියල් මිලියන 4,497 ක් වූ නිවාස ණය සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීමට සාමාජික ශේෂ සහතික පත් 8,537 ක ප්‍රමාණයක් ණය ලබාදෙන ආයතන වෙත ලබා දෙන ලදී (සංඛ්‍යා සටහන II-22). තවද, 2020 වසරේ දී 2019 වසර තුළ හිඟ ණය පියවීම සඳහා රුපියල් මිලියන 3,321 කට ආසන්න මුදලක් අදාළ සාමාජික ගිණුම් වලින් අඩු කොට, අදාළ ණය දෙන ආයතන වලට ප්‍රේෂණය කරන ලදී.

II-22 සංඛ්‍යා සටහන
නිවාස ණය පහසුකම

වසර	ශේෂ සහතිකපත් ගණන	අනුමත කරන ලද නිවාස ණය මුදල (රුපියල් මිලියන)	සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතන වෙත කළ ප්‍රේෂණයන් (රුපියල් මිලියන)
2010	13,848	4,512	2,093
2011	20,041	6,355	1,896
2012	11,234	3,973	2,019
2013	16,268	6,914	2,178
2014	17,786	8,021	2,394
2015	13,132	5,489	2,522
2016	12,780	5,414	2,541
2017	10,998	4,946	2,485
2018	10,036	4,974	2,759
2019	10,022	5,097	3,164
2020(අ)	8,537	4,497	3,321

(අ) තාවකාලික මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(iii) පූර්ව විග්‍රාමික ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ ක්‍රමය

2012 අංක 02 දරණ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් (සංශෝධන) පනතට සහ පසුකාලීනව පාර්ලිමේන්තුව මගින් සම්මත කරන ලද ක්‍රියාපටිපාටීන්ට අනුව, අරමුදලේ සාමාජික ශේෂයෙන් සියයට 30 ක පූර්ව විග්‍රාමික ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ ක්‍රමය, 2015 ජූලි 01 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක විය. 2020 වසර තුළදී ප්‍රතිලාභීන් 19,247 ක් වෙත රුපියල් බිලියන 9.7 ක් නිදහස් කර ඇත. මෙම ක්‍රමය සඳහා ප්‍රතිලාභ ලබන්නන්ගෙන් ඉහළ ඉල්ලුමක් පැවති අතර, ඒ යටතේ 180,503 ඉක්මවූ ප්‍රතිලාභීන් වෙත රුපියල් බිලියන 98.2 ක මුදලක් 2020 වසර අග වනවිට ගෙවන ලදී.

(iv) සේ.අ.අ. ජංගම සේවාවන්

සේ.අ.අ. සාමාජිකයන් හට වඩාත් පහසු වන අයුරින් සේවා සැපයීම සහ සාමාජිකයන් හා සාමාන්‍ය ජනතාවට සේ.අ.අ. හා එහි සේවාවන් පිළිබඳ පුළුල් දැනුමක් ලබා දීමේ අරමුණින් 2020 වසර තුළ දී ද සේ.අ.අ. විසින් ජංගම සේවා වැඩසටහන් ගණනාවක් සැලසුම් කරන ලදී. ඒ අනුව, කොළඹ පිහිටි සේ.අ.අ. ප්‍රධාන කාර්යාලයට පැමිණීමෙන් සේ.අ.අ. සාමාජිකයෙකු හට ලබා ගත හැකි සේවාවන් සියල්ලක්ම පාහේ තම ප්‍රදේශයේ දී හෝ තම සේවා ස්ථානයේ දී ලබා ගැනීමේ පහසුකම මෙම ජංගම සේවා වැඩසටහන් මගින් සලසනු ලැබීය. ප්‍රධාන වශයෙන් සාමාජික ගිණුමේ ශේෂ පත්‍ර ලබා දීම, සේ.අ.අ. සාමාජික තොරතුරු සංශෝධනය කිරීම, සේ.අ.අ. ගිණුම් සංශෝධන සිදු කිරීම, සාමාජිකයන් නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ පහසුකම්, කෙටි පණිවුඩ හා අන්තර්ජාලය මගින් සේ.අ.අ. සාමාජික ගිණුම් තොරතුරු පිරික්සීමේ සේවාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම, විද්‍යුත් දායක මුදල් සම්බන්ධ සේවාවන් පිළිබඳ සේව්‍ය ආයතන දැනුවත්වත් කිරීම සහ සේ.අ.අ. සම්බන්ධ අනෙකුත් උපදෙස් ලබා දීම යන සේවාවන් මෙම ජංගම සේවා වැඩසටහන් තුළින් සේ.අ.අ. සාමාජිකයින් හට ලබා දෙන ලදී.

2020 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළදී සේ.අ.අ. ජංගම සේවාවන් 03 ක් පවත්වන ලද නමුත් කොවිඩ්-19 වසංගත රෝග තත්ත්වය මත නිකුත් කරන ලද සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ වලට අනුගත වෙමින් වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ දී මෙකී සේවාව තාවකාලිකව සීමා කරන ලදී.

(v) විද්‍යුත් මාධ්‍ය භාවිතයෙන් සේවක අර්ථසාධක දායක මුදල් රැස්කිරීම

කඩදාසි භාවිතයෙන් තොර පරිසරයක් තුළ වඩාත් කාර්යක්ෂම සේවාවක් සැපයීමේ අරමුණින් සේ.අ.අ. විසින් විද්‍යුත් මාධ්‍ය භාවිතයෙන් දායක මුදල් ගෙවීමේ සහ අදාළ සාමාජික දත්ත වාර්තා සැපයීමේ පහසුකම් සහිත විද්‍යුත් දත්ත වාර්තා රැස්කිරීමේ ක්‍රමවේදය හඳුන්වා දෙන ලදී. 2012 අංක 02 දරන සේ.අ.අ. (සංශෝධන) පනත හරහා මේ සඳහා අදාළ

වන නීතිමය ප්‍රතිපාදනයන් ස්ථාපනය වන තෙක් මෙම ක්‍රමය ස්වේච්ඡා පදනමින් ක්‍රියාත්මක වූ අතර එකී ප්‍රතිපාදනයන් අනුව, සේවකයින් පනහකට වැඩි සේව්‍යෝජකයින් විසින් සිය සේවක අර්ථසාධක දායක මුදල් වාර්තා විද්‍යුත් මාධ්‍ය භාවිතයෙන් සැපයීම අනිවාර්ය වේ. විද්‍යුත් දත්ත වාර්තා රැස්කිරීමේ ක්‍රමවේදය තුළ පරිවර්තනීය වෙනසක් සිදු කරමින්, 2011 වසරේදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සිය මංගත ගෙවීම් ක්‍රමය භාවිතයෙන් සේවක අර්ථසාධක දායක මුදල් එක්රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය හඳුන්වා දෙන ලදී. එමගින්, සේව්‍යෝජකයින් මෙම ක්‍රමය සමඟ සම්බන්ධ වීමේ වර්ධනීය වෙනසක් සිදුවූ අතර සාමාජික ගිණුම් යාවත්කාලීන කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ද වඩාත් කාර්යක්ෂම විය. එමෙන්ම, සමස්ත ක්‍රියාවලිය කළමනාකරණය කිරීමේ සහ නියාමනය කිරීමේ ක්‍රියාදාමයන් ද මේ සමඟ වඩාත් පහසු විය. 2016 වසරේදී, විද්‍යුත් දායක මුදල් රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය එහි විශිෂ්ඨ තාක්ෂණික ජයග්‍රහණයක් සනිටුහන් කරමින් නියෝජිත වාණිජ බැංකු හරහා මංගතව සේවක දත්ත සත්‍යාපනය කල හැකි යෙදවුමක් සහිත ස්වයංකෘතව සාමාජික ගිණුම් යාවත්කාලීන කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මේ අනුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අටක් නියෝජිත බැංකු ලෙස දැනට සේ.අ.අ. ගෙවීම් කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසනු ලබන අතර, ඒ අතරින් වාණිජ බැංකු හතරක් මංගත දත්ත සත්‍යාපනයක් සහිත ස්වයංකෘතව සාමාජික ගිණුම් යාවත්කාලීන කිරීමේ ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් ගෙවීම් කිරීම සඳහා සිය ගනුදෙනුකරුවන්ට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා දී ඇත.

2020 වසර තුළ දී විද්‍යුත් දත්ත භාවිතයෙන් සාමාජික ගිණුම් යාවත්කාලීන කිරීමේ ක්‍රමවේදයෙහි සාධනීය වෙනසක් ඇති කිරීමට සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව සමත් වූ අතර එහිදී, නිවැරදි සාමාජික තොරතුරු ඇතුළත් සාමාජිකයන්ගේ ගිණුම්, අදාළ විද්‍යුත් දත්ත ගොනුව පද්ධතිය තුළ සැකසුම් කිරීමෙන් (Processing) අනතුරුව ස්වයංකෘතව යාවත්කාලීන වීම සිදුවේ. එමෙන්ම, දායක මුදල් ගිණුම්ගත කිරීම පිළිබඳව සහ සාමාජික තොරතුරු නිවැරදි නොවීම නිසා දායක මුදල් ගිණුම්ගත නොවූ සාමාජිකයන්ගේ තොරතුරු පිළිබඳව විද්‍යුත් තැපෑල හරහා අදාළ සේව්‍යෝජකයාට දැනුම්දීමක් සිදු කරනු ලබයි. තවද, සේ.අ.අ. ගෙවීම් සඳහා නව ගෙවුම් ක්‍රම හඳුන්වා දීමේ අරමුණින්, සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවේ නිල වෙබ් අඩවිය හරහා විද්‍යුත් දත්ත වාර්තා සැපයීමට හැකි වන සේ වෙබ් අඩවිය වැඩි දියුණු කිරීමටත්, අදාළ ගෙවීම් ලංකා ක්ලියර් ආයතනයෙහි විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය (CEFTS) හා සම්බන්ධව ඇති ඕනෑම වාණිජ බැංකුවක් හරහා කිරීමටත් හැකිවන ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2020 වසර අවසාන වන විට, ආසන්න වශයෙන් සක්‍රීය සාමාජිකත්වයෙන් සියයට 88 ක ප්‍රමාණයක් නියෝජනය කරමින් විද්‍යුත් දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදය සඳහා ලියාපදිංචි වූ සේව්‍යෝජකයින් සංඛ්‍යාව 9,267 සිට

10,069 දක්වා වැඩි වූ අතර අදාළ ගෙවීම්, මාසික සමස්ත දායක මුදලෙන් සියයට 88 ක පමණ ප්‍රමාණයක් ආවරණය කරනු ලබයි. මීට අමතරව, විද්‍යුත් දත්ත රැස්කිරීමේ ක්‍රමවේදය සහ ඒ තුළින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලෙහි සියළුම පාර්ශවකරුවන් හට අත්වන ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව සහ ප්‍රමාදයකින් තොරව සාමාජික ගිණුම් යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා සාමාජිකයන්ගේ තොරතුරු වල ඇති විෂමතාවයන් නිවැරදි කිරීම පිළිබඳව සේව්‍යෝජකයින් තවදුරටත් දැනුවත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කරන ලදී.

(vi) සේ.අ.අ. සාමාජිකයින් නැවත ලියාපදිංචි කිරීම

සේ.අ.අ. විසින් වඩාත් කාර්යක්ෂම සේවාවක්, සේවකයන් සහ සේව්‍යෝජකයන් හට ලබාදීම සඳහා කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ අත්වැල් බැඳගනිමින් සාමාජිකයන්ගේ හැඳුනුම්පත් තොරතුරු අනුව නැවත සේ.අ.අ.අරමුදලෙහි ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා, 2010 වසරේදී ආරම්භ කල විශේෂ ව්‍යාපෘතිය 2020 වසර තුළදී ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, ජාතික හැඳුනුම්පත් තොරතුරු එක්රැස් කර, ජාතික හැඳුනුම්පතේ තොරතුරු සටහන්ව ඇති ආකාරයට නැවත සාමාජිකයන් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ ලියාපදිංචි කර, ජාතික හැඳුනුම්පත් අංකය සාමාජිකයාගේ ඒකීය හඳුනාගැනීමේ අංකය (Unique Identification Number) ලෙස භාවිතා කිරීම හැකිවන ආකාරයට පහසුකම් සපයන අතරම ආයතන දෙකටම පොදුවේ භාවිතා කළ හැකි සාමාජික කේන්ද්‍රීය දත්ත ගබඩාවක් (Member Centric Database) සකස් කිරීම සඳහා මූලික කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතී. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2020 වසරේදී නැවත ලියාපදිංචි කල සාමාජිකයන් පිළිබඳ තොරතුරු සංඛ්‍යා සටහන II-23 හි දක්වා ඇත.

**II-23 සංඛ්‍යා සටහන
සාමාජික ගිණුම් නැවත ලියාපදිංචි කිරීම**

2020 වසර තුළදී නැවත ලියාපදිංචි කල සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව	2020 වසර අවසාන වන විට නැවත ලියාපදිංචි කල මුළු සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව
24,100	1,598,934

තවද, නව සාමාජිකයන්ගේ තොරතුරු නිවැරදිව යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කර ඇති අතර ඒ සඳහා සෑම මසකදීම නව සාමාජිකයන්ගේ ජාතික හැඳුනුම්පත් තොරතුරු රැස්කර ගැනීම සඳහා මාසික නිරීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක්ද පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

එමෙන්ම නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පුද්ගලයන් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවට ආයතනික දත්ත ගබඩාවට ප්‍රවේශ වී ජාතික හැඳුනුම්පත් තොරතුරු සත්‍යාපනය කරගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා දීමටත් එකඟ වී අවබෝධතා ගිවිසුමක් 2020.01.13 දිනදී අත්සන් කරනු ලැබූවද පුද්ගලයන් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව

විසින් එම ක්‍රමවේදය වඩාත් කාර්යක්ෂමව සිදුකිරීම සඳහා නව ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දුන් බැවින් ඊට අදාළ නව අවබෝධතා ගිවිසුම අත්සන් කිරීමට මේ වන විට සේ.අ.අ. කටයුතු කරමින් සිටී.

(vii) ඡායාස්ථගත පිළිබිඹු ව්‍යාපෘතිය

කඩදාසි රහිත මෙහෙයුම් පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම තුළින් සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සපයනු ලබන සේවාවන්හි කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ඡායාස්ථගත පිළිබිඹු ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී.

ව්‍යාපෘතියෙහි පළමු අදියර සම්පූර්ණ කිරීමත් සමඟ, සේ.අ.අ. වාර්තා අංශයෙහි සම්ප්‍රදායික ආකෘතිය විද්‍යුත් වාර්තා අංශයක් බවට පත් විය. සියළුම මූලික ගොනු වාර්තා, "ඩී" පෝරම සහ නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ ලේඛන ඡායා පිළිබිඹුගත කර, සුවිගත කිරීමෙන් අනතුරුව දත්ත කළමනාකරණ පද්ධතියට ඇතුළත් කර ඇත. ලේඛන සොයා ගැනීම, ලිපි ගොනු යාවත්කාලීන කිරීම, සටහන් තැබීම සහ අනෙකුත් සම්බන්ධිත කාර්යයන් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි පරිශීලකයන්ට ඔවුන්ගේ පරිගණකය තුළින් සිදු කිරීමේ හැකියාව ලබා දී ඇත. කාර්යය මණ්ඩල සාමාජිකයන්ගේ සහභාගිත්වය අවම කරමින් බොහෝ මානව ක්‍රියාවලියන් ස්වයංක්‍රීයකරණය වී ඇති අතර මෙම පරිවර්තනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කාලය, අවකාශ සහ මානව සම්පත් සැලකිය යුතු ලෙස ඉතුරු කරමින් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි කාර්යයන් වඩාත් කාර්යක්ෂම වී ඇත.

පළමු අදියර තුළින් ලබාගත් ක්‍රියාවලි කාර්යක්ෂමතාවයන් මත පදනම්ව නිතර භාවිත වන වාර්තා ඩිජිටල්කරණය කිරීම සඳහා වන ව්‍යාපෘතියෙහි දෙවන අදියර 2016 වර්ෂය අවසාන කාලයේ දී ආරම්භ කරන ලදී. 2013, 2014 සහ 2015 වර්ෂ වලට අදාළව සේව්‍ය ආයතන වලින් සේ.අ.අ. දායක මුදල් රැස් කිරීමට යොදා ගන්නා ලද සී/සී3 වාර්තා, 2002 සිට 2015 වර්ෂය දක්වා ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් වලට අදාළ වැඩ වාර්තා (2013 වර්ෂය හැර), 1974 සිට 2015 වර්ෂය දක්වා කේවල සේව්‍ය ලෙජර (2013 වර්ෂය හැර), 2010 වර්ෂයේ සිට සේ.අ.අ. ගිණුම් වලට අදාළ සංශෝධනයන් සම්බන්ධ ලිපි සහ 2014 වර්ෂයට අයත් නැවත ලියාපදිංචි කිරීම් වලට අදාළ ලේඛන, වාර්තා ඩිජිටල්කරණය ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියරට ඇතුළත් වේ. 2016 සහ 2017 වර්ෂවලට අයත් සී/සී3 වාර්තා වල ඡායාස්ථගත පිළිබිඹු ලබා ගැනීම සහ සුවිගත කිරීම ඇතුළත් වීම තුළින් 2017 වර්ෂය අග වන විට ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියර විෂය පථය දීර්ඝ කරන ලදී. ව්‍යාපෘතියෙහි දෙවන අදියරට අදාළව ලේඛන ඡායාස්ථගත කිරීම 2018 වසරේ දී නිම කරන ලද අතර එම ඡායාස්ථගත ලේඛන වල නිරවද්‍යතාව පරීක්ෂා කිරීමට අදාළ විගණන කටයුතු 2020 වසරේ දී නිම කරන ලදී.

2001 වර්ෂයේ සිට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් වලට අදාළ වැඩ වාර්තා වලට සම්බන්ධ සියළු ලිපි ලේඛන වල

ඡායාස්ථගත පිළිබිඹු දත්ත කළමනාකරණ පද්ධතියට ඇතුළත් කර තිබීම නිසා ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සහ නොගෙ වූ ශේෂ ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ ක්‍රියාවලියන් මේ වන විට කාර්යක්ෂම වී තිබේ. එමෙන්ම නාම සංශෝධන සහ නැවත ලියාපදිංචි කරන ලද සාමාජික තොරතුරු සංශෝධන ද කාර්යක්ෂම වී ඇත.

දත්ත කළමනාකරණ පද්ධතියේ ධාරිතාව වැඩි කිරීම හා ආපදා කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම ද අනතුරුව ලිපි ලේඛන ලැබෙන අවස්ථාවේ දීම ඩිජිටල්කරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු මේ වනවිට දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සම්පාදනය කරමින් පවතියි.

(viii) වෙනත් සේවා

2020 වසරේදී සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවේ මහජන සම්බන්ධතා සහ විමසීම් අංශය අභියෝගාත්මක වසරක් සනිටුහන් කර ඇත. 2020 වර්ෂය තුළදී දෙපාර්තමේන්තුව වෙත සාමාජික/සේවාදායක පැමිණීම් 102,383 ක් වාර්තා වූ අතර, දුරකථන ඇමතුම් හරහා පුද්ගලයින් 55,123 දෙනෙක් ද ඊමේල් හරහා සාමාජිකයින් 7,063 දෙනෙක් ද විමසීම් කර ඇත. තවද, 2020 වසරේදී සාමාජිකයින්, සේවා යෝජකයින් සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් විසින් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලිපි 2,097 ක් යොමු කර ඇත.

වසර 2020 දී ද සේ.අ.අ. වාර්තාවන් හි සහ සාමාජික ගිණුම් වල සංශෝධන 60,000 ක් පමණ ප්‍රමාණයක් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කර ඇත. සංශෝධනවල තත්ත්වය සොයා බැලීම සඳහා මෙන්ම උපකාරක ලියකියවිලි වල සටහනක් තබා ගැනීම සඳහා 2020 දී නව තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී. සංශෝධන තත්ත්වය නව පද්ධතිය තුළ යාවත්කාලීන වන අතර, සංශෝධනයේ ප්‍රගතිය පිළිබඳව සාමාජිකයාගේ ජංගම දුරකථන අංකයට කෙටි පණිවුඩයක් මගින් දැනුම් දෙනු ලැබේ. කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කිරීමේ සාක්ෂියක් ලෙස සාමාජිකයාට ලැබුණු කෙටි පණිවුඩය පිළිගෙන සාමාජිකයාගේ අනන්‍යතාවය තහවුරු කිරීමට කටයුතු කරයි. මෙම නව පද්ධතිය මගින් සේ.අ.අ. වාර්තා සංශෝධන ක්‍රියාවලියේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු වී ඇති අතර, ප්‍රගතිය පිළිබඳව සාමාජිකයාට වහාම දැනුම්වත් කරනු ලැබේ.

(ix) අනෙකුත් කාර්යයන්

තවද, සේ.අ.අ. විසින් එහි ආයෝජන උපායමාර්ග සහ රාමුව සමාලෝචනය සහ නැවත පිළියෙළ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ලෝක බැංකුවේ සහ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුවේ මූල්‍ය අංශය නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදු කරමින් පවතී.

කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ සේවායෝජකයින් ඉලක්ක කර ගනිමින් දායක මුදල් ගෙවීම සහ අදාළ දායක මුදල් සම්බන්ධයෙන් වන තොරතුරු යැවීම සඳහා වෙබ් පාදක

සහ ජංගම දුරකථන යෙදුම් හඳුන්වා දීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කර ඇත. මෙහිදී අදාළ දායක මුදල් ගෙවීම් ලැබුණු බවට තහවුරු කරගැනීමෙන් පසු, ස්වයංකීයව අදාළ සාමාජික ගිණුම් යාවත්කාලීන වන අතර, මෙම පහසුකම මගින් අදාළ ක්‍රියාවලියේ කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට අදහස් කරයි.

9. පහසුකම් කළමනාකරණ

පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී ඇති ප්‍රමුඛතම කාර්යභාරය වනුයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ගොඩනැගිලි සහ අනෙකුත් දේපළ නඩත්තු කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම මගින් එහි මූලික අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීමට අවශ්‍ය සාධනීය වටපිටාව නිර්මාණය කිරීම සහ පවත්වාගෙන යෑමයි. මෙම අරමුණ වෙත ගමන් කිරීමේ දී, පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිලි අභ්‍යන්තරයේ ප්‍රමුඛ අලුත්වැඩියාවන් සහ එහි විද්‍යුත් සහ යාන්ත්‍රික පිරිසිදු සහ උපකරණ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා ආරම්භ කරන ලද ප්‍රධාන කාර්යාල ගොඩනැගිලි ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය තවදුරටත් සිදු කරගෙන යන ලදී. මෙම කාලසීමාව තුළ දී ගොඩනැගිල්ලේ ජලපීඩන පොම්ප පද්ධතිය, විදුලි ජනක යන්ත්‍රවල පාලක පද්ධති සහ නවීන තාක්ෂණික ආරක්ෂණ කැමරා පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීමත් සමඟ පිරිසිදු වැඩිදියුණු කිරීමට අදාළ ප්‍රධාන අංශ කිහිපයක් මේ වන විට සම්පූර්ණ කිරීමට හැකියාව ලැබී ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ම කොටසක් ලෙස, ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වැසිකිලි පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම හා වහලයේ ටෙරසය මත දියවරනය කිරීමේ ක්‍රියාවලි සඳහා ප්‍රසම්පාදන කටයුතු මේ වනවිට ආරම්භ කර ඇත.

සමාලෝචනයට ලක් වූ වර්ෂය තුළ දී පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු රාජගිරියේ පිහිටි බැංකු විදු පියෙස, පළාත් කාර්යාල සහ නිවාඩු නිකේතන යන පරිශ්‍රයන් තුළ පවතින ගොඩනැගිලි නවීකරණ කටයුතු නොකඩවා සිදු කරන ලදී. ඊට සමගාමීව, පවත්නා අවශ්‍යතා හඳුනා ගනිමින් නවීන තාක්ෂණයෙන් සමන්විත ආකර්ෂණීය දේශනාගාරවලින් සුසැදී අධ්‍යයන වටපිටාවක් නිර්මාණය කිරීම අරමුණු කොටගත්, රාජගිරියේ පිහිටි බැංකු විදු පියෙසට නව මුහුණුවරක් එක් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය මේ වන විට ආරම්භව සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. එහි යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය යටතේ මේ වන විට පරිශ්‍රය තුළ නව විදුලි සෝපාන සවි කිරීම සහ අපිරිසිදු ජලය බැහැර කිරීමේ පොම්ප පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීමේ කටයුතු සම්පූර්ණ කරන ලදී. ප්‍රාදේශීය කාර්යාල සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක වැඩපිළිවෙළ යටතේ අනුරාධපුර කාර්යාලය සඳහා ආරක්ෂණ කැමරා පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම සහ නව විදුලි සෝපානයක් සවි කිරීමේ කටයුතු සිදු කරන ලදී. නුවරඑළිය ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය සඳහා නව ආරක්ෂණ කැමරා පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම සහ එහි විදුලිය බෙදාහැරීමේ පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම සිදු කරන ලද අතර කතරගම පිහිටි නිවාඩු නිකේතනයේ අවශ්‍යතාවන් හඳුනා ගනිමින් ඒ සඳහා නව විදුලිජනක යන්ත්‍රයක් ස්ථාපනය කිරීමත් එහි ජල සැපයුම් හා මල අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ පද්ධති නවීකරණය කිරීමත් සිදු කරන ලදී. නුවරඑළියේ පිහිටි

නිවාඩු නිකේතනයේ හඳුනාගත් අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීම යටතේ සෑම ඒකකයක ම මුළුතැන්ගේ ඇති පැන්වි රාක්ක නවීකරණය කිරීම සහ සියලු ඒකක පින්තාරු කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී.

ගෙවී ගිය වසර පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවට ඉතා අභියෝගකාරී වසරක් වූයේ වසංගත තත්ත්වය නිසා ගමනාගමනය සීමා කිරීම සහ සමාජ දුරස්ථතාවය පවත්වා ගැනීමට සිදුවීම හේතුවෙනි. පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලය සහ එහි පැමිණෙන අමුත්තන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා කොවිඩ්-19 ආශ්‍රිත විශේෂ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය මූලික පියවර ගන්නා ලදී. තවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයින් සඳහා ම වෙන් වූ කාර්යාල ප්‍රවාහන පහසුකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් වඩා ආරක්ෂාකාරී වටපිටාවක් හා සමාජ දුරස්ථතාවය පවත්වා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. මුදල් මණ්ඩල තීරණයට අනුගත වෙමින්, උක්ත කාල පරිච්ඡේදය තුළ, මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ සහ අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව හා දක්ෂිණ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සමඟ ඇති කර ගෙන තිබූ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු කාර්යාල පරිශ්‍රවලට අදාළ බදු ගිවිසුම් අත්හිටුවන ලදී. තවද, සිරිත් පරිදි, පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අධිකාරී ව සිදු කර ගෙන යනු ලබන අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන්, ප්‍රවාහන සේවාවන් සහ සන්නිවේදන පහසුකම් උක්ත කාල පරාසය තුළ සාර්ථක ලෙස සැපයීම සිදු විය.

10. මූල්‍ය කටයුතු

ජාත්‍යන්තර ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන් සහ මුදල් නීති පනතේ අදාළ විධිවිධාන යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ කාර්යය මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලැබේ. 2002 වර්ෂයේ සිට මෙම මූල්‍ය වාර්තා පිළියෙළ කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ රාමුව අදාළ කර ගන්නා ලදී. මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන්ට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම, මහ බැංකුවේ වාර්ෂික අයවැය ලේඛනය පිළියෙළ කිරීම හා නිරීක්ෂණය කිරීම, මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර හා බාහිර පාර්ශවයන් සඳහා ගෙවීම් සිදු කිරීම, දායක අරමුදල් මුදාහැරීම සහ රාජ්‍ය විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම, මූල්‍ය ගනුදෙනු අභ්‍යන්තර වාර්තාකරණය සඳහා පද්ධති පවත්වාගෙන යෑම, අභ්‍යන්තර අරමුදල් 17හි ආයෝජන කළඹ කළමනාකරණය කිරීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය පවත්වාගෙන යෑම සහ සේවක ණය දත්ත සංවිනය පවත්වාගෙන යෑම ඇතුළත් වේ.

10.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම

(අ) මාසික ශේෂ පත්‍රය : 1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාරව, 2019 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය හා 2020 වසරේ ජනවාරි මස සිට නොවැම්බර් මස දක්වා වූ මාසික ශේෂ පත්‍රයන් පිළියෙළ කරන ලද අතර එම මාසික ශේෂ පත්‍රයන් රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරන ලදී.

(ආ) කාර්තුමය වාර්තා : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි මූල්‍ය ප්‍රගතිය සහ මූල්‍ය තත්ත්වය කාර්තුමය වශයෙන් මුදල් මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කිරීම සිදු කරන ලදී.

(ඇ) වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන : මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම උදෙසා අවශ්‍ය වන අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් හා අවශ්‍යතාවයන් මත අනුකූලවීම සඳහා 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගිණුම්කරණ පද්ධතීන් හා කාර්ය පටිපාටිය යාවත්කාලීන කර ඇත. 2020 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31න් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මහ බැංකුවේ විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන වාර්ෂික වාර්තාවේ II වන කොටස ආරම්භයේ දී ඉදිරිපත් කර ඇත.

10.2 වාර්ෂික අයවැය ලේඛනය පිළියෙල කිරීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2021 වසර සඳහා වූ වාර්ෂික ආදායම් හා වියදම් අයවැය හා ප්‍රාග්ධන අයවැය බැංකුවේ සියලුම දෙපාර්තමේන්තුවල උපායමාර්ගික සැලසුම් යටතේ ඇති කාර්ය සැලසුම්වලට අනුකූලව “පරිසරයාගත අයවැය සැකසුම් පද්ධතියක්” මගින් පිළියෙල කරන ලදී. 2021 වාර්ෂික අයවැය සඳහා මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය 2020 දෙසැම්බර් මස ලබා ගන්නා ලද අතර, එය 2021 වසරේ වැඩ කරන මුල් දින සිටම සියලුම දෙපාර්තමේන්තුවලට ලබා දෙන ලදී. 2020 වසර සඳහා වූ අයවැයෙහි ප්‍රගතිය දැක්වෙන කාර්තුමය වාර්තා, එලදායි අයවැය පාලනය සඳහා මුදල් මණ්ඩලය වෙත යොමු කරන ලදී.

10.3 අභ්‍යන්තර හා බාහිර පාර්ශවයන් සඳහා ගෙවීම් සිදු කිරීම

(අ) 2020 වසර තුළ දී නියමිත කාලසීමාවන් ඇතුළත සියලු අභ්‍යන්තර ගෙවීම් එනම් සේවක වේතන, සේවක ණය හා මෙහෙයුම් වියදම් යනාදිය සිදු කරන ලදී.

(ආ) මහ බැංකුවේ ස්ථාවර නියෝග යටතේ ඇති ක්‍රියාපටිපාටීන්ට යටත්ව දේශීය හා විදේශීය සැපයුම්කරුවන්ට ගෙවිය යුතු සියලුම බාහිර ගෙවීම් සිදු කර ඇත. 2020 වර්ෂය ඇතුළත මුළු ගෙවීම් 5,825 ක් සිදු කරන ලද අතර, ඉන් 5,632 ක් දේශීය සැපයුම්කරුවන් සඳහාත් 193ක් විදේශීය සැපයුම්කරුවන් සඳහාත් විය.

(ඇ) ආසන්න වශයෙන්, 2020 වසර තුළ දී මහා භාණ්ඩාගාරයට සහ අදාළ ව්‍යාපෘතීන් සඳහා රු. බිලියන 584.41ක වටිනාකමකින් යුත් ණය අරමුදල් නිදහස් කිරීම් 3,043ක් සහ රු. බිලියන 1,070.88ක වටිනාකමකින් යුත් විදේශීය ණය වාරික ආපසු ගෙවීම් 587ක් සිදු කර ඇත. මීට අමතරව විවිධ ව්‍යාපෘති සඳහා විදේශ බැංකුවක් සමග බැංකු එකඟතා ගිවිසුම් 3ක් අත්සන් කරන ලදී.

10.4 අභ්‍යන්තර අරමුදල් කළමනාකරණය

(අ) මුදල් මණ්ඩල තීරණයකට අනුව මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර අරමුදල් (සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල හැර) මධ්‍යගත ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා 2016 මාර්තු මස සිට මෙහෙයුම් ඇරඹූ මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ස්ථාපිත කරන ලද වෙන්වූ ඒකකය මගින්

මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පාලනය කරන බැංකුවෙහි කාර්ය මණ්ඩලයේ සහ විශ්‍රාමිකයන්ගේ විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ අරමුදල් 8ක් සහ වෙනත් අරමුදල් 4ක්, නිරතවීම් හා බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පාලනය කරන ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක අරමුදල, කාර්ය මණ්ඩල කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පාලනය කරන අරමුදල් 3ක් හා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පාලනය කරන ව්‍යාපෘති අරමුදල් 14ක් ඇතුළත් අභ්‍යන්තර අරමුදල් 17ක් කළමනාකරණය කරන ලදී.

මෙම සියලු අරමුදල් පොදු ආයෝජන ප්‍රතිපත්තියක් යටතේ මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආයෝජනය කෙරෙන අතර, අදාළ අරමුදල් හිමිකාර දෙපාර්තමේන්තු ඒවායේ පරිපාලක ලෙස කටයුතු කරයි. මෙම අරමුදල් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන/ක්‍රියාපටිපාටීන් සහ ක්‍රමෝපායකව වත්කම් ආයෝජනයන් සඳහා වෙන්කිරීම් වෙනුවෙන් වූ ක්‍රියාපටිපාටීන් මගින් පාලනය වේ. තවද, මෙම ක්‍රියාවලිය ස්වාධීනව කටයුතු කරන ඉදිරි කාර්යාලය හා පසු කාර්යාලයකින් සමන්විත වන අතර මූල්‍ය අංශය නියාමනය හා අධීක්ෂණ කටයුතු භාර නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් අභ්‍යන්තර ආයෝජන පිළිබඳ අධීක්ෂණ කමිටුව මගින් තීරණ ගැනීම සිදු කෙරේ. අරමුදල් ආයෝජන උපදෙස් දීම සහ නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා වන මෙම කමිටුව 2020 වසර තුළ 9 වතාවක් රැස් විය. මෙම අභ්‍යන්තර අරමුදල් ආයෝජනයන්හි කාර්ය සාධන වාර්තා මාසික වශයෙන් මුදල් මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කර ඇත.

(ආ) මෙම අරමුදල් ප්‍රධාන වශයෙන් රජයේ සුරැකුම්පත්වල, ස්ථාවර තැන්පතුවල, ඉහළ ශ්‍රේණිගත සංස්ථාපිත ණයකරුවල හා කෙටිකාලීන ප්‍රතිචක්‍රණවල ආයෝජනය කෙරේ. විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ අරමුදල් 6ක 2019 වසර සඳහා වූ විගණනය කරන ලද මූල්‍ය වාර්තා එම අරමුදල්වල නීති රීතිවලට අනුව මුදල් මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත. 2020 වසර අග වන විට මෙම මුළු අරමුදල රු. බිලියන 131.69 දක්වා වර්ධනය විය.

II-24 සංඛ්‍යා සටහන
ආයෝජන කළමනාකරණ තත්ත්වය - 2020 (රු. බිලියන)

දෙපාර්තමේන්තුව	2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයෝජන කළඹෙහි වටිනාකම (ආයෝජන අගය)	2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයෝජන කළඹෙහි වටිනාකම (ආයෝජන අගය)
මූල්‍ය	64.87	59.96
නිරාකරණ හා බලගැන්වීම්	60.43	64.06
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන	6.33	6.07
කාර්ය මණ්ඩල කළමනාකරණ සේවා	0.06	0.08
එකතුව	131.69	130.17

10.5 ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය පවත්වාගෙන යෑම

මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පොදු ලෙජරයේ ස්ථාවර වත්කම් මොඩියුලය යටතේ වන ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය තුළ මහ බැංකුවේ සියලුම ස්ථාවර වත්කම් පිළිබඳ වාර්තාවන් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. මේ හා සම්බන්ධ සියලුම වෙනස්කම් එනම් නව මිලදී ගැනීම්, ස්ථානගත කිරීම්වල සිදු වූ වෙනස්කම්, ප්‍රත්‍යාගණනයන්, ක්ෂයවීම් සහ ඉවත් කිරීම් 2020 වසර තුළ දී මෙම ලේඛනයේ වාර්තා කර ඇත. ඒ අනුව, අධිකමයන් අත්පත් කර ගැනීම් 1,088ක් සහ බැහැර කිරීම් 24ක් සමඟින් 2020 වසර තුළ දී මෙම ලේඛනය යාවත්කාලීන කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට අයත් සියලුම ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමෙන් ලැබුණු අගයන් බැංකුවෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශයන්හි ඇතුළත් කර ඇත.

10.6 කාර්යමණ්ඩල ණය පිළිබඳ දත්ත සංවිනය පවත්වාගෙන යෑම

මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහාය ඇතිව මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල ණය පිළිබඳ දත්ත සංවිනය අඛණ්ඩ ලෙස යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යන අතර, එමගින් ණය අයකර ගැනීම් වාර්තා කිරීමේ මේ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහ සේවකයන්ට සහ කළමනාකරණය වෙත ණය තොරතුරු සැපයීමේ කටයුතු සඳහා 2020 වසර තුළ දී පහසුකම් සපයන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වසර තුළ දී රු. බිලියන 1.39ක වටිනාකමකින් යුත් 1,320ක ණය සංඛ්‍යාවක් සේවකයන් සඳහා පිරිනමා ඇත.

10.7 අනෙකුත් කාර්යයන් - මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නීති රීති වලට අනුව, මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව බැංකුවෙහි භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීම සඳහා වන සියලුම තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු, ටෙන්ඩර් මණ්ඩල සහ ස්ථාවර වත්කම් බැහැර කිරීම් සඳහා වන සමීක්ෂණ මණ්ඩල නියෝජනය කරයි. ඒ අනුව, 2020 වසර තුළ දී මූල්‍ය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් එවැනි මිලදී ගැනීම් හා සම්බන්ධ ටෙන්ඩර් මණ්ඩල 75ක් සහ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු 66ක් නියෝජනය කර ඇත.

II. මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා

1949 අංක 58 දරන සංශෝධිත මුදල් නීති පනතේ 33 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව 2020 අගෝස්තු මස 10 වැනි දින ස්ථාපිත කරන ලදී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරනු ලබන ආයතනයන්හි පාරිභෝගිකයින් විසින් යොමු කරනු ලබන සියලුම පැමිණිලි සහ දුක්ගැන්වීම් භාර ගැනීම සහ ඒවා සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ තනි ඒකකයක් ලෙස මෙම මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව සේවය සපයනු ඇත. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී

විශේෂිත බැංකු, බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්, ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන, බලයලත් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සහ ශ්‍රී ලංකා ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතිය හා සම්බන්ධවන්නන් යන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරනු ලබන ආයතනයන් මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුවෙහි විෂය පථය වනු ඇත.

වෙළඳපොළ හැසිරීම පිළිබඳ ප්‍රමිතීන් අධීක්ෂණය කිරීම, දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳ පොළ සංවර්ධනයන් හා යහපත් පරිචයන්ට අනුකූලව මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, අක්‍රමිකතා හා විෂමාචාරයන් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාශීලී හා ප්‍රතික්‍රියක ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ 2022 වසරේ සිට මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණය සම්බන්ධ ගැටලු තුළ පවත්නා අවදානමට ලක්විය හැකි තත්වයන් හඳුනා ගැනීම සහ අධීක්ෂණය යන ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව සිය අවධානය යොමු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරනු ලබන ආයතනවලට අදාළව සැලකිය යුතු පැමිණිලි, දුක්ගැන්වීම් සහ විමසීම් ප්‍රමාණයක් මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත අඛණ්ඩව ලැබෙමින් පවතී. මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කරන ලද දිනයේ සිට 2020 වසර තුළ දී 22,000කට අධික දුරකථන ඇමතුම් සංඛ්‍යාවක් සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වා ඇති අතර එම කාලය තුළ ෆැක්ස්, විද්‍යුත් තැපෑල හා ලිපි මගින් ලද මූල්‍ය පාරිභෝගික පැමිණිලි/දුක්ගැන්වීම් සංඛ්‍යාව 3,500කට අධික වේ. ඒ අනුව, 2021 වසරේ මුල් කාර්තුව වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ නව සම්බන්ධතා මධ්‍යස්ථානයක් (Contact Center) පිහිටුවීමට මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව සැලසුම් කරමින් සිටියි.

12. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය

මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය, එහි ආරම්භයේ සිටම ජාතික හා අන්තර්ජාතික බලධාරීන් සමඟ සමීප සහයෝගයෙන් යුතුව, ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ හා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ සඵලදායී වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ සිය ප්‍රයත්නයෙහි අඛණ්ඩව නිමග්න වන ලදී. 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත යටතේ 2006 වර්ෂයේ දී පිහිටුවන ලද මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය, ස්වාධීන ව්‍යවස්ථාපිත අධිකාරියක් ලෙස රටෙහි මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ ප්‍රධාන නියාමකයා ලෙස කටයුතු කරයි. මීට අමතරව, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය, මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකාය විසින් නිකුත් කරන ලද මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ නිර්දේශ කෙරෙහි අනුකූලව කටයුතු කිරීම සඳහා රටෙහි මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විශාල ප්‍රමාණයක් ආවරණය කර ඇති අතර, මුදල් විශුද්ධිකරණය පිළිබඳ ආසියා ශාන්තිකර

කලාපීය කණ්ඩායමේ සහ මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකායෙහි ඒකාබද්ධ අධීක්ෂණයට ලක් වේ. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයෙහි ප්‍රධාන කාර්යයන් අතරට මුදල් විශුද්ධීකරණය, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම සහ මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතේ දක්වා ඇති අනෙකුත් අදාළ නීත්‍යානුකූල නොවන ක්‍රියාවන්ට සම්බන්ධ තොරතුරු රැස්කිරීම හා ලබා ගැනීම, එවැනි නීත්‍යානුකූල නොවන ක්‍රියාවන් හා සම්බන්ධ සැක කටයුතු ගනුදෙනු පිළිබඳ විශ්ලේෂණවලට අදාළ තොරතුරු අදාළ නීති බලාත්මක කිරීමේ අධිකාරීන් වෙත ලබා දීම ඇතුළත් වේ. තවද, මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩ පිළිවෙල, 2006 අංක 5 දරන මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ පනත සහ 2005 අංක 25 දරන ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ සම්මුති පනත යන ප්‍රධාන නීතිවලින් ද සමන්විත වේ.

12.1 තොරතුරු එක්රැස් කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම සහ තොරතුරු බෙදාහැරීම

ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව, වාර්තාකරණ ආයතන විසින් මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ කර්තව්‍යයට බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, රක්ෂණ සමාගම්, කොටස් තැරැව්කරුවන් සහ මුදල් හෝ මූල්‍ය වටිනාකම් හුවමාරු කිරීමේ සේවා සපයන ආයතන විසින් රුපියල් මිලියනයක් හෝ විදේශ මුදල්වලින් ඊට සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක් ඉක්මවන මුදල් ගනුදෙනු සහ විද්‍යුත් මුදල් ප්‍රේෂණ ගනුදෙනු (දේශීය හා විදේශීය) මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වෙත වාර්තා කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වසර තුළදී, වාර්තාකරණ ආයතන විසින් මිලියන 3.8ක (තාවකාලික) මුදල් ගනුදෙනු සහ මිලියන 6.5ක (තාවකාලික) විද්‍යුත් මුදල් ප්‍රේෂණ සංඛ්‍යාවක් වාර්තා කරන ලදී. තවද, මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතෙහි 7 වන වගන්තිය අනුව, වාර්තාකරණ ආයතන විසින් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වෙත සැක කටයුතු මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කරන ලදී. පැමිණි සැක කටයුතු වාර්තාවන් හි මෙහෙයුම් හා උපායමාර්ගික විශ්ලේෂණවලින් අනතුරුව සැක කටයුතු ගනුදෙනු වාර්තා වැඩිදුර විමර්ශනය සඳහා නීති බලාත්මක කරන අධිකාරීන් සහ නියාමන අධිකාරීන් වෙත යොමු කරන ලදී. 2020 වසර තුළදී, සැක කටයුතු වාර්තා 3,665 ක් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය වෙත වාර්තා කරන ලද අතර, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් සැක කටයුතු වාර්තා 2,801 ක් වැඩිදුර විමර්ශනය සඳහා නීති බලාත්මක කරන අධිකාරීන් සහ නියාමන අධිකාරීන් වෙත යොමු කරන ලදී.

12.2. වාර්තාකරණ ආයතන නියාමනය කිරීම

මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය සහ ආයතනික අනුකූලතාවය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර

සහ වෘත්තීන් සඳහා රෙගුලාසි, රීති සහ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරනු ලබයි. ඒ අනුව, 2020 වසර තුළදී මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින්, “බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්, රක්ෂණ සමාගම් සහ කොටස් තැරැව්කරුවන් සඳහා සිද්ධි පාදක කරගත් LankaFIN වාර්තාකරණය”, “ගණකාධිකාරීවරුන්, භාරයන් හෝ සමාගම් සේවා සපයන්නන් සඳහා මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ අනුකූලතා බැඳීම” සහ “පුද්ගලයන් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සපයනු ලබන විද්‍යුත් අතුරු මුහුණතක් භාවිතා කරමින් මුහුණට මුහුණලා නොවන ගනුදෙනුකරුවන් හඳුනා ගැනීම සහ සත්‍යාපනය” සම්බන්ධව මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී.

මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය, සඵලදායී අධීක්ෂණය සහ බලාත්මක කිරීම, එතැන් සහ විතැන් පරීක්ෂණ, සම්මන්ත්‍රණ මගින් දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම සහ මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් වාර්තාකරණ ආයතන සඳහා අනුකූලතා සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම ආදිය මගින් වාර්තාකරණ ආයතනවල අනුකූලතාවය ඉහළ නැංවීමට නිරන්තරයෙන් පියවර ගන්නා ලදී. ඊට සමගාමීව, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින්, 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත, ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති සහ නිකුත් කරන ලද අනෙකුත් රෙගුලාසි සහ රීතිවලට දක්වන අනුකූලතාවය ඇගයීම සඳහා මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් පරීක්ෂණ 7ක් ඇතුළුව අවදානම මත පදනම් වූ එතැන් පරීක්ෂණ 18 ක් ද, නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන් සඳහා එතැන් පරීක්ෂණ 16 ක් ද පවත්වන ලදී. ඊට තුළ පැවති කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සැලසුම් කරන ලද ආකාරයට එතැන් පරීක්ෂණ පැවැත්වීමට නොහැකිවීම නිසා මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන් සඳහා තේමාත්මක සමාලෝචන කිහිපයක් ද පවත්වන ලදී.

තවද, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින්, මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව කටයුතු කිරීමට අපොහොසත් වූ මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන් වලට දක්වන පැහැදිලි, අවදානමක ලිපි නිකුත් කිරීම, කාල සීමාවක් මත පදනම් වූ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් නිකුත් කිරීම සහ පසු විපරම් සාකච්ඡා පැවැත්වීම ආදී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. තවද, 2020 වර්ෂය තුළදී බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් 5ක් සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් රුපියල් මිලියන 3.3 ක මූල්‍ය දඩ මුදල් නියම කරන ලදී.

12.3. දේශීය සහ විදේශීය සහයෝගිතාව

(අ) අවබෝධතා ගිවිසුම්

මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතෙහි 15 (1) (ඔ) වගන්තියට අනුව, ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයට ඕනෑම දේශීය රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ නියෝජ්‍ය ආයතනයක් සමඟ තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීම පිළිබඳව අවබෝධතා ගිවිසුමකට (MOU)

ඇතුළත් වීමට නීතිමය බලතල හිමි වී ඇත. ඒ අනුව, 2020 වසරේ දී, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයෙහි විශ්ලේෂණ ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැලසීම සඳහා තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීමේ අරමුණින් ජාතික බුද්ධි අංශ ප්‍රධානි සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළඹුණි. ඒ අනුව, 2020 වසර අවසන් වන විට මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් දේශීය ආයතන සමඟ අත්සන් කරන ලද අවබෝධතා ගිවිසුම් සංඛ්‍යාව 12 දක්වා වැඩි විය.

තවද, මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතෙහි 16 සහ 17 වගන්ති ප්‍රකාරව, මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ඇතිව විදේශීය රාජ්‍යයක මිනැම ආයතනයක් හෝ නියෝජ්‍ය ආයතනයක් සමඟ තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා ගිවිසුම්වලට එළඹිය හැකි අතර 2020 වසරේ දී විදේශීය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයන් 2ක් සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම සඳහා සාකච්ඡා ආරම්භ කරන ලදී.

(ආ) එග්මොන්ට් කණ්ඩායම (Egmont Group)

විමර්ශන පවත්වාගෙන යෑමේ දී අවශ්‍ය තොරතුරු එක්රැස් කර ගැනීම පිණිස ගෝලීය වශයෙන් වූ මූල්‍ය බුද්ධි ඒකක 166 කින් සමන්විතව පිහිටුවා ඇති එග්මොන්ට් කණ්ඩායමේ සහාය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් ලබා ගන්නා ලද අතර, සාමාජික රටවල විමර්ශන කටයුතු සඳහා බුද්ධිමය තොරතුරු එක්රැස් කිරීමට ද සහාය දෙන ලදී. දැනට සිදුකරගෙන යන විමර්ශනවලට අදාළ තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා 2020 වසරේ දී මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් විදේශීය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකක වෙතින් කරන ලද ඉල්ලීම් 34 කට ප්‍රතිචාර දැක්වූ අතර, විදේශීය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකක වෙතින් තොරතුරු ඉල්ලීම් 34 ක් සිදුකර ඇත. තවද, 2020 ජනවාරි මාසයේ දී මොරිෂස් හි පැවති එග්මොන්ට් ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් රැස්වීම් සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ නිලධාරීන් සහභාගී විය. කෙසේ වෙතත්, කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් 2020 ජූලි මස පැවැත්වීමට නියමිතව තිබූ එග්මොන්ට් සැසිවාරය 2021 ජූලි දක්වා කල් තබන ලදී.

(ඇ) මුදල් විශුද්ධීකරණය පිළිබඳ ආසියා ශාන්තිකර කලාපීය කණ්ඩායම (APG)

කොරෝනා වසංගතය හේතුවෙන් මුදල් විශුද්ධීකරණය පිළිබඳ ආසියා ශාන්තිකර කලාපීය කණ්ඩායම සිය වාර්ෂික සම්මන්ත්‍රණය 2020 වසරේ දී පවත්වනු නොලැබීය. කෙසේ වෙතත්, සාමාජික රටවල අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් වාර්තා සහ පසු විපරම් වාර්තා සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීම සඳහා වර්ෂය තුළ පවත්වන ලද අතරා අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් කමිටු රැස්වීම් කිහිපයකට මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය සහභාගී විය.

2020 ඔක්තෝබර් මාසයේ පැවති අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් කමිටු රැස්වීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් පිළිබඳව වූ පසු විපරම් වාර්තාව සාකච්ඡා කෙරිණි. එහිදී, මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ 40න්, 2015 වසරේ දී අනුකූල නොවන ලෙස ශ්‍රේණිගත කරන ලද මුදල් හෝ මූල්‍ය වටිනාකම් හුවමාරු කිරීමේ සේවා සපයන්නන් පිළිබඳ වූ නිර්දේශ අංක 14, වාර්තා වූ ප්‍රගතිය සමඟ විශාල වශයෙන් අනුකූල ලෙස

ශ්‍රේණිගත කරන ලද අතර, 2019 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකාය විසින් පනවනු ලැබූ නව අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ශ්‍රී ලංකාව පියවර ගෙන නොමැති නිසා නව තාක්ෂණයන් පිළිබඳව වූ නිර්දේශ අංක 15 සඳහා 2015 වසරේ දී ලබා දී තිබූ විශාල වශයෙන් අනුකූලතා ශ්‍රේණිගත කිරීම අර්ධ වශයෙන් අනුකූල ලෙස ශ්‍රේණිගත කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වසර අවසානය වන විට, මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ 40න්, ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් ශ්‍රේණිගත කිරීම, අනුකූල නිර්දේශ 7ක් ද, විශාල වශයෙන් අනුකූල නිර්දේශ 24ක් ද, අර්ධ වශයෙන් අනුකූල නිර්දේශ 8ක් ද සහ අනුකූල නොවන නිර්දේශ 1 ක් ද වශයෙන් පැවතිණි.

12.4 ආයතනික හැකියාවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

රට තුළ මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ සහ ක්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ ඵලදායී තත්ත්‍රයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා දැනුවත්භාවය ගොඩනැගීම ආත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව, මුදල් විශුද්ධීකරණය සහ ක්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීමේ ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළ ගනුදෙනු හඳුනා ගැනීම, විශ්ලේෂණය කිරීම සහ වාර්තා කිරීම සම්බන්ධ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීමේ සිය නිරන්තර පරිශ්‍රමය ක්‍රියාවට නංවමින් වසර තුළදී, සහභාගිකරුවන් 1,881ක ගේ සහභාගිත්වය ඇතිව දැනුවත් කිරීමේ/පුහුණු වැඩසටහන් 19 ක් පවත්වන ලදී. මෙයට මුහුණට මුහුණලා සිදුකරන ලද වැඩසටහන් මෙන්ම මාර්ගගත ක්‍රමයන් ඔස්සේ සිදුකරන ලද වැඩසටහන් ද ඇතුළත්ය. නීතිවිරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය වෙළඳාම සම්බන්ධයෙන් වන මුදල් විශුද්ධීකරණ අවදානම වැළැක්වීම සඳහා නීතිය බලාත්මක කිරීමේ අධිකාරීන් විසින් දරන උත්සාහය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම, ශ්‍රී ලංකා පොලීසියේ විමර්ශන නිලධාරීන් අතර මුදල් විශුද්ධීකරණය සම්බන්ධයෙන් වන පරීක්ෂණ පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සහ නීතිය බලාත්මක කිරීමේ අධිකාරීන්හි උත්සාහයන්ට සහාය වීම සඳහා විමර්ශකයින්, නඩු පවරන්නන් සහ මූල්‍ය ආයතන සමඟ අඛණ්ඩව සම්බන්ධීකරණය වීම අරමුණු කර ගනිමින් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් පියවර මාලාවක් ආරම්භ කරන ලදී. බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරණය සඳහා මත්ද්‍රව්‍ය ජාවාරම සම්බන්ධ සැක සහිත මූල්‍ය ගනුදෙනු පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වැඩමුළුවක් ද පවත්වන ලදී.

තවද, මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ සහ ක්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ අනුකූලතාවය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ බැඳීම් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකුවල හා මූල්‍ය සමාගම්වල අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වය සඳහා ඉහළ මට්ටමේ වැඩමුළු සහ වෙබ් සම්මන්ත්‍රණ කිහිපයක් සංවිධානය කරන ලදී. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ භාණ්ඩාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ නේවාසික උපදේශන නිලධාරීන් විසින් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ මෙහෙයුම් හි ඵලදායීත්වය හා ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම, මුදල් විශුද්ධීකරණය හා ක්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සම්බන්ධ අධීක්ෂණය සහ සිද්ධි කළමනාකරණය යන ක්ෂේත්‍ර සඳහා තාක්ෂණික සහාය ලබා දීම අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී.

13. විදේශ විනිමය

2017 නොවැම්බර් 20 වන දින ස්ථාපනය කරන ලද විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ විනිමය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ හා නියාමනය කිරීමේ අරමුණ පෙරදැරිව, 2017 අංක 12 දරන විදේශ විනිමය පනතේ වගන්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිතයා වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇති වගකීම් ඉටු කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයන් පහත පරිදි වේ.

- අ) විදේශ විනිමය පනත යටතේ මුදල් ඇමතිවරයා නියම කර ඇති පරිදි විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා බලයලත් වෙළෙඳුන්, පරිසීමිත වෙළෙඳුන් හා වෙනත් පුද්ගලයින් පත් කිරීම.
- ආ) විදේශ විනිමය කටයුතු හා ගනුදෙනු සිදු කිරීම සඳහා නියෝග හා නියමයන් සකස් කරමින් හා විධිවිධාන නිකුත් කරමින් විදේශ විනිමය පනතේ වගන්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- ඇ) විදේශ විනිමය පනත යටතේ පොදු අවසරයන් ප්‍රදානය කර නොමැති විශේෂ අරමුණු සඳහා අවසර ලබා දීම.
- ඈ) විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ සිදු වන වර්ධනයන් හා සමගාමීව පවත්නා විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තින්වල සඵලතාවය නිර්ණය කිරීම හා නව ප්‍රතිපත්තින්වල අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති මූලික අධ්‍යයන සිදු කිරීම.
- ඉ) විදේශ විනිමය පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද නියෝග, නියම සහ විධිවිධාන සඳහා අදාළ බලයලත් පුද්ගලයන් දක්වන අනුකූලතාවය පිළිබඳ මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීම සහ විදේශ විනිමය පනතට අනුකූලතාවය නොදක්වන අවස්ථාවන් පිළිබඳ විමර්ශන කටයුතු සිදු කිරීම.
- ඊ) විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පිළිබඳ වැඩිදුර පැහැදිලි කර ගැනීම සඳහා ලැබෙන ඉල්ලීම් වලට පිළිතුරු ලබාදීම.
- උ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්තා සහ ප්‍රකාශයන් සඳහා විදේශ විනිමය රෙගුලාසි සහ ප්‍රතිපත්තින්වලට අදාළ කොටස් සකස් කිරීම.

ඒ අනුව දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රතිපත්ති හා පර්යේෂණ අංශය, ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු අංශය හා සංඛ්‍යාන, මෙහෙයුම් හා විමර්ශන අංශය ලෙස අංශ තුනකින් සමන්විත වේ. 2020 වසරේ, විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව සිදු කරන ලද ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම් සහ කටයුතුවල කාර්යසාධනය පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

13.1 නව නියෝග, නියම සහ විධිවිධාන නිකුත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම

(අ) නියෝග නිකුත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම

වර්තමානයේ රට මුහුණ දී ඇති ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ නව ආමුඛ ප්‍රේෂණ ආකර්ෂණය කර ගැනීමේ අරමුණ සහිතව, වසර කුල දී විදේශ විනිමය පනත යටතේ මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් නිකුත් කළ නියෝග හතරක් සඳහා විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව පහසුකම් සලසනු ලැබීය. මේ සඳහා අදාළ ගැසට් නිවේදනයන් හතර මෙම වාර්තාවේ III වන කොටසේ ඇතුළත් කර ඇති අතර, ඒවායේ සාරාංශය පහත දැක්වේ.

- i. අංක 2170/4 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 7 වන වගන්තිය සමඟ කියවෙන 29 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ 2020 අප්‍රේල් 08 දිනැති නියෝගය
- ii. අංක 2182/32 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 7 වන වගන්තිය සමඟ කියවෙන 29 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ 2020 ජූලි 01 දිනැති නියෝගය
- iii. අංක 2196/22 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 7 වන වගන්තිය සමඟ කියවෙන 29 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ 2020 ඔක්තෝබර් 06 දිනැති නියෝගය
- iv. අංක 2202/07 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 7 වන වගන්තිය සමඟ කියවෙන 29 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ 2020 නොවැම්බර් 17 දිනැති නියෝගය

(ආ) නියම නිකුත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හමුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම සහ විනිමය අනුපාතයට ඇති වී ඇති පීඩනය අවම කිරීමේ අරමුණින්, විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව නියමයන් හතරක් නිකුත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී. එම නියමයන්හි සාරාංශය පහත දැක්වෙන අතර අදාළ ගැසට් නිවේදනයන් මෙම වාර්තාවේ III වන කොටසේ ඇතුළත් වේ.

- i. 2020.04.02 දිනැති අංක 2169/03 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 22 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ නියමය
- ii. 2020.07.01 දිනැති අංක 2182/33 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 8 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ නියමය
- iii. 2020.07.02 දිනැති අංක 2182/37 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 22 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ නියමය
- iv. 2020.12.18 දිනැති අංක 2206/25 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ විදේශ විනිමය පනතේ 22 වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කළ නියමය

(ඇ) බලයලත් වෙළෙඳුන්/පරිසීමිත වෙළෙඳුන් වෙත විධාන නිකුත් කිරීම

විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලයලත් වෙළෙඳුන් හට විධාන දහයක් සහ පරිසීමිත වෙළෙඳුන් හට එක් විධානයක් නිකුත් කළ අතර, ඒවායෙහි සාරාංශය පහත දැක්වේ. මෙම විධාන මෙම වාර්තාවෙහි III වන කොටසේ දක්වා ඇත.

- i. 2020 මාර්තු 19 දිනැති 2020 විධාන අංක 01
- ii. 2020 මාර්තු 20 දිනැති 2020 විධාන අංක 02
- iii. 2020 අප්‍රේල් 03 දිනැති 2020 විධාන අංක 03
- iv. 2020 අප්‍රේල් 09 දිනැති 2020 විධාන අංක 04
- v. 2020 අප්‍රේල් 16 දිනැති 2020 විධාන අංක 05
- vi. 2020 ජූලි 06 දිනැති 2020 විධාන අංක 06
- vii. 2020 ඔක්තෝබර් 07 දිනැති 2020 විධාන අංක 07
- viii. 2020 ඔක්තෝබර් 07 දිනැති 2020 විධාන අංක 08
- ix. 2020 ඔක්තෝබර් 07 දිනැති 2020 විධාන අංක 09
- x. 2020 නොවැම්බර් 25 දිනැති 2020 විධාන අංක 10
- xi. 2020 දෙසැම්බර් 15 දිනැති 2020 විධාන අංක 11

13.2 විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා අවසර ලබා දීම

(අ) පහත සංඛ්‍යා සටහන II-25 හි දක්වා ඇති පරිදි, විදේශ විනිමය පහත යටතේ විශේෂ අවසර ලබා දී ඇත.

II-25 සංඛ්‍යා සටහන

විදේශ විනිමය පහත යටතේ ලබාදුන් විශේෂ අවසර

අරමුණ	අවසර ගණන	වටිනාකම රු. ඩොලර් මිලියන
තේවාසික සමාගම් විසින් විදේශයන්හි ආයෝජන කිරීම සඳහා*	1	-
තේවාසික සමාගම් විසින් ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත තේවාසිකයන් වෙනුවෙන් නිකුත් කරනු ලබන බැංකු/සමාගම් ඇපකර සඳහා	5	39.02
බලයලත් වෙළෙඳුන්/තේවාසික සමාගම් හට විදේශ විනිමය පහත යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද පොදු අවසරයන්ගෙන් ආවරණය නොවන විවිධ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සිදු කිරීම සඳහා	8	අදාළ නොවේ

* Share swap පහසුකම හේතුවෙන් ශුද්ධ ප්‍රතිමුඛ ප්‍රේෂණ නැත.

(ආ) මුදල් හුවමාරු කිරීමේ ව්‍යාපාරයේ යෙදීම සඳහා පරිසීමිත වෙළෙඳුන් සඳහා බලපත්‍ර ලබා දීම සහ එම මෙහෙයුම් කටයුතු නවතා දැමීම.

- i. 2020 වසර තුළ දී විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම සහ හුවමාරු කිරීම සඳහා බලපත්‍රයක් සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ හුවමාරු කිරීම සඳහා වූ බලපත්‍රයක් ලෙස, නව බලපත්‍ර දෙකක් සීමිත සමාගම් (මුදල් හුවමාරු කරන්නන්) වෙත නිකුත් කරන ලදී.
- ii. මීට අමතරව, දැනටමත් එම ව්‍යාපාරයේ යෙදෙන මුදල් හුවමාරු කරන්නෙකු සඳහා නව ශාඛාවක් විවෘත කිරීමට අනුමැතිය ප්‍රදානය කරන ලදී.

iii. 2020 වසර තුළ දී එම ව්‍යාපාරයේ යෙදෙන මුදල් හුවමාරු කරන්නෙකුගේ එක් ශාඛාවක් සහ එක් බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගමක් මෙහෙයුම් කටයුතු නවතා දමන ලදී.

iv. එක් එක් පරිසීමිත වෙළෙන්දා වෙත මුදල් හුවමාරු කිරීමේ ව්‍යාපාරයේ නියැලීම සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇති ආකාරය පහත සංඛ්‍යා සටහන II-26 හි දක්වා ඇත.

II-26 සංඛ්‍යා සටහන

2020.12.31 වන විට මුදල් හුවමාරු කිරීමේ ව්‍යාපාරයෙහි නිරත වීම සඳහා බලයලත් පරිසීමිත වෙළෙඳුන්

ආයතන කාණ්ඩය	අවසරලත් ව්‍යාපාරික කටයුතු	නිකුත් කරන ලද බලපත්‍ර සංඛ්‍යාව
මුදල් හුවමාරු කිරීමේ ව්‍යාපාරයේ පමණක්ම නියැලෙන සීමිත සමාගම් (මුදල් හුවමාරු කරන්නන්)	විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම සහ හුවමාරු කිරීම විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ හුවමාරු කිරීම	67*
බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්	විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ හුවමාරු කිරීම	08
සංචාරක හෝටල්	විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම	03
එකතුව		78

* මුදල් මාරු කිරීමෙහි නියැලෙන ව්‍යාපාරික ස්ථාන/ශාඛා 78 ක් ඇතුළුව සමාගම් 67 ක් වෙත බලපත්‍ර නිකුත් කරන ලදී. එම ව්‍යාපාරික ස්ථාන 78 න්, 64 ක් වෙත විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම සහ හුවමාරු කිරීමට අවසර ලබා දී ඇති අතර, ඉතිරි ව්‍යාපාරික ස්ථාන 14 ක් වෙත විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ හුවමාරු කිරීම සඳහා අවසර ලබා දෙන ලදී.

එපරිදි, 2020 දෙසැම්බර් 31 වන විට, බලයලත් වෙළෙඳුන් 26ක් සහ පරිසීමිත වෙළෙඳුන් 80ක් (පරිසීමිත වෙළෙඳුන්ගේ ප්‍රධාන ශාඛා පමණක්) මෙහෙයුම් කටයුතුවල නිරත වී සිටින අතර, අනුමත විදේශ විනිමය ගනුදෙනුවල නිරත වීමට අවසරලත්, බලයලත් වෙළෙඳුන් (එනම්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, අදාළ අවසරදීමේ සඳහන් කර ඇති අරමුණු සඳහා අවසරලත් බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු) සහ පරිසීමිත වෙළෙඳුන් පිළිවෙලින් ඇමුණුම II-2 සහ ඇමුණුම II-3 හි සඳහන් වේ.

මෙයට අමතරව, 2020 දෙසැම්බර් මස තුළ දී, 2021 වර්ෂය සඳහා මුදල් හුවමාරු කරන්නන් 68කට සහ සංචාරක හෝටල් 3කට මුදල් හුවමාරු කිරීමේ බලපත්‍ර ලබා දෙන ලදී. ඉහත සඳහන් කළ මුදල් හුවමාරු කරන්නන් 68 දෙනාගෙන්, මුදල් හුවමාරු කරන්නන් 42 සඳහා 2021 සම්පූර්ණ වර්ෂය සඳහාම මුදල් හුවමාරු කිරීමේ අවසරයන් ලබා දුන් අතර ඉතිරි මුදල් හුවමාරු කරන්නන් සඳහා 2021 වසරේ මුල් මාස 6 සඳහා පමණක් මුදල් හුවමාරු කිරීමේ අවසරයන් ලබා දෙන ලදී. තව ද, ඉහත සඳහන් කළ මුදල් හුවමාරු කරන්නන් 68 අතරින් සමාගම් 2ක් 2021.01.01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි අලුතින් පත් කරන ලද අතර එක් සමාගමක් 2021.01.01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි තම මෙහෙයුම් අත්හිටුවන ලදී. බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සඳහා ලබා දී ඇති බලපත්‍රවල වලංගු කාලය 2021 ජනවාරි 31 වන දිනෙන් අවසන් වනු ඇත.

(ඇ) සංක්‍රමණිකයන්ගේ අරමුදල් මාරු කිරීම

ශ්‍රී ලාංකික සංක්‍රමණිකයන්ගේ විගාමික දීමනාව නිදහස් කිරීමේ අරමුණ සඳහා සහ විගාමිකයන්ට උරුම වූ මුදල්

ප්‍රතිමුඛ ප්‍රේෂණය කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා වසර තුළ ප්‍රාග්ධන ගනුදෙනු රුපියල් ගිණුම් 742ක් විවෘත කිරීම සඳහා බලයලත් වෙළෙඳුන් හට අවසර දෙන ලදී.

13.3 නේවාසික ආයෝජකයන් උදෙසා නිෂ්කාශන ලිපි නිකුත් කිරීම

ගරු මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් නිකුත් කර ඇති රෙගුලාසිවලට අනුව, ප්‍රතිමුඛ ආයෝජනයන් සිදු කිරීම සඳහා, විදේශ විනිමය පනත යටතේ සිදුකරමින් පවතින විමර්ශන නොමැති බවට තහවුරු කරමින් විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නේවාසික ආයෝජකයන් වෙත නිෂ්කාශන ලිපි 78ක් වර්ෂය තුළ දී (2019 දී ලිපි 355ට සංසන්දනාත්මකව) නිකුත් කරන ලදී.

13.4 විදේශ විනිමය ගනුදෙනු අධීක්ෂණය සහ විමර්ශනය

- i. විදේශ විනිමය පනත යටතේ නිකුත් කර ඇති නියෝග, නියම සහ විධානයන්ට අනුකූලතාව නොදැක්වීම සම්බන්ධයෙන් බලයලත් වෙළෙඳුන්, පරිසීමිත වෙළෙඳුන් සහ අනෙකුත් පුද්ගලයන් උදෙසා විමර්ශන 61ක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
- ii. ඒ අතරින්, විදේශ විනිමය පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව විමර්ශන ක්‍රියාපටිපාටි අනුගමනය කරමින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද විමර්ශන 20ක් අදාළ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරමින් වසර තුළදීම අවසන් කරන ලදී.
- iii. මීට අමතරව, විශේෂ සාක්ෂි/වාචික සාක්ෂි ලබා දීම මගින් නීති බලාත්මක කිරීමේ අධිකාරීත්ව හට විදේශ විනිමය පනතේ ප්‍රතිපාදනයන්ට අදාළ කාර්යයන් සඳහා වන නඩු හා අධිකරණ කටයුතුවලට විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව සහාය දක්වන ලදී.

13.5 විදේශ විනිමය ගනුදෙනු අධීක්ෂණ පද්ධතියක් අරම්භ කිරීම

බලයලත් වෙළෙඳුන්ගෙන් දත්ත ග්‍රහණය කර ගැනීමේ අරමුණින් විස්තීර්ණ දේශ සීමා සහ විදේශ මුදල් ගනුදෙනු අධීක්ෂණ පද්ධතියක් (එනම් ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පද්ධතියක්) හඳුන්වා දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගයෙන් ආරම්භ කිරීම සඳහා 2020 වර්ෂය තුළ දී තවදුරටත් කටයුතු සිදු කරන ලදී. මෙම යෝජිත යාන්ත්‍රණයෙන් විදේශ විනිමය විකුණුම්/මිලට ගැනුම් සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට ගලා ඒම /ගලා යෑම් වලට අදාළව මෙහෙයුම් කටයුතු නිරන්තරව අධීක්ෂණය කිරීමක් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

13.6 විදේශ විනිමය රෙගුලාසි පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම

විදේශ විනිමය පනතේ ප්‍රතිපාදන පිළිබඳව සහ විදේශ විනිමය රෙගුලාසිවල මෑත කාලීන ලිහිල් කිරීම් සම්බන්ධයෙන් වෘත්තීය සාමාජිකයන් සහ පාර්ශවකරුවන් වෙත ඉදිරිපත්

කිරීම්/වැඩමුළු/අනව්‍ය සම්මන්ත්‍රණ පවත්වන ලදී. තව ද, විදේශ විනිමය රෙගුලාසි පිළිබඳ මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුවේ නිල වෙබ් අඩවිය (www.dfe.lk) නිසි පරිදි යාවත්කාලීන කිරීම සිදු කෙරුණු අතර විද්‍යුත් තැපෑල, දුරකථන ඇමතුම් සහ දෙපාර්තමේන්තුවට පැමිණීම මගින් ඉදිරිපත් කෙරුණු විමසීම්වලට පිළිතුරු ලබා දීම විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නොකඩවා සිදු කරන ලදී.

ඇමුණුම II-2

2020 .12.31 දිනට බලයලත් වෙළෙඳුන්ගේ ලැයිස්තුව

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	
1	අමාතා බැංකු පී.එල්.සී
2	ලංකා බැංකුව
3	බැංකු ඔෆ් චයිනා ලිමිටඩ්
4	කාබල්ස් බැංකු ලිමිටඩ්
5	සීටී බැංකු එන්ඒ
6	කොමර්ෂල් බැංකු ඔෆ් සිලෝන් පී.එල්.සී
7	ඩොයිෂ් බැංකු ඒ.ඒ
8	ඩී එෆ් සී සී බැංකු ලිමිටඩ්
9	හබීබ් බැංකු ලිමිටඩ්
10	හැටන් නැෂනල් බැංකු පී.එල්.සී
11	ඉන්දියන් බැංකු
12	ඉන්දියන් ඕවර්සීස් බැංකු
13	එම්සීබී බැංකු ලිමිටඩ්
14	නැෂනල් ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු පී.එල්.සී
15	න්ෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකු පී.එල්.සී
16	පැන් ඒෂියා බැංකු කොපරේෂන් පීඑල්සී
17	මහජන බැංකුව
18	පබ්ලික් බැංකු බර්හාඩ්
19	සම්පත් බැංකු පී.එල්.සී
20	සෙලාන් බැංකු පී.එල්.සී
21	ස්ටැන්ඩර්ඩ් චාර්ටඩ් බැංකු
22	ස්ටේට් බැංකු ඔෆ් ඉන්දියා
23	ද හොංකොං ඇන්ඩ් ෂැංහයි බැංකු කොපරේෂන් ලිමිටඩ්
24	යුනික් බැංකු ඔෆ් කලම්බු පී.එල්.සී
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	
25	ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකු
26	සඤ්ඤා ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු පී.එල්.සී

ඇමුණුම II-3

2020.12.31 දිනට පරිසීමිත වෙළෙඳුන්ගේ ලැයිස්තුව විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම හා හුවමාරු කිරීමට බලයලත් පරිසීමිත වෙළෙඳුන්

බලයලත් මුදල් මාරුකරන්නන්	
1	ඒ.එච්.එම්. ට්‍රේඩින් (පුද්) සමාගම
2	ඒ ඕ ලක්ෂ්මී ජුවෙල්ස් (පුද්) සමාගම
3	ආබ්දීන් මනි චේන්ඒස් (පුද්) සමාගම
4	අබ්ලාස් මනි එක්ස්චේන්ඒස් (පුද්) සමාගම
5	ආර්යවංශ එන්ටර්ප්‍රයිසස් (පුද්) සමාගම
6	අරුණ ෆොරෙක්ස් (පුද්) සමාගම

7	ඒමියන් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
8	ලුමිනියා ග්‍රූප් (පුද්.) සමාගම
9	බුලියන් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
10	කැපිටල් එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
11	කාලේ ඉන්ටර්නැෂනල් (පුද්.) සමාගම
12	සෙන්ට්‍රල් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
13	කලම්බු මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 01
14	කලම්බු මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 06
15	දැඩිගම ශාප් (පුද්.) සමාගම
16	ඩේටා එක්ස්චේන්ජ් ඉන්ටර්නැෂනල් (පුද්.) සමාගම
17	දයා ඕනර්ස්හිඩ් මති චේන්ජර් (පුද්.) සමාගම
18	ඩෙල්ටා සරන් හෝල්ඩිංස් (පුද්.) සමාගම
19	ගෝල් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - ශාල්ල
20	ගෝල් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - ශාලු කොටුව
21	ජේෆ්ස් මයිකල් හෝල්ඩිංස් (පුද්.) සමාගම
22	ජෙක්සන් එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
23	ග්ලෝබල් ට්‍රස්ට් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
24	ග්ලෝබල් විලේස් එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
25	ගෝල්ඩන් මති චේන්ජර්ස් (පුද්.) සමාගම
26	හයිෆා ට්‍රැවල්ස් ඇන්ඩ් ට්‍රවෙල්ස් (පුද්.) සමාගම
27	ඉන්ටර්නැෂනල් එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
28	ජයේස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් ලිමිටඩ්
29	ජේයා ආරෝක්ෂ එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
30	කමල් එන්ටර්ප්‍රයිසස් (පුද්.) සමාගම
31	කේසර් එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
32	කුඩා මඩු මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
33	එම් පී මති චේන්ජර් (පුද්.) සමාගම
34	මර්ගි මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - යාපනය
35	මසුර් මති චේන්ජර්ස් (පුද්.) සමාගම
36	මීඩිනා මිනි මාර්කට් (පුද්.) සමාගම
37	මිලානෝ මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
38	නර්මදා ගෝල්ඩ් සෙන්ටර් (පුද්.) සමාගම - යාපනය
39	නර්මදා ගෝල්ඩ් සෙන්ටර් (පුද්.) සමාගම - කිලිනොච්චි
40	නිචි කටාෂා (පුද්.) සමාගම
41	නිචි රිගල් මති චේන්ජර්ස් (පුද්.) සමාගම
42	පර්ල් එක්සි (පුද්.) සමාගම
43	රෆිකස් ජෙම්ස් (පුද්.) සමාගම
44	රිමිහා ජුවෙලරි (පුද්.) සමාගම
45	රිච් එන්ටර්ප්‍රයිසස් (පුද්.) සමාගම
46	රෝයල් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 01
47	රෝයල් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 06
48	රෝයල් මති මාර්ට් (පුද්.) සමාගම - අලුත්ගම
49	රෝයල් මති මාර්ට් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 01
50	සලාකා ට්‍රස්ට් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් (පුද්.) සමාගම
51	ශාරංගා මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
52	ශිෆාස් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
53	සෝනම් ආරෝක්ෂ (පුද්.) සමාගම
54	එස් එස් ඩී ඩී මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
55	ස්ටීස් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 01
56	ස්ටීස් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 06
57	තමාශා ආරෝක්ෂ (පුද්.) සමාගම
58	තෝමස් කුක් ලංකා (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 02 - කලම්බු සිටි සෙන්ටර්

59	තෝමස් කුක් ලංකා (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 02 - වන් ගෝල්ෆේස් මෝල්
60	තෝමස් කුක් ලංකා (පුද්.) සමාගම - මහනුවර
61	යුනික් ආරෝක්ෂ (පුද්.) සමාගම
62	වසන්තාස් ඉන්ටර්නැෂනල් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
63	වෙස්ටර්න් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
64	වින්ඩිසර් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම

විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීම, විකිණීම සහ හුවමාරු කිරීමට බලයලත් පරිසීමිත වෙළෙඳුන්

බලයලත් මුදල් මාරු කරන්නන්	
65	අරුච්ඡා ජුවෙලරි (පුද්.) සමාගම
66	කුඩුන් මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
67	සීටි එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
68	දේවී ආරෝක්ෂ (පුද්.) සමාගම
69	ජුවෙල් ලංකා මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම
70	මරුති මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 06
71	මර්කන්ටයිල් මර්චන්ට් බැන්ක් ලිමිටඩ්
72	මෙට්‍රෝ ආරෝක්ෂ (පුද්.) සමාගම
73	ප්‍රසන්න මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 01
74	ප්‍රසන්න මති එක්ස්චේන්ජ් (පුද්.) සමාගම - කොළඹ 06
75	පුෂ්පා මති චේන්ජර් (පුද්.) සමාගම
76	රච් ආරෝක්ෂ (පුද්.) සමාගම
77	තෝමස් කුක් ලංකා (පුද්.) සමාගම - බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ
78	යුනිවර්සල් මති චේන්ජර්ස් (පුද්.) සමාගම
බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්	
79	ඒසීයා ඇසෙට් ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී
80	බීම්පුත් ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී
81	සීටිසන්ස් ඩිව්ලොප්මන්ට් බිස්නස් ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී
82	ලංකා ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් බිස්නස් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්
83	එල් බී ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී*
84	සොක්ඩබල ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී
85	සිංහ පුත්‍ර ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී
86	සිංගර් ෆිනැන්ස් (ලංකා) පී.එල්.සී.
විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් මිලදී ගැනීමට බලයලත් පරිසීමිත වෙළෙඳුන්	
සංචාරක හෝටල	
87	පර්ල් සිටි හෝටෙල්
88	ඇංග්‍රිලා හෝටෙල් කලම්බු
89	ඇංග්‍රිලාස් හම්බන්තොට රිසෝට් ඇන්ඩ් ස්පා
අනෙකුත් ආයතන	
90	එම් එම් බී එල් මති ට්‍රැන්සර් (පුද්.) සමාගම
91	ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාව

* මීට අමතරව, එල් බී ෆිනැන්ස් පී.එල්.සී. වෙත පරිසීමිත වෙළෙඳුන්ගේ ලෙස ලබා දී ඇති බලපත්‍රය, වසර තුළදී වෙස්ටර්න් යුනියන් ජාලය සමග ආමුඛ ප්‍රේෂණ බෙදා හැරීමේ ව්‍යාපාරයේ නියැලීමට හැකිවන පරිදි දීර්ඝ කරන ලදී.

14. මානව සම්පත්

මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපායමාර්ගික අරමුණ වනුයේ, පැන නගින අභියෝග හමුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමට දායක විය හැකි ඉහළ ඵලදායීතාවයකින් යුත්, අභිප්‍රේරිත හා කාර්යශූර

සේවක පිරිසක් මහ බැංකුව තුළ පවත්වා ගැනීම ස්ථාපිත කිරීම සහතික කිරීමයි. නිපුණතා සංවර්ධනය හා ශක්‍යතා වර්ධනය, මානව සම්පත් කළමනාකරණ කාර්යය හා සහසම්බන්ධ අංශයක් ලෙස සලකමින්, 2020 වසරේ දී පුහුණු හා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන් මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවට අන්තර්ග්‍රහණය කරන ලද අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිපුණතා අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපෙන පරිදි සේවකයන් පුහුණු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ඵලදායී ලෙස සම්බන්ධීකරණය කිරීමට හැකි විය. ඒ අනුව, මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික සැලැස්ම තුළින් හඳුනාගත් උපායමාර්ගයන්ට අනුකූලව, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව බඳවා ගැනීම්, පුහුණු කිරීම් හා නිපුණතා සංවර්ධනය, කාර්යසාධන ඇගයීම, අනුප්‍රාප්තික සැලසුම් සිදු කිරීම, උසස්වීම් ලබා දීම සහ යහපත් සේවා-සේවක සබඳතා පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය හිතකර පරිසරයක් ගොඩනැගීම සඳහා කාර්මික සාමය පවත්වා ගෙන යෑම ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

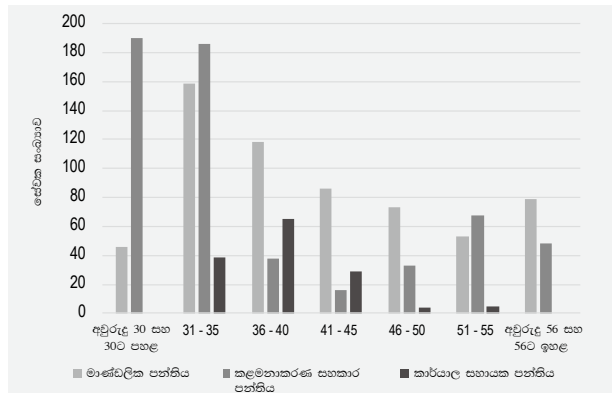
2020 වසරේ දී පැවති කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය සමග සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් පනවන ලද සංවරණ සීමාවන්ට යටත්ව, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව සේවකයන් සඳහා ආරක්ෂිත සේවා පරිසරයක් ස්ථාපිත කරමින්, බැංකුවේ මෙහෙයුම් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සහතික කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබීය. ඒ අනුව, මහ බැංකු සේවකයන්හට 'නිවසේ සිට වැඩ කිරීමට' පහසුකම් සැලසීම, වැඩ කිරීමේ විධිවිධාන පිළිබඳව මෙන්ම සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂක පියවර සම්බන්ධව අදාළ සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් නිකුත් කරන මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව පිළිපැදිය යුතු සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂක පියවර පිළිබඳව වරින්වර මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම ද සිදු කරන ලදී. තව ද, සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් අවශ්‍යතාව මත විටින් විට නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව කොවිඩ්-19 වසංගතයට මහ බැංකු සේවකයන් නිරාවරණය වීමේ හැකියාව සහ නිරාවරණය වීමේ අවදානම තක්සේරු කිරීම සඳහා සමීක්ෂණයක් පැවැත්වීමට කටයුතු කරන ලද අතර එය අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී.

14.1 මානව සම්පත් ව්‍යුහය

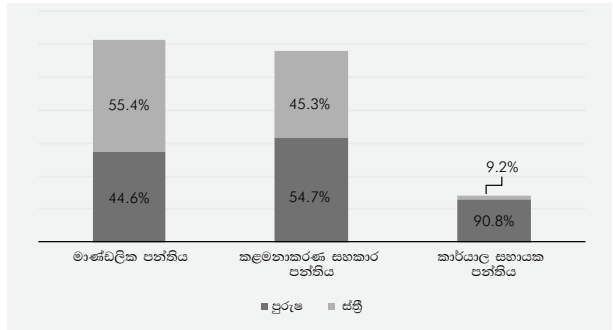
2020 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත සේවක සංඛ්‍යාව 1,355ක් වූ අතර එය මාණ්ඩලික පන්තියේ නිලධාරීන් 614කින්, කළමනාකරණ සහකාර පන්තියේ නිලධාරීන් 579කින් සහ කාර්යාල සහායක පන්තියේ සේවකයින් 142කින් සමන්විත විය. ස්ත්‍රී/පුරුෂ භාවය අනුව සැලකූ විට, මහ බැංකුවේ සමස්ත සේවක සංඛ්‍යාවෙන් 720ක් පුරුෂ හා 615ක් ස්ත්‍රී වූ අතර, එය පිළිවෙලින් සමස්ත සේවක සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 54ක් සහ සියයට 46ක් විය. 2020 වසර අවසානය වන විට මහ බැංකුවේ සේවකයකුගේ වයසේ සාමාන්‍ය අවුරුදු 39ක් විය.

2020 වසර අවසානය වන විට වයස අනුව සහ ස්ත්‍රී/පුරුෂ භාවය අනුව කාර්ය මණ්ඩලයේ සංයුතිය රූප සටහන II-5 මගින් දක්වා ඇත.

II-5 රූප සටහන
2020.12.31 දිනට කාර්යමණ්ඩල සංයුතිය
(අ) සේවක පන්ති අනුව වයස් ව්‍යාප්තිය

(ආ) සේවක පන්ති අනුව ස්ත්‍රී/පුරුෂ භාවයෙහි ව්‍යාප්තිය

14.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන්ගේ අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය සුදුසුකම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ඉහළ අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය සුදුසුකම් සහ නිපුණතාවලින් හෙබි, විවිධ දක්ෂතා ඇති කාර්ය මණ්ඩලයකින් සමන්විත වේ. 2020 වසර අවසාන වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන් සතු අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය සුදුසුකම් පිළිබඳ විස්තර සංඛ්‍යා සටහන II - 27 හි දැක්වේ.

14.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

(අ) බඳවා ගැනීම්

2020 වසරේදී, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බැංකුවට අවශ්‍ය විවිධ සේවක කාණ්ඩ බඳවා ගැනීම සඳහා සාමාන්‍ය බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය ද, බැංකුවට අවශ්‍ය සුවිශේෂී නිපුණතා සපුරා ගැනීම සඳහා පාර්ශ්වික බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය ද අනුගමනය කරන ලදී. තව ද, අනෙකුත් කෙටිකාලීන සුවිශේෂී නිපුණතා අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව, කෙටිකාලීනව කොන්ත්‍රාත් පදනම මත සුදුසු සේවකයන් බඳවා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී.

ඒ අනුව, 2020 වසරේ දී සාමාන්‍ය බඳවාගැනීම් පටිපාටිය යටතේ කණිෂ්ඨ පෞද්ගලික සහකාරවරුන් (ඉංග්‍රීසි සහ සිංහල) බඳවා ගන්නා ලද අතර, පාර්ශ්වික බඳවා ගැනීම් පටිපාටිය යටතේ ප්‍රධාන පුස්තකාලයාධිපතිවරයෙක් සහ කොන්ත්‍රාත් පදනම මත මූල්‍ය තාක්ෂණ (FinTech) සංවර්ධන

නිලධාරියෙක් බඳවා ගන්නා ලදී. වසර තුළ දී පාර්ශ්වික බඳවාගැනීම් පටිපාටිය යටතේ නොතාරිස් ලිපිකරු තනතුර සඳහා ද කොන්ත්‍රාත් පදනම යටතේ ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක-තාක්ෂණික අවදානම් අධීක්ෂක, ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක-භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් අධීක්ෂක, මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ විශේෂඥ සහ තාක්ෂණික අවදානම් විශේෂඥ යන තනතුරු සඳහා ද අයදුම්පත් කැඳවීම සිදු කරන ලදී.

තව ද, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විභාග දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ අඛණ්ඩ සංවාද පවත්වමින් කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ප්‍රමාද වූ කළමනාකරණ පුහුණුවන්නන් බඳවාගැනීම/අභ්‍යන්තර අයදුම්කරුවන් පරිවාස මාණ්ඩලික නිලධාරීන් ලෙස උසස් කිරීම සඳහා පවත්වනු ලබන තරග විභාග කඩිනමින් පැවැත්වීමට කටයුතු කරන ලදී.

(ආ) කාර්යසාධන කළමනාකරණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යසාධන කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය, සේවකයන්ගේ රාජකාරි ලැයිස්තු සකස් කිරීම හා සමාලෝචනය කිරීම, එක් එක් සේවකයන්ට අදාළ වන පරිදි ඉලක්ක ඇති කිරීම, සේවක කාර්යසාධන නිරීක්ෂණය සහ ඇගයීම යන කොටස්වලින් සමන්විත වේ.

කාර්යසාධන ඇගයීමේ ක්‍රියාවලිය යටතේ, කාර්යසාධන ඇගයීම් පටිපාටියේ සඳහන් වන පරිදි සාමාන්‍ය නිපුණතා සහ තාක්ෂණික නිපුණතා පදනම්ව ළඟා කර ගත් කාර්යසාධනය ප්‍රමාණනය කර ඒ සඳහා අගයන් ලබා දෙමින් සෑම සේවකයකුගේම කාර්යසාධන ඇගයීම සිදු කරනු ලැබීය. මාණ්ඩලික පන්තියේ III(2) දක්වා සේවක උසස්වීම් පටිපාටියේ ඇති එක් සංරචකයක් ලෙස සේවකයන්ගේ අවසාන කාර්යසාධන ලකුණු යොදා ගැනේ.

මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සේවකයන්ගේ කාර්යසාධන ඇගයීම් ක්‍රියාවලිය සැලසුම් කළ පරිදි වර්ෂය තුළ දී ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර 2019 වසරට අදාළ කාර්යසාධන ලකුණු අදාළ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් සහ සේවකයන් වෙත සන්නිවේදනය කරන ලදී. තව ද, දෙපාර්තමේන්තුවල මධ්‍ය වාර්ෂික කාර්යසාධන සමාලෝචන ක්‍රියාවලිය පැවැත්වීම සඳහා මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලද අතර, එම ක්‍රියාවලිය මගින් වසරේ මුල් භාගය

තුළ දී සේවකයන්ගේ කාර්යසාධන මට්ටම පිළිබඳව අදාළ සියලු පාර්ශ්වයන් හට අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසිණි.

(ඇ) උසස්වීම්

2020 වසරේ දී, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සේවකයන්ගේ වෘත්තීය අභිවෘද්ධිය තහවුරු කරමින් අදාළ උසස්වීම් පටිපාටිවලට අනුකූලව සේවක උසස්වීම් ලබා දුන් අතර, මේ යටතේ 2020 වසර තුළ දී, සේවකයන් 126 දෙනෙකුට අදාළ පන්ති හා ශ්‍රේණි උසස්වීම් ලබා දෙනු ලැබිණි. එහි දී, සහකාර අධිපතිවරුන් නිදෙනෙකුට නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන් ලෙස ද, ජ්‍යෙෂ්ඨ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් දෙදෙනෙකුට සහකාර අධිපතිවරුන් ලෙස ද, නියෝජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් 17 දෙනෙකුට අතිරේක දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් ලෙස ද උසස්වීම් ලැබූ අතර සේවකයන් 104 දෙනෙකුට පන්ති හා ශ්‍රේණි උසස්වීම් ලබා දෙනු ලැබිණි.

(ඈ) පුහුණු සහ කුසලතා සංවර්ධනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මානව සම්පත් සංවර්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීම උදෙසා පුහුණු අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම, පුහුණු හිඬැස් පිරවීම සඳහා උපායමාර්ග සකස් කිරීම, වාර්ෂික පුහුණු සැලැස්ම සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම, පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු සහ විදේශීය/දේශීය කෙටිකාලීන පුහුණුව සඳහා කාර්ය මණ්ඩලයට පහසුකම් සැපයීම මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා සිදු කෙරිණි.

මහ බැංකු නිලධාරීන්ගේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සහ විදේශීයව සිදු කරන පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන පිරිවැය මහ බැංකුව විසින් දරන අතර, 2020 දී ඕස්ට්‍රේලියාව සහ එක්සත් රාජධානියේ පිළිගත් විශ්වවිද්‍යාලවල පශ්චාත් උපාධි වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීමට මාණ්ඩලික පන්තියේ නිලධාරීන් 10 දෙනෙකුට ද, අර්ධකාලීන පදනමින් දේශීය විශ්වවිද්‍යාලවල ශාස්ත්‍රපති උපාධි වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීමට නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුට ද පහසුකම් සැපයීමට මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී. 2016 - 2020 කාල සීමාව තුළ මහ බැංකු ශිෂ්‍යත්ව වැඩසටහන යටතේ පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු ආරම්භ කළ/සම්පූර්ණ කළ නිලධාරීන් පිළිබඳ විස්තර සංඛ්‍යා සටහන II - 28 හි දක්වා ඇත.

II-27 සංඛ්‍යා සටහන
2020.12.31 දිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන්ගේ
අධ්‍යාපන සුදුසුකම්/වෘත්තීය සාමාජිකත්ව

සේවක පන්ති	අධ්‍යාපන සුදුසුකම්/වෘත්තීය සාමාජිකත්ව දරන්නන්								
	ආචාර්ය උපාධි	ශාස්ත්‍රපති උපාධි, ප්‍රථම උපාධි හා වෘත්තීය සාමාජිකත්ව	ශාස්ත්‍රපති උපාධි හා ප්‍රථම උපාධි	ප්‍රථම උපාධි හා වෘත්තීය සාමාජිකත්ව	ශාස්ත්‍රපති උපාධි, හා වෘත්තීය සාමාජිකත්ව	ශාස්ත්‍රපති උපාධි පමණක්	ප්‍රථම උපාධි පමණක්	වෘත්තීය සාමාජිකත්ව පමණක්	එකතුව
මාණ්ඩලික පන්තිය	21	130	165	67	29	2	136	12	562
කළමනාකරණ සහකාර පන්තිය	-	14	27	20	22	28	62	37	210
කාර්යාල සහායක පන්තිය	-	-	-	-	-	-	7	-	7
එකතුව	21	144	192	87	51	30	205	49	779

2020 දී, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව කෙටිකාලීන විදේශ පුහුණු වැඩසටහන් 20ක් සහ විදේශ අධ්‍යයන වාරිකා දෙකක් සඳහා මාණ්ඩලික නිලධාරීන් 29 දෙනෙකු සහ කළමනාකරණ සහකාර නිලධාරීන් අටදෙනෙකු සහභාගි කරවන ලදී. මීට අමතරව, මහ බැංකුව විසින් වෙනත් මහ බැංකු සහ පිළිගත් විදේශීය පුහුණු ආයතන විසින් පවත්වනු ලබන මාර්ගගත වැඩසටහන් 350ක් සඳහා නිලධාරීන් 807 දෙනෙකුට සහභාගි වීමට පහසුකම් සපයන ලදී.

වසර තුළ දී, පිළිගත් දේශීය පුහුණු ආයතන විසින් පවත්වනු ලබන දේශීය පුහුණු වැඩසටහන් 54කට සහභාගි වීමට නිලධාරීන් 325 දෙනෙකුට පහසුකම් සපයන ලද අතර බැංකු අධ්‍යයන කේන්ද්‍රය (සීබීඑස්) විසින් පවත්වනු ලබන දේශීය පුහුණු වැඩසටහන් 19කට සහභාගි වීමට නිලධාරීන් 159 දෙනෙකුට පහසුකම් සපයන ලදී. පවතින කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් බොහෝ ආයතන සිය වැඩසටහන් අන්තර්ජාලය හරහා පවත්වනු ලැබිණි. මීට අමතරව, මහ බැංකු නිලධාරීන් හට වරලත් මූල්‍ය විශ්ලේෂක (සීඑෆ්) සුදුසුකම ලබාගැනීම සඳහා වන අනුග්‍රාහක වැඩසටහන අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යමින්, මහ බැංකු සේවකයින්හට දේශීය දිගුකාලීන (අර්ධකාලීන) පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගි වීමට ද පහසුකම් සපයන ලදී.

මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහ අනෙකුත් මහ බැංකුවල කාර්ය මණ්ඩල අතර දැනුම හුවමාරු කර ගැනීමට ද පහසුකම් සපයන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වසරේ දී සාර්ව ආර්ථික විද්‍යා ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් කොරියානු බැංකුව සමඟ දැනුම හුවමාරු කිරීමේ සැසියක් ද පවත්වන ලදී.

(ඉ) දෙපාර්තමේන්තු අතර සේවක ස්ථාන මාරු කිරීම

බැංකුවේ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි මෙහෙයුම් පිළිබඳ අත්දැකීම් ලබා ගැනීමට සියලු සේවකයන්හට අවස්ථාව ලබා දීමේ අරමුණින් යුතුව මාණ්ඩලික පන්තියේ III(2) ශ්‍රේණියට පහළ සියලු ශ්‍රේණිවලට අයත් සේවකයන් වාර්ෂිකව දෙපාර්තමේන්තු අතර ස්ථාන මාරු කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ස්ථාපිත කර ඇත. කෙසේ වුවද, අවශ්‍ය මානව සම්පත් බඳවා ගැනීම ප්‍රමාද වීම

සහ කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් 2020 වසරේ දී මෙම ස්ථාන මාරු ප්‍රතිපත්තියට අනුව කාර්යාල සහායක පන්තියේ සේවකයන් 27 දෙනෙකුට පමණක් ස්ථාන මාරු වීම් ලබාදෙන ලදී.

(ඊ) කාර්මික සාමය

මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව, වෘත්තීය සමිති සහ කළමනාකාරිත්වය අතර සමීප සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා පහසුකම් සලසා දෙන්නෙකු වශයෙන් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වසර තුළ දී, කළමනාකාරිත්වය සහ වෘත්තීය සමිති අතර රැස්වීම් හතරක් පවත්වන ලද අතර, එමගින් සේවක ප්‍රතිලාභ, උසස්වීම්, පුහුණුවීම්, සුභසාධනය සහ නව බඳවා ගැනීම්, පැවතුණු වසංගත තත්ත්වය යටතේ මහ බැංකුවේ වැඩ කටයුතු සහ සාමාන්‍ය පරිපාලනය යනාදිය සම්බන්ධයෙන් පැවති ඇතැම් ගැටලු විසඳා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබිණි.

14.4 දෙපාර්තමේන්තු වසා දැමීම සහ නව දෙපාර්තමේන්තු පිහිටුවීම

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ 33 වන වගන්තිය සහ 2020 ජූලි මස 22 වන දින පැවති අංක 26/2020 දරන මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේ දී එළැඹී තීරණය ප්‍රකාරව, 2020 අගෝස්තු මස 10 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීමට මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කටයුතු කරන ලදී. තව ද, එම මුදල් මණ්ඩල රැස්වීමේ දී එළැඹී තීරණයට අනුගත වෙමින්, 2020 ජූලි මස 30 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ප්‍රාදේශීය කාර්යාල කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ ඒකාබද්ධ කරන ලද අතර, 2020 අගෝස්තු මස 10 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි පුහුණු හා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන් මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවට අන්තර්ග්‍රහණය කරන ලදී.

14.5 2020 වසර තුළ අධිපතිතුමා මාර්ගගතව සහභාගි වූ අන්තර්ජාතික රැස්වීම්

- අ) ඔක්තෝබර් 13 වන දින පැවති G-24 අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීම සඳහා සහභාගි වීම.
- ආ) ඔක්තෝබර් 14 වන දින පැවති වාර්ෂික ලෝක ස්වෛරීත්ව ආයෝජන සමුළුව සඳහා සහභාගි වීම.
- ඇ) ඔක්තෝබර් 15 වන දින පැවති ආසියා-පැසිෆික් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සංවිධානය කරනු ලැබූ ඉහළ මට්ටමේ රැස්වීම් සඳහා සහභාගි වීම.
- ඈ) ඔක්තෝබර් 16 වන දින පැවති ලෝක බැංකුවේ දකුණු ආසියාතික කලාපය සමඟ පැවති ද්විපාර්ශ්වික රැස්වීම සඳහා සහභාගි වීම.
- ඉ) ඔක්තෝබර් 19 වන දින පැවති G-24/AFI වටමේස සාකච්ඡා සඳහා සහභාගි වීම.

II-28 සංඛ්‍යා සටහන
මහ බැංකු ශිෂ්‍යත්ව වැඩසටහන යටතේ
පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයනය

වර්ෂය	පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයනය			
	ආචාර්ය උපාධි		ශාස්ත්‍රපති උපාධි	
	ආරම්භ කරන ලද	සම්පූර්ණ කරන ලද	ආරම්භ කරන ලද	සම්පූර්ණ කරන ලද
2016	4	3	15	18
2017	6	6	9	18
2018	8	1	8	14
2019	4	1	7	7
2020	3	5	7	8

- ඊ) නොවැම්බර් 04 වන දින පැවති 40 වන දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගිතා මූල්‍ය (SAARC FINANCE) සංවිධානයේ මහ බැංකු අධිපතිවරුන්ගේ කණ්ඩායම් රැස්වීම සඳහා සහභාගී වීම.
- උ) දෙසැම්බර් 01 වන දින පැවති අග්නිදිග ආසියානු මහ බැංකු සංගමයේ (SEACEN) අධිපතිවරුන්ගේ මණ්ඩල රැස්වීම සඳහා සහභාගී වීම.

14.6 උසස් කිරීම්/පත් කිරීම්

- අ) මාණ්ඩලික පන්තියේ විශේෂ ශ්‍රේණිය සඳහා උසස් කිරීම් හා පත්කිරීම් පහත පරිදි සිදු කරන ලදී.
 - (i) කේ. එම්. එම්. සිරිවර්ධන මහතා නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයෙක් ලෙස 2020 පෙබරවාරි 12 වන දින සිට පත් කරන ලදී.
 - (ii) ටී. එම්. ජේ. වයි. පී. ප්‍රනාන්දු මහත්මිය සහ එන්. ඩබ්. ජී. ආර්. ඩී. නානායකකාර මහතා නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන් ලෙස 2020 දෙසැම්බර් 14 වන දින සිට පත් කරන ලදී.
 - (iii) ඩී. එම්. රූපසිංහ මහතා සහ ඒ. ආර්. කේ. විජේසේකර මහතා සහකාර අධිපතිවරුන් ලෙස පිළිවෙළින් 2020 පෙබරවාරි 12 වන දින සිට හා 2020 අප්‍රේල් 01 වන දින සිට පත් කරන ලදී.
- ආ) රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ, අතිරේක අධිකාරී, ආචාර්ය ඩී. එස්. ටී. වානගුරු මෙනවිය 2020 ජනවාරි 02 වන දින සිට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- ඇ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ, අතිරේක අධිකාරී ජේ. එම්. අමීර් මහතා 2020 ජනවාරි 02 වන දින සිට ප්‍රාදේශීය කාර්යාල කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ලෙස ද, පසුව 2020 ජූනි 01 වන දින සිට ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක ලේකම් ලෙස ද පත් කරන ලදී.
- ඈ) තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ, අතිරේක අධ්‍යක්ෂ එම්. ආර්. විජේවර්ධන මහතා 2020 පෙබරවාරි 05 වන දින සිට ගෙවීම් හා පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- ඉ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, අතිරේක ලේකම් එන්. ආර්. වික්‍රමසිංහ මහතා 2020 පෙබරවාරි 07 වන දින සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලේකම් ලෙස පත් කරන ලදී.
- ඊ) මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ, අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජී. ඩී. පී. ඩී. ජයතිලක මහතා 2020 අප්‍රේල් 15 වන දින සිට සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- උ) මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ, අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ඊ. එච්. මොහොට්ටි මහත්මිය 2020 අප්‍රේල් 15 වන දින සිට මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- ඌ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, අතිරේක ලේකම් ඩී. එල්. නිහාල් මහතා, 2020 ජූනි 01 වන දින සිට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.

- එ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ, අතිරේක අධිකාරී ජේ. ඩී. එස්. ජේ. නානායකකාර මහතා 2020 ජූලි 01 වන දින සිට බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- ඒ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ, අධ්‍යක්ෂ ජේ. පී. ගම්ලත් මහතා 2020 ජූලි 08 වන දින සිට සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධිකාරී ලෙස ද, පසුව 2020 අගෝස්තු 10 වන දින සිට මූල්‍ය පාරිභෝගික සබඳතා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ලෙස ද පත් කරන ලදී.
- ඈ) පුහුණු හා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ, අධ්‍යක්ෂ බී. එල්. ජේ. එස්. බාලසූරිය මහතා 2020 ජූලි 15 වන දින සිට කාර්ය මණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- ඉ) නිරාකරණ සහ බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ, අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජී. කේ. කේ. ගමගේ මහතා 2020 අගෝස්තු 14 වන දින සිට බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ලෙස පත් කරන ලදී.
- ක) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී යූ. එල්. මුතුගල මහත්මිය 2020 ඔක්තෝම්බර් 23 වන දින සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ලේකම් ලෙස පත් කරන ලදී.
- ග) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, අතිරේක ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී ඩී. එස්. එල්. සිරිමාන්න මහත්මිය 2020 ඔක්තෝම්බර් 23 වන දින සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී ලෙස පත් කරන ලදී.

14.7 මුදා හරිනු ලැබ සිටි තිලධාරීන්

- අ) නියෝජ්‍ය අධිපති, එස්. ආර්. ආටිගල මහතා, ලේකම් ලෙස මුදල් අමාත්‍යාංශය වෙත
- ආ) මාණ්ඩලික පන්තියේ IV ශ්‍රේණියේ, ආචාර්ය වයි. එම්. ඉන්ද්‍රත්න මහත්මිය, විකල්ප විධායක අධ්‍යක්ෂ ලෙස ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙත
- ඇ) මාණ්ඩලික පන්තියේ II ශ්‍රේණියේ එස්. රණසිංහ මහත්මිය, පරිපාලන සහකාර ලෙස ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙත
- ඈ) කාර්යාල සහායක පන්තියේ III ශ්‍රේණියේ එච්. බී. එස්. දුමින්ද මහතා සහ එස්. ඩී. එන්. දේශප්‍රිය මහතා මුදල් අමාත්‍යාංශය වෙත

14.8 විශ්‍රාම ගැනීම් / සේවයෙන් ඉල්ලා අස්වීම්

වසර තුළ දී, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයෙකු, සහකාර අධිපතිවරු හතර (04) දෙනෙකු ජ්‍යෙෂ්ඨ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානියෙකු හා දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් පස් (05) දෙනෙකු ඇතුළුව සේවකයින් 55 දෙනෙකු බැංකු සේවයෙන් විශ්‍රාම ගත් අතර, සේවකයන් පස් (05) දෙනෙකු බැංකු සේවයෙන් ඉල්ලා අස්විය.

15. තොරතුරු තාක්ෂණ

තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව (තො.තා.දෙ) 2020 වර්ෂයේ කොවිඩ් 19 වසංගතය තුළ තාක්ෂණික අභියෝග සාර්ථකව කළමනාකරණය කළ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා එහි ක්‍රියාකාරී කාර්යභාරය අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. බැංකුවට ව්‍යවසාය මට්ටමේ ඒකාබද්ධ යෙදුම් (Enterprise Level Integrated Applications) ලබා දීමේ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ගතික භූමිකාව අභියෝගාත්මක කාලවල දී පවා එක ම ආකාරයකින් ක්‍රියාත්මක විය.

වර්ෂය තුළ දී, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රධාන අංශ පහක් යටතේ බැංකුවේ උපාය මර්ගික හා මෙහෙයුම් කටයුතු වෙනුවෙන් සිය දායකත්වය මහ බැංකුව වෙත ලබා දෙන ලදී.

- (අ) පිරිවැය - එලදායි ව්‍යාපාර විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීම.
- (ආ) තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් අඛණ්ඩව වැඩි දියුණු කිරීම.
- (ඇ) ජාතික ගෙවීම් පද්ධතියේ යටිතල පහසුකම් වර්ධනය සඳහා දායකත්වය ලබා දීම.
- (ඈ) තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂාව හා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම.
- (ඉ) කාර්ය මණ්ඩලය අතර තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ නිපුණතා සංවර්ධනය.

(අ) පිරිවැය - එලදායි ව්‍යාපාර විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීම

කොවිඩ්-19 වසංගතය නිසා ඇති වූ නව අවශ්‍යතාවයන්ට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ සහ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා භාවිතා කරන මධ්‍යම ඒකාබද්ධ වෙළඳපොළ නිරීක්ෂණ (CIMM) පද්ධතිය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී. කොවිඩ්-19 ණය සහන යෝජනා ක්‍රමයට අදාළ සුරැකුම්පත් වෙන්කිරීමේ තොරතුරු නිරීක්ෂණය හා කළමනාකරණය කිරීමට බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව (DOD) වෙත නව ආනයන වෙළඳ තොරතුරු දත්ත ග්‍රහණය කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ පහසුකම් CIMM පද්ධතියට සාර්ථකව ඇතුළත් කරන ලදී.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි ක්‍රමයේ විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීමේ සහ සාප්‍රයාතාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ස්වේච්ඡාවෙන් සහභාගි වන දෙවන අදියරේ මිල කැඳවීමේ පහසුකම සහිත නව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසි පද්ධතියක් රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවට සකස් කර දෙන ලදී.

තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වැඩිදියුණු කරන ලද නව ඉන්වෙන්ටරි කළමනාකරණ පද්ධතියක් (Inventory Management System) ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව (SD) සහ පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවට (FMD) ස්ථාපනය කිරීමෙන් තොග නඩත්තු කිරීම සම්බන්ධව දෙපාර්තමේන්තු අතර පැවති අකාර්යක්ෂමතාවය ඉවත් කරන ලදී.

ආරක්ෂාකාරී හා විශ්වාසනීය ලෙස බැංකුවේ සේවකයින් අතර අභ්‍යන්තර ලිපි ගොනු හුවමාරු කිරීම සඳහා One Time Password (OTP) සත්‍යාපනය ඇතුළත්ව තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විද්‍යුත් හැපැල් පද්ධතියක ලක්ෂණවලින් යුතු ShareDoc අන්තර් ලිපිගොනු හුවමාරු පද්ධතියක් (Internal File Sharing System) නිර්මාණය කරන ලදී. බාහිර පාර්ශ්වයන්හට මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු සමඟ ලිපි හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා එය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී. සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය තුළ වසංගත තත්ත්වය නිසා ඇති වූ රාජකාරි පරිසරයෙන් පැන නැගී ඇති ඕනෑම අවදානමක් කළමනාකරණය කිරීමට මෙම යෙදුම බෙහෙවින් දායක විය.

මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරනු ලබන මූල්‍ය ආයතන විසින් වාර්තා කරන තොරතුරු අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තු කිහිපයක් පරිශීලනය කරනු ලබන මධ්‍යම දත්ත සමුදායක පද්ධතියක් වන FinNet, වඩා ආරක්ෂාකාරී සහ ස්ථාවර තත්ත්වයකට නැවත ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම තුළින් වැඩිදියුණු කරන ලදී. තව ද, සෘජු අලෙවි සහභාගීකරුවන් සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවලින් දත්ත රැස් කිරීම සඳහා නව නියාමන වාර්තා කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මීට අමතරව, දත්ත විශ්ලේෂණ හා දෘශ්‍යකරන මෙවලමක් භාවිතා කරමින්, අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල පරිශීලකයින්ට දත්ත විශ්ලේෂණය සහ වාර්තා උත්පාදනය ඔවුන් විසින් ම සිදු කිරීමට පුහුණු කරවීම සිදු කරන ලදී.

දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ නිත්‍ය ණය පහසුකම (Standing Lending Facility) හා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම (Standing Deposit Facility) කළමනාකරණයට අදාළ කාර්යයන් විධිමත් කරවීම, ස්වයංක්‍රීය ක්‍රියාවලි හඳුන්වා පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම හරහා සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව, සම්ප්‍රදායික පත්‍ර මූලික වාර්තා නිරීක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉවත්කරමින් SWIFT ආශ්‍රිත තොරතුරු දුරස්ථව මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේ පරිශීලනයට අවස්ථාව සලසාදීම සඳහා SWIFT පණිවිඩ නිරීක්ෂණය කිරීමේ පද්ධතියක් ස්ථාපනය කරන ලදී.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන සහ දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තු යටතේ පවතින ණය යෝජනා ක්‍රම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එහි පද්ධති ඔස්සේ අවස්ථාව සලස්වා, තව දුරටත් වෙබ් අඩවියක් නිර්මාණය කර සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද ණය අයදුම්පත් බලපත්‍රලාභී බැංකු මඟින් ලබාගැනීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

ව්‍යවහාර මුදල් මුද්‍රණය හා ටංකනය, ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීම කළමනාකරණය කරනු ලබන ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවට (CRD) බර නැඹු සාමාන්‍ය පිරිවැය ක්‍රමය මත පදනම්ව මුදල් කළමනාකරණ පද්ධතිය (CMS) හරහා ස්වයංක්‍රීය මුදල් තක්සේරු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ලබා දී එහි තොග පාලන කටයුතු වඩා නිවැරදිව සිදු කිරීමටත් මුදල් තොග සම්බන්ධ වඩා නිවැරදි තීරණ ගැනීමටත් අවස්ථාව සලසා දෙයි.

සේවක අර්ථසාධක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත, C පෝරම හා විද්‍යුත් මාධ්‍ය දායකත්වය ආවරණය වන පරිදි නව සාමාජික

දායකත්ව සැකසුම් මොඩියුලයක් (New Member Contribution Processing Module) තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හඳුන්වා දී එහි සේවාව තවත් ව්‍යාප්ත කරන ලදී. නව EPF වෙබ් අඩවිය දියත් කිරීමෙන් ලංකා ක්ලියර් ආයතනය සමඟ ඒකාබද්ධ ගෙවීම් පද්ධතියක් ආරම්භ කිරීමට නියමිතය. නව ද EPF සාමාජිකයින් හට බාධාවකින් තොරව ක්ෂණික සේවාවක් සැපයීමට කෙටි පණිවිඩ සේවාව (SMS) සහිතව නම් හා ගිණුම් සංශෝධන නිරීක්ෂණය කිරීමට මොඩියුලයක් නිර්මාණය කරන ලදී.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හඳුන්වා දුන් නව අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බදු (APIT) යෝජනා ක්‍රමය, සේවක බදු එකඟතාවය මත පදනම් වූ බදු අඩු කිරීමේ පහසුකම සහතික තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එහි අභ්‍යන්තර පද්ධති සමඟ සාර්ථකව ඒකාබද්ධ කරන ලදී. APIT සහ PAYE බදු ක්‍රම දෙකම ඇතුළත්වන ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතා කාලෝචිත ලෙස සම්පූර්ණ කරන ලද අතර වාර්ෂික විගණනය, ආයු ගණන සහ අයවැය ක්‍රියාපටිපාටි ඇතුළු සියලු දත්ත අවශ්‍යතා සඳහා මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවට(FD) සහාය විය. අභ්‍යන්තර අරමුදල් කළමනාකරණයෙහි ඉදිරි මෙහෙයුම් අංශයේ ක්‍රියාවන් සඳහා Deal Ticket නිර්මාණය කිරීම ස්වයංක්‍රීය කිරීම සහ ඒ ආශ්‍රීත ක්‍රියාකාරකම් සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පද්ධතියක් නිර්මාණය කර දෙන ලදී. ඉදිරි මෙහෙයුම් අංශයේ ලේඛන කාලානුරූපව නිරීක්ෂණය කිරීම හරහා මෙම පද්ධතිය පසු මෙහෙයුම් අංශයට ද තවදුරටත් ප්‍රතිලාභ ලබා දෙයි.

බැංකුවේ සේවකයින් හට රාජකාරිමය අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රවාහන පහසුකම් වෙන් කිරීමට මෙතෙක් සිදු කරන ලද ක්‍රියාවලිය ස්වයංක්‍රීය සහ විධිමත් කරමින් වාහන ඉල්ලීමේ පද්ධතියක් (Vehicle Requisition System) නිර්මාණය කර පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලබා දෙන ලදී. වාහන සඳහා ඉල්ලීම් සිදු කිරීම සහ වාහන උපරිම කාර්යබහුල වීම නිසා ඇති වන දුෂ්කරතා අඩු කිරීමට හා බැංකුවට වඩා පිරිවැය ඵලදායී ක්‍රමයක් සැපයීමට සමාන අවශ්‍යතා සහිත තවත් අයෙකු සමඟ ගමනේ යෙදීම වැනි ක්‍රියාවලි සේවකයින් හට මෙම පද්ධතිය හරහා සිදු කළ හැකිය.

ඉහත සම්පූර්ණ කරන ලද පද්ධතිවලට අමතරව බැංකුවට වැදගත් නව පද්ධති කිහිපයක් නිර්මාණය කිරීම හා තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම යනාදී ක්‍රියාවලි තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය තුළ දී ආරම්භ කර ප්‍රගතියක් ලබා ඇත.

ණය සැකසුම්කරණ සහ ප්‍රතිමූල්‍යකරණ යෙදවුම් සම්පූර්ණ කරමින් 4P (රාජ්‍ය, පෞද්ගලික, නිෂ්පාදක, හවුල්කාරිත්ව) ණය යෝජනා ක්‍රමය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ණය කළමනාකරණ පද්ධතියක් (Regional Development Loan Management System) ස්ථාපනය කිරීම තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී.

දැනට පවතින කාර්ය සාධන ඇගයීම් ක්‍රියාවලියෙහි පවතින ආකූලතා ඉවත් කිරීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මාර්ගගත කාර්ය සාධන ඇගයීම් පද්ධතියක් (Online Performance Evaluation System) නිර්මාණය කිරීම ආරම්භ කර ඇත. ඉලක්ක පැවරීම් සහ කාර්ය සාධන ඇගයීම් මොඩියුල සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී සම්පූර්ණ කරන ලදී.

ඉහත කරුණුවලට අමතරව, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතියට (RMS) අදාළ ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ දී ටෙන්ඩරය සඳහා ලද ප්‍රතිචාරවල තාක්ෂණික කරුණු ඇගයීමට වෘත්තීමය ප්‍රවීණතා දැනුම ලබා දෙමින් දායක විය. නව ද පද්ධතිය ස්ථාපනය කිරීමට අදාළ මූලික ව්‍යවස්ථා නිර්මාණය කිරීම, වින්‍යාසගත කිරීම සහ සැලැස්ම සැකසීම යනාදී අදියරයන් සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සක්‍රීය ලෙස සම්බන්ධ විය. මීට අමතරව, ව්‍යාපෘති කාලසටහනට අනුව ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතිය (RMS) සඳහා අවශ්‍ය කරන දෘඩාංග මිලට ගැනීම හා වින්‍යාසගත කිරීම යනාදී කාර්යයන් සිදු කිරීමට තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය. ස්වයංක්‍රීය, ආරක්ෂාකාරී සහ පරිශීලනය ඉතා පහසු ක්‍රමයක් තුළින් පවතින ක්‍රියාවලිය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ අරමුණින් බැංකු විදු පියසට ඒකාබද්ධ තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියක ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව දායක විය.

නව ද, භෞතික ලිපි ලේඛන සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ දී පැන නගින අභියෝග ඉවත් කරමින් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලේඛන කළමනාකරණ පද්ධතිය (DMS) ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුවට සහ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවට හඳුන්වා එහි භාවිතය තවත් ප්‍රසාරණය කරන ලදී. වසර තුළ දී, ලේඛන ඩිජිටල්කරණ ක්‍රියාවලිය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයට සහ මුදල් මණ්ඩල ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව දක්වා ව්‍යාප්ත කරන ලදී.

(ආ) තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් අඛණ්ඩව වැඩි දියුණු කිරීම.

තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීම, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන අරමුණක් වූ බැවින් නවීනතම තාක්ෂණයේ දියුණුව අනුව යමින් වසර තුළ පද්ධති වඩාත් හොඳින් අධීක්ෂණය කිරීම හා වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කරන ලදී.

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වයේ ක්ෂණික අභියෝගයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් වශයෙන්, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් වඩාත් ම තීරණාත්මක කාර්යය වූයේ බැංකුවේ සේවකයින් සඳහා කාර්යක්ෂමව හා ආරක්ෂිතව නිවසේ සිට වැඩ කිරීමේ පහසුකම (WFH) ලබා දීමයි. අනව්‍ය පෞද්ගලික ජාල (VPN) ද්වාර තුළින් හා තොරතුරු තාක්ෂණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල අනෙකුත් ආරක්ෂාකාරී සබැඳුම් යාන්ත්‍රණය භාවිතා කරමින් පරිශීලකයින් හට

බැංකුවේ ජාලයට සම්බන්ධවීමට හැකියාව සලස්වා රාජකාරි කටයුතුවලට අඛණ්ඩව සම්බන්ධවීමට ඉඩ දීමෙන් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මෙම අභියෝගය සාර්ථකව ජය ගත්තේය. තව ද, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව 500ට අධික පරිශීලකයින් ප්‍රමාණයක් VPN හරහා සම්බන්ධ කරවීමට සමත් වූ අතර, ඒ සඳහා ක්ෂණික තාක්ෂණික සහාය අඛණ්ඩව ලබා දී එමගින් සිය පරිශීලකයින්ට සුමට හා බාධාවකින් තොර WFH පරිසරයක් තහවුරු කරන ලදී.

දැනට පවතින ප්‍රධාන කාර්යාලයේ දත්ත මධ්‍යස්ථානය නවීන TIA 942 වර්ගීකරණ 3 අනුකූල මට්ටමට නවීකරණය කිරීමේ කටයුතු තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරියට කරගෙන යන ලදී. සමාලෝචනය කරනු ලබන වර්ෂය තුළ දී තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලංසු ඇගයීමේ ක්‍රියාවලිය, ටෙන්ඩරය ප්‍රදානය කිරීම සහ දත්ත මධ්‍යස්ථානය සැලසුම් කිරීම යන ක්‍රියාවලීන් අවසන් කරන ලදී. තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන කාර්යාලයට සහ ආපදා ප්‍රතිසාධන මධ්‍යස්ථානයට (Disaster Recovery Site) තැටි මූලික දත්ත උපස්ථ පද්ධතියක් (Disk Based Data Backup System) පිහිටුවීමේ කටයුතු ඉදිරියට කරගෙන යන ලදී. ප්‍රධාන කාර්යාලයේ පරිගණක සේවාදායකය සඳහා පවතින දෘඩාංග උපයෝගී කරගෙන උක්ත පද්ධතිය ස්ථාපනය කිරීමට කණ්ඩායමට හැකි වූ අතර, සියලුම දත්ත තව සංචිත උපාංගවලට ප්‍රතිගුණනය (replicating) කිරීමේ කටයුතු සම්පූර්ණ කරන ලදී.

අදාළ සංචිත උපාංග සහ සේවා දායකයන් මිලට ගැනීමෙන්, විද්‍යුත් තැපෑල සමූහය ආපදා ප්‍රතිසාධන මධ්‍යස්ථානය වෙත විස්තීරණය කිරීමට තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සමත් විය. සමාලෝචනය කරනු ලබන කාල සීමාවේ දී නියමිත දත්ත ප්‍රතිගුණනය සම්පූර්ණ කරන ලදී.

තවදුරටත්, අභියෝගාත්මක වසංගත කාල සීමාවේ දී ඉතා වැදගත් පද්ධතීන්ගේ සහ ඉතා වැදගත් යටිතල පහසුකම්හි සුලබතාවය (availability) තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 99.5%ට වඩා ඉහළ අගයක නිරන්තරයෙන් පවත්වන ලදී.

(අූ) ජාතික ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියේ යටිතල පහසුකම් වර්ධනය සඳහා දායකත්වය ලබා දීම.

ජාතික වශයෙන් වැදගත් ව්‍යාපෘති සඳහා උපදේශකයෙකු ලෙස සහ තාක්ෂණික ප්‍රවීණතා දැනුම ලබා දෙමින් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව එහි සේවාව තවත් වැඩි කරන ලදී. වසර තුළ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීහු ජාතික ව්‍යාපෘති කිහිපයකට සිය ප්‍රවීණතා දැනුම ලබා දුන්හ.

ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කිරීමේ අරමුණින් යෝජනාව සඳහා වන ඉල්ලීම් ලේඛනය (RFP) (Request for Proposal) සැකසීම සඳහා තාක්ෂණික ප්‍රවීණතා දැනුම ලබා දෙමින් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව RTGS නවීකරණ ව්‍යාපෘතියට දායක විය. තව ද, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්

ද්විතීයික වෙළඳපොළ ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ඉලෙක්ට්‍රොනික වෙළඳ වේදිකාවක් (Electronic Trading Platform) සහ නිෂ්කාශන ආයතන/මධ්‍ය ප්‍රතිපාර්ශව (CH/CCP) පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් පවතින වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම් උපදේශකයින් සමඟ තක්සේරු කළ අතර, මූලික වාර්තාව (Inception Report) සහ පරතර විශ්ලේෂණ වාර්තාව (Gap Analysis Report) පිළියෙළ කිරීම සඳහා සහාය දෙන ලදී. යෝජිත පද්ධතියේ ඉලක්කගත මෙහෙයුම් ආකෘතිය (Target Operating Model) අවසන් කිරීමට කණ්ඩායමට හැකි වූ අතර, RFP කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය යෙදවුම් සැපයීමේ ක්‍රියාවලියේ යෙදී සිටියි.

(අූ) තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂාව හා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවීම.

වර්ෂය තුළ දී, සිය තොරතුරු තාක්ෂණ ආරක්ෂණ රාමුව (IT Security Framework) වැඩිදියුණු කළ අතර, ඕනෑම සයිබර් ආරක්ෂණ තර්ජනයකින් බැංකුවේ පද්ධති ආරක්ෂා කර ඇති බව සහතික කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කළේය.

බැංකුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිවලට අවදානමක් ඇති විය හැකි ඕනෑම අනාරක්ෂිතතාවන්ට ප්‍රමුඛතාවය දීම සහ නිසි ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා තොරතුරු ආරක්ෂණ පාලන රාමුවක් (Information Security Governance Framework) තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෙටුම්පත් කරන ලදී. තව ද, ශ්‍රී ලංකා පරිගණක හදිසි ප්‍රතිචාර සංසදයෙහි (Sri Lanka CERT) සහාය ඇතිව ආයතනික හා EPF වෙබ් අඩවි සඳහා අවදානම් තක්සේරු කිරීම් සිදු කරන ලදී. සමාලෝචනය කරන ලද වර්ෂය සඳහා තොරතුරු ආරක්ෂණ කල්පිරීමේ තක්සේරුව (Information Security Maturity Assessment) සම්පූර්ණ කරන ලදී. ඊට අමතරව, බැංකුවේ තාක්ෂණික යටිතල ව්‍යුහයේ ආරක්ෂාව සහ සුදානම තවදුරටත් සහතික කිරීම සඳහා තීරණාත්මක පද්ධති සඳහා බාහිර පාර්ශ්වයක් මගින් ආරක්ෂක තක්සේරුවක් (External Security Assessment) ලබා ගැනීම තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ආරම්භ කළේය.

තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සිය පරිගණක සේවාදායකයන් නවතම අනුවාදයන් (Versions) වෙත යාවත්කාලීන කර ඇති අතර, එහි ආරක්ෂාව සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කරමින් තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල ව්‍යුහයේ සමස්ත ආරක්ෂාව සහතික කරමින් එමගින් බාහිර උපාංග හරහා බැංකු ජාලයට සම්බන්ධ ඕනෑම දුරස්ථ පරිශීලකයෙකුට ආරක්ෂිත ප්‍රවේශයක් ලබා දෙයි.

(ඉ) කාර්ය මණ්ඩලය අතර තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නිපුණතා සංවර්ධනය.

බැංකුව තුළ වඩාත් තාක්ෂණිකව දැනුවත් හා තර්ජනයට සුදානම් ප්‍රජාවක් ගොඩනැගීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ

දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අභ්‍යන්තර වෙබ් අඩවිය හරහා දැනුවත් කිරීමේ බැනර් අධිකාරියේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ කාර්ය මණ්ඩලයට විද්‍යුත් තැපෑලෙන් ආරක්ෂක උපදේශන අනතුරු ඇඟවීම් බෙදා හැරීම සිදු කරන ලදී.

තව ද, බැංකුවේ පද්ධති යාවත්කාලීන දැනුමැති හා පුහුණු ශ්‍රම බලකායක් විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලැබීම සහතික කිරීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් සංවිධානය කරන ලද අන්තර්ජාල සමුළු (webinar) සහ වෙනත් අතරා වැඩමුළු සහ සම්මන්ත්‍රණ වලට සහභාගි වීම මගින් ඔවුන්ගේ නිපුණතා සහ දැනුම වැඩි දියුණු කිරීම අධිකාරියට සිදු කළහ.

16. අභ්‍යන්තර විගණන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු 1951 වසරේ සිට ක්‍රියාත්මක වේ. අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ සහ කාර්ය මණ්ඩලයේ මෙහෙවර, කාර්ය වපසරිය, අධිකාරී බලය, වගකීම, වගවීම සහ ස්වාධීනත්වය මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද අභ්‍යන්තර විගණන අධිකාරී පත්‍රයේ අන්තර්ගතව ඇත. විගණන කටයුතු ගෝලීය ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සිදු කරයි. 2020 වසර තුළ දී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද කාර්යයන්හි සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

16.1 අභ්‍යන්තර විගණන සැලැස්ම

2021 - 2023 සඳහා වන උපාය මාර්ගික අභ්‍යන්තර විගණන සැලැස්ම සහ 2021 වසර සඳහා වාර්ෂික විගණන සැලැස්ම සැකසීම කරන ලදී.

16.2 විගණන පැවරුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම

(අ) ක්‍රියාවලි සහ තොරතුරු පද්ධති විගණනයන්

2020 වසරේ දී, ක්‍රියාවලි සහ තොරතුරු පද්ධති විගණනයන් සිදු කරන ලදී. සෑම විගණනයක්ම සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, සන්නිවේදනය කිරීම සහ නිරාකරණයන්ට අදාළ කටයුතු කිරීම යන පියවර හතරකින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විගණන ප්‍රතිඵල සන්නිවේදනය කිරීමේදී විගණන නිරීක්ෂණ තහවුරු කර ගැනීම සඳහා නිම කිරීම් රැස්වීම් පැවැත්වීම, විගණන කෙටුම්පත් වාර්තා නිකුත් කිරීම සහ අවසන් විගණන වාර්තා නිකුත් කිරීම යන පියවර තුනකින් යුතු ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කරන ලදී. ක්‍රියාවලි හිමිකරුවන් විසින් විගණන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා පසු විපරම් ද වසර තුළදී සිදු කරන ලදී.

(ආ) විගණන කටයුතුවල ප්‍රගතිය

විගණන පැවරුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට වාර්තා කරන ලදී. එමෙන් ම කරන ලද

විගණනයන් පිළිබඳ වාර්තා මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුව මගින් ජාතික විගණන කාර්යාලයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විගණන කටයුතු සඳහා පත් කර ඇති විගණන අධිකාරීට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

(ඇ) අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා මුදල් අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කිරීම

2018 අංක 19 දරණ ජාතික විගණන පනතට අනුකූලව සහ ඉල්ලීම පරිදි අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා මුදල් අමාත්‍යාංශයෙහි කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් වෙත වසර තුළ දී ඉදිරිපත් කරන ලදී.

16.3 දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ පුහුණු කිරීම්

අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණන සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීන් සඳහා 'අභ්‍යන්තර විගණන පහසුකම් සැපයීමේ මාර්ගෝපදේශ' පිළිබඳ ඉදිරිපත් කිරීමක් සිදු කරන ලදී. 2020 දී බැංකුවේ සියලුම කාර්ය මණ්ඩලයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයෙකු විසින් 'නව සාමාන්‍ය යටතේ සයිබර් ආරක්ෂණයේ වැදගත්කම' (Importance of Cyber Security under New Normal) ඉදිරිපත් කරන ලදී. තව ද, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉල්ලීම පරිදි උපාධි අපේක්ෂකයන් සඳහා අභ්‍යන්තර විගණනය සහ ඊට අදාළ විෂයයන් පිළිබඳව පුහුණු කිරීම් අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළ දී අධිකාරියට සලසන ලදී.

16.4 මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුව සඳහා පහසුකම් සැලැස්ම

මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුව මුදල් මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද අනු කමිටුවක් වන අතර, මූල්‍ය වාර්තාකරණය, අභ්‍යන්තර පාලන, අභ්‍යන්තර විගණන, බාහිර විගණන සහ මුදල් මණ්ඩලය විසින් පැවරූ වෙනත් කරුණු මත මුදල් මණ්ඩලයට උපදෙස් දීම එමගින් සිදු කරයි. මුදල් මණ්ඩලයේ ලේකම් මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ ද ලේකම් ලෙස කටයුතු කරයි. අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ සහකාර ලේකම් ලෙස කටයුතු කරයි. ඒ අනුව, අභ්‍යන්තර විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවේ ලේකම් කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලැස්ම ද වසර තුළ දී සිදු කරන ලදී.

17. ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම්

මුදල් නීති පනතට අනුව රටේ නිල විදේශ විනිමය සංචිත කළමණාකරණය කිරීමේ වගකීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුය. මේ සම්බන්ධයෙන්, විදේශ විනිමය සංචිත කළමණාකරණය කිරීමේ කාර්යය සහ දේශීය විදේශ වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කිරීම, එහි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කිරීම ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පවරා ඇත.

17.1 ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය

ජාත්‍යන්තර සංචිතයන්හි ආරක්ෂාව, ද්‍රවශීලතාවය හා ප්‍රතිලාභයන් අරමුණු සැලකිල්ලට ගනිමින් ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයට (Investment Policy Statement) සහ මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ආයෝජන මාර්ගෝපදේශයන්ට (Investment Guideline) අනුකූලව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින්, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සංචිත ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටුවේ (International Reserves Investment oversight Committee - IRIOC) නිර්දේශ යටතේ ආයෝජනය සිදු කරනු ලැබේ.

(අ) ව්‍යුහාත්මක සංචිත කළමනාකරණය

2016 සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, විදේශ සංචිත හා වෙනත් ආයෝජන කළමනාකරණ වඩාත් කාර්යක්ෂමව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා උපදේශන සේවා හා රාජ්‍ය අංශයේ ආයෝජන කළමනාකරුවන් සඳහා පුහුණුව සපයනු ලබන ලෝක බැංකුවේ “ සංචිත උපදේශන හා කළමනාකරණ වැඩසටහන” (Reserve Advisory and Management Programme - RAMP) සමඟ සම්බන්ධ විය. ඒ අනුව සංචිත කළමනාකරණය ප්‍රාග්ධන සංරක්ෂණය, ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා, ආදායම් උත්පාදනය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දැරිය හැකි අවදානම් මට්ටම යන අරමුණු මූලික කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වගකීම් ව්‍යුහය මත පදනම්ව ආදර්ශ ආකෘතියක් මත නිර්මාණය වූ උපායමාර්ගික වත්කම් වෙන්කිරීමේ (Strategic Asset Allocation - SAA) ක්‍රමවේදයට අනුව ක්‍රියාවට නංවනු ලැබීය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවිධ ආයෝජන කළමනාකරුවන් සමන්විත වූ විදේශ සංචිතය ආයෝජන කාල පරාසය, මුදල් සංයුතිය සහ වත්කම් සංයුතියට අනුව ප්‍රධාන ආයෝජන කාණ්ඩ (Tranches) තුනකට බෙදී ඇත.

(ආ) බාහිර කළමනාකරු මගින් පාලිත මහ බැංකු සංචිත

2016 සිට, පූර්ව නිර්වචනය කරන ලද ආයෝජන මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සංචිත වලින් ඩොලර් මිලියන 200ක් වටිනා ආයෝජන කළමනාකරණ RAMP වැඩසටහන යටතේ ලෝක බැංකු භාණ්ඩාගාරයේ බාහිර කළමනාකරු විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබයි.

(ඇ) ඉන්දියානු සංචිත බැංකුවෙන් (RBI) ලබාගත් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 400ක මුදල් හුවමාරු(SWAP) පහසුකම

විදේශ සංචිත වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2020 ජූලි මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව අතර අත්සන් කරන ලද ද්විපාර්ශ්වික මුදල් හුවමාරු ගිවිසුම යටතේ ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 400ක් සඳහා අරමුදල් ලබාගැනීමට කටයුතු කරන ලදී.

(ඈ) රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීම

රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුකරනු ලබන්නේ රජයේ විදේශ සංචිත භාවිතා කරමිනි. කෙසේ වෙතත් පෙර නොවූ විරූ අහිතකර වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් රජයට ප්‍රමාණවත් මට්ටමක ද්‍රවශීලතාවයක් පවත්වා ගැනීමට නොහැකි වූ හෙයින් 2020 අප්‍රේල් 8 සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිත මගින් රාජ්‍ය ණය පියවීම සඳහා ද්‍රවශීලතාවය

සැපයීම සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 අප්‍රේල් 8 සිට 2020 දෙසැම්බර් 31 දක්වා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු විදේශ සංචිත උපයෝගී කරගනිමින් ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 3,555ක රාජ්‍ය ණය පියවීමට කටයුතු කර ඇත. මීට අමතරව, රජයේ ද්‍රවශීලතා මට්ටමේ අවිනිශ්චිතතා සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 1,000ක ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් පහසුකමක් නිව්යෝර්ක් ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුවෙන් ලබා ගන්නා ලදී.

17.2 කාර්යසාධන විශ්ලේෂණය හා පහසුකම් සැලසීමේ ක්‍රියාකාරකම්

(අ) විදේශ සංචිත ගණනය කිරීම සහ සංචිත කළමනාකරණ ක්‍රියා කාර්යසාධන විශ්ලේෂණය හා පහසුකම් සැලසීමේ ක්‍රියාකාරකම්

ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුළු ආදායම් ප්‍රවේශයක් යටතේ සංචිත කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්වල කාර්යසාධනය මනිමින්, දෛනිකව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සංචිතය සහ දළ නිල සංචිතය ගණනය කිරීම සිදු කරනු ලබන අතර, එය කාර්තුමය පදනම මත මුදල් මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කරයි. මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද උපාය මාර්ගික වත්කම් වෙන්කිරීමේ ක්‍රමවේදයට අනුව ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් සහ මුදල් වෙළඳපොළ ආයෝජනවල ප්‍රතිලාභ අදාළ මිණුම් දැඩුවලට සාපේක්ෂව මනිනු ලැබේ.

(ආ) නව සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතිය (RMS)

පවත්නා සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතිය සඳහා බලපත්‍රය 2021 අග භාගයේදී කල් ඉකුත් වීමට නියමිත බැවින්, 2020 දී ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නව සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතියක් ලබා ගැනීමේ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කරන ලදී.

(ඇ) ස්විෆ්ට් ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීමේ ලේඛනය සමඟ ලියාපදිංචි වීම

2020 දී, ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීමේ සමාලෝචනය සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් අනුගමනය කිරීමේ පියවරක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සාර්ථකව සම්මත ගෝලීය ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීමේ දත්ත ගබඩාවක් වන ස්විෆ්ට් ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීමේ ලේඛනය සමඟ ලියාපදිංචි කරන ලදී.

17.3 දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ සංවර්ධනය

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් හටගත් ව්‍යාසනකාරී සිදුවීම් මාලාවක් හමුවේ වුවද ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, විනිමය අනුපාතිකයේ අධික උච්චාවචනයන් කළමනාකරණය කරමින් එහි සාධාරණ නම්‍යශීලීත්වයකට ඉඩ සලස්වා, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කිරීම උදෙසා අඛණ්ඩව කටයුතු කරන ලදී.

(අ) දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ මැදිහත් වීම්

2020 වසරේදී, විශේෂයෙන් කොවිඩ්-19 අභියෝගාත්මක කාලපරිච්ඡේදයන් වූ අප්‍රේල් සහ නොවැම්බර් මාසවලදී, ශ්‍රී

ලංකා මහ බැංකුව අනුමතව වෙළඳපොළ තත්ත්ව හමුවේ විනිමය අනුපාතිකයේ අධික උච්චාවචනයන් අවම කිරීම පිණිස අවශ්‍ය පරිදි දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත ඉල්ලීම් සඳහා මිල ගණන් (RFQ) යාන්ත්‍රණය හරහා අඛණ්ඩව මැදිහත් විය. තවදුරටත්, සංචිත ගොඩනැංවීමට සහය දැක්වීම සඳහා 2020 හිතකර කාලපරිච්ඡේදයන් තුළදී වෙළඳපොළෙන් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකිවිය. ඒ අතරම, විදේශ විනිමය සංචිත ක්ෂය නොවී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළේ තාවකාලික ද්‍රවශීලතා හිඟය පියවීම සඳහා විකල්ප මැදිහත්වීමේ යාන්ත්‍රණයක් ලෙස විකුණුම්-ගැණුම් හුවමාරු වෙන්දේසි ක්‍රමයක් හඳුන්වාදෙන ලදී.

(ආ) තොරතුරු බෙදාහැරීම

ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, ඇමෙරිකානු ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල් නිරූපිත (Indicative) විනිමය අනුපාතිකය ඇතුළුව තවත් ලෝක මුදල් වර්ග පහක් හයක නිරූපිත විනිමය අනුපාතිකයන් හා ප්‍රධාන මුදල් වර්ග නවයක් සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල විදුලි පැවරුම් සඳහා වූ මිලදී ගැනීමේ හා විකිණීමේ විනිමය අනුපාතිකයන්ගේ වෙන් වෙන්ව ගෙන ගණනය කරන ලද සාමාන්‍ය අගය, දෛනිකව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නිල වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම අඛණ්ඩව කරනු ලැබීය. මීට අමතරව, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විනිමය අනුපාත පිළිබඳ තොරතුරු රාජ්‍ය ආයතන වලට සහ මහජනයා ඇතුළු විවිධ පාර්ශ්වයන් වෙත ඔවුන්ගේ ඉල්ලීම මත බෙදා හැරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

(ඇ) වෙළඳපොළ වර්යාවෙහි විධිමත් බව සහතික කිරීම

2020 දී කොවිඩ්-19 වසංගතය නිසා පැන නැගුණු අස්ථාවර තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගෙන, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ සුමට ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින්, සමහරක් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සමපේක්ෂණ හැසිරීම් හඳුනාගැනීමටත්, එක් එක් සිද්ධි වෙන් වෙන් වශයෙන් සැලකිල්ලට ගෙන විදේශ විනිමය මෙහෙයුම් සඳහා අදාල වන ශුද්ධ විවෘත විදේශ විනිමය ප්‍රමාණ සීමාවන් තාවකාලිකව කප්පාදු කිරීමටත්, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැඩි පියවර ගන්නා ලදී. ඒ අතරම, බලයලත් මුදල් තැරැව්කරුවන්ද ඇතුළුව වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන්ගේ වැරදි හැසිරීම් වලක්වා ගැනීම සඳහා සුදුසු පරිදි නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.

(ඈ) වෙළඳපොළ අපේක්ෂා පිළිබඳ නිරීක්ෂණ

අනපේක්ෂිත ලෙස මතු වූ ගෝලීය කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් මුහුණ දීමට සිදු වූ අභියෝග හමුවේ වුවද 2020 වසර පුරාවටම, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් නිරීක්ෂණය කිරීමේ වගකීම දරණ දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සහ බාහිර ආයතන විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද විවිධ යෝජනා, රෙගුලාසි, සංශෝධන සහ ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු නිසා විදේශ විනිමය

අනුපාතයේ විචලනයට සිදුවිය හැකි බලපෑම පිළිබඳව සිය අදහස්, නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලදී.

(ඉ) වෙළඳපොළ සහභාගිකරුවන් සමඟ සම්බන්ධ වීම

ශ්‍රී ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමට සහ තෙල් ප්‍රසම්පාදනය සඳහා විවිධ විකල්පයන් සපයා දීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සමඟ රැස්වීම් මාලාවක් පවත්වන ලදී.

(ඊ) විදේශ විනිමය ප්‍රවාහ ආකර්ෂණය කර ගැනීමේ මූල පිරිමි

කොවිඩ්-19 වසංගතය මතුවීමත්, ගෝලීය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලද ස්වෛරී ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙළිමත් නිසා, රටට විදේශ විනිමය ගලා ඒම සීමා විය. එබැවින්, වෙළඳපොළේ ඇති විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා, විදේශීය ආයෝජකයන් රට තුළට විදේශ විනිමය ගෙන ඒම දිරිගැන්වීමේ අරමුණින් අවදානම් කළමනාකරනය කිරීමේ මෙවලමක් ලෙස බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට පිරිවැය රහිත මධ්‍යම හා දිගුකාලීන ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර්/ශ්‍රී ලංකා රුපියල් ගැණුම්-විකුණුම් හුවමාරු ගිණුම් ක්‍රමයක් හඳුන්වාදෙන ලදී. ඒ අතරම, වැඩිපුර සේවක ප්‍රේෂණ ප්‍රමාණයක් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා සේවක ප්‍රේෂණ වලින් පරිවර්තනය කරන ලද සෑම ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලරයක් සඳහාම වැඩිපුර රු 2.00ක් ගෙවීමට 2021 රජයේ අයවැය යටතේ හඳුන්වා දී ඇති නව යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව සහාය දක්වන ලදී.

(උ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට සහය වීම

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම සහ වෙළඳපොළ අධීක්ෂණ කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වෙත අඛණ්ඩව දායකත්වය සහ අදහස්, නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ ලබා දෙන ලදී.

18. නීති හා අනුකූලතා කටයුතු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ සහ පැවරී ඇති කාර්යය හා කර්තව්‍යයන් ඉටු කිරීමේ දී පැවතිය යුතු වන සියළුම නෛතික හා කාර්ය පටිපාටිකමය අනුකූලතාවය සාක්ෂාත් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවන ලදී. ඒ අනුව, නව නීති සම්පාදනය හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියාමන සහ අධීක්ෂණ රාමුව පුළුල් කිරීමේ අරමුණින්, එමගින් පරිපාලනය කරනු ලබන දැනට පවතින නීති සමාලෝචනය හා උචිත සංශෝධනයන් යෝජනා කිරීම, එලදායී අනුකූලතා රාමුවක් තුළ විනිවිදභාවය හා වගවීම සඳහා වූ ප්‍රමිතීන් ඉහළ නැංවීම යනා දී කාර්යයන් රැසක් නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී තිබේ.

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සමස්ත ආර්ථිකයෙහි පසුබෑම් රැසක් ඇති වූ අතර එකී තත්ත්වය මැඩලීම සඳහා නියාමන ක්‍රියාමාර්ග රැසක් අවශ්‍යයෙන්ම ගත යුතු වූ 2020 වසර තුළ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මුහුණ දුන් අභියෝග ගණනාවක් මධ්‍යයේ, නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව එකී තත්ත්වයට ගැලපෙන ආකාරයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නෛතික හා අධීක්ෂණ රාමුව පුළුල් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබා දුන් අතර එකී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉටු කරන ලද ප්‍රධාන කාර්යයන් පහත පරිදි දැක්විය හැකි වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇති නියාමන හා අධීක්ෂණ බලතල වඩාත් පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව එමගින් පරිපාලනය කරනු ලබන ප්‍රධාන ව්‍යවස්ථාවන් වන 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත හා 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත යන ව්‍යවස්ථාවන්ට නීති ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීමට නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව දායක විය. ඒ අනුව, නව බැංකු පනත මගින් පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් වන බැංකු නියාමනය කිරීම, අධීක්ෂණය උදෙසා වඩාත් ශක්තිමත් නෛතික පදනමක් සැකසීම, බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා ඵලදායී නිරාකරණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීම සහ වැඩිදියුණු කරන ලද සමායතන යහපාලන අවශ්‍යතා හඳුන්වා දීම සිදු වනු ඇත. 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනතට සිදු කරනු ලබන සංශෝධනයන් මගින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන් සම්බන්ධයෙන් වූ නියාමන හා අධීක්ෂණ බලතල වැඩිදියුණු කිරීම අපේක්ෂිතය. මීට අමතරව, නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 1937 අංක 7 දරන ලියාපදිංචි ස්කන්ධ හා සුරැකුම්පත් ආඥා පනතට සහ 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතට සංශෝධනයන් ගෙන ඒමට ද සම්බන්ධ වන ලදී.

මෙරට ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම් ජාත්‍යන්තර තරගකාරී මට්ටමකට රැගෙන ඒම සහ එනයිත්ම ආයෝජන හිතකාමී රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ අරමුණු ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ බහුවිධ ක්‍රියාමාර්ගයන් ගන්නා ලදී. මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වෙනත් කරුණු අතර නිෂ්කාෂණ, පියවීම් හා බුන්වත්තාවය පිළිබඳ නව නීති හඳුන්වාදීම, සුරැකුම්පත් ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම ප්‍රතිපාර්ශවයක් සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික ගනුදෙනු කිරීමේ වේදිකාවක් ස්ථාපිත කිරීම යන කාරණා කෙරෙහි ඉලක්කගත වන අතර ඒ සඳහා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සම්බන්ධයෙන් පවත්නා නෛතික රාමුවෙහි බරපතල වෙනස්කම් සිදු කිරීම අවශ්‍යව තිබේ. නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව පසුගිය වසර පුරාවටම මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි සක්‍රීයව නිරත වූනි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන ව්‍යවස්ථාවන් යටතේ නිකුත් කරනු ලබන අනුනීති සකස් කිරීමෙහිලා නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලදී. ඒ අනුව, එකී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 1923 අංක 8 දරන දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ආඥා පනත, 1937 අංක 7 දරන ලියාපදිංචි ස්කන්ධ හා සුරැකුම්පත් ආඥා පනත, 2000 අංක 56 දරන කල්බදු

මූල්‍යකරණ පනත, 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත සහ 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යනාදී ව්‍යවස්ථාවන් මගින් ආවරණය වන විෂය පථය තුළ නව අනු නීති කෙටුම්පත් කිරීම හා පවතින අනු නීතිවලට සංශෝධනයන් ඉදිරිපත් කිරීම ද සිදු කරන ලදී. ආයතනික යහපාලන රාමුව වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහ බැංකුවේ සේවා නියුක්තිකයන් හා මුදල් මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් හට අදාළ වන වර්ගාධර්ම සංග්‍රහයන් වැඩිදියුණු කිරීමට තවදුරටත් කටයුතු කරන ලදී. මෙම ප්‍රයත්නයන් හි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සේවා නියුක්තිකයන් හට වඩාත් සවිස්තරාත්මක හා පරිශීලනයට වඩා පහසු වර්ගාධර්ම සංග්‍රහයක ප්‍රතිලාභ හිමිවනු ඇත. තවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දුෂ්කෘත නිවේදන ප්‍රතිපත්තිය හා ඒ සම්බන්ධයෙන් වන සියළු සමපාර්ශවයන් විසින් ප්‍රකට කළ අදහස් සැලකිල්ලට ගනිමින් තවදුරටත් සමාලෝචනය කිරීම සහ නැවත කෙටුම්පත් කිරීම ද සිදු කරන ලදී.

2020 වර්ෂයේ පැවති කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය තුළ මෙරට ආර්ථික පුනර්ජීවනයට සහ බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර හා පුද්ගලයින්ට සහාය වීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ විවිධ නියාමන ක්‍රියාමාර්ගයන් සඳහා නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව බොහෝ සෙයින් මැදිහත්ව කටයුතු කරන ලදී. ඒ අනුව, නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දේශීය හා ජාත්‍යන්තර සමපාර්ශවයන් සමඟ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා පහසුකම් සලසනු වස් පරිපාලනමය සහ ගිවිසුම්ක උපකරණ කෙටුම්පත් කිරීමේ හා උපදෙස් දීමෙහි ලා අඛණ්ඩව කටයුතු කරන ලදී.

පොදු අධිකාරියක් ලෙස 2016 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පනතේ විධිවිධානයන් සමඟ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනුකූලතාවය සාක්ෂාත් කිරීම උදෙසා නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව තුළ ස්ථාපිත කරන ලද ඒකකය මගින් තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා වූ ඉල්ලීම් 132ක් හා අභියාචනා 9ක් 2020 වර්ෂය තුළ මෙහෙයවනු ලැබ තිබේ.

නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, අදාළ අධිකාරීන් හි උපදේශනයන් ද සහිතව මුදල් මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හෝ එහි සේවා නියුක්තිකයින් වෙනුවෙන් සහ ඔවුන්ට එරෙහිව පවරන ලද නීති කෘත්‍යයන් සාර්ථකව හසුරුවා තිබේ. එසේම, තැන්පත්කරුවන්ගේ සහ ණය හිමියන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණින් ගැටළු සහගත තත්ත්වයේ පවතින බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් නියාමන ක්‍රියාමාර්ගයන් රැසක් ද අනුගමනය කරන ලදී. මූල්‍ය පද්ධතිය කෙරෙහි මහජන විශ්වාසය හා ප්‍රත්‍යස්ථිය පවත්වා ගෙන යෑම උදෙසා 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත, 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත හා සෙසු ව්‍යවස්ථාවන් යටතේ බලපත්‍ර නොලත් මූල්‍ය සමාගම්, තහනම් යෝජනා ක්‍රම, මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍ර අවලංගු කරන ලද මුදල් සමාගම් ගණන් බේරා වසා දැමීම ඇතුළු මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ඇති වූ වෙනත් යම් යම් ගැටළුවලට අදාළව නීති කෘත්‍යයන් පවත්වාගෙන යෑම සම්බන්ධයෙන් නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව මැදිහත්ව කටයුතු කරන ලදී.

වසංගත තත්ත්වය නිසා ඇති වූ අහිතකර බලපෑම් මධ්‍යයේ වුවද 2020 වර්ෂය මහ බැංකුකරණය, නව තාක්ෂණය හා අතරාස පරිසරයන්හි නියාමන භූමිකාව පුළුල් කිරීම වැනි නවමු සංකල්ප රැසක් කෙරෙහි නිරාවරණය වීමට මඟ පෑදූ වසරකි. ඒ අනුව, කල්බදු මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ අවිධිමත්භාවයන් හා අනීතිකභාවයන් හඳුනාගැනීම, සංචිත කළමනාකරණය සඳහා නව මෙහෙයුම් පද්ධතියක් ලබා ගැනීම, බලොක් චේන් තාක්ෂණය ඔස්සේ මූල්‍ය ආයතන වෙත විභජනය කළ ලෙජර පද්ධති හඳුන්වා දීම, ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යය හරහා මූල්‍ය ආයතනවල ගනුදෙනුකරුවන් හඳුනා ගැනීම පිළිබඳව වන ඇගයීම් ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම, නිර්ලේඛන මාධ්‍ය හරහා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල අලෙවිකරණය ඉහළ නැංවීම, ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවෘත බැංකුකරණ රාමුවක් වැඩිදියුණු කිරීම හා මෙරට අතරාස මුදල් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම යනා දී කාරණාවන් සම්බන්ධයෙන් පිහිටුවන ලද අභ්‍යන්තර හා බාහිර කමිටු මෙන්ම කාර්යසාධන බලකායන් රැසක් සඳහා නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව සිය නියෝජනය ලබා දී ඇත.

තවද, අභ්‍යන්තර හා බාහිර පාර්ශවයන්ගේ සහභාගිත්වය ද සහිතව සිදු කරනු ලබන මහ බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම්වලින් පැන නැගෙන නෛතික, අනුකූලතා හා මෙහෙයුම් අවදානම් අවම කිරීම මෙන්ම පොදු ආයතනයක් ලෙස මහ බැංකුවේ සියළු තීරණ හා ක්‍රියාකාරකම් කාර්ය පරිපාටිකමය යෝග්‍යතාවය, විනිවිදභාවය සහ වගවීම යන කරුණු සියල්ල සලකා බලමින් සිදුවන බවට ද සාක්ෂාත් කරමින් නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව එකී කටයුතුවලට අදාළ වන්නා වූ විවිධ නෛතික උපකරණ හා ප්‍රස්තුතගත කාරණා සම්බන්ධයෙන් ද නීති උපදෙස් හා නිරීක්ෂණ ලබා දීමෙහි ලා වඩාත් ක්‍රියාකාරී ලෙස කටයුතු කරන ලදී.

අනුකූලතා රාමුව ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2020 වසරේ දී මුදල් විශුද්ධිකරණය සඳහා වන නෛතික හා නියාමන අවශ්‍යතා සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ දී ගෝලීය දත්ත පදනමක් වන ස්විෆ්ට් කේට්ට්ස් රෙජිස්ටරය හා එක් විය. මෙම දත්ත පදනම හරහා මහ බැංකුව සමඟ විදේශ විනිමය මෙහෙයුම්වලට සම්බන්ධ වන විදේශීය සමපාර්ශවයන්ගේ අනුකූලතා ඇගයීම් ආරම්භ කිරීමේ අදහසින් නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනුකූලතා කටයුතු හා සම්බන්ධ තොරතුරු මෙම දත්ත පදනම වෙත ලබා දීමෙහි නිරත වන ලදී.

වැඩිදුරටත්, තහනම් යෝජනා ක්‍රම, බලපත්‍ර නොලත් මූල්‍ය ව්‍යාපාර වැනි ප්‍රශ්න සහගත ක්ෂේත්‍රයන්හි සහ මූල්‍ය හා කල්බදු වැනි ක්ෂේත්‍රවල ක්‍රමිකව පැන නැගෙන යම් යම් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් මහජනතාව දැනුවත් කිරීම මෙන්ම එමගින් ඔවුන් අනිසි ලෙස එවන් නීති විරෝධී ක්‍රියාකාරකම් හා සම්බන්ධ වීම වැළැක්වීමේ අරමුණ ද ඇතිව නීති හා අනුකූලතා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම සඳහා සිය සම්පත් දායකත්වය සපයා තිබේ.

19. සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයන

මහ බැංකුවට සිය ව්‍යවස්ථාපිත අරමුණු දෙකෙන් එකක් වන මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පුළුල් පරාසයක විශ්ලේෂණ සිදු කරයි. රටෙහි මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ පද්ධතිමය අවදානම් ගොඩනැගීම තක්සේරු කිරීම සඳහා වන එම විශ්ලේෂණයන්ගෙන් සමහරක් ක්ෂුද්‍ර විවක්ෂණ අධීක්ෂණයට අනුපූරක වේ. මීට අමතරව, දේශීය මූල්‍ය පද්ධතියට සහ එහි ස්ථායීතාවයට සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්හි බලපෑම හඳුනාගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව සාර්ව මූල්‍ය සම්බන්ධතා (Macro-financial Linkages) විශ්ලේෂණය කරයි. නියාමනය කරනු ලබන මූල්‍ය ආයතන විසින් වාර්තා කරන ලද දත්ත සහ වෙනත් ප්‍රභවයන්ගෙන් රැස් කර ගන්නා ලද දත්ත උපයෝගී කර ගනිමින් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාර්ව විවක්ෂණ අධ්‍යයනයන් සිදු කරනු ලැබේ. දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරන අධ්‍යයනයන්හි ප්‍රතිඵල පද්ධතිමය අවදානම් අවම කිරීම සඳහා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සපයයි. 2020 වසර තුළදී සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්වල සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

(අ) සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයන

මූල්‍ය අංශයේ නැගී එන පද්ධතිමය අවදානම් හඳුනා ගැනීමටත් එවැනි අවදානම්වලට ඔරොත්තු දීමට මූල්‍ය පද්ධතියට ඇති හැකියාව ඇගයීමටත් සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයනයන් සිදු කරන ලදී. මහ බැංකුව නියාමනය කරන මූල්‍ය ආයතනයන්ගෙන් සහ සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව බාහිර ප්‍රභවයන්ගෙන් එක්රැස් කර ගන්නා දත්ත යොදා ගනිමින් ගෝලීය හා දේශීය සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතාවන්ගෙන්, මූල්‍ය වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම්වලින් සහ මූල්‍ය ආයතන අංශයෙන් මතුවන අවදානම් විශ්ලේෂණය කරනු ලබයි. මීට අමතරව, ගෘහස්ත සහ ගෘහස්ත නොවන අංශවල ණයගැතිභාවයේ විචලනයන් සහ ආයතනික අංශයේ අවදානම් පැතිකඩ විශ්ලේෂණය කිරීම මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කෙරෙහි සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතාවයන්ගෙන් වන බලපෑම ඇගයීමට උපකාරී වේ. සාර්ව විවක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දේශීය මූල්‍ය පද්ධතියේ විවිධ උප අංශවල ස්ථායීතාව සහ ශක්තිමත්භාවය මත පදනම්ව සංයුක්ත මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා දර්ශක ගණනාවක් නවදුරටත් සම්පාදනය කළ අතර, මෙම දර්ශකවල විශ්වාසනීයත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. මීට අමතරව, බැංකු අංශයේ සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් අංශයේ සමස්ත සහ තනි තනි ආයතනවල ප්‍රාග්ධන මට්ටමට බලපාන ණය අවදානම, පොලී අනුපාත අවදානම සහ විදේශ විනිමය අවදානම තක්සේරු කිරීම සඳහා වසර තුළදී ඉහළ සිට පහළට (Top down) ඇස්තමේන්තු කරන සාර්ව ආතති පරීක්ෂණ අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවයට ඇති විය හැකි තර්ජන හඳුනාගැනීමට සහ මූල්‍ය පද්ධතියට ඇතිවන අනෙකුත් කාලීන ගැටලු

අන්තර්ගත මුදල් මණ්ඩල පත්‍රිකා ගණනාවක් 2020 වසර තුළදී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

සාර්ව ආර්ථික හා මූල්‍ය අංශයන්ගේ ප්‍රවණතා මූල්‍ය නොවන ආයතනික අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට සහ ශේෂ පත්‍රවලට බලපාන අතර, ආයතනික අංශයේ සංයුක්ත හැසිරීම හෝ පද්ධතිමය වැදගත්කමක් ඇති මූල්‍ය අංශයේ නොවන ආයතනවල හැසිරීම සාර්ව ආර්ථිකයට සහ මූල්‍ය පද්ධතියට බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. ඒ අනුව, ආයතනික අංශයෙන් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව වෙත පැන නගින අවදානම් පිළිබඳව පුළුල් ඇගයීමක් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සපුරාලීමේ අරමුණින්, සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආයතනික අංශයේ අවදානම් පැතිකඩ හඳුනාගැනීමට ආතති පරීක්ෂණ හඳුන්වාදෙන ලදී. තවද, බැංකු අංශයේ ඇතිවිය හැකි පැතිරයෑමේ අවදානම (Contagion risk) ඇගයීම සඳහා අන්තර් සම්බන්ධතා අධ්‍යයනයකද දෙපාර්තමේන්තුව නිරත විය. මූල්‍ය පද්ධතිය ඉටු කරන්නාවූ අතරමැදි ක්‍රියාවලියට බාධා වන කාලපරිච්ඡේද හඳුනාගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තු විසින් වසර තුළදී නව ස්ථායීතා දර්ශකයක් වන මූල්‍ය ආතති දර්ශකය (Financial Stress Index) ගොඩනගන ලදී. මෙම නව දර්ශකය මූල්‍ය පද්ධතියේ පවතින ආතතිය නිර්ණය කිරීම සඳහා කොටස් වෙළඳපොළ, බැඳුම්කර වෙළඳපොළ, විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ සහ බැංකු අංශයේ දර්ශක ඒකාබද්ධ කර නිර්මාණය කරන ලද සංයුක්ත දර්ශකයකි. 2020 වසර තුළදී බැංකු අංශයේ සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් අංශයේ ද්‍රවශීලතා ආතති පරීක්ෂණ රාමුවක් ආරම්භ කිරීම මගින් සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව ආතති පරීක්ෂණ විෂය පථය පුළුල් කළ අතර, 2021 වසර තුළදී ගතික ආතති පරීක්ෂණ රාමුවක් (Dynamic Stress Testing) හඳුන්වා දීමට අදහස් කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව විචක්ෂණ අධ්‍යයන රාමුව පුළුල් කිරීම සඳහා මහ බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් තාක්ෂණික සහාය ලබාගන්නා ලදී. පද්ධතිමය අවදානම අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය වැඩිදියුණු කරමින් තිරසාර වර්ධනයක් සඳහා ක්‍රියාශීලී සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඇති මූල්‍ය අංශයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය අංශ ස්ථායීතා අරමුදල (Financial Sector Stability Fund) මගින් අරමුදල් සපයන තාක්ෂණික සහායක ව්‍යාපෘතිය 2020 අගෝස්තු මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලදී. මෙම තාක්ෂණික සහායක වැඩසටහන යටතේ දත්ත එකතු කිරීම හා විශ්ලේෂණය වැඩිදියුණු කිරීම, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (IFRS) පදනම් කරගත් ගතික ආතති පරීක්ෂණ හරහා ආතති පරීක්ෂාවන්හි ගැඹුර වැඩිදියුණු කිරීම, ඉදිරි දැක්ම වැඩිදියුණු කිරීම මගින් අවදානම් අධ්‍යයනයන් ඉහළ දැමීම, ප්‍රතිපත්ති උපකරණ සුදුසු පරිදි යොදා ගැනීම සහ සාර්ව විචක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ පාලන ව්‍යුහය වැඩිදියුණු කිරීම අපේක්ෂිතය. ඒ අනුව, 2020 දෙසැම්බර් වන විට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව අවශ්‍ය ක්ෂුද්‍ර මට්ටමේ දත්ත එක්රැස් කිරීම සහ බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත ඒ සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම හා ව්‍යුහගත ආකෘති සකස් කිරීම මගින් සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව

විසින් ණය අවදානමට අදාළ අන්තර් සම්බන්ධතාවය සහ ආතති පරීක්ෂණ සඳහා අවශ්‍ය දත්ත පළමු කාණ්ඩය එක්රැස් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. තවද, 2021 වසරේදී සිය ආතති පරීක්ෂණ මෙවලම්හි අන්තර්ගත වෙළඳපොළ අවදානම, පොළී අනුපාත අවදානම, ලාභදායී සහ අවදානම් මත බර තැබූ වත්කම් බාණ්ඩ ඇතුළත් දෙවන කාණ්ඩයේ දත්ත එක්රැස් කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුව අදහස් කරයි.

(ආ) සමීක්ෂණ සහ දත්ත රැස් කිරීම

මූල්‍ය පද්ධතිමය අවදානම පිළිබඳ සමීක්ෂණය : සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2017 වසරේ සිට මූල්‍ය පද්ධති අවදානම පිළිබඳ අර්ධ වාර්ෂික සමීක්ෂණය අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය පද්ධති අවදානම පිළිබඳ සමීක්ෂණය පද්ධතිමය අවදානම් මගින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වයට ඇතිවිය හැකි අවදානම් පිළිබඳ වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන්ගේ ආකල්ප හඳුනාගැනීමට පවත්වන ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳ සමීක්ෂණයකි. මෙම සමීක්ෂණය මගින් බලපත්‍රලාභී බැංකු, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්, රක්ෂණ සමාගම්, ඒකක භාර කළමනාකාර ආයතන, කොටස් තැරැව්කාර සමාගම් සහ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සමාගම් වැනි මූල්‍ය ආයතනවල නිලධාරීන්ගේ වෙළඳපොළ ආකල්ප ආවරණය කරයි. මෙම අවදානම් යථාර්ථයක් බවට පත් වුවහොත් මූල්‍ය ආයතන, මූල්‍ය වෙළඳපොළ සහ ගෙවීම් පද්ධතියේ විධිමත් ක්‍රියාකාරීත්වය ඇතුළුව මූල්‍ය අතරමැදි ක්‍රියාවලියට බාධාවක් විය හැකි අතර, එය මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය පිළිබඳ මහජන විශ්වාසයට බලපානු ඇත. මෙම සමීක්ෂණ ප්‍රතිපල මූල්‍ය පද්ධතියට ඇති විය හැකි පද්ධතිමය අවදානම් පිළිබඳ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් සපයන අතර, නැගීචන අවදානම් අවම කිරීම සඳහා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ගයන් අතරින් ප්‍රමුඛතාවය හඳුනාගැනීමට සහ සුදුසු ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමට උපකාරී වේ. තවද, මූල්‍ය පද්ධතියේ අවදානම් සම්බන්ධව දෙපාර්තමේන්තුවෙහි අභ්‍යන්තර අධ්‍යයනවල ප්‍රතිපල තහවුරු කිරීමටද මෙම සමීක්ෂණය උපකාරී වේ.

ගෘහස්ත අංශයේ ණයගැතිභාවය පිළිබඳ සමීක්ෂණය : කුටුම්භ අංශය පිළිබඳ අධ්‍යයනය තවදුරටත් පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් ගෘහස්ත අංශයේ ණයගැතිභාවය පිළිබඳ සමීක්ෂණය ආරම්භ කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණයෙහි ආවරණය පුළුල් කිරීමටත්, එමගින් ගෘහස්ත අංශයෙන් මතු වන අවදානම් හා අන්තරාවන් හඳුනාගෙන එයින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවයට වන බලපෑම හඳුනාගැනීමේ අරමුණින් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තුන්වන පාර්ශවයක් වෙත සමීක්ෂණයේ දත්ත එකතු කිරීමේ කර්තව්‍යය පැවරීමට ටෙන්ඩර් ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරන ලදී. කෙසේ වුවද, වසංගත තත්ත්වය හේතුකොට ගෙන මෙම සමීක්ෂණය 2021 වසර දක්වා කල්දමන ලදී.

දත්ත රැස් කිරීම : සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිය දත්ත ගබඩාව ශක්තිමත් කිරීමට විවිධ බාහිර පාර්ශව වෙතින් ක්ෂුද්‍ර මට්ටමේ දත්ත එක්රැස් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කොළඹ ව්‍යාපාර වස්තු හුවමාරුව, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ නියාමන කොමිෂන් සභාව, ශ්‍රී

ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභාව, සමූපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව, විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව, සේවක භාරකාර අරමුදල් මණ්ඩලය, සහස සම්මේලනය, ණය තොරතුරු කාර්යාංශය, ශ්‍රී ලංකා රේගුව සහ ශ්‍රී ලංකා ඒකක භාර සංගමය වැනි බාහිර ආයතනවලින් නීතිපතා දත්ත රැස්කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. තවද, 2020 වසරේදී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 9 (SLFRS 9) යටතේ ගතික ආතති පරීක්ෂණ සහ ජාල විශ්ලේෂණය සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙතින් කෙලින්ම දත්ත රැස්කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

(ඇ) මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා සමාලෝචනය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ මහ බැංකුවේ ව්‍යවස්ථාපිත හා වෙනත් ප්‍රකාශන සඳහා දායකත්වය.

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා සමාලෝචනය 2020 : ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අංශය මුහුණ දී ඇති අවදානම් සහ දුර්වලතා පිළිබඳ ස්වාධීන ඇගයීමක් ඉදිරිපත් කිරීමේ සහ අනුගමනය කරන ලද අවදානම් අවම කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ඉදිරිපත් කිරීමේ අරමුණින් සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව හා වාර්ෂිකව මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා සමාලෝචනය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 2020 මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා සමාලෝචනය 'සාර්ව මූල්‍ය තත්ත්වයන්', 'මූල්‍ය වෙළඳපොළ', 'මූල්‍ය ආයතන', 'ගෘහස්ත හා ආයතනික අංශය' සහ 'මූල්‍ය පද්ධති යටිතල පහසුකම්' වශයෙන් පරිච්ඡේද 05 කින් සමන්විත විය. මීට අමතරව, 2020 වසරේදී මූල්‍ය අංශය සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් සහ අධීක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් විශේෂ සටහනක්ද, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා මූල්‍ය ආතති දර්ශකය, මූල්‍ය පද්ධති අවදානම් සමීක්ෂණය - 2020 සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව විචක්ෂණතා රාමුව ශක්තිමත් කිරීම යන මැයෙන් විශේෂ සටහන් තුනක්ද එහි අඩංගු විය.

අනෙකුත් ප්‍රකාශන : රටෙහි සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වය මත ඇතිවිය හැකි බලපෑම තක්සේරු කරමින් එක් එක් ක්ෂේත්‍රයට අදාළ කාර්යසාධනය, අවදානම් හා අවදානම් කළමනාකරණය, සම්පත් සුලභතාවය සහ නියාමන උපනතීන් පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින්, රටෙහි මූල්‍ය ආයතන, මූල්‍ය වෙළඳපොළ සහ මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් සපයා දීමේ අරමුණින් සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රකාශන සඳහා අඛණ්ඩව දායකත්වය දැක්වන ලදී. ඒ අනුව, මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද 2019 වසරේ වාර්ෂික වාර්තාවේ සහ 2020 වසරේ මෑත කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා වාර්තාවේ අඩංගු "මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රවණතා හා ස්ථායීතාවය" යන පරිච්ඡේද සම්බන්ධීකරණය සහ සම්පාදනය කිරීම සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. තවද, මහ බැංකුව විසින් මුදල් අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද සැප්තැම්බර් 15 වාර්තාවේ "මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රවණතා" පිළිබඳ පරිච්ඡේදය සඳහාද දෙපාර්තමේන්තුව දායක විය. මීට අමතරව, මූල්‍ය අංශයේ දත්ත සම්පාදනය කරමින් සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ උප අංශයන් සම්බන්ධව විශ්ලේෂණ සපයමින් මහ බැංකුවේ අනෙකුත් ප්‍රකාශන සඳහාද දෙපාර්තමේන්තුව දායක විය.

(ඈ) මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය පිළිබඳ කමිටු සම්බන්ධීකරණය මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව (Financial System Stability Committee) : මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව, මූල්‍ය අංශයට බලපාන අවදානම් හඳුනාගැනීම, අවදානම් අවම කිරීම සඳහා වූ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සාකච්ඡා කිරීම සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් සම්බන්ධීකරණය සඳහා පවතින මහ බැංකුවේ අන්තර් දෙපාර්තමේන්තු සංසදයකි. සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව මූල්‍ය ස්ථායීතා කමිටුවේ ලේකම් කටයුතු සිදු කරයි. 2020 වසර තුළදී විශේෂ කරුණු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා සීමිත සමාජිකයින් පමණක් රැස් වූ රැස්වීම් දෙකක් ඇතුළුව මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුවේ රැස්වීම් හතක් පවත්වන ලදී. මුදල් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර සාමාජිකයින්ගේ අදහස් ලබාගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිය අවදානම් විශ්ලේෂණ වාර්තා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා උපදේශක කමිටුව (Financial System Stability Consultative Committee) : සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා උපදේශක කමිටුවේ ලේකම් කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය පවත්වාගැනීම සඳහා මහ බැංකුව වෙත ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මෙම කමිටුවේ කාර්යභාරය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතියෙහි ආයතනවලට අනුයුක්ත ප්‍රධාන පුද්ගලයන්ගෙන් මෙම කමිටුව සමන්විත වේ. මහ බැංකු අධිපතිතුමා විසින් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුවට මෙම පුද්ගලයන් පත් කරන ලද අතර වර්තමානයේ එය සාමාජිකයින් 8 කින් සමන්විත වේ. 2020 වසර තුළදී මෙම කමිටුවේ රැස්වීම් හයක් පවත්වන ලදී.

(ඉ) ජාත්‍යන්තර ආයතන සමග සම්බන්ධීකරණය සාර්ව විචක්ෂණතා ප්‍රතිපත්ති සමීක්ෂණයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේදී මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කාණ්ඩයේ සම්බන්ධීකරණ දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ කටයුතු කරන ලදී. ඒ අතරම, මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කාණ්ඩය තුළ වන අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සඳහා අවශ්‍ය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ තාක්ෂණික සහාය ලබාගැනීම සාර්ව විචක්ෂණතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. තවද, තිරසාර මූල්‍ය පෙර දැක්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මෙහෙයුම් කමිටු සාමාජිකයකු ලෙස දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාව (IFC), ලෝක බැංකු තිරසාර බැංකු ජාලය සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන (UNDP) සමඟ තිරසාර මූල්‍ය වර්ගීකරණ ක්‍රමවේද සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මූලික ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

20. ගෙවීම් සහ පියවීම්

මුදල් නීති පනතේ 62අ වගන්තිය යටතේ අරමුදල් හුවමාරු කිරීම සඳහා පද්ධති පිහිටුවීම සහ මෙහෙයවීමට, ගෙවීම් සඳහා වන වගකීම් පියවීමට සහ සහභාගිත්ව ආයතනවලට පද්ධති රීති නිකුත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇති

වගකීම ඉටුකිරීම ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව, ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිවල සුරක්ෂිතභාවය, කාර්යක්ෂමතාවය, තරගකාරීත්වය සහ ස්ථායීතාවය ඇති කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති නියාමනය සහ අවේක්ෂණය කිරීමට සහ ජාතික ගෙවීම් පද්ධති ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට 2005 අංක 28 දරන ගෙවීමේ හා බෙරුම් කිරීමේ පද්ධති පනත මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇති ව්‍යවස්ථාපිත බලය ක්‍රියාත්මක කිරීම ද ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව හරහා සිදු කරන ලදී.

2020 වර්ෂය තුළ දී, රටෙහි පැවති කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය නොතකා, මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා ගනුදෙනු කාලානුරූපීව පියවීමට පහසුකම් සලසන අතරතුරම මහජනතාවට ගෙවීමේ සහ පියවීමේ පහසුකම් සැපයීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් සිදුකිරීම, මූල්‍ය ගනුදෙනු සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල පහසුකම් සැලසීම, අන්තර් බැංකු මූල්‍ය තොරතුරු සන්නිවේදන සංගමය (SWIFT-ස්විෆ්ට්) හරහා සිදු කෙරෙන සන්නිවේදන කටයුතු කළමනාකරණය කිරීම, ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ (ACU) රටවල් අතර ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සැලසීම, ගෙවීම් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට පහසුකම් සැලසීම සහ ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති නියාමනය සහ අවේක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීම ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව සිදු කළ ප්‍රධාන කාර්යයන් වේ. 2020 වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලද කාර්යයන්වල සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

20.1 තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සහභාගිත්ව ආයතන අතර කාල සංවේදී සහ අන්තර් සාමාජිකයින්ගේ මෙන්ම ගනුදෙනුකරුවන්ගේ විශාල වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් තත්කාලීන දළ පියවීම් පදනම මත සිදු කරන තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු තවදුරටත් සිදු කරන ලද අතර තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අතිරේක අරමුදල් සඳහා ඉල්ලීම් සිදු කරන සහභාගිත්ව ආයතන වෙත එක් දින ද්‍රවශීලතා පහසුකම් ලබා දීමට පහසුකම් සැලසීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කරන ලදී. තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි සහභාගිත්ව ආයතන වනුයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියයි.

2020 වර්ෂය අවසානයේ දී, තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි සහභාගිත්ව ආයතන සංඛ්‍යාව 34ක් විය. 2020 වර්ෂය තුළ දී, ඇක්සිස් බැන්ක් ලිමිටඩ් සහ අයි.සී.අයි.සී.අයි බැන්ක් ලිමිටඩ් ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිය ව්‍යාපාරික කටයුතු නැවැත් වූ අතර ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියේ සහභාගිත්වය ද අත්හිටුවන ලදී. 2020 ඔක්තෝබර් සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සහභාගිත්ව ආයතනවලින් අය කරනු ලබන

මෙහෙයුම් ගාස්තුව රුපියල් 450 සිට රුපියල් 200 දක්වා ද, ලංකාසෙට්ල් පද්ධතිය හරහා අරමුදල් හුවමාරු කිරීමට සහභාගිත්ව ආයතන විසින් ගනුදෙනුකරුගෙන් අය කරනු ලබන එක් ගනුදෙනුවක් සඳහා වන රුපියල් 1,000ක උපරිම ගාස්තුව රුපියල් 400 දක්වා ද අඩු කරන ලදී. වර්ෂය තුළ දී, තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය මගින් රුපියල් බිලියන 150,051ක වටිනාකමකින් යුතු ගනුදෙනු 397,206ක පියවීම් කටයුතු සිදු කරන ලදී. දෛනික සාමාන්‍ය ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සහ වටිනාකම පිළිවෙළින් 1,655ක් සහ රුපියල් බිලියන 625ක් විය. සහභාගිත්ව ආයතන වෙත දෛනිකව ලබා දෙන එක් දින ද්‍රවශීලතා පහසුකමෙහි සාමාන්‍ය රුපියල් බිලියන 66ක් විය. ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව කටයුතු කරමින් තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි උපයෝගීතාවය වර්ෂය තුළ දී සියයට 99.68ක ඉහළ තත්ත්වයකින් පවත්වාගෙන යනු ලැබීය.

20.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි මූල්‍ය ගනුදෙනු සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල සේවා සැපයීම

(අ) විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල සේවා

2020 වර්ෂය තුළ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් සපයන ලද පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල සේවා පහත දැක්වේ.

i. විදේශ විනිමය අලෙවි සහ මූල්‍යන, මුදල් වෙළඳපොළ, ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්, රන් වෙළඳපොළ ආශ්‍රිත කටයුතු, ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ ගනුදෙනු සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්/විකුණුම් ගනුදෙනු 11,033කට අදාළ පියවීම් සිදු කරන ලද අතර, එහි වටිනාකම එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 218.99ක් විය.

ii. නව සංචිත කළමනාකරණ පද්ධතිය (Reserves Management System) ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආයතනවල සපයන ලදී.

(ආ) විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල සේවා

වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සමඟ විවට වෙළඳපොළ මෙහෙයුම් ආශ්‍රිත ගනුදෙනු පියවීම් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, වර්ෂය තුළ දී, ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රුපියල් බිලියන 335.8ක් වටිනා ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගනුදෙනු 191ක් ද, රුපියල් බිලියන 32,649.9ක් වටිනා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් ගනුදෙනු 6,510ක් ද, රුපියල් බිලියන 1,399ක් වටිනා ප්‍රතිවිකුණුම් 1,553ක් ද, රුපියල් බිලියන 23ක් වටිනා ස්ථිර පදනම මත මිලදී ගැනීම් ගනුදෙනු 70ක් ද සිදු කිරීමට සහ පහසුකම් සැලසීමට සිදු විය.

20.3 ස්විෆ්ට් සන්නිවේදන පද්ධතිය කළමනාකරණය

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තම මූල්‍යමය කටයුතු සන්නිවේදනය සඳහා ස්විෆ්ට් සේවාවන් භාවිතා කරන අතර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි සියළුම පරිශීලකයින් වෙනුවෙන් ස්විෆ්ට් පද්ධතිය කළමනාකරණය කරනු ලබයි. මෘදුකාංග, දෘඩාංග, ක්‍රියාවලි, ක්‍රියාපටිපාටීන් සහ අවදානම් කළමනාකරණ පාලනයන් සම්බන්ධයෙන් ස්විෆ්ට් ජාලය

විසින් නියම කර ඇති ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව එම පද්ධතිය පවත්වාගෙන යනු ලබයි. මනා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වාගෙන යෑම සහ කාර්යක්ෂම සේවාවක් සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ස්විෆ්ට් නෙට් පද්ධතිය සඳහා සම්බන්ධතාව ලංකා මූල්‍ය සේවා කාර්යාංශ සමාගම හරහා ලබාගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි ස්විෆ්ට් පද්ධතිය 2020 වර්ෂය තුළ දී 7.5.20 වෙළුම සඳහා වැඩිදියුණු කරන ලද අතර කාර්යක්ෂම ආරක්ෂිත යාවත්කාලීන කිරීම් ද 2020 වර්ෂයේ දී අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ස්විෆ්ට් පද්ධතිය භාවිතා කරන්නන් හට වඩාත් ආරක්ෂිත හා කාර්යක්ෂම සේවාවක් සැලසීම සඳහා නව අනිවාර්ය යාවත්කාලීන කිරීම් සිදු කරන ලදී. තවද, ක්‍රමයෙන් විකාශනය වන සයිබර් අවකාශයෙහි අවදානම් සැලකිල්ලට ගනිමින් ස්විෆ්ට් අතුරු මුහුණත, මෙවලම් සහ මෘදුකාංග හි ආරක්ෂිතභාවය වඩාත් ශක්තිමත් කරමින් කාර්යක්ෂම ආරක්ෂිත යාවත්කාලීන කිරීම් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, ස්විෆ්ට් සේවාව මගින් සපයනු ලබන පහසුකම් සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සියලු යාවත්කාලීන වෙළුම් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සාර්ථකව ස්ථාපනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වර්ෂය පුරාම ඉහළ තත්ත්වයේ ආරක්ෂාවක් ස්විෆ්ට් අංශය තුළ පවත්වාගෙන යන ලදී. තවද, ස්විෆ්ට් පද්ධතිය 2020 වර්ෂය තුළ එහි ගෝලීය හා දේශීය මෙහෙයුම් සියයට සියක් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

20.4 ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය යටතේ සිදු කරන ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සැලසීම

2020 වර්ෂයේ දී ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයෙහි සාමාජික රටවල් අතර සුදුසුකම් ලද වෙළඳ සහ වෙළඳ ආශ්‍රිත ගනුදෙනු, බහු පාර්ශ්වීය ශුද්ධ පියවීම් පදනම මත පියවීම් සඳහා පහසුකම් සැලසීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

ආසියානු නිෂ්කාශන සංගම යාන්ත්‍රණය හරහා, රුපියල් බිලියන 478.2ක වටිනාකමකින් යුතු ගනුදෙනු 5,637ක් සිදු කරන ලදී. ආසියානු නිෂ්කාශන සංගම යාන්ත්‍රණය යටතේ සිදු කරන ලද ශුද්ධ පියවීම්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 364.6ක් විය.

20.5 ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති නියාමනය සහ අවේක්ෂණය

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව නව ගෙවීම් තාක්ෂණයන් හඳුන්වා දීම සඳහා පහසුකම් සලසන ලද අතර විද්‍යුත් ගෙවීම් පද්ධතිවල සුරක්ෂිතභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා නියාමන සහ අවේක්ෂණ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වර්ෂය තුළ දී, ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව පහත දැක්වෙන ප්‍රධාන කාර්යයන් ඉටු කරන ලදී.

- i. නියාමන අවශ්‍යතා උල්ලංඝනය නොවන ආකාරයෙන් තම නිෂ්පාදන සහ සේවාවන් පරීක්ෂා කිරීමට ආරක්ෂාකාරී සහ පාලිත පරිසරයක් නව නිපැයුම් හඳුන්වා දෙන්නන් හට සලසා දීම සඳහා මූල්‍ය තාක්ෂණ

නියාමන පරීක්ෂණ අවකාශයක් 2020 පෙබරවාරි මස ස්ථාපනය කරන ලදී. 2020 වර්ෂය තුළ දී, නියාමන පරීක්ෂණ අවකාශය සඳහා කැමැත්තක් දක්වන පාර්ශවයන් ඉදිරිපත් කරන ලද අයදුම්පත්‍ර හයක් ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලැබුණි.

- ii. ඔබගේ ගනුදෙනුකරු හඳුනා ගැනීම සඳහා වූ හවුල් ක්‍රමවේදයට අදාළ බ්ලොක්චේන් සංකල්ප සාධනයක් වැඩිදියුණු කිරීමට බ්ලොක්චේන් තාක්ෂණය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කමිටුව අයදුම්පත්‍ර කැඳවන ලදී. 2020 වර්ෂය තුළ දී, එම අයදුම්පත්‍ර ඇගයීමට ලක් කිරීමෙන් අනතුරුව තෝරාගත් අයදුම්කාර ආයතන සංකල්ප සාධනය වැඩිදියුණු කිරීම සම්පූර්ණ කරන ලද අතර සංකල්ප සාධනය පරීක්ෂා කිරීමට එකතු වීමට කැමැත්තෙන් සිටි බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු එක් එක් ආයතනය වෙත භාර කරන ලදී.

- iii. සුළු පරිමාණ ගෙවීම් සඳහා “LANKAQR” ක්‍රියාත්මක කිරීමට අනුග්‍රහය දැක්වීම පිණිස ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංස්ථාපිත බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් විද්‍යුත් මුදල් පද්ධතිවල ක්‍රියාකරුවන්, නිකුත් කරන්නන් සහ අත්පත්කරුවන් ලෙස “LANKAQR” හා සම්බන්ධ වීම අනිවාර්ය කරන ලදී. මෙයට අමතරව, “LANKAQR” භාවිතය ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා දීප ව්‍යාප්ත ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් දියත් කරන ලදී. ප්‍රථම ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන 2020 සැප්තැම්බර් මස මාතලේ දී පැවැත්වුණු අතර තවත් වැඩසටහනක් 2020 ඔක්තෝබර් මස කොළඹ දී පැවැත්විණි.

- iv. මහජනතාව විසින් ඩිජිටල් ගෙවීම් යාන්ත්‍රණ භාවිතය දිරිමත් කිරීම පිණිස 2020 වර්ෂය ඩිජිටල් ගනුදෙනු වර්ෂය ලෙස නම් කරන ලද අතර බොහෝ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් වර්ෂය තුළ සිදු කරන ලදී. 2020 වර්ෂයේ මාර්තු මස “Cash වදේ” සංකල්පය සමග ඩිජිටල් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් දියත් කරන ලදී. මෙයට අමතරව, විද්‍යුත් මාධ්‍යයන්හි වෙළඳ දැන්වීම් පළ කෙරුණු අතර ඩිජිටල් ගෙවීම් යාන්ත්‍රණ භාවිතය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ කාර්ය මණ්ඩල සහ ගනුදෙනුකරුවන් දැනුවත් කිරීමට පෝස්ටර්, බැනර් සහ අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය සියලුම පාර්ශවකරුවන් වෙත බෙදාහරින ලදී.

- v. ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය හරහා ජාතික කාඩ්පත් ක්‍රමවේදය යටතේ නිකුත් කරන ලද ගෙවීම් කාඩ්පත් භාවිතයෙන් සිදු කරනු ලබන මුදල් ආපසු ගැනීම් සඳහා අඩු ගාස්තු ව්‍යුහයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, ජාතික කාඩ්පත් ක්‍රමවේදය යටතේ නිකුත් කරනු ලබන ගෙවීම් කාඩ්පත් භාවිතයෙන් සිදු කරනු ලබන ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත ගනුදෙනු සඳහා අය කරනු ලබන උපරිම ගාස්තු නියම කිරීම සඳහා 2020 අංක 1 දරන ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය මගින් සිදු කරන ගනුදෙනු සහ අය කළ හැකි ගාස්තු සඳහා වන පොදු විධිවිධානය නිකුත් කරන ලදී.

- vi. ලංකා ක්ලියර් (පුද්) සමාගම මගින් ක්‍රියාත්මක වන, විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණය හරහා ගනුදෙනු නිෂ්කාශනය වන අඩු වටිනාකම් සහිත ගෙවීම් සඳහා ජංගම යෙදුම් පදනම් කරගත් ගෙවීම් විසඳුමක් වන ජස්ට්පේ (JustPay) රු.10,000 දක්වා වන ගෙවීම් සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. 2020 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මස දී, ජස්ට්පේ හි ගනුදෙනුවක උපරිම වටිනාකම රු. 25,000 දක්වා වැඩි කරන ලදී.
- vii. මංගන තත්කාලීන ගෙවීම් සඳහා පහසුකම් සලසන ලංකාපේ මංගන ගෙවීම් වේදිකාවට සම්බන්ධ වීමට රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන කිහිපයකට අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. 2020 ජූනි මස දී, ශ්‍රී ලංකා රේගුව සහ දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව හැර අනෙකුත් ආයතන සඳහා ලංකාපේ මංගන ගෙවීම් වේදිකාවෙහි ගනුදෙනුවක් සඳහා වන උපරිම අගය සීමාව රුපියල් මිලියන 250 වන ලෙස සකස් කරන ලදී.
- viii. වැඩි වන ලද ගනුදෙනු ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගනිමින් ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර ආශ්‍රිත සේවා සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ සහ විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ වගකීම් කළමනාකරණ සීමාවන් සමාලෝචනය කිරීමෙන් අනතුරුව විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීම් සඳහා වූ පොදු යාන්ත්‍රණයේ වගකීම් කළමනාකරණ සීමාවන් සහ වගකීම් කළමනාකරණ සීමාවන් පැනවීම යන කාර්යය සඳහා වන ප්‍රාථමික සාමාජිකයින් වර්ගීකරණය සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, සංශෝධිත වගකීම් කළමනාකරණ සීමාවන් සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා 2020 අංක 19 දරන ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති වක්‍රලේඛය නිකුත් කරන ලදී.
- ix. 2013 අංක 1 දරන ගෙවීම් කාඩ්පත් සහ ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් පද්ධති සඳහා වන නියෝග යටතේ, මූල්‍ය ආයතන මගින් ඉදිරිපත් කළ අයදුම්පත් ඇගයීමෙන් අනතුරුව ගෙවීම් කාඩ්පත් සේවා සැපයුම්කරුවන් ලෙස හරපත් නිකුත් කිරීමට මූල්‍ය ආයතන දෙකකට බලපත්‍ර ලබා දෙන ලදී. මීට අමතරව, බලපත්‍රලාභී ගෙවීම් කාඩ්පත් සේවා සපයන්නෙකු ලෙස ගෙවීම් කාඩ්පත් නිකුත් කරමින් සිටි මූල්‍ය ආයතනයකට ගෙවීම් කාඩ්පත් පිළිබඳ මූල්‍ය අත්පත්කරුවෙකු ලෙස කටයුතු කිරීමට බලපත්‍රයක් ලබා දෙන ලදී.
- x. කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය තුළ, රටෙහි ගෙවීම් අවශ්‍යතා සඳහා පහසුකම් සැලසීමට නොයෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. මෙම කාලය තුළ දී, ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් විද්‍යුත් මුදල් පද්ධති සඳහා ගනුදෙනුවක උපරිම අගය සීමාව තාවකාලිකව වැඩි කිරීම සිදු කරන ලදී. අනුමත කළ කාල සීමාව තුළ ගනුදෙනුකරු හඳුනා ගැනීමේ තොරතුරු භෞතිකව සත්‍යාපනය කිරීමට යටත්ව ගනුදෙනුකරු හඳුනා ගැනීම සත්‍යාපනය කිරීම ඩිජිටල් ආකාරයෙන් සිදු කිරීමෙන් විද්‍යුත් ගිණුම් හෝ ඒ සඳහා පහසුකම් සලසන ගිණුම් විවෘත කිරීමට අවසර ලබා දෙන ලදී. මෙයට අමතරව, ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ඉල්ලීම මත ක්‍රියාත්මක වීමට මුදල් බෙදා හැරීමේ ක්‍රමවේද සඳහා තාවකාලික අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී.

- xi. ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් විද්‍යුත් මුදල් පද්ධතිවල විශ්වාසනීයත්වය සහ සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීම සඳහා කරන ලද නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කිරීම එකී පද්ධතිවල බලපත්‍රලාභී ක්‍රියාකරුවන් පිළිබඳ එතැන් පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී.
- xii. හදිසි අවස්ථාවකදී, තම ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා වන සූදානම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියෙහි සාමාජිකයන් සහ ලංකාක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගමෙහි ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම් ඇගයීමට ලක් කරන ලදී.

20.6 ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය

ගෙවීම් පද්ධති පිළිබඳ උපදේශන සහ නිරීක්ෂණ කමිටුව වන ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය, 2020-2022 සඳහා වන පෙර දැක්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සහ ඩිජිටල් ගෙවීම් වේදිකාව, විවෘත යෙදුම් ක්‍රමලේඛ අතුරු මුහුණත, විවෘත බැංකුකරණය සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවයන් වැඩිදියුණු කිරීමට ගෙවීම් ඩිජිටල්කරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැනි නව තාක්ෂණයන් හා සංකල්පයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට පත් කරන ලද කමිටුවල ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කරන ලදී. ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් අයකරන ගාස්තුව අවම කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගන්නා ලද අතර ඒ අනුව, ගෙවීම් යාන්ත්‍රණ කිහිපයක් හරහා සිදු කෙරෙන ගනුදෙනුවලදී, එක් ගනුදෙනුවක් සඳහා ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් අයකල හැකි උපරිම ගාස්තු අඩු කරන ලදී.

තවද, ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය විසින් ගන්නා ලද තීරණයකට අනුව, ඩිජිටල් ගෙවීම් ක්‍රමවේද ජනප්‍රිය කරවීම, ඩිජිටල් ගෙවීම් පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම, අවම වශයෙන් මුදල් භාවිතා කරන සමාජයක් ගොඩ නැගීම සහ ආර්ථික අභිවෘද්ධිය ඇති කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2020 වර්ෂය ඩිජිටල් ගනුදෙනු වර්ෂය ලෙස නම් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2020 වර්ෂය පුරාම ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සහ ගෙවීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඩිජිටල් ගෙවීම් ක්‍රම භාවිතය ප්‍රවර්ධනය සඳහා වැඩසටහන් කිහිපයක්ම පවත්වන ලදී.

20.7 මහජනතාව දැනුවත් කිරීම

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රටෙහි ක්‍රියාත්මක ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති පිළිබඳ තොරතුරු සහ සංඛ්‍යාලේඛන ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා නිකුත් කරනු ලබන “කාර්තුමය විවරණිකාව” (Payments Bulletin) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වෙබ් අඩවියෙහි අඛණ්ඩව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මීට අමතරව, අවශ්‍යතාව මත පදනම්ව, ගෙවීම් ක්‍රම සහ වෙනත් ආශ්‍රිත කරුණු පිළිබඳව සාමාන්‍ය ජනතාව සහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල දැනුවත් කිරීමේ අරමුණින් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තවද, නව තාක්ෂණයන්, ගෙවීම් ක්‍රමවේද සහ ඒ ආශ්‍රිත කරුණු සම්බන්ධව මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සඳහා මාධ්‍ය නිවේදන කිහිපයක් නිකුත් කරන ලදී.

21. ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම උදෙසා දෙපාර්තමේන්තුවල කටයුතු යොමු කරමින් ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියට අදාළ කටයුතු සිදු කරයි. ඒ අනුව, ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාවන් හා ඉදිරි වසර සඳහා වන දෙපාර්තමේන්තුමය ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම් පිළියෙළ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනයන් එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනයන් සිදු කරයි. ඒ සඳහා වාර්ෂික උපායමාර්ගික කතිකාවත, එක් එක් උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා සඳහා කාර්යසාධක බලකා රැස්වීම් හා එක් එක් දෙපාර්තමේන්තුවල ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම් සඳහා කාලීන ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් ද පවත්වනු ලැබේ.

උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා හා සැලසුම්ගත කාර්යයන් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ ස්වාධීන ඇගයීමක් ආයතනික කළමනාකාරිත්ව කමිටුවේ සමාලෝචනයට ද ඉන් අනතුරුව අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශනය සඳහා මුදල් මණ්ඩලයට ද වාර්තා කරනු ලැබේ. එමෙන්ම, ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික හා ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම පිළියෙළ කරන අතර මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුම්වත් වීම සඳහා එම සැලසුම ප්‍රකාශයට පත් කරයි.

21.1 2020 ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම සහ 2018-2021 සඳහා වන උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාවන්ට අදාළ 2020 වාර්ෂික ඉලක්කයන් හා එම වසරේ දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධාන මෙහෙයුම්/කාර්යයන් ඇතුළත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2020 ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම, 2020 ජනවාරි 01 දින පැවැත් වූ නව වසර සඳහා වැඩ ඇරඹීමේ උත්සවයේ දී දියත් කරන ලදී. 2020 දෙපාර්තමේන්තුමය ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුමවල ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමේ හා සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණින් වසරේ පළමු සතිය තුළදී ම සමස්ත මහ බැංකු කාර්යය මණ්ඩලය සඳහා එම සැලසුම් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ සැසි දෙපාර්තමේන්තු මට්ටමින් පවත්වන ලදී.

2018-2021 කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා පහත පරිදි වේ.

- (i) ඵලදායී නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් හඳුන්වා දීම
- (ii) තිරසාර වර්ධනයට සහය දෙන ගතික සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවෙන් යුතු මූල්‍ය අංශයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- (iii) ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතිවල යටිතල පහසුකම් නවීකරණය: අඩු මුදල් භාවිත සමාජයක් කරා යන මාර්ගය සෑදීම

- (iv) ණය තිරසාරභාවය ඇති කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් විචක්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම
- (v) පුළුල් මානව සම්පත් උපායමාර්ගයක් නිර්මාණය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම
- (vi) ආයතනගත අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව ස්ථාපිත කිරීම සහ අනුකලතාව ශක්තිමත් කිරීම
- (vii) ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පද්ධතියක් හඳුන්වා දීම

21.2 ප්‍රගති නිරීක්ෂණය හා සමාලෝචනය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය ඇගයීම පිණිස ජ්‍යෙෂ්ඨ නියෝජ්‍ය අධිපතිතුමාගේ/ අදාළ නියෝජ්‍ය අධිපතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් එක් එක් උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතා සඳහා කාර්යසාධක බලකා රැස්වීම් පවත්වන ලද අතර ඒ සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවලට අදාළ සහකාර අධිපතිවරු හා උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාවට අදාළ ප්‍රධාන දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවල නියෝජිතයෝ ද සහභාගි වූහ. මෙහි දී අදාළ ගැටළු සහ සම්පූර්ණ කිරීමට නියමිත ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කළ අතර එක් එක් උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාව යටතේ අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා වගකිව යුතු පාර්ශ්වයන් හා සැලසුම්ගත කාල වකවානු හඳුනාගෙන ඊට අදාළ ඉදිරි කටයුතු නිර්දේශ කරන ලදී.

දෙපාර්තමේන්තුමය ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය ඇගයීම සඳහා එම දෙපාර්තමේන්තුවලට අදාළ සහකාර අධිපතිවරුන්ගේ හා ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළ සහකාර අධිපතිගේ සහභාගිත්වයෙන් කාර්තුමය ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් පවත්වන ලදී. ඉලක්කගත කාලවකවානු ද සැලකිල්ලට ගනිමින් ප්‍රධාන කාර්යසාධක දර්ශකවල සාධන මට්ටම අනුව දෙපාර්තමේන්තුවල ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම්වල ප්‍රගතිය අගයන ලදී.

ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිරීක්ෂණයන් ද සමග කාලීන ප්‍රගති සමාලෝචනයන්හි ප්‍රතිඵල ආයතනික කළමනාකාරිත්ව කමිටුවට හා මුදල් මණ්ඩලයට වාර්තා කරන ලදී.

21.3 ප්‍රධාන කාර්යසාධක දර්ශක සඳහා වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම

දෙපාර්තමේන්තුවල ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම් පිළියෙළ කිරීම සහ ප්‍රගතිය යාවත්කාලීන කිරීමේ කටයුතු විධිමත්ව සිදු කිරීමේ අරමුණින් ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසරේ දී ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක සඳහා නව වර්ගීකරණයක් හඳුන්වා දුන්නේය. ඒ අනුව, එක් එක් දෙපාර්තමේන්තුමය ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම් හි අන්තර්ගත සියලුම ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක “උපායමාර්ගික”,

“අත්‍යවශ්‍ය මෙහෙයුම් හා කාර්යයන්”, “ක්‍රියාවලි වැඩිදියුණු කිරීම”, “ඉතා වැදගත් මෙහෙයුම් හා කාර්යයන්” සහ “වෙනත්” යනුවෙන් කාණ්ඩගත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා ඉටු කළ යුතු කාර්යයන් හා කටයුතු පැහැදිලිව හඳුනාගැනීම සඳහා මෙම වර්ගීකරණය උපකාරී වනු ඇත. එමෙන්ම, සඵලදායී අයුරින් සම්පත් වෙන් කිරීමට හා ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණයට ද මෙය භාවිතා කළ හැකිය.

21.4 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට අදාළ වන තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්කයන් ළඟා කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීම

2021 දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාමාර්ගික සැලසුම්වල ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට අදාළ වන තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්කයන් ළඟා කර ගැනීම හා සම්බන්ධිත කාර්යයන් ඇතුළත් කිරීම සඳහා ඒවා හඳුනා ගැනීමටත් ප්‍රමුඛතාකරණයටත් අවශ්‍ය පියවරයන් ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගනු ලැබීය. එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රටවල් විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්කයන් ආර්ථික සංවර්ධනය, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනය ඉහළ නැංවීම, දරිද්‍රතාව හා අසමානතා අවම කිරීම සහ පරිසර සංරක්ෂණය යන අංශ ආවරණය කරයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ඊට අදාළ දත්තයන් සහ ප්‍රගතිය පිළිබඳ තත්ත්වයන් ජාතික තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක වෙබ් ද්වාරයෙහි යාවත්කාලීන කෙරෙනු ඇත.

22. රාජ්‍ය ණය

රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව, මුදල් නීති පනතේ 113 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව රජයේ ණය කළමනාකරණ නියෝජිතයා වශයෙන් මහ බැංකුව වෙත පැවරී ඇති රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය කිරීමේ ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් ඉටු කරයි. මෙම වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා 1950 අගෝස්තු මස 28 වන දින මහ බැංකුවේ ආරම්භයත් සමඟම රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවන ලදී. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවෙහි උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාවය වන්නේ, රාජ්‍ය ණය තිරසර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම අරමුණු කරගෙන විවක්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමයි.

ඒ අනුව, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ප්‍රධාන අරමුණු පහත දැක්වෙන නමුත්, දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු එම අරමුණු වලටම පමණක් සීමා නොවේ.

- (i) රාජ්‍ය ණය ව්‍යුහය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විධිමත් ණය කළමනාකරණ උපාය මාර්ගයක් සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ උපදෙස් දීම;
- (ii) විවක්ෂණශීලී අවදානම් මට්ටමක් තුළ රජයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා අවම පිරිවැයකින් සපුරාලීම සහතික කිරීම; සහ
- (iii) රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම, රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වූ ද්විතීයික වෙළඳපොළ වැඩි දියුණු කිරීම හා පුළුල් කිරීම තුළින් රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වූ ප්‍රාථමික වෙන්දේසි සඳහා ඵලදායී සහභාගීත්වය ඉහළ නංවන අතරම රජයේ සුරැකුම්පත්

වෙළඳපොළ විනිවිදභාවයෙන් යුතුව ඉහළම ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පවත්වා ගෙන යෑම.

මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේදී රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ප්‍රධාන කාර්යයන් පහත පරිදි වේ.

- (i) විසර්ජන පනත හෝ වෙනත් අදාළ නීති/අවසරයන්ට අනුකූලව, රජයේ දළ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීමට අරමුදල් රැස් කිරීම සඳහා දේශීය සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ තුළ ණය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම;
- (ii) හිතකර වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් මත පදනම්ව සහ මුදල් අමාත්‍යාංශයේ එකඟතාව සහිතව සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම තුළින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළට ප්‍රවේශ වීම. කෙසේ වෙතත්, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් සුබවාදී නොවූ බැවින් ශ්‍රී ලංකාව 2020 වසරේදී ජාත්‍යන්තර සෛවරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළට පිවිසියේ නැත;
- (iii) ණය සේවාකරණ ගෙවීම් නිවැරදිව හා නියමිත කාලයට අනුකූලව සිදු කිරීම මඟින් රජයේ නොකැපැල් ණය සේවාකරණ වාර්තාව තව දුරටත් ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම;
- (iv) රජයේ සුරැකුම්පත්වල වෙළඳපොළ ගනුදෙනු පියවීම සුමටව සිදුකිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ලංකාසෙකුරු (LankaSecure) පද්ධතිය පවත්වාගෙන යාම;
- (v) රජයේ සුරැකුම්පත් වල හිමිකම් ලේඛනය, මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය තුළ (Central Depository System; CDS) පවත්වාගෙන යාම; සහ
- (vi) මධ්‍යම රජයේ ණය කළඹේ අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ණය කළඹෙහි පවතින ගතිකතා, විශේෂ ලක්ෂණ හා ප්‍රවණතා පිළිබඳව විශ්ලේෂණ සිදු කිරීම.

22.1 විසර්ජන පනතට හෝ වෙනත් අදාළ නීති/අවසරයන්ට අනුකූලව රජයේ දළ ණය ගැනීම සඳහා අරමුදල් රැස් කිරීම

- (අ) 2020 වසරේදී රජයේ දළ අරමුදල් අවශ්‍යතාව මූල්‍යනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුතුව මගින් අරමුදල් රැස් කිරීම සිදු කෙරිණ.
- (ආ) එක් එක් අරමුදල් ප්‍රභවය යටතේ සංකීර්ණ ක්‍රියාකාරකම් II-29 වගුවෙන් දැක්වේ.
- (ඇ) ණය නිකුත් කිරීම් පැවති සම්පත් ප්‍රමාණයන්ට සහ හිතකර ප්‍රතිපත්තිමය වාතාවරණයට අනුරූපව සිදුකිරීම හේතුවෙන්, 2019 වසරේ නිකුතු සාමාන්‍ය පිරිවැයට සාපේක්ෂව 2020 වසරේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ සාමාන්‍ය පිරිවැයෙහි අඩුවීම් තුළින් රුපියල් බිලියන 283.1 ක පිරිවැය ඉතිරියක් (කල් පිරීමේ කාලය පුරා ව්‍යාප්ත වූ) ලඟාකර ගැනීමට හැකි විය.

II-29 සංඛ්‍යා සටහන
2019 සහ 2020 වසරේ ණය උපකරණ සහ නිකුතු ක්‍රියාකාරීත්වය

උපකරණය	2019				2020			
	නිකුත් කිරීම් (රු. බිලියන)	බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය (%)	සාමාන්‍ය පරිණත කාලය (වසර)	වෙන්දේසි ගණන	නිකුත් කිරීම් (රු. බිලියන)	බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය (%)	සාමාන්‍ය පරිණත කාලය (වසර)	වෙන්දේසි ගණන
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	1,719.3	8.92	0.57	52	2,590.5	5.82	0.60	52
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර	798.0	10.74	8.37	12	1,332.1	7.39	5.27	15
	නිකුත් කිරීම් (එ.ජ.ඩො. මිලියන)	බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය (%) (අ)	සාමාන්‍ය පරිණත කාලය (වසර)	වෙන්දේසි ගණන	නිකුත් කිරීම් (එ.ජ.ඩො. මිලියන)	බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය (%) (අ)	සාමාන්‍ය පරිණත කාලය (වසර)	වෙන්දේසි ගණන
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර	345.2	5.87 [3.50]	2.33	2	507.0	6.43 [4.22]	1.70	7
ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර	4,400.0	7.35	8.56	2	-	-	-	-

(අ) [] තුළ ඇති අගයන් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර වල විචලන අනුපාතිකයන්හි බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික ව්‍යාප්තිය පිළිබිඹු කෙරේ.

22.2 රජයේ ණය සේවාකරණය

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීම් සඳහා වන ගෙවීම් ද ඇතුළුව 2020 වර්ෂය තුළ දී රුපියල් බිලියන 2,687.15ක දේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් නාමණය කරන ලද ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සහ රුපියල් බිලියන 1,102.03ක විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් නාමණය කරන ලද ණය සේවාකරණ ගෙවීම් වශයෙන් රුපියල් බිලියන 3,789.16ක සමස්ත රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් නියමිත දිනයන්හිදී ඵලදායී ලෙස සිදු කිරීමට පහසුකම් සලසන ලදී.

දේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් අදාළ පොලී සහ කල් පිරීමේ වටිනාකම් සඳහා ජාත්‍යන්තර සුරැකුම්පත් හඳුනා ගැනීමේ අංක 215ක් සේවාකරණය කරන ලද අතර 2020 වසරේදී සේවාකරණය කරන ලද විදේශීය ණය ප්‍රමාණය 1,894කි.

22.3 රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් පියවීමේ පහසුකම් සැලසීම

රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ප්‍රාථමික හා ද්විතියික වෙළඳපොළ ගනුදෙනු පියවීම සඳහා ලංකාසෙක්‍යු පද්ධතිය භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙම පද්ධතිය ඔවුන් වෙනුවෙන් සහ ඔවුන්ගේ ගනුදෙනුකරුවන් වන අනෙකුත් ආයෝජකයින් වෙනුවෙන් ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලබන සෘජු අලෙවි සහභාගීකරුවන් 31 දෙනෙකුගෙන් (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24ක් සහ ප්‍රාථමික අලෙවි සමාගම් 7ක්) සහ ඔවුන් වෙනුවෙන් පමණක් ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලබන සෘජු සහභාගීකරුවන් 3 දෙනෙකුගෙන් (කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ සේවක අර්ථසාධක

අරමුදල) සමන්විත වේ. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව ලංකාසෙක්‍යු පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් අඛණ්ඩව හා තත්කාලීනව සිදුවන බව සහතික කරමින් පියවීමේ කටයුතුවලට අදාළ පහසුකම් සැලසීමේ ප්‍රධාන කාර්යභාරය ඉටු කරයි. 2020 වසරේ දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට සමස්ත නිර්ලේඛිත සුරැකුම්පත්වල මුහුණත වටිනාකම රුපියල් බිලියන 7,340.9 ක් වූ අතර එය රුපියල් බිලියන 1,621.4 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් සහ රුපියල් බිලියන 5,719.5 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලින් සමන්විත විය.

22.4 රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ලේඛනය පවත්වාගෙන යෑම

රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියෙහි රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්හි හිමිකාරීත්වයේ සිදුවන වෙනස්කම් තත්කාලීනව යාවත්කාලීන කිරීම රජයේ සුරැකුම්පත්වල සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීමට උපකාරී විය. 2020 වසරේ දෙසැම්බර් මස අග වන විට මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ මුළු ලියාපදිංචි ගිණුම් හිමියන් සංඛ්‍යාව 94,242ක් විය.

මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ගිණුම් හිමියන්ට හිමිකම්, ගනුදෙනු හා ගෙවීම් වශයෙන් වූ කාලීන ප්‍රකාශ යැවීමේ කාර්යය වසර පුරා අඛණ්ඩව සිදුවිය. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසර තුළ විද්‍යුත් තැපෑල මගින් විද්‍යුත් ප්‍රකාශන 1,278 ක් සහ සාමාන්‍ය තැපෑල මගින් අර්ධ වාර්ෂික හිමිකම් ප්‍රකාශන 12,755 ක්, මාසික ගනුදෙනු ප්‍රකාශන 32,713 ක් හා ගෙවීම් ප්‍රකාශන 14,109 ක් මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ගිණුම් හිමියන් වෙත යවන ලදී.

ලංකාසෙකයු මගින් 2019 වසරේදී හඳුන්වා දෙන ලද තත්කාලීන දැනුම්දීමේ පහසුකම මගින් මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ලියාපදිංචි හා තත්කාලීන දැනුම්දීමේ පහසුකම ලබාගත් ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ලංකාසෙකයු පද්ධතිය තුළ එක් එක් නිර්ලේඛිත සුරැකුම්පත් ගිණුම් හරහා සිදු කරනු ලබන සියලුම හර හා බැර වාර්තාවීම් කෙටි පණිවුඩ සහ/හෝ විද්‍යුත් තැපෑල මගින් තත්කාලීන දැනුම්දීම් වශයෙන් ලබා දෙනු ලබයි. 2020 වසරේදී ලංකාසෙකයු පද්ධතිය විසින් විද්‍යුත් තැපෑල මගින් තත්කාලීන දැනුම්දීම් 129,941ක් සහ කෙටි පණිවුඩ මගින් තත්කාලීන දැනුම්දීම් 40,063ක් ලබාදී ඇත. ගනුදෙනුකරුවන්ගේ සුරැකුම්පත් ගිණුම්වල ආරක්ෂාව සහ ආරක්ෂණ අංග තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා එම ගිණුම්වල සුරැකුම්පත් සංවලනයන් පිළිබඳව ගනුදෙනුකරුවන් දැනුවත් කිරීමට මෙම පහසුකම හඳුන්වා දෙන ලදී.

ඊට අමතරව, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන සුරක්ෂිතභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා හඳුන්වාදෙනු ලැබූ ආරක්ෂිත ක්‍රියාමාර්ගයක් වශයෙන් මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියේ ගිණුම් ගිණියන්ට තම යාවත්කාලීන ගිණුම් තොරතුරු අන්තර්ජාල ගිණුමක් හරහා පරීක්ෂා කිරීමේ පහසුකමද ලබාදී ඇත.

22.5 ණය කළමනාකරණය පිළිබඳව හඳුන්වාදීම් සහ වෙළඳපොළ සංවර්ධනයන්

රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් එහි කාර්යක්ෂමතාව, ඵලදායීතාව සහ විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2020 වසර තුළදී පහත සඳහන් පියවර අනුගමනය කරන ලදී.

(අ) විවක්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, මුදල් අමාත්‍යාංශය සමඟ එක්ව සිදුකරන ලද උපායමාර්ගික හා විවක්ෂණශීලී ණය කළමනාකරණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන් මධ්‍යයේ වුවද, විදේශීය මුදලින් පරිණත වීමට ඇති ණය කළඹෙහි සාමාන්‍ය කාලය ඉහළ ගිය අතර 2020 වසරේදී විදේශීය ණය සඳහා වූ නිරාවරණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. වසංගත කාලය තුළ අත්‍යවශ්‍ය රාජ්‍ය සේවාවන්හි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වූ ඉහළ ගිය රාජ්‍ය මුදල් ප්‍රවාහ අවශ්‍යතාව සපුරාලීම සඳහා එම වසංගත කාල සීමාව තුළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත වැඩි වශයෙන් රඳා පැවතීමට සිදුවීම හේතුවෙන් වසරක් තුළ කල් පිරෙන ණය කළඹෙහි ප්‍රමාණය සුළු වශයෙන් ඉහළ යාමක් සිදු විය.

කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන්, ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළට ප්‍රවේශ වීමට ඇති වූ අහිතකර තත්ත්වය, සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් විසින් නිකුත් කරනු ලබන සුරැකුම්පත් සඳහා පවතින අඩු ද්‍රවශීලතාව, ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත හෙලීම හා ශ්‍රී ලංකා රජයේ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවල ද්විතීයික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික ඉහළ නැගීම යනාදී කරුණු හේතුවෙන්, රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය සඳහා රජයේ නියෝජිතයා ලෙස සිය වගකීම් ඉටු කිරීමේදී, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ණය සේවාකරණ ගෙවීම්, විශේෂයෙන්ම මධ්‍ය කාලීන විදේශ මුදල් ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් ඇති වන

අභියෝග පිළිබඳව රජය සහ අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් දැනුවත් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී.

(ආ) ද්විතීයික වෙළෙඳපොළෙහි රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ගනුදෙනුවල පියවීමේ වටිනාකම, මිල සහ පොලී අනුපාතිකය අන්තර්ගත කිරීම

ද්විතීයික වෙළෙඳපොළෙහි රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ගනුදෙනුවල විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කිරීමට 2020 ජනවාරි 01 වන දින සිට බලාත්මක වන පරිදි, ලංකාසෙකයු පද්ධතිය මගින් සියලුම සුරැකුම්පත් ගනුදෙනුවල පියවීමේ වටිනාකම, මිල හා පොලී අනුපාතිකය වාර්තා කරගනු ලබයි.

(ඇ) ප්‍රාථමික වෙන්දේසි ක්‍රියාවලියේ පුරෝකථනය හා විනිවිදභාවය වැඩිදියුණු කිරීම

රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ප්‍රාථමික වෙන්දේසි ක්‍රියාවලියේ පුරෝකථනය සහ විනිවිදභාවය තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් යාවත්කාලීන වෙමින් පවතින කාර්තුමය වෙන්දේසි දින දර්ශනය 2020 වසර තුළදී මාස හතරක කාලයක් සඳහා දීර්ඝ කළ අතර, ඒ අනුව ජනවාරි සිට අප්‍රේල් දක්වා සහ සැප්තැම්බර් සිට දෙසැම්බර් දක්වා වන කාල සීමා ආවරණය වන පරිදි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසි දින දර්ශනය මුදල් අමාත්‍යාංශයේ එකඟතාවයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

(ඈ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසියේදී පිළිගැනීමේ උපරිම ඵලදා අනුපාතිකය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

රජයේ ප්‍රතිපත්තිමය උපදෙස් අනුව මුදල් මණ්ඩලයේ එකඟතාවය ඇතිව රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් අමාත්‍යාංශයෙහි අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු 2020 මැයි 06 වනදා සිට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙන්දේසිවලදී ලබා දෙන සියලුම පරිණත කාලයන් සඳහා පිළිගනු ලබන උපරිම ඵලදා අනුපාතිකය හඳුන්වා දෙන ලදී. වසංගත කාලපරිච්ඡේදය තුළ ආර්ථික වර්ධනය උත්තේජනය කිරීම සහ රජයේ ණය ගැනීමේ පිරිවැය අවම කිරීම සඳහා අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරයක් පවත්වාගෙන යාමේ රජයේ ප්‍රතිපත්තියේ කොටසක් ලෙස මෙම වැඩසටහන හඳුන්වා දෙන ලදී.

(ඉ) ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක්සත් රාජධානියේ ස්ථාපිත බීටීඒ කන්සල්ටින්ග් ලිමිටඩ් ආයතනය වෙතින් ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව උපදේශන සේවා ලබා ගැනීම සඳහා 2020 අගෝස්තු මාසයේදී ගිවිසුමකට එළඹුණි. යෝජිත නවීන විද්‍යුත් ගනුදෙනු පද්ධතිය මධ්‍යම ප්‍රතිපාර්ශ්ව පද්ධතිය සහ වැඩි දියුණු කළ මධ්‍යම සුරැකුම්පත් පද්ධතිය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ තෝරාගත් උපදේශක විසින් සපයනු ඇත. මීට අමතරව, මෙම පද්ධතිවල අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා අවශ්‍ය වන නීතිමය ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුනාගැනීමට සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද මෙම ආයතනය විසින් සහාය ලබා දෙනු ඇත.

22.6 ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සමාලෝචන කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම

2020 වසරේදී ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීම් ලබා ගැනීම තහවුරු කිරීමේ අරමුණින් ජාත්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන වෙත (ෆීච් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය, මුඩ්ස් ආයෝජක සේවාව, එස්. ඇන්ඩ් පී. ගෝලීය ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය) ඔවුන්ගේ වාර්ෂික ශ්‍රේණිගත කිරීම් සමාලෝචන සඳහා රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පහසුකම් සපයන ලදී. තවද, මහ බැංකුවේ අදාළ දෙපාර්තමේන්තු හා මුදල් අමාත්‍යාංශය සමඟ එක්ව එම ශ්‍රේණිගත කිරීමේ නිවේදන විවේචනාත්මක සමාලෝචනයකට ලක් කරන ලද අතර වරින් වර මහජන නිවේදනද නිකුත් කරන ලදී.

22.7 ඉදිරි දැක්ම

- (අ) ණය සේවාකරණ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා අවශ්‍ය විදේශ සම්පත් මූලාශ්‍රයන් කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළට ප්‍රවේශ වීමේ ඵලදායී උපායමාර්ග සකස් කිරීම සහ මධ්‍ය කාලීනව, සමස්ත ණය කළඹ තුළ ඇති විදේශ ණය කළඹෙහි සාපේක්ෂ රැඳියාව ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීම. සාම්ප්‍රදායික හා සාම්ප්‍රදායික නොවන මාර්ගවලින් අරමුදල් රැස්කරගැනීම සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළට ප්‍රවේශ වීම අභියෝගාත්මක සීමාකාරී වී ඇති බැවින්, ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ තත්ත්වය යළි යථා තත්ත්වයට පත්වන තෙක් විදේශ විනිමය පිටතට ගලායාම කළමනාකරණය කිරීම, ණය නොවන ප්‍රාග්ධන ගලා ඒම් එක්රැස් කිරීම, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති ණය සඳහා නිල ණය ගලා ඒම ශක්තිමත් කිරීමට උත්සාහ කිරීම සහ ද්‍රවශීලතා පහසුකම් සැලසීමේ කටයුතු සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලද අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණය සිදුකරන ලදී.
- (ආ) දේශීය වෙළෙඳපොළෙන් රජයේ ණය ගැනීම වල කාර්යක්ෂමතාව තවදුරටත් ඉහළ නැංවීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා නව ප්‍රාථමික නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම සහ පවත්නා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ ක්‍රමවේදය වැඩිදියුණු කිරීම. තවද, අපේක්ෂිත ආයෝජකයින් අතර ආයෝජන හැකියා පුළුල් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර වෙන්දේසියකදී අනුමත ප්‍රමාණයට වඩා අඩු ලංසු ප්‍රමාණයක් පිළිගත් අවස්ථාවකදී ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සඳහා නිකුත් කිරීමේ කවුළුවක් විවෘත කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම.
- (ඇ) තවද, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතු ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් සුමටව පවත්වා ගැනීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා නිකුතු කවුළුවක් හඳුන්වා දීම සමාලෝචනය කෙරෙමින් පවතී.
- (ඈ) ලංකාසෙක්‍යු පද්ධතිය තුළ වාර්තා කරනු ලබන රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ගනුදෙනුවල තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාව

සහ විශ්වාසනීයත්වය වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින්, 2021 ජනවාරි 01 සිට බලාත්මක වන පරිදි ද්විතීයික වෙළඳපොළ තුළ දැනට බලපැවැත්වෙන ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ අවශ්‍යතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට සහ ගනුදෙනු වාර්තාකිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2020 දෙසැම්බර් 09 වන දින ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියේ සියළු සහභාගිකරුවන් වෙත ද්විතීයික වෙළඳපොළේ ගනුදෙනු තොරතුරු වාර්තා කිරීම සහ නිර්ලේඛිත සුරැකුම්පත් පියවීමේ පද්ධතිය වෙත සුරැකුම්පත් පියවීමේ උපදෙස් එවීම සම්බන්ධයෙන් මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී.

23. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී ඇති සාමාන්‍ය කාර්යභාරයන් ඉටු කරන අතරතුර, කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ආර්ථිකයට සිදුවිය හැකි සාණාත්මක බලපෑමෙන්, ස්වයං රැකියාවල නියුතු පුද්ගලයන් ද ඇතුළුව ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර මුදවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් නිර්දේශ කරන ලද කඩිනම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් 2020 වර්ෂය ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට අභියෝගාත්මක වසරක් විය. මෙහිදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රාදේශීය වශයෙන් නියෝජනය කිරීමට අමතරව උත්තර අරමුණු ඉෂ්ඨ කර ගැනීමෙහි ලා ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් සිදුකරන ලදී.

මෙම අනපේක්ෂිත සහ දැඩි අභියෝගාත්මක තත්ත්වය හමුවේ වුවද, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් ක්‍රියාත්මක වන සහනදායී ණය යෝජනා ක්‍රම සියල්ලම ද සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා රජය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ආධාර සපයන නියෝජිත ආයතන සහ සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන වල දායකත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රතිමූල්‍ය, පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ යනාදී සියලු ණය සහන යෝජනා ක්‍රම සම්බන්ධීකරණය, පහසුකම් සැපයීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙම වසංගත කාල සීමාව තුළදී ද පෙර පරිදිම පවත්වාගෙන යාමට හැකි විය.

2020 වර්ෂය තුළ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නව ණය යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අතුරින් සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම අදියර I, II සහ III යන යෝජනා ක්‍රම කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්වූ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ආර්ථිකමය වශයෙන් යළි නගා සිටුවීම අරමුණු කර ගනිමින් හඳුන්වා දෙන ලදී. මීට අමතරව කුඩා පරිමාණ තේ හා රබර් පුනර්ජීවන (STaRR) පොලී සහනාධාර යෝජනා ක්‍රමය සහ දැනට අක්‍රීය ණය (NPL) කාණ්ඩය යටතේ පවතින සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමය හඳුන්වා දුන් අතර, තේ අංශය ඉලක්ක කරගනිමින් "සැපයුම් දාම පුනර්ජීවන ණය යෝජනා ක්‍රමය (SCRELS)" ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

තවද, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැනට ක්‍රියාත්මක ණය යෝජනා ක්‍රම ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට ද කටයුතු

කරන ලදී. ඒ අනුව, සුළු පරිමාණ කෘෂි ව්‍යාපාර සහභාගීත්ව වැඩසටහන (SAPP) සඳහා වූ ණය ලබා දෙන ක්‍රමවේදයන් ඉහළ නැංවීම ද “සරුසාර” නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය (NCRC) සඳහා වූ පොලී අනුපාතිකය අඩු කිරීම ද 2020 වසර තුළ පැවති අසිරුතා මධ්‍යයේ වුවද සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට සහය වීම අරමුණු කරගනිමින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රමුඛතම ණය යෝජනා ක්‍රමය වන සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමයේ පොලී අනුපාතිකය ද අඩු කරන ලද අතර, ආර්ථිකය තුළ අවම වරප්‍රසාදලත් සහ අඩු ආදායම්ලාභී කොටස් සඳහා මූල්‍ය ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීමේ අරමුණින් ගෙවතු වගාවට යොමු කිරීම සඳහා ද සරුසාර ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ණය පහසුකම් සලසන ලදී.

තවද, කොවිඩ්-19 වසංගතයේ ආර්ථික බලපෑම පිටුදැකීම සඳහා ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍ය පුළුල් ලෙස යොදා ගන්නා ලදී. එමගින් එම වසංගතයේ බලපෑමට ලක් වූ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ට සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන හරහා ණය හා වෙනත් සහන ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබුණි.

23.1 සහනදායී මූල්‍ය පහසුකම් ලබා දීම.

2020 වර්ෂය තුළ දී රජය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ වෙනත් ආධාර සපයන නියෝජිත ආයතන විසින් මූල්‍ය පහසුකම් සලසන ලද ප්‍රතිමූල්‍ය, පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ ක්‍රම 14ක් ක්‍රියාත්මක කළ අතර එම ණය යෝජනා ක්‍රමයන් හි තොරතුරු සාරාංශය II-30 වගුව මගින් දක්වා ඇත.

සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව 2020 වසර තුළ, ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම 10ක් සහ ණය පොලී සහනාධාර හෝ ණය ඇප ආවරණ ක්‍රම 4ක් හරහා රුපියල් මිලියන 185,055.29ක වටිනාකමකින් යුත් ණය ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිලාභීන් 130,642ක් වෙත සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන හරහා මුදාහැර ඇති අතර මුදාහරින ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය අතුරින් ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම හරහා සියයට 65.1 ක ප්‍රමාණයක් ද ඉතිරි සියයට 34.9 ක ප්‍රමාණය පොලී සහනාධාර/ණය ඇප ආවරණ ක්‍රම මගින් ද මුදාහැර ඇත. පසුගිය වසර තුළ ඇතිවූ සෘණාත්මක ආර්ථික තත්ත්වයන්ගෙන් අත්විදීම සඳහා වූ කැපවීම පෙන්නුම් කරමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 95.4ක් දක්වා වූ ණය ප්‍රමාණයක් සඳහා අරමුදල් සපයන ලදී. ශ්‍රී ලංකා රජය සහ වෙනත් ආධාර සපයන නියෝජිත ආයතන මගින් සැපයූ අරමුදල් මගින් මුදාහරින ලද ණය ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 4.4ක් සහ සියයට 0.2ක් විය. කෙසේ වෙතත්, 2020 වසරේ දී රට තුළ පැවති සමාජ දුරස්ථභාවය පවත්වා ගැනීම ආදී වූ යම් සීමාවන් තේතුවෙන්, ආධාර සපයන නියෝජිත ආයතන වලින් අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති වල කාර්ය සාධන මට්ටමෙහි කැපී පෙනෙන අඩුවීමක් දක්නට ලැබිණි.

නවතම තොරතුරු ද ඇතුළත්ව, 2020 වසරේදී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ණය යෝජනා ක්‍රමයන් හි වැඩිදුර තොරතුරු පහත සඳහන් වේ.

23.1.1 රජය විසින් අරමුදල් සපයන ලද ණය යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, රජයේ නියෝජිතායතනයක් ලෙස, රජය විසින් අරමුදල් සපයන ණය යෝජනා ක්‍රම 07ක් එනම් ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම 05ක් හා පොලී සහනාධාර යෝජනා ක්‍රම 02ක් හරහා රුපියල් මිලියන 8,190.66ක් ප්‍රතිලාභීන් 67,110ක් වෙත මුදාහරින ලදී. මෙය 2020 වසරේ ප්‍රදානිත මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 4.4කි.

(අ) රජය විසින් අරමුදල් සපයන ලද පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රම

පසුගිය වසර තුළ රජය විසින් අරමුදල් සපයන “සරුසාර”: නව සපිරි පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රමය හරහා කෙටි කාලීන බෝග වර්ග 33ක් වගා කරන ගොවීන් 62,439ක් වෙත අවශ්‍ය කාරක ප්‍රාග්ධන පහසුකම් සපයා ඇත. වසර 2020 දී නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය හරහා රුපියල් මිලියන 7,441.45ක වටිනාකමකින් යුතු ණය ප්‍රමාණයක් මුදා හරින ලද අතර, එය රජය මගින් අරමුදල් සපයන ණය යෝජනා ක්‍රම මගින් මුදා හල ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 90.49 ක ප්‍රතිශතයකි. මේ අතරින් රු.මිලියන 4,990.10ක ප්‍රමාණයක් 2019/2020 මහ කන්නයේදී ගොවීන් 40,666 දෙනෙකු වෙත සහ ඉතිරි ප්‍රමාණය වන රු.මිලියන 2,451.31, 2020 යල කන්නයේදී ගොවීන් 21,773 දෙනෙකු වෙත මුදාහැර ඇත. වසර තුළදී රජය විසින් රු.මිලියන 162.86ක ණය සහනාධාර ප්‍රමාණයක් නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය මගින් ලබා දී ඇත. රටේ පැවති අභිතකර ආර්ථික තත්ත්වය සලකා බලා ඉහත ණය යෝජනා ක්‍රමය සඳහා වූ වාර්ෂික පොලී අනුපාතය සියයට 7 සිට සියයට 4 දක්වා අඩු කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගන්නා ලදී. තවද, දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීමේ අරමුණින් මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය හරහා එක් ණයකරුවෙකු සඳහා රු.40,000 ක උපරිම ණය සීමාවකට යටත්ව ගෙවතු වගාව සඳහා ණය ලබා දීමට කටයුතු කර ඇත.

වැවිලි කර්මාන්ත සහ අපනයන කෘෂිකර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයෙහි මැදිහත් වීමෙන්, 2020 වර්ෂයේ දී කුඩා පරිමාණ තේ සහ රබර් පුනර්ජීවන (STaRR) පොලී සහනාධාර වැඩසටහනෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ විය. මෙම STaRR ව්‍යාපෘතිය සඳහා කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල මගින් දායකත්වය සහ අරමුදල් සැපයෙන අතර STaRR පොලී සහනාධාර යෝජනා ක්‍රමය සඳහා රජය මගින් අරමුදල් සැපයේ. කුඩා තේ හා රබර් වගාකරුවන්ගේ නව වගාවන් හරහා නිෂ්පාදනය ජනනය වනතුරු මෙම පොලී සහනාධාර ණය යෝජනා ක්‍රමය හරහා ස්වයං රැකියාවන් සඳහා හෝ කෙටිකාලීන ආදායම් ජනනය කිරීමේ ව්‍යාපෘති සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන සපයනු ලබයි.

II-30 සංඛ්‍යා සටහන
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද ණය යෝජනා ක්‍රම

අරමුදල් මූලාශ්‍ර	ණය යෝජනා ක්‍රමයේ තොරතුරු/සහන දායී ණය යෝජනා ක්‍රම					
	ණය යෝජනා ක්‍රමය	අරමුණ	ප්‍රතිමූල්‍ය/පොලී සහනාධාරය	2020 දී මුදාහරින ලද අරමුදල් ප්‍රමාණය	වසර අවසානයේ ණයකරු වෙත පැවරෙන වාර්ෂික පොලී අනුපාතය	වෙනත්
රජය මගින් අරමුදල් සපයන ලද	දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වූ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය - වක්‍රීය අරමුදල (PAMP - RF)	ආදායම් උත්පාදන වැඩසටහන් හරහා දිළිඳුකම පිටුදැකීම ප්‍රවර්ධන සහ අඩු ආදායම්ලාභී ජන කොටස් විධිමත් බැංකු පද්ධති හා සම්බන්ධ කිරීම	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 133.78	12%	
	"ස්වයංක්‍රීය" ණය යෝජනා ක්‍රමය	ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර අංශයේ, ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වල නියුතු සහ නව ව්‍යවසායකයින් සඳහා රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීම.	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 300.49	5.5%	
	ස්වයං රැකියා උත්පාදන ප්‍රවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය දෙවන අදියර (SEPI - Ph II)	පිළිගත් වෘත්තීය පුහුණු ආයතන හරහා පුහුණුව. තරුණ තරුණියන්ට ස්වයං රැකියා අවස්ථා උදා කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් සැලසීම.	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 81.04	7%	
	SAPP - RF ආදායම් උත්පාදන ණය යෝජනා ක්‍රමය	කුඩා පරිමාණ ඉඩම් හිමියන්ගේ දිළිඳුකම දුරලීම, තරගකාරීත්වය ඉහළ නැංවීම, වාණිජමය නිෂ්පාදන සහ වාණිජ පද්ධති වල අගය ඉහළ නැංවීම	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 3.55	6.5%	
	සැපයුම් දාම පුනර්ජීවන ණය යෝජනා ක්‍රමය	තේ සැපයුම්කරුවන්ගේ අගයදාම ශක්තිමත් කරමින් ව්‍යාපාර යලි නගා සිටුවීම	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 141	3.5%	
	"සරසාර" - නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය (NCRCS)	වී සහ කෙටිකාලීන බෝග වගාවේ නියුතු ක්ෂුද්‍ර හා කුඩා පරිමාණ වගාකරුවන්ගේ ජීවන තත්ත්වය නංවාලීම	පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ	රු. මිලියන 8,150.50	4%	සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන වල අරමුදල් සහ රජය මගින් ලබාදෙන පොලී සහනාධාර
	කුඩා පරිමාණ තේ සහ රබර් පුනර්ජීවන (STaRR) පොලී සහනාධාර වැඩසටහන	නව වගාවන් හරහා නිෂ්පාදනය ජනනය වනතුරු කුඩා තේ හා රබර් වගාකරුවන්ට ස්වයං රැකියා උත්පාදනයට හෝ කෙටි කාලීන ආදායම් ජනනය කිරීමේ ව්‍යාපෘති සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබාදීම.	පොලී සහනාධාර	රු. මිලියන 89.35	7%	වෙනත් සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන වල අරමුදල් සහ රජය මගින් ලබාදෙන පොලී සහනාධාර
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයන	කාරක ප්‍රාග්ධන ණය සඳහා ණය ඇප ආවරණ ක්‍රමය (CGWCL)	(අනුක්‍රමික ණය) Non Performing Loans ගණයේ පවතින, පෙර ණය ලබාගත් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් සඳහා මූල්‍ය ප්‍රවේශය ලබාදීම.	ණය ඇප ආවරණ ක්‍රමය	රු. මිලියන 294.25	2%	සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන වල අරමුදල් මගින් ලබා දෙන ණය
	සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය	ස්වභාවික ආපදා හමුවේ හානියට පත් වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නැවත ගොඩනැංවීම සහ දියුණු කිරීම සඳහා	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 2,317.18	6%	
	සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද ණය යෝජනා ක්‍රමය (SCRF) අදියර I		ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 24,450.10	4%	
	SCRF අදියර II	කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ බලපෑමට ලක්වූ පුද්ගලයින් සහ ව්‍යාපාර ආර්ථිකමය වශයෙන් නැවත නගා සිටුවීම	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 92,625.60	4%	
	SCRF අදියර III		පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ	රු. මිලියන 56,841.50	4%	සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන අරමුදල් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලබාදෙන ණය සහනාධාර
ආධාර සපයන නියෝජිත ආයතන වලින් අරමුදල් සපයන	SAPP - 4P කෘෂිව්‍යාපාර ණය යෝජනා ක්‍රමය	කුඩා පරිමාණ ඉඩම් හිමියන්ගේ දිළිඳුකම පිටුදැකීම, තරගකාරීත්වය ඉහළ නැංවීම, වාණිජමය පද්ධති වල අගය ඉහළ නැංවීම	ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 184.56	6.5%	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD) මගින් අරමුදල් සැපයේ.
	SAPP - 4P තුරුණු ණය යෝජනා ක්‍රමය		ප්‍රතිමූල්‍ය	රු. මිලියන 151.47	6.5%	

තවද, 2020 වසර තුළ දී, අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට අයත් ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ණයකරුවන් සඳහා ඔවුන්ගේ කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට නව ණය ඇප ආවරණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම ද සිදුකරන ලදී. මෙහිදී, අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට අයත් ණයකරුවන් සඳහා සියයට 75 ක් දක්වා වූ ණය ඇප ආවරණයක් ලබාදීම රජය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිදු කරනු ලබයි. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ණය ඇප ආවරණ ලබා ගැනීම සඳහා කාරක ප්‍රාග්ධන ණයෙහි ඇප ආවරණ ලබාගත් වටිනාකමෙන් සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන විසින් ලබාගත් කාරක ප්‍රාග්ධන ණය ප්‍රමාණයෙහි අගය ආපසු ගෙවීමේ කාලය සඳහා සියයට 1ක වාර්ෂික ප්‍රතිශතයක් ඇප ආවරණ වාරිකය ලෙස ගෙවිය යුතුය.

(ආ) රජය විසින් අරමුදල් සපයන ලද ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම

2020 වසර තුළ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දුප්පත්කම මුලිනුපුටා දැමීම සඳහා වූ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය (වක්‍රීය අරමුදල), ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධන මූලාරම්භක ණය යෝජනා ක්‍රමය (අදියර II), ස්වයංකාරී ණය යෝජනා ක්‍රමය, සැපයුම්දාම පුනර්ජීවන ණය යෝජනා ක්‍රමය, කුඩා පරිමාණ කෘෂි ව්‍යාපාර සහභාගීත්ව වැඩසටහනෙහි රජයේ අරමුදල් සපයන ලද වක්‍රීය අරමුදල් (RF) සංරචකය යටතේ RF ආදායම් උත්පාදන ණය යෝජනා ක්‍රමය යනුවෙන් හැඳින්වෙන ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රම 5ක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

මෙම ණය යෝජනා ක්‍රම අතුරින්, “සැපයුම් දාම පුනර්ජීවන ණය යෝජනා ක්‍රමය” ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය විසින් තෝරාගත් තම ව්‍යාපාර නැවත ඇරඹීම සඳහා කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සහිත ලියාපදිංචි තේ නිෂ්පාදනකරුවන් වෙත ලබාදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලයේ ප්‍රවර්ධන සහ අලෙවිකරණ අරමුදල මගින් වෙන් කරන ලද රු.මිලියන 500ක් මුදා හැරීමේ අරමුණින් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, වැවිලි කර්මාන්ත සහ අපනයන කෘෂිකර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය යන ආයතන ඒකාබද්ධව සැලසුම් කරන ලද අතර මේ යටතේ එක් ලියාපදිංචි තේ නිෂ්පාදනකරුවෙකු සඳහා පවතින ව්‍යාපාරයේ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට තේ කර්මාන්ත ශාලාවන් සඳහා නව ව්‍යාපාර සැලසුම් සහ නවීකරණ උපායමාර්ග ගොඩනැංවීමට මෙන්ම පවත්නා ණය හිඟයන් පියවා ගැනීමටත් ඒ හරහා සැපයුම් අගය දාම පුනර්ජීවනය කිරීමටත් වසර 2ක උපරිම ණය කාලසීමාවක් සහිතව රු.මිලියන 3ක උපරිම ණය ප්‍රමාණයක් ලබා දෙනු ලබයි.

තවද, 2020 අගභාගයේදී කුඩා පරිමාණ කෘෂි ව්‍යාපාර සහභාගීත්ව වැඩසටහන යටතේ රජය විසින් අරමුදල් සපයනු ලබන RF සංරචකයට අලුතින් හඳුන්වා දෙන ලද ණය යෝජනා ක්‍රම හේතුවෙන් සමස්ත ණය යෝජනා ක්‍රම ගණන 07ක් දක්වා පුළුල් විය. RF කෘෂි ව්‍යාපාර, RF තුරුණු, RF ආදායම් උත්පාදන, RF ප්‍රවර්ධක තොග, RF මූල්‍ය අතරමැදිකරණ තොග සහ RF තේ සහ රබර් අංශය සඳහා වූ ණය යනුවෙන් හැඳින්වෙන මෙම නව යෝජනා ක්‍රම 2021 වසරේ මුල සිට ක්‍රියාත්මක වීමට නියමිතය.

23.1.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයන ලද ණය යෝජනා ක්‍රම

2020 වසර තුළ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව හරහා මුදා හැර මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 94.0 ක ණය ප්‍රමාණයක් මුදා හරිමින්, කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ ආර්ථිකමය වශයෙන් බලපෑමට ලක්වූ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් සහ තනි පුද්ගල ව්‍යාපාර සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍යමය පහසුකම් ලබා දීම සඳහා ප්‍රමුඛ දායකත්වයක් ලබාදීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් මූල්‍යනය කරන ලද ණය යෝජනා ක්‍රමයන්ට හැකිවිය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රමුඛතම ණය යෝජනා ක්‍රමය වන සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස “සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම” හඳුන්වා දුන් අතර පසුව මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමය තවත් අදියර දෙකකින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. I වන අදියරේදී මුදල් නීති පනතේ 88 වන වගන්තිය අනුව ණය මුදා හැරීම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂ බැංකු මගින් සිදුවිය. මෙම අදියර යටතේ, බලපෑමට පත් ව්‍යාපාර වෙත ණය මුදා හැරීම සඳහා සියයට 1ක වාර්ෂික සහනදායී පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් ලබාදුන් අතර, මාස දෙකක කෙටි කාලීන කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා සියයට 4ක වාර්ෂික පොලී අනුපාතයක් යටතේ පීඩාවට පත් ව්‍යාපාර සඳහා මාස 06ක සහන කාලයක් ද ඇතුළුව මාස 24ක් තුළ ගෙවීම සඳහා උපරිමය රු. මිලියන 25ක් වන පරිදි පහසුකම් ලබා දෙන ලදී.

ඉහත ණය යෝජනා ක්‍රමයෙහි II වන අදියර, මුදල් නීති පනතේ 83 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හරහා පමණක් ක්‍රියාත්මක වන අතර අදියර I හි සඳහන් කොන්දේසි වලට යටත්ව ණය ලබාදීමට කටයුතු කරන ලදී. අරමුදල් ලබා ගැනීම සඳහා බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ ඇප සුරැකුම් පවත්වාගත යුතුය.

මෙම ණය යෝජනා ක්‍රමයෙහි III වන අදියර, මුදල් නීති පනතේ 108 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව පොලී සහනාධාර සහ ණය ඇප ආවරණ ක්‍රමයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන අතර, එහිදී හානියට පත් ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා තම අරමුදල් මගින් ණය සැපයීමට සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන උනන්දු කරන ලදී.

සෞභාග්‍යා පුනරුද සහන ණය පහසුකම අදියර I, II හා III හි කාර්යසාධනය පහත පරිදි වේ.

II-31 සංඛ්‍යා සටහන

සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකමෙහි කාර්යසාධනය සාරාංශයක් ලෙස

ණය යෝජනා ක්‍රමය	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	මුදල (රු. මිලියන)
සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම - අදියර I	13,637	24,450.10
සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම - අදියර II	26,652	92,625.60
සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද සහන ණය පහසුකම - අදියර III	19,565	56,841.50
එකතුව	59,854	173,917.20

23.1.3 ආධාර සපයන නියෝජිත ආයතන වල අරමුදල් මගින් ක්‍රියාත්මක ණය යෝජනා ක්‍රම

2020 වර්ෂයේ දී, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD) මගින් අරමුදල් සපයන කුඩා පරිමාණ කෘෂි ව්‍යාපාර සහභාගීත්ව (SAPP) වැඩසටහනෙහි සංරචක තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම සංරචකයට රාජ්‍ය-පෞද්ගලික-නිෂ්පාදක-සහභාගීත්ව (4P) කෘෂි ව්‍යාපාර සහ 4P තුරුණු යන ණය යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් විය. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රම මගින් 2020 වසර තුළදී රු.මිලියන 336.03ක් ප්‍රතිලාභීන් 1,517 දෙනෙකු වෙත ප්‍රදානය කරන ලදී.

මෙම වැඩසටහන, ප්‍රධාන වශයෙන් කෘෂිකාර්මික අගයදාම මූල්‍යකරණ වැඩසටහනක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන අතර එමඟින්, ගොවීන්, ගොවි කණ්ඩායම් සහ තරුණ ව්‍යවසායකයින් හට කෘෂිකාර්මික අගය දාම හා සම්බන්ධ විමට අවශ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රවේශය ලබා දෙනු ලබයි.

මෙම අංශයන් හි ඇති බොහෝ ගැටලු විසඳීමේ වැදගත්කම සලකා බලමින් ඒ සඳහා විසඳුම් ලබාදීමේ අරමුණින්, කුඩා පරිමාණ කෘෂි ව්‍යාපාර සහභාගීත්ව වැඩසටහන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක් සිදුකරන ලදී. මෙහිදී, 4P සැකැස්මක් සඳහා නිල වශයෙන් හවුල්කාරීත්වය දරන ප්‍රවර්ධකයන් මෙන්ම සමුපකාර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ලියාපදිංචි සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ලියාපදිංචි ගොවිජන බැංකු, සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ලියාපදිංචි සමෘද්ධි බැංකු සහ ණය හා සකසුරුවම් සමුපකාර සමිති යටතේ ලියාපදිංචි සණස සමිති වැනි සමාජ මූලික මූල්‍ය අතරමැදිකරුවන් සඳහා මෙම වැඩසටහන යටතේ ණය ලබා ගැනීමට අවස්ථාව සලසන ලදී.

කුඩා පරිමාණ කෘෂි ව්‍යාපාර සහභාගීත්ව වැඩසටහනෙහි මෙම නව ණය සංරචකය, පෙර ක්‍රියාත්මක කරන ලද ණය යෝජනා ක්‍රම වෙනුවට 4P කෘෂි ව්‍යාපාර ණය යෝජනා ක්‍රමය, 4P තුරුණු ණය යෝජනා ක්‍රමය, 4P ප්‍රවර්ධක ණය යෝජනා ක්‍රමය, 4P ප්‍රවර්ධක තොග ණය යෝජනා ක්‍රමය, 4P මූල්‍ය අතරමැදිකරණ තොග ණය යෝජනා ක්‍රමය යනාදී වශයෙන් නව ණය යෝජනා ක්‍රම 5කින් සමන්විත වේ.

23.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල කාර්යභාරය ඒකාබද්ධ කිරීම.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වර්ෂ 1981 සිට වරින් වර ප්‍රාදේශීය කාර්යාල පිහිටුවමින්, අඩු පහසුකම් සහිත ප්‍රදේශවල පැවති ගැටලු නිරාකරණය සඳහා සහය ලබා දෙමින්, සමාජයීය වශයෙන් සේවයක් ඉටු කරන ලදී. වර්තමානය වන විට එසේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 6ක් පිහිටුවා ඇති අතර, ඒවා මාතර, අනුරාධපුර, මාතලේ, කිලිනොච්චිය, ත්‍රිකුණාමලය සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්ක වල පිහිටුවා ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ අරමුණු වලට සමගාමීව, ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වල කාර්යභාරය තවත් ශක්තිමත් කර ගැනීම සඳහා 2020 ජූලි මාසයේ දී සියලු ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ ඒකාබද්ධ කරන ලදී.

23.2.1 දැනුම බෙදාහැරීමේ මෙවලමක් ලෙස මාර්ගගත සම්මන්ත්‍රණ (Webinars) පැවැත්වීම

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හමුවේ වුවද ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මඟින්, විධිමත් හා පහසුවෙන් ලබාගත හැකි මූල්‍යමය සේවාවන්, මූල්‍ය සාක්ෂරතාව, ව්‍යවසායකත්ව සහ හැකියාවන් සංවර්ධනය යන තේමාවන් ඔස්සේ ව්‍යවසායකයින්, රාජ්‍ය සේවකයින්, ශිෂ්‍යයන් සහ මහජනතාව දැනුවත් කිරීම දිවයිනම ආවරණය වන පරිදි සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ පනවනු ලැබූ සෞඛ්‍ය නීති රීතින්ට අනුව මහජනයා එක්රැස් කිරීම සීමා වූ බැවින් මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ප්‍රචාරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රාදේශීය කාර්යාල හා එක්ව මාර්ගගත සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීමට කටයුතු කරන ලදී. මේ අයුරින් සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදයන්ගෙන් ඔබ්බට ගොස් දැනුම බෙදා හරිමින් 115,000ක් පමණ වූ පිරිසකට දැනුම ලබා දීමට 2020 වර්ෂයේ දී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට හැකිවිය.

23.2.2 ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ නියෝජනය

වෙනත් දෙපාර්තමේන්තු විසින් සංවිධානය කරන ලද, දුෂ්කර ප්‍රදේශ වල ජනතාව සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්, ණය කඳවුරු, වෙළෙඳ සල්පිල් ආදී වූ විවිධාකාර වූ වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මඟින් පහසුකම් සපයා දෙන ලදී. ඉහත සේවාවන්ට අමතරව, ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මඟින් පසුගිය වසර තුළ, 64,000කට ආසන්න සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් සම්බන්ධ විමසීම් සහ වෙනත් අදාළ කටයුතු සිදු කරන ලදී.

23.3 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනෙකුත් කාර්යයන්

23.3.1 ශ්‍රී ලංකාව සඳහා මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගික සැලැස්ම (NFIS)

2020 වසරේදී, රජයේ ආර්ථික ප්‍රතිසාධක ක්‍රියාවලීන්ට සහය දැක්වීම සඳහා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ සියලුම සම්පත් යොමු කිරීමට සිදුවිය. මේ නිසා ඇති වූ සම්පත් උනන්දුව මෙන්ම රට තුළ පැවති සෘණාත්මක සමාජ පරිසරය හේතුවෙන් 2020 වසර තුළ දී සිදු කිරීමට සැලසුම් කර තිබූ, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ග යට අදාළ කටයුතු කිසියම් අඩපණ වීමකට ලක්විය. ඒ අනුව, 2020 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ සිදු කිරීමට නියමිත වූ මෙම උපාය මාර්ගය එළි දැක්වීම හා මූල්‍ය සාක්ෂරතා සංගණනය 2021 පළමු කාර්තුව දක්වා කල් දමන ලදී.

කෙසේ වෙතත්, 2020 මාර්තු මාසයේ දී මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ගයෙහි යෝජිත සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට කැබිනට් අනුමැතිය ලැබීමත් සමඟ, ජාතික මට්ටමේ සම්බන්ධීකරණ ක්‍රියාවලියේ කොටසක් ලෙස, 2020 අගභාගයේ දී පළමු කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම (Management Committee) පැවති අතර 2021 ජනවාරි මාසයේ දී ජාතික

මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ කවුන්සිලයේ (National Financial Inclusion Council) රැස්වීමද පවත්වන ලදී. එසේම රටකුළ තවදුරටත් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම උදෙසා NFIS ලේකම් කාර්යාලයක් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය කටයුතු ද කෙරෙමින් පවතී.

23.3.2 “මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ග සැලැස්මෙහි ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණු වැඩසටහන” - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සන්ධානය (AFI);

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හමුවේ, පෙර පරිදි ජාත්‍යන්තර පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීමට නොහැකි වීම නිසා, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සන්ධානය සමඟ එක්ව “මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ග සැලැස්මෙහි ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණු වැඩසටහන” ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සන්ධානය (AFI) සමඟ එක්ව 2020 ජූලි 6 සිට 8 දක්වා පවත්වන ලදී.

23.4 මූල්‍ය සාක්ෂරතාව

2020 වර්ෂයේ පළමු කාර්තුව තුළදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල විසින් මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සහ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින්, විධිමත් මූල්‍ය අංශයට ඇතුළත් නොවූ පිරිස් සඳහා විවිධ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ පුහුණු සැසි පවත්වන ලදී. කෙසේ වෙතත්, 2020 දෙවන කාර්තුව තුළදී රට තුළ පැවති වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් මෙම දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීමට බාධා ඇති විය. 2020 වර්ෂය තුළදී මූල්‍ය සාක්ෂරතාව, ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධනය සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 356ක් පැවති අතර ඉන් වැඩසටහන් 168ක් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මඟින් පවත්වන ලද වැඩසටහන් වේ. මෙයට අමතරව ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලද වැඩසටහන් 17ක් අතරින් වැඩසටහන් 3ක් පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ (TOT) වැඩසටහන් ලෙස පවත්වන ලදී(වගුව II-32).

II-32 සංඛ්‍යා සටහන

2020 තුළ පවත්වන ලද දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ විශේෂ වැඩසටහන්

වැඩසටහනේ ස්වභාවය	වැඩසටහන් ගණන
1. මූල්‍ය සාක්ෂරතාව, ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධනය	356
2. පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීම	03
3. ගුවන් විදුලි වැඩසටහන්	03
4. පුවත්පත්	01
5. විශේෂ ව්‍යාපෘති වැඩසටහන්	10
එකතුව	373

24. නිරාකරණ හා බලගැන්වීම්

නීති සහ අනුකූලතා දෙපාර්තමේන්තුවට අනුබද්ධව පැවති බලගැන්වීම් ඒකකය සහ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පැවති තැන්පතු රක්ෂණ ඒකකය අනුබද්ධ කරමින්, 2018.01.01 දින සිට බලාත්මක වන පරිදි නිරාකරණ සහ බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවන ලදී.

නිරාකරණ සහ බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන අරමුණු වනුයේ අර්බුදයන්ට මුහුණ දෙන මූල්‍ය ආයතන හා සම්බන්ධ නිරාකරණ කටයුතු කිරීම, මූල්‍ය ආයතනවල නිලධාරීන් විසින් බැංකු පනතේ සහ මුදල් ව්‍යාපාර පනතේ ප්‍රතිපාදන සහ අනෙකුත් අදාළ රෙගුලාසි සහ විධානයන් උල්ලංඝනය කිරීම ඇතුළු තහනම් යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම යනාදිය සම්බන්ධව විමර්ශන පැවැත්වීම ආදියයි. මෙකී අරමුණු ඉටු කර ගැනීම උදෙසා දෙපාර්තමේන්තුව තුළ නිරාකරණ කටයුතු අංශය, බලගැන්වීම් සහ නඩු කටයුතු අංශය, විශේෂ විමර්ශන අංශය, තැන්පතු රක්ෂණ අංශය සහ පාලන අංශය වශයෙන් අංශ පහක් (05) ක් ස්ථාපිත කර තිබේ.

24.1 අර්බුදයන්ට මුහුණ දුන් මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධ නිරාකරණ කටයුතු

නිරාකරණ සහ බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියාමනයට යටත්, සියලුම ආයතනවල නිරාකරණ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි නෛතික බලගැන්වීම් සහ නිරාකරණ යාන්ත්‍රණයක් සහිත පුළුල් නිරාකරණ ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කෙරෙමින් පවතී. ඒ අනුව එහි මූලික පියවර වශයෙන් දැනට පවතින නෛතික රාමුව තුළ බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල නිරාකරණ කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා පැහැදිලිව අර්ථ දක්වන ලද නියාමන බලතල සහ නියාමන බල අධිකාරිය සහිත පුළුල් නිරාකරණ ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කරනු ලබයි. නමුත් මේ වන විට අදාළ පනත්වලට අනුව බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන්හි නියාමන අධිකාරීන් වන පිළිවෙළින් බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂතුමාට සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂතුමාට නිරාකරණ බලතල සියල්ලම පාහේ පැවරී ඇත.

24.2 තහනම් මූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම සහ අනවසර තැන්පතු රැස් කිරීමේ මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධ බලගැන්වීම් කටයුතු සහ විශේෂ විමර්ශන

නීතිමය බලගැන්වීම් කාර්යයන් සිදු කරනුයේ පවත්නා නෛතික විධිවිධානවලට අනුකූලව ස්ථාපිත කර ඇති මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමත මෙහෙයුම් පටිපාටීන් ඇතුළු අභ්‍යන්තර සැලසුම් යටතේය. ඒ අනුව තහනම් යෝජනා ක්‍රම සම්බන්ධ විමර්ශන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ 83 (ඇ) වගන්තියේ විධිවිධාන යටතේ අධිපතිතුමා විසින් නිරාකරණ සහ බලගැන්වීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්, බලයලත් නිලධාරීන් වශයෙන් පත් කරනු ලැබේ.

ඒ අනුව බැංකු පනතේ විධිවිධාන උල්ලංඝනය කරමින් තහනම් යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කරන බවට සැක කරන ආයතන පහක් සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද මූලික විමර්ශන වලින් පසු තවත් ආයතන දෙකක් සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර විමර්ශන කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. තවද, නීතිමය පියවර ගැනීම සඳහා දැනටමත් නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කරන ලද විමර්ශන පිළිබඳ සම්බන්ධීකරණය සහ පසු විපරම් කටයුතු නීති සහ අනුකූලතා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහාය ඇතිව සිදු කරන ලදී.

නිරාකරණ ක්‍රියාමාර්ගයක් වශයෙන් බලගැන්වීම් හා නඩු කටයුතු අංශය විසින් දිවයින පුරා නිරන්තරයෙන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් සංවිධානය කරන අතර තහනම් යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම ආදී වංචනික ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් මහජනතාවට අවබෝධයක් ලබා දීම සහ ග්‍රාමීය ජනතාවගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වර්ධනය කිරීම එම වැඩසටහන් මගින් අරමුණු කෙරේ. කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ රටේ උද්ගත වූ තත්ත්වය යටතේ වුව ද රටේ විවිධ ප්‍රදේශවල රජයේ නිලධාරීන්, පාසැල් සිසුන් සහ ආරක්ෂක අංශවල සාමාජිකයින් උදෙසා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 11ක් 2020 වර්ෂයේ දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකි විය.

II-33 සංඛ්‍යා සටහන

දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

ඉලක්කගත කණ්ඩායම	වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	සහභාගි වූ සංඛ්‍යාව
පාසල් සිසු සිසුවියන්	07	640
රජයේ නිලධාරීන්	02	103
ආරක්ෂක අංශ නිලධාරීන්	02	157
මුළු ගණන	11	902

24.3 ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය කළමනාකරණය කිරීම

2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමයේ සාමාජික ආයතන සංඛ්‍යාව 71ක් වූ අතර එහි අරමුදල රුපියල බිලියන (විගණනයට පෙර) විය. එදිනට, අරමුදල විසින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කර ඇති මුදල සහ ද්‍රවශීලතා උපකාරක පහසුකම යටතේ එක් සාමාජික ආයතනයක් වෙත 2014 වසරේ දී ලබා දුන් ණය මුදල පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 67.8 ක් සහ 0.7ක් වේ. යෝජනා ක්‍රමයට අදාළ විශේෂ මූල්‍ය තොරතුරු II-34 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දැක්වේ.

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය 2020 වර්ෂය තුළ දී රුපියල් බිලියන 11.15ක අලාභයක් ලැබූ අතර, ඊට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ එම වර්ෂය තුළ අසමත් වූ බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්වල රක්ෂිත තැන්පත්කරුවන්ට වන්දි ගෙවීම සඳහා යෝජනා ක්‍රමයේ මුදල්වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වැය වීමයි. ද ටිනැන්ස් කම්පැනි පී.එල්.සී., ඊ.ටී.අයි. ටිනැන්ස් ලිමිටඩ් සහ

ස්වර්ණමහල් ටිනැන්ස්ල් සර්විසස් පී.එල්.සී. ඇතුළු අසමත් වූ බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්වලට අදාළ වන්දි ගෙවීම් සඳහා රුපියල් බිලියන 22.06ක් වැය විය. ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය යටතේ උපරිම වන්දි මුදල් සීමාව රුපියල් 600,000/ සිට 1,100,000/ දක්වා ඉහළ දැමීමට මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලද අතර ඒ අනුව බලපත්‍ර අවලංගු කරන ලද හෝ අත්හිටුවන ලද මුදල් සමාගම් හයක රක්ෂිත තැන්පතුකරුවන් වෙත වැඩි කරන ලද වන්දි මුදල් ගෙවීම වෙනුවෙන් රුපියල් බිලියන 9.56ක මුදලක් වෙන් කරන ලදී.

II-34 සංඛ්‍යා සටහන

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමයේ අරමුදල් පිළිබඳ දත්ත

අයිතමය	අගය (රුපියල් මිලියන)	
	2019.12.31 දිනට	2020.12.31 දිනට
අරමුදලේ ප්‍රමාණය	62,672.8	51,322.1
මුළු ආදායම	15,829.6	20,814.0
මුළු වියදම	1,210.0	31,964.4
වාර්ෂික ලාභය (බදු වලට පෙර)	14,619.7	(11,150.4)
මුළු වත්කම්	69,062.3	73,559.1
රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන	65,452.4	67,877.8
ණය සහ ලැබිය යුතු මුදල් (වෙන්කිරීම්වලට පසු)	1,345.7	682.1
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් සංචිත	2,662.9	7,778.2

- (i) ආසන්නතම මූල්‍ය වර්ෂය අවසානයේදී ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය සියයට 14ක් හෝ ඊට වැඩියෙන් පවත්වා ගන්නා බලපත්‍රලාභී බැංකු, සිය සුදුසුකම් ලත් මුළු තැන්පතු වලින් සියයට 0.1ක වාරිකයක් ද, අනෙකුත් සියලු බැංකු සියයට 0.125ක වාරිකයක් ද ගෙවිය යුතු වේ. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා අදාළ වන වාර්ෂික වාරික අනුපාතය වනුයේ සියයට 0.15 කි. සාමාජික ආයතන වෙතින් 2020 වසරේ දී ලැබුණු වාරික ගෙවීම් සහ දඩ මුදල්වල එකතුව රුපියල් බිලියන 10.4 කි.
- (ii) 2018 ජනවාරි 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එක් ආයතනයක එක් තැන්පතුකරුවෙකු සඳහා වන තැන්පතු රක්ෂණ ආවරණය රුපියල් 600,000 ක උපරිම සීමාවේ සිට රු. 1,100,000/- ක උපරිම සීමාව දක්වා ඉහළ දමන ලදී.

24.4 අර්බුදයන්ට මුහුණ දුන් මුදල් සමාගම්වල තැන්පතුකරුවන්ට වන්දි මුදල් ගෙවීම

මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව අර්බුදයන්ට මුහුණ දුන් සාමාජික ආයතන හතරක් වන සෙන්ට්‍රල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් සහ ටිනැන්ස් පී.එල්.සී., ද ස්ටැන්ඩර්ඩ් ක්‍රෙඩිට් ටිනැන්ස් ලිමිටඩ්, ටී. කේ. එස්. ටිනැන්ස් ලිමිටඩ් සහ ද ටිනැන්ස් කම්පැනි පී.එල්.සී.

වෙත නිකුත් කරන ලද බලපත්‍ර 2018 සිට 2020 දක්වා වන කාල පරිච්ඡේද ඇතුළත අවලංගු කරන ලද අතර අර්බුදයට මුහුණ දුන් තවත් සාමාජික ආයතන 2ක් වන ඊ.ටී.අයි ඊතැන්ස් ලිමිටඩ් සහ ස්වර්ණමහල් ඊතැන්ස් සර්විසස් පී.එල්.සී වෙත මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා නිකුත් කරන ලද බලපත්‍ර 2020 වර්ෂයේ දී අත්හිටුවන ලදී. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය යටතේ නිකුත් කරනු ලැබූ රෙගුලාසි වලට අනුකූලව එම සමාගම් වල තැන්පතුකරුවන්ට 2018 වර්ෂයේදී ආරම්භ කරන ලද රක්ෂණ වන්දි ගෙවීම් කටයුතු 2020 වර්ෂයේදීත් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය යටතේ තැන්පතුකරුවන්ට කාර්යක්ෂමව සහ අඩු කාලයක් ඇතුළත පියවීම අරමුණු කරගෙන නියෝජිත බැංකුවක් මගින් රක්ෂණ වන්දි ගෙවීමේ ක්‍රමය ද ඊතැන්ස් කම්පැණි පී.එල්.සී., ඊ.ටී.අයි ඊතැන්ස් ලිමිටඩ් සහ ස්වර්ණමහල් ඊතැන්ස් සර්විසස් පී.එල්.සී හි තැන්පතුකරුවන් සඳහා හඳුන්වා දෙන ලදී. නියෝජිත බැංකු හරහා තැන්පතුකරුවන් වෙත රක්ෂණ වන්දි ගෙවීම ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් සහ ලෝකයේ හොඳින් ස්ථාපිත වූ රක්ෂණ වන්දි ගෙවීමේ අධිකාරීන් විසින් බහුලව යොදා ගන්නා ක්‍රමයක් ද වේ. ඒ අනුව රට පුරා විහිදුණු ශාඛා ජාලය සහ තැන්පතු රක්ෂණ ගෙවීම් සඳහා ප්‍රමාණවත් පහසුකම් සැලසීමේ හැකියාව සැලකිල්ලට ගනිමින් ද ඊතැන්ස් කම්පැණි පී.එල්.සී., ඊ.ටී.අයි ඊතැන්ස් ලිමිටඩ් සහ ස්වර්ණමහල් ඊතැන්ස් සර්විසස් පී.එල්.සී හි තැන්පතුකරුවන්ට රක්ෂණ වන්දි ගෙවීම සඳහා නියෝජිත බැංකුව වශයෙන් මහජන බැංකුව තෝරා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ සහ ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය මගින් බලපත්‍ර අවලංගු කරන ලද සහ අත්හිටුවන ලද මුදල් සමාගම් හයේ (06) තැන්පතුකරුවන් 66,731ක් සඳහා රුපියල් මිලියන 21,114.9ක් මුදලක්, රක්ෂණ වන්දි වශයෙන් 2020 වර්ෂය අවසන් වන විට පහත වගුවේ දැක්වෙන පරිදි ගෙවා අවසන් කරන ලදී.

II-35 සංඛ්‍යා සටහන

2020.12.31 දිනට ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ හා ද්‍රවශීලතා ආධාරක යෝජනා ක්‍රමය මගින් රක්ෂණ වන්දි ගෙවීම

ආයතනයේ නම	රක්ෂණ මුදල් ගෙවූ තැන්පතුකරුවන් ගණන	ගෙවූ වත්කම් මුදල (රුපියල් මිලියන)
සෙන්ට්‍රල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් සහ රිසිනැන්ස් පී.එල්.සී.	3,345	1,395.5
ද ස්ටැන්ඩර්ඩ් ක්‍රෙඩිට් සහ රිසිනැන්ස් පී.එල්.සී.	2,458	993.1
ටී.කේ.එස්. රිසිනැන්ස් ලිමිටඩ්	1,621	664.4
ද රිසිනැන්ස් කම්පැණි පී.එල්.සී.	32,273	8,274.0
ඊ.ටී.අයි ඊතැන්ස් ලිමිටඩ්	24,636	8,953.6
ස්වර්ණමහල් ඊතැන්ස් සර්විසස් පී.එල්.සී.	2,398	834.3
මුළු ගණන	66,731	21,114.9

25. අවදානම් කළමනාකරණ

සිය ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණු ඉටු කර ගැනීමේ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට මූල්‍යමය හා මූල්‍යමය නොවන විවිධ අවදානම්වලට මුහුණ දීමට සිදු විය හැක. මෙවැනි අවදානම් ඇතිවීමෙන් බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වයට හා කීර්ති නාමයට අහිතකර බලපෑමක් ඇති විය හැකි බැවින් මනා ලෙස පිළියෙළ කළ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් පැවතීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ඉතා වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවට අනුකූලව පිළියෙළ කරන ලද අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයේ (Risk Management Policy Statement) දක්වා ඇති පරිදි අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව මුළු මහ බැංකුවම ආවරණය කරමින් අවදානම් කළමනාකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති සකස් කරයි. මෙම ක්‍රියාවලියේ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්, පිළිගත් ප්‍රමිතීන්, මාර්ගෝපදේශ සහ අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා නිසි භාවිතයන් අනුගමනය කරන අතර, හිමිකාරිත්වය සහ පැහැදිලි වගවීමක් අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් වෙත පවරා දී ඇත.

25.1 මෙහෙයුම් අවදානම

අවදානම් තක්සේරු ක්‍රියාවලිය සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිණිස අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂය තුළ අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය අනුව මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ (Operational Risk Management Guidelines) පිළියෙළ කරන ලදී.

අවදානම් හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය යාවත්කාලීනව තබා ගැනීම සහ මෙහෙයුම් සඳහා වන අවදානම් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි මෙහෙයුම් අවදානම් වර්ගීකරණය සමාලෝචනය කළ අතර, මේ සඳහා අවශ්‍ය පරිදි සංශෝධන ඇතුළත් කරන ලදී.

දෙපාර්තමේන්තු අවදානම් තක්සේරු කිරීමට උපදෙස් සපයමින්, දෙපාර්තමේන්තු අවදානම් ලේඛන පිළියෙළ කිරීමට සහය වීම සඳහා අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව අනෙක් දෙපාර්තමේන්තු සමඟ සමීපව කටයුතු කරන ලදී. මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කිරීමට දෙපාර්තමේන්තු අවදානම් ලේඛන භාවිතා කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත අවදානම් ලේඛනය පිළියෙළ කළ හැක.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ අවදානම් සංස්කෘතියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස අවදානම් ලේඛන පිළියෙළ කිරීම සඳහා පහසුකම් සපයන අතරතුර, දෙපාර්තමේන්තු සමඟ සමීප සාකච්ඡා සහ සම්මන්ත්‍රණ පවත්වමින් අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්ය

මණ්ඩලය වෙනුවෙන් අවදානම් දැනුවත් කිරීමේ සැසි වසර පුරාම පවත්වන ලදී. කෙසේ වෙතත්, පවත්නා වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් බලාපොරොත්තු වූ පරිදි බාහිර පාර්ශ්වයන් හරහා පුහුණු සැසි ලබා දීමට නොහැකි විය.

සිදුවීම් වාර්තාකරණ පද්ධතිය හරහා වාර්තා වූ සිදු වීම් අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධීක්ෂණය කරමින්, සිදුවීම්වල කේන්ද්‍රීය ගබඩාවක් නිර්මාණය කිරීමට සහ නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. මෙම ක්‍රමය හරහා රැස් කරගත් තොරතුරු, විය හැකි අවදානම් ප්‍රවණතා, අවදානම් සහිත කලාප හඳුනා ගැනීමට සහ ඒ හා සම්බන්ධ අවදානම් ප්‍රතිකර්ම වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී වේ.

මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරිත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව ලෝක බැංකු තාක්ෂණික සහාය මෙහෙයුම (World Bank Technical Assistance Mission) සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, වසංගතය හේතුවෙන් 2020 දී ලෝක බැංකු තාක්ෂණික සහාය මෙහෙයුම වෙනත් අපේක්ෂිත සේවා දිගුව ලබා ගත නොහැකි විය.

25.2 මූල්‍ය අවදානම

දෙවන පෙළ ආරක්ෂක ක්‍රියාදාමය ලෙස, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, ණය, වෙළඳපොළ සහ ද්‍රවශීලතා අවදානම් ඇතුළත් මූල්‍ය අවදානම් අධීක්ෂණය, විශ්ලේෂණය, ඇගයීම සහ වාර්තා කිරීම ස්වාධීනව සිදු කරනු ලැබේ. තවද, ජාත්‍යන්තර සංචිත (International Reserves), අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් (Internal Investment Funds) සහ රජය සඳහා නියෝජිතායතන කාර්යයක් ලෙස සිදු කරනු ලබන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල හා සම්බන්ධ (Employees' Provident Fund) අරමුදල් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළව, අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයට (Risk Management Policy Statement) අනුව වැඩි දියුණු කරන ලද, ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශවලට අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල අනුකූලතාවය සහතික කිරීම ද අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසරේ දී, අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල් (Internal Investment Funds) සඳහා අවශ්‍ය පරිදි සංශෝධන ඇතුළත් කරමින් ආයෝජන මාර්ගෝපදේශ (Investment Guidelines) සමාලෝචනය කරන ලද අතර ජාත්‍යන්තර සංචිත සඳහා නව ආයෝජන මාර්ගෝපදේශ හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජාත්‍යන්තර සංචිත සඳහා උපායමාර්ගික වත්කම් විභජනයන් (Strategic Asset Allocation) සමාලෝචනය කරන ලදී. ඊට අමතරව, ජාත්‍යන්තර සංචිත සඳහා වන ප්‍රති පාර්ශ්ව ණය අවදානම් කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ (Counterparty Credit Risk Management Guidelines) සමාලෝචනය කරමින් සිටින අතර අභ්‍යන්තර ආයෝජන අරමුදල සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සඳහා

නව ප්‍රති පාර්ශ්ව ණය අවදානම් කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශ හඳුන්වා දීමට නියමිතය. අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වෙළඳපොළ අවදානම් සහ ණය අවදානම් දර්ශක විශ්ලේෂණය කිරීම නිරන්තරයෙන් සිදු කරනු ලබන අතර, ඉහත සඳහන් අරමුදල් සඳහා අදාළ මාර්ගෝපදේශයන්හි (Strategic Asset Allocation, Investment Policy Statement සහ Investment Guidelines) දක්වා ඇති රාමු සීමා පිළිපැදීම නිරීක්ෂණය කරයි. මෙම සියලු අවදානම් තක්සේරු කිරීම් සහ අනුකූල නොවීම් අදාළ ආයෝජන අධීක්ෂණ කමිටු (Investment Oversight Committees) රැස්වීම්වලට මාසිකව ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මහ බැංකුවේ සියලුම මෙහෙයුම් සහ අරමුදල් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් හා සම්බන්ධ අවදානම්, ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා කාර්තුමය වශයෙන්, මෙහෙයුම් අවදානම් පිළිබඳ වාර්තාවන්, මූල්‍ය නොවන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව (Non-Financial Risk Management Committee) වෙත වාර්තා කිරීම සහ සියලුම මෙහෙයුම් හා මූල්‍යමය අවදානම් පිළිබඳ වාර්තාවන් මුදල් මණ්ඩල අවදානම් අධීක්ෂණ කමිටුව (Board Risk Oversight Committee) සහ මුදල් මණ්ඩලය වෙත දැනුම් දීම, අවදානම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී.

26. ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ආරම්භයේදීම ප්‍රතිස්ථාපිත දෙපාර්තමේන්තු අතරින් එකක් වන ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කෙරෙන කාර්යයන් අතරින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සමස්ත ආයතනික පරිපාලන කටයුතු සිදු කිරීම, ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම, විදේශ අධ්‍යයන කටයුතු හා විදේශ පුහුණු සංචාර සම්බන්ධයෙන් පහසුකම් සැලසීම, වත්කම් බැහැර කිරීම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සමීක්ෂණ මණ්ඩල කටයුතු සිදු කිරීම සහ අධිපතිතුමාට අවශ්‍ය කාර්යාලයීය හා සන්ධාන සේවා සපයා දීම ප්‍රධාන වේ.

(අ) සමස්ත ආයතනික පරිපාලනය

2020 වර්ෂය තුළදී ද, බැංකුවේ සමස්ත ආයතනික පරිපාලනය, පාලන රෙගුලාසි, වගවීම, අවදානම් කළමනාකරණය සහ වෙනත් ප්‍රධාන යහපාලන ගුණාංගවලට අනුකූලව කර ගෙන යන ලදී. පසුගිය වසර තුළ දී ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බැංකුවේ දේපළ සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණයක් පවත්වා ඇති විය හැකි අවදානම් හඳුනාගෙන බැංකුවේ සියලුම දේපළ සඳහා පූර්ණ රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගන්නා ලදී. තවද, ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන තැපැල් කළමනාකරණ සේවාව මගින් එන සහ යන ලිපි සම්බන්ධ අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම ද, බැංකුවේ ලිපිද්‍රව්‍ය ගබඩා කළමනාකරණය කාර්යක්ෂමව සහ පිරිමැසුම්දායක ලෙස කර ගෙන යෑම ද බැංකුව සම්බන්ධ විශේෂ උත්සව සංවිධානය කිරීම ද ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළ ඉටු කරන ලද කාර්යභාරයන් විය. මීට අමතරව, වර්ෂය තුළ බැංකුව සඳහා

සේවා සපයන ආයතන සමඟ මුදල් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් මහ බැංකුවේ ලේකම් විසින් ගිවිසුම්වලට එළඹීම ද සිදු කරන ලදී.

(ආ) ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික අයවැය පදනම් කරගෙන 2020 වර්ෂය සඳහා පිළියෙළ කරන ලද ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මට අනුව, 2020 වර්ෂය තුළ දී ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රසම්පාදන කටයුතු කරගෙන යන ලදී. ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූල ලෙස සකස් කරන ලද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අත්පොතෙහි දක්වා ඇති ප්‍රසම්පාදන පටිපාටියට අනුව ටෙන්ඩර් පටිපාටිය මෙන්ම ටෙන්ඩර් නොවන ක්‍රමවේද යටතේ ද මෙකී භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රසම්පාදනය කරන ලදී. ඊට අමතරව, ඉතා කෙටි කාල සීමාවක් තුළ හදිසි අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා භාණ්ඩ හා සේවාවන් ගණනාවක් ප්‍රසම්පාදනය කිරීමට ද ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී. තවද, ලෝක බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන මූල්‍ය අංශ නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ද ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රසම්පාදනය කරන ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය නිසා ඇති වූ තැපැල් හා සේවා ප්‍රමාදවීම් සහ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට ඉන් ඇතිවන බලපෑම සැලකිල්ලට ගනිමින් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගය ඇතිව ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ටෙන්ඩර් පටිපාටිය මත පදනම් වූ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලින් සඳහා ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂක ක්‍රියාමාර්ග තහවුරු කරන ලද මාර්ගගත අන්තර්ජාල ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙකී කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය තුළ වුව ද, භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රසම්පාදනයේ දී ටෙන්ඩර් පටිපාටියට අදාළ කටයුතු සිදු කිරීමට මෙම ක්‍රමවේදය මහඟු උපකාරයක් විය. මීට අමතරව, වසර තුළ දී මහ බැංකුවේ ලිපි ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය එල්දායී හා කාර්යක්ෂම ලෙස කරගෙන යෑම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහය ඇතිව ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නව ලිපි ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපනය කිරීමද සිදු කරන ලදී.

(ඇ) විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම

දෙදහස් තුන්සිය දහතරක ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාවක් සඳහා මහ බැංකු විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය යටතේ අදාළ ගෙවීම් කටයුතු කිරීම ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව කර ගෙන යන ලදී. ඒ අනුව, විශ්‍රාම පාරිතෝෂික හා පරිවර්තිත විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම, අර්ථසාධක අරමුදල් මුදා හැරීම, මාසික විශ්‍රාම වැටුප්, වැන්දඹු හා අනන්දරු අරමුදල්, වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු අරමුදල් ගෙවීම ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. තවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අත්පොතේ දක්වා ඇති නීති රීතිවලට අනුව ජීවන සහතික අර්ධ වාර්ෂිකව ලබා ගැනීමත්, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභීන්ගේ නොයෙකුත් අවශ්‍යතා ඉටු කර දීම සඳහා ඔවුන් සමඟ ලිපි ගනුදෙනු ගණනාවක් සිදු කිරීමත් වසර පුරා ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී.

(ඈ) විදේශ අධ්‍යයන කටයුතු හා පුහුණු සංචාර සඳහා පහසුකම් සැලසීම

මහ බැංකු සේවා නියුක්තයන්ගේ පශ්චාත් උපාධි කටයුතු, කෙටි කාලීන විදේශ පුහුණු සංචාර සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වයේ රාජකාරි විදේශ ගමන් සඳහා ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව පහසුකම් සලසන ලදී. මේ යටතේ ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විශ්ව විද්‍යාලවලට, වෙනත් පුහුණු ආයතනවලට සහ ඉහත කටයුතු සඳහා විදේශගත වූ සේවා නියුක්තයන්ට අදාළ ගෙවීම් කටයුතු සිදු කරන ලද අතර, විදේශගත වන සේවා නියුක්තයන් සඳහා විසා ලබා ගැනීමට හැකි වනු පිණිස විසා ලිපි හා අර්ථසාධක අරමුදල් ශේෂය තහවුරු කිරීමේ ලිපි නිකුත් කිරීම, ගුවන් ටිකට් පත් මිල දී ගැනීම සහ රක්ෂණ ආවරණ ලබා ගැනීම සඳහා සහාය වීම ද සිදු කරන ලදී. කෙසේ වුවද, පසුගිය වසරවලට සාපේක්ෂව මෙම වසර තුළ සිදු කළ විදෙස් සංචාර ප්‍රමාණය, පැවති කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් අඩු අගයක් ගනු ලැබීය.

(ඉ) සමීක්ෂණ මණ්ඩල කටයුතු සිදු කිරීම

සමීක්ෂණ මණ්ඩලය යනු මහ බැංකුව විසින් එහි ස්ථාවර වත්කම් බැහැර කිරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන ක්‍රමවේදයයි. ඒ අනුව, 2020 වර්ෂය තුළ දී වත්කම් සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරන ලදී. එසේ වුවද, කොවිඩ්-19 වසංගතය සැලකිල්ලට ගෙන වත්කම් බැහැර කිරීම මෙම වසර තුළ අත්හිටුවීමට තීරණය කරන ලදී.

(ඊ) අධිපතිතුමාට අවශ්‍ය කාර්යාලීය හා සන්ධාන සේවා සපයා දීම

මහ බැංකු අධිපතිතුමාට අවශ්‍ය කාර්යාලීය සහ සන්ධාන සේවා ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුවට අනුබද්ධිත අධිපති ලේකම් කාර්යාලය විසින් සපයන ලදී. ඒ අනුව, අධිපතිතුමාගේ නිල හමුවීම් හා රැස්වීම් සංවිධානය, දේශන හා ලිපි සඳහා කෙටුම්පත් සකස් කිරීම, අධිපතිතුමාගේ දේශීය නිල සංචාර සංවිධානය කිරීම, අධිපතිතුමාගේ නිල උත්සව සඳහා අදාළ කටයුතු සංවිධානය කිරීම, සහ මහ බැංකුවේ හා අධිපතිතුමාගේ විශේෂිත ආරාධිත අමුත්තන් හට අවශ්‍ය සන්ධාන සේවා සැපයීම 2020 වසර තුළ දී ද ඉටු කරන ලදී.

27. ආරක්ෂක සේවා

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය මත ඇති වූ විවිධ අභියෝග ජය ගනිමින් ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල සහ එහි අනෙකුත් ස්ථාපිත ආයතනයන් ද ඇතුළුව සේවකයින්ට, අමුත්තන්ට, දේපළවලට සහ මුදල් ප්‍රවාහනය සඳහා ආරක්ෂාව සැපයීමේ මෙහෙයුම් කටයුතුවල අඛණ්ඩව වසර පුරා නිරත වන ලදී. එසේම, හදිසි තත්ත්වයන් යටතේ සහ ආයතනික ප්‍රමුඛතාවයන් ලෙස බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතන සහ ඒවායේ ශාඛාවන් සඳහා සහ මුදල් ප්‍රවාහන කටයුතුවලදී පොලීසිය සමඟ සම්බන්ධීකරණය

වෙමින් ඒවාට විශේෂ ආරක්ෂාවන් සැපයීම ද සිදු කරන ලදී. ඇතලොස් ආරක්ෂක කැමරා පද්ධතිය අන්තර්ජාල පද්ධතිය (IP Based) හා සම්බන්ධ කැමරා පද්ධතියක් ලෙස ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම හා එහි නිරීක්ෂණ කටයුතු සඳහා පහසුකම් කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව බැංකුවේ සියලුම ව්‍යාපාර කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑමේ අභ්‍යාස කෙරෙහි ද ගිනි නිවීමේ දෙපාර්තමේන්තුව හා එක්ව වාර්ෂික ගිනි නිවීම් පෙරහුරුව පැවැත්වීමට ද ක්‍රියාකාරීව දායකත්වය සපයන ලදී.

පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම

වර්ෂය තුළදී මහ බැංකු මූලස්ථානයේ සහ මහ බැංකු පරිශ්‍රයන්හි පිහිටුවා ඇති සියලුම ගිනි නිවීමේ උපකරණයන්හි මෙහෙයුම් යෝග්‍යතාවය නිරන්තරයෙන් පරීක්ෂා කරමින්, නඩත්තු කිරීම් සහ ප්‍රතිස්ථාපනය සිදු කරන ලදී. ගමන් මලු පරීක්ෂණ යන්ත්‍ර, භාණ්ඩ පරීක්ෂා කිරීමේ යන්ත්‍රය ඇතුළු අනෙකුත් සියලුම ආරක්ෂක උපකරණ නඩත්තුව අදාළ සේවා සපයන්නන් සමඟ සේවා ගිවිසුම් ප්‍රකාරව වසර පුරා සිදු කරන ලදී. ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව බුද්ධි තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් නිසි බලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය වෙමින් ඒ සබැඳිව අඛණ්ඩව යාවත්කාලීන කිරීම සිදු කරන ලදී.

කුසලතාවයන් හා දක්ෂතාවයන් ඔප නැංවීම

ආරක්ෂක නිලධාරීන්ගේ කුසලතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් කිහිපයක් ද පිළියෙළ කරන ලදී. මෙම අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ආරක්ෂක, තොරතුරු තාක්ෂණය, අවාර ධර්ම සහ මහජන සම්බන්ධතා ආදී ප්‍රධාන අංශ ආවරණය කරන ලදී. ලෝකයේ පවතින ආරක්ෂක ක්‍රමවේදයන් සබැඳිව “දේපළ ආරක්ෂා කිරීම” පිළිබඳව එක්දින වැඩමුළුවක් පවත්වන ලදී.

නිරීක්ෂණ කටයුතු

අදාළ වර්ෂය තුළ දී, දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකු මූලස්ථානයට පැමිණි අමුත්තන් 61,715 දෙනෙකුගේ සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවලට පැමිණි සියලුම අමුත්තන්ගේ ආරක්ෂාවන් තහවුරු කරන ලදී. වර්ෂය තුළ දී, මුදල් පෙට්ටි හුවමාරු කිරීම් 25,714ක් නිරීක්ෂණය කිරීම් සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. නුවරඑළිය ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ සීසීටී පද්ධතියක් ස්ථාපනය සහ හදිසි අනතුරු ඇඟවීම් පද්ධතියක් අනුරාධපුර ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ ස්ථාපිත කරමින් මුදල් සුරක්ෂාගාරයන්හි විශේෂ අරක්ෂාවක් ඇති කරමින් ආරක්ෂක සේවා පාලනය කිරීමේ කටයුතු වැඩිදියුණුවට පත් කරන ලදී.

කොවිඩ්-19 වැළැක්වීම

සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් හඳුන්වා දුන් මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව, කොවිඩ්-19 වැළැක්වීම සඳහා මහ බැංකු පරිශ්‍රයට ඇතුළුවීමට පෙර කාර්ය මණ්ඩලයේ සහ අමුත්තන්ගේ ශරීර උෂ්ණත්වය මැනීම, දර්ශනගත කිරීම හා තොරතුරු ලේඛනගත කිරීම යනාදී විවිධ ක්‍රියාමාර්ග සිදු කරන ලදී.

කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සේවය ලබා දිය නොහැකි කාර්ය මණ්ඩලයන්ට ලිපිලේඛන කළමනාකරණ කටයුතු කිරීමට සහාය වන ලදී. එසේම, ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් හුදකලා කිරීම් හෝ ඇදිරි නීතිය පනවන ලද කාලසීමාව තුළ දී කාර්ය මණ්ඩලයට ඇදිරි නීති බලපත්‍ර ලබා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම් සිදු කරන ලද අතර, කාර්ය මණ්ඩල ආපන ශාලාව, තාවකාලික නවාතැන්, ප්‍රවාහන හා විෂබීජනරණ යනාදී කටයුතු සඳහා සහයෝගය දක්වන ලදී. වැඩිදුරටත්, බැංකු පරිශ්‍රය තුළ කාර්ය මණ්ඩලය අතර සම්බන්ධතා අවම කිරීම සඳහා ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා නව රාජකාරි වාර්තා කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

ආරක්ෂක සේවා පාලනයේ ගුණාත්මකභාවය ඇගයීම

ආරක්ෂක සේවා කටයුතුවල ඇගයීම මත පදනම්ව ආරක්ෂක සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීම සහ ඒ අනුව, පුපුරණ ද්‍රව්‍ය හඳුනාගැනීමේ උපකරණ දෙකක් මිලදී ගැනීමට සහ බැංකු විදු පියසට හා සේවක අර්ථසාධක අරමුදල යන ස්ථාන සඳහා ගමන්මලු ස්කෑන්ර් යන්ත්‍ර දෙකක් අලුතෙන් මිලදී ගැනීමට සහ පවතින ගුවන් විදුලි සංදා පද්ධතිය ස්ථාපනය කිරීමට නිසි කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. එසේම, බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ සහ බැංකුවේ දේපළ ආරක්ෂාව තර කිරීමට අවශ්‍ය මානව සම්පත් වැඩිකිරීම පිණිස අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරන ලදී.

28. කාර්යමණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ

කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ඇති වූ අභියෝගාත්මක වාතාවරණය මධ්‍යයෙහි වුව ද කාර්යමණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව (කා.සේ.ක.) සුභසාධන පහසුකම් ප්‍රතිලාභීන් වෙත ලබා දීම 2020 වර්ෂය තුළ දී අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය බලධාරීන් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ හා ක්‍රියාමාර්ගයන්ට අනුගතවීමට සිදු වීම නිසා රාජකාරි සඳහා කාර්යාලයට වාර්තා කරන සේවක මණ්ඩලයේ අඩු වීමක් සිදු විය. එසේ වුව ද, බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙන ලද නිවසේ සිට රාජකාරි කටයුතු ඉටු කිරීමේ පහසුකම් සැලසීම නිසා දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරයන් නොකඩවා ඉටුකරගෙන යෑමට අවස්ථාව සැලසුණි. බැංකු පරිශ්‍රය තුළ දී වෛද්‍ය පහසුකම් සහ ආපනශාලා පහසුකම් කාර්යමණ්ඩලය වෙත සැපයීම, කාර්යමණ්ඩල නිවාස (උකස්) ණය සැපයීම, අර්ථසාධක අරමුදල් ණය ක්‍රමය සහ කාර්යමණ්ඩල සුභසාධන ණය ක්‍රමය යටතේ ණය ලබා දීම, සේව්‍යදායක වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය යටතේ වෛද්‍ය වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම යනාදිය කාර්යමණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සපයන ලද ප්‍රධාන සේවාවන් විය.

වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය මගින් මහ බැංකු සේවා නියුක්තයන් වෙත කාර්යාල වේලාවන් තුළ දී වෛද්‍ය පහසුකම් සපයන ලදී. කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය පැවති දිනවල සේවක කාර්යමණ්ඩලය

සංවරණය අඩු වීම නිසා වෛද්‍ය උපදෙස් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කාර්යමණ්ඩලයට මාර්ගගත සේවාවක් හරහා වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ සම්බන්ධ කර ගැනීමට පහසුකම් සලසන ලදී. සාධාරණ මිල ගණන් යටතේ වෛද්‍ය පරීක්ෂණ සහ රසායනාගාර සේවා පහසුකම් ද වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය තුළින් සිදු කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.

කාර්යමණ්ඩලය වෙත ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ වඩාත් වැදගත් අවස්ථාවන් සඳහා සහාය ලබා දීමට නිවාස ණය සහ අනෙකුත් සුභසාධන ණය පහසුකම් ලබා දීම වර්ෂය පුරා ම සිදු විය. ණය නිකුත් කිරීමේ පද්ධති සහ අදාළ ක්‍රමවේදයන්ගෙන් නිසිකලට නිවාස ණය වාරික නිකුත් කිරීමට මෙන් ම ණය පරිපාලනය සහ අධීක්ෂණය සඳහා ද සහාය ලැබුණි.

කාර්යමණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව සියලුම ලියාපදිංචි අර්ථලාභීන් සඳහා වෛද්‍ය වියදම් වර්ෂය පුරා ම ප්‍රතිපූරණය කරන ලදී. 2020 වසර අවසාන වන විට සේවා නියුක්තයන්, විශ්‍රාමිකයන්, වැන්දඹුවන්, වැන්දඹු පුරුෂයන් හා ලියාපදිංචි යැපෙන්නන්ගෙන් සමන්විත වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය යටතේ ලියාපදිංචි මුළු ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව ආසන්න වශයෙන් 10,000ක් පමණ විය.

කාර්යමණ්ඩලය වෙත කාර්යාල වේලාවන් තුළ දී ආපනශාලා පහසුකම් සැපයීම බාහිර පාර්ශවයක් යෙදවීම මගින් සිදු කරන ලදී. තත්වයෙන් උසස් ආහාරපාන කාර්යමණ්ඩලය වෙත සාධාරණ මිලකට ලබා දීම සහතික කිරීම සඳහා කාර්යමණ්ඩල සේවා කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව නිරතුරුව ආපනශාලාවේ ක්‍රියාකාරිත්වය අධීක්ෂණය කරන ලදී.

29. සංඛ්‍යාන

සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව සිය මෙහෙයුම් කටයුතුවල ඵලදායීව නිරත වෙමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු වන “ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව” සහ “මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව” පවත්වා ගැනීම සඳහා දායකත්වය සපයන ලදී. 2020 වසර තුළ පැවති සංවරණ සීමා සහ අභියෝගාත්මක වැඩ පරිසරය තුළ වුවද නවීන තාක්ෂණය යොදා ගනිමින්, වසර ආරම්භයේ දී සැලසුම් කරන ලද කාර්යයන් නිසි පරිදි අවම බාධා සහිතව ඉටු කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය.

29.1 සමීක්ෂණ හා වෙනත් මූලාශ්‍ර මගින් දත්ත එකතු කිරීම සහ දර්ශක සම්පාදනය

(අ) ව්‍යාපාර පිළිබඳ සමීක්ෂණ

කොවිඩ්-19 වසංගතය මගින් ඇති කළ අවහිරතා මධ්‍යයේ වුවද, තත්කාලීන දර්ශක ලෙස යොදා ගනු ලබන නිෂ්පාදන, ඉදිකිරීම් සහ සේවා කටයුතු සඳහා ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශක (PMI) පිළිබඳ සමීක්ෂණ, වසර තුළ දී මාසිකව සිදු කරන ලදී.

ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශක සමීක්ෂණයන්හි ප්‍රතිඵල පදනම් කොටගෙන මාසික ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීමට උප

දර්ශක සම්පාදනය කරන ලදී. නව ඇණවුම්, නිෂ්පාදනය, සේවා නියුක්තිය, ඇණවුමක් සැපයීමට සැපයුම්කරුවන්ට ගත වන කාලය සහ තොග මිලදී ගැනුම් යන උප දර්ශක පහ (5) නිෂ්පාදන කටයුතුවලට අදාළ ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකයේ ඇතුළත්ව ඇති අතර, නව ව්‍යාපාර කටයුතු, ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම්, සේවා නියුක්තිය, නිම කිරීමට නියමිත කාර්යයන් සහ ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධ ඉදිරි අපේක්ෂා යන උප දර්ශක සේවා කටයුතුවලට අදාළ ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකයේ ඇතුළත්ය. මෙම සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පුරෝකථනය කිරීමට භාවිතා කරන ලද අතර ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ දී සලකා බැලීම සඳහා කළමනාකාරිත්වයට වාර්තා කරන ලදී. තවද, එම තොරතුරු පිළිබඳව මහජනතාවගේ දැන ගැනීම සඳහා මාසික මාධ්‍ය නිවේදන ද නිකුත් කරන ලදී.

ඉදිකිරීම් කටයුතුවලට අදාළ ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකයේ නව ඇණවුම්, සමස්ත ක්‍රියාකාරකම්, සේවා නියුක්තිය, තොග මිලදී ගැනුම් සහ ඇණවුමක් සැපයීමට සැපයුම්කරුවන්ට ගත වන කාලය යන උප දර්ශක පහ (5) ඇතුළත් වේ. මෙම සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පුරෝකථනය කිරීමට භාවිතා කළ අතර ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ දී සලකා බැලීම සඳහා කළමනාකාරිත්වයට වාර්තා කරන ලදී.

ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික කටයුතුවල වර්තමාන තත්ත්වය සහ අපේක්ෂිත වර්ධනයන් පිළිබඳව ව්‍යාපාරික මතය විමසන ව්‍යාපාර අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණය (BOS) 2020 වසර තුළ දී ද කාර්තුමය වශයෙන් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලද අතර මෙමගින් ආර්ථිකයේ වර්තමාන තත්ත්වය විමසනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම 2020 වසර තුළ දී, කොවිඩ්-19 වසංගතය ආර්ථිකයට ඇති කරන ලද බලපෑම සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට අවශ්‍ය කරුණු පිළිබඳව යාවත්කාලීන තොරතුරු මෙම සමීක්ෂණය මගින් සපයන ලදී.

ව්‍යාපාර අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණයෙහි ප්‍රතිඵල පදනම් කොටගෙන, ව්‍යාපාර තත්ත්වය, ලාභදායීත්වය, පුහුණු ශ්‍රම සුලභතාවය, විකුණුම්, ඉල්ලුම් සහ ධාරිතා උපයෝජනය යන ව්‍යාපාර මත පිළිබඳ වූ උප දර්ශක සම්පාදනය කරනු ලැබූ අතර ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පුරෝකථනයට භාවිතා කරන ලදී. අදාළ සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල සහ සවිස්තර වාර්තා, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා කළමනාකාරිත්වයට යොමු කරන ලදී. තවද, ප්‍රධාන දර්ශක බාහිර පරිශීලකයන්ගේ දැන ගැනීම පිණිස කාර්තුමය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙබ් අඩවියේ පළ කරන ලදී.

ණය ඉල්ලුම සහ සැපයුම පිළිබඳ ප්‍රවණතා හඳුනා ගැනීමේ අරමුණින් ණය ඉල්ලුම පිළිබඳ සමීක්ෂණය සහ ණය සැපයුම පිළිබඳ සමීක්ෂණය ඇතුළත් ණය තත්ත්ව සමීක්ෂණ 2020 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ණය ඉල්ලුම පිළිබඳ සමීක්ෂණයේ ඉලක්කගත සංගහනය වූයේ ආර්ථිකයේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ඒකකයන්ය. මෙම සමීක්ෂණය සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය

කාර්යාල සමග එක්ව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තවද, අර්ධ වාර්ෂික සමීක්ෂණයක් ලෙස සිදු කළ මෙම සමීක්ෂණය 2020 වසරේ දී වාර්ෂික සමීක්ෂණයක් වශයෙන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලදී. වසංගත තත්වය හමුවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී ණය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරකම්වල හැසිරීම අවබෝධ කරගැනීමට මෙම සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල වැදගත් විය. ණය වෙළඳපොළෙහි මෑතකාලීන ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි අපේක්ෂා පිළිබඳ තොරතුරු දැන ගැනීමේ අරමුණෙන් යුක්තව සැලසුම් කරන ලද ණය සැපයුම පිළිබඳ සමීක්ෂණය සියලුම බලපත්‍රලාභී බැංකු ආවරණය කරමින් කාර්තුමය පදනමෙන් සිදු කරන ලදී. එම සමීක්ෂණයෙහි ප්‍රතිඵල මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියෙහි දී භාවිතා කිරීම සඳහා වාර්තා කරන ලද අතර, එම දත්ත බාහිර පරිශීලකයන්ගේ ප්‍රයෝජනය උදෙසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිල වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

සිල්ලර වෙළඳාම අංශයෙහි ප්‍රවණතා හඳුනා ගැනීමේ අරමුණින් සිදු කරන ලද සිල්ලර විකුණුම් පරිමා සමීක්ෂණය මාසිකව ද සහ සුපිරි වෙළඳසැල්හි සිල්ලර වෙළඳ කටයුතු පිළිබඳ සමීක්ෂණය, කාර්තුමය වශයෙන් ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණ මගින් සාමාන්‍ය සිල්ලර වෙළඳාම අංශයේ සිදුවන වෙළඳ පරිමා වෙනස්වීම් මෙන්ම නවීන වෙළඳාම අංශයේ ප්‍රවණතා ද ග්‍රහණය කර ගන්නා ලදී. ප්‍රවාහන අංශයේ ප්‍රවණතා හඳුනා ගැනීමේ අරමුණින්, ගොඩබිම් ප්‍රවාහන සේවා, වරාය, ගබඩාකරණ හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන සේවා සහ ගුවන් සේවා යන ප්‍රධාන කාණ්ඩ ආවරණය වන පරිදි මාසික සමීක්ෂණයක් සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණයේ ඉලක්කගත සංගහනය වනුයේ ආර්ථිකයේ ප්‍රවාහන කටයුතු හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන ආයතන/පුද්ගලයන්ය. මෙම සමීක්ෂණයන්ගේ ප්‍රතිඵල දැනට මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර ආර්ථික විශ්ලේෂණයන්ට භාවිතා කරනු ලැබේ.

සහාධිපත්‍ය අංශයට අදාළ ප්‍රවණතා පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ අරමුණින් දියත් කරන ලද සහාධිපත්‍ය වෙළඳපොළ සමීක්ෂණය 2020 වසරේ දී ද කාර්තුමය පදනමකින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණය මගින් ප්‍රධාන සහාධිපත්‍ය ඉදිකරන්නන් ආවරණය වන අතර සහාධිපත්‍ය දේපළවල තත්‍ය විකුණුම් මිල, ඉල්ලුම, මිල වෙනස්වීමට හේතු, දැනට පවතින හා ඉදිරියේ දී ඉදි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන නිවාස ඒකක ප්‍රමාණය, එක් එක් ව්‍යාපෘතිවල දැනට වෙන් කරවාගෙන ඇති නිවාස ඒකක ප්‍රමාණය සහ ගැනුම්කරුවන්ගේ තොරතුරු ආදී දත්ත රැස් කරනු ලබයි. තවද, වසංගතය සමඟ ඇති වූ අහිතකර වාතාවරණය හමුවේ මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ ක්‍රියාවලියට දායක කර ගත හැකි වන පරිදි මෙම අංශයේ ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳ තොරතුරු ද රැස් කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල සාරාංශගත කළ වාර්තාවක් 2020 වසරේ තෙවන කාර්තුවේ සිට මහ බැංකු වෙබ් අඩවියේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

සහාධිපත්‍ය දේපළවල මිල ප්‍රවණතා අධීක්ෂණය කිරීමේ අරමුණින්, සහාධිපත්‍ය වෙළඳපොළ සඳහා දේපළ මිල

දර්ශකයක් කාර්තුමය පදනමින් සම්පාදනය කරන ලදී. ඊට අමතරව, දේපළ වෙළඳාම වෙබ් අඩවිවල පළ වී ඇති මිල තොරතුරු භාවිතා කරමින් ද්විතීයික සහාධිපත්‍ය වෙළඳපොළ සඳහා දේපළ මිල දර්ශකයක් ද මාසිකව සම්පාදනය කරන ලද අතර, පසුව ඉඩම් සහ නිවාස යන අංශ ද ආවරණය කරමින් මෙම දේපළ මිල දර්ශක සම්පාදනය තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට ද කටයුතු කරන ලදී.

කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සියලුම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ ආවරණය වන පරිදි සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් තක්සේරු දර්ශකය (පාදක කාලපරිච්ඡේදය: 2017 පළමු භාගය), අර්ධ වාර්ෂික පදනමින් සම්පාදනය කරන ලදී. මෙම දර්ශකය, තේවාසික, වාණිජ හා කාර්මික ඉඩම් ආවරණය වන පරිදි උප දර්ශක තුනකින් සමන්විත වූ අතර, එය රජයේ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව ඉඩම් පර්චසයක් සඳහා ඇස්තමේන්තු කරන ලද අගය මත පදනම්ව සම්පාදනය කරන ලදී. මහජනතාවගේ දැන ගැනීම සඳහා සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් තක්සේරු දර්ශකය මාධ්‍ය නිවේදනයක් හරහා ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

ඉදිරියේ දී දේපළ වෙළඳපොළ සඳහා මිල දර්ශක සමූහයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ අරමුණෙන්, සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ තාක්ෂණික සහයෝගය ද ඇතිව මෙම දර්ශක වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩව ක්‍රියා කරමින් සිටියි.

(ආ) උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණය

තෝරාගත් ආර්ථික නියෝජන කාණ්ඩවල, එනම් ආයතනික අංශයේ සහ ගෘහස්ථ අංශයේ, උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ දත්ත සහ තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මාසිකව උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණය පවත්වන ලදී. 2020 වසරේ දී, ගෘහස්ථ අංශයේ ආවරණය ජාතික මට්ටමින් තවදුරටත් පුළුල් කිරීමේ අරමුණින්, සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මාතර, අනුරාධපුර සහ මාතලේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල බලප්‍රදේශ කුළ පිහිටි රාජ්‍ය අංශයේ තෝරාගත් ආයතනවල නියමු සමීක්ෂණ තුනක් අදාළ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල සහාය ඇතිව පවත්වන ලදී. උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් පිළිබඳ කුටුම්භ අංශයේ දැනුම්වත්බව වැඩි කිරීම සඳහා දැනුම්වත් කිරීමේ සැසි ද මෙම සමීක්ෂණ සිදු කරන අතරතුර පවත්වන ලදී.

(ඇ) දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙල

දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙල, ගුරු සමීක්ෂකවරුන් 53 කගේ සහභාගිත්වයෙන් 2020 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, ඒ හරහා ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට සමාන භාණ්ඩ පැසක සිල්ලර මිල ගණන්; කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ සහ ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍යවල නිෂ්පාදකයාගේ මිල; අවිධිමත් අංශයේ සේවකයන්ගේ දෛනික වැටුප්; උද්ධමන අපේක්ෂා සහ තෝරාගත් භාණ්ඩවල සිල්ලර විකුණුම් පරිමා රැස් කරන ලදී. එමගින් අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති

සම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා තත්කාලීන තොරතුරු ලබා දීමට හැකි විය. දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙල මගින් ලබා ගන්නා දත්තවල ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින්, සංඛ්‍යාත දත්තවල අඩුපාඩු හා නොගැලපීම් හඳුනා ගැනීම සහ අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල සහාය ඇතිව දත්ත එක්රැස් කිරීමේ එතැන් අධීක්ෂණ මෙන්ම විතැන් අධීක්ෂණ ද සිදු කරන ලදී. එමෙන්ම, දත්ත සමීක්ෂකවරුන් දත්ත එක්රැස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී මුහුණ දෙන ගැටලු සාකච්ඡා කිරීම සහ ඒවා මගහරවා ගැනීමට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දීම සඳහා 2020 වසරේ දී මංගත (Online) සම්මන්ත්‍රණ තුනක් පවත්වන ලදී.

මීට අමතරව, ගුරුවරුන් නොවන දත්ත සමීක්ෂකවරුන් හරහා පිටකොටුව වෙළඳපොළ, මරදගහමුල සහල් වෙළඳපොළ, දඹුල්ල හා නාරාහේන්පිට විශේෂ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සහ මීගමුව හා පැලියගොඩ මත්ස්‍ය වෙළඳසැල් යන ස්ථානයන්ගෙන් තොර හා සිල්ලර මිල ගණන් දෛනිකව රැස් කරන ලදී. මෙම ප්‍රධාන වෙළඳපොළවලින් රැස් කරනු ලබන තොරතුරු අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍යවල මිල විචලනයන් පිළිබඳව මහ බැංකුවේ කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙන්ම සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුවේ උද්ධමන පුරෝකථන සඳහා උපයෝගී කර ගන්නා ලදී. තවද, මෙම මිල දත්ත විශ්ලේෂණය කොට සාරාංශ වශයෙන් සකසනු ලබන වාර්තාවක් දෛනිකව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වෙබ් අඩවියේ පළ කරන ලදී.

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මත පදනම් වූ උද්ධමනය පුරෝකථනය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛ ආර්ථික දර්ශක සම්පාදනය කිරීමේ අරමුණින්, ප්‍රධාන සුපිරි වෙළඳසැල්වල ඇති ආහාර අයිතමවල මිල ගණන් උපයෝගී කර ගනිමින් කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි ආහාර කාණ්ඩයේ අයිතමවල මිල ගණන්හි හැසිරීම නිරීක්ෂණය කිරීම සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආරම්භ කරන ලදී. මේ සඳහා, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි ආහාර කාණ්ඩයේ ඇතුළත් සියලු අයිතමවල මිල ගණන් සුපිරි වෙළඳසැල්වල වෙබ් අඩවි ඔස්සේ දෛනිකව රැස් කරන ලදී. මෙම දත්ත උපයෝගී කර ගනිමින් ආහාර කාණ්ඩයේ එක් එක් අයිතමය සඳහා මාසික මිල වෙනස්වීම් ගණනය කරන ලද අතර, එය කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මත පදනම් වූ උද්ධමනය පුරෝකථනය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛ ආර්ථික දර්ශකයක් ලෙස භාවිතා කරන ලදී.

(අූ) රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ති සමීක්ෂණය සහ ශ්‍රම බලකා තොරතුරු

රාජ්‍ය අංශයෙහි සේවා නියුක්තියෙහි ප්‍රවණතා හඳුනා ගැනීම සඳහා වාර්ෂිකව රාජ්‍ය අංශයේ සියලු ආයතන එනම්, මධ්‍යම රජයට අයත් ආයතන, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අධිකාරීන් යටතේ ඇති ආයතන සහ අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන ආවරණය වන පරිදි රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ති සමීක්ෂණය පවත්වන ලදී. මීට අමතරව, ජනලේඛන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා

විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය සහ අනෙකුත් දත්ත සපයන්නන්ගෙන් දත්ත සහ තොරතුරු ලබා ගෙන සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සේවා නියුක්තිය, සේවා වියුක්තිය, විදේශ සේවා නියුක්තිය, කම්කරු සබඳතා, වැඩවර්ජන සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණවලට අදාළව සමස්ත ශ්‍රම වෙළඳපොළ දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී.

ආර්ථිකය තුළ වැටුප් හා වේතනවලට අදාළ විචලන තක්සේරු කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජ්‍ය, විධිමත් පෞද්ගලික සහ අවිධිමත් පෞද්ගලික යන අංශ ආවරණය වන පරිදි වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක සම්පාදනය කරන ලදී. කලින් කලට නිකුත් කරන ලද රාජ්‍ය පරිපාලන වැටුප් චක්‍රලේඛ පදනම් කරගෙන රාජ්‍ය අංශය සඳහා නාමික සහ මූර්ත වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක ද 2020 වසරේ දී සම්පාදනය කරන ලදී. එමෙන්ම, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස් කරන පසිපාලක සභාවල සේවකයන්ගේ නාමික වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක මත පදනම්ව, විධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ මූර්ත වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක සම්පාදනය කරන ලදී. ඊට අමතරව අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් විචලන විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙල මගින් ලබා ගන්නා ලද දත්ත පදනම් කරගෙන අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකය සම්පාදනය කරන ලදී. සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මෙම වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක, විශේෂ දත්ත බෙදා හැරීමේ පද්ධතිය (SDDS) සඳහා මාසිකව සපයන ලදී.

(ඉ) අවශ්‍යතාව මත සිදු කරන ලද සමීක්ෂණ

සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නීතිපතා සිදු කරනු ලබන සමීක්ෂණවලට අමතරව සමස්ත ආර්ථිකය කෙරෙහි හෝ මහ බැංකු කටයුතු කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකි හදිසි අනපේක්ෂිත සිදුවීම්/ප්‍රවණතා පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ අරමුණින් විවිධ සමීක්ෂණ ද සිදු කරනු ලබන අතර, 2020 වසරේ දී, විශේෂයෙන් කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය හමුවේ නිෂ්පාදන, ඉදිකිරීම්, සේවා, තොරතුරු තාක්ෂණ සහ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි කළමනාකරණ (BPM) ක්ෂේත්‍රයන්ට සිදු වූ බලපෑම හඳුනා ගැනීම සඳහා මෙවැනි සමීක්ෂණ කිහිපයක් සිදු කරන ලදී.

29.2 කෙටිකාලීන උද්ධමනය සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පුරෝකථනය කිරීම

සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන වේගය සම්බන්ධ කෙටිකාලීන පුරෝකථන ලබා දෙමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පුරෝකථන සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ පද්ධතියේ (FPAS) කටයුතු සඳහා දායක වන ලද අතර අදාළ අනෙකුත් විශ්ලේෂණ සහ තොරතුරු කළමනාකාරිත්වයට ලබා දීමට කටයුතු කරන ලදී. ඒ අනුව, විවිධ මූලාශ්‍ර උපයෝගී කර ගනිමින් සංඛ්‍යාත ආකෘති සහ දර්ශක පදනම් කරගත් පුරෝකථන සිදු කරනු ලැබීය. මෙකී පුරෝකථන මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී සාකච්ඡාවට ලක් කරන ලද අතර අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය වෙත යොමු කරන ලදී.

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට සහ ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට අදාළ කෙටිකාලීන උද්ධමන පුරෝකථන සිදු කිරීම සඳහා මෑත කාලීන මිල ප්‍රවණතා, වෙළඳපොළ ප්‍රවණතා හා සම්බන්ධ අපේක්ෂිත මිල විචලන සහ ආර්ථිකමිතික ක්‍රමවේද පදනම් කර ගන්නා ලදී. උද්ධමන පුරෝකථන වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සැපයුම සහ ඉල්ලුම යන දෙඅංශයෙන්ම උද්ධමනය මත ඇතිවන බලපෑම් පෙන්වුම් කරනු ලබන නව විචල්‍ය පිළිබඳව සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිරන්තරයෙන් අධ්‍යයනය කරන ලදී. මීට අමතරව, 2020 වසරේ දී සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කාල ශ්‍රේණි ක්‍රමවේද (Time Series Techniques) උපයෝගී කර ගනිමින් උද්ධමන පුරෝකථන සඳහා වඩා සුදුසු ආකෘති හඳුනා ගැනීමට ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

කෙටිකාලීන දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය කාර්තුමය වශයෙන් පුරෝකථනය කිරීම සඳහා ආර්ථික දර්ශක සහ ආකෘති පාදක කරගත් ක්‍රමවේද ද්විත්වය භාවිතා කරන ලදී. ආර්ථික දර්ශක පාදක කොටගත් පුරෝකථන සඳහා ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත/දර්ශක සහ සමීක්ෂණ මගින් ලබා ගත් ආර්ථික උප ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව වූ නවනම ප්‍රවණතා මෙන්ම ප්‍රගුණ කරගත් විශේෂඥ දැනුම ද භාවිතා කරන ලද අතර, ආකෘති පාදක කොටගත් පුරෝකථන සඳහා ආනුභවික සාක්ෂි භාවිතා කරන ලදී. මෙම පුරෝකථන ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සඳහා කළමනාකාරිත්වය වෙත වාර්තා කරන ලදී.

තවද, දළ දේශීය නිෂ්පාදිත ඇස්තමේන්තුවල ප්‍රධාන පරිශීලකයෙකු වශයෙන්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සම්පාදනය කිරීමේ දී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල කාර්යසාධනය වඩා හොඳින් පිළිබිඹු කරන පරිදි දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආවරණ කලාපය පුළුල් කිරීම සඳහා ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවට වරින් වර අදහස් ලබා දෙන ලද අතර එම කරුණු 2021 වසරේ මුල් භාගයේ දී අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇති දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ පදනම් වර්ෂය වෙනස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී සලකා බලනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

29.3 ප්‍රාදේශීය සංඛ්‍යාන සම්පාදනය කිරීම

(අ) ශ්‍රී ලංකා සෞභාග්‍යතා දර්ශකය

ශ්‍රී ලංකා සෞභාග්‍යතා දර්ශකය යනු දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ගණනය කිරීමේ දී සලකා බැලෙන අංශවලින් ඔබ්බට ගොස් රටේ ප්‍රගතිය මැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සම්පාදනය කරන ලද බහුමාන දර්ශකයකි. ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය හා සබැඳි විවිධ අංශ නියෝජනය කරන පළාත් දර්ශක භාවිතයෙන් එය වාර්ෂිකව සම්පාදනය කරනු ලබන අතර, ‘ආර්ථික හා ව්‍යාපාර පරිසරය’, ‘ජන ජීවිතයේ යහපැවැත්ම’ සහ ‘සමාජ ආර්ථික යටිතල පහසුකම්’ යන උප දර්ශක තුනකින් සමන්විත වේ. සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නියෝජිත විචල්‍ය 41 ක් භාවිතා කරමින් 2019 වර්ෂය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා සෞභාග්‍යතා දර්ශකය සම්පාදනය කර 2020 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

(ආ) පළාත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය

සමස්ත ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ඇස්තමේන්තු කරන ලද දළ දේශීය නිෂ්පාදිත අගය එක් එක් පළාත් අතර සුදුසු අනුපාත යොදා ගනිමින් බෙදා වෙන් කිරීමේ ක්‍රමවේදය උපයෝගී කර ගනිමින් සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2019 වර්ෂය සඳහා ද නාමික පළාත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සම්පාදනය කරන ලදී. ඒ අනුව, කෘෂිකාර්මික, කාර්මික හා සේවා ක්‍රියාකාරකම් ආවරණය වන පරිදි සුදුසු දර්ශක භාවිතා කරමින් ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගණනය කරන ලද ජාතික ගිණුම් ඇස්තමේන්තු පළාත්වලට බෙදා වෙන් කරන ලදී. දත්ත සම්පාදනය කරගැනීම සම්බන්ධයෙන් කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ඇති වූ අපහසුතා මධ්‍යයේ වුව ද 2019 වසරට අදාළ පළාත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිත දත්ත ඇතුළත් මාධ්‍ය නිවේදනය 2020 දෙසැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී. සමස්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට එක් එක් පළාත් මගින් ලබා දෙන දායකත්වය පිළිබඳ යම් අවබෝධයක් ලබා දෙන බැවින් පළාත් අතර සමපත් බෙදා වෙන් කිරීම පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේ දී මෙම ඇස්තමේන්තු රාජ්‍ය බලධාරීන්ට ප්‍රයෝජනවත් වේ.

29.4 සංඛ්‍යාන තොරතුරු බෙදා හැරීම

අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන් හමුවේ වුවද, 2020 වසර තුළ දීත් මූලික සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික යන මාධ්‍ය දෙකෙන්ම නිල සංඛ්‍යාන බෙදා හැරීමේ කාර්යය සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. වඩා වේගවත්ව දත්ත බෙදා හැරීමේ අවශ්‍යතාව සැලකිල්ලට ගනිමින් සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විනිමය අනුපාත, මුදල් වෙළඳපොළ, කොටස් වෙළඳපොළ සහ බලශක්ති යන අංශයන්හි දත්ත ඇතුළත් කරමින් “දිනපතා ආර්ථික දර්ශක” නමින් නව වාර්තාවක් දෛනිකව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධානතම වාර්ෂික සංඛ්‍යාන ප්‍රකාශන ද්විත්වය වන “ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික හා සමාජ සංඛ්‍යාන 2020 - XLII වන වෙළුම” සහ “ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආර්ථික දත්ත 2020 - XLIII වන වෙළුම” සිංහල, ඉංග්‍රීසි සහ දෙමළ යන භාෂා තුනෙන්ම 2020 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. තවද, 2020 වසරේ දී සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහ බැංකු වාර්තාවේ සහ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ප්‍රකාශනයෙහි පරිච්ඡේද දෙකක් සම්පාදනය කිරීම සඳහා මෙන්ම, මහ බැංකුවේ මාසික විවරණිකාව සඳහා දත්ත ලබා දීම සඳහා ද අඛණ්ඩව කටයුතු කරන ලදී.

තෝරාගත් පාරිභෝගික අයිතමවල දෛනික මිල වාර්තා සහ සතිපතා හා මාස්පතා සකසනු ලබන ආර්ථික දර්ශක ඇතුළත් දෙපාර්තමේන්තුවේ සාමාන්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙබ් අඩවිය හරහා දිනපතා ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ද සිදු කරන ලදී. එසේම, මාධ්‍ය නිවේදන හරහා මහජනතාවට තොරතුරු බෙදා හැරීමටත්, පර්යේෂකයන්ගේ සහ වෙනත් බාහිර පරිශීලකයන්ගේ දත්ත අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ “දත්ත සංචිතය” යාවත්කාලීන කරමින් පවත්වාගෙන යාමටත් කටයුතු කරන ලදී.

30. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය

2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනතෙහි, 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනතෙහි සහ 2016 අංක 06 දරන ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පනතෙහි දක්වා ඇති විධිවිධානයන් යටතේ පිළිවෙලින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සහ බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් නියාමනය සහ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත බලතල පැවරී ඇත. මීට අමතරව 2009 අංක 01 දරන සංශෝධිත ලියාපදිංචි ස්කන්ධ හා සුරැකුම්පත් (ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්) නියෝග හා 2009 අංක 01 දරන සංශෝධිත දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්) නියෝග යටතේ ප්‍රාථමික අලෙවිකර සමාගම් අධීක්ෂණය ද බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සිදු කරයි.

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණ කාර්යයන් යටතට බලපත්‍රලාභී සමාගම්වල ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ (එතැන් පරීක්ෂණ) හා අඛණ්ඩ සුපරීක්ෂණ (විනැන් පරීක්ෂණ) සිදු කිරීම ඇතුළත් වන අතර නියාමන කාර්යයන් යටතට විවක්ෂණ නියාමනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම හා නියාමන අනුමැතීන් ලබාදීම සහ බලපත්‍රයක් නොමැතිව මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කරන ආයතන පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම ඇතුළත් වේ. මෙම ප්‍රධාන කාර්යයන්ට අමතරව, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මෙම අංශයේ ශක්‍යතා වැඩි දියුණු කිරීම, අධිකරණ කාර්යයන් සඳහා මැදිහත් වීම සහ මහජන පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් මැදිහත් වීම වැනි විවිධ කාර්යයන් වල ද නිරත වේ.

2020 වසර අවසානය වන විට, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 40 ක්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 3 ක්, බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් 4 ක් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකර සමාගම් 7 ක් (ප්‍රාථමික අලෙවිකර සමාගම් 8න් එක් සමාගමක බලපත්‍රය 2020 නොවැම්බර් මාසයේ සිට ඉවත් කර ඇත) දෙපාර්තමේන්තුවේ නියාමනය යටතේ පැවතිණි. මීට අමතරව, කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 3 ක් ද ඇතුළත්ව, ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන 59 ක් සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇත. එම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්, ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ නාම ලේඛණය මෙම කොටසේ අවසානයේ දක්වා ඇත. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂය තුළ දී සිදු කරන ලද කාර්යයන්හි සාරාංශය පහත දක්වා ඇත.

30.1 ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

2020 වර්ෂය තුළ දී නිකුත් කරන ලද විවක්ෂණ නියාමනයන් මෙම වාර්තාවේ තුන්වැනි කොටසේ දැක්වේ. එම ප්‍රධාන විවක්ෂණ නියාමනයන්ගේ සාරාංශයක් පහතින් දැක්වේ.

- අ. විවිධාංගීකරණය වූ ව්‍යාපාර ආකෘතීන් සමඟ විවක්ෂණ අවශ්‍යතාවන්ට සහ අවම අවශ්‍යතාවන් පවත්වාගෙන යන අතර ප්‍රත්‍යාස්ථ සහ ක්‍රියාකාරී වන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 25 ක් මධ්‍ය කාලීනව ස්ථාපිත කිරීමේ දැක්මකින් යුතුව බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ඇතුළත් ප්‍රධාන සැලැස්ම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශය වෙත නිවේදනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2023 මැද භාගය වන විට විවක්ෂණශීලී අවශ්‍යතාවලට සම්පූර්ණයෙන් අනුගත වන සහ 2026 මැද භාගය වන විට ප්‍රත්‍යාස්ථ, ස්ථාවර සහ ක්‍රියාකාරී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ස්ථාපනය කිරීමේ අරමුණින් 2020 නොවැම්බර් මස 10 දින ඒකාබද්ධ කිරීමේ මැදි කාලීන ප්‍රධාන සැලැස්ම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ අංශය වෙත නිවේදනය කරන ලදී.
- ආ. ණය පහසුකම් වර්ගීකරණය සහ තක්සේරු කිරීම සම්බන්ධ විධානයක් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත නිකුත් කරන ලදී.
- ඇ. ආදායම් උත්පාදනය කරන ක්‍රියාකාරකම් වල නිරත වන සුදුසුකම්ලත් පුද්ගලයන් සහ ආයතන සඳහා විශේෂිත ණය පහසුකම් සැලසීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනුවෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.
- ඈ. කොවිඩ්-19 ව්‍යසනය හේතුවෙන් පීඩාවට පත් වූ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් 2020.03.25 දින වන විට පැවති ණය සහ අත්තිකාරකම් සඳහා 2020.09.30 දක්වා සහන සැලසීම සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.
- ඉ. කොවිඩ්-19 ව්‍යසනය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක්වූ සංචාරක කර්මාන්තයේ නියුතු ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් සඳහා ණය සහන කාලසීමාව 2020.10.01 දින සිට 2021.03.31 දක්වා තවත් මාස හයකින් දීර්ඝ කරමින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.
- ඊ. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ද්‍රවශීල වත්කම් සඳහා පවතින විධානය සංශෝධනය කර නිකුත් කළ දින සිට මාස හයක කාලයක් සඳහා බලපැවැත්වෙන පරිදි විධානයක් නිකුත් කරන ලදී. තවදුරටත් මෙම විධානයෙහි කාලසීමාව 2021.03.31 දක්වා තවත් මාස හයකින් දීර්ඝ කරන ලදී.
- උ. දේශීයව එකලස් කරනු ලබන මෝටර් කාර් රථ, ක්‍රීඩා උපයෝගී වාහන සහ වෑන් රථ සඳහා වටිනාකම් මත ණය අනුපාතය ඉහල නැංවීම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත නිකුත් කර ඇති වටිනාකම් මත ණය අනුපාත විධානය සංශෝධනය කරන ලදී.

- උ. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත නිකුත් කර ඇති තැන්පතු සහ ණය උපකරණ මත උපරිම පොලී අනුපාත විධානයෙහි පොලී අනුපාත සුළු වශයෙන් අඩු කර සංශෝධනය කරන ලදී.
- ඵ. වයස අවුරුදු 70 සම්පූර්ණ වූ විධායක අධ්‍යක්ෂවරයෙකුට තම ධුරයේ තව වසර 5 ක් උපරිමයකට යටත්ව අඛණ්ඩව කටයුතු කර ගෙන යාම සඳහා අවසරය ලබා දෙමින් ආයතනික යහපාලනය විධානය සංශෝධනය කර බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ /විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත විධානයක් නිකුත් කරන ලදී.
- ඵ. “ව්‍යාපාර පුළුල් කිරීම සහ මෙහෙයුම්” යන නමින් නව විධානයක් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සඳහා නිකුත් කරන ලදී.
- ඹ. මුදල් ව්‍යාපාර පනතේ 74 වන වගන්තිය යටතේ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හි ද්‍රවශීල වත්කම් අර්ථ දැක්වීම සංශෝධනය කරන ලදී.
- ඹ. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල මූල්‍ය තොරතුරු සහ ප්‍රධාන කාර්ය සාධන දර්ශක ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා නව ආකෘතියක් අනුගමනය කරන ලෙස දැනුම් දී ඇත.
- ක. කොවිඩ්-19 දෙවන ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් ව්‍යාපාර හා පුද්ගලයන් මුහුණ දෙන අභියෝගයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් කොවිඩ්-19 මඟින් බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් සඳහා ණය සහන සැලසීම සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වෙත චක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී.
- ග. වඩා හොඳ අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති සහ භාවිතයන් තුළින් මූල්‍ය අඛණ්ඩතාවය සහතික කිරීම සඳහා කඩිනම් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග රාමුවක් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා නිකුත් කරන ලදී.
- ච. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හි කොටස් ප්‍රාග්ධනයේ එක් පුද්ගලයෙකු විසින් ආයෝජනය කළ හැකි උපරිම ප්‍රතිශත සීමාවන් දක්වමින් විධානයක් නිකුත් කරන ලද අතර එහි ක්‍රියාත්මක වන දිනය 2022.01.01 වේ.

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්හි යහපාලන ව්‍යුහයන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා යෝජිත ආයතනික යහපාලනය විධානය සඳහා උපදේශන පත්‍රිකාවක් නිකුත් කරන ලදී.

30.2 බලපත්‍රලාභී සමාගම් අධීක්ෂණය කිරීම

(අ) ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ පැවැත්වීම

- i. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 වර්ෂය තුළ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් 13 ක ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. අවදානම් කළමනාකරණයේ දුර්වලතා, ආයතනික යහපාලනයේ ගැටලු සහ සම්බන්ධිත

පාර්ශ්වවල ගනුදෙනු, අභ්‍යන්තර විගණන හා අනුකූලතා කාර්යයන්හි අඩුපාඩු, නියාමන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට අපොහොසත් වීම, ණය හා අන්තිකාරම්වල ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම, මූලික ව්‍යාපාරික ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීම, මූල්‍ය අතරමැදි කටයුතුවල අඩු කාර්යක්ෂමතාව සහ ව්‍යාපාර ආකෘතිවල තිරසාරභාවය පිළිබඳ ගැටලු මෙකී පරීක්ෂණවල ප්‍රධාන සොයා ගැනීම් විය.

- ii. පසුගිය වසරේදී පවත්වන ලද පරීක්ෂණ 13 ද ඇතුළත්ව පරීක්ෂණ 18 කට අදාළව මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සහ නිර්දේශයන්, අදාළ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල හා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල උප කමිටුවල අවධානය සඳහා දැනුම් දෙන ලදී. අදාළ සමාගම් විසින් එකඟ වූ කාල රාමුව තුළ නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ සුපරීක්ෂණ සිදු කරන අංශය විසින් නිරතුරුව අධීක්ෂණය කරනු ලබයි.
- iii. තවද, අක්‍රමිකතා පිළිබඳ තෙවන පාර්ශ්වයන්ගෙන් ලැබුණු තොරතුරු විමර්ශනය කිරීම සඳහා හෝ මුදල් මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද විශේෂ විධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 06 ක ස්ථානීය පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී.
- iv. 2020 වර්ෂය තුළ දී ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් 2 ක් සම්බන්ධව ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ සිදු කර ඇති අතර එම ආයතන සම්බන්ධව අඛණ්ඩ පරීක්ෂා කිරීම් සිදු කරනු ඇත.
- v. තවදුරටත්, අධීක්ෂණ පියවර ලෙස, පර්පෙචුවල් ට්‍රෙන්සිස් ලිමිටඩ් ආයතනයේ ව්‍යාපාරික කටයුතු අන්තිටුවීම 2021.01.05 දින සිට තවත් මාස හයක කාලයක් දක්වා දීර්ඝ කර ඇත. 2017.07.24 දින සිට එන්ට්‍රස්ට් සෙකියුරිටීස් පීඑල්සී ආයතනයට රජයේ සුරැකුම් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙන්දේසි කටයුතු වලට සම්බන්ධ වීම අන්තිටුවා ඇත.

(ආ) අඛණ්ඩ සුපරීක්ෂණ සිදු කිරීම

- i. සියලුම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් විසින් ජාලගත දත්ත සම්ප්‍රේෂණය පද්ධතිය හරහා කාලාවර්තිතව ඉදිරිපත් කරනු ලබන මූල්‍ය තොරතුරු සහ විගණන වාර්තා, කළමනාකරණ ලිපි, බාහිර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් සහ පුවත්පත් වාර්තා වැනි වෙනත් මූල්‍ය තොරතුරු පදනම් කරගෙන අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කරනු ලබයි. මෙම සමාලෝචනයන් මඟින් පූර්ව අනතුරු කල්තියා හඳුනා ගැනීමේ දර්ශකයන් සහ අභ්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පද්ධතිය හරහා ප්‍රාග්ධනය, ද්‍රවශීලතාවය, ණය අලාභ වෙන්කිරීම්, ආයතනික

- යහපාලනය සහ අවදානම් කළමනාකරණය යන අංශයන්ගෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම්වල ඇති විය හැකි අවදානම් හඳුනා ගනී.
- ii. ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල නොවන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා තැන්පතු, ණය දීම සහ ණය ගැනීම් සඳහා සීමාවන් පැනවීම ඇතුළු නියාමන ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී.
- iii. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියාමනයන්ට අනුකූලව මෙම සමාගම්වල ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ / යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ සැලසුම්වල ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අදාළ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල, ඉහළ කළමනාකාරීත්වය සහ බාහිර විගණකවරුන් සමඟ නිරන්තරයෙන් රැස්වීම් පවත්වන ලදී.
- iv. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා ප්‍රාග්ධන පදනම පුරණය කළ යුතු අවස්ථාවන්හි දී අදාළ වන අවම නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග කඩිනම් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග රාමුව මඟින් දක්වා ඇත. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හි සිදුකරන අඛණ්ඩ පරීක්ෂණයන් තුළින් හෙළිදරව් වූ ප්‍රමුඛතාව සහ බරපතලභාවය පිළිබඳ ඇගයීම පදනම් කොටගෙන පැහැදිලිව නියම කර ඇති කාල රාමුවක් තුළ අධීක්ෂණ අවශ්‍යතා නිවැරදි කිරීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කඩිනම් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගනී.
- v. තවද, මෙම අංශයේ ඇතිවන නව වර්ධනයන් සම්බන්ධව ඉහළ කළමනාකාරීත්වය දැනුවත් කිරීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයේ කාර්යසාධනය මුදල් මණ්ඩලය වෙත නිරන්තරයෙන් වාර්තා කරන ලදී.
- vi. සියලුම බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම් ඔවුන් විසින් ලබා දෙන මූල්‍ය තොරතුරු පදනම් කරගෙන සහ විගණන වාර්තා, කළමනාකරණ ලිපි, බාහිර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම සහ පුවත්පත් වාර්තා වැනි වෙනත් මූල්‍ය තොරතුරු පදනම් කරගෙන අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කරනු ලබයි.
- vii. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සඳහා ණය සාධන පත්‍ර නිකුත් කිරීමට, කොටස් ප්‍රාග්ධනය වැඩි කිරීමට, නව ආයෝජනයන් හරහා ප්‍රාග්ධනය ආයෝජනයට, සාංඝමික ව්‍යවස්ථාවලින් සංශෝධනය කිරීමට, පාලන සමාගම් පිහිටුවීමට, ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා බාහිර සේවාවන් ලබා ගැනීමට, නව අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ විධායක කාර්යයන්හි නියුතු නිලධාරීන් පත් කිරීමට, ව්‍යාපාර හිමිකම මාරු කිරීමට වර්ෂය පුරා වරින් වර අනුමැතීන් ලබා දෙන ලදී.

- viii. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සම්බන්ධව ලැබී ඇති විශාල ප්‍රමාණයක පැමිණිලි සඳහා මැදිහත් වී ඇත. මෙම පැමිණිලි ප්‍රධාන වශයෙන්ම ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු සහ බලපත්‍ර අවලංගු කළ මුදල් සමාගම් මෙන්ම නීත්‍යානුකූල නොවන මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතුවලට අදාළ වේ.
- (අ) දුර්වල බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකාර සමාගම් සඳහා අර්බුද නිරාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග
 - 2020 වර්ෂය තුළ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මූලික ඉලක්කය වූයේ පසුගිය වසර කිහිපය පුරා දිගුකාලීන ද්‍රවශීලතා අර්බුදයන්ට ලක් වී ඇති බුන්වත් සමාගම්වල ගැටලු නිරාකරණය කිරීමයි. ඒ අනුව පහත දැක්වෙන ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.
 - i. 2020.05.22 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි “ද ඊනැන්ස් කම්පැණි පීඑල්සී” වෙත නිකුත් කර තිබූ බලපත්‍රය අවලංගු කරන ලදී. 2020.07.13 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ඊ ටී අයි ඊනැන්ස් ලිමිටඩ් සහ ස්වර්ණමහල් ඊනැන්ස් පීඑල්සී හි ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් අත්හිටුවන ලදී.
 - ii. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විමර්ශන කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කිරීම සඳහා පර්පෙචුවල් ට්‍රේෂරිස් ලිමිටඩ් හි ව්‍යාපාර කටයුතු අත්හිටුවීම තවදුරටත් දීර්ඝ කරන ලදී. නැට්වෙල්න් සෙකියුරිටිස් ලිමිටඩ් ආයතනය ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු ලෙස පත් කිරීම මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2020.11.30 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ඉවත් කරන ලදී.
- (ආ) මහජනයා දැනුවත් කිරීම සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ ශක්‍යතාව වැඩි දියුණු කිරීම.
 - i. මහජනයාට අනාවරණය කිරීම.

විවක්ෂණශීලී ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල නොවන සහ නියාමන සීමාවන්ට යටත්ව ඇති බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල නම් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වෙබ් අඩවියේ සහ පුවත්පත්වල පළ කරනු ලැබීය.
 - ii. ශක්‍යතාව වැඩි දියුණු කිරීම.

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ දක්ෂතා/නිපුණතා වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින්, වෝහාරික පරීක්ෂණ, බාසල් ප්‍රතිපත්තිය, ආතති පරීක්ෂාව සහ ආයතනික යහපාලනය වැනි අංශයන් ඔස්සේ පැවති දේශීය හා විදේශීය පුහුණු වැඩමුළු සඳහා මාර්ගගත සම්බන්ධතා ඔස්සේ නිලධාරීන් සහභාගී වන ලදී. දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් බැංකු විදු පියසේ සහ වෙනත් බාහිර ආයතනයන්හි පැවති පුහුණු වැඩමුළු සඳහා සම්පත් දායකත්වය ලබා දෙන ලදී.

iii. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සහ වෙනත් සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සමඟ පැවති රැස්වීම්

ආර්ථිකමය කරුණු සහ නියාමන වර්ධනයන් සම්බන්ධව අදහස් හුවමාරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවක් සැලසීමේ පරමාර්ථයෙන් මහ බැංකුවේ අධිපතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සමඟ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී. මීට අමතරව දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය එක්ව සැලකීමේදී ඇතිවන ගැටලු සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීමට සහ ඒවා නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්, ද ෆිනෑන්ස් හවුස් ඇසෝසියේෂන් (The Finance House Association), බාහිර විගණකවරුන් සහ ජාත්‍යන්තර ආයතනවල නියෝජිතයන් සමඟ අඛණ්ඩ රැස්වීම් පවත්වන ලදී.

iv. මහජන දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන්

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහජනතාව දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් සඳහා නිරාකරණ සහ බලගැන්වීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ ප්‍රාදේශීය

කාර්යාල කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව වැනි වෙනත් දෙපාර්තමේන්තු වෙතින් ලද ඉල්ලීම් අනුව අවශ්‍ය වූ විට ඒ සඳහා දායකත්වය ලබා දෙන ලදී.

30.3 අනවසර මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධව සිදු කරන විමර්ශන

නිරාකරණ සහ බලගැන්වීමේ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරනු ලැබූ නීත්‍යානුකූල නොවන තැන්පත් රැස්කිරීම සහ මුදල් ව්‍යාපාර කටයුතු සම්බන්ධ විමර්ශනයන් 2020 ජූලි 27 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පවරන ලදී. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව තුළ විමර්ශන ඒකකය නැවත ස්ථාපිත කිරීමෙන් පසුව ලැබුණු පැමිණිලි සහ තොරතුරු මත පදනම්ව 2020 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පරීක්ෂණ 50 ක් ආරම්භ කරන ලදී. 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනතේ විධිවිධාන වලට පටහැනිව එක් ආයතනයක් තැන්පතු භාර ගැනීම සහ මුදල් ව්‍යාපාරය කටයුතු කර ඇති බව මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලද අතර අපරාධ නඩු පැවරීම සඳහා නීතිපතිතුමා වෙත යොමු කර ඇත. මීට අමතරව, වෙනත් ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් ක්ෂේත්‍ර සංචාරය අවසන් කර ඇති අතර මුදල් ව්‍යාපාර පනතේ 42 (1) වගන්තිය යටතේ තවත් සමාගම් 33 කින් තොරතුරු කැඳවා ඇත. තවදුරටත් තවත් පරීක්ෂණ 15 ක් සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශ්වයන්, එනම් පැමිණිලිකරුවන්, වෙනත් රජයේ ආයතන, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වෙතින් වැඩි විස්තර ඉදිරිපත් කරන ලෙස ඉල්ලා ඇත.

ඇමුණුම II - 4

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නියාමනය වන මූල්‍ය ආයතන

(2020 වර්ෂය අවසානයට)

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	
1	අබාන්ස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
2	අයිඩියල් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්
3	ආර්පිකෝ ෆිනෑන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී (අ)
4	ඇසෝසියේෂන් ඔෆ් ඊඑස් ෆිනෑන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී (අ)
5	ඊවීඅයි ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් (අ)
6	එඑඑන්ඕ ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
7	එල්බී ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
8	එල්ඕඑල්සී ඩිවෙලොප්මන්ට් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
9	එල්ඕඑල්සී ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
10	එලයන්ස් ෆිනෑන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී
11	එඑම්ඩබ්ලිව් කැපිටල් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
12	එමීයා ඇසෝසියේෂන් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
13	ඔරියන්ට් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
14	කැන්ටරි ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් (අ)
15	කොමර්ෂල් ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
16	කොමර්ෂල් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
17	ඩයලොස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
18	නේෂන් ලංකා ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී (අ)
19	පීපල්ස් මර්චන්ට් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
20	පීපල්ස් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
21	ප්‍රයිම් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
22	බිම්පුත් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී (අ)
23	මර්කන්ටයිල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
24	මර්චන්ට් බැන්ක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී (අ)
25	මල්ට් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
26	යූබී ෆිනෑන්ස් කම්පැනි ලිමිටඩ් (අ)
27	ටීඑම් පීඑස් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්
28	ලංකා ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් බිස්නස් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්
29	වැලිබල් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
30	සර්වෝදය ඩිවෙලොප්මන්ට් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්
31	ස්ටර්ණමහල් ෆිනෑන්සියල් සර්විසස් පීඑල්සී (අ)
32	සියසන ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
33	සියර් ෆිනෑන්ස් (ලංකා) පීඑල්සී
34	සියහපු ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී (අ)
35	සිටිසන්ස් ඩිවෙලොප්මන්ට් බිස්නස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
36	සෙන්කඩල ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී
37	සෙන්ටුල් ෆිනෑන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී
38	සීබීසී ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් (පෙර සෙරන්ඩිබ් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්)
39	සෝෆ්ට්ලොජික් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී (අ)
40	ගිනට්මන්ස් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්

2020.05.22 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි "ද ෆිනෑන්ස් කම්පැනි පීඑල්සී" වෙත නිකුත් කර තිබූ බලපත්‍රය අවලංගු කරන ලදී.
 # 2020.12.31 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ෆීඩ් බැංකු ෆිනෑන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් පීඑල්සී ආයතනය කොමර්ෂල් ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී ආයතනය සමඟ ඒකාබද්ධ කරන ලදී.

ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන

(අ) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	(ආ) බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
1 අමාතා බැංකු පිළිසි	1 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව
2 එම්සීබී බැංකු ලිමිටඩ්	2 ශ්‍රී ලංකා සේවිතස් බැංකු ලිමිටඩ්
3 කොමර්ෂල් බැංකු ඔෆ් සිලෝන් පිළිසි	3 ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව
4 ඩීඑම්සීබී බැංකු පිළිසි	4 සඤ්ඤ සංවර්ධන බැංකුව පිළිසි
5 නැෂනල් ඩිව්ලොප්මන්ට් බැංකු පිළිසි	
6 නේෂනල් ට්‍රස්ට් බැංකු පිළිසි	(ඇ) විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්
7 පැන් ඒෂියා බැංකු කෝපරේෂන් පිළිසි	1 ඇසෙට්ලයින ලීසිං කම්පැනි ලිමිටඩ්
8 යුනියන් බැංකු ඔෆ් කලම්බු පිළිසි	2 කෝපරේටිව් ලීසිං කම්පැනි ලිමිටඩ්
9 ලංකා බැංකුව	3 එස්එම්බී ලීසිං පිළිසි
10 සම්පත් බැංකු පිළිසි	
11 සෙලෝන් බැංකු පිළිසි	
12 හැටන් නැෂනල් බැංකු පිළිසි	

(ඈ) බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	
1 අබානස් ෆිනැන්ස් පිළිසි	21 ප්‍රයිම් ෆිනැන්ස් පිළිසි
2 අයිඩියල් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්	22 බිම්පුන් ෆිනැන්ස් පිළිසි
3 ආර්පිකෝ ෆිනැන්ස් කම්පැනි පිළිසි	23 මර්කන්ටයිල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි
4 ඇසෝසියේට්ඩ් මෝටර් ෆිනැන්ස් කම්පැනි පිළිසි	24 මර්වන්ට් බැංකු ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි
5 ඊටීඅයි ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ් (ආ)	25 මල්ට් ෆිනැන්ස් පිළිසි
6 එච්එන්බී ෆිනැන්ස් පිළිසි	26 යූබී ෆිනැන්ස් කම්පැනි ලිමිටඩ්
7 එල්බී ෆිනැන්ස් පිළිසි	27 ඊඑඩ් පීරිස් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්
8 එල්එච්එල්සී ඩිව්ලොප්මන්ට් ෆිනැන්ස් පිළිසි	28 ලංකා ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් බිස්නස් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්
9 එල්එච්එල්සී ෆිනැන්ස් පිළිසි	29 වැලිබල් ෆිනැන්ස් පිළිසි
10 එලයන්ස් ෆිනැන්ස් කම්පැනි පිළිසි	30 සර්වෝදය ඩිව්ලොප්මන්ට් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්
11 එම්බීබීලීව් කැපිටල් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි	31 ස්වර්ණමහල් ෆිනැන්ස් සර්විසස් පිළිසි (ඈ)
12 ඒෂියා ඇසෙට් ෆිනැන්ස් පිළිසි	32 සියපත ෆිනැන්ස් පිළිසි
13 ඔරියන්ට් ෆිනැන්ස් පිළිසි	33 සිංගර් ෆිනැන්ස් (ලංකා) පිළිසි
14 කැන්ට්ට් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ් (ඉ)	34 සිංහපුත්‍ර ෆිනැන්ස් පිළිසි (ඉ)
15 කොමර්ෂල් ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි	35 සිටිසන්ස් ඩිව්ලොප්මන්ට් බිස්නස් ෆිනැන්ස් පිළිසි
16 කොමර්ෂල් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි	36 සෙන්කඩගල ෆිනැන්ස් පිළිසි
17 ඩයලෝස් ෆිනැන්ස් පිළිසි	37 සෙන්ට්‍රල් ෆිනැන්ස් කම්පැනි පිළිසි
18 නේෂනල් ලංකා ෆිනැන්ස් පිළිසි	38 සීබීසී ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ් (පෙර සෙරන්ඩිබ් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්)
19 පිපල්ස් මර්වන්ට් ෆිනැන්ස් පිළිසි	39 සෝෆ්ට්වෙයාර්ස් ෆිනැන්ස් පිළිසි
20 පිපල්ස් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි	40 ෆිනෝක්ස් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්

2020.05.18 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි යුනිසන්ස් කැපිටල් ලීසිං ලිමිටඩ් හි ලියාපදිංචිය අවලංගු කරන ලද අතර එම සමාගම සිටිසන්ස් ඩිව්ලොප්මන්ට් බිස්නස් ෆිනැන්ස් පිළිසි විසින් අත්පත් කර ගන්නා ලදී.
 # 2020.12.31 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ට්‍රේඩ් ෆිනැන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් පිළිසි ආයතනය කොමර්ෂල් ක්‍රෙඩිට් ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් පිළිසි ආයතනය සමඟ එකාබද්ධ කරන ලදී.

බලපත්‍රලාභී ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සමාගම්

1 දුම්බර මයික්‍රො ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ්	3 ලක් ජය මයික්‍රො ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්
2 බෙරන්ඩිනා මයික්‍රො ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් කම්පැනි ලිමිටඩ්	4 සේජය මයික්‍රො ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ්

ප්‍රාථමික අලෙවිකරු සමාගම්

1 ඇකියුට් සෙකියුරිටීස් ලිමිටඩ්	5 පර්පෙටුවල් ට්‍රේෂරිස් ලිමිටඩ් (උ)
2 එන්එස්බී ෆන්ඩ් මැනේජ්මන්ට් කම්පැනි ලිමිටඩ්	6 වෙල්න්ට්ස්ට් සෙකියුරිටීස් ලිමිටඩ්
3 එන්ට්‍රස්ට් සෙකියුරිටීස් පිළිසි (ඊ)	7 ෆස්ට් කැපිටල් ට්‍රේෂරිස් පිළිසි
4 කැපිටල් එලයන්ස් ලිමිටඩ්	

නැට්වෙල්න් සෙකියුරිටීස් ලිමිටඩ් ආයතනය ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු ලෙස පත් කිරීම මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2020.11.30 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ඉවත් කරන ලදී.

- (අ) ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරා නැති අතර එම ආයතන විසින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයට හඳුන්වා දී ඇති ප්‍රධාන සැලැස්මේ අවශ්‍යතාවන්ට නියමිත කාල රාමුව තුළ දී අනුකූල විය යුතුය.
- (ආ) 2020.07.13 දින සිට මුදල් මණ්ඩලය මගින් ව්‍යාපාර කටයුතු අත්හිටුවා ඇත. ආයතනය ගණන් බේරා වසා දැමීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධිකරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂවරයා නිසි බලය ඇති අධිකරණයක් වෙත ඉල්ලීමක් කිරීම සඳහා සැලැස්වීම සඳහා 2021.01.06 දින මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදී.
- (ඇ) මුදල් ව්‍යාපාර පනතේ ප්‍රතිපාදන යටතේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍රය අවලංගු කිරීමේ නිවේදනයක් නිකුත් කරන ලදී. පසුව, නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රය අවලංගු කිරීමේ නිවේදනය අවලංගු නොකොට නියමිත කාල සීමාව තුළ යෝජිත ප්‍රාග්ධන වර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට සමාගමට අවස්ථාවක් ලබා දීමට මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, සමාගම ප්‍රාග්ධන වර්ධන සැලැස්මේ ක්‍රියාත්මක විය යුතු නියමිත කාලයට වඩා පසුබෑමක් දක්වන බැවින්, මුදල් මණ්ඩලය විසින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්/විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයට හඳුන්වා දී ඇති ප්‍රධාන සැලැස්මේ අවශ්‍යතාවයන්ට නියමිත කාලයන්ට අනුකූල වීම අවශ්‍ය වේ.
- (ඈ) මුදල් මණ්ඩලය විසින් 2020.07.13 දින සිට ව්‍යාපාර කටයුතු අත්හිටුවා ඇති අතර සීමිත අරමුණක් සඳහා 2021.01.13 සිට මාස 3 ක් සඳහා ව්‍යාපාර කටයුතු නාමිකව නැවත ආරම්භ කිරීමට අවසර දෙන ලදී.
- (ඉ) නව කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කිරීම සම්බන්ධව මුදල් මණ්ඩලය විසින් සීමා පැනවීම සිදු කර ඇත.
- (ඊ) 2017.07.24 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙන්දේසි කටයුතු වලට සහභාගී වීම අත්හිටුවා ඇත.
- (උ) 2017.07.06 දින සිට ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවෙකු ලෙස ව්‍යාපාර කටයුතු කරගෙන යාම අත්හිටුවා ඇති අතර මෙම අත්හිටුවීම 2021.07.05 දින දක්වා ක්‍රියාත්මක වේ.